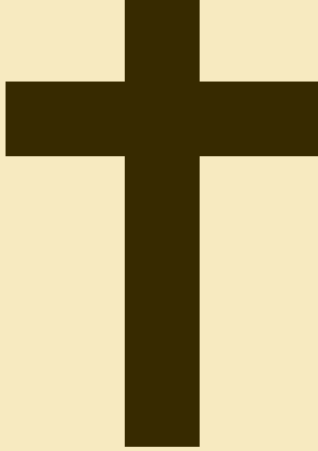

Cana Coaunera Ere

New Testament in Urarina (PE:ura:Urarina)

Cana Coaunera Ere

New Testament in Urarina (PE:ura:Urarina)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Urarina

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Urarina [ura], Peru

Copyright Information

© 2008, Bible League International. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Urarina

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
b7ea44d4-3dbd-507b-9a19-256b56fe9b07

Contents

Mateeocho Laenai	1
Marocohacha Laenai	75
Locasiicha Laenai	121
Joaancha Laenai	205
Ichanohichuru	256
Roma Nenacaauru Rai	338
Coriintoo Nenacaauru Rai Leinjiin	370
Coriintoo Nenacaauru Rai Coroataja	399
Galasia Batane Nenacaauru Rai	419
Efesoo Nenacaauru Rai	430
Filipoo Nenacaauru Rai	440
Colosau Nenacaauru Rai	448
1Te	455
2Te	462
Timoteeo Rai Leinjiin	465
Timoteeo Rai Coroataja	473
Tito Rai	479
Filemoon Rai	483
Ebereeocuru Rai	485
Saantiaaocha Letoai	510
Fedoroacha Letoai Leinjiin	520
Fedoroacha Letoai Coroataja	529
Joaancha Letoai Leinjiin	534
Joaancha Letoai Coroataja	542
Joaancha Letoai Nichataja	544
Jodasiicha Letoai	546
Afocarifisi	549

Mateeocha laenai Ena Nena Cana Coaunera Ere

*Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito foerateracuru
(Lc 3.23-28)*

¹ Caate Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito foerateeurera Rabiri aina Abaraaun foeratenojoinuru foerateeurera curuaacurune.

² Isaca inaca neein nenaalu jetao Abaraaun.

Jana Isaca calaohilu jetao Jacobo.

Jana Jodaa aina rai nocoalacuru inaca neein nenaalu jetao Jacobo.

³ Faresi aina Sara jetaote, Tamara que nebateein Jodaa bereecuru nelu.

Jana Faresi calaohilu jetao Esroon.

Jana Esroon calaohilu jetao Armi.

⁴ Jana Armi calaohilu jetao Aminadaba.

Jana Nasoon jetaote, Aminadaba calaohi nelu.

Jana Salomoon jetaote, Nasoon calaohinelu.

⁵ Jana Raba que nebateein Salomoon calaohilu jetao Bosi.

Jana Roto que nebateein Bosi calaohilu jetao Oberi.

Jana Oberi calaohilu jetao Isaihasi.

⁶ Jana Isaihasi jetaote, reyneein nenaalu Rabiri inaca nelu.

Jana Oriasi comasainein nenaalu que nebateein, Rabiri calaohilu jetao Salomoon.

⁷ Jana Salomoon calaohilu jetao Roboam.

Jana Roboam calaohilu jetao Abiasa.

Jana Abiasa calaohilu jetao Asa.

⁸ Jana Asa calaohilu jetao Josafa.

Jana Josafa calaohilu jetao Joraam.

Jana Joraam calaohilu jetao Osiasi.

⁹ Jana Osiasi calaohilu jetao Jotaam.

Jana Jotaam calaohilu jetao Acasi.

Jana Acasi calaohilu jetao Esequiha.

¹⁰ Jana Esequiha calaohilu jetao Manasee.

Jana Manasee calaohilu jetao Amoon.

Jana Josiasi jetaote, Amoon calaohinelu.

¹¹ Jana Jeconiasi aina rai nejeraauru inaca neein nenaalu jetao Josiasi.

Nii bana jetaote, Isaraelitaauru mucuhin amanajaaurelu, acaauru atane caje roconajaain, Babilonia batane que ichaaoru coina.

¹² Nitohaneein mucuhin amanajaauruhane baiha jetaote, rai calaohi Salatieli sirilu Jeconiasi. Salatieli calaohilu jetao Sorobaberi.

¹³ Jana Sorobaberi calaohilu jetao Abiod.

Jana Abiod calaohilu jetao Eliaquiin.

Jana Eliaquiin calaohilu jetao Asoro.

¹⁴ Jana Asoro calaohilu jetao Sadoco.

Jana Sadoco calaohilu jetao Aquiin.

Jana Aquiin calaohilu jetao Elioon.

¹⁵ Jana Elioon calaohilu jetao Eleasar.

Jana Eleasar calaohilu jetao Mataan.

Jana Mataan calaohilu jetao Jacobo.

¹⁶ Nii jana Jacobo jetaote, Curisito Mesihasi neba Mariha lana Jose inacanelu.

¹⁷ Nitohaneein jetaote, niha Abaraaunne caje coauneein lechoonca jena saain nichoalateeurelu, Abaraaun nefoerateeuru, niha Rabirine que tiaaajoaain.

Nii Rabiri caje coauneein jetaote, lechoonca jena saain nefoerateeurelu, Babilonia batane Isaraelitaauru mucuhin amanajaauruhane que tiaaajoaain.

Nii mucunajaain amanajaauruhane baiha jetaote, lechoonca jena saain nefoerateeurelu, nejanoaa Curisitone que tiaaajoaain.

Nejanoaa Jesocurisitone

(Lc 2.1-7)

¹⁸ Naojoaainte nenea nelu Jesocurisito. Nii bana jetaote Jose aina ita rauruhane rai niha Marihane jana jetaote, jaiti ita aina neeuruhane ajiniha Cana Coaunera Suujue ichanohineein inae ausirinelu Mariha.

¹⁹ Nii jana esinae rauhijiriin jeriha Cana Coaunerane rijijieein cache caohachaaain suujua coaraniha Josene jaun jetaote, nii chuni cache rai canaanai siriha Marihane belanaala jianein caje amunaa jerelu.

²⁰ Nitohaneein inae amuhane coina suujua cuhane coaauca Josene jana jetaote, sinihu rai ococohin jetao: “Jiaoriha Mariha raai ii comasainu quene coasiinera Rabiri nefoerateneein nenea Jose. Nii canaanai niicha siriite Cana Coaunera Suujue ichanohineein nenaanera. ²¹ Inae leinjiin calaohirichaaain Marihara. Inae nejanoaa nii rai canaanaine jana Jesusoneein curuaateeuera. Osa caje rai cachaneein neeninuuru ichoteraanu nihane jaunte, Jesusoneein curuaareeincha,” nae jetao rai Cana Coaunera letono anjera.

²² Nitohaneein jetaote, rai nere bera inoaensi *profeta* que:

²³ “Chariji bana

quicha aina ichoaelanaala nenea ranunate,

inae ausirineein

leinjiin canaanai siricheein.

Inae nejanoaane janate,

Emanoel neein curuaateeurureein cachaaaurura,”

naain nere bera inoaensi que beratihia Cana Coaunerane ninaaelu.

“Emanoel,” naanete: “Cana Coaunerate cana aina ne,” nae.

²⁴ Inae niritiin sinihocane caje nocohin jetaote, nii rai aitoha Cana Coaunera letono anjerane tonoraain, comasainu que Mariha raelu Jose.

²⁵ Nejetaote, nejanoaa nii Mariha calaohi- Jesuso neein Josecha curuaatine reentiaain, nirijieein ita que turuelanaala ita aina ichaaorelu.

2

Enoto mitu nichajai jelson caje turuuruha Jesuso nejanoa coaraa arasijie caje cha coitucuurerane

¹ Nitohaneein jetaote, Jodea batane que nenea Beleeun nejanoaelu Jesuso, jelai batane curuaanaanein niha *rey* Erodesine bana. Nii jana jetaote, Jerosaleeun enoto mitu nichajai jelson caje turuha uure itolere

que nerelaain arasijieuru caje cha coitucuureraauru cachaauru. ² Inae ecu turuhin jetaote:

“Chu ne, nii Jorioocuru Curuaanaa *rey* nejanoanaa. Ocooca rai arasi-jiene coaracaanune jaunne turuhin coaraa uhacaanu, coroaecaanune coina,” naaure jetao turuhin, nii itolere coitucuurera cachaauru.

³ Nii nejanoaane coitucuhin jetaote, jataain nererojoecae *rey* Erodesi, satiin Jerosaleen cocoaichacuru aina jiniiquiin. ⁴ Nii jaun jetaote, satiin saseredotecuru curuaanaacuru, Moisesa aitonjoan rauhi que cacha relaaurera, naaonjoainuri cotiharate Erodesi: “Chu nejanoareein Mesihasi,” naain acaauru caje bajaane coina. ⁵ Nii jaun rene turuhin jetaote:

“Jodea batane que nenea Beleeunte nejanoareeincha. Nitohaneein ecu nejanoaane coinatae:

⁶ ‘Jodaa atane que nenea Beleen nese,

coatiha ansijiin natiin

ii amurijiriin tabaain nenacaauru

neseeuru fautaain neriheeini,

ii que netiin nejanoarihani leinjiin Curuaanaa

canu cachaauru

Israeli cocoaichacuru

coroatajaneraneein

nenaane jaaura,’

naain laenaelu Cana Coaunera ere bera *profeta* inoaensicha,” naaure jetao Erodesi rai.

⁷ Nii jaun jetaote, nii chuni rai belanaala nii arasijie caje itolere coitucuurera cotiharatiha Erodesine jaun jetao, rai turuhin beeuruhane jaun acaauru caje esinae rauhijiriin, “Naaonjoain banate ocooelu,” naain nii ocooca arasijiene coitucue. ⁸ Inae nitohaneein rai beeuruhane caje coitucuhin jetaote:

“Chajaain Beleeun cuhin nii canaanai coaanihucho. Chucha ne. Cha cajecha nefoeratenaaneein ne. Chaen inae eruhichene carai biha uuchene canuhetonai coaraa uhene coroajera,” naain jetao nii itolere coitucuurera letoae Beleeun Erodesi.

⁹ Niritiin acaauru letoaa *reyne* tonoraain Beleeun cuuruha nii itolere coitucuurerane jana jetaote, acaauru ajiniha cuujue nii arasijie- enoto mitu nichajai que ocoocane jana acaauruhacha coarai. Inae nii niha canaanaine jaaun turuhin jetaote, ecu nichoae inacue nii arasijie.

¹⁰ Inae ecu inaauca nii arasijiene coaraain jetaote, jataain rachoo-joeure nii arasijie caje cha coitucuureraauru. ¹¹ Nitohaneein rachoo-joeuruhane baiha loreri asae enohin coaracuruhane jana jetaote, neba Mariha aina niha nii canaanaine coaraain jetao, rohan nelauriaain nii canaanai coroaecuruhane baiha rai camela caje oro, enuha sacari jujui, chaen coretiin nenea jujui, naaonjoainuri rocohin que nii canaanai belaihure.

¹² Nii baiha jetaote, nii niha acaauru letoaera Erodesine jaan jelson situhin cauha cuuruhane coataa acaauru sini anuu caje coitucuhin jetao, leeocha bero cuhane cuhin jelaiha nataneu cauha cuure.

Egipto cuhin soroha Josene

¹³ Inae jelai caje amuuruha nii itolere coitucuurera *magocurune* jana jetaote, Jose sinihu rai cocohin jetao:

“Inae jetao nii canaanai ariha Erodesi sohin jaohane coina. Nii ajinihane ichei aitoon, nii canaanai aina rai neba amaain Egipto batane

que cuhin sorohine coina. Chaen ichei bihanune reentiaain ecu neeura,” nae jetao rai Cana Coaunera letono anjera.

¹⁴⁻¹⁵ Nii jaun jetaote, sini caje nocohin nii canaanai aina rai neba amaain jetao, janotiin soroe Egipto nichae cunaa bero cuhane cuhin Jose, oha Erodesine reentiaain ecu nihane coina.

Nitohaneein jetaote:

“Egipto caje coauneeeinne canu Calaohi cotihareeunni,” naain berati-halu nere bera inoaensi *profeta* que Cana Coaunerane nainaane coina ailu.

Canaanaihuru soaajeratiha Erodesine

¹⁶ Nitohaneein coritaain comarohin caauruha nii arasijie caje itolere coitucuurerane que nainaane jaun jetaote, jataain obajeain, ena nejanoanaa caje coauneain, coroata jaanacai que tiaaajoaain, Beleeun sacuritaain nenacaauru canaanaihuru, nii Jesoso nejanoa beeuruha itolere coitucuurerane bana caje coauneain nejanoanacaauru jitariin soaajerate Erodesi.

¹⁷⁻¹⁸ Nitohaneein jetaote:

“Rama nese quete
aohanrareein jataain inaderaain
chananaa tabaihuri.
Raquerite
calaohichuru coisiha aitoreein.
Nete inae esinae rauhijiriin
ooruha calaohichurune jaun,
ajetera jerelanaala aite,”
naain laenaalu *profeta* inoaensi Jeremihazine ninaaelu.

¹⁹ Nejetaote, inae oha Erodesine baiha jetao, Egipto niha Josene jana sinihu rai ocochihin jetao: ²⁰ “Chajaain nii canaanai aina rai neba amaain jelaiha Isaraeli batane que caunihura. Inae ooruha nii canaanai sohin jaonaa jereraaurulura,” nae jetao rai Cana Coaunera letono anjera.

²¹ Nii jaun jetaote, nii canaanai aina rai neba amaain jelaiha Isaraeli batane que cauha cuelu Jose. ²² Nejetaote, nii rai inaca Erodesi coreeraniha niha Arquelaone coitucueratiha sinihu que Cana Coaunerane caje coitucuhin jetao, Jodea cuhane coasiha Calillea batane que cue Jose. ²³ Inae nii Calillea batane que turuhin jetaote, rauhijiriin cuhin Nasarete neseu ichaoha cuelu. “Nasarete cocoaicha neeinte curuaareein Jesoso,” naain beeuruhalu *profetacurune* nainaane coina.

3

Cana Coaunera Ere beebijiha Joaan Baotisitane

(Mr 1.1-8; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)

¹ Nii bana jetaote, Jodea batane que nenea cacha areroo ecocohin, ecu situnacaauru cachaauru cotijiaain acaauru rai Cana Coaunera Ere beebije Joaan Baotisita. ² Nitohaneein acaauru relaain jetaote:

“Inae nichuuntaa Cana Coaunera cojoanona. Aihane jaun nacoauneain Cana Coaunera ere tonoraain, caohachaaain inara ichao coreein neeuche,” naain jetao cachaauru rai beebjeein relanajae Joaan Baotisita. ³ Nii Joaan que jetaote:

“Nerichaaain cacha areroo
eheehejeein cacha cotiharanu.

Nii ajiniha caohachaaain inara suujua baaso jianeain,

caohachaaain inara suujua coaraain,
caohachaaain neeuiche,
turuha Cana Curuaanaane
raotojeein raaichene coina,”
naain laenaclu *profeta* inoaensi Isaihasi.

⁴ Camecho ujui caje ichanohin cajione que cajionequuin jetaote, jacari caje ichanohin siitoroon que ichoraquuin, sisiincho, irichaje, naaonjoainuri que lenoneein nelu nii Joaan.

⁵ Nii cacha areroo neein cachaauru relaa Joanne coitucuhin jetaote, satiin Jodea batane caje, Jerosaleen caje, Jorodaan batane rohan caje, naaonjoainuri cajene maajeein turuhacoaain aonaa cuure arajii cachaauru. ⁶ Nitohaneein rene turuhin esinae rauhijiriin suujuelanaala osaaocuruhane beeuruhane jetaote, cojunacatenaaaca nucuhe Jorodaan cuhane tein acaauru baotisarejetelu Joaan.

⁷ Nejetaote, jataain arajiiin rene turuhacoaauru acaauru baotisaane coina fariseeocuru aina sadoseeocurune coaraane jaun jetao:

“Cha inara rai aite turu rai nenaacaseteco tabai caje nichoteeichene cointate taibinaecuru- acano rijijieein nenacaauru cachaauru. ⁸ Aihane jaun nii ajiniha caohachaaain inara suujua coaraain caohachaaain ichaaoche. Aihute esinae rauhijiriin nacoaauneein Cana Coaunera coitucuhin, inara ichao coreein caohachaaain nenaajerequichene coaracurumiin leeochoaauru cachaauru. ⁹ Jiaonrihachu chaen nejesinajeein: ‘Canacaanune Abaraaun nefoeratenichaanu,’ naain irihache. Cana Coaunera naine caa ajeri caje niha natiin Abaraaun nefoerateuru coaunaa ne. ¹⁰ Chaen techu inaana inaeniha temulene, cojoaisi aina curuataain tero que sauhin usihanau mocohaca. Nii rijijieeinte inae esenetaaichuru letoaa cureein nii turuha uhenenu usi tabai jana. ¹¹ Canune esinae rauhijiriin nacoaauneein Cana Coaunera ere tonoraain neeichene coarateeichene coujunacane que, acauhanau tein inara coujunacateein inara baotisaan. Jana canu baiha turuha uhenite laen, inara suujue cuhane Cana Coaunera Suujue tein, usi quene maajeein inara coujunacateein inara baotisareein. Acate jataain canu amurijiriin cocoinaain letononeein ne. Canune fautaain cocoinaain letononeein neen. Nii rai safato amaeranu que niha natiin nelatejeehaan. ¹² Charijieein teinti aroso taojiaain, jelai tein rai fero taojiae mocohane coina taicha. Nii rijieeinte, jelai tein coitucuurera raain, jana nii nere tonorana jerelanaala nenacaauru jelai tein mocoha cureein, chabana jacanaa charanejeein nenaacasi que,” naain jetao cachaauru rai beebeje nii Joaan.

Jesoso cojunacatiha baotisaan Joanne
(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

¹³ Nii jana jetaote, baotisaan Joanne coina Calillea caje cuhin, nii niha Joanne jaan nucuhe Jorodaan turuha cue Jesoso. ¹⁴ Nii jana jetaote, jauriaanejeein baotisaanaa jerelanaala jetao:

“Chanuna ii canu baotisaanaa naineei natiin, ii canu rene uhi,” naa Joanne jana jetaote:

¹⁵ “Jauriaa niriimiin ena. Jauriaanejeein satiin aitoa Cana Coaunera jaan ichacaanete caohachae,” nae jetao Joaan rai Jesoso. Niritoha raine jaun jetaote, jerihane rijijieein baotisaan Joaan. ¹⁶ Nitohaneein cojunacatiha acauhanau tein baotisaan Joanne jana, acasu caje mituha

Jesosone rijieeoritiin jetaote, neyoracaa dede bacuujuane jana, leinjiin serori rijijieein nichoae fauha uha Cana Coaunera Suujuene jana coarae Jesoso. ¹⁷ Nii jana jetaote:

“Caate jataain quicha belaaïn canuhacha cocoaïnnohin canu Calaohi nera,” naain toniha erenaa dedeeune jana aonajeeunre.

4

Baaso que Jesoso sarunaa jeriha moconajaerane

(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

¹ Nii baotisaa Joanne baiha jetaote, Cana Coaunera Suujue amano-joineein cacha areroo cue Jesoso, ecu coujuhin coaraa moconajaerane coina.

² Nitohaneein cacha areroo niha jenachoonca jiichooneein, jena-choonca janotiineein lenone lanaalane baiha mijiitoha Jesosone jana jetaote, ³ coujuhin coaraane coina rene turuha cue moconajaera.

Nitohaneein rene turuhin jetaote: “Chajaain aihane esinae rauhijiriin Cana Coaunera Calaohi neeine, caa ajeri jaberocooru rai aitoote lenone-neein nerotomiincha,” naa Jesoso rai moconajaerane jana jetaote: ⁴ “Nete Quiricha inoaensi cuhane: ‘Coatiha lenoneecha que ichaonaa nainiheï cacha. Cana Coaunera ere tonoraain, jerihane rijijieein ichaohanete nainere, jerichanejeein ichaoha cachane,’ naain laenanohineein ne Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhanera,” nae jetao moconajaera rai Jesoso.

⁵ Niritoha raine baiha jetaote, Cana Coauneraacha que banijiaain nena Jerosaleeun nese que nena Teenforo ecuunni choae Jesoso inaaïn jetao:

⁶ “Chajaain aihane esinae rauhijiriin Cana Coaunera Calaohi neeine caalai caje nomaroteeute coaracaa. Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhanete:

‘Rai letonocuru anjeraaurute

letoareein Cana Coaunera,

ii beraaihuruhane coina.

Acaaurute

rai biji que ii michuurureein,

nabana ajeri que necunaitaaine coataa,’

naain laenaerate Cana Coaunera,” naa rai moconajaerane jaun jetaote:

⁷ “Chaen techu Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhane: ‘Jiaonriha ii Curuaanaa ii Coaunera coujuhin coaraaine,’ naain laenanohineein ne,” nae jetao moconajaera rai Jesoso.

⁸ Satononejeein jetaote, jataain ecuuneein nena ichtane ucuuno que amaain jetao, jitariin caa chauratane que nenacaauru neseeuu coaratein, que nelateein ichaonacaaurune maajeein coaratein jetao:

⁹ “Jitariin caa ena iicha coaraine ichei tereuni, neseonriaain canu coroaequine,” naa Jesoso rai moconajaerane jana jetaote: ¹⁰ “Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhanete: ‘Leinjiin ii Curuaanaa ii Coaunera corojeein raaicha nelatein rai nere tonoraau,’ naain laenanohineein nera. Chajaain ena canu caje amuhachaaura moconajaera,” naain jetao moconajaera sitae Jesoso. ¹¹ Niritiin moconajaera sitaa Jesosone jaan caje amuhane jana jetaote, rene turuhacoaain corootajaneure anjeraauru.

Calileea cachaauru relaane nunuhetiha Jesusone

(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)

¹² Caresero cuhane Joaan enoaauruhane coitucuuriin jetaote, Calileea nichae cuelu Jesuso. ¹³ Nejetaote, Nasarete ichoaelanaala, Saboloon aina Nefatalii nefoerateeuru atane que nena nemuri auhaniha Caferenaan ichaoha cuelu.

¹⁴ Nitohaneein jetaote:

¹⁵ “Cucuana auhaniha Jorodaan jerau

Saboloon aina Nefatalii atane-

Calileea ichaonacaauru

Jorioniheichurute

inae jianacoon rai nichao baaso caje mituurureein.

¹⁶ Jana nii ooruhane bana nitajeeneeurite,

inae leeocha ichaonaa que ichaaoe,”

naain laenaalu *profeta* inoaensi Isaihasine nainaelu.

¹⁷ Nii caje coauneein jetaote: “Inae nichuuntaa Cana Coaunera cojoanona. Aihane jaun nacoaauneein Cana Coaunera coitucuhin, caohachaaain inara suujua coaraain, caohachaaain neeuche,” naain jetao cachaauru rai beebejein acaauru relae Jesuso.

Jenai ate mucuurera cotihaca Jesusone

(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

¹⁸ Nii cachaauru relaane caje Calileea conemuri auhaniha cuujihane jaun jetaote, coroatajai ita nejeraauru Simoon Fedoro neein acaauruhacha curuaatei, chaen rai nejera Aanderesi, naaonjoainuri erue jetao Jesuso, acaauru amihaneeo niha ate mucuuruhane jaun, ate mucuuruhane coina acauhanau rai rede nalaecuruhane jana. ¹⁹ Nii jana acaauru coariin jetaote:

“Chajaauche canu ainate nii ate mucuhichene rijijieein, canu rai cachaauru mucuhin raeraneein neeiche,” nae jetao acaauru rai Jesuso.

²⁰ Nii rijieeoritiin jetaote, acaauru rai redeeuru ratiriin Jesuso aina cuure. ²¹ Nii caje basiinjiin cutiin jetaote, coroatajai ita nejeraauru Sebedeo calaohichuru Saantiaao, Joaan, naaonjoainuri coari Jesuso, leinjiin bote cuhane neein acaauru rai redeeuru rucuheca neeuruha rai inaca ainane jana. Nitohaneein coarinajaain cotihanaaca Jesusone jaun jetaote, ²² nii rijieeoritiin bote cuhane acaauru inaca ratiriin caaijie cuure.

Arajii cachaauru relaa Jesusone

(Lc 6.17-19)

²³ Nitohaneein cuhin jetaote, Calileea sacuritaain cuhecujueein, sinacocaauru naineein enohenojoein cachaauru relaain, Cana Coaunera cojoanonaa erenaa raotono que ereerejeein, itolere cunai caaun cunaitenacaauru, jaberoco que cunainojoiriin nenacaauru, naaonjoainurine maajeein rautaacoae Jesuso. ²⁴ Nii jana jetaote, satiin Siria batane sacuritaain inae Jesuso benaa coitucuhin jetao, araai laurii cunai caaun cunaitenacaauru, jaberoco que cunanacaauru, coitucuchuhi que suujeconacaauru, otonacaauru, bacosacuru, naaonjoainurine maajeein rene amaauruhane jana jetao, acaauru rautaacoae Jesuso.

²⁵ Nitohaneein jetaote, Calileea nenacaauru neseeuuru, Decapolis, Jerosaleen, Jodea, Jorodaan batene uurihuru, naaonjoainuri cajeeerune maajeein cuhacoaain jetao, Jesoso sacuhin rene turuhacoaare arajii cachaauru.

5

Ichatane ucuuno que cuhin ecu cachaauru relaa Jesosone

(Lc 6.20-23)

¹ Arajiin rene turuuruha cachaaurune coaraane jaun jetaote, aina nerelanacaauru aina jiniiquiin ichatane ucuuno que iniin jetao, ecu nelauriariin lauheque Jesoso. ² Nitohaneein ecu netiin acaauru relaaain jetaote:

³ “Nerausiaaecuruha latiha acaauru suujuane coitucuhin nenacaauru, Cana Coaunera Cojoanonaa que neeuruhane jaun.

⁴ Nerausiaaecuruha inaderaaeriin ichaonacaauru.

Niichurute cairichaaajoaain coarae Cana Coaunera.

⁵ Nerausiaaecuruha leeochoauru amurijiriin nenea coacuelanaala raotojoein ichaonacaauru.

Niichuru raite, acaauru que banihateein niicha rucujuei atane tereein Cana Coaunera.

⁶ Nerausiaaecuruha corajeein esinae rauhijiriin jeriha Cana Coaunereane rijijieein leeoehaneein namute cacha coaraelanaala, niheichu namute cacha cairichanaa coacuhin niha leeoehane jerelanaala, naaonjoaain caohateraneein nenacaauru niicha coana jerei coaracururichaaaine jaun.

⁷ Nerausiaaecuruha cairichaaajoaain leeochoauru coaraain, chaelai lateein neeuruhane, acaauru coroatajanein naaonjoaain nenacaauru.

Nii rijijieeinte cairichaaajoaain acaauru coaraain, jeelai amuritoheriin acaauru coroatajanereein Cana Coaunera.

⁸ Nerausiaaecuruha caohachaaain suujua coaraain caohachaaain ichaonacaauru.

Niichurute esinae rauhijiriin Cana Coaunera aina jiniiquiin niha cuurureein.

⁹ Nerausiaaecuruha raotojoein jiniiquiin ichaauru cachaaurune coina coroatajanein ichaonacaauru.

Niichurute rai calaohineein teein acaauru coaareein Cana Coaunera.

¹⁰ Nerausiaaecuruha Cana Coauneraacha jerei ichacuruhane coreniha mucunojoneein, casetecanojoneein, arinojoneein, naaonjoaain nenacaauru, Cana Coaunera cojoanonaa que neeuruhane jaun.

¹¹ Nerausiajeeinte neeiche canu cachaneein neeichene coreniha inara nocoeje chanuhin, inara sohin, joareein inara que ereein, naaonjoaan cachane.

¹² Nitohaneein techu cairichaerinojoneein rautanohinelanaala ichaorelu Cana Coaunera ere bera inoaensihuru *profetacuru*, inara ajiniha nenacaurulu.

Aihana jaun raotojoein rachoojoein, chaque tonajelanaala neeuche, dedeeu raoti ichaonaa que inara coreterihani Cana Coaunereane jaun.

Lenone raotono tera aina cacha conaeraneein nenea

(Mr 9.50; Lc 14.34-35)

¹³ Charijieein teeinti setuhane coataa, tebe que iniho colaain rucuhe-caa. Nii rijijieeinte nabana nitajeeuruha cachaaurune coataa, acaauru ichao baaso rucuheeraneein neeiche. Inae lenone cotebetenaa naineniha tebene, inae lenone raotono tenaa nainerihe. Nechu joaenreen atane ichoae jaonojoneein, shaonohineein nihane coinaachate nelate. Nii rijijieein inara netonai, cacha rai ichaonaa raotono coaratelanaala cacha relaeneeichene, inara netonai nii chaque nelatelanaala neriquicheein.

¹⁴ Ichatane ucuuno que niha leinjiin nesene, nihei chuni coaraelanaala nainejei. Nii rijijieein techu satiin cacha notaracae inara aina cuaain niicha jerei coaratiha Cana Coaunerane jaan- cono rijijieein neeiche.

¹⁵ Nii rijijieein nihei chuni cono mocohin darohe asae tera. Bujuaihu telanaalate ucuun tihaca, satiin conohanau tururuha loreri asae turunacaaurune coina.

¹⁶ Nii rijijieein cacha cononeein satiin cachaauru que caohacha ichaquichene coarateein, acaauru que coitucuerateein neeuche. Aihute esinae rauhijiriin caohacha ichaquichene coaraain Cana Coaunera coroaecuruhine cachaauru.

Cachaauru relaa Moisesane jaan-rauhi coitucueratiha Jesusone

¹⁷ Coatiha inara relaain nihalu Moisesane jaan rauhi jianein neeichene coina, cau turuhin nihaaun. Nihieichu inara relaauruha *profetacurune* jaan jianequichene coina turuhaaun. Nenacaaen nejian, nii inara relaauruhane jaan coitucuhiche esinae rauhijiriin jeelai amuritoheriine coina, 'Naaonjoain quete aite,' naain inara rai biha uun.

¹⁸ Esinae rauhijiriine inara rai aitoreunni, jaiti niha dede, chau-ratane, naaonjoainurine que tiaaajoain, coatiha aninoerarinaai le erenaanejeein, satiin nii aitohane rijijieein situhane reentiaain, nii Cana Coaunera tenojoin Rauhi Inoaensi. ¹⁹ Nitohanihane jaun nii rauhi inoaensi caje leinjiin leeochoauru fautaain nelatihei rijijieein nena rauhi tonoraelanaala nena, niheichu que leeochoauru relaenihane, acate Cana Coaunera Cojoanona que jataain nelatenererein. Nete caohachaaain tonoraain, nii aitoha Cana Coaunerane rijijieein ichaohin, esinae rauhijiriin leeochoauru relaerate, jataain nelatineein nereein Cana Coaunera Cojoanona que. ²⁰ Rauhijiriine inara rai aitoreunni, Moisesa aitoonjoan rauhi que cacha relaaurera aina fariseeocuru amurijiriin, inara rai Cana Coaunera aitoonjoan tonoraain rijijieein niicha icharatei ichaeneeichene, coatiha Cana Coaunera Cojoanona que ichaonaa naineriheicheein.

Namute cacha aina obaecane caseteco coarihanine que cacha relaa Jesusone

(Lc 12.57-59)

²¹ Inarate coitucuhiche: 'Jiaoriha sonajaain jaohichene. Sonajaain joerate caseteco coareein,' naauruha inara foerateeurera rai ne. ²² Nena laen canu inara rai aitoon. Chunocoha namute cacha aina obajei, nii obaecane jaan jera aina rucujeein que suujua acatelanaala nenaate, caseteconeein niha cureein. Jana rai nejera que 'Cha coitucuheei,' naain ereite, casetecaeratererein nitohanai rucuhacuruhane coina nenacaauru- *Junta Supremacuru*. Jana, 'Chaque nelatiheei inajoeeinte neei,' naain namute cachaauru que ereite, usi tabai jana nijiaoreein.

²³ Aihana jaun ii que suujua acatiha Cana Coaunerane caina chaelai amaa que belaaine caina Teenforo asae nenea rori-*altar* ichoaene jana, ii cotaairiin niha chamute cachane que coaauguine, ²⁴ jauriaanejeein caohachaaain neein ii cotaairicha ainane caina, nii rori acatiha nii iicha amai ratiriin, aina rucuhenihu. Inae aina caohachaaain rucuheguine baihate laen nainereei jelaiha cuhin nii rori-*altar* ichoae nii Cana Coaunera belaaine jaan teeine.

²⁵ Chunocoha inara amute cacha, cocoainanacaaihuru rai inara coulurujeein nihane, raotojoein aina ereein rucuhecuche, joesio rai inara colurujihane coataa. Aineeichenete folisiaa rai inara tiha joesione, caresero cuhane inara enoaaurureein. ²⁶ Nitohanein ichaeneeichenete nii caresero cuhane neriquicheein mituhelanaala, nii baaso ichaquichene coretequichene reentiaain. Esinae rauhijiriine aitoon inara rai.

Comasainelanaala nenea ene dadaeniha cachane caina relaa Jesusone

²⁷ Inarate: 'Jiaonriha inara sinijeranelanaala nenea ene dadaaichene,' naain inoaenlu inara relaauruhalune coitucuhiche. ²⁸ Esinae rauhijiriine laen canu inara rai aitoon. Chunocoha suujua cuhane ene jereein coarate, suujua cuhane nejelau ene que naosate.

²⁹ Inara nota osa que inara sarunaa jerihane nii inara nota que coaraain, inaraacha jerei caje amuuche, nabana inara nota coreniha baaso ichaquichene, inara notaacha usi jana cuelanaala, satiin inara jaberoco usi jana nitajihane coataa. ³⁰ Jana inara biji osa que inara sarunaa jerihane, coa nii inara biji turuaache nii inara sarueratenaa jerihane jaan que. Mucuhichene ajiniha caje amuuche. Nii inara biji-icha mocoelanaala, inara jaberocone maajeein usi tabai jana nitajihane coataa.

Ene raain joaeranihane, osa que nesaruha cachane que, cacha relaa Jesusone

(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

³¹ Chaen techu inoaenlu: 'Chunocoha comasai joaeranihane, nii comasai jaohane jaan cocoiricha teeuche raite aina comasai jaohine,' naain inara relaaurelu. ³² Esinae rauhijiriine laen canu inara rai aitoon. Leeocha cacha aina ichoaenihane jana comasai joerate, inae osa que nesarue. Jana nii quicha jaonjoin ene raerate, jerichanejeein osa que nesarue.

Cana Coaunerate coaraje, naain nohaniha cachane que, cacha relaa Jesusone

³³ Chaen techu inara inoaensihuru rai: 'Jiaonriha Cana Coaunera notaracae netiin, Cana Coaunera bajaain, rai chaelai benatequichene nihanatiin teneeichene,' naauruhane coitucuhiche. ³⁴ Esinae rauhijiriine canu inara rai aitoon. Jiaonriha joareein inacojoein: 'Cana Coaunera coreniha,' naain ereeichene. Niheichu: 'Dede coreniha,' naain erenaa nainiheeiche, Cana Coaunera nelaurianaja niha dedene jaun. ³⁵ Niheichu atane coreniha nihanatiin nainiheeiche, nichaauraa Cana Coaunerane jaan nihane jaun. Niheichu Jerosaleen coreniha nihanatiin, Cana Coaunera nese nihane jaun. ³⁶ Niheichu inara coturi coreniha chaelai ichaquichene caina erenaa nainiheeiche, inara jerequichene que jichosiin, nesomaraain, naaonjoaain nenerihani inara coturijine jaun. ³⁷ Chaelai que: 'Icharihanuhin,' naaichene ichacuche.

Jana: 'Icharihaauni,' naaichene coa ichacache. Nelatihei cha ichaeraanu rijitiin nohaneein irihacane. Niite baaso ne.

*Soeraane, nerinanaa naineniha chunine que cache relaa Jesusone
(Lc 6.29-30)*

³⁸Inarate inoaenlu: 'Chatohaneein inara soeraniha inara cunaitaaine, inara netonai cunaitaain nii inara soera sooche,' naauruhane coitucuhiche. ³⁹Esinae rauhijiriine canu inara rai aitoon. Jiaonriha chatohaneein baasoneein teraquichene neurinanaa coaauquichene. Aihane jaun inara meri faohitoroaniane, rai jera netonai icharatecuche. ⁴⁰Chunocoha cocoainanacai rai inara colurujueein inara obiri ruluhane, nii jelaronaa bana inaraacha jiai inara obirine maajeein teeuche. ⁴¹Inara que anajiin amaeratiha cocoainanacai, inara laurinelanaala nenaane, nii bajaane amuritoheriin amanaa nainequichene coarateein amaauche. ⁴²Inara caje niicha latei bajaain niha cachane, rai teeuche. Jana inara rai cainaane coina chaelai bajaain niha cachane, chunaelanaa rai niicha latei teeuche.

*Cotaicha belaaain niha cachane coina cache relaa Jesusone
(Lc 6.27-28, 32-36)*

⁴³Chaen techu inoaenlu: 'Inara belaichaauru belaaain, inara cotaihura cotaihuche,' naauruha inara raine coitucuhiche. ⁴⁴Nena laen canu inara rai aitoon. Inara que nejeratenacaauru belaihuche. Inara rohecaera rai Cana Coaunera bajaauche. ⁴⁵Nitohaneein neeichenete, dedeeu nena Cana Inaca Cana Coaunera calaohineein neriquicheein. Acate enoto coaanae, cojoanonetoojoein nechu aansainein nenacaauru rai, caohachaaain nenacaauru rai, naonjoainuri conaeranu que nihane coina. Chaen techu suujua coaraelanaala nenacaauru rai, suujua coaraain nenacaauru rai, naonjoainuri rai elo letoae acauru rai caohachanu que. ⁴⁶Jana acaihaniji inara belaichaauruhacha belaaichene, chatohanai que jana inara belaihe Cana Coaunera, inae cuu tihane bana. Coaracuche nachuhinti Roma curuanaa rai *impoestonu* que coriqui bajaaurera netonai jataain nechu aansainein neuruha natiin, nitohaneein ichaauruhane. ⁴⁷Jana inara belaichaauruhacha rai raotojoein ereein, leechaauru aina raotojoein erelanaala, naonjoaain neeichene, chatohaneinna jana esinae rauhijiriin inara ichtao coreein neeichene coaracure cachaauru, Cana Coaunera coitucuruhi niha-natiinte, inara rijijieein neeure. ⁴⁸Aihana jaun caohachaaain rauhijiriin neeuche, aiha Cana Coaunerane rijijieein.

6

Caohacha ichaa cachane coina cache relaa Jesusone

¹Jiaonriha nechu raujiaain inara coaracuruha cachaaurune coinaacha cache notaracae Cana Coaunera jerenohin ichaquichene. Nitohaneein neeichene coatiha chaque inara rai cainarinaain Cana Coaunera. ²Aihana jaun cha latein nenacaauru coroatajanequichene, jiaonriha itolereneein cachaauru rai been acauru coroatajanequichene. Cana Coaunera coitucutoha nocoetonacaaurute cache notaracae, nechu jataain acauru aina caohachaaain niha cachane coina, Sinacocasaae, bero cuhane, naonjoaain cache belaihure. Jiaonriha acauru rijijieein ichaquichene. Acaaurute nechu jataain aihure, acaauruhacha esenetaain, caohachaaain acauru coaraa cachane coina. Nete inae

caohachaaïn acaauru coaracuruha cachaaaurune que inae cainanohine acaauru rai.

³ Aihana jaun inara, cairichaihuru coroatajaniha cha teeichene, jiaonriha jataain inaraacha belai rai niha natiin beeichene. ⁴ Nitohaneein esinae chuni que coaratelanaala teeichene coaraanete, inara rai cainareein cana Inaca Cana Coaunera.

Cana Coaunera bajanaa que cache relaa Jesosone
(Lc 11.2-4)

⁵ Cana Coaunera bajaachene, coa bajaauruha Cana Coaunera coitucutoha nocoetonacaaurune rijjijeein bajaache. Acaaurute sinacoca asaae, joareein bero cuhane, naaonjoaainu neeichuru Cana Coaunera bajaare, nechu jataain caohacha ichaa nocoetiin aihuruhane coaracuruha cachaaaurune caina. Nete nii coaracuruha cachaaaurune caina aihuruhaneecha que, inae cainanohine acaauru rai.

⁶ Nete laen ii Cana Coaunera bajanaa jereeine, caohacha jelai netiin coaraeniha chunine jana, bujuaihu ucuha cuhane netiin ii Inaca Cana Coaunera bajaaine caohachae. Nitohaneein chuni que necoharaeratelanaala netiin bajaachene coaraanete, inara rai inaraacha bajai tereein ii Inaca Cana Coaunera.

⁷ Cana Coaunera bajaachene, coa acaauru rai ecaantocuru bajaee bajaacuruha araai saain Cana Coaunera coitucuhichurune rijjijeein joanreen ereerejeein bajaache. ⁸ Aihana jaun jiaonriha acaauru rijjijeein neeiche inarane.

Cana Coaunerate, caje bajaachene ajiniha inara suujua cuhane inaraacha latei latequichene coitucue.

⁹ Aihane jaun Cana Coaunera bajaachene:
'Satiin canacaanu Inacaneein dedeeu nena Ofa,
Iineein neeine coitucuurumiin satiin cachaauru.

¹⁰ Turuhine Ii Cojoanonaa.

Caa chauratane que iicha jerei ichacurumiin,
dedeeu ichacuruhane rijjijeein.

¹¹ Cojoanoonetojoein canacaanu rai lenone ocoteeu.

¹² Baaso ichacaanne,
canacaanu que ii suujua acateeu,
canacaanu rai baaso icharaauru que,
canacaanu suujua acatichaanune rijjijeein.

¹³ Jiaonriha osa que nesaruhin
nihacaanune nainatejeein neeine.
Canacaanu caje moconajaera sitaau.
Inae,'

naain Cana Coaunera bajaache.

¹⁴ Inara rai baaso icharaauru que, inara suujua acateein, acaauru aina caohachaaïn neeichenete, Cana Coaunera netonai inara que suujua acatena nainereein. ¹⁵ Jana inara rai baaso ichaaïn neeuruha leeochoaurune jana, acaauru que inara suujua acateneeichene, Cana Coaunera netonai inara osa que suujua acatenereein.

Suri noitelanaala netiin Cana Coaunera bajaauruha cachaaaurune que, cache relaa Jesosone

¹⁶ Inara suri couu netiin Cana Coaunera bajaachene, jiaonriha aihuruha Cana Coaunera coitucutoha nocoetonacaaurune rijjijeein, nechu

inara suri couu neeichene coaracuruha cachaaurune coina coa cunait- enaa meri tocohaneein inara meri tihache. Inae nitohaneein ichacu- ruhane coaraain acauru belaichuruha cachaaurunete, nii acauru belaichuruhaneecha que inae cainanohi ne acauru rai. ¹⁷ Jana inara, inara suri couu netiin Cana Coaunera bajaai chene, inara meri cule- jeein neruujeein raotojoein bajaauche, ¹⁸ inara suri couu netiin Cana Coaunera bajaai chene que nainacuruha cachaaurune coataa. Nii ba- nate laen leinjiin Cana Coauneraacha inara belaicheein, inara suri couu netiin bajaai chene coreniha.

Dedeeu raoti ichaonaanaja

(Lc 12.33-34)

¹⁹ Coa caa chauratane que raotiin nenea coacuhin, coriquihona neein itolere rucuhale sirina coacuhin nihache, inara rai cojoanojoiin nita- jeein, basijiaaurureein asijiautooru, naaonjoanrichaaine jaun. ²⁰ Caa chauratane que caohachaain nenea coacuhin mainajeein amihaneein coriqui taojiaaichene jianein, nii aaichene rijijiein mainajeein Cana Coaunera rai itolere caohachanu ichana que amihaneuechete dedeeu inara rai cainanohinemii. Nii dedeeu laen asijiautooru nihanatiin tu- ruhin inara basijiauna nainerinaain. Niheichu cojoano, ecu enohin aasaena nainerinaain. ²¹ Nitohanihane jaun jauriaanejeein caohatiin coaacuche, inara ichao rai inaraacha ichanenu que. Inara ichao rai jataain nelateineein niha coriquine esenetaaichene acaacha ichacuche. Jana inara ichao rai nelateineein niha Cana Coauneraacha icharateno- hine esenetaaichene acaacha ichacuche.

Cacha jaberoco conaeraneein niha cacha suujuane

(Lc 11.34-36)

²² Inara notate inara suujua que itolere inaraacha coarai coitu- cueratera ne. Aihana jaun inara nota que inaraacha coarai coitu- cuhin, ichaquichene caohatiha inara suujuane tonoraai ichaeneeich- enete jianacoon neriquicheein. ²³ Jana inara nota que baasonihane coaraqichene saijieein, inara suujua nii baaso ichaquichene jerihane rijitojoein baaso ichaquichenete, nocohenaanau nijiaonreein inara suujue.

Coriquiicha que coacuhin Cana Coaunera jerenohi ichana jereniha cachane

(Lc 16.13)

²⁴ Nihei chuni coroatajai curuaana letononeein nenea nainei. Lein- jiin belaaain acaacha ere tonoraain, nii leeoča que jaolequiin nere tonoraenerihane jaun. Nii rijijieeinte Cana Coaunera sacunaa nainene cacha, coriquiicha que coacuhin nihane.

Jerihane rijijieein ichaonacaauru cachaauru ichao beraiha Cana Coaunerane

(Lc 12.22-31)

²⁵ Nitohanihane jaunne inara rai aitoon. Coa lenoneein acau co- hin ichaohichene jaanu, inara cajione, naaonjoain que nererojoe- caaeriin nihache. Tana lenone amurijiriin nelatiha inara ichaone jana, cajione amurijiriin nelatiha inara jaberocone coitucuhin neeichene. ²⁶ Coaracuche nachuhinti temule jaain niicha quineeuri taojiaain ru- cuhecuruhane jaanu coloheri siriin naaonjoain neeururiha tajaae- curu. Nete laen cana Inaca Cana Coaunera, lenoneein ichaauruhane

coina acaauruhacha quiine teein ne. Inarate nii tajaanecuru amurijiriin jataain nelateein neeiche. ²⁷ Inaonjoan saneein niha natiin itolere-neein suujua cuhane coauca cachane niha natiin, nichao cariaain ichaonaa nainihe. ²⁸ Chanuna inara cajione que nererojoecaaeriin neeiche. Coaracuche nachuhinti ajenacuru niicha jiaaenine que nichanaa ichaain, amihaneein, naaonjoaane que airijiin omarohin, jataain caohatonanaain ujuaneein naaonjoaain neeuruhane. ²⁹ Jana *rey* Salomoon, coatiha nii aihuruha ajenacurune rijijieein niheilu, caohati cajione que necoreetein nihalune saijieein. ³⁰ Tana mocohin nitajerai niha ajaenane saijieein, caohachaaain omarohin nihane jaanu teein niha Cana Coaunerane coitucuhichene. Chanuna jana chaen, nii amuritoheriin inara cajioneterichaaain Cana Coaunerane esenetaeneeichete, cha esenetana jeriheichuru cachaauru. ³¹ Nitohanihane jaun nainiheiche: ‘Chaque lenoneeinna acau cohin, necoreetein, naaonjoaain nerichaache,’ naain que nererojoecaaain nena nainiheiche. ³² Cana Coaunera coitucuhichurute, niicha que nererojoecaaain niicha sacunaa jere. Nete laite Cana Coaunera inaraacha latei latequichene coitucue. ³³ Aihana jaun Cana Coaunera Cojoanonaacha que coacuhin, jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohin, niicha jereeicha ichaechajeein neeichenete, satiin caa inara rai aitocooaunne jaan tereein Cana Coaunera. ³⁴ Jiaonriha eresi inaraacha ichaneni que coacuhin nererojoecaaichene. Le janonaa bana nainein, canaacha ichaneni que coaucaachenete caohachae.

7

Jiaonriha leeochoaauru ichao coulurujueeichene

(Lc 6.37-38, 41-42)

¹⁻² Coa leeochoaauru ichao coaraain coulurujueein nihache. Nabana nii leeochoaauru colurujueeichene rijijieein, inara coulurujiha Cana Coaunerane coataa. Nii leeochoaauru coaraain neeichene rijijieeinte inara netonai coaareein Cana Coaunera. ³ Chanuna aansijiin laajoiri ichaain baaso ichacuruha leeochoaaurune coaraain, acaauru que ereein neeiche, inara, acaauru amurijiriin jataain baaso ichaain ichaohichene saijieein. ⁴ Inasiina jataain amurijiriin leinjiin enuha jaberoco que funojoi niha ii notane saijieein, ‘Jereune ii nota que nena utoone rocoe,’ naain erenaa nainereei inejera rai. ⁵ Cha coitucuha nocoetohine saijieein cha coitucuhi. Jauriaanejeein nii ii nota fuera enuha jaberoco rocohin jaaote, caohatiin coaraain nii inejera nota que nena utoone coaraain rocohi.

⁶ Coa remaaecuru rijijieein nenacaauru rai, inara que banijiaain Cana Coaunera tenojoin tihache. Nabana inara coinetein inara cunaitaauruhane coataa. Niheichu coosi rijijieein nenacaauru rai, inara rai nelatein nena nii Cana Coauneraacha tei tenaa nainiheiche, que jaolequiin chaque nelatihei rijijieein coaracuruhane jaun.

Cha lateein bajaera raite tereein Cana Coaunera

⁷ Cana Coaunera caje cha lateein bajaachenete, inara rai inaraacha latei terein. Cha latein ariin bajaera raite, cha teein ne Cana Coaunera. ⁸ Nii rijijieein techu latein rene cuha cachane, rae Cana Coaunera. ⁹ Coaracuche nachuhinti inara caje lenone bajaa inara calaohine, rai ajeri telanaala lenone caohacha teeichene. ¹⁰ Ainihane inara caje

ate bajaane, rai acano telanaala rai iniho caohacha teeichene. Nii amuritoheriinte, cha lateein caje baja cachane rai caohacha teein ne Cana Coaunera. ¹¹ Coaracuche nachuhinti inara netonai baasoneein inara suujua coaraain ichaahichene saijieein, cha bajaain niha inara calaohichurune, cha caohacha teein naaonjoaain neeichene. Nii amuritoheriinte cha caohacha teein nereein inara rai Cana Coaunera, caje cha lateein bajaachene.

¹² Nitohaniane jaun inara aina caohachaaain neeuruha leeochoaurune jeriquichene rijijieein, leeochoauru aina caohachaaain neeuche. Nitohaneein ichoai coinante aite nii rauhi aina *profetacuru* inoansihuru laenanajoi. Aitoha nii rauhine rijijieein ichaoha cachane caina.

Ichaonaa coero aina cacha itajera coero
(Lc 13.24)

¹³ Nii jaratolanaala nenea coero aina acujua siricha jelon enooche. Nii cacha ichao itajeranu que nenea bacujua aina rai coerote, jaraaotohane jaun cuhane cuhin arajiin nitajeeure cachaauru. ¹⁴ Jana ichaonaa chabana nitajenaachara nejeein nenea rene cacha turuaera bacujua aina rai coerote, aansijin jaratohelanaala. Nii jaunte caaintatoha ecu turuha cachane jaun, coroatajajeeincha turuujue cacha.

Ninaa caje enuha baaso coitucuhacane
(Lc 6.43-44)

¹⁵ Caohachaaain necohalajiin neeuche, nii Cana Coaunera coitucuha nocoetiinchuru erenacaauru casajeeuru que. Acaaurute turuureein nii Cana Coaunera coitucuurera tocorijianeichuru inara rene. Nete acaauru suujua cuhane, inara ichao itajeranu baaso uhaain inara rene turuureein. ¹⁶ Inarate nainequiche coitucunajaache acaauru ichao cajene. Coatiha inoeri que inaana nainihe oja, niheichu meseri que inaana nainihe acusa. Nii rijijieeinte cacha baaso caje ocoona nainene ichaonaa caohacha. ¹⁷ Nii rijijieein techu satiin temule caohacha, caohacha que inacae. Jana enuha baasote, jerichanejeein baaso que inacae. ¹⁸ Satiin temule caohacha baaso que inaana nainihe. Jerichanejeeincha caohacha que inaana nainihe enuha baaso. ¹⁹ Satiin enuha baasoorubaaso que inaanacaaurute, inae sauhin moconojoiniha cureein. ²⁰ Nii rijijieein techu acaauru ichao caje cacha caohachaneein, cacha baasoneein, naaonjoaain ichaauruhane coitucuriquicheein.

Coatiha satiin cachaauru, Cana Coaunera Cojoanona que ichaaurinaain.
(Lc 13.25-27)

²¹ Coatiha satiin canu rai: ‘Canu Curuaanaa,’ naain erenacaauru, Cana Coaunera Cojoanona que turuhin ichaonaa nainecururinaain. Canu Inaca Cana Coaunera jerenohin icharate laen, nainereein rai Cojoanona que ichaoha ne. ²² Inae nii cojoanona que turuhane banate, arajiin cachaauru nesoone caaun: ‘Curuaanaa, Curuaanaa, canacaanune ii coitucuruha cachaaurune caina, ii que ereerejetocaaunu, ii curuaa corenihane moconajaera letonocuru sitaain, arajii cojoelanaacojoai ichacaanulu,’ ²³ naauruha canu raine janane: ‘Coatiha inara coitucuhaaun, naain cacaje amuuche baaso ichajejin ichaonacaauru,’ naain acaauru sitareeunni.

Canu ere aonaain caintoonjoan icharate, chabana nitajenereein

(Mr 1.22; Lc 6.47-49)

²⁴ Nitohanihane jaun canu ere aonaain caintoonjoan icharate, leinjiin cacha jataain nainaan niicha ichai coitucuhi nena, enuha suujui caohacha que banesijiateein, ucuacaain temuhin neloherithane jana, ²⁵ uha elone jaun tabaacoaa nucuhecuro aina uha cujuana tabaine jana, nii loreri inasine, enuha caohacha suujui que banesijiateein ucuacaain temuhin ichaa nii icharane jaun. Nii rijiicha canu ere aonaain caitoonjoa ichara cacha. ²⁶ Jana canu ere aohanra nii caintoonjoa ichaelanaala baaso ichajeein ichaonaate, leinjiin cacha aaso erena tonoraai, enuha suujui baaso que banesijiateein, araracaaeriin temuhin neloherithane jana, ²⁷ uha elone jaun tabaacoaa nucuhecuro aina uha cujuana tabaine jaun comohin nerataneein nitaje nii loreri. Nii rijiicha canu ere aonaane saijieein caitoonjoan tonoraain ichaelanaala nena cacha,” naain jetao cachaauru rai ereereje Jesoso.

²⁸ Niritiin acaauru rai beebijiha Jesosone jana jetaote, jataain cojoe-latoore satiin cachaauru, ²⁹ Moisesa aitoonjoan rauhi que acaauru relaaurera amurijiriin, esinae rauhijiriin suujua caje coitucuhin aitohane jaun.

8

Cosibi caaun cunaitenaa cacha rautaa Jesosone

(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)

¹ Inae nii cachaauru relaane nainaan, ichatane ucuunno caje fauha uha Jesosone jana jetaote, arajiin sacuure cachaauru. ² Nii jana jetaote, turuha uhe leinjiin cacha cosibi caaun cunaitenaa. Aca jetaote, Jesoso rene turuhin nacatiha neseonriaain jetao:

“Ii jereeine canu rautaa caa canu cosibi cajera Curuaanaa,” naane jana jetao:

³ “Jerichaaun chujian. Ii caje amuhine caa ii cosibi,” naain biji que dadaa Jesosone rijieeoritiin, nii rai cosibi caje nerautaa somaraain ne nii cacha. Nitohanai cunai siricha cacha rohan nichuuntaain dadanaa naineniha chunine que airijiin, rohan nichuuntaain dadae Jesoso.

⁴ Nitohaneein rautaa jetaote:

“Aonaau. Jiaonriha chuni rai catohaneein ii rautaa nihanune beeinera. Raujiaaincha nii Moisesa aitoonjoan rijijieein, Cana Coaunera belaiha saseredote rai iicha teeni amaain cunihunte caje inae nerautaa coaracurumiin cachaauru. Chaen techu inae nii ii cunai caje nerautaa somaraain leochaauru rohan turunaa naineeine coaracurueein satiin cachaauru,” nae rai Jesoso.

Romanocuru rai soondarooru curuaanaa letono rautaa Jesosone

(Lc 7.1-10)

⁵ Inae Caferenaon turuha Jesosone jana jetaote, rene turuhin jetao:

⁶ “Curuaanaa, canu letononeein nenaate cunaiteein ne canu loreri asae, itolereenein jiuohin cunaacoaa rai jaberocone jaun,” naain Jesoso rai biha leinjiin Romanocuru rai soondarooru curuaanaane jaun jetao:

⁷ “Inae rautaa urichaaunni,” naa rai Jesosone jaun jetao:

⁸ “Curuaanaa, coatiha chaque ichei nelatejeehaun canu loreri asae turuha uhine coina. Raujiaaincha nii cunai sitaau canu letono caje, aihute nerautamiin. ⁹ Nitohaneeinne canu letoain neeuruha canu

curuaanaacurune acaauru ere tonoraain neeun. Nii rijijieein techu, neeure canuhacha letoaeni soondarooru. Leinjiin letoaanunete quere tonoraain cue. Jana leeocho cotihacaaunnete uhe. Chaelai ichaa canu letonone coina letoaanune techu ichae quere tonoraain,” naa Jesoso rai Romanocuru rai soondarooru curuaanaane jana, ¹⁰ cojoelatiin jetaote: “Esinæ rauhijiriin coatiha nihei chuni Israeli cocoaicha, caa cacha rijijieein jataain quesenetaera coarahaau chabana. ¹¹ Esinae rauhijiriinte enoto mitu nichajai, enoto so nichajai, naaonjoainuri cajeeuru arajjiin uhin, Abaraaun, Isaca, Jacobo, naaonjoainuri aina raotojoein turuhin lenonecurureein, inae Cana Coaunera cojoanonaa que turuhane bana. ¹² Jana Israelitaauru tabaaurute, rai cachanu que ranajaain nihalu Cana Coaunerane saijieein, inae Cana Coaunera cojoanonaa que turuhane bana, nocohenaanau jaoleneein chanaa curureein nesoone caaun,” nae jetao aina cunacaauru cachaauru rai Jesoso.

¹³ Niritohane baiha jetaote:

“Chajaaain chenenajaun caunihute, nii esenetaain jereeine rijijieein nerautamiin ii letono,” nae Jesoso. Nii rijieeoritiin jetaote, inae nerautae nii soondarooru curuaanaa letono cunaitenaa.

Fedoro tano rautaa Jesosone

(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

¹⁴ Nii baiha jetaote, Fedoro loreri asae turuha cuha Jesosone jana jetao, ecu sininaja ichoe ajaa caaun cunaitteen niha Fedoro tanone jana eruuruha cue. ¹⁵ Inae ecu turuhin nii cunaitenaa biji mucuha Jesosone rijieeoritiin jetao, inae caje amuha nii ajaane jaun, nerautaaain nimichuhin acaauru rai lenone chalue.

Arajii cunaitenacaauru rautaa Jesosone

(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

¹⁶ Inae nocohejihane jana, arajjiin suujua cuhane coitucuhichuru siriin caaun cunaitenacaauru uhaain turuuruha cachaaurune jana jetao, nereecha que nii cacha suujua cuhane nenacaauru coitucuhichuru sitaain, satiin cunaitenacaaurune maajeein rautaacoae Jesoso.

¹⁷ Nitohaneeinte ichae Jesoso,

“Acate turureein

cana caje cana osa aina

cana cunainunru itajihane coina,”

naain besihalu Cana Coaunera ere bera inoansi Isaihasine nainaane coina.

Jesoso aina cunaa jereraauru

(Lc 9.57-62)

¹⁸ Nii jana arajjiin curuhacaain neeuruha cachaaurune coaraane jaun jetaote, nemuri jerau amaauruha aina nerelanacaaurune coina acaauru rai aite Jesoso. ¹⁹ Nii jana jetaote, rohan nichuuntaain jetao: “Curuaanaa, ii ainane unaa jereeun, chunijiun cuhine jaaun niha natiin,” naa Jesoso rai Moisesa aitoonjoan que cacha relaerane jana jetaote:

²⁰ “Arolarihurute sininajaanu siriin naaonjoaauunre. Jerichanejeein techu sininajaanu siriin naaonjoaauunre tajaacuru. Nena laen canu Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaunne, nene canu rai chunijiun nesurucuaauunre jaanura,” nae jetao rai Jesoso. ²¹ Nii jana jetaote, aina nerelanaa netonai jetao: “Curuaanaa, inae oha canu

inacane janane conautichaaune baiha ii aina ureeuni,” naa raine jaun jetao:

²² “Niriimiin. Canu sacuhachaaute ecu nejesinajeein Cana Coaunera coitucuhi nesinanejeein ichaaoruhine ooruhane reentiaain,” nae jetao rai Jesoso.

Cujuana aina fichafichanaa suruaa Jesosone
(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

²³ Niritiin jetaote, aina nerelanacaauru aina jiniiquiin bote cuhane fauhin jelai caje amue Jesoso. ²⁴ Nii jana inae bote cuhane cuujueeu-ruhane jana, uha cujuana tabai aina fichafichanaane jaun jetaote, enohe bote cuhane acau. Nii jana jetaote, tonajelanaala bote cuhane siniu siniicha Jesosone jana ²⁵ nocoain jetao:

“Curuaanaa, inae nalunaa jerichaache. Chajaain caa acau caje cana ichoterateeu,” naauruha aina nerelanacaaurune jana jetaote:

²⁶ “Chanuna jataain nesooneeiche. Jataainachura ansijeeinijin cha esenetaeneeichete,” naain nimichuhin cujuana aina fichafichanaa suruaa Jesosone jaun jetao, inae neniha fichafichanaane jaun raotojoein cuujueure. ²⁷ Nii jana choelatiin jetaote:

“Chatohanaineeinna ne caa cacha, cujuana aina cucuana cuhane niha natiin nere tonoraain nesuruhane coina,” naaure jetao ecu nejesinajeein aina nerelanacaauru.

Cadara batane que coroatajai suujua cuhane coitucuchuhi sirichaauru rautaa Jesosone
(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

²⁸ Inae nemuri jerau aina nerelanacaauru aina jiniiquiin Cadara batane que turuha Jesosone jana jetaote, atanebana jelai caje cuhin jetao, coinetecure coroatajai cachaauru, suujua cuhane coitucuchuhi sirichaauru. Acaauru jetaote, enaacha cacha cunaitaane jaun, nene chuni nii neeurunaja bero cuhane amui. ²⁹ Acaauru jetaote:

“Coa canacaanu rene turuhin canacaanu rerohecaa Cana Coaunera Calaohi Jesoso. Nechu jataain canacaanu rerohecaain, canacaanu cairichaaaine coinata, jaiti chojoanonaa que turuenihane jana turuhicha,” naaure jetao ehequuin. ³⁰ Nii jana ecu rohan arajiin lenoniha neeuruha coosichurune jaun jetaote:

³¹ “Caa cachaauru suujua caje canacaanu sitanaa jereeine, nii coosichuru suujua cuhane canacaanu letoaaura,” naauruha Jesoso rai, nii cachaauru suujua cuhane nenacaauru coitucuhichurune jaun jetaote:

³² “Taa coosichuru suujua cuhane cunichuchera,” naain jetao nii coitucuhichuru letoae Jesoso. Nii jaun jetaote, nii cachaauru suujua caje mituhin, coosichuru suujuaniha enooruha nii coitucuhichurune rijieeoritiin jetao, satiin ramarau nemarotihacoain nereeonohin ohacoaure nii coosichuru.

³³ Nitohanihane coaraain jetaote, jelai caje sorohin jetao, neseu turuhin nii coosichuru suujua niha enooruha coitucuhichurune jana, ooruha coosichurune beure nii coosichuru beraihurera cachaauru. ³⁴ Nii jaun jetaote, satiin nii nese caje cuhin, nii niha Jesosone jaun rene turuhin coaraain jetao, rai aitocure chajaain jelai caje amuhane coina.

9

*Jiurona cacha rautaa Jesusone**(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)*

¹ Nii baiha jetaote, aina nerelanacaauru aina jiniiquiin bote cuhane fauhin cuhin nemuri jerau ichaohalune jaaun Caferenaaon turuha cue Jesoso. ² Inae ecu turuuruhane jana jetaote, nela cuhane leinjiin jiurona cacha turuaa cuuruha Jesoso rene cachaaaurune jana, jataain rautaane esenetaain aihuruha nii cachaaaurune coaraane jaun, nii cunaitenaa rai jetao:

“Nelararajiaaura cacalabi. Inae ii osa caje ichoteratenohi neeicha,” nae jetao rai Jesoso.

³ Nii aonaain jetaote:

“Chanuna caritiin Cana Coaunera baijiaraanu rijitiin ere caa cacha,” naain jetao suujua cuhane coarajeeure Moisesa aitoonjoan que cacha re-laaureraauru tabaauru. ⁴ Nejetaote niritiin baasoneein suujua cuhane coaucuruhane coitucuhane jaun jetao:

“Chanuna baasoneein itolere bana inara suujua coaraquiche. ⁵ Chaa quena caaintare: ‘Inae ii osa caje ichoteratenohineein,’ naenihacane: ‘Chajaain nimichuhin chela seriin amuun,’ naacane. ⁶ Coarajeeuche nachuhintine, canu Cana Coaunera Calaohi- cacha caje nejanoanaa nichaaunne cocoinaain letohanojoinichaaun osa caje cacha ichoteratichaaunne coina, caa chauratane quene coarate inara que,” naa acaauru raine baiha jetaote, nii jiurona cacha rai jetao:

“Chajaain nimichuhin chela seriin chenenajaun cauninura,” nae nii jiurona rai Jesoso. ⁷ Nii rijieeoritiin nimichuhin jetao, rai nenajaun cauha cue nii jiurona cacha. ⁸ Nii coaraain jetaote, rai suujua rauhi inaaoritelanaala que casiin Cana Coaunera coroaacure. Nitohanai ichana nainiha cachane jaanu tein niha Cana Coaunerane coaraain.

*Mateo cotihaca Jesusone**(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)*

⁹ Nii jiurona cunaitenaa rautaane jaan jelai caje uhin canu- Mateo nichaaunne, Roma curuaanaa rai *impoestonu* que cachaauru cobaraain coriqui bajaanune jaan rori ichoae lauhecohanune jana canu coaraainte:

“Chajaau canu aina,” naain canu cotihaca Jesusone jaun, nii rijieeoritiin nimichuhin Jesoso aina cuun.

¹⁰ Nitohaneein cuhine canu loreri asae turuhin, satiin aina nerelanacaauru aina curuaaceain Jesoso coroaateen. Nii janate ecu canacaanu rene turuhin nelauriaain lenonecure jataain arajiin Roma curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui bajaaureraauru canu leeochoauru, chaen leeochoauru cachaauru- nechu aansainein ichaonacaauru, osaaonacaauru, naaonjoainuri. ¹¹ Nii coaraainte Jesoso aina nerelanacaauru rai:

“Chanuna caa *impoestonu* que coriqui bajaaureraauru aina, caa osaaonacaauru aina lenone caa inara relaera,” naauruha fariseeocurune ¹² aonaainte:

“Coatiba coichaera latecuruhi raurohin nenacaauru. Leinjiin cunaitenacaauruhachate coichaera latecure. Nii rijijieein canu latecuruhi caohachaaain ichaoha nocoetonacaauru. ¹³ Chajaain nii Quiricha Inoaensi

cuhane: ‘Coatiha chaelai sohin mocohin que canu belaaichene jerinaaun. Raujiaaincha jiniiquiin cairichaaajoaain ita coaraain ita belaa ineechenena jereun,’ naain laenanohi nihane jaan que nerelanihuche. Aihane jaun, coatiha nii caohachaa in ichaoha nocoetonacaauru cotihaca uhaaun, osaocuruhane coitucuhin nichao coreein caohachaa in ichaonaa jereraaurune cotihaca uun,” nae fariseeocuru rai Jesuso.

Suri couu neein cosinacaain Cana Coaunera bajaauruhane

(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

¹⁴ Nii janate Jesuso rohan nichuuntaain:

“Chanuna fariseeocuru aina canacaanuhacha canacaanu suri couu netiin cosinacaain Cana Coaunera bajaacaunune jana, ii aina nerelanacaauru aihurene,” naauruha Joaan Baotisisita aina amuhemuhenacaaurune jana jetaote:

¹⁵ “Chasiina suri couu netiin cosinacaain inaderaaurure ene ranaa jerera beseta que cotihanohichuru, jaiti acaauru aina niha nii ene ranaa jerera cache natiin. Nete inae nii jianacon tein cache ranaa jerera nichaaunne mucuhin amaauruhane banate laen, suri couu cosinacaain niha cuurureein- nii beseta que cotihanohichuru.

¹⁶ Coaracuche nachuhinti, nihei chuni obiri enachasine soaain, cajione siri que counera. Nitohaneein nii obiri enachasine soaihanete, nii obiri enachasine asaaree nii cajione siri. Chaen caohachaa in nedanaa naineriheii nii obiri enachasine, nii cajione siri que couneraane. ¹⁷ Nii rijijieeinchu nihei chuni inae conaca que tiha coaeraine jana, cuhane ichonai tera. Nitohaneein cuhane teraa ichonainete naasaaree nii coaerai. Nitohanihane jaunte, caohachae coaerai nejesinanein niha coaeraine. Chaen ichonai, ichonai nejesinajeein nihane caohachae,” nae acaauru rai Jesuso.

Jesoso cajione dadaera ene aina Jairo cacunu

(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

¹⁸ Niritiin acaauru rai ereereeca Jesusone janate, rene turuhin nacatiha neseonriaain:

“Jataain enate nijioaen canu cacunu. Nete canu jiniichaa in uhin dadaaine nacoauneein ichanareein,” naain Jesuso cotihaca leinjiin Jorioocuru curuaanaane jaun, ¹⁹ nii rijieeoritiin nimichuhin aina nerelanacaauru que corihaneraain caaijie cue Jesuso. ²⁰ Nii janate lechoonca coroata jaanacaain, rai jaberoco caje ichana jaohajeein niha leinjiin enene jaun, Jesuso rohan nichuuntaain caaijie cutiin cajione auha muuuri: ²¹ “Caa rai cajione auha mucuhanuneecha caaunne nerautareeunni,” naain esenetaane jaun. ²² Nete rai cajione auha mucuhane jana nauriteriin nii ene coariin:

“Nelararajiaura ene, jataain nerautaa ine esenetaain aaine jaunte inae nerautaaicha,” naa rai Jesusone rijieeoritiin, inae nerautae nii ene ichana jaohane caje.

²³ Nii ene rautaane caje cuhin, nii Jorioocuru curuaanaa loreri asaare turuha Jesusone janate, inae atane rucuhacuruhane rai neein cojiirinichuru coinaderaauruha cachaaaurune jana turuhin:

²⁴ “Satiin caalai caje mituuche. Coatiha ohane jaun aihei caa ranuna, sinihane jaunte aicha,” naa acaauru rai Jesusone jana coenacure ecu neein coarajeurera cachaaauru. ²⁵ Nete coenacuruhane saijieein, jitarin nii loreri caje mitanajaane baiha, nii ranuna rene enohin biji que mucuhin michuha Jesusone jana nimichue nii ene. ²⁶ Nii coaraainte ita

rai beeuruha cachaaurune jaun, satiin jelai batane sacuritaain coitucunojoi ne nii o caje ranuna ichatiha Jesusone.

Coroatajai maosa rautaa Jesusone

²⁷ Nii ranuna ichatihane baiha caje amuha Jesusone janate caaijie cuhin:

“Jataain cairichaaajoaain canacaanu coaraaura Rabiri nefoerate,” naain eheehequuin sacuure coroatajai maosacuru. ²⁸ Nii janate inae loreri asaae turuhin, ecu enoha Jesusone jana rohan nichuuntaauruha nii coroatajai maosacurune jaunte:

“Caa maosa neeichene caje inara nota tein nihanune esenetaaichena,” naain acaauru caje bajaa Jesusone janate:

“Aihacaanura Curuaanaa,” naauruhane jaun, ²⁹ biji que acaauru nota dadaain:

“Nii esenetaaichene rijijieein conohine inara notara,” naa acaauru rai Jesusone rijieeoritiin, ³⁰ inae conoe acaauru nota. Nii jaunte:

“Coa leeochoauru rai caa inara nota tein nihanune bihache,” naain acaauru suujuatiha Jesusone saijieein, ³¹ jelai caje amuuru rijieeoritiin beeuruhane jaun, inae satiin jelai batane sacutaain acaauru nota tein niha Jesusone coitucure.

Erenaachara cacha rautaa Jesusone

³² Inae jelai caje amuuruha nii coroatajai maosacuru niicha rautaurine janate, erenaachara cacha, coitucuhuhi que suujuequuin nenea turuaa uure Jesoso rene. ³³ Nii janate nii coitucuhuhi sitaa Jesusone rijieeoritiin, inae irihane nunuhete nii erenaachara cacha. Nii coaraainte:

“Coatiha chabana catohanai coarahaacache Israeli lauri nichaachene janata,” naaure cojoelatiin cachaauru.

³⁴ Nete:

“Jeelai coitucuhuhichuru curuaanaate, caa catohaneein coitucuhuhichuru sitaain niha caa cachane jaanu tein nera,” naaure ecu neein coarajeein fariseeocuru.

Cairichaaajoaain cachaauru coaraa Jesusone

³⁵ Nitohaneeinte neseuru cuhecujueein nenaanajauru nainein amuhemujueein, netaojiaain Cana Coaunera rai rauhi que ereereecuruhane jaan coloheri sinacocacuru nainein cuhecujueein, Cana Coaunera Cojoanonaa erenaa raatonno que cachaauru relaiin, itolere cunai caaun cunaitenacaaurune maajeein rautae Jesoso. ³⁶ Nii jana cachaauru coaraa Jesusone janate, nii chaque nelatihei rijijieein beraicha colane nenea carenero rijijieein amuhemuhecuruhane jaun cairichaaajoaain acaauru coarae. ³⁷ Nii jaunte:

“Jataainte esinae arajiin neeure cachaauru, Cana Coaunera coitucunaa jereraauru. Nete nene acaauru relaeranura. ³⁸ Aihane jaun Cana Coaunera bajaachete neeine acaauru raain acaauru relaeranu,” nae aina nerelanacaauru rai Jesoso.

10

Aina nerelanaa nichaanune caje, lechoonca coroatajai nichaanune janijiin cocoinaa Jesoso afosotoneeine

(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

¹ Nii jaunte lechoonca coroatajai aina nerelanaa nichaanune cotijiaain janijiin, canacaanu cocoinaain canacaanu letoae Jesoso,

cachaauru suujua cuhane nenacaauru coitucuchuhichuru sitaain, itolere cunai caaun cunaitenacaaurune maajein rautaacaanune coina. ² Nii lechoonca coroatajai afosotoorunu que niicha cocoainai nichaanunete, jauriaanejeiin Simoon Fedoroneein acaauruhacha curuaatei, rai nejera Aanderesi, Saantiaao aina rai nejera Joaan Sebedeeo calaohineein nenacaauru, ³ Ferifi, Bartolomee, Tomasi, chaen canu Mateeo nichaaunne Roma curuaanaa rai *impoestonu* que cachaauru cobaraain coriqui bajaera nichaaunlune, Arafeeo calaohi Saantiaao, Tadeo, ⁴ chaen jauriaanejeiin Romanocuru que nejeratenacaauru aina nenaalu Simoon Seloteneein niicha curuaateuri, chaen nii baiha Jesoso coulurujueranu Jodasi Isacariote, naaonjoainichaanu.

Cana Coaunera Cojoanonaa que cachaauru relaauruhane coina aina nerelanacaauru letoaa Jesosone

(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

⁵ Nitohaneein nii lechoonca coroatajai aina nerelanaa nichaanune letoaainte canacaanu suujuate: “Coa nii Cana Coaunera coitucuelanaala ichaonacaauru atane que cuhache. Niheichu Samaria co-coaichacuru rene niha natiin coa turuhache. ⁶ Ucuuae cuelanaala, Cana Coaunera cachaneein nitajerai nenacaauru Isaraeli cocoaichacuru rene cunichuche. ⁷ Chajaain ucuuae cuhin, inae nichuutaa Cana Coaunera Cojoanonaane benichuche acaauru rai. ⁸ Chaen cunaite-nacaauru rautaain, onacaauru nihanatiin ichateein, cosibi caaun cunaitenacaaurune maajein rautaain, cacha suujua cuhane nenacaauru coitucuchuhichurune maajein sitaauche. Inarate core colane nitohanai ichana nainequichene jaanu raain neeiche. Aihana jaun nitohanai ichaain neeichene, coa core bajaache.

⁹⁻¹⁰ Coa inara coriqui, inara atora, inara cajione necoreeteichene jaanu, inara safato, inara biji achune, naaonjoainuri amaain cuhache. Niha rauhi, amihanenacaauru coroaateeuruha cachaaaurune coina. ¹¹ Leinjiin neseu, nenaanajaun, naaonjoainu turuhichene, chunocoha caohachaaain inara raera cacha ariin, rai loreri asaae neeuche jelai caje amuhichene reentiaain. ¹² Inae nii loreri asaae turuhichene neein, loreri asaae nenacaauru rai ereein turuuche. ¹³ Nii jana raoti ichaonaa que ichaonaa jerecuruhanete, raotojoein inara raaurureein nii loreri asaae nenacaauru cachaauru. ¹⁴ Jana caohachaaain inara raelanaala inara aohana jerecurenihane, nii loreri caje, chaen nii nese caje, naaonjoaain caje inara amunein inara tija que nenea utoone rihariaain ratiriin amuuche. ¹⁵ Esinae rauhijiriin acaaurute cana janonaa besaute que inae tihane bana, Sodoma, Comora, naaonjoainuri batane que ichaonacaauru amurijiriin caseteco coaracurureein.

Mucunojoinecuruhane coina arichacuruhane

¹⁶ Aonacuche, canune inara letoaaun janolari mululune jana situha cuha irine rijjijeein cuhichene coina. Aihana jaun cacha cunaitaane coina nainaa acanone rijjijeein cunichuche. Chatohaneein teraane nihanatiin nerinanaa naineniha serorine rijjijeein. ¹⁷ Aihane jaun caohachaaain nainaan necohalajiin cunichuche. Cocoainanacaaihuru rai inara teeuruhane janate, sinacoca asaae inara amaain inara bisiin, ¹⁸ coberenadorocuru rene inara amaain, *reychuru* raine maajein inara

amaaurureein canu coreniha. Nii janate canuneein nihanune coitucuerateriquicheein acauru que, chaen nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaaru que ne maajeein. ¹⁹ Inae cocoinanacaihuri bijiu inara teeuruhane, coa acauru tonoraain ereeichene jaanu que tonajanche. Inae ereeichene coina neeichene janate, Cana Coaunera Suujue, inara rai ereeichene jaanu tereein. ²⁰ Aihane jaun coatiha inara ecu ereriheecheein. Cana Inaca Cana Coaunera Suujuete inara coreniha ecu erereein.

²¹ Nitohanerichaaine jaunte, rai nejeraauruhacha, nejeraauru tereein ateinanohineeuruhane coina. Nii jana rai inacaauruhachate, rai calaohichuru tereein cocoinanacai rai. Nii jana acauru calaohichuruhachate, inacauru que nejerateein inacauru teeurureein ateinanohineeuruhane coina. ²² Satiin cachauru caa chauratane sacuritaain canu coitucuelanaala nenacaaurute, canu coreniha inara que nererojoeaca cuurureein. Nete nii esenetaane janelanaala, atiin satono que tiaain jerichanejeein sacuera nichotereein. ²³ Leinjiin neseu turuhichene jana, inara rohecaain inara mucunaa jerecuruhane, leocha neseu cuhin sorooche. Esinaene aitoon. Jaiti Israeli nefoerateeuru sacuritaain turuheneichene janane, canu inara ichohaichaniha ecu tutureeunni canu acaihaniji Cacha Calahineein nejanoanaa nichaaunne.

²⁴ Niheichu rai relaera amurijiriin nena nainihe i aina nerelanaa. Niheichu rai fatoroon amurijiriin nena nainihe i rai cachaneein nena. ²⁵ Relanojoneein nenacauru, acauru relaera rijijieein neeuruhine. Jana letononeein nenacauru acauru curuaanaa rijijieein neeuruhine. Canu inara Curuaanaa neein inara relaera nihanune que moconajaera Beelseboo niha canu beeuruha natiin, tonacururiha jana inara que.

Coasinacaineein niha ohacachene baiha cana itajeraneein nenaane (Lc 12.2-7)

²⁶ Aihane jaun, coa cachauru coasichache. Coitucueraelanaala, asinojoneein chaachaain niha chunine niha natiinte, coitucunojoiniha cureein. ²⁷ Jana caa coitucueraelanaala nena nii chuni aonaenihane jana, caa caitoonjoan coitucuerateeuhe satiin cachauru urichoo netiin. ²⁸ Coa inara atinana naineraauru que casihache, inara atinaauruhane baiha chabana satonoelanaala neeni janonaa que neeni, inara suujue itajenaa nainecurenihane jaun. Nete laen nainequiche chabana satonoelanaala nena usi jana inara jaberoco aina inara suujue itajeranu neein nena- Cana Coaunera que casiin neeichene.

²⁹ Tana nii chaque nelatejeeane que airijiin leinjiin moneda que coriha coroatajai tajaelineane coitucuhichene. Nete jereniha cana Inaca Cana Coaunerane nii leinjiinjin nitajenaa nainecurene. ³⁰ Nii amurijiriin inarate, inara couturijine maajeein leinjiana leinjianaain janiinojoneein ne. ³¹ Aihane jaun coa casiin ichaohache. Inarate jataain tajaelineacuru amurijiriin nelateein neeiche.

Cachauru que Jesocurisito coitucuerateeurera (Lc 12.8-9)

³² Chunocoha cachauru que canuneein nihanune coitucueraneein, canu cachaneein nihane coitucueratera ne, acaentonai coitucueratereein dedeeu nena Ofa Cana Coaunera acatiha neein. ³³ Nena laen canuneein nihanune coitucueraneein canu cachaneein nihane saijieein,

canu coitucuerate lanaala nena que acaentonai coitucuenereunni Ofa Cana Coaunera acatiha neein.

Ita caje cacha lerueraneein niha Jesusone

(Lc 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ Coatiha raoti ichaonaanaja turuaa uhaaunlu caa chauratane que, ita que nererojoecaain ichaoha cachane jaane turuaa uunlu. ³⁵ Nitohanihane jaunte, rai inaca que nejeratiha rai calaohine jana rai neba que nejeratereein rai cacunu. Jana rai nebaene quete nejeratereein rai nacana. ³⁶ Nitohaneeinte nechu naraaicha que nejeratenaaneein neurureein cachaauru. ³⁷ Rai inaca, neba, calaohi, cacunu, naonjoainuri belaihane amurijiriin cacoelainihane, nii chuni canu cachaneein nena nainihej. ³⁸ Itolere necairichanaa abaantaain coroso que nerichaaunnine rijijieein necairichanaa abaantaenihane, canu cachaneein nena nainihej. ³⁹ Nete laen canu, rai nichao ichoteratena nainichaaunne coitucuhin canuhacha cohajeein nena, nichao ichoteratereein canu coreniha. Jana canu esenetaelanaala, canu colane nichao ichoteratena jererate rai nichao itajereein.

Cainanohinerichaain namute cacha rai cha tera

(Mr 9.41)

⁴⁰ Chunocoha inara raerate canu raa aicheein. Jana caohachaaain canu raerate canu letoaera raa aicheein. ⁴¹ Cana Coaunera letononiha leinjiin *profetane* coreniha caohachaaain raain nenaate, *profeta* rai cainanohiniha rai namihaneone rijijieein nii raane coreniha rai cainanohiniha cureein. Chunocoha leinjiin cacha caohachaaain nena raain neite, jerichanejeein nii cacha caohachaaain nena rai cainanohinihane rijijieein, nii raane coreniha rai cainanohiniha cureein. ⁴² Chunocoha caa ena canu sacunaa nunuhetejeeureraauru rai, nechu jataain canu sacueranihane coreniha le eraurujeein conacai teein nei raite, esinae rauhijiriin cainanohiniha cureein,” nae aina nerelanaanichaanune rai Jesuso.

11

Jesoso rene turuuruha Joaan Baotisita letonocurune

(Lc 7.18-35)

¹ Nii lechoonca coroatajai aina nerelanaa nichaanune relaane baihane, jelai batane que nenacaauru neseeuu naineein cuhacaanu, Cana Coaunera beratenojoin erenaa beebejeein cachaauru relaa amuhemuheca Jesusone coina. ² Nii janate caresero cuhane netiin benaa caje itolere ichaa Curisitone coitucuhin aina amuhemuhenacaauru letoae Joaan: ³ “Iina esinae rauhijiriin, nii turuha uheneni Curisito niha. Aca neneeine beeune turuha leeoehane cohacaanu,” naain rene turuhin bajaauruhane coina. Nii jaunte letoanajaane rijitjoeein aitocuruha rene turuhinne jaun:

⁴ “Chajaain caa inaraacha coarai, inaraacha aonai benichuche Joaan raicha. ⁵ Inae maosa neeuruhane caje conoa maosacuru notara. Bacosacuru niha natiinte, inae nichaaurain amuurera. Cosibi caaun cunaitenacaauru niha natiinte, inae somaraain neure cosibi cajera. Urichosaaecuru niha natiinte, inae enene erenaa aonacurera. Onacaauru niha natiinte, inae o caje ichanacurera. Jana cairichainejeein nenacaauru raite, Cana Coaunera beratenojoin erenaa beebejeein, nosa

caje nichoteeururichaaaine beebeje. ⁶ Nerausiaaejeeinte neeure rai suujua corelanaala acanihane esenetaain acaacha cohajeein nenacaauru, 'naain benichuche Joaan raicha,' naain Joaan letonocuru letoae Jesoso. ⁷ Inae jelaiha cauha cuuruha Joaan letonocurune janate:

'Chatohanai coaraa cuhichelu cacha areroo cuhin. Leinjiin jjarana nujuja cujuana ichanohineein nerurujuanaana coaraa cuhichelu. ⁸ Ainihane leinjiin cacha, cajione caohacha que necoreeteein neina coaraa cuhichelu. Inarate raotojoein coitucuhiche, cajione caohacha que necoreeteein nenacaauru, *reychuru* loreri asaae neeuruhane. ⁹ Chatohanai coaraa cuhichelu. Leinjiin Cana Coaunera ere bera *profetana* coaraa cuhichelu. Aiha laesinaae, nii choae tacaain jataain leinjiin *profeta* amurijiriin nenaate esinae rauhijiriin coaraa cuhichelu. Acate Joaan ne. ¹⁰ Nii Joaan quete:

'Canune ii ajiniha

cachaauru rai ereerecane coina

canu ere bera letoareeunni

turuhine jaanu rucuheranu que,'

naain ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha cuhane. ¹¹ Esinae rauhijiriine aitoon, satiin cachaauru caje nihei chuni cacha Joaan amurijirii jataain nelateein nei, Moisesa que Cana Coauneraacha teratenojoi Cojoanonaa bana. Nete laen, ena turunaa Cana Coaunera Cojoanonaa, Joaan fautaain nelatihei rijijieein nena, jataain nii Joaan amurijiriin nelateineein ne.

¹² Turuhalu Joanne caje coauneeinte, enanetojoein ena turunaa Cana Coaunera Cojoanonaa turuaera nichaaunne que nejerateein itajenaa coaacure Cana Coaunera coitucuhichuru curuaanaacuru. ¹³ Satiin *profetacuru* aina Cana Coaunera aitoonjoaaunru rauhite, nii turuha uheni Cana Coaunera Cojoanonaa coitucuerateein neeurelu, turuha Joanne que tiaaajoaain. ¹⁴ Inarate esinae rauhijiriin nacoaauneein turuha urichaaain Irihasine que aitocuruhalune coitucuhiche. Acate nii Joaan neein turuhelu. ¹⁵ Caa aitocooaunne aonacurumiin urichonacaauru. ¹⁶⁻¹⁷ Caa cachaauru, enene cojoanonaa que nenacaauru ichao bihanune jaannu coitucuhaaun. Aihuruha canaanaihuru ne-naanaja cataaun nocoatijiaan, rai corihacuru rai eheehequuin:

'Raansaichene coina auno totihacaanu. Nete canacaanu auno rautaelanaala raansanaa jereneeiche. Inara cotijiaain, berane jaain inaderaacaanune jana, canacaanu aina inaderaaheeiche,' naauruhane rijijichuruha.

¹⁸ Nii rijijieein techu, turuha Joaan joaenreen lenone que lenonelanaala, bino conaa inaelanaala, naaonjoaaine jana, moconajaera suujue siriha beeiche. ¹⁹ Nii baiha turuhanu canu, cacha calahineein nejanoanaanichaaunne jana, bino cohin, joaenreein lenone que lenoneein, naaonjoaaineeinne jana, 'Achoritiin, ajetoriaaneein, baasoneein ichaonacaauru osaaonacaauru belaichaneein, Roma curuaanaa rai *impoestonu* que cachaauru cobaraain coriqui bajaaurera belaicha niha' canu beeiche. Nete jataain itolere que nainain, chaachaaain niha Cana Coaunerane caje coaraain, coitucunojoi ne niicha ichai,' nae Jesoso cachaauru rai.

*Caseteco coaracururichaaain erenaa tonoraauruhi cachaaaurune
(Lc 10.13-15)*

²⁰ Cojoelanaacojoai ichaalu Jesusone saijieein nichao coreein nacoaauneein Cana Coaunera coitucuureniha nii nese que ichaonacaauru cachaaurune jaunte: ²¹ “Jataainte cairichaaajoaiche nohane, Corasiin cocoaichacuru. Cairichaaajoaiche nohane Betesaaida cocoaichacuru. Inara que cojoelanaacojoai ichaain coaratihanulune tocohaneein, Tiro, Sidoon, naaonjoain cocoaichacuru rai cojoelanaacojoai ichaain coaratihanulune jana nihanete, inae inoanlu nejeein inae nichao coreein, nacoaauneein Cana Coaunera coitucueraneein neeuruhane coarateeurure niicha jerenohin ichaain. ²² Nete inae coitucuhichuru coulurujueein casetecaeratihane jaan Cojoanona que turuhane bana, Tiro, Sidoon, naajoainunri cocoaichacuru amurijiriin caseteco coaraa curiquicheein inara. ²³ Jana inara, Cafereanaon cocoaicha neeichene, inacojoein caohachaaain niha nocoetiin raotiin nena coaauquiche. Nete ohichene bana nocohena tabai jana nitajiha curiquicheein. Nii inara que cojoelanaacojoai coaratihanulune tocohaneein, Sodoma cocoaichacuru que coaratihanune jana nihanete, enanetojoein neeurure jelai cocoaichacuru. ²⁴ Nete inae coitucuhichuru coulurujueein casetecaane coina turuha Cana Coaunera Cojoanona que turuhane bana, Sodoma batane cocoaichacuru amurijiriin caseteco coaraa curiquicheein inara,” nae cachaauru rai Jesuso.

Canu esenetaerate raotojoein ichaoreein.

(Lc 10.21-22)

²⁵ Niritohane baihate: “Itolere chauratane, dede, naaonjoaain Coauneraneein neeine coroaajihanu jataaincha, Ofa, itolere coitucutoha nocoetonacaauru que iicha asii coitucuerateei cairichainejeein nenacaauru quene jaaunra. ²⁶ Aihara Ofa, nitohaneein jereeine jaunte ichaaicha,” naane baihate:

²⁷ “Canu Inaca Ofate satiin rainein nena teein ne carai. Nihei chuni Cana Coaunera Calaohi cachaneein nejanoanaa nichaaunne coitucuera. Leinjiiin Ofa Cana Coauneraachate cacoitucue. Niheichu chuni, Ofa Cana Coaunera coitucuera. Canu- Calaochineechane coitucuun. Canu- Calaohi nichaaune coitucueratenaa jerichaaunne jaaunra que, coitucueratihanune banaachate, Canu Inaca Ofa Cana Coaunera coitucuurureein cachaauru. ²⁸ Nii inara baasoneein ichaonacaauru, inara nererojoecaeriin ichaonacaauru, inara osaonacaauru, naaonjoaineeichene canu esenetaain canu sacuuchena raotojoein ichaonaanaja te inara rai. ²⁹ Caa inara rai caitoonjoa esenetaain, Canu que nerelaain aihanune rijijieein ichaaoche. Coatiha chabana inara aina baasoneein nerinaaunni. Nii bana coatiha nitajerinaain inara suujue. ³⁰ Coatiha caaintai, caa inara rai caitoonjoa tonoraa cachane,” nae.

12

Nebetacanaa cojoanona bana tirico inaa moloorua Jesuso aina nere-lanacaaurune

(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

¹ Nii amuhemuhecaanne jaun, nebetacanaa cojoanona bana tirico cocana jana situha cuhacaanu Jesuso aina jiniiquiin aina nerelanaa nichaanune. Nii janane mijiitohacaanune jaun, situnacanejeein nii tirico moloonejeein rai nucuhe quihacaanu. ² Nii coaraainte:

“Nii ii aina nerelanacaauru coaraau. Cocoaeraa nebetacanaa cojoanona bana nitohanai ichara natiinte, inae tirico taihure,” naauruha Jesoso rai fariseeocurune jaunte:

³⁻⁴ “Tana lesajei que mijiitooruhane jaun, corihacuru aina jiniiquiin Cana Coaunera loreri Teenforo asaae enohin, Cana Coaunera que banjijaa in nena faan, saseredotecuruhacha nii faan quinaa nainihane saijieein, corihacuru aina faan quiha curuaanaa Rabirine jaan rere-taain coitucuhichene. ⁵ Tana Moisesa aitoonjoa cuhane nebetacanaa cojoanona bana carenero narejeen sohin Teenforo asaae mocooruha saseredotecurune niha natiin, osa que nesaruhin naaonjoaurenihane jaan reretaain coitucuhichene. ⁶ Aihane jaun Teenforo amurijiriin jataain nelateein cau nihanune coitucuhin neeuhe. ⁷ Coatiha: ‘Naaonjoain quete aite caa Quiricha cuhane,’ naain coitucuheiche. Nii Cana Coaunera Quiricha cuhane: ‘Nii inihocuru mocohichene jianein inara amute cacha belaa in, naaonjoaain neeichenena jereeuin,’ naain ne, laenanohineein. Nitohanai coitucuhin neeichenenoote, chatohanai baaso ichaain neniha inara amute cachane jana colurujueein naaonjoaain neriquiche. ⁸ Nitohanihane jaunna, canu- cacha calaohineein nejanoanaa nichaanne, nebetacanaa cojoanona amurijiriin cocoaain letononeein neun,” naain fariseeocuru tonorae Jesoso.

Leinjiin jiuropa bijii cacha rautaa Jesusone

(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

⁹ Inae jelai caje amuhinte, ecu nena sinacoca asaae enoha cuha Jesusone jana, ¹⁰ ecu najiniha ne leinjiin jiuropa bijii cacha. Nii jana Jesoso colurujueeuruhane jaanu lera ariiriichuruhane jaunte:

“Nainihanacha cocoaeraane saijieein, cunaitena rautaaca nebetacanaa cojoanona banane,” naain Jesoso caje bajaauruha fariseeocurune janate:

¹¹ “Tana chunocoha inara, leinjiin carenero siriquichene jana nebetacanaa cojoanona bana acau mitunajaan ucuha jachu cuhane naluha inara raine coaraa curiquiche jelai caje rocohichene coinane. ¹² Tana leinjiin carenero amurijiriin nelatiha leinjiin cachane coitucuhichene. Aihane jaun, cha caanna cunaitena rai caohacha icha rautaenerichaaca nebetacanaa janona bana,” naain fariseeocuru tonoraane baihate:

¹³ “Ii bijii raujiaaura,” naa nii jiuropa bijii leinjiin cacha rai Jesusone janate, bijii sijitaane rijieeoritiin, inae nerautae nii bijii jera rijijieein nii cacha bijii. ¹⁴ Nete jelai caje mituhin nejesinajejin ita suujua tacaure fariseeocuru Jesoso sohin jaauruhane coina.

Jaiti neniha Jesusone jana, tururichaa ine biha Isaihasine

¹⁵ Nitohanein inae sohin jaonaa jerecuruhane coitucuriin jelai caje amuha Jesusone janate, sacuuruha arajiin cachaaurune jaun, jitaain cunaitenacaauru rautaain, ¹⁶ aonajeeruha cachaaurune urichoo, nii rautanaacane que ereeuruhane caohate Jesoso. ¹⁷ Nitohaneinte bihalu Cana Coaunera ere bera inoansi Isaihasine nainaane coina:

¹⁸ “Caate,

janijiin belaa in cocoaain

Canu Suujue que suujuequuin

canu letononeein nena ne,

‘Inae nerinaain baasoneein cachaauru cairichaurera,’

naain,
satiin chauratane que
lauri lauri nenacaauru cachaauru rai
beebejihane coina.

¹⁹Coatiha
cachaauru que nejerateein, cachaauru cotaain,
bero cuhane niha natiin
tonijiaain ereein cachaauru relaain,
naaonjoaane aohanrarinaain.

²⁰Coatiha
nelatelanaala nenacaauru,
cairicheineein nenacaauru,
naaonjoainuri cairichaeranu que airinaain.
Niheichu
aasaeriin esenetaeraauru que jaolecorinaain,
lauri lauri nenacaauru cachaauru
ichao rucuhecane jaan que
turuhane reen tiaaajoaain.

²¹Satiin lauri lauri nenacaauru cachaaurute
acaacha que jaecoorureein,”
naain belu Isaihasi.

Moconajaera letononeein niicha ichana nainei ichaa Jesoso beeuruhane

(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10)

²²Nii janate, suujua cuhane coitucuchuhi siricha leinjiin cacha ere-naachara maosa amaauruha Jesoso rene jana, irihane jaanu teein, rai nota cono te. ²³Nii coaraain chojelatiinte: “Tana caa cacha Rabiri ichoala nihane,” naain ecu nejesinajeein satiin ita caje bajaacooaure.

²⁴Nii aonajeeinte: “Moconajaera curuaanaa Beelseboote, caa cacha rai catohanai ichana nainihane jaan teein ne,” naaure fariseeocuru.

²⁵Niritiin coaacuruhane coitucuha Jesoso raotojoeine jaunte: “Satiin caa chauratane que ichaonacaauru cachaauru, ita que nejerateein neeuruhanete jiniiquiin nitajenaa nainecurure. Niheichu leinjiin nese que ichaonacaauru ita que nejerateein neeuruhane, jiniiquiin raotojeein ichaonaa nainecururihei. ²⁶Nii rijijieein techu, moconajaera netonai rai letonocuru que nejerateein nihane, nii rai letonohacha sitaain nihane, nii chaque nelateein nena nainerihei. ²⁷Nii aitocohichene tocohaneein moconajaera suujue aina cuaain moconajaera sitaanu nechujianra, jeelai moconajaeraacha itajiha aicheeunna. Nete nii aitocohichene tocohanene, nitohanihane, cha jana inara letonocuru letohare nitohanai ichana naineein neeuruhane jaanu siriin neeuruhane coina. Nitohanihane jaunte, nechu jataain inara raajenihane jataain baasoneein aitocohichene coarateeiche. ²⁸Caa cacha suujua cuhane nenacaauru moconajaeracuru sitaanu Cana Coaunera Suujue aina cuaainnete, inae inara aina niha Cana Coaunera Cojoanonaane coujunacaneein ichaaun.

²⁹Leinjiin cacha jataain laraajiin nena loreri asae enohin nihei nii chuni caje niicha sirii ruluhara. Biji ichojoaainchate naine nitohanein caje niicha sirii ruluhane.

³⁰Chateeinti canuhacha ichai ichaene. Niite canu que nejeratenaaneein ne. Nii rijijieein techu canuhacha ichai itajeraneein ne canu esenetana jerihei.

³¹ Nitohanihane jaunne inara rai aitoon, sатиn osaonacaauru cachaauru quete suujua acatereein Cana Coaunera. Nete laen tonaain baasonnein Cana Coaunera Suujue que erei que suujua acatenereein. ³² Canu- Cacha Calaohineein nejanoanaa nichaaunne que nihanatiin tonaain baasonnein erei quete suujua acatereein. Nete laen rai Suujue que tonaain baasonnein erei nihane, caa ena nenea janonaa, caa baiha neeninu janonaa, naaonjoain que nihanatiin neein suujua acatenereein Cana Coaunera.

Ninaa caje temule caohacha coitucuhacane
(Lc 6.43-45)

³³ Tana temule jaain neeichene, caohacha que inaacane caje temule caohacha coitucuhin neeichene. ³⁴ Nitohaneein necha ansaineein neeichene jaunte, inara suujua caje mitunaa nainene caohacha. Inara suujua cuhane baasonnein inaraacha coacuite, inara ujuae caje mitue. ³⁵ Jana caohachaain suujua coara cachate, caohacha nejesina que ereein ne, suujua cuhane niha caohachane jaun. Jana baasonnein suujua coara cachate baaso que ereein ne, suujua cuhane niha baasone jaun. ³⁶ Canune inara rai beun, inae caseteco coaracururichaaain sатиin caa chauratane que nenacaauru cachaaurune bana, tonaain baasonnein ereeichene nihanatiinte coitucunojoinereein. ³⁷ Nitohaneeinte, inara ujuaae caje baaso ichaaain neeichene ujuaihonnein neneeichene, caohacha ichaaain neeichene coitucunojoiniha cureein,” nae acaauru rai Jesoso.

Cojoelanaacojoai bajaauruha necha aansai cachaaurune

³⁸ Nii jaunte:

“Cacha relaera, canacaanu rai cojoelanaacojoai ichaaain coaraateinene jerichaanura,” naauruha Moisesa aitonjoan que cacha relaurera aina fariseeocuru tabaaurune janate:

³⁹ “Caa necha ansaineein suujua coitucuelanaala ichaonacaauru cachaaurute, acaauru rai cojoelanaacojoai ichacaaunne jerecure. Nena inae acaauru que cojoelanaacojoai coaratihalu *profeta* Jonasine jaun, inae nenacaeneein acaauru que coaratenaa jereneeun. ⁴⁰ Nii nichata jiichoo nichata janotiineein, ate tabai suri cuhane nihalu Jonasine rijijieeine, canu- Cacha Calaohinichaaunne nichata jiichoo nichata janotiinejeeincha atane cuhane nereeunni. ⁴¹ Aihana jaun, coitucunojoiniha caohacha ichaeraauru aina baaso ichaeraauru ichao que tihane banate, nacoaauneein nimichucurureein Ninibe cocoaichacuru, acaauru coulurujueeuruhane coina, acaauru rai beratenojoin beebijiha Jonasine aonaain nacoaauneein Cana Coaunera que coacuhin neeuruhalune jaun. Jana ena cau inara aina neinichaaunnena Jonasi amurijiriin nenea nichaaunne saijieeinte caitoonjoa esenetana jereneeiche. ⁴² Jerichanejeein techu nacoaauneein nimichureein enoto mitu nichajai coarajeein cana raotono nichajai que nenaalu ene curuaanaaneein nenea netonai inae caseteco coaracururichaaain caa ena nenacaauru cachaaurune bana acaauru coulurujihane coina, niicha coitucuhi beebijiha cachaauru rai Salomoonne jana, coriaji atane caje uhin aonaa uhalune jaun. Cau caa ena inara aina neinichaaunnena Salomoon amurijiriin nenea neeun. Nete nii saijieein canu esenetana jereneeiche.

Nacoaauneein cacha suujueniha jelaiha enoha coitucuhuhine
(Lc 11.24-26)

⁴³ Cacha suujua caje mituha leinjiin coitucuchuhinete, cajihanein amuhemujeein nihane jaanu ariirijie. Nii jana eruhenihanete: ⁴⁴ ‘Taolu mituhanulune jaaunne jelaiha cauha cureeun,’ naain coacue. Niritiin jelaiha turuhin nii cacha coaraane jana, aiha leinjiin loreri conera colane caohatiin lojoinojoinnein nenea rijijieein eruhanete, ⁴⁵ nacoauneein jelaiha cuhin, caainsineein amurijiriin baasoneein nenacaauru aina ita taojiaain, jiniiquiin nii cacha suujua cuhane jeelaiha enooruhane, jataain jeelai amuritoheriin baasoneein ichoae nii cacha. Nitohaneente, ichaoha cuurureein caa necha ansainein ichaonacaauru cachaauru netonai,” nae acaauru rai Jesoso.

Jesoso rene turuuruha neba aina nejeraaurune

(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶ Niritiin jaiti cachaauru aina ereereeca Jesosone janate, rene turuhin aina erenaa jerecure neba aina nejeraauru. Loreri asae enohelanaala airiniha neeuruhane janate:

⁴⁷ “Taute airiniha turuhin neeure ii neba aina ii nejeraauru, ii ainate erenaa jerecure,” naain Jesoso rai beure.

⁴⁸⁻⁵⁰ Nete, nii rai biha unaa rai:

“Caaurute canu neba aina canu nejeraaurune. Chunocoha caletoaera Ofa ere tonoraain niicha jerenohin icharate, canu nejera, canu bai, canu neba, naaonjoainuri ne,” nae aina nerelanaa nichaanune cojeluhin Jesoso.

13

Temule jaera que cuaain cachaauru rai iriha Jesusone

(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Nii bananeeinte, nii loreri nihacaanune jaan caje cuhin, nemuri auhaniha turuhin ecu nelauriaain lauheque Jesoso. ² Nii jana, arajiin rene turuhacoaauruha cachaaurune jaunte, leinjiin bote cuhane fauhin lauheque, carene ichoae neeuruha cachaaurune tonohana. ³⁻⁴ Nii bote cuhane netiinte, araai laurii nereretanaa rijijiei *parabola* que cuaain cachaauru rai ereerejeein:

“Leinjiin temule jaera temule jaa cunajaun ucuhe riiaacane janate tabaauru bero cuhane naluha nii niicha riajaiine jaun, turuhin coaraain quihure tajaecuru. ⁵ Jana le turijieein niicha riajaite, neniha mululuhin atanene jaan jelon ajeri ichoae nalunacaauru carajaelanaala omaroe. ⁶ Nete inae omarohane jana mituhin ajajaa enotone jaun ohe, mululuhin neniha atanene jaaun, ucuaacain neniha rai cojoaisine jaun. ⁷ Le turijieein niicha riajai ucuhete, ajena jana naluhane jaun, amurijiriin omaroha ajaenane jaun atinae. ⁸ Jana atane caohacha que le turijieein niicha riajaite, le ucuhecure caje le temuracuru lefashaananaain inacae. Jana tabaaurute saotachoonca ucuhenein, nichatachoonca ucuhenein, naaonjoain inaacure. ⁹ Caa caitoonjoan aonacurumiin irichonacaauru,” naain cachaauru rai ereereje Jesoso.

Jesoso caje parabola que cachaauru rai ereereecane bajaacaanu aina nerelanaa nichaanune

(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

¹⁰ Nii jaunne, Jesoso rohan nichuuntaain nii araai laurii nereretanaa rijijiei *parabola* que cachaauru rai ereereecane jaan bajaacaanu caje

aina nerelanaanichaanune. ¹¹ Nii jaunte: “Cana Coaunerate rai cachanein neeichene jaun, coitucueraelanaala nena Cojoanonaa coitucuerate inara que. Nete laen rai cachanelanaala nenacaauru que coitucueratenaa jerene. ¹² Nitohanihane jaunte, naitoonjoa tonoraain niicha jerei ichajeein nenacaauru rai, jataain jeelai amuritoheriin itolere coitucuhin neeuruhane jaanu tereein Cana Coaunera. Jana naitoonjoa tonoraelanaala niicha jerei ichaelanaala nenacaauru cajete, jitariin acaihaniji acaauruhacha coitucuujei rulureein. ¹³ Nitohanihane jaunne araai laurii nereretanaa rijijiei que cuaain acaauru rai ereeun. Coaracuruhane niha natiin coitucurenihane jaun. Niheichu aonacuruhane niha natiin aonaain coitucurenihane jaun.

¹⁴ Nitohaneeuruhane coinat: Aonacuruhane niha natiin: ‘Naaonjoain quete aite,’
naain coitucuururihaain.
Niheichu
nii coana jerecuruhane niha natiin coaracururinaain.

¹⁵ Inae jataain nauhaca
caa cachaauru suujuane jaunte,
cha aonacuruhane nihanatiin,
‘Naaonjoai quete aite,’
naain coitucunaa nainecurene.
‘Niheichu
cha coaracuruhane niha natiin
coitucunaa nainecuruhi.

Nabana
canuhacha ichai coaraain,
aonaain coitucuhin
canu rene uuruhane,
acaauru rautaanune coataa,’
naain bihalu Cana Coaunera ere bera inoansi Isaihasine jaa nainaelu,”
naain aina nerelanaa nichaanune rai bihane baihate;

¹⁶ “Nete laen inara nerausiajeein niha curiquicheein, aonaain, coaraain, coitucuhin, naaonjoainchene jaun. ¹⁷ Arajii *profetacuru*, chaen caohachaaain suujua coaraauru cachaauru, naaonjoainurine maajeeinte niqui, caa inaraacha coarai coana jerecurelu. Nete coana nainecurenelu. Inaraacha aonaine maajeein aohana jerecuruhane saijeein aonacuruhilu.

Temule jaera parabola que irihane biha Jesusone
(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

¹⁸ Aonacuchene caa temule jaera que cuaain araai laurii *parabola* que irihanune be inara raite coitucuhiche. ¹⁹ Cana Coaunera Cojoanonaa que erenaa aonacuruhane saijieein coitucuhichurute, nii bero cuhane nalunaa temule ucuhe rijijieein neeure, acaauru suujua cuhane Cana Coaunera beratenojoi erenaa jereein aonacuruhane niha natiin, turuha acaauru suujua cuhane baasone jianeraauru ne. ²⁰ Jana nii ajeri ichoae nalunacaauru temule ucuhecurute, Cana Coaunera ere aonaain esenetaain corojeein jereein raauruhane jana, ²¹ inae cairichaaerinoinjeein mucunoinjecuruhane coina arinojineein neeuruhane, canu esenetaain neeuruhane jianeraauru rijijie. ²² Jana nii ajaena jana temunoin temule ucuhecurute, Cana Coaunera ere aonacuruhane saijieein, nechu jataain caa atane que netiin necoriquijaain, raotiin nena coacuhin, niicha que suujua cuaain necoritanacaauru rijijie. Niite,

inae nii erenaa esenetaauruhane jianein, leeochoaauru relaaauruhane jianein neeure. ²³ Nii atane caohacha que temunojoin temule ucuhecurute, Cana Coaunera ere aonaain leeochoaauru relaain, naaonjoaain nenacaauru rijijie. Acaaurute, nii le ucuhecuru caje lefasha ucuheenein, saotachoonca ucuheenein, nichata choonca ucuheenein, naaonjoaain le tijiriichuru caje teeurera rijiichure,” naain aina nerelanacaauru rai beebeje Jesoso.

Tirico temuurerera rai ajaena baaso temuha acaauru que nejeratenaane

²⁴ Niritiinte, nacoaaunein leeochoa nereretanaa que cuaain acaauru rai ereerejeein:

“Cana Coaunera Cojoanonaate, leinjiin cacha, rai nocoana jana cachaauru que tirico temueratihane jana, ²⁵ temuhin satiin sinihuruhanane tonohana, nii tirico niicha temuuri jana turuhin ajaena baaso temuha leinjiin cacha acaauru que nejeratenaane rijijie. ²⁶ Nii jana inae omarohin, inae inaaca nii tiricone jana inanacae nii ajaena baaso netonai. ²⁷ Nitohanihane jana coaraainte: ‘Curuaanaa, chasiinna temule caohacha ucuhe nejesina temuerateeilune saijieein, jana mituhe ajaena baaso,’ naauruha nii ocoana erora rene turuhin nii amihanenacaaaurune janate: ²⁸ ‘Chunocoha canu que nejeratenaate, nii ajaena baaso temucaiha,’ naa acaauru rai nii ocoana erorane janate: ‘Ta, nii ajaena baaso rocohin jaohacaanune jereine,’ naain bajaauruha nii amihanenacaaaurune jana: ²⁹ ‘Niriimiin, nii ajaena baaso rocohalaaante tiricone maajeein rocoriquiche. ³⁰ Nirijieein ecu neein jiniiquiin omarocurumiin, tainaca que tihane reentiaain. Inae tainaca que tihane banane jelai teein nii ajaena baaso raain, jelai teein tirico raain rucuhecaune jaa cuhane rucujueein, nii ajaena baaso jelai teein mocoheratereeeunni,’ nae nii ocoana erora,” naain cachaauru rai beebeje Jesoso.

Mosatasa ucuhe rijiiicha Cana Coaunera Cojoanonaane que erenaa parabola

(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

³¹ Niritiinte nacoaaunein:

“Cana Coaunera Cojoanonaate leinjiin cacha, rai nocoana jana mosatasa ucuhe temuhera rijijie. ³² Esinae rauhijiriinte, jataain leeochoaauru temule ucuhecuru amurijiriin aansijian rai nucuhene saijieein, inae omarohane leeochoaauru ocoana jana nenacaauru temulecuru amurijiriin fohecane, rai nunecuru que tajenajaanu ichacure tajaecuru,” naain nereretanaa que cuaain beebeje cachaauru rai Jesoso.

Faan jorerera rijiiicha Cana Coaunera Cojoanonaane que erenaa parabola

(Lc 13.20-21)

³³ Niritiinte: “Cana Coaunera Cojoanonaate nichata sajeein coujunaca que arina coujunacateriin rai jorerera que jasiiteein tabaain nii coliha joreerein caje arajiin faan jaa leinjiin enene rijijie. Nii neleeriha tabaain colihane coina nena jorerera rijijieeinte, cacha ichao sacuritaain nefaane coina nena ne Cana Coaunera Cojoanonaa,” naain beebeje Jesoso.

Neretetanaa rijijiei parabola que ereerejihane biha Jesusone

(Mr 4.33-34)

³⁴ Nitohaneeinte, nereretanaa rijijiei *parabola* nejesina que cachaauru relae Jesoso. Chabana nii *parabola* colane irihei cachaauru rai.

³⁵ Nitohaneeinte:

“Cana rai chauratane coaanaa Cana Coaunerane caje coaaneente, satiin asinojoneein nenea que erereein, nereretanaa rijijiei *parabola* cuaaincha,”

naain beeuruhalu Cana Coaunera ere bera inoaensihuru *profetacurune* nainaane coina nitohaneein ichae Jesoso.

Tirico temuurera rai ajaena baaso temuera que irihane biha Jesusone

³⁶ Nitohaneein inae cachaauru rai irihane nainaaante, acaauru rai nocoein jelai caje cuhin nii neeuruhane jaan loreri asaae enoha Jesusone jana, rohan nichuuntaain nii tirico cocana jana ajaena baaso temuhera que cachaauru rai iriha Jesusone bajaacaanu caje aina nerelanaa nichaanune. ³⁷ Nii jaunte: “Nii temule ucuhe caohacha temuherate canu- Cacha Calaohineein nejanoanaanichaaunne rijijie. ³⁸ Jana nii ocoana que caitoonjoate, cana rai chauratane ne. Jana nii temule ucuhe caohachate, Cana Coaunera esenetaain aina ijiin rai Cojoanonaa que neenihuru ne. Jana nii ajaena baasote, moconajaera letononeein nenacaauru ne. ³⁹ Jana nii ajaena baaso temuherate, acaauru que nejeratanaa moconajaera ne. Jana nii taojiaera que aitocoaunnete, inae ecu tihane bana sarichaaain cana cojoanonaane que aite. Jana nii taain rucuheraaurute anjeraaurune. ⁴⁰ Charijieein teeinti, ajaena baaso taojiaain mocohaca, nii rijijieeinte inae saa cana janonaane bana moconojoiniha cuurureein osa que leeochoauru saruhin nenacaauru moconajaera aina. ⁴¹ Nii banane canu- Cacha Calaohineein nejanoanaanichaaunne canu rai anjeraauru letoareeunni, nii cana cojoanonaa que nenacaauru baaso ichaain, osa que leeochoauru saruhin, naaonjoaain nenacaauru raain ⁴² usi charijibana jacanaacharanejeein nenea jana jaonajaauruhane, ecu neein auhaauhaquuin chanaaurureein. ⁴³ Inae nitohanihane banate, esinae rauhijiriin Cana Coaunera jerenohin ichaain tonoraain nenacaauru, aiha enotone tocohaneein jiquihaquuin conohin niha cuurureein, canu Inaca Cana Coaunera Cojoanonaa que neein. Caa aitocoaunne aonacurumiin irichonacaauru.

Oro rijijieein nenea coreti tesoro rijiicha Cana Coaunera Cojoanonaane

⁴⁴ Charijieein teeinti, leinjiin oro rijijieein nenea coreti tesoro eruha leinjiin cachane, nii eruhane jaaun tein conauteein ratiriin, rachoojoein jitariin niicha sirii rucuhale que necorete nii cacha, nii niicha eruhi conautihane jaan atane coretihane coina. Nii rijijieeinte, itolere cachaacha jerei amurijiriin jataain nelateine Cana Coaunera Cojoanonaa.

Oro rijijieein nenea perla coreti rijiicha Cana Coaunera Cojoanonaane

⁴⁵⁻⁴⁶ Charijieein teeinti, leinjiin recatoon, perla coretiin nenea ari-irijieein amuhin, inae nii perla coretiin nenea eruhane, jataain nii corei eruhane coitucuhin rachoojoein cuhin, rai rucuhale que jitariin necoreteein, nii niicha eruhi perla corete nii recatoon. Nii rijijieeinte, itolere cachaacha jerei amurijiriin jataain nelateine Cana Coaunera Cojoanonaa.

Rede que ate mucuhera rijjicha Cana Coaunera Cojoanonaane

⁴⁷⁻⁴⁸ Charijjeein teeinti, nemuri cuhane rede jaaoruha ate mucuurerane jana, itolere ate mucuha nii niicha jaori redene, inae memoha ate caaunne jana carene ichoae inaain ate caohachaauru janijiin omari cuhane teein, nii baasooru foranacaauru jaaore nii ate mucuurerana, nii rijjicha Cana Coaunera Cojoanonaane. ⁴⁹⁻⁵⁰ Nitohaneein techu, inae cana janonaa satono que turuhane bana, caohachaaain ichaonacaauru janijiin raain, baasoneein ichaonacaauru jaaorureein usi chariji bana jacaelanaala nenea jana anjeraauru. Nii banate chanaa cuurureein auhaauhaquuin,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

Canacaanu relaane jaan aonaain coitucuhacaanune bajaa Jesusone

⁵¹ Niritiinte: “Caa inara rai caitoonjoan aonaaina coitucuhiche,” naain canacaanu caje bajaa Jesusone janane: “Enjeen, aihacaanura Curuaanaa,” naacaanu. ⁵² Nii jaunte: “Coaracuche nachuhinti leinjiin Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaera- cacha relaanete, ‘Naaonjoaan caa Ena Turunaa Cana Coaunera Cojoanonaane Caohacha’ naain been, ‘Naaonjoaan nii rauhi inoae’ naain nii ena canuhacha bei Cana Coaunera Cojoanonaane aina rauhi inoae que aitiin caohatiin cachaauru rai been cachaauru relae,” nae Jesoso.

Rai nataneu Nasarete turuha Jesusone

(*Mr 6.1-6; Lc 4.16-30*)

⁵³⁻⁵⁴ Inae nii nereretanaa rijjiei *parabola* biha cachaauru raine nainainte, jelai caje canacaanu aina amuhin rai nataneu turuhin, ecu nenea sinacoca asaae enohin, ecu nenacaauru cachaauru relaane nunuhete Jesoso. Nii janate cojoelatiin: “Chuna jataain cojoelanaacojoai ichaane coinane maajein nerelaete toritiin itolere coitucuhin ere. ⁵⁵ Tana enuha caje itolere ichana inaera cacha calaohi nihane, jana rai neba niha Marihane. Nii jana rai nejeraauru niha Saantiaao, Jose, Simoon, Jodasi, naaonjoainurine. ⁵⁶ Jana rai baihuru netonai cau cana aina ichaauruhane. Chaa cajena jataain nainainte itolere coitucuhin aite,” naaure ecu neein aonajeerera cachaauru.

⁵⁷ Niritocuruhane jaunte inae Jesoso esenetaain nere tonorana jecurene cachaauru. Nii jaunte acaauru rai:

“Chunijiun cuhane jaaunrute niqui leinjiin *profeta* que suujua acatein coitucure laurinelanaala nenacaauru cachaauru. Nete laen esenetaaurene laurineein nenacaauru naraaichuru. Niheichu nii loreri ichaohane jaaun nenacaauru niha natiin,” nae cachaauru rai Jesoso. ⁵⁸ Nii jaunte ecu arajiin cojoelanaacojoai ichaenelu, esenetaaureniha ecu nenacaauru cachaaurune jaun.

14*Oha Joaan Baotisitane*

¹ Nii banate, Calileea batane curuaanaanein niha Erodesein jaun, nii amuhemuheca Jesusone coitucuriin: ² “Acate, Joaan Baotisitane. Inae o caje ichanacaihara. Acanihane jaunte, nii cojoelanaacojoai ichana nainera,” naain jetao ereereje Jesoso que rai letonocuru rai.

³⁻⁴ Rai nocoala Ferifi comasai Erodiasi siriha comasaine que Erodesein jana jetaote: “Jiaonriha chochala comasai sirii ii comasaine quera,” naa Joanne coreniha jetao, caresero cuhane Joaan enoaeratelu *cadena* que ichoaratein Erodesein.

⁵ Nitohanein caresero cuhane enoaain jetaote, Joaan sohin jaonaa jerihane niha natiin, ichana nainenelu Erodesi, satiin cachaauru Cana Coaunera letononiha Joanne esenetaauruhane jaun, cachaauru coasiha. ⁶ Nejetaote, nejanoaane bajaanaa bitoaane coina beseta ichaa Erodesine jana jetao, nii beseta bitoa turunacaauru acatiha raansae nii Erodiaci cacunu. Nii acaauru acatiha raansaa nii ranunane coaraain jetaote, jataain rautatiin coaraane jaun, ⁷ niicha jerei bajaa caje nii ranunane, Cana Coaunera notaracaae rai tihane coina aite Erodesi. ⁸ Nii jaun jetaote, rai neba suujuatenoini Erodesi rai: “Canu rai aihane, leinjiin ojoaichu cuhane Joaan Baotisita coturi uhaau caraicha,” naa nii ranunane jaun ⁹ inaderae *rey* Erodesi. Nejetaote, satiin niicha cotihacuri acatiha tein Cana Coaunera notaracaae, niicha jerei bajaa caje nii ranunane rai tihane coina aitothane jaun, ¹⁰ caresero cuhane niha Joanne jana coturi moloheratein raerate. ¹¹ Nii jaun jetaote, leinjiin ojoaichu cuhane Joaan coturi amaain teeuruha nii ranuna raine jaun, neba rai te nii ranuna.

¹² Inae nitohanein teratiha Erodesine coitucuhinte, Joaan jaberoco raain conautein ratiriin, biha uure Jesoso rai Joaan sacuureraauru.

Saoqui oaraancai cache coroaatiha Jesusone
(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

¹³ Nii jaunte, rai beeuruhane caje coitucuhin, nii nihane jaan jelai caje canacaanu aina amuhin, canacaanuhacha aina leinjiin bote cuhane fauhin, neniha cachane jaan cue Jesoso. Nete nii bote cuhane fauhin amuhacaanu Jesoso ainane coitucuuriin, neseeuu cajeuru uhacoaain sacuure atanechoae uhi cachaauru. ¹⁴ Inae niicha coinetihu turuhin, bote caje fauhin, iniha cuha Jesusone janate, najiniha cunaite-nacaauru uhaain arajiin neeuruha cachaaurune jaun, cairichaaajoain acaauru coaraane jaun, niicha uhaauri cunaitenacaauru rautae Jesoso. ¹⁵ Nii jana, inae nocohena jerihane jaunte, Jesoso rohan nichuuntaain: “Chajaain caa cachaauru rai necoeute, nenajaun cauha cuuruhinete, ucuhae rai lenone coretecurumiin. Coatiha caa jana ichaohi cache,” naacaanune jana: ¹⁶ “Chajaain inara acaauru coroaateuche. Coatiha caohacharihei ena caauruhane,” naa canacaanu rai Jesusone jaun: ¹⁷ “Nihei canacaanu rai lenone. Saoquijieein faan, itaque jerajejeein ate, naajeinchate neeje,” naacaanune janate: ¹⁸ “Cajiha carai uhau-uche,” naain ¹⁹ omane choae nelauriaauruha cachaaurune coina aitiin, biji cuhane nii ate aina faan mucuhin teberiaain: “Narihara Cana Coaunera,” naain Cana Coaunera bajaain cataun nii faan teruhin aina nerelanaa nichaanune rai te Jesoso, chaluhaanune coina. ²⁰ Nii jana satiin cachaauru nainein chaluhaanune janate, que lenonein obeecuruhane jana, jaiti cautihane jaun, rai caute que lechoonca coroata omarii, omari memoaure. ²¹ Canaanaihunru aina enecuru janijilanaala, quichaaauruhacha janijiinte, saoqui oaraancai cachaauru nii lenonecure.

Acau ichoae amuha Jesusone
(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

²² Nii baihate, ecu nedaain cachaauru rai necoihane tonohanau, bote cuhane fauhin ichoachaniha nemuri jera jaaohacaanune coina aina nerelanaa nichaanune letoae Jesoso. ²³ Inae cachaauru rai necoihane baihate, jelai caje amuhin, acaachanejeein ichatane ucuuno que cue,

ecu Cana Coaunera bajaane coina. ²⁴ Inae nocohejihane janate, cuu acaachanejeein niha Jesoso nii ichtatane ucuunone jana, inae coriaeneein cue nii bote, atane auha caje. Nii jana, mijiaaeneein uha cujuana aina fichafichanaane jaunte, amusine nii bote. ²⁵ Nii jana inae janonaa jerihane janate, nii ichtatane ucuuno nihane caje uhin, canacaanu caaijie uhe Jesoso acau ichoae rurujueein. ²⁶ Nii jana acau ichoae rurujueein uhane coaraainne, coasiha cojioriin: “Nechu aansai coitucuhuhite aicha,” naacaanu aina nerelanaa nichaanune. ²⁷ Nii jaunte: “Coa nesoonetoache. Canune aihunra,” naain canacaanu rai iriha Jesusone jaunte: ²⁸ “Ti aaine, jereune ii rene tiaain uhe acau ichoera Curuaanaa,” naa Jesoso rai Fedorone jaunte: ²⁹ “Chajaujian,” naa Jesusone jaun, bote caje fauhin acau ichoae cuhin ruruje Jesoso rene cuhin Fedoro. ³⁰ Nete jataain mijiaaeneein uha cujuana aina fichafichanaane coaraain, nesoonetohane jaun, asaun naluha cue Fedoro. Inae naluhane jaunte, nesooone caaun auhaquiiin: “Curuaanaa, canu comaleeu,” naa Fedorone jaunte, ³¹ biji que mucuhin: “Chanuna jataain cha esenetaeneei. Chanuna necoatohi,” nae Jesoso, Fedoro rai. ³² Inae bote cuhane faauruhane rijieoritiin, nesuruha nii fichafichanaa aina cujuanane janane, ³³ Jesoso acatiha neseonraain: “Iite esinae rauhijiriin Cana Coaunera Calaohineeinha,” naacaanu satiin nii bote cuhane cuinichaanune.

Jenesaree batane que turuhin, ecu nenacaauru cunaitenacaauru rautaa Jesusone

(Mr 6.53-56)

³⁴ Inae nii nemuri jerau turuhinne, Jenesaree batane que turuhacaanu. ³⁵ Nii Jenesaree bataneu turuhacaanune janate, Jesoso coitucuuere ecu ichaonacaauru cachaauru. Nii jaunte, jelai batane sacuritiin ecu turuha Jesusone coitucuhin, rene cunaitenacaauru uhaacoaain ³⁶ turuhin, caje acaauru rautana nainihane bajaauere, jeriha Jesusone rai cajione auha mucuuruhane coina. Nii rai cajione auha mucuurera cunaitenacaaurute satiin nerautaaure.

15

Baasoneein cacha ichao tera que iriha Jesusone

(Mr 7.1-23)

¹ Nii janate, Jerosaleen caje turuha uure Jesoso coaraa, Moisesa aitoonjoan rauhi que cacha relaaureraauru aina fariseeocuru tabaauru. Acaaurute, Jesoso rohan nichuuntaain:

² “Chanuna aihuruhalu canacaanu inoaesihurune rijijieein neeurene caa ii aina nerelanacaauru. Chanuna jeriha canacaanu ichaone rijijieein lenonecuruhane ajiniha, jauriaanejeein biji culeecurene,” naain Jesoso caje bajaauruhane janate:

³ “Chanunajian inara netonai Cana Coaunera aitoonjoa tonoraelanaala, inara ichaohacha sacuhiche. ⁴ Nitohaneeeichene jaunte: ‘Ti inaca, ii neba, naaonjoainuri ere tonoraain caohachaaain ichaaoche. Necha ansai, naain baasoneein rai inaca, rai neba, naaonjoaain que ereein neite ateananohiniha cureein,’ naa Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhane natiin tonoraelanaala ichaohiche. ⁵⁻⁶ Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhanete niqei ne rauhi, satiin cacha, rai fojiaraauru rai cha teein nihane coina. Nete inara: ‘Coatiha inara rai cha tenaa nainihaaun,

satiin quiiicha sirii inae Cana Coaunera que banijiaaíneein nihane jaun, naain erei cacha, inaca, neba, naaonjoain rai chaelai tenaa nainenihane que aitocoiche. Nitohaneínte, Cana Coaunera aitoonjoan que jaolecohin tonoraeneeiche, nechu jataain inara ichaohacha sacuhichene coina. ⁷ Esinae rauhijiriinte, necha ansaíneein neeichene que aitiin, inara que laenaelu Cana Coaunera Ere bera *profeta* inoaensi Isaihasi:

⁸ ‘Caa cachaaurute,
rai nereecha que
canu coroaíeein neeure.

Jana
acaauru suujua cuhane aihuruhi.
Cacajete
coriaae ne acaauru suujua.

⁹ Nii jaun,
nii chaque nelateíeehai,
netaojiaain canu
coroaacuruhane
nechu jataain acaauru relaauruha cachaaurune
que nejesinaíeein ita relajeein
neeuruhane jaun, ’

naelu inara que Cana Coaunera Ere bera inoaensi Isaihasi, ” nae acaauru rai Jesoso. ¹⁰ Niritohane baihate, nii ecu nenacaauru cachaauru cotijiaain: “Caohachaaín caa inara rai aitocooaunne aonacuchete coitucuhiche. ¹¹ Coatiha baasoneein cacha ichao aasaehai joareen lenone canaacha quii. Baasoneein suujua cuhane níicha coacui, nujuae caje mitunaate laen, baasoneein cacha ichao aasaehi, ” naainte acaauru rai beebeje Jesoso. ¹² Nii janate rohan nichuuntaain: “Nii aitohine aonajeein jataain ii que nererojocaaauruha fariseeocurune aonaaina, ” naain caje bajaacaanu aina nerelaa níichaanune janate: ¹³ “Níicha temunojoinelanaala nenea ajaenate, cojoaisi aina curuataain rocohin jaoreein Cana Inaca Cana Coaunera. ¹⁴ Aihane jaun, coa acaauru rohecaachete nainaaaurumiin. Maosa ríijíííeein neeuruhane ríijíííeein nenacaauru relaeraneein neeuruhane jaunte aitocure. Chaen techu leeocha maosa amanaa jeriha leeocha maosane, jiniiquiín atane jachu cuhane naluhin nitajeeururihane ríijíichuruhane jaun aitocure, ” nae aina nerelanaa níichaanune rai Jesoso. ¹⁵ Nii janate Jesoso rai: “Canacaanu rai, nii aitohine jaan beeune coitucuhacaanu, ” naa Fedorone janate: ¹⁶ “Inara niha natiin inachura coitucuheneeichete. ¹⁷ Tana satiin cacha ujuae cuhane enonaa, cacha suri cuhane cuhin, nii baiha cacha jaberoco caje mituhane coitucuhichene. ¹⁸ Jana cacha ujuae caje mitunaate, cacha suujua caje mituhe. Níite laen baasoneein cacha ichao aasaerane. ¹⁹⁻²⁰ Nitohanihane jaunte, cacha suujua caje mituha itolere baasone jaun, sonajaain jaohin, sinijeranelanaala nenea ene aina ichaohin, asijíííahin, casejenetiin, ita cotaain, naaonjoaan cachanete laen, baasoneein cacha ichao asaerane. Jana nitohaniha cana ichaone tonoraelanaala cana bíjii culejelanaala lenonichaane, coatiha baasoneein cana ichao aasaehai, ” nae Jesoso.

*Leinjiín ene Jorionelanaala nenea Jesoso esenetaane
(Mr 7.24-30)*

²¹Jelai caje amuhin Tiro, Sidoon, naaonjoainuri batane nichae cuha Jesusone jaun aina cuhin, ²²inae ecu turuhacaanune janate, eheehequuin: “Curuaanaa Rabiri nefoerate, cairichaaajoaain canu coaraau. Moconajaera siriha canu cacunune jaunne aitoonchera,” nae canacaanu caaijie uhin leinjiin Canaan bene, natane caje uhin ecu ichaonaa. ²³Nii jana inauheneecha aonajian Jesusone jaunne: “Chajaain caa ene rai aitoote amuhine. Nete cana caaijie uujueein eheeheque,” naacaanu rohan nichuuntaain aina nerelanaa nichaanune. ²⁴Nii jaunte: “Cana Coaunerate rai cachaneein nenacaauru Israaeli cocoaichacuru nitajeeuruhane rai nenacaauru reneecha caletoaclu,” nae Jesuso. ²⁵Nete, nacatiha neseonraain: “Canu corootajaneuechera Curuaanaa,” naa rai nii enene janate: ²⁶“Coatiha caohacharihei Cana Coaunera cachaneein nenacaauru que banijiaain nenea ruluhin remaae rijijieein neinequichene rai tihanuchenera,” naa Jesusone janate: ²⁷“Aihachechuhisi niquicha Curuaanaa. Nete remaae rijijieein canacaanu coaraaichene niha natiin, atiin canu corootajaneuechera Curuaanaa,” naain Jesuso tonorae nii ene. ²⁸Nii jaunte: “Quesenetaaine corenihate, inae ii jerenohi rijijieein nerautareein nii ii cacunuchera,” naa Jesusone rijieoritiiin, inae nerautae nii rai cacunu.

Arajii cunaitenacaauru rautaa Jesusone

²⁹Jelai caje amuhinte, Calileea conemuri auhaniha turuhin, ichatane ucuunno que iniin, ecu nelauriaain lauheque Jesuso. ³⁰Nii janate, rene netaojiaaure arajii cachaauru, bacosacuru, maosacuru, biji que jiuronacaauru, erenaacharaauru, leeochoauru arajii cunaitenacaaurune maajeein uhaacoaain, Jesuso acatiha tenajaauruhane acaauru rautaane coina. ³¹Nitohaneein rautanaacane janate, inae nerautaaain, nichaauraaain, amuure bacosacuru, maosaneeuruhane caje conoe maosacuru nota, inae nerautaaure biji que jiuronacaauru, erenaacharaauru niha natiin inae ereeure, naaonjoaauruhane coaraainte, jataain cojoelatiin, Cana Coaunera Israaeli Coaunera coroaecure nii ecu neein coarajeeurera cachaauru.

Jena oaraancai cachaauru rai lenone faa Jesusone

(Mr 8.1-10)

³²Nii janate, aina nerelanaa nichaanune cotijiaain canacaanu rai: “Inae jataain cairichaojoaain caa cachaauru coaracaan. Inae nichata janoha cau canu aina neeuruhane. Nii jana nihei acaauru lenone. Naininaaun corootenajaelanaala acaauru letoaanu acaauru nenajaunne. Miijiintena caaun aterocuruha bero cuhanene coataa,” naa canacaanu rai Jesusone jaunne: ³³“Chuna caa araaine cacha rai lenone erurichaache, neniha cachane jaun nihacache natiin,” naacaanu aina nerelanaa nichaanune janate: ³⁴“Inatajajeein nihun faan siriquiche,” naa canacaanu rai Jesusone jaunne: “Caainsinejeein faan, corootajajeein ate, naajeeichate neeje,” naacaanune janate, ³⁵atane ichoae nelauriaauruha cachaaurune coina aitiin ³⁶rai biji cuhane faan aina ate mucuhin, Cana Coaunera bajaane baiha, cataaun taturiin aina nerelanaa nichaanune rai te, cachaauru rai chaluhaacaanune coina. ³⁷Nii jaunne, satiin cachaauru rai chaluhaacaanune jana, inae nainaaain lenonecuruhane saijieein cautihane jaun, rai caute que caainsine omari memoaure. ³⁸Canaanainuru, enecuru, uha elone jaun tabaacoaa nucuhecuru aina uha cujuana tabaine janijilanaala quichaauruhacha janijiinte

jena oaraancaure nii lenonenacaauru cachaauru. ³⁹ Nii lenonecuruha cachaaurune baihate, cachaauru rai necoein, leinjiin bote cuhane fauhin, Maadala batane que cue Jesoso.

16

Cojoelanaacojoai icharatecuruha sadoseeocuru aina fariseeocurune (Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)

¹ Nii janate, Jesoso coaraa uure fariseeocuru aina sadoseeocuru. Nitohaneeinte inae rene turuhin coulurujueeuruhane jaanu leranu ariha, acaauru rai cojoelanaacojoai ichaane coina aitocure. Chaen esinae rauhijiriin, Cana Coaunera letono nihane coitucuuruhane coinane maa-jeein.

² Nete acaauru rai: “Charijieein teeinti, sonaina cafarane nocohaca dedene: ‘Caohatorichaain janonaa,’ naain ereeiche. ³ Jana, janone cafarane nocohaca dede nijichoriaaajoaaine: ‘Urichaain elo,’ naain ereeiche. Nitohaneein dede caje itolere coitucuhin naaonjoaainchene natiin, chanuna jana: ‘Naaonjoaane coinata caa aicha,’ naain caa enene cojoanonaa coitucunaa naineneeiche. ⁴ Caa cachaauru nechua aansainein suujua coitucuelanaala nenacaaurute, cojoelanaacojoai ichacaunne coina canu rai aitocure. Nene inae acaauru que coaratesihalu Jonasine jaun inae nenacaeneein acaauru que cojoelanaacojoai coaratena jere-neeun,” naane baiha acaauru ratiriin, jelai caje amuhe Jesoso.

Faan jorerera- lebadora rijiicha fariseeocuru ichaone (Mr 8.14-21)

⁵ Inae Calileea conemuri jerau cuhacaunne jaun faan baiteein ratirihacaanu aina nerelanaa nichaanune jaunte: ⁶ “Aonacuche. Faan jorera rijiicha fariseeocuru aina, sadoseeocuru ichaone que necohalajihuche,” naa canacaanu rai Jesosone jaunne: ⁷ “Chanuna caa aite. Faan uhaenihacachene jaunna caa aitohate,” naacaanu ita raine aonajeinte:

⁸ “Chanuna faan uhaeneeinchene que aitocoiche. Jataain asaeriinchate quesenetaaiche. ⁹ Tachu jaiti nainaquiche taolu saoquijiei faan chaluheratihanu, saoqui oaraancai cacha raine jana, inata omariin rai caute taojiaaichelu. ¹⁰ Niheichu taolu, caainsinejei faan chaluheratihanulu jena oaraancai cacha raine coaauheeiche, inata omariin jana rai caute taojiaaichelu. ¹¹ Chanuna faan que inara rai aitenihanune que naineneeiche. Faan jorerera rijiicha fariseeocuru aina sadoseeocuru ichaone que necohalajihuche,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso. ¹² Nii jaunne, faan jorerera que aitelanaala, cacha relaauruha fariseeocuru aina sadoseeocurune que aitoha canacaanu rai Jesosone que nainacaanu.

Mesihasi niha Jesusone biha Fedorone (Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³ Inae Filipo Sesareea batane que turuhinte, aina nerelanaa nichaanune rai: “Tonacuruha cachaauru, Cana Coaunera Calahineein cacha caje nejanoanaa nichaaunne que,” naa Jesusone janate: ¹⁴ “Tabaaaurute, Joaan Baotisasi niha, ii beeure. Jana tabaaaurute, Irihasi niha, ii beeure. Jana leeochoaurute, Jeremihasi niha ii beeure. Jana tabaaaurute, chunocoha Cana Coaunera ere bera *profetane* caiha, naaure,” naain tonoraacaunune janate: ¹⁵ “Tonaquiche jana inara. Cha nichaaun jana Canu

inara rai,” naain canacaanu caje bajaa Jesusone janate: ¹⁶ “Iite esinae rauhijiriin ichaaohin nenea Cana Coaunera Calaohi Mesihaseenei,” nae rai Simoon Fedoro. ¹⁷ Nii jaunte: “Raotojoeeinte rausiaaenojineein neei, Jonasi calaohi Simoon. Chuni cacha ichei benihane janate, Canu Inaca Cana Coaunera ii que canu coitucuerate. ¹⁸ Jana iite Fedoro neei. Canue ichei aitoon. Iite canuhacha tei ajeri rijijieein, canu coitucuruha canu cachaneein neenihurune coina icharaneein neriquiin. Nii ii que canuhacha icharatei amuritona nainerinaain chuni, onaaniha natiin itajenaa nainerinaain. ¹⁹ Ii raine, Cana Coaunera Cojoanonaa que nenea naineeine coina, ichei chabi tereeeunni. Caa chauratane que netiin, iicha ichaite, Cana Coaunera Cojoanonaa que nereein. Jana caa chauratane que netiin, jaolecohine jaante, Cana Coaunera Cojoanonaa que tihane bana jaoleneerein,” naa Simoon Fedoro raine baihate: ²⁰ “Jiaonriha chuni rai: ‘Acate Mesihaseine,’ naain beeichene,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesuso.

Orichaaine biha Jesusone

(Mr 8.31-9.1; Lc 9.22-27)

²¹ Inae mainajiriin cairichaaaururichaaain Jorioocuru bichauhenaauru, saseredotecuru curuaanaauru, Moisesa rai Cana Coauneraacha tei rauhii que cacha relaaureraauru, naaonjoainurine catainaane jaunte, Jerosaleeun curichaaainne beebeje aina nerelanaa nichaanune rai Jesuso. Sohii jaaoruhane nichata janone kuhane ichanarihanine que aitohane jaunte, ²² jelai Jesuso teteriin: “Jiaonriha nitohaneein chetecuruhane jeriha Cana Coauneraane Curuaanaa. Nitohaneein chetena nainecuruhi jerihane,” naain caohatiha Fedorone janate, nauriteriin Fedoro coaraain: ²³ “Naain cacaje amuura moconajaera. Nechu canu cairichaeranu quete aitohicha. Cana Coaunera jerenohin aina, cha coitucunaa nainiheeii. Cachaaauruhacha jerenohinchate coitucuu-jueei,” naane baihate: ²⁴ “Chunocoha canu esenetaain, canu aina nerelanaa jerihane, rainuhacha que niicha coacuhi jianein, itolere necairichanaa abaataain canu sacuhine. ²⁵ Jana canu colane rai nichao ichoteratena jererate, rai nichao itajereein. Jana, canu coreniha necairichanaate, rai nichao ichoteratereein. ²⁶ Coatiha chaque nelatihei, itolere niicha jerei, niicha coacui sirihane nihanatiin, nichao itajijha cachane. Inaaonjoaain coretihane niha natiin, nii nichao ichoteratena nainihei cacha. ²⁷ Inae Cojoanonaa que turuhane banane turuha ureeunni esinae rauhijiriin canu- Cana Coaunera Calaohineein cacha caje nejanoanaa nichaaunne, canu Inaca Cana Coaunera necaohacha que necaohachaain, rai letonocuru anjeraauru aina jiniiquiin. Nitohanihane banane, le cachaaauruhacha ichai cainareeunni acaauruhacha ichai rijiinanaain. ²⁸ Cau caa ena nenacaauru tabaaurute ooreneerein, itolere curuaanaa neein nihanune coina turuhanu cacha caje nejanoanaa nichaaunne Cojoanonaa coaraane reentiaaajoaain,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesuso.

17

Nejelauneein necoriha Jesuso jaberocone

(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

¹ Nitohaneein atinaaururichaaainne bihane baiha, saota janonejeainte, Fedoro, Saantiaao, Saantiaao ocoala Joaan, naaonjoainuri amaain

jelai acaauruhacha aina jataain ucuuneein nenea ichtatane ucuuno que cue Jesoso. ² Inae ecu turuhin jetaote, acaauru acatiha netiin, necoriha Jesoso jaberocone jana, rai nomeri netonai enoto tocohaneein jiquihacohane jana, rai cajione netonai cono tocohaneein jiquihaque. ³ Nitohaneein necoriha nomeri aina rai cajionene jana jetaote, Jesoso rene ecocohin aina ereeuruha Moisesa aina Irihasine jana coarajeure. ⁴ Nii jaun jetaote Jesoso rai:

“Curuaanaa, caohatoha cau nihacachene. Ii jereeinene nichatajaain loanari jareeunni, leinjiin ii rai, leinjiin Moisesa rai, leinjiin Irihasi rai, naaonjoaain,” nae jetao rai Fedoro. ⁵ Niritiin ereereca Fedorone jana jetaote, luhecotariin jiquihaquuin acaauru conaacotaa dede sacarine jana jetao: “Caate jataain belaaain janijiin quiicha cocoinai Canu Calaohi ne. Rai nere tonoraain neeuche,” naain jetao toni nii dede sacari jana erenaa. ⁶ Niritiin toniha erenaane aonaain jetaote, atane ichoae comoore jataain coasina caaun, nii nichatajaain aina cunacaauru aina nerelanacaauru. ⁷ Nii jana jetaote, acaauru rene nichuuntaain mucunajaain jetao:

“Nimichucuche. Coa casihache,” naa Jesoso acaauru raine jana, ⁸ coaracuruhane jana jetao, inae neniha chuni ainane jana, jelai acaachanejeein ecu ne Jesoso. ⁹ Inae nii ichtatane ucuuno caje jeelaiha fauha cuuruna jaun jetaote: “Jiaonriha chuni rai caa inaraacha coarai beechene, Cana Coaunera Calaohi cachaneein nejanoanaa nichaaunne ohanune caje ichanacaauunne reentiaain,” naa aina nerelanacaauru rai Jesusone jana jetaote:

¹⁰ “Chanuna jana chaen: ‘Irihasite jaurihanejeein turuha ureein,’ naaure Cana Coauneraacha tei rauhi que cacha relaaureraauru,” naain jetao Jesoso caje bajaauure aina nerelanacaauru.

¹¹ Nii jaun jetaote: “Esinæ rauhijiriin Irihasite ichoaichaniha turuha ureein. Acate itolere rucuhereein. ¹² Nena canu inara rai aitoon. Nii Irihasite inae ichoaichaniha turuhelu. Nete, acanihane coitucuelanaala que nocoatijiaain, mainajeriin cairichaaurelu. Nii rijijteeinne acaauru bijiu necairichaa cureeunni Cana Coaunera Calaohi cachaneein nejanoanaa nichaaunne,” naa acaauru rai Jesusone jana jetaote, ¹³ Joaan Baotisita que, acaauru rai aitoa Jesusone que nainacure aina nerelanacaauru.

*Suujua cuhane coitucuchuhi siricha canaanai rautaa Jesusone
(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)*

¹⁴ Inae nii cachaaauru aina nihacaanune jaan turuuruhane janate, Jesoso rohan nichuuntaain, nacatiha neseeonraain: ¹⁵ “Curuaanaa, cairichaojoaain canu calaohi coaraau. Araain saainte mijiaaaineein mucuha rai cunaine, usihanauniha natiin comohin, acauhanau niha natiin naluhe. ¹⁶ Ii aina nerelanacaauru raine niqui teeun, nete rautasihurene,” nae rai leinjiin cacha. ¹⁷ Nii janate: “Cha esenetaain, caohachaaain suujua coaranacharaaauru cachaaauru. Cha carajaneeeina inara aina neein inara relaain, inara abaantareeun. Cajiha canu rene nii canaanai uhaauche,” naain ¹⁸ nii canaanai caje coitucuchuhi sitaa Jesusone rijieeoritiinte inae nerautae. ¹⁹ Nii baihane, jelai Jesoso teteriin: “Chanuna jana canacaanu coitucuchuhi sitanaa nainesinihacaanu,” naain Jesoso caje bajaacaanu aina nerelanaa nichaanune janate:

²⁰ “Jataain aasaeriin esenetaaichene jaunte, rautana nainesineeiche. Esinae rauhijiriin mosatasa ucuhe tabaainejeeiniin esenetaaichene jana nihanete, caa ichtatane ucuunno rai: ‘Caalai caje amuhin, tajiha cunihun,’ naaichene amure jelai caje. Nihei chanerihei inara rai cha, rauhijiriin esenetaaichene. ²¹ Nete laen, catohanei moconajaera letono, cana suri couu neein Cana Coaunera bajaee bajajeein sitanacai ne,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

Caa quete orichaainne be coroata saain Jesoso.

(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

²² Inae nii canaanai caje coitucuchuhi sitaane baiha, jiniiquiin Calileea batane que amuhemuhecaunne janate, aina nerelanaa nichaanune rai: “Cana Coaunera Calaohi cachaneein nejanoanaa nichaannete necha aansaneein nenacaauru cachaauru bijihu canu tiha cuurureein, ²³ casohin cajaanurhane coina. Nena, nichata janone cuhane ichanareeunni,” naain aina nerelanaa nichaanune rai biha Jesusone jaunne, jataain inaderaacaanu.

“Coriqui tihana Teenforo rai nii inara relaera,” naain caje bajaauruhane

²⁴ Niicha relainichaanune aina jiniiquiin Caferenaanon turuha Jesusone janate, Fedoro coaraa uure, Teenforo asaae cacha caje coriqui bajaaureraauru. Inae Fedoro rene turuhinte: “Coriqui tihana Teenforo rai nii inara relaera,” naain caje bajaauruhane janate: ²⁵ “Ejeen, coriqui tiha,” naain acaauru tonora Fedoro.

Nii janate inae loreri asaae enoha cuhacaanune jana, Fedoro rai: “Tonaai iite Simoon. Charijihuru caje coriqui bajaasure caa chauratane que nenacaauru cachaauru curuaanaacuru. Rai lauri cajena. Ainihane, laurine lanaala nenacaauru cajena,” naain baja Fedoro caje Jesusone janate: ²⁶ “Laurine lanaala nenacaauru cajete bajaasure,” naa Fedorone jaunte: “Nitohaneein, acaauru lauri coretena nainenihane chujian, cana netonai coretena nainerihaaca. ²⁷ Nete nabana chunocoha acaauru caje nena baijiaera tocohanihacane coataa, caohachae coretichaane. Chajaain taa nemuri cuhane ate cojunihu. Chaen jauriaanejeein dadaera ate raain, rai nujuaen cuhane coaraainete, cuhane nereein coata caje coriqui. Acaachate nainejereein que canu rai aina ii rai *impoesto* coretichaane. Chaen amaain coretenihun,” nae Fedoro rai Jesoso.

18

Charijicha jataain nelateineein ne Cana Coaunera Cojoanona que.

(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

¹ Nii rijieoritiinne, Jesoso rohan nichuuntaacoain: “Charijicha jataain nelateineein ne Cana Coaunera Cojoanona que,” naain caje bajaacaanu aina nerelanaa nichaanune. ² Nii jaunte, leinjiin canaanai cotijiaain, canacaanu cataaun teein: ³ “Esinae rauhijiriine aitoon. Inara ichao coreein, aiha caa canaanaine rijijieein nena naineneeichene, coatiha Cana Coaunera Cojoanona que nena naineriheeeichheen. ⁴ Cana Coaunera Cojoanona que nelateineein neite, leeochoauru amurijiriin nena coacuelanaala, aiha caa canaanaine rijijieein rai nichao coreein ne. ⁵ Chunocoha, canu coreniha leinjiin canaanai raerate canu raa aicheein,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

*Jataainte alalacarae osa que nesarucuaane**(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)*

⁶ “Chunocoha, caa ena Canu esenetaeraauru canaanaihunru saruheraniha osa quene, nuluno que ajeri jaberoco tijichaain, cucuana ucuano jelon joeraanete caohachae. ⁷ Jataainte cairichaaajoaure caa chauratane que nenacaauru cachauru, enaicha osa que sarunojoneein neuruhane jaun. Itolere banate nitohaniha cureein. Nete acaauru amuritoheriin jataain cairichaaajoareein nii osa que acaauru saruhera cache. ⁸ Nii jaunte caohachae, ii biji, ii tijia, naaonjoain osa que ii saruhin nihane, molohin jaohine. Nenacaenein tejian caohachare, ii biji, ii tijia, naaonjoain mauhecaain ichaonaa esine que neeine. Nabana, ii biji, ii tijia, naaonjoain, ii saruhane coreniha, satiin ijabereeo chabana jacanaacharanejeein nena usi jana nijiaohine coataa. ⁹ Jana, ii nota, osa que ii saruhane, rocohin jaao. Nenacaenein tejian caohachare, leinjiin ii nota aina ichaonaa esine que neeine. Nabana jerane ii nota aina jiniiquiin chabana jacanaachara usi jana nijiaohine coataa.

*Carenero nitaje que cuaain relanajaane**(Lc 15.3-7)*

¹⁰ Jiaonriha, chunocoha caa canaanaihunru que jaolecohichene. Dedeu neein itolere bana acaauru beraihuruha Ofa Cana Coaunera rohan neein rai letonocuru anjeraaurune jaunne inara rai aitoon. ¹¹ Canu- Cana Coaunera Calaohi cachaneein nejanoanaa nichaannena, nitajerai nenacaauru ichoterateraano que turuhin neeun.

¹² Aonacuche. Tana leinjiin cache, lefashaain niha rai carenerone jana, nitajiha leinjiinne, ichatane ucuunno que nii iscoon choonca iscoonni ratiriin, ¹³ nii nitajenaa ariin eruhane, nii iscoon choonca iscoonneein nitajelanaala nenacaauru coroaecane amurijiriin, esinae rauhijiriin niicha eruhi coroaerihane. ¹⁴ Nii rijijieeinte, nii leinjiinejein nitajeuruha caa canaanaihunrune jerene dedeeu nena cana inaca Cana Coaunera.

*Chatohaneein nainecure ita que suujua acatecuruha Jesocurisito coitucuerane.**(Lc 17.3)*

¹⁵ Chunocoha leinjiin inara caje Jesocurisito coitucuera, baaso ichaain niha chunocoha raine, jelai teein cotijiaain baaso ichaain niha raine coitucuerateein rai raotojoein ereeine, nii rai irihane jana rai nere tonoraain coitucuhin nihanete, inae jataain raotojoein neriquicheein jiniiquiin. ¹⁶ Jana ii ere tonoraenihane, leinjiin corootajaainniji cotijiaain, acaauru aina jiniiquiin rai ereeuche, ii corootajanena nainecureha nii leeochoauru netonaine coina. ¹⁷ Jana, acaauru ere nihanatiin tonoraenihane, netaojiaain Cana Coaunera coroaeraauru rai beein, acaauru rai teeute rai ereeuruhine. Nii netaojiaain Cana Coaunera coroaeraauru ere tonoraenihane, Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaaurunein tein, Roma curuaanaa rai cache cobaraain coriqui bajaaurera rijijieein coaracuche.

¹⁸ Caa chauratane que netiin, inara ichanohite, jerichanejeein dedeeu icharareein. Jana, caa chauratane que netiin jaolecohichene jaante, dede caje jaonjoinereein. ¹⁹ Caa quene inara rai aitoreeunni. Caa chauratane que netiin, ita que jerajejeein neein ita suujua rijijieein coacuhin Cana Coaunera bajaain, cha bajanaa jeriquichenete, inara rai

inaraacha bajai tereein canu inaca Cana Coaunera. ²⁰ Chunijiun nee-ichene jaaunru, Canu coreniha, coroatajaain, nichatajaain, naaonjoaain netaojiaain neeichenena canu netonai, ecu inara aina nereeuuni,” naa Jesosone janate:

²¹ “Curuaanaa, inata saain canejera que casuujua acatichaaunne cao-hachae, baaso ichaaain niha caraine, caainsi saneeina,” naa Fedorone janate: ²² “‘Coatiha, caainsi saneein,’ nahaaun. ‘Caainsichoonca saneein caainsinei quene aitoon, ii suujua acateeine coina,’ ” nae Fedoro rai Jesoso.

Rai fatoroon cachaauru rebe aninoana jereniha acaauru beraichaneein nenaane

²³ “Nitohanihane jaunne, naaonjoaa Cana Coaunera Cojoanonaane que inara rai aitoreeuuni. Aonacuche. Rebe rucuhena jeriha leinjiin curuaanaa *reyne* rijijiei nereretanaa quene inara relareeuuni. ²⁴ Inae rebe rucuhena nunuhetihane janate, jataain arajiin que rebeeona rai cacha turuaa uure rene. ²⁵ Nete, neniha cha coretihane jaanne jaun, jitariin bereecuru, rai sinijera, rai rucuheleeuu, naaonjoainuri aina curuaecaain, letononeein neeuruhane coina acaauru que necoretihane coina aite nii *rey*. Jitaaain rai rebe coretihanereein tiaaajoaain satiin jiniiquiin amihaneeuruhane coina. ²⁶ Nii jaunte, nii *rey* acatiha neeseenraain: ‘Curuaanaa, atiin caque ii suujua acateein, canu cohacorihune ii rai jitariin corete,’ naa rai nii cachane jana, ²⁷ cairichaaajoaain coaraane jaun, nii rai rebe aninoaaain que suujua acateein nirijieein jianerate. ²⁸ Nete inae janiha nii rebeeonajaane jana, caje cuhin rai corihanera que coroatajajeein rebeeona aina ita eruhin, nii rebeeoca quene coreniha mucuhin rai raro tororohin: ‘Caque rebeeoquine jaan coreteeu,’ naa raine janate, ²⁹ nacatiha neseenraain: ‘Canu que ii suujua acateein, canu cohacune ii rai jitariin corete,’ naa rai nii leeochange saijieein, ³⁰ tonoraelanaala caresero cuhane enoerate, cuu niha rebe jitaain coretihane reentiaaine coina. ³¹ Nitohaneein, caresero cuhane nii acaauru leeochange tihane coaraainte, jataain rautaaurenihane jaun, nii acaauru curuaanaa *rey* rai biha cuure leeochange. ³² Nii jaunte, que suujua acateein jianihane baiha nihane jaun, cotiharateein: ‘Nechu aansainein ichaonaa cacha. Nii rebe coreniha rebeeoquine janane, ii que casuujua acateein, carichaaajoaine jaun ii jianeunlu carai aito-hine jaun. ³³ Chanuna jana, nii cairichaaajoaain ii coaraain casuujua acatichaaunne rijijieein, nii ii leeochange que, ii suujua acateneei,’ naain, ³⁴ inae jataain obaecane jaun, caresero cuhane enoerate nii *rey*, jitaain rebe coretihane reentiaain,” naain nii nereretanaa que canacaanu relaane baihate: ³⁵ “Nitohaneeinte inara casetecareein canu inaca Cana Coaunera, inara suujua aina cutaain inara amute cacha que inara suujua acateein belaineichene,” naainte aina nerelanaa nichaanune rai beebeje Jesoso.

19

Sinijera joaera quete cacha relae Jesoso.

(Mr 10.1-12; Lc 16.18)

¹ Niritiin acaauru rai irihane baihate, aina nerelanaa nichaanune aina Calileea caje amuhin, Jodea batane que turuhin, nucuhe Jorodaan jera que cue Jesoso. ² Nii janate, arajiin sacuure cachaauru. Ecute

arajiin cunaitenacaauru rautae. ³ Nii janate, nechu cairichaauruhane jaan lera ariha, Jesoso rohan nichuuntaain: “Tonaai. Caohachaana jaoreen coreniha rai comasai jaoha cachane,” naauruha Jesoso rai fariseeocuru tabaaaurune janate: ⁴ “Tana Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhane laenanohineein nena ereretaain aonaquichene. Jaurihanejeein itolere coaunaane nunuheneeinte, quicha, ene, naaonjooain coaunaelu Cana Coaunera. ⁵ Nitohaneein acaauru coaunaainte: ‘Rai fojiaraauru caje amuhinte comasai raain, leinjiin cachaneein nena rijijieein ichaaorureein,’ naalune coitucuhichene. ⁶ Nitohanihane jaunte, lesajeein necoansajiaa cachane, leinjiin ita jaberoco que jaberconaa rijijieein neure, rai comasai aina. Niheichu ita caje, Cana Coaunera tenojihunru batunaa nainihe joareen cache,” naain acaauru tonoraa Jesosone janate: ⁷ “Chanuna jana chaen, comasai jaonaa jerera nihane, rai ita jaoruhane jaan cocoiricha tein, comasai joera coina aitelu Moisesa tenojoi rauhi,” naauruhane janate: ⁸ “Niritiinte aitelu Moisesa, nechu aansaneein nere tonorana jereeneichene jaun. Coatiha niqúi jauriaanejeein nitohaneein niheilú. ⁹ Nena laen canu inara rai aitoon. Chunocoha, chuni quicha aina ichoaeiniha rai comasaine jana, jaohin leeocho ene raanete, nii ene niicha rai coreniha inae osa que nesarue nii quicha,” naa Jesoso fariseeocuru raine janate: ¹⁰ “Nitohanihane jaun chujian, caohacharihei necoasajiaa cachane,” naacaanu aina nerelanaa nichaanune janate: ¹¹ “Coatiha nitohanai coitucunaa nainesihuruhi satiin cachaauru. Acaihanijin coitucuuruhane coina, coitucueratiha Cana Coaunerane jaan curuhachate, nii coitucuujueeurureein. ¹² Niha araai lauriin nitohaneein necoansajianaa nainelanaala niha cachane jaanu. Tabaaaurute, inae nejanoae nitohaneein necoasajiaurenihane coina. Jana tabaaaurute acaauru cule rocooruha acaauru amute cachaaaurune jaun necoansajianaa nainecurene. Jana leeochoaurute raotojoein Cana Coauneraaacha tei amihanenaa que amihaneeuruhane coina necoansajianaa jerene. Nitohaneein ichaonaa jereraauru, nitohaneein ichaaoruhine,” naain ereereje canacaanu rai Jesoso.

Canaanainunru rausiaaeca Jesosone
(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

¹³ Nii janate, canaanainunru uhaaure Jesoso rene cachaauru, acaauru rai Cana Coaunera bajaain, biji que acaauru mucuhin acaauru rausiaaecane coinane janane, acaauru que tacaain caohatihacaanu aina nerelanaa nichaanune. ¹⁴ Nii jaunte: “Coa Canu rene turuuruha canaanainunrune caohatihache. Cana Coaunera Cojoanonaate aihu-ruha caa canaanainunrune rijijieein nenacaauru raineen ne,” naainte, ¹⁵ bijique nii canaanainunru mucuhin rausiaae najaane baiha, jelai caje amuhe Jesoso.

Jesoso ainate ere leinjiin enamanaa coriquihona.
(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

¹⁶ Nii janate, Jesoso rene turuhin: “Cacha relaera, chariji caohacha ichareeun, chariji bana nitajenaachara ichaonaa que ichaohanune coina,” naa leinjiin enamanaa Jesoso raine janate: ¹⁷ “Chariji caohachana Canu caje bajaai. Caohachate ne leinjiincha. Nitajenaachara ichaonaa caohacha que ichaonaa jereene, aitohalu Cana Coaunera rai Rauhine jaan tonoraain ichaao,” naa rai Jesosone janate: ¹⁸ “Chariji

Rauhina,” naain baajaane janate: “ ‘Coa sonajaain jaoha. Jiaonrihachu, ii comasaine lanaala nenea ene dadaain, asijiauhin, leeochoaauru cairichaa casaje que ereein, naaonjoaain neeine. ¹⁹ Chaen ii fojiaraauru ere tonoraain, ijiabereeo belaaaine rijijieein, chamute cacha belaaain ichaao,’ ” naa Jesusone janate: ²⁰ “Jitariinne, nii chaitoonjoa tonoraau. Chana nenacaaen carai lanare,” naa Jesuso rai nii enamanaane janate: ²¹ “Esinae rauhijiriin, chaque lanaelanaala Cana Coaunera aitoonjoa tonorana jereeine, chajaain jitariin nii iicha sirii que necoreteein, cairichaaahuru rai tenihun. Nii banaachate, jelai amuritoeriin nereein iicha latei dedeeu. Nii baiha canu sacuu,” ²² naa rai Jesusone aonaainte, jataain inaderaain cauha cue nii enamanaa, jataain coriquihocane jaun. ²³ Nii jaunte, aina nerelanaa nichaanune rai: “Esinae rauhijiriinte caaintate, Cana Coaunera Cojoanonaa que enoha leinjiin coriquihonane. ²⁴ Nacoauneeine aitoreeunni. Charijieein teeinti leinjiin toro seeonjoan amuritoojaain nenea camecho, oco jachu cuhane situnaa nainene. Nii amurijiriin enonaa nainihei leinjiin coriquihona Cana Coaunera Cojoanonaa que,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesuso. ²⁵ Niritoha Jesusone jaunne, jelai amuritoheriin canacaanu suujua elonaane jaun: “Nitohanihane, chariji jana enohin nichotenaa nainereein,” naacaanu ita raine janate, ²⁶ canacaanu coariin: “Nihei chuni raajenihane enohin nichotenaa nainihei. Nete laen Cana Coaunera jerihane joaenreein cacha enohin nichotenaa naine,” naa canacaanu rai Jesusone janate: ²⁷ “Canacaanune, ii sacuhacaanune coina jitariin canacaanuhacha sirii ratirihacaanulu. Cha jana rarichaanuhin canacaanu nii coreniha,” naa Fedorone jaunte: ²⁸ “Esinae rauhijiriinte, inae Cana Coaunera cojoanonaa que turuhane bana canu, Cana Coaunera Calaohi cachaneein nejanonaa nichaaunne itolere cocoainanacaaihuri amurijijiriin cocoainanohi nichaaunne jaan rori- *trono* ichoae nelauriaanune banate, inara netonai lechoonca coroatajai cocoainanacai nequichene rori- *trono* ichoae nelauriariquicheein, nii lechoonca coroata lauriin nenacaauru Isaraeli cocoaichacuru ichanaa coaraain, ‘Acaauru acaaurute caohacha ichae. Jana acaauru acaaurute baaso ichae,’ naain been coitucuhin rucuhequichene coina. ²⁹ Chaen techu, canuhacha icharatei ichacuruhane coina, rai bereecuru, naraaichuru, comasai, fojiaraauru, rai natane, naaonjoain ratirichate, lefasha saneein jelai amurijiriin eruurureein. Chaen techu, chabana nitajenaachara nejeein nenea ichaonaa que ichaoreein. ³⁰ Chaen techu, caa ena leeochoaauru amurijiriin nelaetoha nocoetonacaauru, caa ena chaque nelatihei rijijieein nenacaauru fautaain chaque nelatelanaala nedaaurureein. Jana ena caa leeochoaauru fautaain nelatihei rijijieein nenacaaurute, jataain nelateineein neeurureein,” naain Fedoro tonorae Jesuso.

20

Leinjiin ocoana erora- cacha amiharatera rijiiha Cana Coaunera Cojoanonaane que canacaanu relaa Jesusone

¹⁻² Niritoha canacaanu raine baihate nocoana que cacha amiharatiha leinjiin ocoana erorane rijiiha Cana Coaunera Cojoanonaane que canacaanu relae.

Niritiinte: “Leinjiin cacha janohetiin nimichuhin, nocoana jana amihaneeruha cachaaurune caina ariin, inae cachaauru eruhin, rai nocoana jana le jiichooneinein acaauru amihaneoo coretihane caina rucujueein, nii cachaauru letoae nii amihanenaa erora. ³ Inae acaauru letoaane baiha, enoto chujutaaelalajeein nacoauneein mituhin cuhin leeochoauru cachaauru arihane janate, najiniha neeure nenaanaja cataaun nelanaaejeein cachaauru. ⁴ Nii jaunte, nii nelanaaejeeunruhane coaraane jaun: ‘chajaain inara netonai amihanenihuche canu ocoana jana. Inara amihaneon rijijieeine inara coretereunni,’ naa nii amihanenaa erorane jaun cuure nii cachaauru. ⁵ Nii baihate coaiteen, enoto chujutaaain mituhin cachaauru ariin, nii baiha sonaiha mituhin cachaauru ari nii amihanenaa erora. ⁶ Inae nuna macohi ichoae teejiha enotone jana, mituhin nacoauneein cachaauru arihane jana, nenaanaja cataaun neeruha rai namihaneoo colane nelanaaejeein cachaaurune jaun, erunajaain: ‘Chanuna sonafaajeein amihanelanaala neeiche,’ naain acaauru caje bajaa nii amihanenaa erorane jana: ⁷ ‘Neniha canacaanu rai amihanenaa terane jaunna, amihanenihacaanu,’ naauruhane jaunte: ‘Chajaain aihane inara netonai canu ocoana jana amihanenihuche,’ naain letoanajae nii amihanenaa erora.

⁸ Inae nocohena jerihane janate, rai cachaauru beraicha rai: ‘Chajaain, nii cachaauru cotijiaain, acaauru satononiha turuhin amihanenacaauru que nunuheteen coretenaacu, nii jauriaanejeein nunuheteraauru que satonoteein,’ naa nii amihanenaa erorane janate, ⁹ inae ichoaichaniha cuuruha nii satononiha nuna macohi ichoae teejiha enotone jana nunuheteen amihanenacaaurune jana, le cachaauru corete jerichanejeein le jiichooneein, nii coretera. ¹⁰ Nii janate, inae nii ichoaichaniha turuhin amihanenacaauru coretihane jaan que turuhane jaun: ‘Nii satononiha turuhin amihanenacaauru amurijiriin jecha, rai namihaneoo core raaurureein,’ naaure. Nete, nii satononiha turunacaauru rijijieein, jerichanejeein le jiichoo coreneein raare acaauru netonai. ¹¹ Nii jaunte, rai namihaneoo core raauruhane ucuaaetoha nejesinajeein nii amihanenaa erora rai: ¹² ‘Caa canacaanu satononiha turunacaaurute, basiinjiincha amihaneeruhane saijieein, canacaanu coreteeine jeeoneein acaauru coreteei, mainajeein amihaneein, enoto ajaanone maajeein abaantacaanune saijieein,’ naaure. ¹³ Niritocuruha nii amihanenaa erora raine jaunte, leinjiin rai: ‘Coatihana baasoneein ii coretihaunte quiicha belaa. Tana canu aina, le janohineein ii coretichaaunne caina rucuhequine coitucuhine. ¹⁴ Aihana jaun, nocoa ii amihaneoo core. Chajaain amuu. Canune, nii inara satononiha turuhin amihanenacaauru rai, jerichanejeein inara coretichaaunne jeeoneein coreteeun, ¹⁵ carai niha rauhi cacoriqui aina quiicha jerei ichacaanune jaanune jaun. Raunajetocaaunne jaunna baasoneein canu coaraate,’ naain nii cacha tonorae nii amihanenaa erora.

¹⁶ Nii rijijieeinte, caa enene ichoaichaniha nenacaauru satononiha neeurureein. Jana satononiha nenacaaurute, nunuheneein neeurureein,” nae Jesoso.

*Orichaanne biha nacoauneein Jesusone
(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)*

¹⁷ Inae bero cuhane Jerosaleen nichaae cuujihacaanune janate, nii lechoonca corootajain aina nerelanaa nichaanune cotijiaain, jelai canacaanu teteriin: ¹⁸⁻¹⁹ “Inae enate laen Jerosaleeun cuhacache. Ecute, Cana Coaunera Calaohi cachaneein nejanoanaa nichaaunne mucuhin, saseredote curuaanaacuru, chaen Moisesa rai Cana Coauneraacha tei rauhi que cacha relaaaureraauru, naaonjoainuri rai canu tiha cuurureein. Chaen techu nejelau atane caje unacaauru cachaauru rai caetecurureein, cague nocoatijiaain, canu faojoaain coroso que canu teein canu ateinaauruhane coina. Nena nichata janojoin cuhane ichana-reunni,” naain aina nerelanaa nichaanune rai beebeje Jesoso.

Saantiaao aina Joaan nebaacha bajai

(Mr 10.35-45)

²⁰ Nii janate, Jesoso rene turuha uhe Sebedeeo comasai, rai calaohichuru Joaan, Saantiaao, naaonjoainuri aina. Turuhinte, nii calaohichuru rai atiin chelai ichaa Jesusone coina nacatiha neseeonriaane jana: ²¹ “Chate jerequicheta,” naain caje bajaa Jesusone janate: “Inae ii Cojoanonaa que turuhane bana, atiin ii raotono nichajai que nelauriaa leiijiinne jana, ii jaabiji nichajai que nelauriamiinche caa leeochara,” naa Jesoso raine janate: ²² “Cha bajaaichene, coatiha coitucuhin bajaheiche. Necairichanaa abaantarichaaunnine rijijieeinna necairichanaa abaantana nainequiche,” naain acaauru caje bajaa Jesusone janate: “Abaantana nainichaanu,” naain tonoraauruhane jaun:

²³ “Nii necairichanaa abaantana nainequiche niqui. Nete laen, canu raotono nichajai que, canu jaabiji nichajai que, naaonjoaain nelauriana naineneeiche, nitohanai rai tihanune coina nenihanune jaun. Banihateein ichaalu Ofane jaancuruhacha raite, tenojoin niha cureein,” nae acaauru rai Jesoso.

²⁴ Nii Jesoso caje bajaa Sebedeeo calaohichuru nebane aonaainne, nii corootajai ita nejeraauru que nejeratihacaanu nii lechooncaain aina nerelanaa nichaanune.

Nii jaunte, ²⁵ canacaanu cotijiaain canacaanu rai: “Inarate rai cachaauru cairichaaeriin, acaauru amurijiriin niha nocohetiin neeruha Cana Coaunera coitucuhichuru curuaanaacurune coitucuhiche. ²⁶⁻²⁷ Nete laen, inara nitohanein nena naineneeiche. Aihana jaun, chunocoha inara jana leeochara amurijiriin nena coaacane, leeochara corootajanemiin. Jana, chunocoha leeochara amurijiriin nena coaacane, rai letononeein neeine.

²⁸ Nitohanein nihanune coinane cau turuhin neun canu- Cana Coaunera Calaohi cachaneein nejanoanaa nichaaunne. Coatiha carai quiicha latei teein niha cachane coina cau turuhaaun. Canune, cachaauru rai nelatichaaunne coina letononeein neun. Canune, osa caje nichotiha arajii cachaaurune coina ohin cacochana que coretiha cureeunni,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

Corootajai maosa rautaa Jesusone

(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)

²⁹ Inae Jerico caje amuhacaanune janate, Jesoso caaijie uure arajii cachaauru. ³⁰ Nii janate, bero cuhane babaecooruha corootajai maosacurune jaun, acaauru rohan situha cuha Jesusone aonain: “Canacaanu Curuaanaa Rabiri nefoeratenein nena, tana cairichaaajoaain canacaanu coaraaine,” naauruha ehequine janate,

31 aitocuruhane caohateuruha cachaaaurune jana, que rutaain tonijaaain ehehequuin: “Canacaanu Curuaanaa Rabiri nefoerateneein nena, cairichaaajoaain canacaanu coaraau,” naauru janate ecu inacuhin acaauru cotijaaain: 32 “Chatohanai inara rai ichacaaunne jeriquiche,” naain acaauru caje bajaas Jesusone janate: 33 “Conoha canacaanu notanena jerichaanura Curuaanaa,” naauru jana, 34 cairichaaajoaain acaauru coaraane jaun, biji que acaauru nota dadaa Jesusone rijieeoriitiin inae conoha acaauru notane jaun, Jesuso caaijie uure, nii coroatajai maosacuru.

21

Jerosaleen turuha Jesusone

(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

1 Inae Jerosaleen catainajeein leinjii nese Betafajee ichtatane ucuunno-Oliboneein acaauruhacha curuaatei rohan turuhacaanune janate, aina nerelanaa nicaanune caje coroatajai letoae Jesuso. 2 “Chajaain taa niita canaacha coarajei neseu cunichuche. Ecute, cositenojoneein leinjiin bene, leinjiin curuaanaa narejeen, naaonjoaain borocuru eruriquicheein. Chaen inae erunajaaichene, carai cajiha acaauru cosichuru rututaain uhanajaauche. 3 Inae uhanajaaichene jana, chunocoa inara caje bajaane: ‘Latenaaca curuaanaane jaunna amanajaa-caanu. Enate jelaiha acaauru cainaratereein,’ naain uhanajaauche,” naain letoanajae Jesuso.

4-5 Nitohanihalu:
 “Sioon cocoaichacuru,
 joaenreen rijijieein nena inara *Rey*
 coaracuche.
 Acate, inara rene turuha uhe
 leinjiin boro laaojoiro ichoae.
 Cabario ichoae amuuruha
 leeochoaauru curuaanaacurune saijieeinte,
 leinjiin boro
 anajiin tabai ruhacaera
 narejeen laojoiro ichoae uhe,”
 naain been laenaalu *profeta* inoaensine nainaane coina ailu.

6 Niritiin acaauru letoaa Jesusone jaun cuuruha nii coroatajai aina nerelanaa nicaanune caje cunacaaurune janate, nii been letoana-jaane rijijieein, 7 rai narejeen aina boro eruhin, nichoae cajione maritaain amanajaain, Jesuso rai tenajaaunruha aina nerelanaacaurune jana, nichoae lautoroaain cue Jesuso.

8 Nii janate, najiniha neeure arajiin cachaaauru. Acaauru tabaaaurute, bero cuhane acaauru cajione maririjiacoaaure. Jana tabaaaurute, ajaena raain, najiniha meriaacoaaure. 9 Jana, ichoachaniha cunacaaurute, acaauru caaijie cunacaauru aina corojeein ehehequuin:

“*Rey* Rabiri ichoala corooaecuruhine.

Raotojoein turuhine acaneein nena rijijieein Cana Curuaanaa- Cana Coaunera letono.

Dedeeune maajeein Cana Curuaanaa corooaecuruhine,” naaure Jesuso que.

10 Nii Jerosaleen turuha Jesusone coaraainte, satiin nii nese sacutaain que suujua rohecaain cajihaneei amuhemujueein: “Cha cajena unaa

ne caa cacha,” naain ita caje bajaain: ¹¹ “Caate, Cana Coaunera ere bera *profeta* Jesoso ne, taolu Calillea nenea Nasarete cocoaicha,” naaure cachaauru.

Teenforo asajai caje cachaauru sitaa Jesusone
(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹² Nii jana inae Teenforo asaae enoha cuhane jana, najiniha neeuruha necoretenacaauru aina acaauru caje coreteraaurune jaunte, jelai caje sitanajae Jesoso. Coriqui coreeuruha cachaauru raina jaan rori lachohitiin, ecu serori que necoretiha nenacaauru rorine maajeein lachohitiin:

¹³ “Cana Coaunera Quiricha cuhanete: ‘Canu lorerite, acaihaniji Canu bajaabajaacuruhane jaan coloherineein nereein,’ naain ne laenanohineein. Nete, inara leinjiin asijiaunanaja coloherineein teeiche,” naain acaauru cotai Jesoso.

¹⁴ Nii Teenforo asae, rohan turuhacoaauruha maosacuru, bacosacuru, naaonjoainurine janate, acaauru rautae Jesoso. ¹⁵ Nii chojelanaacojoai ichaain acaauru notaaca Jesusone jana ecu neein coarajeeuruha saseredote curuaanaacuru aina Moisesa rai Cana Coauneraacha tei rauhi que cacha relaaureraauru, naaonjoainurine janate: “Coroaaenjoinemiin *rey* Rabiri ichoala,” naain cojiorichuruha canaanainunru Teenforo asaaene aonaain obajeinte:

¹⁶ “Toon ii rai ereeuruhane aonaaina,” naain bajaature.

Nii jaunte: “Aihanu. Aonacaun. Tana: ‘Canaanainunru, sisinacaaurune maajeein ii coroaecuruhane coinete, caohacha ichaai,’ naain laenanohineein nenea reretaaichene,” naain acaauru tonorae Jesoso. ¹⁷ Niritoha acaauru raine baihate, ecu acaauru ratiriin, nii nese caje amuhin, Betaniau cue Jesoso, ecu sinihane coina.

Inacaenihane coina iquera cojiotaa Jesusone
(Mr 11.12-14, 20-26)

¹⁸ Inae janone jelaiha neseeu cuhane jana mijiitohane jaunte, ¹⁹ bero auhaniha niha leinjiin *iquerane* jaun nichuuntaain coarae Jesoso, inaacane lihane coina niqwi. Nete inacaenihane jaun:

“Inae chabana coaiteen inaariheeni,” naa Jesusone rijieeoritiin ohe nii *iquera*.

²⁰ Nii coaraainte: “Chasiinna luhecotariin ohe,” naauruha chojelatiin aina nerelanaa nichaanune tabaaaurune janate:

²¹ “Esinae rauhijiriin esenetaain, icharichaain Cana Coaunerane esenetaain neeichene, caa ena *iquera* ichacaanne amurijiriinte naineriquiche. Caa ichtatane rai: ‘Caalai caje amuhin, cucuana cuhane cunihun,’ naaichene, nii aitocoichene rijieeoritiin cucuana cuhane cure nii ichtatane. ²² Nii rijijieein techu, Cana Coaunera caje cha bajaaiiche, terichaanne esenetaainne, inara rai inaraacha bajai tereein Cana Coaunera,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

Cocoinaai letono niha Jesusone
(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

²³ Nii baiha Teenforo asae enohin cachaauru relaa niha Jesusone janate, rene turuhin: “Chatohanai Cocoinanacai neeinna neei ii, catohanai ichaaine coina. Chana cocoinanacai neein ii cocoinae,” naain Jesoso caje bajaauruha saseredote curuaanaacuru aina Joriocuru bichauhenaaurune janate:

24-25 “Canuhetonaina inara caje bajanaa jereeun. Cha Joaan letoaelu cacha cojunacatihane coina. Cana Coaunerana letoaalu, ainihane cachaauru letononeeinna aihalu. Canu rai beechenena, canuhetonai inara rai canu cocoainaera bereeunni,” naain acaauru tonoraa Jesusone janate:

“‘Cana Coaunerate letoaelu,’ naacachenete: ‘Chanuna jana esenetaeneeichelu,’ nareein cana rai. ²⁶ Niheichu ‘Cachaaaurute letoaelu,’ nanaa nainihaacache acaauru coasiha. Satiin cachaauru, Cana Coaunera, Joaan letoaalune esenetaauruhallune jaun,” naaure nejesinajejin ita rai. Niritiin ita rohecaainte:

²⁷ “Coitucuhaacaanu,” naauruha Jesoso raina jaunte acaentonai:

“Aihana jaun chujian canuhetonai, inara rai canu cocoainaera benaa nainihaaun,” naain acaauru tonorae Jesoso.

Coroatajai calaohichuru letoaa leinjiin cachane rijijiei que acaauru relaa Jesusone

²⁸ Nii baihate acaauru rai:

“Tonaquiche jana inara caa erenaa que. Leinjiin cachate coroatajaain neuruha rai calaohichurune jana, leinjiin rai: ‘Canu calaohi, enene canu ocoana jana amihanenihu,’ naa rai inacane jana: ²⁹ ‘Coatiha curinaaunni’ naain cunaa jerenihane baiha cue nii leinjiin rai calaohi. ³⁰ Nii baiha coaiten, nii rai calaohi coroataja letoaane janate: ‘Saan ahi. Inae curichaaunnicha ofa,’ naane saijieein cuene. ³¹ Chariji inara rai, rai inaca ere tonoraain niicha icharatei ichae,” naain canacaanu caje bajaa Jesusone janate:

“Nii ichoaichaniha rai inaca letoanojointe, inacaacha icharatei ichaain inaca ere tonorae,” naauru janate:

“Nii rijijieein techu, inara aineeichene jana, Cana Coaunera Cojoanonaa que niha cuurureein Roma curuaanaa rai cachaauru cobaraain coriqui bajaaurera aina ene cojoaelorohecuru. ³² Caohachaaain rai nichao coreein neuruha cachaaurune coina, relanajaa uhalu Joanne jana, inara esenetaeneeichelune jana, Roma curuaanaa rai cachaauru cobaraain coriqui bajaaureraauru aina, nii ene cojoaelorohecuru esenetaauruhallune jaunte, Cana Coaunera Cojoanonaa que neeurureein. Jana inara, coaraquichene saijieein esenetaain inara ichao coreneeichene jaun, coatiha Cana Coaunera Cojoanonaa que nerihieeichein,” nae saseredotecuru aina Jorioocuru bichauhenaauru rai Jesoso.

Nechu aansaineein ichaonacaauru amihanenacaauru que cachaauru relaa Jesusone

(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

³³ “Caa leeocho erenaa aonacuche. Leinjiin cachate oba cocana siri-hane jaun, bino ichaane jaanu ichaain corihateein, nii baiha ucuuneein rori jae nichoae netiin amihanenacaauru beraihane coina. Inae satiin besautiaane baihate, rai leruhin teeuruhane coina que amihanenaa inaureraauru cachaauru rai teein ratiriin amue. ³⁴ Inae tainacaane janate, leruhin rai niicha teeuruheni teeuruha raine coina letonocuru letoaa nii ocoana erorane jana, cuhin bajaauruha nii letonocurune jana, ³⁵ tabaauru letonocuru fajoaain, tabaauru atinaain, ajeri que tabaauru bodoosiin, naaonjoainchuru sonajaure. ³⁶ Nii jaunte, nitoha-neein rai letonocuru letoaane jana, sonajaauruhane jaun, coaiten jelai

amuritoheriin, enacoauneein letonocuru letoaane jana, jerichanejeein sonajaaunre nii amihanenacaauru.

³⁷ Nii letonocuru letoaane naineein sonajatocuruhane jaunte, satononiha rai calaohi letoae: ‘Canu calaohi nihane jaunte laen que suujua acatecurureein,’ naain niqúi letoae. ³⁸⁻³⁹ Nete inae cuha nii rai calaohine jana coaraain ecu ita rai: ‘Caate laen, nerora calaohi nihane jaun, jitariin cana caje caa rai inaca raineen nena raa cureein satiin aina nedaane coina. Coanete sohin jaohacache. Nii banate, satiin cana raineen nedareein nii raineen neenu,’ naain nii rijia caje mitaain sohin jaaore nii amihanenacaauru.

⁴⁰ Aihana jaun, inae turuhane bana, cha ichareein acaauru aina, nii amihanenaa erora,” naain bajaa acaauru caje Jesusone janate:

⁴¹ “Nii nechú aansainein ichaonacaauru cachaauru sohinte jaoreein, cairichaaajoaain acaauru coaraelanaala. Sohin jaonajaainte, leeochoauru rai nii amihanenaa tiha cureein, inae ecu tihane bana rai leruhin niicha taojiaauri teeuruhane coina,” naauru janate:

⁴² “Tana, Cana Coaunera Quiricha cuhane:
‘Nii ajeri, loreri ichacuruhane jaanu que nena jaolecooruhane jaan que temurateeinte loreri jaaure nii loreri icharaauru. Niine cojoelatohacaanu, nitohaneein ichaa Cana Coaunerane jaun,’ naain laenanohinein nihane reretaain aonaquichene.

⁴³ Nitohanihane jaunna inara rai aitoon, rai Cojoanona que neeichene coina tihalune saijieein nii inara rai niicha teilu ruluhin, janijiin niicha ranojoinunru Cojoanonaanu que terichaaain Cana Coaunerane jaun. ⁴⁴ Jana canu nii ajeri nichaaunne ichoae comoite raajenihane chalutoroaain nedareein. Jana, canu nii ajerineein chunocoha ichoae comohanunete ajane neein nedareein,” naain raajenihane neque aite Jesoso.

⁴⁵⁻⁴⁶ Niritiin acaauru que aitoa Jesusone que nainacuruhane jaunte, Jesoso mucueratena jerecuruhane saijieein, ichana nainecurene, satiin cachaauru coasiha nii saseredote curuaanaacuru aina Joriocuru bichauhenaaauru, satiin cachaauru Cana Coaunera letono *profeta* niha Jesusone esenetaauruhane jaun.

22

Leinjiin rey calaohi nisirihatihane quete cacha relae Jesoso.
(Lc 14.15-24)

¹⁻² Nitohaneente coaiten acaauru rai nereretanaa rijijie que cuaain ereerejeein:

“Leinjiin rey, nisirihatiha rai calaohine coina beseta ichaane jaunte niqúi, ³ rai letonocuru letoae, nii cotihanohichuru cotihacuruhane coina. Nete tonoraelanaala, nii beseta que turunaa jecurene. ⁴ Nii turunaa jecurenihane jaunte, enacoauneein rai letonocuru leeochoauru letoae: ‘Inae jatoroainjete ne lenone. Coerenetonanaain nenacaauru nirihurujete soerate. Chajaain beseta bitoaa uucheje,’ naain cotihanaacuruhane janate, ⁵⁻⁶ tonorana jerelanaala nocoana jana cue leinjiin. Jana leeochoate, rai rucuhele que necoretiha cue. Jana leeochoaurute, nii rey letonocuru mucuhin atinanajaain sonajaaure.

⁷ Nii corenihate jataain obajeein, rai soondarooru letoae acaauru *rey*, nii rai letonocuru sohin jaaoreraauru sohin jaohin, acaauru nese mocooruhane coina. ⁸ Inae nitohaneein turunaa jerecureniha niicha cotihateeurine jaunte, ‘Satiinte niqui inae jatoroain ne, caa nisirihatenaa beseta. Nete nelatecurenihane jaun turunaa nainecurene nii jauriaanejeein cotihanohichuru. ⁹ Aihana jaun, chajaain nese cataun situnacaauru berooru cuhane cuhecujeein, inaraacha erui cachaauru cotihacuchete, caa nisirihatenaa beseta bitoaa uuruhine,’ naain rai letonocuru letoae nii *rey*. ¹⁰ Nii jaunte, nese cataun situnacaauru berooru cuhane cuhin, aansaineein ichaonacaauru, cachaauru caohachaaain suujua coaraauru, naaonjoainurine majeein cotihacuruhane jaun, cache que memoe loreri asajai.

¹¹ Inae satiin nii *reycha* tei cajione jiaain neeuruha cotihanoichurune jana enohin coaraa *rey* janate, ecu ne leinjiin cache *reycha* tei nisirihateeuruhane jaan cocoajione jiaelanaala nena. ¹² Nii cache raite: ‘Chasiina nisiriatenaa cocoajione satiin rai canuhacha tei jiaeralanaala cau enohite quiicha belaa,’ naa rai nii *rey* jana, ecu inauheneeicha neein aonaje nii cache. ¹³ Niritiinte lenonecuruha cachaaurune jana coaraneein nenacaauru rai: ‘Caa cache biji aina, rai tijia ichojoaain airiniha nocohenaanau jaaochete, ecu neein chanaaine,’ nae nii *rey*. ¹⁴ Arajiite niqui cotihanohi ne; nete coroatajaaecure janijiin ranojoinunri. Nii rijjiicha Cana Coaunera Cojoanona,” naain que jaolequiin nenacaauru que cuaain ecu nenacaauru cachaauru rai ereereje Jesoso.

Roma curuaanaa rai coriqui bajaaurera aina iriha Jesosone
(*Mr 12.13-17; Lc 20.20-26*)

¹⁵ Niritiin acaauru que aitoha Jesosone que nainacuruhane jaunte, jelai caje amuhin Jesoso coulurujeeuruhane jaanu leranu arihure ita suujua tacaain fariseeocuru. Chelai que aitocuruhane jana, baasoneein acaauru tonoraa Jesosone colurujeeuruhane coina. ¹⁶ Nitohaneein coacuhinte, acaauru ere tonoraeraauru, chaen Erodesi ere tonoraeraauru, naaonjoainuri letoaaure Jesoso rene, coulurujeeuruhane jaan lera ariha coritaauruhane coina. Nii jaunte rene turuhin:

“Cache relaera, iite iique tonaain iriha cachane tonoralanaala, esinae rauhijiriin aitiin jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaoha cachane coina relaai, rai suujua caje rocohin cache relaauruha leeochoaurune rijijielanaala. Chaen nechu inanacaa cache ichaone caje coaraain coulurujueneeine coitucuhacaanu. ¹⁷ Nii jaunna, canacaanu rai beeine jerichaanu. Caohachaana Romanocuru curuaanaacuru curuaanaa-enferadoroacha bajaeratenojoi coriqui *imposto* tihacachene,” naain bajaure Jesoso caje. ¹⁸ Nete, nechu cairichanaa coacuhin letononeein aitocuruhane que nainaana jaun:

“Casajenetiin cache caohacha niha nocoetonacaauru, chanuna baasoneein cacairichaa canu coritana coaauquiche. ¹⁹ Canu rai, nii enferadoro rai inaraacha tei coriqui uhaauchena coarae,” naa Jesosone jaun, rai coata caje nena coriqui denario teeuruhane jaun coaraainte:

²⁰ “Chariji coujunaca cau caa ne, rai curuaa aina laenanohineein,” naain acaauru caje bajaa Jesosone jana:

²¹⁻²² “Caate enferadoro coujunacane,” naain tonoraauruhane jaunte:

“Aihana jaun chujian, nii enferadoro rainein nena teeuche enferadoro rai. Jana, nii Cana Coaunera rainein nena teeuche Cana

Coaunera rai,” naa acaauru rai Jesusone jaunte inauheneeicha cojoelatiin ecu Jesoso ratiriin amuure.

Oha cachane baiha ichanaa cachane bajaauruhane
(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

²³ Nii bananeeinte, Jesoso coaraa uure sadoseeocuru tabaauru, oha cachane baiha nacoauneein ichanaane esenetaaurenihane jaun, bajaauruhane coina. Nitohaneein uhinte:

²⁴ “Cacha relaera, Moisesate canacaanu rai aitelu, chunocoha leinjiiniji canaanai sirilanaala rai comasai ratiriin ohane, nii onaa ocoala nii rai ninana autana raa rai comasaineein ne, nii onaa bereeneein teein, nii autana bereetihane coina. ²⁵ Nii janate, cau canacaanu aina neurelu caainsineein ita nejera nejesinaneein cachaauru. Nii acaauru inanate, leinjiiniji rai comasai aina canaanai sirilanaala ohe. Nete leinjiiniji canaanai sirilanaala ohane jaun, rai nocoala rai, nii rai nautana teein ratiri. ²⁶⁻²⁷ Nete jerichanejeein canaanai sirilanaala oha acauentonaine jaun, que jaurii nocoala rai nii nautana teein ratiri. Nirijieein cuaajeeinte satiin ooruha nii ita nejera nejesinaaurune jana, ohe nii ene netonai. ²⁸ Aihana jaun, inae nacoauneein o caje ichanaa cachane bana, chariji comasaineein nereein nii ene, satiin ita nejeraauru comasaineein nihilune jaun,” naain Jesoso caje bajaauruhane jaunte:

²⁹ “Cana Coaunera Quiricha inoaensi reretaain niicha ichana nainei coitucuneeichene jaunte, cha coitucuneeichene jaun aitocoiche. ³⁰ Inae ohane caje ichanaa cachane, ene, quicha, naaonjoainuri ita que nesinijerateein neeururinaain, inae Cana Coaunera letono anjera dedeeu nenacaauru rijijieein neeururichaaaine jaun. ³¹ Tana o caje ichanacuruha onacaaurune que, raaje nujuae caje: ³² ‘Canune, Abaraun, Isaca, Jacobo, naaonjoainuri Coauneraneein. Aihana jaun, coatiha onacaauru Coauneranihaaun. Canune ichaohin nenacaauru coauneraneun.’ naain aitohalu Cana Coaunerane reretaain coitucuhichene,” nae acaauru rai Jesoso.

³³ Niritiin sadoseeocuru relaa Jesusone jaunte, cojoelatiin aonajeeure cachaauru.

Jataain leeochoauru amuritoeriin nelateein tenojoi Rauhi
(Mr 12.28-34)

³⁴ Nitohaneein acaauru relaa Jesusone jana, inauheneeicha aonajeeuruha sadoseeocurune coitucuhinte, ita taojiaaure fariseeocuru. ³⁵⁻³⁶ Nitohaneeinte, leinjiin acaauru caje Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaeraneein nena fariseeo, Jesoso rai:

“Cacha relaera, chariji rauhi cana ichao rai leeochoauru amuritoeriin jataain nelateineein tenojoin ne,” naain nechu coulurijiane jaan leranu ariha, Jesoso caje bajaane janate:

³⁷ “Ii Curuaanaa Cana Coaunera belaihu, ii coichana, ii suujua, ii suujue, iicha coacui, naaonjoain aina cuaritaain. ³⁸ Caritiinte jataain jauriaanejeein cana rai nelateineein nena rauhi beratelu cana rai Cana Coaunera. ³⁹ Nii que jauriineein tenojote, jerichanetojoein: ‘Chamute cacha belaa coaraau, ichaajenihane ijabereeo belaa ine rijitojoein,’ nae. ⁴⁰ Caa coroatajai rauhite, jataain nelatein cana ichao rai tenojoi ne. Acatechu nii Moisesa aitoonjoa rauhichuru cana relaauruha *profetacurune* jaan rauhi temuranein ne,” nae fariseeocuru rai Jesoso.

Cha caje nefoeratenaa ne Curisito Mesihasi.

(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

⁴¹ Nitohaneein jaiti netaojiaain ita aina neeuruha fariseeocurune janate:

⁴² “Tonaquiche inara Curisito Mesihasi que. Cha caje nefoeratenaa neeicha ne,” naain acaauru caje bajaa Jesusone janate: “Rabiri caje nefoeratenaneente ne Curisito Mesihasi,” naain tonoraauruha fariseeocurune janate:

⁴³ “Chasiina jana nitohanihane, que aitoroatiha Cana Coaunera Sujuene jaun: ‘Canu Curuaanaa,’ naelu Rabiri, Curisito Mesihasi que. Chaen techu:

⁴⁴ ‘Canu Curuaanaa raite:

“Cau carohan,

caraotono nichajai que nelauriaau,

ii que nejeratenacaauru amuritiin

ii tijia asaae tenajaanune reentiaaincha,” nae Cana Coaunera,’

naain belu Rabiri.

⁴⁵⁻⁴⁶ Aihana jaun, chasiina Rabiri caje nefoeratenaa nere Curisito Mesihasi: ‘Canu Curuaanaa,’ naalu rai Rabiri natiin,” naa acaauru rai Jesusone janate, le erenaanejeeiniji tonoraahrenihane jaun, inae nii caje coaaneein, caje cha bajanaa jerecurene fariseeocuru.

23

Fariseeocuru aina, Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaurera ichao biha Jesusone

(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)

¹ Nii baihate, ecu nenacaauru cachaauru, chaen aina nerelanaa nichaanune, naaonjoainichaanune rai:

² “Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaurera aina fariseeocurute, aitoha nii rauhine jaan belanaala joaenreen cuaain cachaauru relaaure. ³ Atiin acaauru ere tonoraain acaauru aitoonjoa ichacuche. Nete laen caohachaene chaachacuruhane rijjijieein cha ichaquichene, tonaain ereeuruhane nihanatiin, enaacha leochanein chaachacuruhane jaun. ⁴ Nitohaneente, nii chabana nitohanei ichaonaa que ichaonaa nainenihane cachane saijjieein, cachaauru rai caaintati ichaonaa teure, nii acaauru nihanatiin nitohanei ichaonaa que ichaonaa naineralanaala.

⁵ Nechu caohacha ichaa nocoetocuruhane coaracuruha cachaaurune coinete, nitohanein neeure. Nii jaunte, rai naurichuru, rai bijihuru cuhane, naaonjoaain Moisesa rai Cana Coauneraacha tenojoin rauhi laenanohineein nenea amaaauruhane rautatoore. Chaen techu jataain nelatiha nocoetocuruhane jaan coujunacanu que, cajione erianohineein nenea jiaainne maajeein aihure. ⁶ Nii rijjijieein techu niha lenonena jaanru rori caohachaauru janijiin ichoae nelauriaain lenoneein, sinacoca asaene maajeein enooruhane, rori caohachaauru janijiin nichoae nelauriaaure. ⁷ Nitohaneeuruhane jaunte, bero cuhane acaauru que tacaain, acaauru que suujua acateein iriha cachaaurune jereein: ‘Cacha relaera,’ naa acaauru rai cachane jereinchuru aihure.

⁸ Nete laen inara: ‘Canu relaera,’ naain inara rai iriha cachane jereein nenea naineneeiche, satiin inara ita nejeranein neeichene jaun, leinjiincha niha inara Relaerane jaun. ⁹ Niheichu nainiheeiche chuni rai: ‘Canu inaca,’ naain erena nainiheeiche, leinjiincha niha inara

Inaca dedeeune jaun. ¹⁰ Niheichu nainiheiche: ‘Canu curuaanaa,’ naa inara rai cachane jereein neeichene, leinjiin Curisito nichaaunne inara Curuaanaa neein nihanune jaun. ¹¹ Nitohanihane jaun, leeochoaauru amuritoheriin nenea coaauca chunocoha inara janane, cha lateein neeuruha leeochoaurune, acaauru coroatajanemiin. ¹² Nitohaneein leeochoaauru amurijiriin nenea jerenacaaurute leeochoaauru fautaain tenojoinereein. Jana leeochoaauru fautaain neite, leeochoaauru amuritoheriin tenojoinereein.

¹³ Coaraain nainacuche Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaureeraauru aina fariseeocuru. Inarate Cana Coaunera Cojoanonaa que nenea jerecuruha leeochoaurune caohateraneein neeiche. Inara netonai que ichaonaa naineneeichene jaunte, que ichaauruha leeochoaurune caohateraneein neeiche. ¹⁴ Coaraain nainacuche Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaureera aina fariseeocuru, autanaauru loreri nihanatiin ruluhin neeichene jaun. Nitohaneein ichaohichene aninoaeraneite, Cana Coaunera bajaachene carajaain bajaache. Nitohaneein neeichene jaunte, jataain caseteco coaraa curiquicheein inara.

¹⁵ Coaraain nainacuche Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaureeraauru aina fariseeocuru. Inarate chauratane sacuritaain cucuana cuhaneeruru amuhemujeein cachaauru ariiriiquiche, nechu jataain Cana Coaunera esenetaera niha nocoetiin relanajaaichene, coroata saain inara amurijiriin moconajaera cachaneein neeuruhanane coina.

¹⁶ Coaraain nainacuche inara maosa rijijieein nenacaauru cachaauru relaeraneein nenacaauru. Inarate chunocoha, Teenforo coreniha cha ichaane coina aitohane sainejeein nii naitonjoa ichaeniha cachane, cha ujuaihoneein nenihane que aitocoiche. Nete laen Teenforo corujele oro coreniha chaachaain nihane coina aitohane jana, chatohanai ichaain nenihane cocoaeraane que aitocoiche. ¹⁷ Aaso aina maosa rijijieein nenacaauru cachaauru. Cha jataain inara rai nelateein nenaane orona. Tana nii Teenforo coreniha que banijiaineein niha nii orone jaun, jataain nelateineein nihane coitucuhichene. ¹⁸ Chaen techu: Chunocoha, Cana Coaunera que banijiai lenonecuru mocohichene jaan rori-*altar* coreniha cha ichaane coina aitohane sainejeein ichaeniha, cha ujuaihoneein nenihane que aitocoiche. Nete laen, nii rori- Cana Coaunera que banijiai iniho mocohichene jaan- *altar* ichoae nenea coreniha cha ichaa cachane coina aitocoichene, esinae rauhijiriin nohanelanaala ichaane coina aitocoiche. ¹⁹ Maosa rijijieein nenacaauru cachaauru. Cha jataain inara rai nelateineein ne. Nii Cana Coaunera que banihateein tenojoin inihona, ainihane rorina. Tana nii rori coreniha Cana Coaunera que banijiaineein niha nii inihone coitucuhichene. ²⁰ Aihane jaun nii rori coreniha chaachaain nihane coina aitoha chunine, nii roriicha coreniha coatiha icharinaain, nii nichoae nenea corenihane maajeeinte ichareein. ²¹ Jana Teenforo coreniha chaachaain nihane coina aitohane, coatiha Teenforo corenihacha ichaane coina aitorinaain, Cana Coaunera quene maajeeinte aitoreein ecu nihane jaun. ²² Jana dede coreniha chaachaain nihane coina aitoha chuninete, Cana Coaunera nelaurianajaneein niha dedene jaun, Cana Coaunera quene maajeein aitoreein.

²³ Coaraain nainacuche fariseeocuru aina Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaureeraauru, inaraacha ichai coitucuhin ichoaneeeichene jaun. Caohacha ichaa nocoetiinte niqúi jataain ansijiin laaojiri niha

natiin Cana Coaunera rai teeiche. Nete jataain nelatei Cana Coaunera rai rauhi tonoraain neneeiche. ‘Caohacha nejesinaacha ichaain, baaso coacuelanaala neein, cairichaaajoaain leeochoaauru coaraain, Cana Coaunera ere tonoraain aca jerihane rijijieein que asiin cha ichaelanaala neeuche,’ naa Cana Coaunera rai rauhine sainejeein tonoraeneeiche. Nii leeocho jianelanaala nii rauhi aitoonjoa ichaquichenete caohachae. ²⁴ Inarate, maosa rijijieein nenacaauru cachaauru relaeraneein neeiche. Jataain ansijin laaojoriniha natiinte niqui tonoraain niha cachane jereein neeiche. Nete jataain banejelanaala baaso ichaain neeichene coaraain coitucunaa naineneeiche.

²⁵ Coaraain nainacuche Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaureraauru aina fariseeocuru. Inara cacha coritaera nequichenete, acau cohichene jaan janoriicha culeequiche. Nete cuhanai culejeneeichene jaun jataain calanine cuhanai. Nii rijicha inara suujua cuhanai, inara suujua cuhane coacuhin baasoneein cacha basijiaauihin, inara amute cacha caje cha chunaain, naaonjoaainchene jaun. ²⁶ Cha coitucuelanaala nitajenaa neein nenacaauru fariseeocuru. Jauriaanejeein nii acau cohichene jaan janori culeequichene rijijieein, nii inara suujua cuhanai itolere baaso ichaquichene jaan caaun calanineein niha inara suujua cuhanaine jaan jaochete, somaraain neeiche.

²⁷ Coaraain nainacuche Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaeracuru aina fariseeocuru, aiha atanebana airichai nichajaine rijijieein somaraain, jana asaun itolere onaa bucuuru calani sirihane rijicha inara suujua cuhanaine jaun. ²⁸ Nii aiha atanebanane rijijieeinte, cachaauru nota rai, inara jaberocohacha cacha caohacha tocohaneein inanacae. Nete, inara suujua cuhane casajenetiin, cacha coritaeraniha caohacha ichaa nocoetiin aaichene jaun, leinjiin calani rijijieein neeiche. ²⁹ Coaraain nainacuche Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaeracuru aina fariseeocuru, inaraacha ichai coitucuhin ichaeneeichene jaun. Casajenetohichene jaunte, nechu cacha coritaeraniha, nii inara foerateracuru sonojoihunru *profetacuru*, cacha caohachaaain suujua coaraauru, naaonjoainuri *cojunaca* ichaquiche ajeri caje, caohatiin itolere que corujueleetein. ³⁰ Nitohaneein ichaainte: ‘Cana foerateracuru jiniichaaain ichaohacachelune jana nihane, coatiha acaauru coroatajane rihahacache, *profetacuru* sohin jaaoruhane jana,’ naain ereeiche. ³¹ Niritiinte, inara raajenihane, nii inoaenlu *profetacuru* sohin jaaoreralu nefoeratenequichene coitucuhiche. ³² Inae nitohaneein nunuheteuruhalu inara foerateracurune jaan besautiaauche.

³³ Acanocuru, acano caje nefoeratenacaauru. Coatiha usi tabai jana caseteco neriquicheeinne caje nichoteriheicheein. ³⁴ Nii coinata inara rene *profetacuru*, cha cojoeluinanaa inaaaurera, cacha relaeracuru, naaonjoainuri letoaanune jana, tabaauru sohin jaohin, coroso que tabaauru tein, tabaauru faohariquicheein sinacoca asae tein. Chaen techu, neseuru neseuru naineein arinajariquicheein. ³⁵ Nii jaunte inara, satiin cacha caohachaaauru atinanohichuru coreniha caseteco coariquicheein. Caohachaaain suujua coaraa Abeli atinaauruhalune que nunuhetein, Cana Coaunera rai jelai tein nena teeuruhane jaan rori rohan nena *santuario* rohan tein inaraacha soilu- Berequihasi calaohi Sacariasi que tiaaajoaain, caseteco coaraa curiquicheein. ³⁶ Esinae rauhijiriinte nitohanihane coreniha, caseteco coaracurureein

caa enene nenacaauru cachaauru,” nae Cana Coaunera rai rauhi que cacha relaaunera aina fariseeocuru rai Jesoso.

Jerosaleen cocoaichacuru coreniha chanaa Jesosone

³⁷ Niritohane baihate: “Cairichaaajoaache Jerosaleen cocoaichacuru, inara rene Cana Coaunera letonocuru *profetacuru* sohin jaohin, Cana Coaunera ere beracuru bodoosiiche ajeri quene jaun. Araai saaine niqiu, ii cocoaichacuru ranaa jereeun, nitaro asae calaohichuru taojiaa ataoharine rijijieein. Nete canu esenetaeneeichene jaun canu rene unaa jereneeiche. ³⁸ Aonacuche. Ena caje coauneein, inae inara aina nerihaaunni. Aihana jaun, inae nerinaain inara beraicha. ³⁹ Inae nacoauneein canu coaariheeicheein, turuhanune bana: ‘Caa ena turunaa Cana Curuaanaa coroaecuruhine satiin chauratane que nenacaauru cachaauru,’ nariquicheeine que tiaaajoaain,” nae Jesoso.

24

Nitajerichaaain Teenforone biha Jesosone

(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Inae Teenforo caje mituhin jelai caje amuhane rai niha Jesosone janane, rohan nichuuntaacoain caohatiin ichanohiniha nii Teenforone coaracaanu aina nerelanaa nichaanune.

² Nii jaunte: “Caohatiin ichanohiniha caa Teenforonena coarajeeiche. Esinae rauhijiriine inara rai aitoon, coatiha nii leinjiinniji ita ichoae nerinaain caa ena inaraacha coarajei ajeri, inae satiin nitajerichaaaine jaun,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesoso.

Nacoauneein tururichaaain Curisitone bajaauruha aina nerelanacaaurune

(Mr 13.3-23; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Nii baihane, Oliboneein acaauruhacha curuaatei ichtane ucuunno cuhacaanu, ecu turuhin jelai lauhecoba Jesosone jana, rohan nichuuntaacaanu aina nerelanaa nichaanune. Nitohanein rohan nichuuntaainne:

“Canacaanu rai nii chaitoonjoan beeinene jerichaanu Curuaanaa. Chabana nacoauneein cau tururiquiin. Chatohanaicha inae turuhe lalajeeine jana, ii turu cojoinaca beranein coarichaanuhin, inae saaelalajiha cana janonaane bana,” naain caje bajaacaanune janate:

⁴ “Caohachaaain necohalajiin neeuche, nabana inara coritaauruha chunocohacurune coataara. ⁵ Arajii cachaaurute, canu niha no-coetiin inara coritana jerecurureein: ‘Canune Curisito Mesihasee-unra,’ naainte, arajii cachaauru coritaaurureeincha. ⁶ Niha sonaana cau, tajiha, naaonjoaaine coitucuhichene, jiaonriha nesoonetohichenera, nitohanihate cureein nii ajinihara. Nete, nitohanihane nihanatiin, jaiti cana janonaa satono que turuenerreeincha. ⁷ Nejelau lauri nenacaauru ainate, sonaana que neeurureein leeocha lauri nenacaaurura. Nejelau atane que nenacaauruniha natiinte, leeocha atane que nenacaauru aina sonaana que neeurureeincha. Chaen techu, itolere sacuritaain niha mijetenane jana, araai laurii atanecuru que niha cureein carorara. ⁸ Nitohaneinte nunuheca cureein, inae cana cojoanonaa satono que turuhelalajihane jana, jataain inaderaauruha cachaaurune jaan cojoanonaa.

⁹ Nii jana inarate tenojoiniha curiquicheein cocoainanacaaihuri rai, inara faojoaain, inara atinaain, naaonjoaain inara teeuruhane caina. Chaen techu, satiin cachaauru, canu coreniha inara que nererojoe-caeriin neeurureeincha. ¹⁰ Nii banate, arajii canu esenetaera niquichene, inaraacha esenetai jianeein, ita que nererojoeaain, nejesinajein ita colurujueein ita teriquicheein cocoainanacaaihuri rai.

¹¹ Arajiiite *profetaniha* nocoetiin turuhin namute cachaauru coritaauruhane, acaauru esenetaaurureein arajii cachaauru. ¹² Nitohaneeinte, jataain baaso coacuhin inae ita belaihuruhane jianeein niha cuurureein cachaauru. ¹³ Nete laen, nii niicha esenetai esenetaane nunuhetihane caje coauneein, jerichanejeein satono que tiaain sacuera nichotereinchacha. ¹⁴ Caa ena nenea ichaonaa erenaa raotono quiiha beebejei Cana Coaunera Cojoanonaate, satiin chauratane sacuritaain benojoinereein, satiin cachaauru inae coitucuuruhane jana, besaute que turuha cana cojoanonaane cainara.

¹⁵ *Profeta* Danieriicha laenailu reretaain coarate nii coitucuhin nichotena nainereein. Aihana jaun, inae nii Teenforo asaae jelai teein Cana Coaunera que banijiaain *altar* ichoae ecooca Cana Coaunera que nejeratena casicheine coaraquichene, ¹⁶ Jodeau nenacaauru sorooruhine ichatane ucuunno que cuhincha. ¹⁷ Jana, rai loreri janori ichoae nenea, jiaonriha fauhin rai rucuhene raane. ¹⁸ Jana rai nocoana jana nenea, jiaonriha rai nenajau cauhin rai cajione ranaa coaacane. ¹⁹ Jataainte cairichaaajoaaurureein nii cojoanona que turuhane bana ausurineein nenacaauru enecuru, sisihajeein canaanai sirichaauru enecuru, naaonjoainuri. ²⁰ Cana Coaunera bajaache, nabana jelarona bana, niheichu nebetacanaa cojoanona, naaonjoain bana niha nii sorohichene jaan cojoanonaane coataa. ²¹ Nitohaneeinte niha cureein jataain necairichanaa tabai, cana necoaauna caje coauneein nii chabana niha nitohanaine que airijiin niheichu nerinaain nii baiha. ²² Jana, nii cojoanona sarotiaeniha Cana Coaunera, satiin cachaauru nichotena nainecurarihei. Nete, atiin sarotiareein, janijiin niicha ranojoihunru belaitohane jaun acaauru coreniha.

²³ Chunocoha inara rai: ‘Caute ne Curisito Mesihasiha. Chajaau tejian coanicha,’ naa inara raine, jiaonriha esenetaaichene. ²⁴ Turuururichaaain inara rene casajeeuru *profetaniha* nocoetonacaauru aina Curisito mesihasihiha nocoetonacaauru. Nitohaneein turuhinte, itolere cojoelanaacojoai ichacurureein, janijiin Cana Coauneraacha ranojoinunrune maajeein coritana nainecuruhane coritacuruhane caina. ²⁵ Nitohaniane ajinihane inara rai beeun, caje coitucuhin nainaan ichaohichene caina. ²⁶ Aihane jaun, inara rai: ‘Nota tajiha cache areroote ne,’ naauruhane nihanatiin jiaonriha cuhichene. Niheichu: ‘Nocoo caute ne nasiincha,’ naa inara rai chunine, jiaonriha esenetaaichene. ²⁷ Charijieein teinti, enoto mitu nichajai caje jilenetoha jiacane enoto soo nichaae cuhine, satiin coanojoi ne. Nii rijijieeinte, satiin coanojoiniha cureein, inae nacoauneein cau turuhanu acaihaniji Cacha Calahineein nejanoanaa nichaanne bana. ²⁸ Charijieein teinti, niha caanii setune que fauha ichotarine caje coitucuerae. Nii rijijieeinte coitucunojoinereein turuhanu canu Curisitonichaanne bana.

Tururichaaain acaihaniji cache calahineein nejanoanaane
(Mr 13.24-37; Lc 21.25-33; 17.26-30, 34-36)

²⁹Inae nitohaneein niha nii necairichanaa tabai chojoanonaane janate, nocohenaneein nerotoreein enoto cono. Atene netonaite, conohane jianreein nii chojoanonaa bana. Jana arasijieeurute, dede caje naluu-
rureein. Dedeu nenacaauru nihanatiinte nerurujuaaurureein.

³⁰Nitohanihane janate laen, inanacareein dede caje inae fauha uhanu canu acaihaniji Cacha Calaohineein nenea nichaaunne bera. Nii jana, satiin chauratane sacuritaain nenacaauru cachaaurute, jataain coasi-nacaauru chanaain coaracuruhane janane, dede sacari jana uhin fauha ureeunni acaihaniji Cacha Calaohineein nenea nichaaunne, jataain necaohachaaain itolere ichana naineein nelateein. ³¹Nitohaneein tu-
ruhinne canu letonocuru anjeraauru letoareeunni, tonijiaain jaaiha toteein, satiin chauratane sacuritaain, itolereneein satono tinonoritiin nenacaauru janijiin canu ranojoinunri cachaauru taojiaauruha canu raine coina.

³²Aihana jaun, caa uhera que inara relaanune jaan que nerelaauche. Charijieein teeinti, inae rai nunecuru caohatonanaain alohacoaain ujuanihane caje, inae cataainjia ajaanaane coitucuhiche. ³³Nii rijijieein, caa inara rai caitoonjoa tocohanihane coaraquichene, inae turu-
helalajihanu acaihaniji Cacha Calaohineein nejanoanaa nichaaunne que nainacuche. ³⁴Esinae rauhijiriinte, jaiti ooreniha caa enene nenacaauru cachaaurune jana aicheein. ³⁵Dede aina chauratanete nitajeeurureein. Nete laen, nitajenereein, caa caitoonjoa nainaane reetiaain, canu ere. ³⁶Coatiha laen nihei chuni, rai chojoanonaa aina, 'Naaonjoain rijiu tiaainte aicheeincha,' naain nii coitucuera. Niheichu, Cana Coaunera letonocuru anjeraauru dedeeu nenacaauru nihanatiin coitucuruhi; niheichu canu- Calaohinichaaune saijieein coitucuhaaun canuhetonai. Acaihaniji canu Inaca Cana Coauneraachate, nii coitucuhin ne.

³⁷Nihalu Nohene bana aihalune tocohaneeinte aicheein, inae na-coauneein turuha urichaaunni acaihaniji Cacha Calaohineein nenea nichaaunne chojoanonaa que turuhane bana. ³⁸Coaracuche nachuhinti, jaiti uheniha elo tabaine jana, rai bote cuhane fauhin enoha Nohene que tiaaojoaain, raotojoeein lenoneein, acau cohin, necohansajiaain, naaonjoauruhalu cachaaurune. ³⁹Nejetaote laen, urichaaain elo tabaine coaaujeeurenihane jana, uha elo tabaine jaun jetao, jitariin acaauru jocalu ne. Nii rijijieein nechu, coohatejeeurenihane cachaaurune jana, nacoauneein turureeunni acaihaniji Cacha Calaohineein nejanoanaa nichaaunne. ⁴⁰Nii turuhanune rijieeoritiinte, ocoana jana neeurureein coroatajai cachaauru. Leinjiinte, amanojoinihane jana, leeocha ratiri-nojoinereein. ⁴¹Nii jana, coroatajai enecurute, tutune jaa neeuruhane jana, leinjiin amanojoinihane jana, leeocha ratirinojoinereein.

⁴²Nitohaneein: 'Cuu tiaainte, turuha ureein canu Curuaanaa,' naain coitucuneeichene jaun, tururichaaunnine que nainaan ichaaoche. ⁴³Charijieein teeinti, leinjiin cacha: 'Cuu tiha janotiine janate tu-
ruha ureein cau asijiauto,' naain coitucuhane que nainaane jaun, nii chuni rai loreri asae enohane jerelanaala caohatiin rai loreri berai-hane jaun, nenere basijiaera. Nii rijijieein inara netonai jatoroaain neeuche. ⁴⁴Aihane jaun, Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanonaa nichaaunne turu chojoanonaa coitucuneeichene jaun, inara netonai nainaan jatoraan canu cohacuche.

Fatoroon ere tonoraain nenea cacha aina, fatoroon ere tonoraelanaala nenea cacha

(Lc 12.41-48)

⁴⁵ Cha teeinti letoaain ratiriha rai fatoroonne tonoraain, inae cuu tihane jana rai loreri asaae nenacaauru cachaauru coroaate, ⁴⁶ nii jataain raotojoein neeine, nii letoaain ratirihane jaan ichajihane jana eruha nii rai fatoronne. ⁴⁷ Nitohanein rai fatoroon aitoonjoa tonoraain icharate, esinae rauhijiriin satiin rai niicha sirii beraichaneein terein rai fatoroon. ⁴⁸⁻⁴⁹ Nete laen: 'Jaitijiecha carajareein rai fatoroon,' naain nii leeochoauru letonocuru faojoaain sonajaain, ajetoriaacuru aina netaojiaain lenoneein ajeein, naaonjoaan, ⁵⁰ cha cohatejelanaala nihane jana turuhane, nii nechu aansai letono casetecareein rai fatoroon, ⁵¹ caseteco coaracuruha nechu cacha coritaa Cana Coaunera coitucuha nocoetonacaaurune rijijiein. Ecute catu rionein chanarein," nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

25

Lechooncai ranunaaauru ichanohi que erenaa

¹ "Cana Coaunera Cojoanonaate, aihuruha lechooncai ranunacuru nisirihatenaa beseta quene rijijie. Nii lechooncai ranunacurute, rai cono erene que mocohin nenea amaain, nii nisirihateneni cohaca cuure turu jana raauruhane coina. ² Nii lechooncai ranunacuru caje, saouqii ranunacurute, niicha ichai que caohachaain coacuelanaala icharaauru ne. Jana, leeochoauru saouqii ranunacurute, jataain nainaaain niicha ichai icharaauru ne. ³ Nii saouqii cha coacuelanaala nenacaauru ranunacurute, rai cono amaauruhane saijieein, nacoaaneein noitecuruhane jaanu erene amaarene. ⁴ Nete laen, nii saouqii jataain nainaaain nenacaauru, rai cono amaauruhane choae tacaain, le botichananaain rai noinu erene amaare. ⁵ Nitohanein cuuru jana, jaiti turueniha nii nisirihatenine jaunte, inae siniitoruhane jaun, satiin sinihure nii ranunacuru. ⁶ Nii janate, inae dede catai rijiu: 'Inae uha nii cacha nisirihateneni. Chajaain que tacaain raauchera' naain toniha eheonane jaunte, ⁷⁻⁸ nimichucutaain rai cono noitecuruhane jana, nii saouqii cha coacuhelanaala nenacaauru ranunacuru, nii saouqii nainaaain cono noinu que erene uaurera rai: 'Atiin canacaanu sihuche aansijiin, nii inara cono noi erene quera. Inae saa rai noi erenene jaun, jaciaa canacaanu conone jaunne aitocooanura,' naauruhane janate: ⁹ 'Nainihaacanuta. Inara sihacaanune, canacaanu rai nihanatiin nerihane coalanaalata. Chajaaincha que necoreteeuruhane jaun cuhin, coretenichuchera,' naaure nii rai cono noinu amaain cunacaauru ranunacuru. ¹⁰ Nete nii rai cono noinu erene coretiha cuuruha nii saouqii cha coacuelanaala nenacaauru ranunacurune jana, inae turue nii nisirihateneni cacha. Nitohanein turuha nii cacha nisirihatenenine janate, aina jiniiquin loreri asae enooruha beseta que nii saouqii ranunacuru nainai nenacaaurune jana inae nefue acujua. ¹¹ Nii janate, inae nii acujuanuha turuhin: 'Curuaanaa, atiin canacaanu rai acujua joaracaane canacaanu netonai enohacaanu,' naauruha nii saouqii ranunacuru cha coacuelanaa nenacaauru, rai cono noinu coretecuruhane caje turuhinne janate: ¹² 'Esinae rauhijiriin inara coitucuhanune coalanaala,' nae acaauru rai nii curuaanaa. Nii rijichate cureein Cana Coaunera Cojoanona.

¹³ Aihana jaun, itolere bana nii que nainai jatoroain ichaaoche, 'Naaonjoai janonaa banate aicheein. Cuu tiariinte aicheein,' naain coitucueeneichene jaun.

Cachaauru rai coriqui teein ratiricha fatoroon rijiicha Cana Coaunera Cojoanonaane

(Lc 19.11-27)

¹⁴ Cana Coaunera Cojoanonaate, leinjiin cacha coriajai atane cuhane jaun, rai cachaauru cotijiaain, acauru que coriqui beraichatera riji-jie, ¹⁵ leinjiin rai saoqui oaraacai coreneein nena coata caje coriqui te. Jana leeocha raite, coroata oaraacain te. Jana leeocha raite le oaraacain te, le cachaauru rai coretena nainecuruhane jeeonijihanaain teeinte amue. ¹⁶ Nii saoqui oaraancaain raera cachate, nii coriqui que rucuhele coreteein, que necoreteein saoqui oaraancaain nii coriqui jojoe. ¹⁷ Jerichanejeein techu, coroata oaraacain niicha rai jojoe nii coroata oaraancaain raera cacha. ¹⁸ Nete laen, nii le oaraancaain raera, niicha bajei atane jachu cuhane nii rai fatoroon tenojoi coriqui asi. ¹⁹ Nii baiha carajaain catiaainte, inae turue nii acauru curuaanaa coriqui teein ratiricha. Nitohaneein turuhinte, nii acauru rai niicha tei coriqui coreniha acauru rebe bajae. ²⁰ Nii saoqui oaraancaain raerate ichoaichaniha turuhin: 'Curuaanaa, noco ha taolu canu rai, saoqui oaraancaain iicha tei coriqui. Noco ha chaen leeocha saoqui oaraancaain joocaaune jaan,' naain, nii coriqui niicha jojoi tiha nii rai cachane janate: ²¹ 'Jataain caohachate ichaacha, jela amuritoriin nena beraichaneein ii tereunnicha. Aihana jaun, chajaain caloheri asaae enoote jiniiquiin rachoojihacara,' nae nii curuaanaa. ²² Nii baihate turue, nii cacha coroata oaraacain coriqui raera. Nitohaneein turuhinte: 'Curuaanaa, noco ha taolu canu rai coroata oaraancaain iicha tei coriqui. Noco ha chaen coroata oaraancaain joocaaune jaan,' naa nii coroata oaraacain raera cachane jana jetaote: ²³ 'Jataain caohachate ichaacha, coroatajajei aina caohachaaain erena tonoraain ichaine jaunne, jela amuritoherii beraichaneein ii tereunni. Aihana jaun, chaajaain caloheri asaae enoote, jiniiquiin rachoojihaca,' nae nii curuaanaa.

²⁴ Nete laen, nii le oaraancaain raera cacha turuhin: 'Curuaanaa, nechu aansai cachaneeine jaun, temueneeine jaunru jela caje temule raain, ii ocoanelanaala nenacaauru caje nihanatiin temule raain, ²⁵ naajoaaine jaunna ii coasiha, atane jachu cuhane ii coriqui asihun. Nete cau ne nii ii coriqui,' naain nii coriqui cainaa nii cachane jaunte: ²⁶ 'Iite, canu cacha baasoneein bajeriti cacha neei. Inae raotojoein canu temulenelanaala nena niha natiin raain, canu ocoanelanaala nena caje temule raain naajoaanune coitucuhine saijieein, ²⁷ chanuna chaen, canu coriqui amaain teneei banco cuhane. Bana nitohanihane jana nihane, canu turuneeine nii banco cuhane neein nejoocane jaanne maajeein rareeun,' nae nii curuaanaa. ²⁸ Niritiinte, ecu nenacaauru rai: 'Caje nii le oaraancai niicha sirii coriqui ruluhin, nii lechoonca oaraancaneein siricha rai teeuche. ²⁹ Nitohaneinte, siricha rai jataain jela amuritoheriin tenojoinereein, jela amuritoheriin sirihane coina. Jana, cha sirilanaala nenaate, acaihaniji niicha sirii, jitariin caje ruluerareein. ³⁰ Aihana jaun, caa canu cacha baaso cha coitucuhi mucuhin, naain airiniha nocohenaanau jaochete, ecu neein mainajeein chanaaine,' nae ecu nenacaauru rai.

Rucuhenoinerichaain baaso icharaauru aina caohacha icharaauru ichaone

³¹ Inae rai cono caohacha que conohin, rai anjeraauru cataaun uhin turuhin rai rori- *trono* ichoae nelauriaanu canu Cana Coaunera Calahineein cacha caje nejanoanaa nichaaune banate, ³² satiin lauri lauri nenacaauru cachaauru turuureein canu acatiha. Nitohaneein nacatiha turuuhane janate, carenerocuru caje, jelai tein cabraauru leruha carenero beraichane rijijieein, ³³ raotono nichajai que, nii janijiin niicha ranojihunru- rai cachaauru tein, najaabiji nichajai que nii rai cachanelanaala nechuaansainein nenacaauru tereein. ³⁴ Nitohaneein jelai tihacoaain lerunajaaante, nii raotono nichajai que nenacaauru rai: ‘Chajaauche cajiha satiin, nii canu Inaca rausiaenojoneein neiniquichene. Chajaauchete, cana rai chauratane coaunaane caje coaunein, inara que banihatein canu Inaca Cana Coauneraacha rucujuei Cojoanona que ichaohiche. ³⁵ Inarate, mijitichaaunne canu coroaatein, cocoirichaaunne acau que cacocaaain, canu nesurunaja colane amuhemuhecaunne, canu nesurunajaanu tein, ³⁶ lanaa canu rai cajionene, carai cajione tein, cunaitichaaunne turuhin cacoharaain, caresero cuhane nihanune jana, turuhin canu coaraain, naaonjoaain canu rai nelatein nerejetocoiche,’ narichaaunni acaauru rai canu Cana Coaunera Calahi cacha caje nejanoanaa nichaaune. Niritocaaun acaauru raine janate: ³⁷ ‘Curuaanaa, esinaaena mijiteeine ii coroaatein, cocoireeine ii cococaaain, ³⁸ ii nesurunaja colane amuhemuhequine, ichei ii nesurunaja tein, ii cajione colane neeine, ichei cajione tein, ³⁹ cunaitein, caresero cuhane neein naaonjoaine turuhin ii coaraain, naaonjoa rejetocaaanulura,’ naauruha rai nii couluuonojoi suujuaquiin nenacaaurune janate: ⁴⁰ ‘Satiin canu nejeraauru cairicheinejeeein nenacaauruhacha latei terejetocoichenete, canu rai tiha nii terejetocoichelu,’ naain acaauru tonorareein nii acaauru Curuaanaa *Rey*,” nae acaauru rai Jesoso.

⁴¹ “Niritohane baihate, nii najaa biji nichajai que rai cachanelanaala nenacaauru rai: ‘Naain cacaje amuhin, moconajaera aina rai letonocuru que banihatein ichanohin chabana jacanaa charanejeein nena usi rene cunichuche, nii coina neiniquichene jaun,’ naain usi rene letoanajareein. ⁴² Niritiin usi rene letoanajaaante: ‘Inarate, mijitichaaunne niha natiin, canu coroaatelaanaala, cocoirichaaunne niha natiin, acau que canu cocoaelanaala, naaonjoa rejetocoichelu. ⁴³ Niheichu canu nesurunaja colane amuhemuhecaunne niha natiin, canu nesurunaja tiheeiche. Canu rai lanaa cajionene niha natiin, canu rai tiheeiche. Niheichu cunaitein, caresero cuhane neein naaonjoaanune niha natiin turuhin cacoharaheeiche,’ naanu acaauru raine janate: ⁴⁴ ‘Curuaanaa, esinaaena ii coroaatelaanaala, cocoireeine ii cocoaelanaala, ii nenajanu lateeine ii rai telanaala, cajione lateeine ii rai telanaala, cunaitein, caresero cuhane neein naaonjoaine jana turuhin ii coaraelanaala, naaonjoa rejetocaaanulu,’ naain bajaauruhane janate: ⁴⁵ ‘Esinae rauhijiriinte, satiin cairicheinejeein nenacaauru cachaauruacha latei teneeichene canu raite nii teneeiche. ⁴⁶ Satiin nitohaneein nenacaaurute, chabana sanaachara caseteco que neeureein. Jana, coluunojoi suujuaquiin nenacaaurute, chabana sanaachara ichaonaa que neeureein,’ naain tonoranaareein nii acaauru Curuaanaa *Rey*,” nae canacaanu rai Jesoso.

26

Jesoso mucuuruhane coina que ereereecuruhane

(Mr 14.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Inae cachaauru rai niritohane nainainte, niicha relai nichaanune rai: ² “Nii coitucuhichene rijijieeinte, coroata janai cuhane nereein Fasocaa beseta. Inae laen Cana Coaunera Calaoihi cacha caje ne-janoanaa nichaanune mucuhin teeururichaaain coroso que catinaaauruhane coina,” nae Jesoso. ³ Nii bananeeinte, saseredotecuru curuaanaa curuaanaa Caifasi loreri asae ita taojiaaure saseredotecuru aina Jorionichaanune bichauhenaauru, ⁴ Jesoso mucuhin, nechu nohaneein colurujueein sohin joerateeuruhane que coaacuruhane coina. ⁵ Nejetaote: “Nainihaacache beseta cojoananaa bana ichacaachene, nabana cachaauru suujua rohecana coataa,” naaure jetao ita rai.

Jesoso ichoaete nejujuaauruhane jaan choohite leinjiin ene.

(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

⁶ Betaniau, “Nabero caje nerautanaa,” naain niicha curuaateuri-Simoon loreri asae niha Jesusone janate, ⁷ ajeri coreti caje ichanohin boticha laaojori cuhane, le curuhin jujuhin- jataain coretiin nenaamaain jetao, rori ichoae lauhecoba Jesusone jana, coturi ichoae nii jujuhi choohite nii leinjiin ene. ⁸ Nii coaraainte obajeein:

“Chanuna jataain coretohaneein saijieein, catohaneein jujuhi lanaje caa ene. ⁹ Bana jataain coreein que necoreteein, nii rai core coriqui que, cairicheihuru coroatajanelanaala,” naacaanu aina nerelanaa nichaanune janate: ¹⁰⁻¹¹ “Chanuna niritiin caa ene rohecaache. Jataain canu rai caohachate ichae caa ene. Inae itolere bana inara aina nerihaaunni. Jana, cairicheihurute laen itolere bana neeurureein inara aina. ¹² Caa jujuhi choroa cajabereeo ichoae caa enenete, canu conautecuruhane coina cajabereeo rucuheca ichae. ¹³ Esinae rauhijiriinte, cana rai chauratane sacutaain caa osa caje nichoterichaaain cachane jaan que cachaauru relaaauruhane jaanru, caa cajabereeo ichoae jujuhi tiha caa ene quene maajeein cachaauru rai ereerecureein. Nitohaneeinte, coaunojoinereein itolere bana caa ene,” nae Jesoso aina nerelanaa nichaanune rai.

Jesoso coulurujiha Jodasine

(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

¹⁴ Nii jana, nii aina nerelanaa nichaanune lechoonca coroataja neein nena Jodasite, saseredotecuru curuaanaa coaraa cue. ¹⁵ Nitohaneein cuhin jetaote:

“Inaaajoaain carai coriqui tenaa nainequiche, inara rai Jesoso tihanune coinata,” naain acaauru caje bajaane jana nichata chooncaain coata caje nena coriqui teeuruhane coina rai aitocure. ¹⁶ Nii jaan jetaote, jelai neorihane jana inae acaauru rai Jesoso tenaa nainihane jaan que coacuhin jetao, amuhemujue Jodasi.

Aina nerelanaa nichaanune aina janotiin lenoniha Jesusone

(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹⁷ Inae nunuheca jorerera colane ichanohi faan quihuruhane jaan beseta Fasocaa cojoananaane janate, Jesoso rohan nichuuntaacaanu:

“Chu Fasocoa cojoanaa nunuhe cojoanotiin que, canaacha quiineni lenone ichacaaunne jereeita,” naain Jesuso caje bajaacaanu aina nerelanaa nichaanune janate:

18 “Chajaain taa neseeu leinjiin cacha loreri asaae cuhin: ‘Cacha relaerate ichei, “Inae canu cojoanonaa que tihane jaunne ii loreri asaae ureeun, cuu canu aina nerelanacaauru aina Fasocoa beseta bitoanune coinara,” naain aitoroate ii rai,’ nanichuchera,” naain canacaanu caje tabaauru letoae Jesuso.

19 Niritiin letoanajaa Jesusone jaun cuhin, nii naitoonjoa rijijieein Fasocoa cojoanotiin que canacaanuhacha quiineni lenone ichacure aina nerelanaa nichaanune tabaauru.

20 Nitohaneeinte, inae nocohecane jana, lechoonca coroatajaain aina nerelanaa nichaanune aina lenoniha ne Jesuso. 21 Nitohaneein lenoniha nihacaanune janate:

“Esinae rauhijiriin, leinjiin inara cajete, cacoelaichaneei neeichene saijieein, caque nejeratenacaauru rai cacolurujueein, acaauru rai caetereeincha,” naa canacaanu rai Jesusone jaunne, 22 jataain inaderaain le cachanichaanune:

“Curuaanaa, canu quenacha aitohi,” naacaanu satiin aina nerelanaa nichaanune janate: 23 “Caa ojoaichu cuhane faan setejarichate nii cacolurujueein caetereein. 24 Nitohaneeine, canu que aitiin laenanohineein niha Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhanena rijijieein, Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaunne, nii nainaa cureeunni. Nete laen, jataain cairichaaajoareein nii canu colurujuera. Caohatorihalu niqui nitohanesihane ajiniha nejanoaenihalu nii cachane,” naa Jesusone janate:

25 “Cacha relaera, canu quenacha aitohi,” naa nii colurujueranu Jodasine janate:

“Mmmjjjm, nii bajaaine rijijieeinte aicheein,” nae Jodasi rai Jesuso.

26 Nitohaneein lenonichaanune janate, faan mucuhin: “Narihara Cana Coaunera,” naain, cataaun nii faan tatuhin beeune beeunein aina nerelanaa nichaanune rai teein:

“Caa quihuche. Caate, cajabereeo nenaaneein ne,” naain canacaanu rai teente, jerichanejeein nii faan ichaane rijijieein 27 acau cooruhane jaan curu cuhane, conacai bino mucuhin: “Narihara Cana Coaunera,” naane baiha canacaanu rai nii conacai teente:

“Satiin jiniiquiin leruune leruunein caa conacai cooche. 28 Caate cacoichananein arajii cachaauru caohachanu que canuhacha ichaneni cojunacanein chorohi jaonjoinereein. Acate arajii osonacaauru que suujua acaterichaaaine coina orichaaunine cojunacane. 29 Nena laen, inae nacoaunein inara aina jiniinquiin, caa oba caje ichanohin conacai coenereunni, Ofa Cana Coaunera Cojoanonaa que inara aina jiniinquiin neein nii bana ocoonaneein nena bino cohacachene reentiaaajoaain,” nae aina nerelanaa nichaanune rai Jesuso.

*Coitucuha nocoetoenerichaain Fedorone biha Jesusone
(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)*

30 Nii baihane, Quiricha Inoansi cuhane laenanoineein nena salmo tabaauru que nenatichaanune nainaan, Oliboneein niicha curuateuri ichatane ucuunno que cuhacaanune janate:

31 “Enene cojoanotiin cuhanete, satiin inara, Canu esenetaain canu que jaaequiin neeichene jianeein, ita caje riaaneriquicheein, Quiricha inoansi cuhane:

‘Carenero beraicha sohin jaaoruhane janate, ita caje riaaneeurureein

niicha beraihuri carenerocuru,’

naain canu que aitiin besihalune rijijieein. 32 Nena inae ohanune caje ichanacaaunne, inara ajiniha Calileea cureeunni, ecu nacoauneein jiniiquiin nenea coinara,” naa Jesusone janate:

33 “Ti esenetaain ii que jaaecooruhane jianeein, neeuruha leeochoaaurune nihanatiin, coatiha laen canu ii esenetaain ii que jaaecohanune jianerihaaunni Curuaanaa,” naa Jesuso rai Fedorone janate:

34 “Esinae rauhijiriinte, enene cojoanotiin cuhane jaiti ereniha atahari curuaanane ajiniha, nichata saain canu coitucuha nocoetoeneriquiin,” naa Fedoro rai Jesusone janate:

35 “Airihaauni bajaata Curuaanaa. Ii aina curuaaecaain jereraa casohin cajaanoruhane coinane nihanatiin, nainihaaun ii que jaaecohanune jianeein ii coitucuha nocoetoenihanunera Curuaanaa,” naa Jesuso rai Fedorone janane, leeochoaauru aina canacaanu netonai, nii aitoha Fedorone rijitjoeein aitocaaanu.

Jetesemanii netiin Cana Coaunera bajaa Jesusone

(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

36 Nii baihate, aina nerelanaa nichaanune aina jelai caje amuhin, Jetesemaniineein niicha curuateeuriu cue Jesuso. Inae ecu turuhacaunune janate:

“Cau nelauriaain canu cohacuchena, inara tonohanau tajiha cuhin Cana Coaunera bajani,” naain 37 jiniichaaain Fedoro, corootajai Sebedeo calaohichuru, naaonjoaihunri amaain jataain nererojoecaaoojaain naonaain jetao, jataain inaderae Jesuso. 38 Nitohaneein inaderaaain jetaote:

“Jataaine onaanajaanu rijitocojoaain casuujua cuhane inaderaaunra. Cau nedaain, canu jiniichaaain ichaaojoein cacohacuchera,” naain ratirinajaain jetao, 39 acaauru caje, nita cuhin neseonraain atane que coturi temetaain jetao: “Ofa, icheine aitoon. Bana ii jereeine jana nihane, caa necairichanaa tabai caje canu rocohi. Nena canuacha jerei rijijieein ichaaine jereneeun. Ii jereeine rijijieein ichaainene jereeunra Ofa,” naain Cana Coaunera bajaane nainaaain jetaote, 40 jelaiha cuhin nii neeuruha aina nerelanacaaurune jaau turuha Jesusone jana jetao, najiniha sinihuruhane jana erunajaain jetao Fedoro rai:

“Chanuna canu aina leratojoein, sinilanaala ichaaojoein nenea naineneeiche. 41 Sinilanaala ichaaojoein neein Cana Coaunera bajaauche, nabana chatohanai que nesaruhin neeichene coataa. Inara sujuate niqiu aitona naine, nete inara jaberoco jataain nii abaantasine,” naain jetao acaauru ratiriin jelaiha nii Cana Coaunera bajaane jaan cue Jesuso.

42 Nitohaneein inae coroata saain, jelaiha cuhin Cana Coaunera bajaane cuhane jetaote: “Ofa, caa necairichanaa tabai canu cojuhin canu coaranu caje canu roconaa jereneeine, ii jereeine rijijieein ichaau,” naain jetao Cana Coaunera bajae Jesuso.

⁴³ Niritiin Cana Coaunera bajaane caje, nacoaaunein jelaiha cuhin, aina nerelanacaauru coaraa cuha Jesosone jana jetaote, jataain banetoe joe niha acaauru rai sinirenane jaun nimirichaa acaauru notane jaun, sinihuru jana erunajaane jaun jetao, ⁴⁴ ecu ratirinajaain jelaiha cuhin, Cana Coaunera bajaane nichatasatiha cue, nii jauriaanejeein aitohane rijitoejeein Jesoso. ⁴⁵ Nitohanein jetaote, jelaiha nacoaaunein nii neeu-ruha aina nerelanacaaurune jaun, acaauru rene turuhin jetao:

“Jaitinachura caohacha nainetoejeein siniichete. Inae laen, Cana Coaunera coitucuhichuru bijiu tenojoinichaaun, canu Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaunne cojoanona que turuha. ⁴⁶ Chajaain nimichucuchete amuhacachera, inae nichuuntajiha nii acaauru rai caeteraanura,” nae jetao Jesoso aina nerelanacaauru rai.

Jesoso mucuuruhane

(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Niritiin, jaiti aina nerelanaa nichaanune aina ereereca Jesosone janate, turuha uhe, Jesoso aina nerelanaa nichaanune lechoonca coroatajanein nena Jodasi, letoanajaauruha saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa, chaen Jorionichaachene bichauhenaauru, naaonjoainurine jaun, enuha, sabere, naaonjoain que biji achunequiin nenacaauru arajii cachaauru uhaain. ⁴⁸ Jaiti Jesoso rene turuelanaalate, nii aina cunacaauru rai jetao: “Inae cuu turunaane: ‘Sohara cacha relaera,’ naain rai nomeri lohitoreeuni, caje coitucuhin, aca mucuhichene coinara,” naain acaauru rai be jetao. ⁴⁹ Niritiinte Jesoso rohan nichuuntaain: “Sohara cacha relaera,” naain Jesoso meri lohitoha Jodasine janate:

⁵⁰ “Cacoelaicha, ii jereeine rijijieein coaraain chatohanein caetecurumiin,” nae Jodasi rai Jesoso.

Nii janate Jesoso rohan nichuuntaain, Jesoso mucuure nii Jodasi amanojoinuri cachaauru.

⁵¹ Nii janate, rai sabere rochitiin, que nii saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa letono uricho sauhitiin beuhitoha leinjiin cacha, Jesoso aina cunaane janate:

⁵² “Jelaiha rai curu cuhane, nii ii sabere teeu. Satiin sabere que sonajaain jaaoreraaurute, sabere que acaauru netonai sonojoiniha curureeinha. ⁵³ Tana ena canu Inaca caje bajaanune, canu rai lechoonca coroata lauriin anjeraauru letoanaa nainiha, acaauru aina canu coreniha ita sooruhane coinane coitucuhine. ⁵⁴ Nene naineneun nitohanai ichacaanne. Inae rai Quiricha inoansi cuhane, catohanein caetecururichaaanne que aitiin laenaeratihalu Cana Coaunerane nainaane nihane jaun,” naainte nii mucuha unacaauru rai:

⁵⁵ “Chanuna necha aansai cacha mucuha unaa tochanein, sabere, enuha, naaonjoainuri que biji achunequiin canu mucuha uliche. Cojoanonetoejeeine inara notaracaae, Teenforo asaae cachaauru relaa nenajacoon. Nii saijieeinte, canu mucunaja queneeiche, ⁵⁶ inae nitohaneriquicheeine que aitiin, rai *profetacuru* que laenaeratihalu Cana Coaunerane ninaaichene coina,” naa acaauru rai Jesosone janate, ecu jelai ratiriin, satiin sorohacaanu aina nerelanaa nichaanune.

Niha chatohanaine rucuhanein nenacaauru Jorioocuru bichauhenaauru acatiha niha Jesosone

(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Nitohaneein Jesoso mucuhinte, saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa Caifasi loreri asaae amaauere nii mucuurerauru. Nii janate, nii Caifasi loreri asaae ita taojiaain neure Moisesa aitoonjoa rauhi que cacha relaaurea aina fariseeocuru. ⁵⁸ Nitohaneein, inae Jesoso amaauruhane janate, nita acauru coarjeein cuujueein sacuhin, Caifasi loreri chaje rohan neuruha Teenforo beraichacurune jaaun, ecu acauru aina enohin lauhequuin, jelai caje coauneein Jesoso coaraje Fedoro: “Chatohanerichaaaincha,” naane jaun.

⁵⁹ Nii janate, nechu jataain nohaneein, colurujueein Jesoso atinaeratecuruhane jaanu que coaacure saseredotecuru curuaanaacuru, chaen niha chatohanaine rucuheneein nenacauru Jorioocuru bichahenaauru, naaonjoainuri. ⁶⁰ Nete, nitohaneein arajii cachaauru colurujeeuruha nohaneine saijieein, nii chatohaneein teuruhane jaanu lera erusichurene. Nii jaunte inae satononiha coroatajaain nimichuhin:

⁶¹ “Esinaete chuhisi: ‘Nainichaaun caa netaojiaain Cana Coaunera coroaecuruhane jaa coloheri Teenforo chamuhintiin, nichata janojoein cuhane jerichanejeein michuhanunera,’ naain erenajaquera,” naauruha nechu nohanein colurijihane janate, inauheneeicha acauru aonaje Jesoso.

⁶² Nii jaunte laen nimichuhin:

“Chanuna ereneei iitonai. Esinaena rauhijiriin aitoine jaunna caa ii colurujeeuruha,” naain caje bajae saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa, nete inauheneeicha aonaje Jesoso ⁶³ Nii jaunte rai nacoauneein:

“Esinae rauhijiriin, Cana Coaunera coreniha beeinena jereun. Iina esinae Cana Coaunera Calaohi Mesihaseenei,” naa rai saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaane janate:

⁶⁴ “Esinae rauhijiriinte, acanichaaunne que aitoichia. Canu Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaunnena, coarajeichene jana canu Inaca itolere ichana nainera Cana Coaunera raotono nichajai que lauhecreeunnicha. Chaen techu, dede sacari jana uhin fauha uhanune coariquicheeincha,” nae nii saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa rai Jesoso. ⁶⁵ Nii jaunte obaaecane cojunacaniha rai cajone romaromaain:

“Nechu jataain Cana Coaunera baijiaate, caritiin ere caa cacha. Cha nenacaenneeina coaraain cana rai colurujuera laterihacache. Inae inara netonai, Cana Coaunera baijiaeraanu rijitiin irihane aonaquiche. ⁶⁶ Tonaquiche jana inara, caa naitoonjoa que,” naa rai leeochoauru rai janate:

“Esinaete chuhisi, aca colurujeeuruhane jaan ujuaihone. Aihane jaun ohanete caohachae,” naaure.

⁶⁷ Niritiinte, nomeri colunecuruha tabaaurune jana faohacure leeochoauru. ⁶⁸ Jana leeochoaurute:

“Chajaain aihane, ii Mesihaseeneine, caa ii soera cojoeluinaaura,” naain rai nomeri faojoaain soore.

Jesoso coitucuha nocoeteniha Fedorone
(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Jn 18.15, 25-27)

⁶⁹ Nii tonohanau, ecu airiniha lauhecoha Fedorone janate, rohan nichuuntaain:

“Titonaite, Calileea cocoaicha Jesoso aina nerejetohilu,” naa leinjiin ene coseenraneein nenaane janate:

⁷⁰ “Nii aitohine jaan cacha coitucuhaaun,” naain satiin aonajeeuruha ecu nenacaaurune urichoo suujue Fedoro.

⁷¹ Nii baihate jelai caje amuhin, rijia acuujuu rohan cuha Fedorone janate, coaiteen coaraain:

“Caa netonaite, Nasarete cocoaicha Jesoso aina nena ne,” naain leeochoaauru rai biha leinjiine janate:

⁷² “Esinae rauhijiriin, Cana Coaunera notaracae nii cacha coitucuaaunta,” naain nacoauneein suujue Fedoro.

⁷³ Nii catiariinte Fedoro rohan nichuuntaacoaain: “Esinae rauhijiriinte, iitonai aina nenaaneein, ii ereecha cajete necoitucuerateeicha,” naaure nii ecu nenacaauru Fedoro rai.

⁷⁴ “Esinae rauhijiriin, Cana Coaunerate coaraje nii cacha coitucuenihanunera,” naain nesuujiha Fedorone janate, nii rijieeoritiin inae ere ataohari curuaana. ⁷⁵ Nii jaunte: “Jaiti ereniha ataoharine janate, nichata saain cacoitucuhine suujueriquiinch,” naalu rai Jesusone coacuhin, jelai caje mituhin amuhin, jataain inaderaain chanae Fedoro.

27

Filato rai Jesoso teuruhane

(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

¹ Inae janohane jana jetaote, satiin saseredote curuaanaacuru aina Jorioocuru bichauhenaauru, ita suujua rijitoojeein ita suujuu tacaure, Jesoso sohin jaaoruhane coina. ² Nitohaneein jetaote, Jesoso ichojoaain amaain, Roma cocoaichaneein nena coberenadoro Filato rai teeure.

Oha Jodasine

³ Inae nitohaneein Jesoso cairichaaain atinaaururichaaanne que nainaan jetaote, jataain inaderaain netojoeete nii coulurujuera Jodasi. Nii jaun jetaote, nii saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa, chaen Jorioocuru bichauhenaauru, naaonjoainuri rai jetao:

⁴ “Osa quene nesaruun, inara rai atinaaichene coina cha ujuai-honelanaala nena cacha teeincha,” naain nii nichata chooncai coataneein nena coriqui coretecuruhane jaan cainaa Jodasine jana jetao, ranaa jerelanaala:

“Nihei cha coitucunaa nainihaacaanu nii aina canacaanuta. Iichate nii coitucuujeieicha,” naaure jetao Jodasi rai. ⁵ Nii jaun jetaote Teenforo asae nii coriqui rialaaitiin ratiriin jelai caje amuhin raajenhane rai raro ruluhi ohe Jodasi.

⁶ Nii jana jetaote, nii coriqui raain jetao:

“Caa coriquite, ichana corenihane jaun, leinjiin calaniheein ne. Aihana jaun, jelai teein Cana Coaunera rai canaacha tei coriqui curu cuhane, caa coriqui tenaa nainihaacache,” naaure jetao ita rai saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaacuru.

⁷ Niritiin coacuhin ita suujua tacaain jetaote: “Atane rocooruha, caje ojoaichucuru jaauruhane coinane jaan,” naain niicha curuaateeuri jelai coretecore ne coriqui coreniha, niha nejelau atane caje uhin onaane, cuu teein conautecuruhane jaanu que. ⁸ Nii jaun jetaote, Ichana Batane neein jelai curuaateure enanetoojeein cachaauru. ⁹ Nitohaneinte:

“Rai core nichata chooncaain coataneein nenea coriqui, Isaraelitacuruhacha cainai raainte, ¹⁰ coreniha: ‘Atane rocooruha, caje ojoaichu ichacuruhane coinane jaan,’ naain acaauruhacha curuaatei atane coretecore,” naain beratihalu *profeta* Jeremihasi que Cana Coaunerane rijijieein, nii naitoonjoa nainaaure.

Filato acatiha niha Jesusone

(*Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.33-19.38*)

¹¹ Inae coberenadoro Filato rene Jesuso amaain turuaauruhane jana jetaote:

“Iina Jorioocuru curuaanaacuru curuaanaa- *Rey* ineein,” naain caje bajaa Filatone jana jetaote:

“Esinaete, acanichaaunne que aithochi,” naain Filato tonorae Jesuso.

¹² Nii nainiha jetaote, cuu teein, Filato rai coulurujeeuruha saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaacuru aina, Jorioocuru bichauhenaaurune jana jetao, cuu inauheneeicha aonajenajae Jesuso.

¹³ Nii jaun jetaote:

“Toon ii que ereein ii coulurujeeuruhane aonaaina,” naa Jesuso rai Filatone jana jetaote, ¹⁴ cuu inauheneeicha tonoraelanaala aonajian Jesusone jaun jetao, inae rai tonaain irihane jaanu coitucueene Filato.

Jesoso ateinaauruhane rai neeuruhane

(*Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16*)

¹⁵ Beseta bana naineein jetaote, janijiin: “Acate caohachae mituhanera,” naauruha satiin cachaurune jaan mitai nejesinane caseteco nihane caje Filato. ¹⁶ Nii bana jetaote, caresero cuhane niha itolere sacutaain cachaauruhacha coitucui Jesuso- Barabasineein acaauruhacha curuaatei caseteconeinne jaun jetao, ¹⁷ satiin netaojiaain codohacooruha, nii Jesuso colurujeeurera cachaaurune jana:

“Chariji caa coroatajaaihuri caje, jianichaaunne jeriquiche. Caa Jesuso Barabasina jianerihanu. Ainihanena caa Jesuso Mesihaseineein acaauruhacha curuaatei jianerihanu,” naain jetao acaauru caje bajaa Filato, ¹⁸ nechu necoelai caaun, nii coulurujeeuruha raine que nainaane jaun.

¹⁹ Niritiin jetaote, nii cha rucuhacane jaan rori ichoae lauhaca Filatone jana: “Jiaonriha chatohanein nii cha ujuaihonelanaala nenea cacha tenaa coaauquine. Janotiine nii cacha coreniha, jataain baasoneein sinicoonni,” naain jetao berate rai comasai.

²⁰ Nejetaote, satiin nii cuu nenacaauru cachaauru suujuau tacaature, saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaacuru aina Jorioocuru bichauhenaauru: “Nii Barabasi jianeein nii Jesuso atinaerateu,” naauruhane coina. ²¹ Nii jana jetaote:

“Chariji jianichaaunne jeriquiche, caa coroatajaaihuri caje,” naain acaauru caje nacoauneein bajaa coberenadoro Filatone jana jetaote:

“Nii Barabasi que tacaajeein jianeeinena jerichaanu,” naauruhane jana:

²² “Chajana laen ichareeun, caa Jesuso Mesihaseineein acaauruhacha curuaatei aina,” naa Filatone jana jetaote:

“Coroso que laen aca teeu,” naaure jetao satiin. ²³ Niritocuruhane jaun jetaote:

“Chatohanai baasona ichae,” naa Filatone jana jetaote:

“Chajaaïn coroso que teeçhaau,” naaure jetao tonijaaïn ehequuïn.

²⁴ Nitohaneein Jesoso jianena jeriha Filatone saijieein, jianena jerelanaala rai suujua rorohecaauruha jelai ichoae jauhecotojoeiïn cachaaurune jaun jetao, acau raerateein jetao:

“Coatiha canu, orichaain caa cachane ujuaihoneein nerinaaunni. Inarate nii ujuaihoneein neriquicheein,” naaïn jetao, satiïn coarajeeruha nii cuu nenacaauru cachaaurune jana jetao, rai biji culeje Filato, nii ujuaihoneein nenihane coujunacaneein, nitohaniha acaauru ichaone jaun.

²⁵ Niritoha acaauru rai Filatone jana jetaote:

“Satiïn canacaanune, canacaanu bereecuru aina jiniiquiïn, oha caa cachane ujuaihoneein nerichaanuhi,” naaure jetao Filato rai cachaauru.

²⁶ Nii jaun jetaote, Barabasi jianein, nii baiha Jesoso bisichateein acaauru bijiu tein, coroso que terate Filato.

²⁷ Nii jana jetaote, niha chatohanaine rucuhecuruhane jaan colohereinein nena- loreri seonjoa asae Jesoso amaaïn jetao, curuhacaain netaojiaain neure satiïn coberenadoro rai soodarooru. ²⁸ Nitohanein tein jetaote, rai cajione rocohin que cajione lanajai curuhacure. ²⁹ Chaen couturi que ojoa caje ichanohin comai lauriaain jetao, rai biji raotono nichajai que otiha teure. Nii baiha jetaote, nacatiha neseeonriaain: “Laraajiïn ichaohine Jorioocuru curuaanaacuru Curuaanaa Reyca,” naaïn jetao, ³⁰ couluneeinchuru nii rai niicha teuri otiha que jetao, rai couturi faoha facoaain que ninichaajeeure. ³¹ Nitohanein mainajein ninichaajeeuruhane baiha jetaote, nii cajione lanajai, que niicha curuhacuri rocohin, nacoaunein nii rai cajione esine curujuaai amaaure coroso que teeuruhane coina.

Coroso que Jesoso teeuruhane

(*Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27*)

³² Inae nii neeuruhane jaan jelai caje Jesoso amaauruhane jaun jetaote, Sirene cocoaicha Simoon eruhin, que nii Jesoso teeuruhane jaanu coroso baijiaeratecure.

³³ Inae nitohanein cuhin: “Couturi Bejero,” naaïn acaauruhacha curuaateihu turuhin jetaote, ³⁴ elonai que jasisii bino que jetao Jesoso cocoaure. Nejetaote, aansijiïn cohin aonaain conaa jerene Jesoso.

³⁵ Inae coroso que Jesoso tein jetaote: “Chariji raineicha nedareein,” naaïn jetao Jesoso cajione que nocoatijiaaure soodarooru. ³⁶ Nii baiha jetaote, Jesoso asaae nelauriaacoaain beraihure.

³⁷ Nitohanein tein jetaote, rai couturiniha nii casetecaauruhane jaan leranu rai curuaa laenacure:

Caate Jorioocuru curuaanaacuru Curuaanaa Rey ne.

naaïn.

³⁸ Cuu jetao techu aina tein, coroatajai asijiautooru teure coroso que, leinjiïn najaa biji nichajai que, leeocha rai raotono nichajai que, naaonjoaain. ³⁹ Jeloon situnacaauru cachaauru jetaote, couturi jisijisihanaain jetao:

⁴⁰ “Teenforo chamuhitiïn, nichata janojoein nacoaunein michuhin jerichanejein tiha nocoetona jeree inatiïn, chajaaïn ichaajenihane iji-abereero ichoterateeu. Esinae rauhijiriïn Cana Coaunera Calahineeine, nii coroso caje faau,” naaure. ⁴¹⁻⁴³ Jerichanetojoein jetaotechu:

“Leeochaauru ichoteratihane saijieein, tana laen raajenihane rai jaberoco ichoteratena nainihane. Aca Isaraelitacuru Curuaanaa *Rey* nihane, coroso caje fauhinete cana netonai esenetaacache. Cana Coauneraacha que jaecohane jaun, chajaain ena ichoteratemiin Cana Coaunera, esinae rauhijiriin niicha belaa nihanete, cana netonai esenetaacache. Acate cana rai aitelu, Cana Coaunera Calaohi nihane que,” naain jetao que ninichaajeeure saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaacuru, Moisesa rai rauhi que cacha ralaaureraauru, chaen Jorioocuru bichauhenaauru, naonjoainuri.

⁴⁴ Nii coroatajai asijiautooru coroso que nenacaauru nihanatiin jetaotechu, nocoeje chanuure.

Oha Jesusone

(*Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30*)

⁴⁵ Nii jana jetaote, enoto chujutoroa caje coauneein, nuna macohi amuritoheriha enotone reein tiaaajoaain nocojoe cana rai chauratane.

⁴⁶ Nii rijieeoritiin jetaote, tonijiaain ehequiin: “Cana Coaunera, chanuna jelai canainatejeei,” naane neein jetao: “*Eli Eli lema sabactani*,” nae jetao Jesuso.

⁴⁷ Niritohane jana, tabaauru ecu neein aonajeeurera jetaote: “*Profeta Irihasi cotihacate aite*,” naaure.

⁴⁸ Nii jana, leinjiin acaauru caje jetaote, soroneein jeluhariin cuhin jetao, sie tocohaneein nena ariin ruhin, elohanti bino sisiaain jetao, jiarana nujua que nujuateein Jesuso ujuae que te, cohane caina. ⁴⁹ Nii jana leeochoauru jetaote:

“Coa rohecaate, ichoteratiha uha niicha cotijiai Irihasine coarajihacachera,” naaure.

⁵⁰ Nejetaote, nacoauneein tonijiaain auhaquiin inae ohe Jesuso. ⁵¹ Nii rijieeoritiin jetaote, ecui caje coauneein ocoai cuhin nesoaiheite Teenforo cuhanai bujuaneein nena cajione. Nii jana jetaote, nerurujuaa cana rai chauratanene jana jetao, netatujuacoae ajerichuru. ⁵² Atane banaaurune maajeein, netatujuacoane jana jetaote, Cana Coaunera coitucueranein onacaauru cachaauru nihanatiin jetao, o caje ichana-jacoaain ichaaore. ⁵³ Nitohanein jetaote, inae o caje ichanaa Jesusone baiha jetao, Cana Coaunera nese Jerosaleeun cuuruha nii o caje ichananacaaurune jana jetao, coaranaacure arajii cachaauru.

⁵⁴ Nitohanein uha carorane jana, nihacoa cojoelanaacojoaine jana coaraain jetaote, jataain nesoonein jetao:

“Esinaete chuhsi, Cana Coaunera Calaochine caa cacha,” naaure jetao, soondarooru curuaanaa aina ecu Jesuso beraiha nenacaauru.

⁵⁵ Nii jana jetaote, caje icharaain netiin Jesuso coarajeeure arajii enecuru Calileea caje coauneein coroatajaneranein sacuureraauru.

⁵⁶ Acaauru aina jetaote cuurelu Maadala bene Mariha, chaen Saantiaao aina Jose neba Mariha, chaen Sebedeo calaochichuru neba, naonjoainuri.

Jesoso jaberoco rucuhecuruhane

(*Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.28-42*)

⁵⁷ Inae nocohecane jana jetaote, turuha uhe leinjiin Jesuso ere tonoraera coriquihonanein nena Arimatea cocoaicha Jose. ⁵⁸ Nii Jose jetaote, Filato coaraa cue, caje Jesuso jaberoco bajaane caina. Nii jana rai Jesuso jaberoco teratiha Filatone jaun jetaote, ⁵⁹ Jesuso jaberoco

raain, lino caje ichanohi shojoera que conajaain, ⁶⁰ que banijiaain niicha bajaraniteilu ajeri jachu cuhane Jesoso jaberoco rucujue Jose. Nii baiha jetaote, ajeri que caohatiin nii ajeri jachu bacuujuua fuhin ratiriin jelai caje amue. ⁶¹ Nii jana, Maadala bene Mariha, chaen nii leeocho Mariha, naonjoainuri jetaote, nii ajeri jachu Jesoso jaberoco teeuruhane jaan acatiha laurijiatin nedaaure.

Jesoso jaberoco rucuhecuruhane jaan beraihuruha sondaroorune

⁶² Nii cojoanoo, inae nebetacanaa cojoanonaa nihane jana jetaote, Filato coaraa cuure jiniiquiin saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaacuru aina fariseecuru. Nitohaneein cuhin, inae rene turuhin jetaote:

⁶³ “Curuaanaa, jaiti ichaohane banate: ‘Inae nichata janoha ohane baiha jete, o caje ichanareein,’ naain ererejetoha nii casajeneein ichaonaa cachane quene coaucaaan. ⁶⁴ Aihane jaun, nii rucuhecuruhane jaan ajeri jachu beraichateeu nichata janoi reintiaain. Ainihanete, janotiin uhin rai jaberoco amaa: ‘O cajete ichanae,’ naain cachaauru coritaurure aina nerelanacaauru. Niite laen, nii jauriaanejeein amurijiriin, jataain banejelanaala casaje nere,” naauruha Filato raine jana jetaote:

⁶⁵ “Caa nitohanei beraichane que nenacaauru soondarooru aina cuhin, caohatiin jerequichene tocohaneein nii ajeri jachu funichuche,” nae acaauru rai Filato. ⁶⁶ Nii jana cuhin jetaote, nii ajeri jachu niha Jesoso jaberocone jaan rai fuera sechaure leiniin secho que. Nitohaneein sechaain jetaote, ecu beraichanu que soondarooru ratiriin cauha cuure saseredotecuru curuaanaa curuaanaacuru aina fariseecuru.

28

O caje ichanaa Jesusone

(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Inae situha nebetacanaa cojoanonaane jana, inae ena janohajiha semana nunuhene jana jetaote, Jesoso jaberoco rucuhecuruhane jaan-ajeri jachu coaraa cuure Maadala bene Mariha aina leeocho Mariha. ² Nii jana dede caje fauha anjerane jana jetaote, luhecotariin uhe jataain mijiaainetiin carora. Nitohaneein fauhin jetaote, nii Jesoso jaberoco rucuhecuruhane jaan ajeri jachu fuuruhane jaan ajeri jaberoco raain nichoae laujuae nii anjera. ³ Nii anjera jetaote, aiha jiacanene tocohaneein jiquihacoha rai jaberocone jana, jataain somajae rai cajione aiha dede sacarine tocohaneein. ⁴ Nii coaraain jetaote, coasina caaun rijijijianein onaa rijinanaain nedaaure nii beraihurera soondarooru. ⁵ Nii jana jetaote, nii coaraa cunacaauru enecuru rai jetao:

“Jiaoriha casiichene. Inae, nii coroso que teein niicha ateinaauri Jesoso ariha aachene coitucuhanura. ⁶ Inae cau nihei. Inae nii aitoroetohane tocohaneein o caje ichanaa. Chajaauchete, nii teeuruhalune jaan jelai coarae,” naain acaauru que nii Jesoso jaberoco teeuruhane jaan jelai coarate nii anjera. ⁷ Niritiin jetaote: “Chajaain erojoein cuhin aina nerelanacaauru rai: ‘Inae jetao o caje ichanaa. Calileea cuhin jetaote, inara ajiniha turureein. Ecu jetaote coariquicheein,’ nanichuche. Inara rai bihanune coinane cau turuun,” naain jetao, nii enecuru letoae anjera.

⁸ Nii jaun jetaote, jataain casihuruhane saijieein rachoojoeein nii Jesoso atane bana jelai caje erojoeein uhin biha uure nii enecuru, aina nerelanaa nichaanune rai. ⁹ Nii jana jetaote, uujueuruha nii enecurune jana acaauru rohan neoritiin acaauru rai iriha Jesosone jana rohan nichuuntaain, rai tijia que nebalurucaain cutujuaain jetao coroaecure nii enecuru. ¹⁰ Nii jana jetaote:

“Jiaonriha casiichenera. Chajaain canejeraneein nenacaauru rai benichuchete, Calileea cuuruhine. Ecune ita coarichaanuhi,” nae jetao, nii enecuru rai Jesoso.

Niicha coarai beeuruha soondaroorune

¹¹ Nitohaneein biha cuuruha enecurune nainiha jetaote, saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa rai jetao, neseeu cuhin jitariin niicha coaracuri biha cuure nii atane banau Jesoso jaberoco beraiha nenacaauru soondarooru tabaauru. ¹² Nii jaun jetaote, ita suujuau tacaauruhane coina Jorioocuru bichauhenaauru coaraa cuure saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaacuru. Nitohaneein inae ita suujuau tacaain jetaote, jataain arajiin soondarooru rai coriqui tein jetao:

¹³ “Janotiin sinihacaanune tonohanaute, turuhin Jesoso jaberoco amaare aina nerelanacaauru,” naauche. ¹⁴ Nii jana coitucuhin, chatohaneein inara tenaa coaauca coberenadoro Filatonena, ita suujua tacaain caohaterichaanuhi, nabana baasoneein inara tihane coataa,” naain jetao, nii soondarooru suujuateure saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaacuru aina Jorioocuru bichauhenaauru.

¹⁵ Nii jaun jetaote, nii coriqui raain jerichanetojoein nii suujuatena-jauruhane rijitojoein jetao, aitocure nii soondarooru. Nii jaun jetaote, niritiin acaauru coritaauruhane jaun, eneenetojoein nii esenetaaure Jorioocuru.

Niicha icharatei ichacuruhane coina aina nerelanacaauru rai aitoha Jesosone

(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁶ Nitohaneein canacaanu rai beratihia Jesosone jaunne, Calileea nii naitoonjoa ichtane ucuunno cuhacaanu lechoonca leinjiin Jesoso aina nerelanaa nichaanune. ¹⁷ Ecu turuhacaanune janate, ecu canacaanu ajiniha niha Jesosone jaun, rohan turuhin jaiti acanilhane esenetaaurenihia tabaaurune saijieein coroaecaanu.

¹⁸ Nii janate canacaanu rohan nichuuntaain:

“Canu Inaca Cana Coaunerate, chauratane, dede, naaonjoainuri rai cocoainacaineein nihanune coina caeteen ne. ¹⁹ Aihane jaun, chajaain satiin caa chauratane sacutaain lauri lauri nenacaauru cachaauru relanichuche inara relaanune rijijieeinte, canu ere tonoraera neeuruhine. Chaen, Canu Inaca, canu- rai calaohinichaaunne, Cana Coaunera Suujue, naaonjoain nichaanune rai canacaanu cachaneein nena jeraauru cojunacatein baotisanajaache. ²⁰ Chaen inara rai aitonajaaocaunne rijijieein, nii caitoonjoa tonoraain ichaauruhane coina relanajaauche. Jerichanejeeinne besautiha cana cojoanonaane reeintiaaajoaain itolere bana inara aina nereeunni,” naain necoe Jesoso.

Marocohacha laenai Ena Nena Cana Coaunera Ere

*Cana Coaunera ere beebejiha Joaan Baotisitane
(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)*

¹ Caate nunuhe caje coauneein Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito que erenaa raotono ne. ²⁻³ Niite inoaenlu nere bera inoaensi Isaihasi que berateein laenaratihā Cana Coaunerane jaun, nii aitohane rijitōjoeein:

“Nii Canuhacha letoai
Canu ere berate,
ii ajiniha cuhin turuhine jaan
bero rucuhereein.
Nitohanihane jaunte:
‘Cana Curuaanaa turunajaanu
bero raujiaauche,’ naain cacha
areroo rohan situnacaauru
cotijaain sujuatereein,”

naain nere bera inoaensi Isaihasi que berateein laenaratihā Cana Coaunera

⁴ Nii rijijieein jetaote chuhisi, inae cacha areroo cachaauru baotisaain:
“Inara osa jianeein, esinae rauhijiriin Cana Coaunera coitucuhin nacoauneein inara ichao coreein neeichene cojunacaneein acauhanau teein baotisanōjōineein neeichene inara osa caje inara ichoteratemiin Cana Coaunera,” naain belu jetao acaauru rai Joaan. ⁵ Nii jana jetaote, satiin Jodea batane que nenacaauru aina Jerosaleeun nenacaauru naaonjoainuri nii Joaan ere aonaa curejeteurelu.

Nitohaneein cuhin ecu turuhin esinae rauhijiriin sujuelanaala o-aaocuruhane beeuruhane jaun jetao, nucuhe Jorodaan cuhane teein acaauru cojunacatiha acaauru baotisarējete nii Joaan.

⁶ Camecho ujui caje ichanohin cajione que cajionequin jetaote, jacari caje ichanohi que ichoraquuin, sisiincho, irichaje, naaonjoainuri que jetao lenoneein nerejetelu nii Joaan.

⁷ Nitohaneein jetaote, Cana Coaunera ere beebejeein jetao:

“Canu baihate ureein leinjiin jataain canu amurijiriin nelateein nena. Niheichu rai safato ichora rutuhanune coina nihanatiin nelatejeerinaauni. ⁸ Canune acau que inara camujuaain inara baotisaain. Jana acate laen inara baotisaa ureein Cana Coaunera Suujue que,” nae jetao cachaauru rai Joaan.

*Jesoso baotisaa Joanne
(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)*

⁹ Nii cojoanonaa bana jetaote, Calileea batane que nena Nasarete caje amuhin, nucuhe Jorodaan auhaniha turuha Jesusone jana jetao, ecu Jorodaan cuhane teein acaentonai camujuaain baotisae Joaan. ¹⁰ Nii baotisaa Joane jana acau caje mituhane rijieeoritiin dede coaraa Jesusone jana jetaote, neyoracaa dede bacujuane jana caje uhin serori rijijieein nichoae fauha uhe Cana Coaunera Suujue. ¹¹ Nii jana dedeeu tonii jetaote:

“Ti te jataain canuhacha jereein canuhacha cocoinanohin cacalabineein neeicha,” naain toniha erenaane jana jetao aonajeure.

*Baaso que Jesoso saruha Moconajaerane**(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)*

¹² Nii baiha jetaote, cacha nenaja nihei que Jesoso amae Cana Coaunera Suujue. ¹³ Nii jaun ucuae atalbinaecuru jana niha jena chonca janohin Cana Coaunera Calaohi Jesusone jana jetaote, baaso que saruhane coina cojuhin coaraa moconajaerane jana jetao, Jesoso coroatajanecure Cana Coaunera letonocuru anjeraauru.

*Calileea batane cuhin, rai namihaneeo nunuhetiha Jesusone**(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)*

¹⁴ Inae caresero cuhane Joaan enoauruhane baiha jetaote, Calileea batane que cue Jesoso, Cana Coaunera ere Erenaa Raotono que ereerejeein cachaauru rai bihane coina.

Nitohaneein inae ecu turuhin jetaote: ¹⁵ “Inae ichuunijiha Cana Coaunera Cojoanona. Aihane jaun Cana Coauneraacha beratenojoin Erenaa Raotono esenetaain tonoraauche,” naain beebeje cachaauru rai Jesoso.

*Jenai cachaauru ate mucuurera cotihaca Jesusone**(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)*

¹⁶ Nii jana jetaote, Calileea conemuri auhaniha cuujihane jaun jetao, coroatajai ate mucueracuru Simoon, chaen nejera Aanderesi, naaonjoainuri coarae Jesoso, acauhanau rai rede nalaaecuruhane jana. Nitohaneein acaauru coaraain jetaote: ¹⁷ “Chajaauche canu aina. Aihate nii ate mucuhichene rijijieein, canu rai cachaauru mucuhin raeraneein neeiche,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

¹⁸ Nii rijieeoritiin jetaote, rai rede ratiriin Jesoso aina cuure.

¹⁹ Nii caje basiinjiin cutiin jetaote, coroatajai ate mucuurera-Sebedeoo calaohichuru Saantiaao aina rai nejera Joaan eruha cue Jesoso, bote cuhane neein redeeru rucuheca neeuruhane jana. ²⁰ Nii coaranaacane rijijieeoritiin cotihanaacane jaun jetaote, bote cuhane acauru coroatajaneraauru aina nii acaauru inaca Sebedeoo ratiriin Jesoso aina cuure.

*Leinjiin cacha suujua cuhane niha Moconajaera letonone**(Lc 4.31-37)*

²¹ Inae Caferenaan turuhin jetaote, nebetacanaa cojoanona bana ita taojiaain, Cana Coaunera rai rauhi que ereereecuruha Joriocurune jaan coloheri sinacoca asaa cuhin cachaauru relaane nunuhetiha cue Jesoso. ²² Nii jana jetaote, cojoaelatiin aonajeeure cachaauru, Moisesa aitonjoan rauhi que cacha relaurera amurijiriin esinae rauhijiriin suujua caje coitucuhin aitohane jaun.

²³ Nii jana jetaote, nii netaojiaauruha cachaaurune jaan coloheri sinacoca asaa ne leinjiin cacha- suujua cuhane Moconajaera letono siricha. ²⁴ Aca jetaote ehequiin:

“Chanute canacaanu rene turuha uhita Nasarete cocoaicha Jesoso. Jerihane nechu jataain canacaanu itajeranu quete turuha uhicha. Raotjoeinne canu, ii Cana Coaunera Calaohi neeine coitucunra,” nae Jesoso rai. ²⁵ Nii jana jetaote:

“Coa iriha. Caa cacha jianein amuura,” nae jetao Jesoso, nii cacha suujua cuhane nena Moconajaera letono rai. ²⁶ Nii jana jetaote, rijijijianein nii cacha tein, tonijiaain ehequiin mitue nii Moconajaera letono, nii cacha suujua caje. ²⁷ Nii jana satiin nesoonetiin jetaote:

“Chatohanai cacha relaera cachana caa ai. Coatiha cacha relaauruha cacha relaaurerane rijijieein cacha relaei. Caate laen nohanelanaala esinae rauhijiriin cacha relae. Chaen techu moconajaera letonocuru nihanatiin nere tonoraain cacha suujua caje mituhin amuure,” naain jetao ita caje bajaure nii cachaauru.

²⁸ Nii jana jetaote, coa carajaaeriin Jesoso benaa coitucuure satiin Calileea batane que nenacaauru cachaauru.

Simoon Fedoro tano rautaa Jesusone
(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

²⁹ Inae netaojiaain Cana Coaunera rai rauhi que ereerecuruha Joriocurune jaan coloheri sinacoca caje mituhin jetaote, Saantiaao, Joaan, naaonjoanuri aina jiniiquiin, Aanderesi aina Simoon loreri asaae cue Jesoso. ³⁰ Nii jana jetaote, inae nii loreri asaae turuuruhane jana, ajaa caaun cunaiteein ecu tocoeeque Simoon tano. Nii jaun jetaote, Jesoso rai beeuruhane jaun, ³¹ rohan nichuuntaain rai biji que michuhane jana jetao, inae caje amue ajaa. Nii rijieeoritiin inae caje amuha ajaane jaun jetaote, nimichuhin acaauru coroaate nii cunaitenaa Simoon tano.

Arajiin cunaitenacaauru rautaa Jesusone
(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

³² Inae sohane jaun nocohecane jana jetaote, Jesoso rene satiin cunaitenacaauru, chaen suujua cuhane Moconajaaera letono sirichaaauru, naaonjoainuri cachaaurune maajeein amaaure, acaauru rautaa Jesusone coina. ³³ Nii jaun jetaote, satiin nenaanajaaauru caje cuhin, ecu acuujua niha netaojiaaure cachaauru. ³⁴ Nitohaneein jetaote, araa laurii cunai caaun cunaitenacaauru cachaauru rautaaain, Moconajaera letono sirichaaaurune maajeein rautae Jesoso. Nejetaote laen ereeuruha nii cacha suujua cuhane nenacaauru Moconajaera letonocurune caohate Jesoso, raotojoein acanihanee coitucuuruhane jaun.

Calileea batane cuhin, Cana Coaunera ere beebejiha Jesusone
(Lc 4.42-44)

³⁵ Inae jananaa jerihane jaun jetaote, nimichuhin nii nese caje cuhin, jelai Cana Coaunera bajaa cue Jesoso. ³⁶ Nii jaun jetaote, leeochoaauru aina jiniiquiin cuhin Jesoso ariha cue Simoon. ³⁷ Eruhin jetaote:

“Satiin cachaaurute ii ariirijia amuhemuhecure,” naauruha Jesoso raine jaun jetaote:

³⁸ “Chajaaau chacuchete ichuun nenacaauru leeochoa nenanajaaauru cuhin Cana Coauneraacha beratenojoin erenaa benichaache. Nii coinane jelai caje mituhin cajiha uun,” naain acaauru tonorae Jesoso.

³⁹ Nitohaneein jetaote, cajihaneein nenaanajaaauru amuhemujueein, satiin Calileea batane sacuritaain Joriocuru rai netaojiaauruhane jaan coloheriuru asaae Cana Coaunera ere beebejeein, moconajaera letonocuru sirichaaauru cachaaurune maajeein rautaaain amuhemujue Jesoso.

Leinjiin cosibi siricha rautaa Jesusone
(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

⁴⁰ Nii jana jetaote, Jesoso rene turuhin jetao: “Jereeine jana nihane canu rautaai caa canu cosibi caje,” naa leinjiin cacha cosibi caaun cunaitenaa, nacatiha neseonrihaainne jaun jetaote,

⁴¹ cairichaaajoaain coaraane jaun jetao, biji que mucuhin:

“Jerichaaun chujian. Ii caje amuhine caa ii cosibi,” naa nii cacha rai Jesusone ⁴² rijieeoritiin caje amuha nii cosibine jaun jetaote, inae somaraain ne nii cacha. ⁴³⁻⁴⁴ Nii nerautaane rijieeoritiin rai necoein jetaote:

“Aonaan. Coa caa ii rautaanune biha chuni rai. Raujiaain Cana Coaunera ere que cacha relaera neein nenea saseredote coaanahun ii coaraane caina. Chaen inae nerautaai nii ii cosibi cajene coaracuruhane caina, aitoha Moisesa aitonjoan rauhine rijijieein, Cana Coaunera belaine jaanu amaaun cunihute inae ii cosibi caje nerautaaone coitucuurumiin satiin cachaauru,” naain jetao jataain suujuatein nii cacha letoae Jesuso. ⁴⁵ Nii jana jetaote, satiin cachaauru rai nii nitohanein jaberoco rautaa Jesusone que nereretaa cue nii cacha. Nii jaun jetaote, inae neseeuru raotojoein turunaa nainenihane jaun jetao, neniha cachane jaaun cuhin amuhemujue Jesuso. Nejetaote, lauri laurichuru caje cuhin coaraa cuure cachaauru.

2

Leinjiin jiuirona cacha rautaa Jesusone (Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

¹⁻² Nii baiha janojanoheriin catiaain jetaote, coaiten Caferenaan cue Jesuso. Inae ecu turuhin, loreri asaa nihane coitucuhin jetaote, rene turuha cuuruha arajii cachaaurune jana jetao, acaauru rai Cana Coaunera ere beebeje Jesuso. Nitohanein arajiin turuuruha cachaaurune jaun jetaote, jataain nemoha loreri asajine jaun, nii acujua rohan nihanatiin nene turuha cachane jaannu. ³ Nii jana jetaote, Jesuso rene leinjiin cacha jiuirona amaaure jenai cachaauru. ⁴ Nejetaote, jataain arajiin turuha cachane jaun, Jesuso rene nii jiuirona cacha turuanaa nainecurenihana jaun jetao, loreri coarana joaracaain rai nela cuhane tijichaaun, nii niha Jesusone jaan jeloan nii jiuirona cacha faaure. ⁵ Nii cunaitenaa rautarichaaunne esenetaain amaauruha nii amaaurerane coaraane jaun jetaote:

“Inae ii osa caje ii ichoteratein, ii que casujua acatichaaunra cacalabi,” nae jetao nii cunaitenaa rai Jesuso.

⁶⁻⁷ Nii jana ecu neein aonajeein jetaote: “Chanuna caritiin ere caa cacha. Nechu jataain Cana Coaunera niha nocoetohane jaunte aite. Leinjiin Cana Coauneraachate nainere osa sitaa cacha cajene,” naain jetao suujua cuhane ereerejeein laurujualaurujuaain aonajeeure Moisesa aitoonjoan que cacha relaaurerauru tabaauru. ⁸ Niritiin suujua cuhane coaacuruhane que nainaan jetaote:

“Chanuna niritiin inara suujua cuhane coaaquiche. ⁹ Cha caaintanerihana nii jiuirona rai: ‘Inae ii osa caje ichoteratenojieein,’ naain irihaca ne. Ainihane: ‘Nimichuhin chela seriin amuu,’ naacane. ¹⁰ Coarajeeuchenejian, Cana Coaunera Calaohi cachaneein nejanoanaa nichaanne, itolere curuaanaa neein nihanu caa cana rai chauratane quene coaratete, rai nosa caje cacha ichotena nainichaaunne coitucuhiche,” naain jetao, nii jiuirona rai:

¹¹ “Ii raine aitoon. Nimichuhin chela seriin chenenajau caunihu,” naa Jesusone rijieeoritiin jetaote, ¹² satiin nii ecu neein coarajeeurera notaraca jetao, nimichuhin rai nela seriin jelai caje amue nii jiuro caaun cunaitenaa. Nii jaun jetaote, satiin cojoelatiin jetao: “Chabana catohani coaraaacacheta,” naain jetao Cana Coaunera coroaecure cachaauru.

Leinjiin cacha Lebi cotihaca Jesusone

(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

¹³ Nii baiha jetaote, coaiten nemuri auhaniha cuha Jesusone jana, rene tururuha arajiin cachaaurune jaun jetao, acaauru rai Cana Coaunera ere bebejeein acaauru relae Jesuso. ¹⁴ Nii caje cuujueein jetaote, Romanocuru rai *impoestonu* que cacha cobaraain coriqui raeraneen nihane jaun rai rori ichoae lauhecoha Arafeeo calaohi Lebine jana coariin jetao:

“Chajaau caniha,” naa Jesusone jaun jetao, nii rijieeoritiin nimichuhin Jesuso aina cue Lebi. ¹⁵ Nii baiha jetaote, nii Lebi loreri asae lenoniha niha aina nerelanacaauru aina Jesusone jana jetao, cuu nii Lebi aina lenoniha neeure arajiin leochaaauru Romanocuru rai *impoestonu* que cacha cobaraain coriqui raaurera, leochaaauru cachaauru- baasoneein ichaoha benojoihunri, naaonjoainuri. ¹⁶ Nitohaneein Jesuso aina lenoniha neeuruha nii nitohaneein ichaonacaauru cachaaurune coaracuruhane jaun jetaote, nii Jesuso aina nerelanacaauru rai jetao:

“Chasiina taa Romanocuru rai *impoestonu* que cacha cobaraain coriqui raaurera, baasoneein ichaoha benojoihunri, naaonjoaihunri aina lenone inara relaera,” naaure jetao fariseeocuru aina Moisesa aitoonjoan que cacha relaurera, Jesuso aina nerelanacaauru rai.

¹⁷ Nii jana jetaote, acaauru aonajeein jetao:

“Coatiha coichaera latecuruhi rauronacaauru. Leinjiin cunaite-nacaauruhachate coichaera latecure. Coatiha osa colane nenacaauru cotihaca uhaaun. Osa aina nenacaaurune cotihaca uun,” naain jetao acaauru tonorae Jesuso.

Suri couu netiin Cana Coaunera bajaauruhane

(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

¹⁸ Joaan Baotisita sacuurera aina fariseeocuru sacuurera jetaote niqui, suri couu netiin Cana Coaunera bajaebajaecure. Nii jana jetaote, Jesuso rene turuhin jetao:

“Chanuna jana chaen, Joaan, fariseeocuru, naaonjoaihunri relanojoinuru jataain Cana Coaunera bajaee bajaecure suri couu netiin. Nete laen itolere bana ii aina nerelanacaauru, coaerai cohin, lenoneein, naaonjoaunreta,” naauruha Jesuso raine jana jetaote:

¹⁹ “Aiha chuhisi niqui. Nete ene ranaa jeriha cachana jaa beseta que neeuruhane jaun, suri couu nenea nainecurene caa cotihanohinchuru, jaiti acaauru aina niha nii ene raeranu cachane jaun. ²⁰ Nete laen inae nii ene ranaa jerera cacha amaauruhane, suri couu neein inaderaa cuurureeincha,” naain jetao: ²¹ “Coaracuche nachuhinti, nihei chuni obiri enachasine soaain, cajione siri que counera. Nitohaneein nii obiri enachasine soaihanete, nii obiri enachasine asaare nii cajione siri. Chaen caohachaain nedanaa naineriheii nii obiri enachasine, nii cajione siri que couneraane. ²² Nii rijijieeinchu, nihei chuni inae conaca que tiha coaeraine jana, cuhane ichonai tera. Nitohaneein cuhane teraa ichonainete naasaare nii coaerati. Nitohaniane jauntee, caohachae coaerai nejesinaneen niha coaeraine. Chaen ichonai, ichonai nejesinajeein nihane caohachae,” naain jetao cachaauru tonorae Jesuso.

Nebetacanaa cojoanonaa bana aroso rijijieein nenea tirico moloonejeein quihuruha Jesuso aina nerelanacaaurune

(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

²³ Nebetacanaa cojoanonaa bana aina nerelanacaauru aina jiniiquiin temule jana situhin, amuhemuheca Jesusone jana jetaote, qui-huruhane coina aroso rijijieein nenea tirico inaa moloonejeeure aina nerelanacaauru. ²⁴ Nii coarajeein jetaote:

“Chanuna nebetacanaa cojoanonaa nihane jaun cocoaeraa nitohanai ichara natiin, nitohanai ichacure nii ii aina nerelanacaauru,” naauruha Jesoso rai fariseeocurune jana jetaote:

²⁵ Tana nitohanialu Rabirine coitucuhichene: ²⁶ “Nii Rabiri jetaote, saseredotecuru curuaanaa neein niha Abiatane bana Teenforo asaae enohin Cana Coaunera que banijiaain nenea faan qui, nii rai corihacuru aina jiniiquiin mijiiitoruhane jaun, saseredotecuruhacha nii faan quinaa nainihane saijieein,” tana naain laenanohiniha Cana Coaunera Quiricha cuhanene ereretaain aonaquichene.

²⁷⁻²⁸ “Nebetacanaa cojoanonaate coaunaelu Cana Coaunera, bana nebetacanaa nainiha cachane coina. Coatiha cache cairichaeranu que nebetacanaa cojoanonaa coaunaailu Cana Coaunera. Nii jaunne laen canu naineeun nebetacanaa cojoanonaa bana nihanatiin quiicha ichana jerei ichaain nihanune. Nitohaneeinte inara rijijieein cachaneein rai Calaohi nichaanne cocoaainain letoae Ofa Cana Coaunera,” naain jetao fariseeocuru tonorae Jesoso.

3

Jiurona bijii cache rautaa Jesusone (Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

¹ Nii baiha jetaote, coaiten netaojiaain Cana Coaunera rai rauhi que ereereecuruha Joriocurune jaan coloheri sinacoca asae enoha cuha Jesusone jana jetao, cuu ne leinjiin cache jiurona bijii. ² Nii jaun jetaote, nebetacanaa cojoanonaa bana nihane jaun nii Jesoso coarajeeure fariseeocuru, nii jiurona bijii cache rautaane niha nechua jataain colurujeeuruhane jaan leranune coina. ³ Nii jaun jetaote, nii jiurona bijii cache rai jetao:

“Nimichuhin nii cache cataaun chujutoroaau,” naain jetao: ⁴ “Chatohanai ichacaane caohachae nebetacanaa cojoanonaa bana, baaso ichaain cache ichao itajihacanena. Ainihane cache ichao rai caohacha ichacaanena,” naain fariseeocuru caje bajaa Jesusone jana jetaote, inauheneecha curuaaequuin aonajeeure. ⁵ Nii jaun jetaote, nii nere aohana jerecurenihane jaun, nererojoecaaajoaain inaderaain, nii curuacaain nenacaauru coaraain jetao:

“Ii biji raujiaau,” naa nii cache rai Jesusone jana, biji sijitaain raujiaa nii cachane jana jetaote, inae nerautaaain neraujiae rai biji. ⁶ Nii coaraain jetaote, airiniha mituhin ita suujuatiha cuure Erosesi ere tonoraeraauru aina fariseeocuru, Jesoso sohin jaaoruhane coina.

Nemuri auhaniha netaojiaauruha arajiin cacheaurune

⁷ Nii baihate, rene tururuha arajiin Calileea cocoaichacurune jana, nii Calileea conemuri auhaniha cue aina nerelanaauru aina Jesoso. ⁸ Jataain itolere ichaain, cunaitenacaauru cacheauru rautaaain, naaonjoaane coitucuuruhane jaun jetaote, coaraa cuure Jodea batane, Jerosaleen, Idomea batane, nucuhe Jorodaan auhaniha neein enoto mitu nichajai cajeerune maajeinchuru cuhin jetao, Tiro, Sidoon, naaonjoainuri batane cajene maajein turuha cuure arajiin cacheauru. ⁹ Nii

jaun jetaote, chajaain letona jatoraain bote coaracuruha aina nere-lanacaaurune coina, acaauru rai aite Jesoso, nabana sururucuruha nii arajiin turunacaauru cachaaurune coataa. ¹⁰ Jataain araai laurii cunai caaun cunaitenacaauru rautaane jaun jetaote, satiin cunaitenacaauru Jesoso jaberoco dadanaa jerecure nerataauruhane coina. ¹¹ Nii jana suujua cuhane moconajaenra letono sirichaauru jetaote, Jesoso coaracuruhane jetao, nacatiha neseonriaain:

“Iite Cana Coaunera Calaohi neeicha,” naain jetao cojiorichure.

¹² Nejetaote aonajeeuruha cachaaurune jana, que ereeuruha nii moconajaera letonocurune caohate jataain Jesoso.

Afosotoorunu que, lechoonca coroatajai niicha cocoinanenu janiicha Jesusone

(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³⁻¹⁴ Nii baiha jetaote, ichatane ucuuno que iniin caohachaaain niicha coaracuri cotijiae Jesoso. Inae satiin netaojiaauruhane jana jetaote, janiinajaain acaauru caje lechoonca coroatajaain nenacaauru cocoinae, corihaneein jiniichaaain amuhemujeein, chaen nere beraanu que naaonjoaauruhane coina. Nii lechoonca coroatajai niicha cocoinaauri jetaote, afosotoorunein curuaatenajaain letoanajaen, ¹⁵ cacha suujua cuhane nenacaauru moconajaera letonocuru sitaain, cunaitenacaaurune maajeein rautaauruhane coina. ¹⁶ Nii lechoonca coroatajaain niicha janiichuri jetaote, nii jauriaanejeein Simoonneein niicha curuaatei Fedoro, chaen ¹⁷ nejera Joaan aina Sebedeo calaohichuru Saantiaao naaonjoainurine. Acaauru jetaote, Boanerges neein curuaatenajae: “Arara calaohichuru,” naanenein. ¹⁸ Chaen Anderesi, Ferifi, Bartolomee, Mateeo, Tomasi, Arafeeo calaohi Saantiaao, Tadeo, Celoteneein niicha curuaatei- Simoon, ¹⁹ chaen nii acaauru lechoonca coroataja, Jesoso colurujueranu Jodasi Isacariote naaonjoainurine.

Moconajaera letononiha Jesoso beeuruha Moisesa aitoonjoan que cacha relaaurerane

(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

²⁰ Nii baiha jetaote, leinjiin loreri asaae enoha cuha Jesusone jana jetao, ecu rene arajiin netaojiaauruha cachaaurune jaun jetao, nii aina nerelanacaauru aina jiniiquiin lenonena nainecurene. ²¹ Inae nitohaneein ecu niicha ichanenu coitucuelanaala niha Jesusone beeuruhane coitucuuruhane jaun jetaote, raa cuure naraaichuru.

²² Chaen Jerosaleen caje turunacaauru Moisesa aitoonjoan que cacha relaaurera netonai jetaote,

“Moconajaeracuru curuaanaa Beelseboote, caa cacha rai catohanei ichaane jaan teein ne, nii aina cacha suujua cuhane nena moconajaeracuru letono sitaane coina,” naaure jetao ita rai.

²³ Niritocuruhane aonaain jetaote, acaauru cotijiaain:

“Chasiina nejesinanejeein, chatohaneein ita teein, ita sitanaa nainere moconajaera. ²⁴ Niheichu leinjiin atane que ichaonacaauru, nejesinanejeein itaque nejerateein nihane raotiin ita aina ichaonaa nainecururihei. ²⁵ Niheichu leinjiin loreri asaei ita que nejesinanejeein nejerateein nena nainecuruhi coroatajai cacha, lesajeein ita que nejerateein nihane raotiin ita aina ichaonaa nainecurenihane jaun. ²⁶ Nii rijijieeinchu ita que nejesinanejeein nejerateein nena nainecuruhi moconajaera aina rai letonocuru, enaacha jiniiquiin ita itajenaa nainecururihane jaun.

²⁷ Nihei chunei jataain laraajiin nenea cacha loreri asaae enohin niicha sirii rulunaa nainera. Jauriaanejeein biji ichohacane banaachate nainere caje niicha sirii ruluhane.

²⁸ Cana Coaunerate, itolere baaso ichaain neosateein, itolere baaso que ereein naaonjoaauruha cachaaurune niha natiin acaauru que suujua acateein ne. ²⁹ Nete laen rai Suujue que baasoneein iriha cachane, chabana que Suujua acatenereein Cana Coaunera. Nii cacha baasoneein que ereite chabana satonoelanaala caseteconihia cureein,” nae jetao Moisesa aitoonjoan que cacha relaaurera rai Jesoso. ³⁰ Moconajaera letono sirihia beeuruhane jaun jetaote, acaauru rai aite Jesoso.

Neba aina tururuha Jesoso nejeraaurune

(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

³¹ Nii jana jetaote, turuha uure neba aina Jesoso nejeraauru. Nejetaote loreri asae enoelanaala, airiniha neein cotiharateeure. ³² Nii jana jetaote, nii Jesoso curuhacaain nenacaauru cachaauru jetao: “Taute airiniha turuhin ii ariiriichure ii neba aina ii nejeraauru aina ii bai-huru,” naauruha raine jana jetaote:

³³ “Charijina canu neba, canu nejeraauru, naaonjoainere,” naane baiha jetao, ³⁴ nii curuhacaain nenacaauru cachaauru coaraain jetao: “Caaurute canu neba, canu nejeraauru, canu baihuru, naaonjoainuri ne. ³⁵ Chunocoha jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohin, Cana Coaunera jerenohin icharate, canu neba, canu nejera, canu bai, naaonjoainurine,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

4

Ucuhe riaara que cuaain cacha relaa Jesusone

(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Nii baiha nacoauneein nemuri auha niha teein cachaauru relaa Jesusone jana jetaote, ecu arajiin netaojiaauruha cachaaurune jana, nii nemuri cuhane niha leinjiin botene jaun jetao, cuhane fauhin nelauriariin lauheque Jesoso, nemuri auhaniha neein coarajeeuruha cachaaurune jana. ² Nitohaneein bote cuhane fauhin jetaote, ecu neein aonajeeuruhane jana araai laurii itolereeuru que cuaain acaauru relae. ³ Nitohaneein acaauru relaain jetaote:

“Caohachaaain caa quere aonacuche. ⁴ Leinjiin cacha, ucuhe riaacane jana tabaauru bero cuhane nalunacaaurute turuhin quihure tajaacururu. ⁵ Jana tabaauru jataain neniha atane jioonone jaun samaata choae nalunacaaurute erojoein omaroe, ucuacaain neniha atane jioonone jaun. ⁶ Nete enoto ajaano caun, neniha cojoaisine jaun ohe nii omarona. ⁷ Jana tabaauru ucuhecuru, ojoa jana nalunacaaurute omarohane saijieein amurijiriin omarohin soha ojoane jaun, inacae lanaala oha-coae. ⁸ Jana tabaauru ucuhecuru atane caohacha choae nalunacaaurute omarohin caohachaaain inaacane jaun, le ucuhecuru caje tabaauru nichata choonca ucujeein, saota choonca ucuheneein, le fasha ucuhe-neeichuru inacae,” naain acaauru relaain jetaote:

⁹ “Caohachaaain aonacurumiin urichonacaauru,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Acaauru relaa Jesusone jaan bajaauruha caje aina nerelanacaaurune
(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

¹⁰ Inae caje amuuruha nii cachaurune jana, jelai nedaa Jesosone jana jetaote, nii cachauru relaane jaan bajaure caje, nii lechoonca coroatajaain aina nerelanacaauru aina ecu rohan nenacaauru leeochoauru cachauru, coitucuuruhane coina. ¹¹ Nii jana jetaote, acaauru rai: “Inara quete asinojoneein nena rai Cojoanonaa coitucuerate Cana Coaunera. Nete laen rai cachane lanaala nenacaauru que, nereretanaa que cuaain acaauru rai be, ¹² coaracuruha neniha natiin coitucurenihane coina. Niheichu aonacuruhane niha natiin, coitucuuruhane coataa. Nabana aonaain aina cuaain esenetaauruhane, acaauru osa acaauru ichoterateein acaauru que suujua acatiha Cana Coaunerane coataa,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

*Ucuhe riaara que acaauru relaane jaan coitucueratiha Jesosone
(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)*

¹³ Niritiin jetaote, aina nerelanacaauru rai jetao: “Ta caa inara relaanune jaan aonaain coitucuhichene. Chatohaneeina jana leeochoauru que cuaain inara relaanune coitucuriquiche. ¹⁴ Nii ucuhe riarate Cana Coaunera ere bera rijijieein ainaa ne.

¹⁵ Niha nii coina tabaauru tabaauru nii bero cuhane naluhin nitajenaa ucuhe rijijieein nenacaauru cachauru. Nii coinata Cana Coauneraacha beratenojoin aonacuruhane niha natiin, inae acaauru coritaa uha mononajaerane acaacha esenetaain, inae suujua cuhane Cana Coaunera coaacuruhane jianecure.

¹⁶ Nii leeochoa cachaurute, nii samaata choae nalunaa ucuhe rijichure. Nii jaunte Cana Coaunera beratenojoin jereein rautaan aonacuruhane baiha, ¹⁷ caohachain acaauru suujua cuhane coaacurenihane jaun, Cana Coaunera esenetaauruhane jianecure. Nii jaunte Cana Coauneraacha beratenojoin esenetaain neeuruhane jana, cairichanojoneein, cojunojoneein, naaonjoaauruhane, Cana Coaunera esenetaauruhane jianecure.

¹⁸ Jana leeochoa cachaurute, nii oja jana nalunaa ucuhe rijijieein neeure. Cana Coaunera beratenojoin aonacuruhane baiha niha natiin, ¹⁹ jataain acaauru ichaohacha que suujua teeuruhane jaunte, nechujataain raaje necoritaain coriquihonaneein nena jereein, itolere sirina jerecuruhane jaun, caohachain Cana Coaunera esenetaain tonoraaureranhane jaun nitajeeure.

²⁰ Jana leeochoaurute atane caohacha choaae nalunaa ucuhe rijijieein neeure. Acaaurute Cana Coaunera ere aonaain, caohachain Cana Coaunera esenetaure, nii chabana jianelanaala.

Nii esenetaeraauru tabaaurute, le ucuhe caje nichata choonca ucuhe-neein le tijirii caje tera, saota choonca ucuheenein, le fasha ucuheenein tera, naajoaain le tijirii caje teurerera rijijieein neeure,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

*Cono que cuaain cachauru relaa Jesosone
(Lc 8.16-18)*

²¹ Niritiin jetaote: “Nihei chuni cono mocohin bujuaihu tera. Nitohaneein bujuaihu telanaalate, jianacoon conohanau neeuruha turunacaaurune coina ecuun teure. ²² Nii cono aina cuaainte jianacoon coitucunojoiniha cureein coitucuerae lanaala itolere asinojoneein inaraacha ichai. ²³ Aonacurumiin urichonacaauru,” naain jetaote:

²⁴ “Caohachaaain nainaaain inaraacha aonai aonacuche. Charijieein teeinti leeochoaauru coaraquche, nii rijijieeinte inara netonai coareein Cana Coaunera. ²⁵ Caohachaaain niicha jerei rijijieein ichaohin nere tonoraerate, jeelai amuritoheriin coroatajanereein Cana Coaunera. Nii rijijieein techu ena canuhacha tei raera jelai amuritoheriin rareein inae ecu tihane bana. Jana nii canuhacha tei latelanaala nenaate cha colane nedaareein inae ecu tihane bana,” nae jetao acaauru rai Jesuso.

Omaroha ucuhe que cuaain acaauru relaa Jesusone

²⁶ Niritiin jetaote: “Temule jaera cacha rijiiicha Cana Coaunera cojoanona. ²⁷ Charijieein teeinti temule jaain, janotiin berailanaala sinii, jerichanejeein jiiichoo berailanaala nihane tonohanau coitucuenihane jana amaroo nii niicha temui, nii rijiiicha Cana Coaunera Cojoanona. ²⁸⁻²⁹ Charijieein teeinti, raajenihane omarohin, nalojoaacoaain, inacaain, inae tainaca que teein cataa nii temulene taihure cachaauru, nii rijiiicha Cana Coaunera cojoanona,” nae jetao acaauru rai Jesuso.

Mosatasa ucuhe que cuaain acaauru relaa Jesusone

(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

³⁰ Niritiin jetaote: “Chaaquenejianra inara rai Cana Coaunera cojoanona que cuaain aitete coitucuhicheta. ³¹ Leinjiin mosatasa ucuhe temunacai rijiiicha. Acate itolere temulecuro ucuhe fautaain jataain aansijien. ³² Nete inae temunojoneein nihane, itolere temulecuro ocoana jana nenacaauru amurijiriin neleereein fojoein nuna seonjoan nihane jana, nichoae tajeiin loroore tajaecuru, nii rijiiicha Cana Coaunera cojoanona,” nae jetao acaauru rai Jesuso.

Coitucunaa nainecuruha nereentiaain araai laurii que cachaauru relaa Jesusone

(Mt 13.34-35)

³³ Nitohaneein jetaote, araai laurii que cuaain itolere acaauruhacha coitucui- acaauru ichao que cuaain cachaauru relaa in Cana Coaunera ere beebejeein acaauru relae, aonaaain coitucunaa nainecuruha nereentiaain Jesuso. ³⁴ Nitohaneein jetaote, rai cacha nelanaala nenacaauru relaa Cana Coaunera Cojoanona que ne, acaauruhacha coitucui- acaauru ichao que cuaain relanajae. Jana aina nerelanacaauru relaane jetaote, rauhijiriin, “Naaonjoainte ne Cana Coaunera Cojoanona,” naain Cana Coaunera Cojoanona beein que relanajae.

Fichafichanaa aina cujuana suruaa Jesusone

(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵ Nii cojoanotiin bananeein aina nerelanacaauru rai jetaote:

“Jamaauchete nemuri jerau cunichaache,” nae jetao acaauru rai Jesuso.

³⁶ Nii jaun jetaote, ecu cachaauru ratiriin, nii fauhin lauhequuin cachaauru relaa Jesusone jaan bote cuhane fauhin amaauruha aina nerelanacaaurune jana jetao, acaauru jiniichaain cuure leecha boteeuru. ³⁷ Nitohaneein cuuruhane jana jetaote, jataain mijiaaineein uha cujuana tabai aina fichafichanaane jana jetao, acaauru bote cuhane acuu enoaa fichafichanaane jaun, inae nalunaa jere nii cuurunaja bote. ³⁸ Nii jana bote roe cuhane binaao choae tocoeequuin sinii siniicha Jesusone jana jetaote:

“Cacha relaera chajaain nocoo. Inae nalurichaacheje. Tana inae nalunaa jerichaachene que tonajeeine,” naauruha nocoain aina nere-lanacaaurune jana jetaote, nimichuhin:

³⁹ “Coaa inooniha. Chajaain nesuruu,” naa nii nemuri fichafichanaa rai Jesusone rijeeoritiin jetao, nesuruha cujuana aina nii fichafichanaane jaun raotojoein cujeeure. ⁴⁰ Inae nesuruha nii fichafichanaane baiha jetaote:

“Chanuna jataain nesooneeiche. Chanuna cha esenetaeneeiche,” nae jetao nii aina nerelanacaauru rai Jesuso. ⁴¹ Nejetaote jataain nesoone-tooruhane jaun jetao:

“Chatohanaineeinna ne caa cachate, nere tonoraain nesurue cujuana tabai aina nemuri fichafichanaa,” naaure jetao ecu ita rai nii aina nerelanacaauru.

5

Cadara bataneu niha suujua cuhane moconajaera letono siricha cachane

(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

¹⁻² Nitohaneein cuhin inae nemuri jerau tururuha Cadara batane que jana, iniha cuha Jesusone jana jetaote, que tacaain coinetiha cue leinjiin cacha- suujua cuhane moconajaera letono siricha. Nii cacha jetaote atane bana caje uhin ai, ³ ecu ichaohane jaun. Nitohaneein rai suujua cuhane moconajaera letono sirihane jaun jetaote, *cadena* que niha natiin ichohana nainene chuni. ⁴ Araai saain tijia aina biji ichohacuruha *cadena* quene niha natiin jetaote, molomolonijihanaane jaun, chatohaneein tenaa nainene nii chuni. ⁵ Nii jaun jetaote, janotiin, jiichoo netojoeinchuru ichatane janaauru amuhemujeein, atane banaauru ichoae amuhemujeein, eheehejeein, ajeri jaberoco ichoae comohin, naaonjoain amuhemujue nii cacha. ⁶ Nii jaun jetaote, coriaae uujiha Jesusone coariin, jeluhaariin coineteen nacatiha neseonriaain ehequiin jetao:

⁷ “Jiaonriha caniha nenoain carerojoeaaine, acaihanijin nena Cana Coaunera Calaohi Jesuso. Jiaonriha atiin nohane Cana Coaunera coreniha chatohaneein caeteeine,” nae jetao ⁸ nii cacha suujua cuhane nena moconajaera letono. Nii cacha suujua jianeein amuhane coina: “Nii cacha suujua cuhane neein, cacha suujua aasaequine caje mituhin amuura moconajaera letono,” naa Jesusone jaun. ⁹ Niritiin jetaote:

“Tonaa ii curuaa,” naain caje bajaa Jesusone jana jetao,

“Jataain araichaanune jaunte Lejion ne canu curuaara,” nae jetao Jesuso rai.

¹⁰ Nejetaote, jelai batane caje jaoha Jesusone caohate jataain nii moconajaera letono nii cacha suujueniha nena. ¹¹ Nii jana ichatane ucuuno rohan lenoniha neeuruha arajiin coosichurune jaun jetaote:

¹² “Atiin taa coosichuru suujua cuhane canacaanu letoaa,” naaure jetao Jesuso rai, nii moconajaera letonocuru cacha suujua cuhane nenaacaauru.

¹³ Nii jaun caje bajaauruhane rijitoein jeriha Jesusone jaun jetaote, nii coosichuru suujuanaha enooruhane jaun, ucui caje nomaroteein acauhanau naluhin, acau que nereonohin oore nii coroata oaraancai coosichuru.

¹⁴ Nii jaun jetaote, nii coaraain jelai caje sorohin, neseeu cuhin, nenaanajaaurunru, naaonjoainu cuhecujueein biha cuuruha nii coosichuru beraihurerane jaun jetao, turuhin coaraa cuure cachaauru. ¹⁵ Nii jana jetaote, nii niha Jesusone jaun turuuruhanane jana jetao, cojurihu cacha caohachaneein nenea tochaneein necoreetein laujuae, nii suujua cuhane arajiin moconajaera letono coitucuchuhi siricha cacha. Nii jana coaraain nesoonetooruha nii coaraa cunacaauru cachaaurune jana jetaote, ¹⁶ nii coosichuru suujua cuhane enooruha nii moconajaera letonocurune jana, ooruha nii coosichurune jana, nerautaa nii moconajaera letono siricha cachane beure nii coaraa cunacaauru rai, nii ecu neein coarajeeurera cachaauru. ¹⁷ Nii jaun jetaote, chajaain erojoein jelai caje amuha Jesusone luhecaure cachaauru.

¹⁸ Nii jana, inae jelaiha bote cuhane fauha cuha Jesusone jana jetaote, aina cuhane coina rai aite nii moconajaera letono sirihane caje nerautanaa cacha. ¹⁹ Nejetaote, aina cuhane jerelanaala:

“Chajaaincha chenenajaun cauhin, charaichuru rene turuhin, cairichaaajoaain ii coaraain itolere ichaa iniha Cana Coaunerane benihun acaauru rai,” nae jetao rai Jesuso.

²⁰ Nii jaun jetaote, Decapolis batane que nenacaauru nenaanajaauru cuhecujueein, itolere ichaa coreniha Jesusone biha nii cachane jaun jetao, satiin cojoelatoore aonajeeurera cachaauru.

Jairo cacunu aina leinjiin ene rautaa Jesusone

(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

²¹ Nii baiha jelaiha nemuri jerau cauha cuha Jesuso, bote cuhane jana jetaote, najiniha arajiin netaojiaain cohacuruha nemuri auhaniha cachaaurune jaun jetao, ecu turuhin ne nii cachaauru aina Jesuso. ²² Nii jana jetaote, turuha cue leinjiin sinacoca curuaanaa neein nenea Jairo. ²³ Turuhin jetaote:

“Onaa jeriha canu cacunune jaunne ii coaraa uun. Chajaaute atiin nohane turuhin nichoae ii biji meracaete nerautaaichaaohine,” nae jetao Jesuso acatiha neseonriaain nii Jairo.

²⁴ Nii jaun jetaote, aina cuha Jesusone jana, jiniichaaain cuuruha arajiin cachaaurune jaun jetao, jataain arajii cachaauru cataaun cuujue. ²⁵ Nii arajiin cunacaauru cachaauru jana jetaote cue, leinjiin ene lechoonca coroata jaanacaain jaberoco caje ichana jaohajeein nenea. ²⁶ Aca jetaote, nii rai chaque nelatejeeane que airijiin jitariin niicha sirii jaohin arajii cacha coicharaauru que nocoicharatihane niha natiin nerautasilanaala jataain taaeneein cuujue nii rai cunai. ²⁷ Nii ene jetaote, Jesuso benaa inaoriin cuhin coaraain, leeochoauru cachaauru jana cutiin, Jesuso janori nichae marotiin cajione auha mucuuri, ²⁸ “Caa cajione auha mucuurihanune niha natiine nerautareeunni,” naain esenetaane jaun. ²⁹ Nii Jesuso cajione mucuhane rijieeoritiin nesuruha ichanane jana jetaote, inae nerautanaanein naonae rai jaberoco. ³⁰ Nii jana caje mituha niicha ichana nainei cacha rautaane jaaque nainaain jetaote, nii cachaauru coaraain:

“Chana toon cacajione mucue,” naa Jesusone jana jetaote,

³¹ “Tana jeranu ii sururucuruha cachaaurune coaraainete. ‘Chana toon cacajione mucue,’ naain bajaai,” naaure jetao Jesuso rai nii aina nerelanacaauru.

³² Nejetaote, rai cajione mucuera coaraane caina, nii rohan nenaacauru cachaauru cajanaain coarae Jesoso. ³³ Nii jaun jetaote, nesoon caaun rijijijianeein nacatiha neseonriaain, nii suujue lanaala esinae rauhijiriin, “Naaonjoaain ii cajione mucuhanune rijijieoritiinne caa canu cunai caje nerautaaun” naain be nii ene. ³⁴ Nii jaun jetaote:

“Ii rautana nainichaaunne esenetaaine jaunte, inae nerautaa. Raotjoeein raurohin caunihun,” nae jetao nii ene rai Jesoso. ³⁵ Niritiin ereereeca nii ene rai Jesusone jana jetaote, nii ranuna inaca sinacoca curuaanaa Jairo loreri caje turuha uure cachaauru. Rene turuhin jetaote:

“Inae oha ii cacunu. Coa inacojoein nii cacha relaera rerohecaa,” naaure jetao nii cachaauru. ³⁶ Nejetaote, nii acaauru aohana jerelanaala nii sinacoca curuaanaa rai jetao:

“Jiaonriha acaauru esenetaain nesooneeine. Raujiaaincha rautaanune esenetaau,” nae jetao Jesoso.

³⁷⁻³⁸ Nitohanein inae nii sinacoca curuaanaa loreri asae turuuhane jana tonijiaain cojioriin chanaauruha cachaaurune jana jetaote, aina cuuruha leeochoaurune jerelanaala, Fedoro, Saantiaao, chaen nii Saantiaao nejera Joaan, naaonjoainuri aina jiniiquiin enohin jetao:

³⁹ “Chanuna niritiin cojioriin chanaaiche. Coatiha ohane jaun aihei caa ranuna. Sinihane jaunte ai,” naa Jesusone jana jetaote, ⁴⁰ Jesoso coenacure cuu nenacaauru cachaauru. Nii jana jetaote, satiin nii cuu nenacaauru cachaauru mitaain, nii ranuna inaca aina neba, chaen corihaniha cunacaauru, naaonjoainuri aina jiniiquiin nii ranuna rene enohin jetao, ⁴¹ biji que mucuuriin:

“Talita coom,” nae jetao nii ranuna rai Jesoso. “Icheine aitoon ranuna. Nimichuu,” naa jetaote aite Joriocuru ere cuhane.

⁴² Nii rijieoritiin nimichuhin ruharuhaca nii lechoonca coroata jaanacai ranunane jana jetaote, cojoelatiin coarajeeure nii cuu neein coarajeeurera cachaauru. ⁴³ Nii jana jetaote, jataain chuni rai beeuruhane caohathane baiha jetao, nii ranuna coroaateeuruhane caina aite Jesoso.

6

Nasarete cuha Jesusone (Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

¹ Nii baiha jetaote, aina nerelanacaauru aina jiniiquiin, jelai caje cuhin rai nataneu cauha cue Jesoso. ² Inae nataneu turuhin, nebetacanaa cojoanonaa bana sinacoca asae enohin cachaauru relaane nunuhetiha Jesusone jana jetaote, nii relanajaa Jesusone aonajeein jetao:

“Chuna nerelaete toritiin itolere coitucuhin que cacha relae. Chaa cajena itolere coitucutiin, chabana coaraai cojoelanaacojoai ichaane coinane maajeein nerelae. ³ Tana caa, Mariha calaohichuru Saantiaao, Jose, Jodasi, Simoon, naaonjoainuri nejera, tabara caje itolere rucuhele icharaneein nenea carfinteroneein nerejetohane. Tana chaen rai baihuru cau cana aina ichaauruhane,” naain jetao ita caje bajaure cojoelatiin, nii ecu arajiin nenacaauru cachaauru. ⁴ Niritiin rai nere tonorana jerecurenihane jaun jetaote:

“Itolere banate niqui cuhane jaanru, Cana Coanera ere bera *profeta* que suujua acateein esenetaain neeure cachaauru. Nete laen

rai nataneu nenacaauru naraaichuru que suujua acateein esenetana jerecurene. Niheichu nii nihane jaan loreri asaae nenacaauru niha natiin esenetaauruhi,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

⁵ Niritiin jetaote, ecu cojoelanaacojoai ichaelanaala, coroatajajein ecu nenacaauru cunaitenacaauruhacha mucuhin rautanajae.

⁶ Nitohanein esenetana jerecureniha cachaaurune jaun jetaote, acaauru cojoelate Jesoso.

Cana Coaunera cojoanonaa beebejeuruhane coina aina nerelanacaauru letoaa Jesosone

(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

Nii baiha jetaote, Nasarete rohan nenacaauru neseeuu cuhecujeein, cachaauru relaa cue Jesoso. ⁷ Nitohanein jetaote, leeocho neseeuu cuhecujeein cacha suujua cuhane nenacaauru moconajaera letonocuru coitucuhichuru sitaain cachaauru rautaauruhane coina nii lechoonca coroatajaain aina nerelanacaauru cotijiaain coconainajaain letoanajae coroatajaanana coroatajaananaain Jesoso.

⁸ Nitohanein letoanajaain jetaote, acaauru atora, acaauru achano, coriqui, naaonjoain amaelanaala, ⁹ acaauru safatocuruhacha curujuaain, nii necoreeteuruhane coina acaauru cajione amaelanaala, acaauru biji achuneecha baaeejin bero cuhane cuuruhane coina acaauru rai aite. ¹⁰ Niritiin letoanajaain jetaote:

“Leiniin loreri asae turuhichene, ecu sinihuche inaraacha ichai nainaain jelai caje amuhichene reentiaain. ¹¹ Chunijihun turuhichene jaanru, caohachaain inara coana jerelanaala inara aohana jerecurenihane, jelai caje amuuche, inara safato que nena utoone riariain ratiriin, inae nitajeeuruhane rai neeuruhane que nainacuruhane coina,” naain jetao nii aina nerelanacaauru letoae Jesoso.

¹² Nitohanein cuhin jetaote, nacoaauneein Cana Coaunera coitucuhin aca jerihane rijijieein neeuruha cachaaurune coina acaauru rai aitiin, ¹³ arajii moconajaera letono sirichaaauru cachaaurune maajeein raautaaain, arajii cunaitenacaauru rautaaure erene que rujuanajaain nii aina nerelanacaauru.

Oha Joaan Baotisitane

(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴ Nitohanein itolere ichaa Jesosone beeuruha itolere sacuritaaine jaun jetaote, Erodesi netonai coitucue.

Chaen jetaotechu: “Joaan Baotisitane ichanacaihara. Nii jaunte, nii itolere cojoelanaacojoai ichana naineraneein necaihara,” naa Erodesine jana jetaote; ¹⁵ “Jerihanete *Profeta* Eliasinecaihara,” naaure leeochoaauru. Nii jana leeochoaauru jetaote: “Inoaenlu *profetacuru* rijijieein nena *profetate* aicaihara,” naaure. ¹⁶ Nejetaote, niritocuruhane aonajihane jaun: “Acate Joaan ne. Rai nuluno moloeratihanulu natiinte, inae nacoaauneein o caje ichanacaiha,” nae jetao Erodesi.

¹⁷ Erodiasi coreniha jetaote, Joaan mucuerateein *cadena* que ichojoaain caresero cuhane terate Erodesi. Nii Erodiasi jetaote, Erodesi nejera Ferifi comasaineein nelu. Nejetaote, comasaineein sirilu Erodesi nii rai nejera comasainihane saijieein. ¹⁸ Nii jaun jetaote:

“Jiaonriha ii comasaineein taa inejera comasai siriinera,” nae jetao Erodesi rai Joaan.

¹⁹ Niritoha Erodesi rai nii Joaane caje coauneein jetaote, nii Joaan cotaairiin sohin jaohene rijitjoeein nerejete Erodiasi. ²⁰ Nejetaote sohin jaonaa nainene, esinae rauhijiriin leinjiin cacha- saantoneein Cana Coaunera letononeein nihane coitucuhane jaun, coasiha cocoaer- ateraneein niha Erodesine jaun. Nitohanihane jaun jetaote, iriha Joaane rautatiin aonaane jaun nii aina chatohanai niicha ichanenu coitucuelanaala ne Erodesi. ²¹ Nejetaote, nejanoa bajaanaa bitoane coina lenone jaain, que jauriineein nenacaauru curuaanaacuru, chaen rai soondarooru curuaanaacuru, chaen Calillea cocoaichacuru jataain nelatecuri cotijiaain beseta ichaa Erodesine jana jetao, Joaan sohin jaohene rijitjoenajaacane jana, suujua rijijieein erue Erodiasi. ²² Nii jana jetaote, nii beseta ichaane jaa coloheri asaae enohin raansaa cuha nii Erodiasi cacunune jana jetao, nii raansaane jana rautatiin coaraje Erodesi, nii ecu aina lenoniha nenacaauru aina jiniiquiin. Nii jana jetaote:

“Joaareen iicha jerei bajaau cacajene ichei tera. ²³ Cana Coaunera notaracaene chaelai, iicha jerei bajaai cacajene tereenicha. Nainichaaun cataaun leruhin caa quiicha beraai atane tihanunera,” nae jetao araai saain nii ranuna rai Erodesi. ²⁴ Nii jaun jetaote, jelai caje mituhin:

“Cha bajareeun cajete oma,” naa cuha neba raine jana jetaote:

“Chajaaain ena caje Joaan Baotisita couturi bajaau,” nae jetao nii ranuna neba.

²⁵ Nii jaun jetaote, jelaiha soroneein enohin jetao,

“Ena carai leinjiin plato cuhane Joaan Baotisita couturi teinene jereun,” naa jetao cue nii ranuna Erodesi rai.

²⁶ Nii jaun jetaote, jataain inaderae Erodesi. Nejetaote, satiiin niicha cotihacuri urichoo Cana Coaunera notaracae aitohane jaun, nii caje niicha bajai tenaa nainenihane que aitona nainene. ²⁷ Nitohanihane jaun jetaote, nii rijieeoritiin leinjiin soondaro letoae Erodesi, Joaan couturi molohin raa cuhane coina. ²⁸ Nii jaun jetaote, caresero cuhane cuhin Joaan couturi molohin leinjiin plato cuhane uhaain, nii ranuna rai tiha soondarone jaun jetao, neba rai te nii ranuna.

²⁹ Nii jana jetaote, inae nitohaneein Joaan teeuruhane coitucuhin jetao, nii Joaan jaberoco raain conautiha cuure sacuureraauru.

*Saoqui oaraancai cachaauru rai lenone faa Jesusone
(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)*

³⁰ Nitohaneein letoanajaa Jesusone caje turuhin jetaote, aina netaoji- aain itolere ichaain Cana Coaunera ere que cachaauru relaaain, naaon- joaauruhane beeure Jesoso rai, nii lechoonca coroatajaain niicha co- coainauri afosotoorune jana jetaote:

³¹ “Chajaauchete neniha cachane jaun cuhin, jelai raotjoeein ne- betacanichaachera,” nae jetao acaauru rai Jesoso, cauhajeuuruhane niha natiin arajiin turuhajeuuruha cachaaurune jaun, lenonecuruhane teeurenihane acaauru raine jaun. ³² Nii jaun jetaote, leinjiin bote cuhane fauhin neniha cachane jaun, jelai Jesoso aina cuure nii niicha co- coainauri afosotooru. ³³ Nejetaote, arajii cacha cuuruhane coaraji- hane jaun, nii cuuruhane jaan jelai coitucuhin, satiiin neseeuuru caje arajiin cuhin jetao, acaauru ajiniha soroneein jeluhaariin cuhin turuure. ³⁴ Nitohaneein cuhin acaauru ajiniha turuuruhane jaun jetaote, ecu

turuhin bote caje iniha cunajaun jetao, arajiin ecu cachaauru coaraa Jesusone jana, beraicha colane nenea carenerocuru rijijieein aihuruhane jaun jetao, cairichaaajoaain acaauru coaraane jaun, ecu araai laurii niicha coitucui que relanajae Jesuso.³⁵ Nii jana inae sohane jaun jetaote, rohan nichuuntaain:

“Inae soha. Coatiha nihei caa jana cacha.³⁶ Chajaain cachaauru rai nocoeute ichuun nenacaauru nenaanajaauru, neseeuru, naaonjoainuri cuhin, chaelai lenone ariin coretiha cuuruhine,” naauruha aina nerelanacaurune jana jetaote:

³⁷ “Niriimiin. Chajaain acaauru coroaateeuhe inara,” naa Jesusone jana jetaote,

“Aihana jaunna, coroata fashai denario coreneein faan coretiha cuhaaanune jeree, acaauru coroaatichaachene coina,” naaure Jesuso rai aina nerelanacaauru. Nii le denariote le jiiichoo amihanenaa core ne. Niritocuruha aina nerelanacaurune jaun jetaote:

³⁸ “Inatajaain faan siriquiche. Chajaain coanihuhe,” naa Jesusone jaun, coaraain jetaote, “Saoquijieein faan, ita que jerajejein ate, naajeeichate neeje,” naaure jetao aina nerelanacaauru.

³⁹ Nii jaun jetaote, joaenreen omane ichoae nelauriaauruha cachaaurune coina aitoa Jesusone jaun jetao,⁴⁰ tabaauru le fashaain, tabaauru saoqui chooncaain, naaonjoaain neleruhin nelauriaaure cachaauru.⁴¹ Nitohanein laurianaacane baiha jetaote, nii saoquii faan aina coroatajai ate raaoriin jabaaequii dede coarajein jetao, Cana Coaunera bajaain cataaun faan taturiin aina nerelanacaauru rai te jetao Jesuso, cachaauru rai chaluuruhane coina.⁴² Nitohanein jetaote, jerecuruhane jaun tiajoaain nainain lenonecuruhane baiha,⁴³ lechoonca coroata omariin, nii faan aina ate caute que omari memoaaure.

⁴⁴ Saoqui oaraancai cachaauru jetaote, nii saoquii faan que lenonecure, acaauru rai faa Jesusone jaun.

Acau choaae amuha Jesusone

(Mt 14.22-27; Jn 6.16-21)

⁴⁵ Nii baiha jetaote, aina nerelanacaauru letoae, bote cuhane fauhin nemuri jerau Betesaaidau ichoaichaniha turuuruhane coina. Nii tonohanau jetaote, ecu nedaaain cachaauru rai necoe Jesuso.⁴⁶ Inae cachaauru rai nocoihane baiha jetaote, ichatane ucuuno que cuhin Cana Coaunera bajaa cue.⁴⁷ Nii jana jetaote, inae nocohejihane jana, nemuri cataaun cuujeeure nii aina nerelanacaauru bote cuhane. Nii jana jetaote, ecu jelai atane choae jaiti nihane jana,⁴⁸ acaauru que tacaain uha cujuanane jaun, necairichajein taraacajein cujjeuruhane coaraje Jesuso. Nii jana inae janohe lalajihane jana jetaote, acaauru caaijie acau choae cuhin acaauru rohan situha cunaa rijijieein acaauru nichae cuujue.⁴⁹⁻⁵⁰ Nitohanein acau choae cuujihane jana, satiin coaracuruhane jaun jetaote, nesooneitiin anucainiha been auhaacure. Nii rijieeoritiin jetaote, acaauru rai:

“Jiaonriha inacojoein nesooneitiin casiichene. Canune aihunra,” naain,⁵¹ acaauru aina bote cuhane fauha Jesusone jana jetaote, inae

nesuruha cujuanane jaun, jataain cojoelatoore, ⁵² nii cojoelanaacojoaain faan faain acaauru notaacane sainejeein itolere ichana nainihane que nainaelanaala, “Naaonjoanne jaunte catohanai ichae,” naain coitucunaa nainecurenihane jaun.

Genesareta bataneu turuhin cunaitenacaauru rautaa Jesusone
(Mt 14.34-36)

⁵³ Nitohaneein cuhin nemuri jera jaaoruhane jaun jetaote, Genesareta bataneu turuhin, ecu acaauru bote jauriaain cositeeure. ⁵⁴ Inae bote cositeein caje inihuruhane rijieeoritiin jetaote, Jesuso nihane coitucure nii cocoaichacuru cachaauru. ⁵⁵ Nii jaun jetaote, satiin nii jelai batane sacuritaain nii niha Jesusone jaan jelai coitucuhin jetao, rene cunaitenacaauru amaaure ela cuhane tijichanajaain. ⁵⁶ Chunijihun nenaanajaaunru, neseeuru, berooru cuhane, naaonjoainu cuha Jesusone jaaunru jetaote, najiniha situnajaaunru jelon ela choae cunaitenacaauru teein, Jesuso rai aitocure, cajione auha mucuuruhane coina. Nitohaneein satiin Jesuso cajione mucuurera cunaitenacaauru jetaote, nerautaacoaure.

7

Baasoneein cache ichao tera
(Mt 15.1-20)

¹ Nitohaneein jetaote, Jesuso coaraa cuure Jerosaleeun caje turunacaauru Moisesa aitoonjoan que cache relaaureraauru aina fariseeocuru. ² Acaauru jetaote, aihuruhalu acaauru inoaensihurune rijijieein acaauru rai rauhi tonoraelanaala lenonecuruhane ajiniha biji culejelanaala lenonecuruha Jesuso aina nerelanacaauru tabaaunru coaraain jetao, acaauru que ereeure. ³ Nitohaneein aihuruhalu acaauru inoaensihurune rijijieein ichaaoruha fariseeocuru aina satiin Jorioocurune jaun jetaote, lenonecuruhane ajiniha biji culejeein lenonecure itolere bana. ⁴ Jerichanejeein jetaote, lenone arihuruhane caje turuuruhane nii aitoha acaauru rai rauhine rijijieein biji culejeein lenonecure. Nitohaneein jetaote, araai lauriin ne acaauru ichao, lenonecuruhane ajiniha acau cooruhane jaan curu niha natiin culejeein, acau curu culejeein, coadarojoe culejeein, acaauru sininaja jelai niha natiin culejeein, naaonjoaunruhane jaun.

⁵ Nitohaneeuruhane jaun jetaote:

“Chanuna nii aitoha rauhine rijijieein aihuruhalu cana inoaensihurune rijijieein, lenonecuruhane ajiniha biji culejeein lenonecurene ii aina nerelanacaauru,” naaure jetao Jesuso rai Moisesa aitoonjoan que cache relaaurera aina fariseeocuru.

⁶ Nii jaun jetaote acaauru rai:

“Esinae rauhijiriinte, inara que aitiin laenaelu Cana Coaunera ere bera inoaensi *profeta* Isaihasi, nechu jataain nohaniha Cana Coaunera coitucutoha nocoenacaauru.

Nii que aitiin:

‘Caa cachaaaurute,
nechu jataain nujuaaecha que
canu corojeein neeure.

Nete acaauru suujua,
cacaje coriaae ne.

⁷ Nii jaun

nii chaque nelatejeehai
 netaojiaain
 canu coroaecuruhane,
 nechu jataain
 caitoonjoanelanaala nena que
 nejesinajeein ita relajeein
 aihuruhane jaun,'

naa Cana Coaunera acaauru quene laenaclu *profeta* Isaihasi.

⁸ Chanuna nitohaneein Cana Coaunera aitoonjoan que jaolecohin inara inoaensihuru rijijieein ichaonaa jeriquiche inara," naa acaauru raine baiha jetaote:

⁹ "Itolere bana inara inoaensihuru ichao rijijieein ichaonaa jeriquichene jaunte, Cana Coaunera aitoonjoan que jaolecohin aohana jereneeiche.

¹⁰ 'Inara inaca, inara neba,
 naaonjoainuri que
 inara suujua acateein neeuche.

Chateeinti
 baasoneein neba, inaca,
 naaonjoain que ereein ne.
 Niite ateinanohiniha cureein,'

naclu jetao Moisesa. ¹¹ Nete inara aitocoiche, leinjiin cacha, rai inaca, neba, naaonjoain rai. 'Coatiha inara rai cha tenaa nainihaaun, satiin quiiha sirii corban neein nihane jaun,' naane caohachae inara rai. ('Corban,' naane jetaote, acaauru ere cuhane, 'Cana Coaunera que bani-jiaain nena,' naa aite.) ¹² Chaen techu, inara rai caohachae, inae niritiin erei cacha, rai inaca, neba, naaonjoain rai chaaelai tenaa nainenihane que aitocoichene.

¹³ Nitohaneein inara inoaensihuru ichao sacuhin neeichene jaunte, Cana Coaunera aitoonjoan tonorana jerelanaala itajeein neeiche, nejesinajeein jelaacha que ita relaain neeichene jaun," nae jetao Moisesa aitoonjoan que cacha relaaunera aina fariseeocuru rai Jesuso.

¹⁴ Niritiin jetaote, nacoaauneein nii ecu nenacaauru cachaauru cotijiaain jetao:

"Satiin caa ena inara rai aitocoaaunne jaan aonaain coitucuche. ¹⁵ Coatiha joaereen lenone quiiha cachane coreniha que jaolequiin nihei Cana Coaunera. Leochoauru cairichanaa jerenacaun, suujua cuhane baasoneein coacuhin baaso ichaeraauru quete laen jaolequiin ne Cana Coaunera. ¹⁶ Esinae rauhijiriin urichocoichene aonacuche," nae jetao acaauru rai Jesuso.

¹⁷ Niritohane baiha ecu cachaauru ratiriin loreri asae enoha cuha Jesusone jana jetaote, nii cachaauru relaane jaan bajaure caje aina nerelanacaauru. ¹⁸ Nii jana jetaote:

"Tana inara netonai aonaain coitucuhichene. Tana joaereen lenone quiiha cachane coreniha que jaolequiin neniha Cana Coaunerane coitucuhichene. ¹⁹ Nii cachaacha quii lenonete, nii cacha suriicha cuhane enohin, nii baiha mitue, suujua cuhane enoelanaala," nae jetao.

Niritiinte, joenreein lenone quiiha cachane niha natiin, que jaoleconaa nainenihana Cana Coaunerane coitucuerate cana que Jesuso. ²⁰ "Cacha suujua caje mitunaa baaso niicha coacui, niicha ichai, naaonjoain corenihate laen, cacha que jaolequiin ne Cana Coaunera.

²¹ Nitohaneein suujua cuhane baasoneein coacuin baaso ichaeraa-
rute, namute quicha aina niha natiin ichao jeracohin, asijiauharitiin,
sonajaain jaohin, ²² sinijeranelanaala nenea ene aina ichaohin, lau-
rijira rucuhele jereein, namute cacha cairichanaa jerenacaan que
ereein, namute cacha coritaaain, itolere niicha jerei nejesina ichaain,
necoelajauharitiin, namute cacha cairichaa casajenetiin, namute cacha
que necohasitaain, suujua coaraain chaachaelanaala, naaonjoaaunre.
²³ Niichurute satiin cacha suujua caje mituhin cacha que jaolequii niha
Cana Coaunerane jaan teraneein ne,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Leinjiin Jorio nihei cacunu rautaa Jesosone

(Mt 15.21-28)

²⁴ Inae cachaauru relaane nainaaain jetaote, jelai caje coaaneein Tiro
bataneu turuha cue Jesoso. Nejetaote, ecu turuhin leinjiin loreri asae
eno, coitucuruha jelai cocoaichacurune jerelanaala. Nii sainejeein
jetaote, ecu turuhin nihane coitucuurihure. ²⁵ Nii jaun jetaote, inae ecu
nihane coitucuhane jaun, rene turuhin Jesoso acatiha neseeonriiaa cue
leinjiin ene, suujua cuhane moconajaera letono coitucuchuhi siriha rai
cacunune jaun. ²⁶ Nii ene jetaote, Jorio niheichuru Sirofenicia batane
cocoaichacuru bene ne. Aca jetaote, Jesoso rene turuhin conujue cacunu
suujua cuhane nenea moconajaera letono coitucuchuhi sitaane coina.
²⁷ Nii jaun jetaote:

“Coa canu rerohecaa. Naininaaun Cana Coaunera cachaneein ne-
nacaauru que banijiaain nenea ruluhin tihanu remaae raine,” naa rai
Jesosone jana jetao:

²⁸ “Aihachuhisi niqucha Curuaanaa. Atiin ii araachuru Joriocuru
rautaaine rijijieein canu cacunu rautaaainene jereunra. Remaae riji-
jieein canacaanu coaraaine niha natiincha,” naa Jesoso rai nii enene
jana jetaote:

²⁹ “Aihachuisi. Esinae rauhijiriinte aitohi. Inae ii cacunu caje mi-
tuhin amuha moconajaera letono coitucuchuhi. Inae naineein jelaiha
chenenajaun cauha cuhinera,” naa Jesosone jaun, ³⁰ nenajaun cauha
cuhane jana jetaote, loreri asaae sininajaun niha nii cacunu ranunane
jana eruha cue nii ene. Nejetaote, inae nii ranuna suujua caje mituhin
amue moconajaera letono coitucuchuhi.

*Urichoelanaala, raotiin eresilanaala naajoaain nenea cacha rautaa
Jesosone*

³¹ Nii baiha jetaote, nacoaauneein Tiro batane jelai caje amuhin,
Sidoon batane, Decapolis batane, naaonjoainuri nenacaauru neseeuuru
ichoae rauhijiriin situhin nitihonohin cuhin jetao, Calileea conemuri
turue Jesoso. ³² Nitohaneein inae ecu turuhane jana jetaote, rene leinjiin
urichoelanaala, raotiin eresilanaala, naaonjoaain nenea turuaain jetao,
biji que dadaain nii cacha rautaane coina rai aitocure. ³³ Nii jaun jetaote,
jelai cachaauru udaa nii cacha amaain jetao, nuricho jachuuru cuhane
biji couturichuru enoaain, lune soriin lele ichoae teein, ³⁴ ecuun jaba-
toroaain dede coaraain neraain jetao: “Efata,” naane jetao: “Najachuu,”
naa aite Joriocuru ere cuhane.

³⁵ Niritohane rijieeoritiin, inae najachuha nurichone jana jetaote,
inae raotojoeein erenaa naine rai lele netonai. ³⁶ Nitohaneein rautaaain
jetaote niqui, nii chuni rai beeuruhane caohate Jesoso. Nejetaote, jataain
beeuruhane caohatiha sainejeein jataain que naurutaain beeuere. ³⁷ Nii

caje coitucuhin jetaote: “Itolere banate caohacha ichae, uricho saaecuru niha natiin urichohin, raotiin eresilanaala niha natiin erenaa nainein, naaonjoanne jaun,” naaure jetao cojoelatiin cachaauru.

8

Jena oaraancai cachaauru rai lenone faa Jesusone

(Mt 15.32-39)

¹ Nii baiha nacoaauneein netaojiaauruha arajiin cachaaurune jaun jetaote, jataain neniha acaauru lenonena jaun aina nerelanacaauru cotijaain jetao:

² “Inae nichata janohinte canu aina neeure caa cachaauru. Jana nihei caohachanainejeein lenonecuruhane jaanu. Nii jaanne jataain cairichaojoaain acaauru coaraaun. ³ Coroaatenajaelanaala acaauru nenajaun letoanajaanunete mijitenacaun aterona nainecure, tabaauru coriae caje uuruhane jaun,” naa Jesusone jana jetaote:

⁴ “Chaa caje eruhin najian caa jeeoni cacha coroaaterichaache, caa jana ichaoha chuni cacha, caje coretichaachene jaanune coaalanaala,” naauruha aina nerelanacaaurune jana jetaote: ⁵ “Inatajaain najian faan siriqiche,” naain acaauru caje bajaa Jesusone jana jetaote:

“Caaunsinejeeinchate neeje faan,” naaure jetao aina nerelanacaauru.

⁶ Nii jaun jetaote, atane choae nelauriaauruha cachaaurune coina aitiin jetao, jerane biji que nii caaunsini faan mucuhin Cana Coaunera bajaain, cataaun nii faancuru tatuhin aina nerelanacaauru rai tiha Jesusone jaun jetaote, jitariin nii cachaauru rai chaluure. ⁷ Nii jana niha corootajajeein ate netonaine jaun jetaote, acaentonai mucuhin Cana Coaunera bajaain nii ate nemaajeein chaluherate Jesuso. ⁸ Nitohanein nainaaain lenonecuruhane baiha jetaote, caute que caaunsinein omari memoaaunre. ⁹ Itolereenein jena oaraancai cachaauru jetaote, lenonecure. Nii baiha jetaote, acaauru rai necoein, ¹⁰ aina nerelanacaauru aina bote cuhane fauhin jetao, Dalmanotau bataneu cue Jesuso.

Cojoelanaacojoai ichaa Jesusone coina aitocuruha fariseeocurune

(Mt 16.1-4; Lc 12.54-56)

¹¹ Nitohanein jetaote, Jesuso rene turuhin aina ereeuruhane baiha jetao, nechu jataain coujuha, Cana Coaunera letononeein unaa nihane coaratiha acaauru quene coina cojoelanaacojoai ichaane coina rai aitocure fariseeocuru. ¹² Nii jaun jetaote, jataain mijiaainein nerai raain jetao:

“Chanuna acaauru rai cojoelanaacojoai ichacaaunne coina aitocure caa cachaauru. Coatihai nii acaauru que chatohanai cojoelanaacojoai coaratenaa nainihaaun,” naane jaun jetao, ¹³ ecu acaauru ratiriin jeelaiha bote cuhane fauhin nemuri jerau cue Jesuso.

Faan jorerera lebadora rijjicha fariseeocuru ichaone

(Mt 16.5-12)

¹⁴ Nitohanein jelai caje bote cuhane fauhin amuuruhane jaun jetaote, rai nachano baiteein leinjiin faancha amaain cuure. ¹⁵ Nii jana jetaote, acaauru nainalaaca jetao:

“Aonacuche. Faan jorerera lebadora rijiicha fariseecuru aina Erodese ichaone que caohachaaain nainacuche,” nae jetao aina nere-lanacaauru rai Jesoso.

¹⁶ Niritoha acaauru rai Jesusone jana jetaote, neniha acaauru rai faanne que nejesinajein ita rai ereeuruha aina nerelanacaaaurune aon-ajein jetao:

¹⁷ “Chanuna faan sirineeichene que ereerequiche. Jataain nachura nainanachara nejeein coitucueeneichete. Jataainte asoneeojoaain nainanachara nejeeiche. ¹⁸ Niha niqwi inacojoein inara nota, inara uricho, naaonjoaain. Nete nii cha coaraain, cha aonaain coitucunaa naineneeiche. ¹⁹ Saoqui oaraancai cachaauru rai saoquii faan chaluha-nune bana, inata omariin caute raachelu,” naa Jesusone jana jetaote:

“Lechoonca coroata omariin,” naauruha aina nerelanacaaaurune jana jetao:

²⁰ “Chajana jena oaraancai cachaauru rai caaunsini faan chaluhanune bana, inata omariin caute raachelu,” naa Jesusone jana jetaote:

“Caaunsi omariineein,” naauruha aina nerelanacaaaurune jaun jetao:

²¹ “Nii saijieein nachura jaiti nainaeneeichete,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Betesaaidau leinjiin maosa rautaa Jesusone

²² Nitohaneein cuhin Betesaaida turuuruhane jana jetaote, Jesuso rene leinjiin maosa amaain rautaane coina conujeeunre cachaauru. ²³ Nii jaun jetaote, biji que nii maosa mucuuriin jelai cachaauru udae amaain jetao, lune que jerane nii maosa nota rujuarujuariin nichoae biji tein: “Inae chaelai coana naineei,” naa Jesusone jana ²⁴ nenotaain jetaote:

“Nuna tocohaneente murimurihonanae carai cachaauru,” naa nii maosane jaun jetaote, ²⁵ nacoaauneein jerane nota ichoae biji tiha Jesusone jana, nacoaauneein nota jirichaane jana jetao, inae conoha notane jaun, caohachaaain cha coarae nii maosa. ²⁶ Nitohaneein rautaaain jetaote, rai nenajaun letoaaain jetao:

“Coa taa neseu cauha,” nae rai Jesoso.

Mesihasi niha Jesusone que aitoha Fedorone

(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

²⁷ Nii baiha jetaote, Filipino batane que nena Sesareea nenacaauru neseuru cue jetao, aina nerelanacaauru aina jiniiquiin Jesoso. Nitoha-neein bero cuhane aina nerelanacaauru aina cuujeeurunajau jetaote:

“Tonacuruha canu que cachaauru. Cha nichaaunje,” naa Jesusone jaun jetaote:

²⁸ “Tabaauru cachaaaurute Joaan Baotisita niha ii beure. Jana leeochoaaaurute, inoaenlu nena Cana Coaunera ere bera *profeta* inoaensi Eliasi niha ii beure. Leeochoaaaurute, inoaenlu nenacaauru *profetacuru* tabaauru niha ii beure,” naauruha raine jaun jetaote:

²⁹ “Cha nichaaun jana inara rai,” naa acaauru rai Jesusone jaun jetaote:

“Tite nii canacaanuhacha cohajei Mesihaseineein,” nae jetao rai Fedoro.

³⁰ Nejetaote, chuni rai acaneein nihane beeuruhane caohate jetao Jesoso.

*Orichaaaine biha Jesusone**(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)*

³¹ Nii caje nunuheteiin jetaote: “Canu Cana Coaunera Calaohi cachaneein nejanoanaa nichaaunne cairichaaeriinte caque jaolecohin niha cuurureein Jorioocuru bichauhenaauru aina saseredotecuru curu-aanaacuru, chaen Cana Coaunera aitoonjoan que cacha relaaureraauru, naaonjoainuri. Acaaurute catinaa cuurureein, nena nichata janone cuhane ichanareeunni,” naain jetao, ³² esinae rauhijiriin cachaauru rai bee Jesuso. Niritiin esinae rauhijiriin suujuelanaala aitohane jaun jetaote jelai amaa in niritiin irihane caohate Fedoro. ³³ Nejetaote niritoha Fedorone jaun, jaotoroain nii aina nerelanacaauru coaraain jetao co-taicha rijitiin: “Coa carerojoecaa moconajaera. Cacaje amuun. Coatiha Cana Coauneraacha coacui coitucuheei- ii. Joaareein cachaauruhacha coacuhite coaauqui,” ³⁴ naane baiha jetaote, nii aina nerelanacaauru aina ecu nenacaauru cachaauru cotijiaain jetao:

“Aonacuche. Chunocoha canu cachaneein nena jerihane suujua letono ichana jerihane jianein, coroso que canu tein canu cairichaa-urichaaaine rijijieein necairichanaa abaantaain caitoonjoa tonoraain, jerichaaunne rijijieein neeine. ³⁵ Chunocoha canuhacha icharatee ichae-lanaala neein nichao ichoteratena jerera, coatiha nichoterinaain. Nete laen canu coreniha, canuhacha beratee bihane coreniha, naajoain coreniha nichao itajera, ichoteratenojoiniha cureein. ³⁶ Chaaquena rai nelatere, itolere caa chauratane que nenaacha que coacuhin rai nichao itajihha cachane. ³⁷ Nitohanihane jaun inaaonjoaain coretihane niha natiin nii nichao ichoteratena nainihe cache. ³⁸ Nitohanihane jaun, chunocoha canu nichaaunne beein quiicha beratenojoin biha caa necha aansaineein osaaonacaauru cachaauru raine que nocoejihanena, canu-cacha calaohi nichaaunne inae que tihane bana canu Inaca necaohacha que necohachaaain rai letonocuru anjeraauru aina nacoaauneein turuha uhanune banane canuhetonai que necoejereeunni,” nae jetao acaauru rai Jesuso.

9

¹ Niritiin jetaote:

“Esinae rauhijiriin coatiha oorurinaain cau ena canu aina nenacaauru tabaauru, niicha ichaneni ichaain turuha Cana Coaunera Cojoanonaane coaracuruhane que tiaain,” nae jetao acaauru rai Jesuso.

*Nejelauneein ocooca Jesuso jaberocone**(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)*

² Saota janone baiha jetaote, ichatane ucuuno cue Jesuso, Fedoro, Saantiaao, Joaan, naaonjoainuriicha amaa in. Inae ecu turuuruhane jana jetaote, acaauru notaracaae nejelauneein ocooca Jesuso jaberocone jana jetao, ³ jataain caohatiin bichoronohin cajione amurijiriin somajaain jiquihaquuin nedae rai cajione. ⁴ Nii jana jetaote, ecu Jesuso aina ecocohin ereeuruha inoalenlu nenacaauru Cana Coaunera ere bera inoensihuru, Irihasi, Moisesa, naaonjoainurine jana coarajeure.

⁵ Nii jaun jetaote,

“Cacha relaera, jataainte caohate cau nihacachene. Coanete nichata-jaain loanari jaacache, leinjiin ii rai, leinjiin Moisesa rai, leinjiin Irihasi rai, naaonjoaain,” nae jetao Jesuso rai Fedoro.

⁶ Jataain nesooneooruha nii Jesoso aina cunacaauru, aina nere-lanacaaurune jaun jetaote, nii tonaain irihane jaa coitucuenihane jaun aite Fedoro. ⁷ Niritohane jana acaauru conaacotaa dede sacarine jaun jetaote, nii dede sacari jana tonii: “Caate jataain quiicha belaa canuhacha letoai canu Calaohinera, nere tonoraain neeuchera,” naa erenaane jana jetao aonajeure. ⁸ Nii rijieeoritiin roaichu coaracuruhane jana jetaote, inae acaauru rohan neniha chunine jana jetao, ecu jelai acaauru aina niha Jesusone jana coaracure.

⁹ Nitohanein jetaote, nii ichtane ucuuno caje jelaiha faaujueein, nii niicha coaracuri beeruha chuni rai nii aina nerelanacaaurune caohate Cana Coaunera Calaohi Jesoso, inae o caje ichanaane baiha beeuruhane coina. ¹⁰ Nii jaun jetaote, suujuaacha cuhane nii niicha coaracuri ruhecuru, oo caje ichanarihanine que aithane coitucuenihane jaun ita caje bajaabajajeein. ¹¹ Nii jaun jetaote:

“Chanuna jauriaanejeein Irihasi tururichaaaine que aitocure- Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureraauru,” naain Jesoso caje bajaauruhane jana jetaote:

¹² “Esinae rauhijiriinte niqui, itolere rucueraanu que jauriaanejeein tururichaaain Irihasine que aitocurelu. Chanuna jana Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhane cacha Calaohineein nena cairichanojoneein, jaoleneein niha curichaaaine que aite. ¹³ Aonacuche. Inae turuha uhalu Irihasine janate, que niicha jerei ichaaain cairichaaurelu, nitohanihane coina Cana Coaunera Quiricha cuhane aitiin laenanohinihane rijijieein,” naain jetao tonorae Jesoso.

Moconajaera letono coitucuchuhi siricha leinjiin enamanaa rautaa Jesusone

(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

¹⁴ Inae jelaiha nii neeuruha aina nerelanacaauru leeochoaurune jaun turuuruhane jana jetaote, ecu acaauru aina neeure arajiin cachaaauru. Chaen Moisesa aitoonjoan que cacha relaaurera tabaaauru netonai ecu neein jetao acaauru aina ereereecure. ¹⁵ Nii jana uujiha Jesusone coaariin jetaote, que tacaain satiin jeluhariin cuhin jetao, jataain cojoelatiin rai iriha cuure. ¹⁶ Nii jana jetaote, acaauru rai:

“Tonaai acaauru aina ereereequiche,” naain acaauru caje bajaa Jesusone jana jetaote:

¹⁷ “Cacha relaera, coaraaine coinane, cau ii rene canu calaohi uhaaun, moconajaera letono coitucuchuhi siraha suujua cuhanena jaun, erenaachara neein nihane jaun. ¹⁸ Nitohanihane jaunte, chunijihun cuhane jaunru baasoneein mucuhane naineen atane choaae tocojoain tacaain, nujuae caje lajaaqui mitaain, catu rihoneein, sefetaain te nii suujua cuhane nena coitucuchuhi. Nii jaunne niqui ii aina nerelanacaauru rai aitoon nii suujua cuhane nena coitucuchuhi sitaauruhane coina. Nete sitanaa nainesihurene,” naa nii acaauru jana nena leinjiine jaun jetaote:

¹⁹ “Jataain cha esenetaaichuru cachaaauru. Cha carajaneeinna inara aina nereeeun. Cha carajaneeinna inara abaantareeun. Chajaain cajilha nii enamanaa uhaauche,” naa acaauru rai Jesusone jaun jetaote, ²⁰ Jesoso rene nii enamanaa amaare. Nii jana Jesoso coaariin jetaote, atane choae nii enamanaa siheite nii suujua cuhane nena moconajaera letono coitucuchuhi. Nii jana jetaote, najaabu jabubuhin nujuae caje

lajaaqui mitujuae nii enamanaa. ²¹ Nii jana jetaote, nii enamanaa inaca rai jetao:

“Chabana caje coaaneen caa catohane,” naa Jesusone jana jetaote:

“Causine caje coaaneente aicha. ²² Nii jaunte araai saain usihanaauru comaaichuru, acauhanaauru comaain ateinana jere nii suujua cuhane nena coitucuhuhi. Nitohaniane jaun, atiin cairichaaajoaain canacaanu coaraain, canacaanu coroatajaneun, rautana naineeine,” naa nii enamanaa inacane jaun jetaote:

²³ “Tana rautana nainichaaunne esenetaainete cacaje bajaai. Satiin quesenetaera raine niicha bajai ichaain neeun,” naa Jesusone jaun jetaote:

²⁴ “Jataainnachujian chesenetaaun. Cacorataaneene jataain jelai amuritoheriin chesenetaera,” nae jetao ehequiin nii enamanaa inaca.

²⁵ Nii jana arajiin netaojiaauruha cachaaaurune coaraane jaun jetaote, nii enamanaa suujua cuhane nena moconajaera letono coitucuhuhi rai jetao:

“Erenaachara neein urichoelanaala caa enamanaa tera coitucuhuhi, canune ichei aitoon caa enamanaa jianeen caje mituhin amuhine coina. Jiaonriha nacoaaneen caa enamanaa suujua cuhane enohine,” naain suruaa Jesusone jana jetaote,

²⁶ nacoaaneen baasoneen nii enamanaa jaberoco tein cojioriae nii suujua cuhane nena coitucuhuhi. Nitohaneen tihane baiha onaa rijijeein tein, caje mituhin amuhane jaun jetaote, “Inae baasoneen jaberoco tihane caaunte jerihane inae ohe,” naaure nii ecu arajiin neein coarajeeurera cachaauru. ²⁷ Nejetaote, biji que mucuhin michuha Jesusone jana jetao, nimichuhin nichaaurae nii enamanaa.

²⁸ Nitohaniane baiha aina nerelanacaauru aina jiniiquiin leinjiin loreri asaee enoha Jesusone jaun jetaote, jelai ecu teteriin:

“Chanuna canacaanu nii coitucuhuhi sitanaa nainesinihacaanu,” naain caje bajaauruhane jana jetaote:

²⁹ “Catohanai moconajaera letonote nainichaa Cana Coaunera bajaacane ainaacha sitaacane,” nae jetao acauru rai Jesuso.

Caa quete coroata sae ohane biha Jesuso.

(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

³⁰ Nitohaneen nii canaanai rautaane jaan jelai caje amuhin jetaote, Calileea turuhin rauhijiriin situujueen cuujeeure. Nejetaote, nii acaniane coitucuha chunine jerene Jesuso, ³¹ aina nerelanacaauru relanaa nainihane coina. Nii acauru relaane jaaun jetaote:

“Cacha Calaohineen nenaate cachaauru biji tenojoinihane jana ateinaa cuurureen. Nete nichata janohane baiha ichanareen,” naain aina nerelanacaauru relaane jana jetaote, ³² nii acauru rai aitohane inaaureniha natiin jetao caje bajaarene necoatocuruhane jaun.

Charijina jataain nelateinneen nere

(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

³³ Nitohaneen cuhin, inae Caferenaon turuhin loreri asaee enooruhane jana jetaote, aina nerelanacaauru rai jetao:

“Chaaque ita rai ereerejeein uhicheen bero cuhane,” nae jetao acauru rai Jesuso.

³⁴ Nejetaote inauheneecha curuaaequiin aonajeeure, bero kuhane uujueein, “Charijina caa cana jana jataain nelateein nenaane,” naauruha ita raine jaun. ³⁵ Nitohaneein inauheneecha aonajeeuruhane jaun jetaote, nelauriariin nii aina nerelanacaauru lechoonca corotajai cotijiaain jetao: “Leeochaauru amurijiriin nena jeriha chunine, acaauru rai nelateein itolereneein acaauruhacha jerei icharaneein neeine,” ³⁶ naane baiha jetaote, biji que leinjiin canaanai mucuuriin acaauru cataaun teein jetao:

³⁷ “Canu coreniha caa canaanai raerate, jerichanejeein canu raane rijijieein aicheein. Nii jaun canu raera coatiha canuhacha raa airinaain, caletoaera Ofa netonai raate aicheein,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

Canaacha ichai ichara, coatiha cana que nejeratenaai nihei.
(Lc 9.49-50; Mt 10.42)

³⁸ Nii jana jetaote:

“Cacha relaera, ii curuaa aina cuaain moconajaera letono coitucuhuhi sitaain que suujuequiin nenacaauru rautaa leinjiinne janane eruhin caohatihacaanu, cana jana nenaaneein ainihane jaun,” naa Joanne cana jetaote: ³⁹ “Jiaonriha caohateein neeichene. Chunocoha canu curuaanein netiin chojelanaacojoai ichaera, nii baiha baasoneein erenaa nainiheii canu que. ⁴⁰ Canaacha ichai ichara, coatiha cana que nejeratenaai nainiheii. ⁴¹ Chunocoha canu Curisito cachanequichene coreniha inara rai esinaeca niha natiin terate, esinae rauhijiriin rai cainanohiniha cureein,” nae jetao rai Jesoso.

Jataain alalacaraa osa que nesarucuaane
(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

⁴² Niritiin jetaote: “Chunocoha ena canu esenetajeeureraauru saruha osa quenete, nii ajiniha caohachare nuluno que leinjiin ajeri jaberoco tijichaaain ichojoaain cucuana kuhane joaeraane. ⁴³ Jana osa que ii saruha ichohiine moloo. Nii amuritoheriintejian caohachare le jerajei ichohii aina Cana Coaunera cojoanonaa que neeine. ⁴⁴ Nabana le jerajei ichohii coreniha, nii chariji bana nii riano niha natiin ohin, nii usi tabai jacanaachara jana kuhine coataa. ⁴⁵ Jerichanejeein osa que ii saruha ii tijiane moloo. Nii amuritoheriintejian caohachare le jerajei ii tijia aina Cana Coaunera cojoanonaa que neeine. ⁴⁶ Nabana osa que ii saruha ii tijiane coreniha nii riano niha natiin ohin, nii usi tabai jacanaachara jana kuhine coataa. ⁴⁷ Jerichanejeein osa que isharuha inotane, le jerajei inota rocoo. Nenacaeneetejian nii amuritoheriin caohachare le jerajei inota aina Cana Coaunera Cojoanonaa que neeine. Nabana usi que isharuha inotane, ⁴⁸ nii riano niha natiin ohin, nii usi jacanaachara, naaonjoain jana kuhine coataa.

⁴⁹ Usi jana situnaa rijijieeinte nichoterichaacheein satiin. ⁵⁰ Nelatiha niqui tebe. Nete inae lenone cotebetenaa nainenihane, inae nii chaque nelatene. Nii rijijieeinte chaque nelateneeiche inara que icharatenohi ichaain, raotojoein ichaauruha leeochoaurune jaan ichaeneeichene,” nae jetao acaauru rai Jesoso

10

Comasai jianiha cachane que cache relaa Jesusone

(Mt 19.1-2; Lc 16.18)

¹ Inae Caferenaanon caje amuhin jetaote, aina nerelanacaauru aina jiniiquiin nucuhe Jorodaan auhaniha cuhin, enoto mitu nichajai jeloon nena Jodea batane que cue Jesuso. Ecu jetaote, rai netaojiaauruha cachaaaurune jana jetao, nacoaauneein relanajae Jesuso, cachaauru relanaa rautatohane jaun. ² Nii jana jetaote, rohan nichuuntaain jetao, nechu jataain cairichaaauruhane jaanu lera ariha jetao, comasai jianena nainiha cachane bajaare jetao Jesuso caje fariseeocuru tabaauru. ³ Nii jaun jetaote:

“Tonaa inara rai Moisesa, comasai jianiha cachane que,” naain acaauru caje bajaare Jesusone jana jetaote:

⁴ “Comasai jianiha cachane coina, jauriaanejeein comasai jianihane jaaque aitiin nena quiricha teeuchete, aina comasai jianemiin cache,” naainte aite Moisesa,” naauruha fariseeocurune jana jetaote:

⁵ “Aiha niqiu. Nete, nere tonorana jerelanaala neeichelune jaun, nitohaneein ichaquichene rautaenihane saijieein ichaquichene coina aitelu Moisesa. ⁶ Nete jauriaanejeein itolere coaunaane nunuheneein, quicha, ene, naaonjoaain coaunaelu Cana Coanera. ⁷ Nii jaaunte, inaca, neba, naaonjoain ratiriin amuhin necoaansajiae cache. ⁸ Chaen leinjiin cachanein nena rijijieein cocuhin, jiniiquiin ita aina neure. ⁹ Nitohaneein niha cachane coina ichaa Cana Coaneranane jaun, nii comasai jianena nainihe cache,” nae jetao fariseeocuru rai Jesuso.

¹⁰ Inae loreri asaae enooruhane jana jetaote, nii cachaauru relaane jaan bajaare nacoaauneein caje aina nerelanacaauru. ¹¹ Nii jaun jetaote, acaauru rai:

“Comasai jianein leeoche ene raerate, osa que nesaruha aicheein. ¹² Jerichanejeein techu, osa que nesarureein lana jianein leeoche cache que nelanajaane ene,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesuso.

Canaanainuru rausiaaeca Jesusone

(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

¹³ Nii jana jetaote, acaauru mucuhin rausiaaeca cojiotanaaca Jesusone coina jetao, rai canaanainuru amaare acaauru fojiaraauru. Nejetaote, nii canaanainuru amaauruha nii amaaurerane caohateeure nii Jesuso aina nerelanacaauru. ¹⁴ Nii rene amanajaaauruhane caohateeuruhane coarajein jetaote, obajein jetao:

“Coa carene turuuruha canaanainurune caohatihachete, canu rene turuuruhane. Aihuruha caa canaanainurune rijijieein nenacaauru rainneeinte ne Cana Coanera Cojoanona. ¹⁵ Esinae rauhijiriin aiha leinjiin canaanaine rijijieein neniha cachane coatiha Cana Coanera Cojoanona que nena nainerinaain,” ¹⁶ naane baiha jetao, jerane biji cuhane nii canaanaihuru raane baiha jetao acaauru mucuhin, acaauru rausiaaeca cojiotanajae Jesuso.

Jesoso aina iriha leinjiin cache coriquihonane

(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

¹⁷ Nitohaneein inae jelai caje amunaa jeriha Jesusone jana jetaote, rene jeluhariin cuhin turuhin jetao, nacatiha neseoriaain:

“Caohachanejei cacha relaera. Cha ichareeun charijibana nitajenaachara ichaonaa raotono que nenea nainichaaune coina,” naain Jesoso caje bajaa leinjiin cachane jaun jetaote: ¹⁸ “Chanuna caohachanejei cacha neein canu curuaateei, leinjiin Cana Coauneraachate caohachanejeineein ne. ¹⁹ Inae raotojoein Cana Coaunera aitoonjoan coitucuhi: ‘Jiaonriha sonajaain jaohine. Coa ii sinijerane lanaala nenea ene aina ichaohin niha. Coa asijiauha. Coa chamute cacha cairichanaa jerenacaaun chuni cacha coacuhin casaje que ereein niha. Chae efojiaraauru ere tonoraain caohachaain acaauru aina neeun,’ naane coitucuhi,” naa rai Jesusone jaun jetaote:

²⁰ “Aihanu chujian. Canu enamanaca caje coauneeinne jitariin nii naitoonjoan tonoraain ichaon,” naa nii cachane jana jetaote, ²¹ jataain cairichaaajoaain coaraain jetao:

“Esinae rauhijiriin, chaque lanaelanaala Cana Coaunera aitoonjoa tonorana jereeine, chajaain jitariin nii iicha sirii que necoreteein cairichaaihuru rai tenihun. Nii banaachate, jelai amuritoeriin nereein iicha latei dedeeu. Nii baiha laen canu aina uu,” naa rai Jesusone jaun jetaote, ²² jataain nererojoeccaain jelai caje amue inaderaain nii enamanaa, jataain coriquihocane jaun.

²³ Nii jaun jetaote, nii rohan curuacaain nenacaauru cachaauru coaraain, aina nerelanacaauru rai jetao:

“Jataainte caaintate Cana Coaunera Cojoanonaa que nenea jeriha coriquihonane,” naa acaauru rai Jesusone jaun jetaote, ²⁴ jataain cojoelatiin ecu aonajeeure aina nerelanacaauru. Nejetaote nacoaauneein acaauru rai jetao:

“Cacoelaichaaauru, jataainte caaintate Cana Coaunera Cojoanonaa que nenea jerichaane. ²⁵ Leinjiin oco jachu cuhane situnaa naineniha leinjiin camechone amurijiriinte, jataain caaintate Cana Coaunera Cojoanonaa que nenea jeriha coriquihonane,” naa aina nerelanacaauru rai Jesusone jaun jetaote, ²⁶ jataain jeelai amuritoheriin naurutaain cojoelatiin jetao, ecu nejesinajeein ita rai jetao:

“Nitohanihane nichotenaa naineriaain chuni,” naauruha nii aithane aonajeeinne jaun jetaote, ²⁷ ecu coaranaacane baiha jetao:

“Caaintatiin cachaauruhacha coaraite, Cana Coaunera rai caaintajene,” naa Jesusone jaun jetaote: ²⁸ “Canacaanune jitariin canacaanuhacha sirii ratiriin ii sacuhacaanulu,” naa rai Fedorone jaun jetaote:

²⁹ “Chunocoha esinae rauhijiriin canu coreniha, chaen, cacha ichoteratera caitoonjoan- canu ere beebejeein, naaonjoanne coina, rai loreri, rai nejeraauru, rai fojiaraauru, rai calaohichuru, rai natane, naaonjoain ratirichate, ³⁰ caa chauratane que neein jataain jeelai amuritoheriin lefasha saneein rai loreri, rai nejeraauru, rai fojiaraauru, rai calaohichuru, rai natane, naaonjoainuri siricheein. Cairichaerinojoeinein neeuruhane niha natiinte, turuha uheni Cana Coaunera Cojoanonaa charijibana nitajenaachara ichaonaa que niha cuurureein. ³¹ Ena jataain arajii itolere que nelaetoha nocoetonacaaurute, nii chaque nelatelanaala niha cuurureein. Jana ena chaque nelatelanaala arajiin nenacaaurute, nelateein niha cuurureein,” naain jetao Fedoro tonorae Jesoso.

Caa quete inae nichata sae orichaaainne biha Jesusone

(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

³² Jerosaleen nichaae cuuruhane jaun jetaote, aina nerelanacaauru ichoaachaniha cuujiha Jesusone jana jetao, cojoelatiin cuujeeuruhane jana jetao, nii niritohane que casiin jetao, cuujeeure acaauru caaijie cunacaauru. Nii jaun jetaote, jelai nii aina nerelanacaauru lechoonca coroatajai cotijiaain jetao:

³³ “Inae caa ena coitucuhichene rijijieeinte, Jerosaleen cuujiha-cache. Inae ecu turunaate, canu inaraacha cohajei cachaneein nejanoanaa nichaaune mucuhin saseredotecuru curuaanaacuru rai, Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureraauru rai, naaonjoainuri rai caetecuruhane jana, catinanacanejeein nejelau cachaauru Jorionelanaala nenacaauru bijihu caetecurureein. ³⁴ Nii janate, caque necoatiijiaain canu coulunein, canu bisiin catinaa cuurureein. Nena nichata janohane baiha, nacoaaunein ichanareeunni,” nae jetao nitohanein teeurichaaainne que Jesoso.

Acaauru coroatajaniha Jesusone coina caje bajaauruha Saantiaao, Joaan, naaonjoainurine

(Mt 20.20-28)

³⁵ Niritohane jana jetaote, rohan nichuuntaain jetao:

“Cacha relaera, caa ena ichei canacaanuhacha bajaani ichaaainene jerichaanu,” naauruha Sebedeo calaohichuru, Joaan, Saantiaao, naaonjoainurine jana jetaote: ³⁶ “Chatohanai inara rai ichacaaunne jerequiche,” naa Jesusone jana jetaote:

³⁷ “Canacaanu rai, inae ii Cojoanonaa necaohacha que neeine bana, ii ajaabiji nichajai que, ii raotono nichajai que, naaonjoaain nihacaanune jaanu ichaaainene jerichaanu,” naauruhane jana jetaote:

³⁸ “Coatiha nohane inaraacha bajai coitucuhin aitoheeiche. Caa necairichanaa abaantarichaaunnine rijijieeinooote, necairichanaa abaantanaa nainequiche inara. Chaen noote, nitohanihanune coina cojunacatenohi nichaaunne rijijieein cojunacatenohineein neeiche,” naa acaauru rai Jesusone jaun jetaote:

³⁹ “Abaantanaa nainichaanu,” naauruhane jana jetao:

“Inarate niqui, caa necairicharichaaunnine rijijieein necairichanaa abaantaain cojunacatenohineein niha curiquicheein, cojunacatenohineein nihanune rijijieein. ⁴⁰ Nena laen, canu raotono nichajai que, canu ajaabiji nichajai que, naaonjoaain nelauriaaichene coina inaraacha bajai tenaa naineneen, nii coina inae acaauru que banihateein rucuhenojoneein nenacaauru rainein nihane jaun,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

⁴¹ Niritoha acaauru rai Jesusone aonajeein jetaote, Saantiaao, Joaan, naaonjoainuri aina obaecure nii lechooncaihuri aina nerelanacaauru. Nejetaote, acaauru cotijiaain jetao:

⁴² “Inarate raotojoein, Cana Coaunera coitucuhichuru, leeochoaauru amurijiriin nena jereein acaauru cocoainanacai neeuruhane que suujua acateein neeuruha leeochoaurune jereein neeuruhane coitucuhiche. ⁴³ Nete laen nejesinajeein nitohanein nena naineneeiche inara. Nitohanein nena coacuelanaala, nejesinajeein ita coroatajanein neeuche. ⁴⁴ Jana leeochoaauru amurijiriin nena jerera, leeochoaauru letononeein neeine. ⁴⁵ Coaracuche nachuhinti canu Cana

Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaunne canu coroatajaneechene coina tururichaaun. Arajii cachaauru osa caje nichoteein jianacoon neeuruhane coinane, nii coreniha cajabereeo cairichaeratiha uuunlu acaauru coroatajaniha,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Maosanihane caje Bartimeeo rautaa Jesosone
(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

⁴⁶Inae Jericoo turuhin jetaote, ecu basinjiin neeoriin jelai caje amuha aina nerelanacauru aina Jesosone jana jetao, acaauru aina cuure arajiin cachaauru. Nii jana bero auhaniha lauhequuin coriqui bajaa leinjiin Timeeo calaohi cairichei maosa Bartimeeone jaun jetaote, ⁴⁷Nasarete cocoaicha Jesoso nihane aohanriin jetao:

“Rabiriicha foeratei Jesoso, cairichaaajoaain atiin cacoharaau,” naain eheeoca nii maosane jana jetaote, ⁴⁸arajiin cachaauru, ehequuin aito-hane caohateure inauheneecha nihane coina. Nejetaote, que rutaain ehequuin:

“Rabiriicha foeratei, atiin cairichaaajoaain cacoharaau,” naa nii maosane jaun jetaote, ⁴⁹ecu inacuhin jetao:

“Chajaaain cajiha cotihanihuche,” naa Jesosone jaun jetao:

“Chajaauje nimichuhinte, toon ii cotihara coarae,” naauruha nii maosa raine jaun jetaote, ⁵⁰cajione buri rocohitiin siheetiin ratiriin jetao, Jesoso rene jeluhariin turuha cue nii maosa. ⁵¹Nii jana jetaote:

“Chatohaneein chetichaaunne jereeita,” naa Jesosone jaun jetao:

“Conoha canotanana jereeurra cacha relaera,” naa nii maosane jana jetaote: ⁵²“Inae jataain quesenetaaine jaun inae conoha inota. Inae nainein amuhinera,” naa rai Jesosone rijieeoritiin jetaote, inae conoha nii maosa notane jaun jetao Jesoso jiniichaain bero cuhane cue nii maosa.

11

Jerosaleeun turuha Jesosone
(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹Nitohanein cuhin, inae Jerosaleen catainaauruhane jaun jetaote, Betafajee, Betania, naaonjoainuri rohan Olibo bichatane turuuruhane jaun jetao, caje coauneein coroatajai aina nerelanacauru letoae Jesoso. ²“Chajaaain taa nita canaacha coarajei neseu cunichuche. Inae ecu turuhichenete, ecu cositenojoineein teecoha jaiti chuni cacha amunajanelanaala nena asno narejeene jana eruha curiquicheein. Cosi rutuhin uhaaichene jana: ³‘Chanuna cosi rutuhin amaaiche,’ naa chunocoha inara raine: ‘Latiha Cana Curuaanaane jaaunne raa uha-caanu. Inae enate ichei jelaiha cainaratereein,’ naauche,” naain jetao letoanajae Jesoso.

⁴Nii jaun jetaote cuhin, nii acaauru rai aito-hane rijijieein bero auhaniha teecoha cositenojoineein acuujua rohan asno narejeene jana, eruhin jetao cosi rutuhin amaauruhane jana jetao: ⁵“Cha ichaquiche inooneein. Chanuna nii asno narejeen cosi rutuhin amaaiche,” naain jetao, acaauru caje bajaaree nii cuu nenacauru cachaauru tabaauru.

⁶Nii jaun jetaote, nii acaauru suujuateein letoanajaa Jesosone rijitjoeein nii cachaauru tonoraauruhane jaun jetao, inauheneecha nii asno narejeen amaauruhane coarajeure. ⁷Nitohanein jetaote, nii asno narejeen ichoae cajione teein jetao, Jesoso rai nii asno amaauruhane

jana jetao, inae rene turuhaauruhane jana nichoae nelauriaain cue Jesoso. ⁸ Nitohaneein asno ichoae nelauriaain cuhane jana jetaote, najiniha bero cuhane rai cajione buri maririjiacoaauruhane jana jetao, leeochoauru elele alo rijijieein nenea ajaena alo raain najiniha bero cuhane maririchure. ⁹ Nii jana najiniha cunacaauru, caaijie cunacaauru, naonjoainuri jetaote:

“Raotojoein turuhine Cana Coaunera rijijieein nenea cana Curuaanaa. ¹⁰ Raotojoein turuhine Cana Coaunera Cojoanona, cana inoaensihuru foerateraneein nenea Rabiri nefoerate cojoanona. Aihute coreniha raotojoein neeurumiin dedeeu nenacaaurune maajein,” naaure jetao cojioriin cachaaauru.

¹¹ Nitohaneein Jerosaleen turuhin jetaote, Teenforo asaae enohin, ecu basijiin neoriin jitariin nasajai coaraane baiha jetao Betaniau cue lechoonca coroatajai aina nerelanacaauru aina Jesoso, inae sohane jaun.

Inacaelanaala oha uherane coina cojiotaa Jesusone
(Mt 12.18-19)

¹²⁻¹³ Nii cojoanoo Betania caje amuuruhane jana jetaote, niita bero auhaniha niha uhera alone jana coaraain jetao, coaraa cue Jesoso mijjintohane jaun. Nejetaote, inaacane bana rijiu nenihane jaun, ninaa colane nalohacha baaeejin ne. ¹⁴ Nitohaneein inacaenihane jaun jetaote:

“Inae nacoaauneein inacaeneriquinne jaun, neriaain chuni ii inaa lerata,” naain uhera cojiotaa Jesusone jana jetao, ecu aina neein aonajeure aina nerelanacaauru.

Teenforo asaae necoretenacaauru sitaa Jesusone
(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹⁵ Inae nacoaauneein Jerosaleen turuhin jetaote Teenforo asaae enohin, nii Teenforo asaae chaelai que necoreteein, chaelai coretiha, naonjoain nenacaauru sitaain, atanichoae coriqui coreeuruha cachaaauru raine jaa rorihurune maajein lacojoaain jetao, serori que necoretenacaauru rorihurune maajein lacojoaain, ¹⁶ nii Teenforo asaae nenacaen rucuhale enoauruhane caohate Jesoso. ¹⁷ Nitohaneein jetaote:

“Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhanete: ‘Cana Coaunera baaauruha satiin chauratane sacuritaain que nenacaauru cachaaaurune jaan coloherineeite ne canu loreri,’ naain laenanohineein ne. Nete asijiaauruhane jaan coloheri rijijieein teeiche inara,” naain jetao ecu acaauru relae Jesoso.

¹⁸ Niritiin cachaaauru relaane aonajejin jetaote, Jesoso sohin jaonaa coaacuruhane jaun, sohin jaaoruhane jaanu lera arihure saseredotecuru curuaanaacuru, Moisesa aitoonjoanque cacha relaaaureraauru, naonjoainuri. Ne jetaote, sohin jaaoruhane coasichure, nii acaauru relae Jesusone jaan rautatiin aonajeuruha satiin cachaaaurune jaun. ¹⁹ Inae nocohecane jana jetaote, aina nerelanacaauru aina jiniiquiin nii nese caje amue Jesoso.

Inacaelanaala oha uherane
(Mt 21.20-22)

²⁰ Nii cojoanoo janone nii uhera rohan situha cuuruhane jana jetaote, inae jojaaisi aina curuaaequin oha nii uherane jana coaracure. ²¹ Nii jaun jetaote, cojiotaa Jesusone coacuhin que nainaaain jetao:

“Cacha relaera, inae raca cojiotaaine jaunte, inae ohe taa uhera. Coaraau nachuhinti,” naa Fedorone jaun jetaote:

22 “Jataain Cana Coaunera esenetaauche. 23 Chunocoha esinae rauhijiriin airichaaanne esenetaain nii batoelanaala: ‘Nilai caje nefaruhin cucuana cuhane cunihun,’ naa caa ichatane ucuuno rainete, esinae nii aitothane rijijieein aihane ne. 24 Nitohaniane jaaunne inara rai aitoon, inaraacha latei eruhichene coina Cana Coaunera bajaaiiche, inara rai terichaaaine esenetaainete eruriquicheein. 25 Inara rai chatohanai cotainacai ichaaain neeuruha inara amute cachaaurune niha natiin, acaauru que inara suujua acatein Cana Coaunera bajaaiichene bajaaiiche. 26 Aihute baaso ichaaain osa que nesaruquichene niha natiin inara osa que suujua acatemiin cana Inaca dedeeu nena Cana Coaunera,” nae jetao Fedoro rai Jesoso.

“Cha ii cocoainae,” naauruha Jesoso raine

(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

27 Nii baiha jetaote, nacoaauneein Jerosaleen cauha cue aina nere-lanacaauru aina Jesoso. Inae ecu turuhin Teenforo asaee enohin amuhemuheca Jesusone jana jetaote, rohan nichuuntaain jetao:

28 “Cha ii cocoainae catohanai ichaaain neeine coina. Chatohanai cocoainacai neeinna neei,” naaure jetao Jesoso rai saseredotecuru curuaanaacuru, Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureraauru, Joriocuru bichauhenaauru, naaonjoainuri.

29-30 Nii jaun jetaote, acaauru rai: “Canuhetonaine inara caje bajareunni. Cha Joaan letoaelu, cachaauru cojunacatiha uhane coina. Cana Coaunera letoaenihanena cachaauruhacha letoanojoneein uhalu. Catoonraain carai beeichenena, canuhetonai canu cocoainaan canu letoaera bereeunni inara rai,” naain jetao acaauru tonorae Jesoso.

31 Nii jaun jetaote, ecu nejesinajeein ita rai jetao: “‘Cana Coaunera letoanojoneeinte uhelu,’ naacachenete: ‘Chanuna jana nere tonoraaain esenetaeneeichelu,’ nareein. 32 Coatihachu: ‘Cachaauru letoanojoneeinte uhelu,’ nanaa nainihaacache,” naaure jetao ita rai. Satiin cachaauru Cana Coaunera letoanojoneein uhalu Joaane esenetaauruhallune jaun, cachaauru coasiha. 33 Niritiin jetaote:

“Chachaainti Joaan letoaain nelu. Coatihacu coitucuhaacaanu,” naauruha Jesoso raine jaun jetaote:

“Aihane jaaunchujian canuhetonai, caa catohanai ichacaunne coina canu cocoainaan canu letoaera berinaaunni inara rai,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

12

Ocoana jaaurera necha ansaineein ichaonacaauru que cuaain cachaauru relaa Jesusone

(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

1 Niritohane baiha jetaote, ocoana jaaurera que cuaain cachaauru relaaain jetao: “Leinjiin cacha jetaote, ocoana jaain jitariin corihateein bino jaauruhane jaanu coloherinu que loreri jaain, leinjiin jataain ucuuneein tein rori jae ecu neein amihanenacaauru beraihanee coina. Nitohaneein caohachaaain rucuhecane baiha jetaote, nii ocoana que amihanenacaauru rai atane tein ratiriin amuhe nii atane erora. Inae tainaca que turuhane bana ita rai lerruuhane coina. 2 Nitohanein

teen ratiriin jetaote, inae tainaca que tihane jaun, leinjiin rai cacha letoae, nii amihanenacaauru caje que banihateein niicha taihuri bajaa cuhane coina. ³ Nejetaote, nii cacha mucuhin faojaain sooruhane baiha, nii cacha letoaaure cha colane nii temule erora rene. ⁴ Nii jaun jetaote, nacoaauneein leeocho cacha letoaa nii temule erorane jana, nocoejehanuhin, couturi cunaitaain cha colane acaentonai letoaaure jelaiha. ⁵ Nii jana nacoaauneein leeocho cacha letoaaane jana jetaote, acaentonai sohin jaaore nii temule beraichacuru. Nii baiha nacoaauneein arajiin rai cachaauru letoajeein sacuha nii temule erorane jana jetaote, tabaauru sohin jaonajaain, tabaauru faojaain cunaitana-jaaure.

⁶ Satononejeein jetaote leinjiin jataain niicha belai rai calaohi neeorihane jana, aca letoae: 'Jerihane canu calaohi quete laen suujua acatecureein,' naain coaucane jaun, sohin jaaoruhane esenetaelanaala. ⁷ Nejetaote, ita rai jetao: 'Inae uha caa atane erora calaohi. Coanete sohin jaohacachete, cana rainein nedaaine caa atane,' naaure jetao nii ocoana que amihanenacaauru cachaauru, uha nii atane erora calaohine jana coarajeein. ⁸ Niritocuruhane jaun jetaote, inae acaauru rene turuhane jana mucuhin ateinaain nii ocoana udae amaain jaberoco jaaore," naain jetaote:

⁹ "Tonaquiche jana inara, nii calaohi sohin jaaoruhane que, tohanrihacha jana nii ocoana erora. Raajenihane cuhinacha nii ocoana que amihanenacaauru sohin jaohin, leeochoauru cachaauru bijiu nii ocoana teriha beraihuruhane coina. ¹⁰ Tana Cana Coanera Quiricha inoansi cuhane:

'Ajeri jaolecooruha

loreri icharaaurune jaante,

jauriaanejeein

loreri nunuheneein ne.

¹¹ Acate

jataain cana rai

cojoelanaacojoaain ichae

Cana Coanera,'

naain laenanohinihane jaan reretaain aonaquiche chariji banane,"

naain jetao ocoana icharaauru que cuaain cachaauru rai ereerejeein acaauru relae Jesoso.

¹² Niritiin acaauru que cuaain relanajaa Jesosone que nainacuruhane jaun jetaote, Jesoso mucunaa jerecure Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureauru, saseredotecuru curuaanaacuru, naaonjoainuri. Nejetaote, Jesoso aina neeuruha arajiin cachaaurune jaun cachaauru coasiha ecu ratiriin jelai caje amuure.

Impoestonu que coriqui teeuruhane que iriha Jesosone

(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

¹³ Nitohaneein ecu ratiriin jelai caje amuuruhane baiha jetaote, Erodesi ere tonoraeraauru, fariseeocuru, naaonjoainuri letoaaure, rai ereeuruhane jana tonaain acaauru tonoraa Jesosone nechu jataain coulurujueeuruhane jaanu lera ariha cuuruhane coina. ¹⁴ Acaauru jetaote rene turuhin jetao: "Ii que tonaain iriha cachane niha natiin, tonoraelanaala esinae rauhijiriin ereein neeine coitucuhacaanu. Chaen techu nohanelanaala esinae rauhijiriin jeriha Cana Coaneranane rijijeein ichaoha cachane coina cacha relai. Aihane jaun, caohachaana

Romanocuru curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui tihacaanune. Ainihane chatohaneriha. Coretena nainichaanuna. Ainihanena niriiriha,” naaure jetao Jesoso rai fariseeocuru aina Erodesi ere tonoraerauru.

¹⁵ Nejetaote, nechu jataain cairichaa aitocuruhane que nainaane jaun jetao:

“Chanuna cacairichanaa coacuhin niritiin carai ereeiche. Carai cajiha nii coriqui uhaauchene coarae,” naa acauru rai Jesusone jaun, ¹⁶ rai coriqui teuruhane jana jetaote: “Chaa curuaa caa laenanohineein ne rai cojunaca aina,” naa acauru rai Jesusone jaun jetao: “Romanocuru curuaanaa enferadoro curuaa,” naaure jetao rai.

¹⁷ Nii jaun jetaote acauru rai: “Aihana jaun chujian enferadoro que banijiaain nenea teeuche enferadoro rai. Chaen Cana Coaunera que banijiaain nenea teeuche Cana Coaunera rai,” naain acauru tonoraa Jesusone jaun jetaote, ecu jataain cojoelatiin aonajeure.

Ohane baiha oo caje ichanaa cachane bajaauruha sadoseeocurune
(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

¹⁸ Nii jana jetaote, Jesoso coaraa uure sadoseeocuru, oo caje ichanaa cacha suujuene esenetaaurenihane jaun caje bajaauruhane coina. Acauru jetaote rene turuhin jetao:

¹⁹ “Cacha relaera, Moisesate canacaanu rai laenaain ratirilu, oha leinjiin cacha nesirihateein nii comasai aina canaanai sirilanaalane, nii onaa comasai autana raa nii onaa nejerane, nii onaa aina siricha rijijieein canaanai sirihane coina. ²⁰ Nitohanihane janate, ita nejera nejesinaneein neeuruha caaunsineein cachaaaurune jana, jauriaanejeein acauru nejera nesirihateein, nii nesirihatenajan aina calaojoilanaala ohe. ²¹ Nii jaunte, nii autana rae nii onaa nejera. Nete acaentonai ohe aina calaojoilanaala. Jerichanejeein techu ohe nii acauru nichataja. ²² Nii jaaunte, nii chunocohacuru nii caaunsini ita nejeraauru calaojoilanaala oore. Nii janate tabiicha nii ene netonai ohe. ²³ Aihane jaun ooruhane baiha nacoaauneein ichanaa acauru suujuene bana, chariji comasineein jana nereein nii ene, caaunsini ita nejeraauru aina nesirihateein nihalune jaun,” naain jetao Jesoso caje bajaure sadoseeocuru.

²⁴ Nii jaun jetaote:

“Nechu jataain joaaenreeinte ereereequiche inara, Cana Coaunera Quiricha ereretaain aonaain niicha ichanenu coitucuneeichene jaun. ²⁵ Ohane baiha jerichanejeein jaberoconeein nenea rijijieein ichanaain niha quichaauru, enecuru, naaonjoainuri suujuene, inae nesirihate-naa nañecuruhi, dedeeu nenea anjeraauru rijijieein inae neeuruhane jaun. ²⁶ Tana ohane baiha jerichanejeein jaberoconeein nenea rijijieein ichanaa cacha suujuene que aitoha nuna laaojoiri moconaau neein Moisesane jaa quiricha reretaain aonaquiche inarane. Ecu jetaote Moisesa rai: ‘Canune Abaraan, Isaca, Jacobo, naaonjoainuri Coaunera neeun,’ nae jetao Cana Coaunera. ²⁷ Coatiha ohin nitajenacaauru coaunera nihei Cana Coaunera- ohin nii baiha jerichanejeein jaberoconeein nenea rijijieein nenacaauru cachaauru coaunera Cana Coaunera. Nitohanihane jaunte, jataain joaareein nii cha coitucuelanaala ereereequiche inara,” naain jetao sadoseeocuru tonorae Jesoso.

Cana Coaunera aitoonjoan- jataain cacha ichao rai nelateein nenea
(Mt 22.34-40)

²⁸ Niritiin esinae rauhijiriin sadoseeocuru tonoraa Jesosone jana aon-
ajihane jaun jetaote, Jesoso rohan nichuuntaain jetao:

“Chariji jataain jauriaanejeein Cana Coaunera aitoonjoaneein cacha
ichao rai nelateineein ne,” nae jetao, rai Moisesa aitoonjoan que cacha
relaera.

²⁹ Nii jaun jetaote:

“Jauriaanejeein cana ichao rai nelatein nenea Cana Coaunera aitoon-
joante: ‘Aonacuche Isaraeli cocoaichacuru. Cana curuaanaa Cana
Coaunerate, leinjiin acaacha itolere curuaanaa neen ne. ³⁰ Aihane
jaun, ii suujua, ii suujue, ii coichana, naonjoainuri aina curataain cana
curuaanaa Cana Coaunera belaihu. ³¹ Chaen ichaajenihane ijiabereeo
belaaain coaraaine rijijieein chamute cacha belaaain coaraau,’ nae. Nihei
caa baiha jataain cacha ichao rai nelatein nei Cana Coaunera aitoon-
joan,” nae jetao Moisesa aitoonjoan que cacha relaera rai Jesoso. ³² Nii
jaun jetaote:

“Esinae rauhijiriinte chuhisi aitohicha cacha relaera. Leinjiinte
chuhisi ne Cana Coaunera. Nihei nii baiha acaneein nei. ³³ Cana suujua,
cana suujue, cana coichana, naonjoain aina curitaain Cana Coaunera
belaaain, cana jaberoco belaichaane rijijieein cana amute cacha belaaain,
naonjoancanete chuhisi, itolere inihocuru, itolere jujuaihuru, naon-
joainuri mocohaca rori ichoae teinne amurijiriin jataain nelateine,”
nae jetao Jesoso rai Moisesa aitoonjoan que cacha relaera. ³⁴ Niritiin
esinae rauhijiriin tonoraa nii Moisesa aitoonjoan que cacha relaerane
coitucuhane jaun jetaote:

“Coatiha icharaain niheei Cana Coaunera Cojoanonaa que neeine
coina,” naa Jesosone jaun jetaote, inae nii tonaai caje chatohanai ba-
janaa coitucueene.

*“Chatohanai caje nefoeratenaa ne Mesihasi” naain bajaa Jesosone
(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)*

³⁵ Nii baiha Teenforo asaae neein cachaauru relaane jaun jetaote:

“Chanuna Rabiri caje nefoeratenaa niha Mesihazine que aitocure
Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureraauru. ³⁶ Cana Coaunera Suujue
aitoroatenojinein:

“Cau carautono nichajai que
nelauriaau carohan,
ichei nejeratenacaauru amuritoherateein,
itiha asaae tenajaanune reen tiaajeein,”
naa Cana Coaunera cana curuaanaa rai,’ naa Rabiri inatiin.

³⁷ Aihane jaun, inasiina Rabiri nefoerate caje nenaanere Mesi-
hasi, Cana Curuaanaa neein curuaatiha Rabiri netonai inatiin,” naa
cachaauru rai Jesoso jana jetaote, rautatiin Jesoso aonajeure nii ecu
arajiin nenacaauru cachaauru.

*Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureraauru ichao biha Jesosone
(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)*

³⁸ Nitohaneein cachaauru relaane aina cuaain jetaote:

“Caohachaaain nocohalajiin ichaaoche, Moisesa aitoonjoan que cacha
relaaureraauru que. Cacha relaauruhane jaa cocajione jiaainte, bero
cuhaneeuru acaauru que suujua acatecuruhane coarateein neeu-
ruha cachaaurune jereeinchuru amuure. ³⁹ Chaente netaojiaain Cana
Coaunera rai rauhi que ereereecuruhane jaan coloheri sinacoca asaae

enooruhane jataain nelateein nenea rijijieein rori caohacha ichoae nelauriana rautatiin, beseta ichaain lenonecuruhane jaun niha natiin rori caohachaauru ichoae nelauriana rautatiin aihure. ⁴⁰ Chaentechu, autanaauru caje acaauru loreri niha natiin ruluure. Nitohaneente necha aansaneein ichaaoruhane que nainacuruha cachaaurune coataa sonafaajianaachuru Cana Coaunera bajaee bajajeein ichaaore. Acaaurute leochaauru amuritoheriin caseteco coaraa cuurureein,” naain jetao cachaauru relae Jesoso.

Nichaonajaanu que niicha sirii coriqui tiha Cana Coaunera belaiha leinjiin autana cairicheine
(Lc 21.1-4)

⁴¹ Nii jana jetaote, coriqui teeuruhane jaan curu cuhane coriqui teeuruha cachaaurune jana coarajiha lauheguuin Jesusone jana jetao, jataain araainanaain coriqui teure coriquihonacaauru. ⁴² Nii jana jetaote, turuhin jataain coroatajajeei coreein nenea coriqui tiha cue, nii teeuruhane jaa curu cuhane ita que jerajeein, leinjiin autana jataain cairichei. ⁴³ Nii coarajeein jetaote, aina nerelanacaauru cotijiaain jetao: “Esinae rauhijiriin satiin caa curu cuhane coriqui teeurera amurijiriinte coriqui te caa leinjiin autana cairichei. ⁴⁴ Jana satiin caa coriquihonacaaurute, acaauru rai cautena coriqui caa teure. Nete laen caa ene jataain cairicheinijian natiin, acaihanijin nichaonajaanu que niicha sirii te jitariin,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

13

Itajenojoinerichaain Teenforone biha Jesusone
(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Inae nii Teenforo caje mituha cuha Jesusone jana jetaote rai jetao: “Cacha relaera, jataain caohatiin ajeri caje ichanohiniha caa Teenforone coaraaina,” naa rai aina nerelanacaauru caje leinjiine jaun jetaote:

² “Jataainte niqui caohatiin tasiojoaain ichanohineein coaraai. Nete inae turuha cojoanonaane bana, nii leinjiinjin nenereein caa ajeri ita ichoae tein ichanohineein inaraacha coarajei, satiin itajenojoiniha curichaaaine jaun,” naain jetao aina nerelanaa tonorae Jesoso.

Nacooauneen tururichaain Cana Coaunera Cojoanonaane
(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Nii baiha jetaote, nii Teenforo coarajeein rohan nenea Olibo bichataneu cue jetao aina nerelanacaauru aina Jesoso. Inae ecu turuuruhane jaun nelauriariin lauhecoha Jesusone jana jetaote:

⁴ “Chatohanai janonaa banana nunuhereein nitohanai. Chatohanaina jana, inae jataain cataainjian nitohanaine jana coaarareein,” naain caje bajaauruha jelai teteriin, Fedoro, Saantiaao, Joaan, Aanderesi, naonjoainurine jaun jetaote: ⁵ “Inara coritaain niha chunine coataa caohachaaain nainain neuche. ⁶ Arajiichurute canuniha nocoetiinchuru turuhin: ‘Canune Curisito neeunra,’ naa uuruhane, arajii cachaauru nii acaauru coritaauruhane esenetaa cuurureein. ⁷ Jiaonriha: ‘Ecuuru ecuurute ne sonaana,’ naain coitucuhichene nesooneein casiichene. Nitohaneente nunuheca cureein. Nete caa caitoonjoan cojoanonaa satono que turuhane jaun ainereein. ⁸ Laurihu laurihu nenacaauru cachaaurute, leochaauru aina nejerateein, ita que nererojoecaain niha

cuurureein. Jana leeocho atane que ichaonacaaaurute, leeocho atane que ichaonacaauru aina sonaana que niha cuurureein. Chaentechu araa lauriin aihane jaaunru, jataain mijiaaaineein niha cureein carora tabai. Nii janate, niha cureein mijitena. Niite aasaeriin necairichanaa nunuheniha cureein.

⁹ Aihane jaun caohachaaain nainaaain neeuche. Canu corenihate, cocoinanacaihuru, *reychuru*, naaonjoainuri bijiu inara teeuruhane janate, sinacocacuru asaaecuru teein inara bisiha cuurureein. Nitohaneein inara teeuruhane banate, esinae rauhijiriin canuneein nihanune biha curiquicheein acaauru rai. ¹⁰ Jaiti nitohaneein satono que turuenihane ajinihate, satiin cachaauru chauratane sacutaain lauri lauri nenacaauru rai caa caitonjoan nosa caje nichoteeururichaaaine beebijiha curiquicheein. ¹¹ Aihane jaun, cocoinanacaihuru rene inara amaauruhane, jiaonriha acaauru rai ereeichene jaaque tonajeein cuichene. Inae ecu ereeichene coina turuhichene coatiha inara aitoriheeicheein. Cana Coaunera aitoroatenojoin Cana Coaunera Suujue letononeeinte aitoriquicheein. ¹² Rai nejeraauruhachate nejeraauru colurujija cuurureein ateinanohineeuruhane coina. Jana rai calaohichuruhachate colurijija cuurureein acaauru inacaauru. Nii janate rai inaca colurujeeuruha acaauru calaohichurune jana, acaauru ateinaa cuurureein. ¹³ Canu cachaneein neeichene corenihate inara cotaairiin inara coaraa cuurureein satiin caa chauratane sacuritaain nenacaauru cachaauru. Nete nitohaniha sainejein satono que tiaain caitonjoan tonoraain neite ichoteratenojoiniha cureein.

¹⁴ Aihane jaun caa reretaain aonaain tonoraache. Inae nii Teenforo asaae jelai teein Cana Coaunera que banijiaain *altar* ichoae ecooca Cana Coaunera que nejeratenaa casicheine coaraquichene, ichatane jana cuhin sorooruhine Jodea ichaonacaauru. ¹⁵ Ecuun rai loreri satono coarana ichoae niha chunine jana niha nitohanaine, jiaonriha rucuhale niha natiin roconaa coaacane. Rauhijiriincha fauhi amuhine. ¹⁶ Jana ocoana jana nihane jana aihane, jiaonriha jelaiha nejenohin cajione ranaa coaacane. ¹⁷ Jataainte cairichaaajoaurureein nii cojoanonaa que inae turuhane bana ausirineein nenacaauru enecuru, sisihajeein canaanai sirichaauru, naaonjoainuri. ¹⁸ Nabana elohena bana niha nitohanaine coataa Cana Coaunera bajaauche inara. ¹⁹ Cana rai chauratane coaanaain nihalu Cana Coaunerane baiha, nitohanai necairichanaa coaraa chariji banane que airijiinte, jataain niha cureein necairichanaa cojoanonaa. ²⁰ Nii necairichanaa cojoanonaa sarotiaeniha Cana Coaunerane, nerihe chuni nichotei nii caje. Nete rai cachaneein janijiin niicha ranojoinunri jataain belaihane jaun, nabana nitajeeuruhane coataa nii cojoanonaa sarotiareein.

²¹ Aihane jaun chunocoha inara rai: ‘Caute ne Mesihasi. Ecute ne,’ naa inara rene turuhinne, jiaonriha esenetaaichene. ²² Mesihasi niha nocoetiinchurute *profetane* lanaala nenacaurune maajeeichuru, inara coritaa cojoelanaacojoai ichaa cuurureein. Janijiin Cana Coaunera ranojoinuru niha natiinte coritaurureein. ²³ Aihane jaun, caohachaaain necohalajiin itolereneein neeichene coinane caraajenihane inara rai aitoon, que nainaaain neeichene coina,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

Nacooauneein tururichaa'in cacha caje nejanoanaa Curisitone
(Mt 24.29-35, 42-44; Lc 21.25-36)

²⁴ Niritiin jetaote: “Nitohaneein inae niha necairichanaa cojoanon-aane baihate, nocoena niha enotone jana, atene netonai conoenereein.
²⁵ Nii janate, dede cajene maajeeichuru naluhacoaa arasijieeurune jana, nesoone caaun rijijijianiha cuurureein dedeeu nenacaauru netonai.
²⁶ Nitohanihane janate, itolere ichana nainihane coaarateein nelate que nelateein dede sacari jana fauha uhanu canu Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaunne jana coarriquicheein. ²⁷ Acate rai anjeraauru letoareein, nii janijiin niicha raauri, rai cachaauru taojiaain raauruha satiin caa chauratane tinonoritiin nuurihuru cajeeurune maajeein, dede uurihuru cajeeurune maajeeichurune coina.

²⁸ Caohachaa'in nainacuche, caa uhera que cuaain inara relaanune que. Inae satiin naluha nune alone baiha nacooauneein nalojoaa uherane coaraqichenete, caje inae nichuuntaa ajaanaane coitucuhiche.
²⁹ Nii rijijieein nainacuche caa caitoonjoan rijijieein aihane coaraqichene, canu Cana Coaunera Calaohi cacha caje nejanoanaa nichaaunne inae nichuuntaa turuhanune que. ³⁰ Esinae rauhijiriine aitoon, jaiti ooreniha ena caa satiin canu aina nenacaaurune janate, ³¹ nitajereein caa chauratane aina dede. Nete lae caa aitocooaunne jaa quere, caa aitocooaunne rijijieein que tihane reentiaain nereein.

³² Nete laen: ‘Naaonjoain cojoanonaa banate ecu tiaain aicheein,’ nene naain nii chuni coitucuera. Niheichu dedeeu nenacaauru anjeraauru niha natiin coitucuuruhi. Niheichu canu niha natiin coitucuhaaun, leinjiin Ofaachate coitucujue. ³³ Niique tihaneree tiaain caohachaa'in nainaa'in Cana Coaunera bajajeein neeuche. Coatiha coitucueraai nii airichaa'ine jaa cojoanonaa. ³⁴ Acate coriaji ataneu cunaa jeriha leinjiin cachane, rai cachaauru que loreri beraichateein, le cacha cachaauru rai amihanenaa teein, nii loreri beraicha que beraichate-najaa'in ratirinajaa'in amuhane rijijie. ³⁵⁻³⁶ Aihane jaun, caohachaa'in nainaa'in turuhane cohajeein neeuche inara. Coatiha coitucueraai turuha nii loreri erorane, sona naluque, dede cataaun, ataohari irihanau, janone, naaonjoaainijin, turuhane jana letona jatoroaain neneeichene coataa. ³⁷ Caa inara rai aitocooaunne rijitooe'ine leeochoaauru rai netonai aitoon, caohachaa'in nainaa'in cohaquichene coina,” nae jetao, Fedoro, Saantiaao, Joaan, Aanderesi, naaonjoainuri rai Jesoso.

14

Jesoso mucuuruhane coina ita taojiaauruhane
(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Coroata janohin lanajeeca jorerera colane ichanohin faan quihuruhane jaan beseta fasocoane jana jetaote, chunocoha que coritaerateein, Jesoso mucuhin ateinaauruhane jaan lera arihure saseredotecuru curuaanaacuru aina Moisesa aitoonjoan que cacha relaaaureraauru.
² Nii jana tabaauru jetaote:

“Nainihe'i nitohanai ichacaache beseta nunuhe banane. Nabana cana que nejerateeuruha ecu aina nenacaauru cachaaurune coataa,” naaure jetao ecu ita rai.

Alabastro caje ichanohi que curuhin nenea jujuai choroha leinjiin ene Jesoso ichooaene

(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³ Betaniau cosibi ruhecaeraneein niicha curuaatehuri Simoon loreri asaae turuhin, ecu nelauriana najaan rori choae lauhecoha Jesusone jana jetaote, *alabastro* caje ichanohi que curuhin- ujuane nejesina caje ichanohi jataain coretiin nenea jujuai nardo amaain turuha cue leinjiin ene. Nitohaneein turuhin jetaote nii jujuai curu raiheitiin Jesoso couturi choae chorohe. ⁴ Nii jana ecu neein coarajeerera tabaauru jetaote obajein jetao:

⁵ “Chanuna que cairichaaihuru coroatajanena richaae, nichata fashai denario core jeeoni amurijiriin nii jataain coretiin nenea jujuai nardo que necoretelanaala joareen nii jujuaain ichanohi jaohiche,” naain jetao nii ene que ereein nocoeje chanuure. Nii le denario jetaote le jiiichoo amihanenaa core ne.

⁶ Nii jana jetaote acaauru rai:

“Coo nocoeje chanuhin, coa rohecaache. Jataain caohachate ichae catohaneein canu teein. ⁷ Itolere banate inara aina neeurureein cairicheihuru. Nii jaunte, acaauru coroatajanena jeriquichene jaan que, acaauru coroatajanena naineriquicheein. Jana canu, itolere cojoanona bana inara aina neriaauni. ⁸ Caa enete niicha ichana nainei ichae, cajabereeo jujuaauruhane jaanu que niicha rucujui nihane jaun. ⁹ Esinae rauhijiriine aitoon. Chunijihuunru chauratane sacuritaain nosa caje nichoteeuru richaaine coina caitoonjoan canu ere beebejeeuruhane jaunrute, caa catohaneein canu jaberoco jujuaa caa enene jaan coaauca cuurureein. Nitohaneainte coaaujojoi niha cureein,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Jesoso coulurujih Jodasine

(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰ Nii Jesoso aina nerelanacaauru lechoonca coroataja Jodasi Isacariote jetaote, saseredotecuru curuaanaacuru coaraa cue, acaauru aina ereein, Jesoso rene amanajaane coina. ¹¹ Nitohaneein acaauru rene turuhin amanajaane coina acaauru rai aitoha Jodasine jaun jetaote, jataain coroajein rai coriqui tenaa jerecuruhane jaun, jelai nedaoriha Jesusone que coacue, rene amanajaane coina Jodasi.

Aina nerelanacaauru aina janotiin lenoniha Jesusone

(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹² Jorerera colane ichanohin faan quiin, Cana Coaunera rai carenero narejeen sooruhane jaan fasocoo beseta cojoanona nunuhe bana jetaote:

“Chu fasocoo cojoanotiin que lenonichaachene jaanu que lenone jaa kuhacaanune jeree,” naain jetao Jesoso caje bajaure aina nerelanacaauru.

¹³ Niritocuruha raine jaun jetaote, coroatajai aina nerelanacaauru letoain jetao:

“Chajaain taa neseu cunichuche. Inae ecu turuhichene jana, baichaje kuhane acau baaibaichaaain cuujuiha leinjiin cachane jana eruhichene sacuuche. ¹⁴ Chaen inae loreri asaae enohane, nii loreri erora rai: ‘Caha relaerate ii caje bajaerate, Chariji ucua kuhane canu aina nerelanacaauru aina lenonerichaanuhin fasocoo cojoanotiin que,

naain bajaerate,' naaiche rainete,¹⁵ aca inara que ecuunetiin coaranai loreri asaae, caohatiin rucuhenojineein nenea ucuha seejoan coaratereein. Chaen inae inara que coaratiha nii loreri erorane, ecu teein janoitiin cana lenonenu enoalaauche," naain jetao, nii aina nerelanacaauru suujuateein letoanajae Jesoso.

¹⁶ Nii jaun jetaote, nii neseu cuhin acaauru rai aitoha Jesusone rijijieein leinjiin cache eruha cuure nii coroatajai aina nerelanacaauru. Nii jana jetao acaauru que leinjiin ucuha coaratiha nii cachane jaun, ecu teein fasocoa cojoanotiin que lenonecuruhane coina lenone jaare.

¹⁷ Inae nocohejihane jana jetaote ecu leeochoauru aina nerelanacaauru aina turuha cue Jesoso. ¹⁸ Nitohaneein lenonecuruhane jaaun neein jetaote:

"Esinae rauhijiriin ena cau caniha inara jiniichaaain lenoniha nenaate, canu que nesuujeein cacoluruheca cureein," naa acaauru rai Jesusone jaun jetaote,¹⁹ jataain inaderaain:

"Canuna ii coulurujuerichaaunte," naain caje bajaare le cache cahaauru. ²⁰ Nii jaun jetaote:

"Ena, cau canu aina lechoonca coroatajai nequichene caje nenea, canu jiniichaaain canu ojaichu cuhane faan setejiaain quichate acane.

²¹ Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhane aitohane rijijieein itolere-neein aihanete ne. Nete jataain cairichaaajoareein nii caque nesuujeein cacoluruhera. Jataainte caohacharelu, nejanoaenihalu nii cachane," nae jetao acaauru rai Jesoso.

²² Nitohaneein lenonecuruhane ucuatoha jetaote, faan mucuuriin Cana Coaunera bajaain, cataaun tacaain taturiin acaauru rai teein jetao:

"Nocoo caa quihucho. Caate cajabereeeoneein nenea ne," naain jetao acaauru rai te Jesoso.

²³ Nii baiha, acaauru coconeein nenea bino curu mucuuriin, Cana Coaunera bajaain acaauru rai tihane jana jetaote, satiin ita rai leruune leruunein cooruhane baiha jetao: ²⁴ "Caa canaacha coite canu coichana ne. Acate arajii cachaauru osa coreniha nijiaonrichaaainne coina Cana Coauneraacha icharatei ichacaanne jerichaaunne jaan cojunacaneein nenea ne. ²⁵ Esinae rauhijiriin nacoaauneein caa baiha bino corihaaunni, Cana Coaunera Cojoanona necaohacha que neein ecu nenea bino cohanune reentiaain," nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

Coitucuha nocoetelanaala nesuujuerichaaain Fedorone biha Jesusone (Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

²⁶ Nitohaneein jetaote, salmo que nenateein Cana Coaunera coroaecuruhane baiha jetao aina nerelanacaauru aina jiniiquiin Olibo bichataneu cue Jesoso. ²⁷ Inae ecu turuhin jetaote:

"Enene cojoanotiin cuhanete, satiin canu esenetaaichene jianein ita caje riaaneriquicheein. Nitohaneichene cinate: 'Carenerocuru beraicha sooruhane janate, cajihanein riaaniha cuurureein carenerocuru,' naain laenanohineein ne Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhane. ²⁸ Nena inae ichanacaanne, jaiti Calileea turusiquichene ajiniha, canu inara ichoaachaniha ecu niha cureeunni," naa acaauru rai Jesusone jana jetaote: ²⁹ "Satiin ii esenetaauruhane jianecuruhane nihanatiin coatiha laen airinaaunni canu," naa Fedorone jana jetaote:

³⁰ "Esinae rauhijiriin enene cojoanotiin cuhanete, jaiti coroata saain ereniha ataoharine jana, canu coitucuha nocoetelanaala nichata saain

nesuujia curiquiin,” naa Fedoro rai Jesusone jana jetaote: ³¹ “Ii aina jiniiquiin ateinanohi nihanune coina aitocuruhane nihanatiin, coatiha nii ichoitucuha nocoetelanaala nesuujuerihaaunni,” naa Jesoso rai Fedorone jana jetaote leeochoaauru netonai jerichanetojoein aitocure.

Jetesemanii Cana Coaunera bajaa Jesusone

(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³² Nii baiha jetaote, Jetesemaniineein niicha curuaatehuri cuhin, inae ecu turuuruhanane jana jetao:

“Cau nelauriaain canu cohacuchene, inara tonohanau Cana Coaunera bajani,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

³³ Niritiin jetaote, Fedoro, Saantiaao, Joan, naonjoainuri amaain cuhin jetao, jataain inaderaain nererojoecae Jesoso.

³⁴ Nitohanein nererojoecaain jetaote: “Jataain onaanajaanu rijitocojooaante inaderae casuujua. Cau nedaauche inara. Jiaonriha siniichene. Nirijieein ichaaojoein canu cohacuche,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

³⁵⁻³⁶ Niritiin ratirinajaain acaauru caje nita cutiin jetaote, notoroaain atane que nauri temetaain jetao: “Ofa, coatiha ii rai caaintajerihei caa necairichanaa tabai caje canu ichoteratena jereeine. Nena canu jerichaaunne rijijieein ichaaine jereneen, ii jereeine rijijieein ichaau,” naain jetao Cana Coaunera bajae Jesoso. ³⁷ Inae Cana Coaunera bajaane baiha, jelaiha acaauru coaraa cuhane jana jetaote, sinihuruhane jana erunajaa cue. Nii jaun jetaote: “Inaenachura siniite Simoon. Jataainachura asaeriinijin sinirena abaantaain ichaaojoenaa naineneite. ³⁸ Nabana osa que nesaruquichene coataa sinirena abaantaain ichaaojoein Cana Coaunera bajaauche. Jataainte niqiu inara suujua cuhane ainaa jeriquiche. Nete jataain abaantasine inara jaberoco,” nae jetao Fedoro rai Jesoso.

³⁹ Niritiin jetaote, nacoaaunein jelaiha cuhin jerichanetojoein Cana Coaunera bajaa cue. ⁴⁰ Inae Cana Coaunera bajaane baiha, acaauru coaraa cuhane jana jetaote jataain siniitooruhane jaun, sinihuruha aina nerelanacaaurune jana erunajaa cue Jesoso. Nii jaun jetaote, nii tonaain tonoraauruhane jaanu coitucuurene. ⁴¹ Inae nichata saain jelaiha cuhane baiha nacoaaunein turuhin jetaote:

“Jaitinachura neloraain siniichete. Inae laen necha aansaineein osaaonacaauru bijiu Cacha Calaohi nichaaune mucuhin teeuruhane rai nihane cojoinaca que tiha. ⁴² Chajaain nimichucuchete amuhacache. Inae tajiha nichuutaa canu belaihane saijieein canu colurujuera,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

Jesoso mucuhin amaauruhane

(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴³ Niritiin jaiti ereerejiha aina nerelanacaauru aina Jesusone jana jetaote, sabere, enuha, naonjoainuri que biji achuneguuiin arajii cachaauru que corianeraain turuha cue nii Jesoso aina nerelanacaauru lechoonca coroatajanein nena Jodasi. Acaauru letoaauruha saseredotecuru curuaanaacuru aina Moisesa aitoonjoan que cacha relaaaureraauru, Joriocuru bichauhenaauru, naonjoainurine jaun. ⁴⁴ Nitohanein que nesuujueein colurujueein jetaote: “Nii quiiha meri lioracaite acanereein. Chaen mucuhin caohatiin biji ichojoaain amaauche,” naain jetao amanajae Jodasi.

⁴⁵ Niritiin acaauru amaain jetaote, inae rene turuhin rohan nichuutaain jetao:

“Cacha relaera,” naain jetao Jesoso meri lohite Jodasi. ⁴⁶ Nitohaneein jetaote, Jesoso mucuhin amaauere.

⁴⁷ Nii jana jetaote, sabere mucuhanecha neoriin leinjiin saseredotecuru curuaanaa cacha uricho beuhite, ecu acaauru aina nenea cacha. ⁴⁸ Nii jana jetaote, nii mucuha cunacaauru cachaauru rai jetao: “Chanuna necha aansai asijiauto mucuera tocuhaneein enuha, sabere, naaonjoain uhaain canu mucuha uhiche. ⁴⁹ Itolere cojoanonaa banane inara jana Teenforo asaee neein cachaauru relanajacoon. Nii jana chabana canu mucunajaoheehiche. Nete Quiricha inoansi cuhane aitoaha Cana Coaunerane nainaaichene cointate caa aache,” nae jetao nii mucuha cunacaauru cachaauru rai Jesoso.

⁵⁰ Nii jana jetaote, ecu jelai Jesoso ratiriin, satiin soroore aina nerelanacaauru. ⁵¹ Nii jana leinjiin enamanaa jetaote, shojoera que shoheshoheequiin caaijie cuujihane jana jetao, acaantonai mucuuruhane jaun, ⁵² nii shojoera ratiriin machoheequiin cha colane soroe.

Joriocuru bichauhenaauru- niha chatohanaine rucuhaneein nenacaauru- Junta Suprema acatiha niha Jesusone
(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵³ Nitohaneein saseredotecuru curuaanaacuru curuaana rene Jesoso amaauruhane jana jetaote, satiin ecu netaojiaaure saseredotecuru curuaanaacuru, Joriocuru bichauhenaauru, Moisesa aitoonjoan que cacha relaaureaauru, naaonjoainuri. ⁵⁴ Nii jana jetaote, nita coarajeein caaijie cuuje Fedoro, saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa loreri chajeniha tiaajeein. Inae ecu turuhin jetaote, Teenforo beraaihurera aina nelauriaain usi que nichaatiha nedae.

⁵⁵ Nii jana jetaote, Jesoso sohin jaaoruhane jaanu lera airihure saseredotecuru curuaanaacuru, chaen satiin Joriocuru bichauhenaauru- *Junta Supremacuru*, naaonjoainuri. Nejetaote, nii chatohaneein teeuruhane jaanu lera eruurene, ⁵⁶ nitohaneein nohaneein colurujeeuruha arajiin cachaaurune saijieein ita rijitjoeein aitocurenihane jaun. ⁵⁷ Nii jana tabaauru jetaote, nimichuhin nechu jataain nohanein:

⁵⁸ “Canacaanu uricho quene aonacaun: ‘Caa cachaauruhacha ichai Teenforo itajeeinne, nichata janojoein cuhane leeocho ichana naineeun cachaauruhacha ichanohinelanaala,’ naane jana,” naain jetao colurujeeure.

⁵⁹ Nejetaote, ita rijitjoein cuvain colurujeeurenihane jaun eseneta nainecurene.

⁶⁰ Nii jana jetaote, satiin nii ecu nenacaauru cataaun nichaaurain jetao: “Chatohanaina ichaate, toon toritiin icholuruhacuruhane jana tonoranajaeneein,” naain jetao Jesoso caje bajae saseredotecuru curuaanaacuru curaanaa. ⁶¹ Nejetaote, tonoraalanaala inauhenecha aonaje Jesoso. Nii jaun jetaote, nacoaauneein rai jetao:

“Iina itolere icharaanu que turuha uheni Cana Coaunera Calaohi Mesihasi neei,” naain caje bajaa saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaane jana jetaote: ⁶² “Ejeen, acaneeunchujianrana. Inarate itolere ichana nainera neein nenea Ofa raotono nichajai que lauhecohanune jana cacoarariquicheein. Chaen techu, inae ecu tihane bana dede caje,

dede sacari jana uhin fauha uhanune jana canu coariquicheein,” nae jetao rai Jesoso.

⁶³ Nii jaun jetaote, obaecane cojunacaneein cajione soaisoain jetao: ⁶⁴ “Cha nenacaeneeina coara lateriquiche. Inara uricho quete, inae Cana Coaunera Calahiniha nocoetiin irihane aonaquiche. Tonaquiche jana nii que,” naa acaauru rai saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaane jana jetaote, satiin ita suujua rijitoein nii coulurujeeruhane ujuaaihoneein aca ohane coina aitocure.

⁶⁵ Nii jana tabaauru jetaote, coluneeinchuru nota conajaain bisiin jetao: “Aihane caa ii bisicha coitucuhin beeu,” naauruhane jana jetao, Teenforo beraichacurune maajeein nomeri faohacure.

Jesoso coitucuha nocoeteniha Fedorone

(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-29)

⁶⁶⁻⁶⁷ Nii jana jetaote, loreri chajeniha usi que nichaatiha lauhecoha Fedorone coariin: “Ii netonaite Nasarete cocoaicha Jesoso aina amuhemuhena neei,” nae jetao Fedoro rene turuhin saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaa coseenra.

⁶⁸ Nii jana jetaote: “Coatiha nii carai aitohine jaan cache coitucuhaun. Chaa que chaainti nii aitohi,” naain jetao neesuujue Fedoro. Niritiin jetaote, jelai caje amuhin acuujuanaha neeorihane jana, inae ere ataohari curuaanaa. ⁶⁹ Nii jana jetaote, nacoaauneein Fedoro coaraain leeochoauru rai jetao:

“Caa netonaite, nere tonoraeraneein nena ne,” nae jetao nii coseenra, leeochoauru rai.

⁷⁰ Nejetaote nacoaauneein nesuujuue. Nii baiha neoriin jetaote, nacoaauneein Fedoro rai jetao:

“Rauhijiriinte bajiaa acaauru caje nena neei. Nii choae tacaain Calileea cocoaicha neei inatiin,” naaure jetao nii cuu nenacaauru.

⁷¹ Nii jana jetaote: “Esinae rauhijiriin Cana Coaunerate coaraje, nii aitocoichene jaa cache coitucuenihanune,” ⁷² naa Fedorone rijieeoritiin irihane coroata sathi ataoharine jana jetaote: “Jaiti coroata saain ereniha ataoharine ajinihate, cacoitucuha nocoetelanaala nichata saain nesuujueriquiin,” naalu rai Jesosone coacuhin jetao chanae Fedoro.

15

Coberenadoro Filato acatiha niha Jesusone

(Mt 27.1-2, 11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Nii jana jetaote, jataain janohetiin netaojiaaure saseredotecuru curuaanaacuru aina Jorioocuru bichauhenaauru, Moisesa aitoonjoan que cache relaaureraauru, chaen niha chatohanaine rucuheneein nenacaauru- *Junta Supremacuru*, naaonjoainuri. Nitohanein jetaote, Jesoso biji ichojoaain amaain Roma curuaanaacha letoai Jorionelanaala nena- coberenadoro Filato rai tiha cuure. ² Inae nii Filato rene turuaauruhane jana jetaote:

“Iina Jorioocuru Curuaanaa *Rey* niha,” naa rai Filatone jana jetaote: “Ejeen. Esinae rauhijiriin acanichaaunne quete aitohi,” nae jetao rai Jesoso.

³ Nii jana saseredotecuru curuaanaacuru jetaote, jataain araai laurii itolere ichaain nihane que aitiin colurujeure.

⁴ Nii jaun jetaote, nacoaauneein rai jetao:

“Aonaaun, jataain araai laurii itolere ichaain neeine que aitiinte icholuruhecure. Chanuna jana tonaain acaauru tonoraeneei,” nae jetao rai Filato.

⁵ Nejetaote, tonoraeniha Jesusone jaun: “Chatohanihane jaunna caa catoonraene,” nae suujua cuhane Filato.

Ateinanohi niha Jesusone coina rucuhecuruhane
(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38–19.16)

⁶ Nitohanein beseta bana nainein niha chuni colurujuenojoine jetaote, jerecuruha nii cachaaaurune rijijieein jianenajaque Filato. ⁷ Nii jana jetaote, caresero cuhane ne leinjiin cache Barabasineein niicha curuaatehuri. Nii Barabasite leeochoaauru aina acaauru curuaanaacuru que nejerateein sonajaain jaorera ne. ⁸ Nii jana jetaote Filato rene turuhin, nii beseta bana nainein ichanajaaocane rijijieein ichaa Filatone coina caje bajaure cachaauru. ⁹ Nii jaun jetaote, acaauru rai jetao:

“Aihane jaunna, inara Jorionequichene Curuaanaa *Rey* jianichaaunne jeriquiche,” nae jetao acaauru rai Filato, ¹⁰ saseredotecuru curuaanaa amurijiriin coitucuhin cachaauru relaa Jesusone jaun, arajii cachaauru esenetaain sacuuruhane jaun que necoelai caaun mucuhin rai teeuruhane que nainaane jaun. ¹¹ Nejetaote, cachaauru suujua tacaure saseredotecuru curuaanaacuru, Barabasi jianeratecuruhane coina. ¹² Nii jana jetaote, acaauru rai jetao:

“Chatohanai jana ichacaaunne jeriquiche caa Jorioocuru curuaanaa *Rey*nein inaraacha curuaatei aina,” naain acaauru caje bajaa Filatone jana jetaote:

¹³ “Coroso que teinene jerichaanura,” naauruha ehequinne jaun jetaote:

¹⁴ “Chatohanai baasonajian ichae,” naa acaauru rai Filatone jana jetaote, nacoaauneein ehequinn jetao:

“Coroso que teechaaura,” naaure cachaauru.

¹⁵ Nii jaun jetaote cachaauru aina caohachaaain nenea jerihane jaun Barabasi jianein, Jesuso bisichatihane baiha acaauru rai te Filato, coroso que teeuruhane coina.

¹⁶ Nii jana jetaote, nii cocoinanacai loreri chajeniha Jesuso amaain, sondaro nejesinanejeein ecu satiin netaojiaaure. ¹⁷ Nitohanein netaojiaain jetaote, que cajione jichohajiojoai lanajai curujuaain, oja caje ichanohin comai lauriaaure coturi que. ¹⁸ Nii baiha jetaote:

“Acanein neeine Jorioocuru Curuaanaa *Rey*,” naaure jetao ehequinn nechu jataain cairichaa que nocoatijaa.

¹⁹ Niritiin jetaote, enuha que rai couturi faojaain coulunecuruhane baiha, nechu jataain que ninichaaajia nacatiha neseonriaaure soondarooru. ²⁰ Nitohanein jataain que ninichaajeeuruhane baiha jetaote, nii cajione lanajai jichohajiojoai que niicha curuhacuri rocohin jetao, rai cajione esine curujuaain, jelai caje amaain coroso que tiha cuure.

Coroso que Jesuso teeuruhane
(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

²¹ Nii jana jetaote, ocoana caje caaujiha Alejaandoro, Rufo, naonjoainuri inaca leinjiin cache Sirene cocoacha Simoonne jana coaraain jetao cotihacure, nii Jesuso teeuruhane jaanu coroso amaane coina.

²² Nitohaneein jetaote, Golgotau Jesoso amaaure. Golgota naane jetaote, “Niha couturi bejerona jaan,” naane aite. ²³ Inae ecu turuhin sacari mirra jujuaain nenea que jasiiteein bino que cocoanaa jerecuhane jana jetaote conaa jerene Jesoso. ²⁴ Nitohaneein cairichaaain jetaote coroso que teein, “Chariji raineeincha nedareein,” naain que nocoatijiaain ecu nejesinajeein ita rai Jesoso cajione chaluure soondarooru. ²⁵⁻²⁶ Janone nichae nuna macohi ichoae teejia enotone jana coroso que teein jetaote: Jorioocuru curuanaa niha nocoetohane jaunte, “Jorioocuru curuaanaa *Rey ne*,” naain que aitiin, laenanohineein nenea tabara teeure coturiniha. ²⁷ Chaen jetaote ecu aina corotajai asijiautooru teeure coroso que, leinjiin raotono nichajaique, leecha rai najaabiji nichajaique, naaonjoaain. ²⁸ Nitohaneein jetaote: “Necha ansai asijiautooruneein nenea rijijieeinte nereein,” naain laenanohineein niha Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhanene ninae.

²⁹ Nii jana jetaote, coturi rurujaain:

“Ichalaraa. Chajaain aihane Teenforo itajeein nichata janojoin cuhane nacoaauneein michunaa jereeine rijijieein ³⁰ ichaajenihane ijiabereeo ichoterateein coroso caje faau,” naain jetao Jesoso nocoeje chanuure satiin ecu situanaaauru.

³¹ Saseredotecuru curuaanaacuru, Moisesa aitoonjoan que cacha relaaaureraauru, naaonjoainuri netonai jetaote:

“Leeochaauru ichoteratiha niqiu, nete raajjenihane jaberoco ichoteratena nainene. ³² Chajaain aihane caa coroso caje fauhine Mesihasi-Isaraelitaauru curuaanaa *Reyte coaraain esenetaacache*,” naain jetao que ninichaaajeure nii Moisesa aitoonjoan que cacha relaaaureraauru. Nii ecu jiniichaain coroso que nenacaauru netonai jetaotechu Jesoso nocoejechanuure.

Oha Jesusone

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

³³ Nii jana jetaote, enoto chujutora caje coauneein nunuhetein nocohena ne satiin caa chauratane nuna macohi ichoae teejiha sonanereentiaain. ³⁴ Nii rijieeoritiin jetaote, jataain tonijiaain jetao:

“Eloi, eloi, lema sabactani,” naane jetao: “Cana Coaunera cacorataaneun, chanuna catohaneein canu nainatejeei,” naa jetao aite Jesoso.

³⁵ Nii jana nii ecuneein aonajeeurera tabaauru jetaote:

“Aonacuche *profeta* inoaensi Eliasi cotihacate aite,” naaure jetao ita rai.

³⁶ Nii jaun jetaote, leinjiin acaauru caje nenea cacha jetao, jeluhaariin cuhin cajione que bino baaso elohanti sisiaain amaaain jetao, Jesoso rai sijirichae jiarana nujuan macohi que teein cohane coina. “Coa rorohecaachete aihane coroso caje fauha uha Eliasine coaracaache,” naain.

³⁷ Nii jana jetaote, jataain tonijiaain auhaquiin inae ohe Jesoso. ³⁸ Nii jaun jetaote, ecui nichajai caje nunuhetein ecoai nichaae cuhin nesoaiheite nii Teenforo bujuatecuruhane jaan cajione. ³⁹ Nii jana, ecu neein coarajiha Roma rai soondarooru curuaanaane jana niritiin oha Jesusone jaun jetaote:

“Esinae rauhijiriinte, Cana Coaunera Calahinecaiha caa cachara,” naain jetao ecu coaraje.

⁴⁰ Chaen enecuru tabaauru jetaote, caje icharajeriin neein coarajeeuruhane jana, ecu acauru aina ne Maadala bene Mariha, chaen Jose ocoala Saantiaao neba Mariha, chaen Salomee, naaonjoainuri. ⁴¹ Nii ecu neein coarajeeurera enecuru jetaote, aina cuhin Calileea niha Jesusone bana coroatajaneraneein nenacaauru ne. Chaen jetaotechu, ecu neeure arajiin leeochoaauru cachaauru, Jerosaleeun cuha Jesusone jana aina cunacaauru.

Jesoso jaberoco rucuhecuruhane
(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁴² Inae nocoheca nebetacanaa cojoanonaa que janohane coinane jana, neruujeeuruha Jorioocurune jaa cojoanonaa jana jetaote, ⁴³ Filato coaraa cue Arimatea cocoaicha Jose, Jesoso jaberoco bajaane coina. Nii Josete Jorioocuru rai nelateein nenacaauru Jorioocuru bichauhenaauru- *Junta Supremacuru* caje jataain nelateein nena ne. Acaeaentonaite tururichaain Cana Coaunera Cojoanonaane cohajeein nelu. ⁴⁴ Nii jaun jetaote, rene turuhin inae oha Jesusone que aithane jaun cojoelatothane jaun jetao soondarooru curuaanaa cotiharate Filato, esinae rauhijiriin ohane biha raine coitcuhane coina.

⁴⁵ Nii jana rene turuhin inae ohane bihane jaun jetaote Jose rai nii Jesoso jaberoco terate Filato. ⁴⁶ Nii jaun jetaote, Jesoso jaberoco fauhin jataain cajione caohacha lino coreteein nii cajione que conajae Jose. Nitohanein conaacane baiha jetaote, ajeri jachu cuhane teein, rai bacuuja fuhin ratiri ajeri jaberoco que. ⁴⁷ Nii jana jetaote, ecu aina neein nii Jesoso jaberoco teeuruhane jaa jelai coarajeeure Maadala bene Mariha, chaen Jose neba Mariha, naaonjoainuri.

16

O caje ichanaa Jesusone
(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹⁻² Inae situha nebetacanaa cojoanonaane jana jetaote, semana nunuhe cojoanonaa tomiho bana jataain janohetiin enanejeein mituhajija enotone jana jujuaihuru coreteein amaain, que Jesoso jaberoco jujuaa cuure Saantiaao neba Mariha, Maadala bene Mariha, Salomee, naaonjoainuri. ³ Nitohanein cuhin jetaote ita rai:

“Chana jana cana rai nii fueraneein nena ajeri elonare,” naain jetao niqui cuure.

⁴ Nejetaote coaracuruhane jana, elonanohinein ne nii ajeri seonjoan fueraneein nena. ⁵ Nii jana nii ajeri jachu cuhane enooruhane jana jetaote, acauru raotono nichajai que lauhaca leinjiin enamanaa somajaain tarararoti que cajionecohine jana coaraain nesooneetore nii enecuru. ⁶ Nejetaote, acauru rai: “Coa nesooneetohache. Coroso que niicha teeuri Nasarete cocoaicha Jesusona ariiche. Inae ichanaane jaun coatiha inae cau nihei. Nii teeuruhane jaan jelai coaracuche. ⁷ Chajaaain jelaiha cauhin, Fedoro, chaen aina nerelanacaauru, naaonjoainuri rai: ‘Inae inara ajinihate Calileea cue Jesoso. Ucuuaete coariquicheein, inara rai aitoroaetohane rijijieeincha, nanichuche acauru raicha,’ ” nae jetao nii enecuru rai anjera.

⁸ Nii jana jetaote, jataain nesooneetoruhane jaun chatatajanein jelai caje sorohin, nii chuni rai belanaala inauheneecha neeure.

*Maadala bene Mariha rai ecooca Jesusone**(Jn 20.11-18)*

⁹ Inae semana cojoanona nunuhe bana ichanaane baiha jetaote, nii suujua kuhane caaunsini moconajaera letono siricha- niicha rautailu Maadala bene Mariha rene ococoe jauriaanejeein Jesoso. ¹⁰ Aca jetaote, chanaain inaderaauruha nii Jesoso aina nerelanacaaaurune jana jetao, acaauru rene turuhin biha cue.

¹¹ Nitohaneein acaauru rene turuhin, jerichanejeein jaberoconeein ichaoha Jesusone coaraain biha cuha acaauru raine jana jetaote esenetaurene.

*Coroatajai aina nerelanacaaauru rai ocooca Jesusone**(Lc 24.13-35)*

¹² Nii baiha jetaote, bero kuhane cuujeeuruha coroatajai aina nerelanacaaaurune jana nejelauneein acaauru rai ococoe Jesoso. ¹³ Nitohaneein acaauru rai ocoocane coaraain, leeochoauru rai biha cuuruhane jana jetaote, nii acaauru niha natiin esenetaurene.

Niicha cocoinaauri afosotooru rai, acaauruhacha ichaneni tiha Jesusone

(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁴ Nii baiha neeoriin jetaote, lenoniha neeuruha nii lechoonca leinjiin aina nerelanacaaaurune jana jetao, ecu acaauru rai ocoochin, nii o caje ichanaane coaraain beeurera esenetana jerelanaala baasoneein rai suujua coaracuruhane caohate.

¹⁵ Nii baiha jetaote: “Chajaain caa chauratane sacuritaain nenacaaauru satiin cachaauru rai, nosa caje nichoteeururichaaaine caina jitariin caa caitoonjoan beebejenichuche. ¹⁶ Caa caitoonjoan beeichene jana esenetaain acauhanau teein nebaotisaerateite nichotiha cureein. Jana caa caitoonjoan beeichene jana esenetana jeriheichurute caseteco coaraa cuurureein. ¹⁷ Canu esenetaain canu ere tonoraain neeichenete canu neein nenea rijijieein moconajaera letonocuru sitaain, nejelauneeichuru nereeuu kuhane ereein, ¹⁸ acano niha natiin mucunaa nainein, naaonjoaain, corianiha natiin coichene nii chatohaneein baasoneein inara tenereein. Nii choae tacaain techu, cunaitenacaaauru mucuhichene nerautaa cuurureein,” nae jetao niicha cocoinaauri rai Jesoso.

*Dedeeu cuha Jesusone**(Lc 24.50-53)*

¹⁹ Niritiin niicha cocoinaauri afosotooru rai irihane baiha jetaote, dedeeu iniin rai Inaca Cana Coaunera raotono nichajai que nelauriaa cuelu Cana Curuaanaa Jesoso. ²⁰ Nii jaun jetaote, satiin chauratane sacuritaain amuhemujeein nosa caje nichoteeururichaaaine beebejiha cuuruhane jana jetao, nii acaauruhacha beebejei esenetana nainecuruha cachaaurune caina acaauru aina cuaain cojoelanaacojoai ichae Cana Coaunera.

Locasiicha laenai Ena Nena Cana Coaunera Ere

Teofilo rai Locasiicha laenai quiricha

¹ Arajii cachaaaurute caa canacaanu jana Jesoso ichanohichuru laenacurelu. ² Nii laenaeraaurute nunuhe caje coaaneen aina amuhemujeein niicha coarai que canacaanu relaeraneen neeuruhane coina tenojoineein neurelu. ³ Nii jaunna, canuhetonai satiin coitucuurera caje bajaau, rai nunuhe caje coaaneen colalajiin, caohachaa in coitucuhanune coina. Nii jana, carai netonai jataain caohachaa ne jaunna carai nelatein neeine rai laenaauru Teofilo, ⁴ esinae rauhijiriin erenaa niha nii ii relaauruhane jaa esenetaain caohachaa in coitucuhane neeine coina.

Nejanoarichaa in cacha baotisaera Joanne biha anjerane

⁵ Jodea batane curuaanaa- *rey* neein niha leinjiin Jorioneein nena Erodesine bana jetaote, ichoaelu leinjiin Cana Coaunera aina caohachaa in niha cachane coina rucuhaneen nena saseredote Sacariasi. Aca jetaote, acaauru inoansi saseredotecuru Abiasa lauri caje nenaanelu. Nii jana rai sinijera Isabeli jetaote, jauriaanejeein saseredoteneen nena Aaron nefoerateeuru caje nenaanelu. ⁶ Acaauru jetaote, esinae rauhijiriin jiniiquiin Cana Coaunera esenetaain naitoonjoan tonoraain neurelu. Nitohaneunruhane jaun jetaote nii chuniacaauru que chatohanai ujuaitea nainecurenelu.

⁷ Nejetaote, canaanai sirina inaeniha nii Isabeline jaun, leinjiinejei canaanai sirilanaala jiniiquiin biinaaneurelu.

⁸⁻⁹ Nitohaneen jetaote, inae Cana Coaunera notaracaae saseredote neeuruhane ichanohin jujui mocooruhane coina neeuruha Sacariasi laurichurune jaa cojoinacaque tihane jaun jetaote, nitohaniha saseredote neeuruhane ichaone jaun, Sacariasi que tacaajeein dadae, rori ichoaae tein jujui mocoha Teenforo asaaene coina.

¹⁰ Nitohaneen jujui mocoha enohane tonohanau jetaote, aerene neein Cana Coaunera bajae bajaecure leeochoauru saseredotecuru aina cachaauru.

¹¹ Nii jana jetaote, Sacariasi rai ecocohin, nii jujui mocohane jaa rori raotono nichajai que jetao chujujuae Cana Coaunera letono anjera. ¹² Nii jaun jetaote, nii anjera coariin, nesoonetiin cojoelatoha Sacariasine jana jetao:

¹³ “Caa nesoonetohara Sacariasi. Bajaebajaequine aonajian Cana Coaunerara. Nii ii sinijera Isabelite leinjiin canaanai siricheeincha. Acate Joaan neein curuaateriquiincha. ¹⁴ Chaentechu aina jataain raotojoin neriquiincha. Leeochoauru cachaauru netonaite nejanoa coroaecurureein, ¹⁵ jataain Cana Coaunera rai nelateinneen nerichaa in jaunra. Coatihana bino, abariinti, naaonjoainuri corinaainta. Acate esinae rauhijiriin Cana Coaunera suujue que suujuecoha cureen nejanoaane ajiniha caje coaaneeincha. ¹⁶ Acate, Cana Coaunera Ere tonoraache Israaeli cocoachaneechene coina ichareeincha. ¹⁷ Nii Joante turuha uheneni Cana Curuaanaa ajiniha cureen, Cana Coaunera ere bera

inoaensi Irihasi rai niicha tei suujueque suujuequiin- Cana Coauneraaacha ichana nainei ichaain naaonjoaaincha. Acate aicheein calao-hichuru aina jiniiquiin ita que suujua acatein neeuruha acaauru fojiaraaurune coinara. Chaen erenaa tonorana jeriheichuru netonai erenaa tonoraain naaonjoaauruhane, raotojoein Cana Curuaanaa ranaa nainecuruhane coinara,” naa rai nii anjerane jaun jetaote:

¹⁸ “Inasiine bajiaa nitohaneein nerichaaunnine esenetareeun, inae casinejera aina jiniiquiin jataain biinaanihacaanu natiinta,” naa Sacariasine jana jetaote:

¹⁹ “Canune, Cana Coaunera letono Cabirieli neeun. Acate caletoea, ichei caa erenaa raotono bihanune coina. ²⁰ Nete caa ichei aitocooaunne esenetaeneeine jaun, ena caje coauneei caa ichei caitoonjoan cojoinaca que tihanereein tiaain erenaachara neein neriquiincha,” nae jetao Sacariasi rai nii anjera.

²¹ Nii tonohanau jetaote, aerene neein Sacariasi cohacuruha cachaaurune jana, jataain carajaane jaun jetao, “Chana jataain ichae carajaain Teenforo asaae caje mituenihane coina,” naain jetao ita caje bajaaree nii aerene neein coharaauru.

²² Nii jana jetaote, tabiicha acaauru rene eresilanaala Teenforo caje mituha uhe nii Sacariasi, acaauru rai biji nejesinaacha que bihajein. Nii jaun jetaote: “Jerihanete chelai coaratiha Cana Coaunerane jaa coaracaiha Teenforo asaera,” naaunre jetao ita rai.

Nii caje nunuhetein jetaote, erenaa nainelanaala nelu Sacariasi.

²³ Inae nitohaneein teenforo asaae niicha ichanenu nainaain jetaote, jelaiha nenajaun cauha cue Sacariasi. ²⁴ Nii baiha neeonriin, inae ausirineein jetaote, rai loreri caje amuelanaala ecuhacha ne saouqui ateein rai sinijera Isabeli:

²⁵ “Cana Coauneraate, caa catohaneein caete, nabana caque nererojoeccain jaolecooruha cachaaurune coataa,” naain suujua ereein.

Nejanoarichaain Jesusone biha leinjiin anjerane

²⁶ Inae saota ateniha canaanai siraha Isabeline jana jetaote, Calileea batane que nenea Nasareteu jetao, leinjiin letono anjera Cabirieli letoae Cana Coaunera. ²⁷ Chariji bana quicha aina ichoaelanaala nenea leinjiin ranuna Mariha rene turuha cuhane coina. Nii ranuna jetaote, cana inoaensihuru curuaanaa Rabiri nefoerateneein nenea Jose que nelana-jaane rai ne.

²⁸ Nitohaneein cuhin jetaote, nii niha Marihane jaun rene turuhin enohin jetao:

“Ii renena bedaeniha uunra, Cana Coauneraacha rausiajei. Jataainte ii rausiaje Cana Coaunerara” naa rai nii anjerane jaun jetaote, ²⁹ coaariin nesoonetiin: “Chanuna caritiin ere canu rai,” naa suujua cuhane Marihane jana jetao,

³⁰ “Coa nesoonetohara Mariha. Cana Coauneraate ii janiiji, ii rai caohacha ichaane coina. ³¹ Inae leinjiin canaanai siririquiincha. Inae nejanoaane jana Jesuso neein curuaateenicha. ³² Acate itolere cacha amurijiriin itolere que nelateinnein, acaihaniji Cana Coaunera Calao-hineein nenaanein coitucuha cuurureein cachaaurura. Nii jana Cana Curuaanaa Cana Coauneraate, nii rai foeratera inoaensihuru curuaanaa neein nenea Rabiri rijijieein reyneein tereein, inara Curuaanaanein

nihane, ³³ rai nere tonoraaiche inara Isaraeli cocoaichaneeichene, chabana satonoelanaala inara Curuaanaanein nihane coinara,” naa nii anjerane jana jetao:

³⁴ “Inasiine bajiaa nitohanein leinjiin canaanai siricheeun nii chuni cacha aina ichaohanune coaalanaalata,” naa Marihane jana jetao:

³⁵ “Cana Coanera Suujuete aiha suruaane rijijieein ichoae fauha ureein, leinjiin canaanai siriine coinara. Nii jaunte nii canaanai iicha sirii, Cana Coanera Calahinereeincha.

³⁶ Ii araai Isabeli netonai techu, inae leinjiin canaanai siricheeincha. Inae biinaa nihane sainejeeinte inae canaanai siricha. ‘Canaanai sirina inaenihane jaun jete canaanai sirine,’ naauruhane jaate, inae saota atene rai canaanaicha. ³⁷ Coatiha Cana Coanera rai caaintaai chata,” naa Mariha raine jana jetaote:

³⁸ “Aihachuhisicha. Niicha belai nichaaunne rai aitohine rijijieein, niicha ichana jerei ichamiin Cana Coanerara,” naa Marihane jana jetao, inae jelai caje amue nii anjera.

Isabeli rene turuha cuha Marihane

³⁹ Nii bana jetaote, erojoein cuhin Jodea bichatane que nenea neseu cuhin Isabeli rene turuha cue jetao Mariha.

⁴⁰⁻⁴¹ Nitohanein cuhin jetaote, inae ecu turuhin Sacariasi loreri asae enohin, Isabeli rai iriha Marihane aonaain jetao, Isabeli suri cuhane neein nerurujae nii rai canaanai.

Nii jaun jetaote, Cana Coanera Suujue que suujuequiin jetao, ⁴² jataain tonijiaain:

“Cana Coanerate, itolere enecuru rai caohacha ichaane amurijiriin ichei caohacha ichae. Nii rijijieeintechu nii ii calaohi rai netonai caohacha ichae. ⁴³ Nii jaun chaneinna jana nereein canu, Cana Curuaanaa nebaneine saijieein carene turuha uhine coina. ⁴⁴ Nii carene turuhin ereeine aonaainte, rachoojoenaa caaun canu suri cuhane neein nerurujae carai canaanai. ⁴⁵ Nii jaunte raotojoein neei, ii rausiaaeca nii ichei aitoha Cana Curuaanaane esenetaain tonoraaaine jaun,” naa Mariha rai Isabeline jana jetaote:

⁴⁶ “Aihanuchujian.

⁴⁷ Canu suujuate,
itolere niicha ichana naineei ichaain,

canu ichoteratein niha

Cana Curuaanaa

Cana Coanerane jaun

coroaje,

⁴⁸ rai chanein nenihanune saijieein

canu janijiin canu rausiaaeca

Cana Coanerane jaun.

Nii jaunte

ena caje coaunein

Cana Coaneraacha rausiajeinein

cacurujuatiha cuururein

itolere janonaa bana cachaauru,

⁴⁹ nitohanein

jataain canu belaiha

itolere que nelatein

itolere ichana nainera

Cana Coaunerane jaun.

Leinjiin acaachate

Acaneein ne.

⁵⁰ Nii Cana Coaunerate,
cairichaaajoaai itolere bana
que suujua acateein

ichaonacaauru coarae.

⁵¹ Nitohaneein itolere niicha
ichana nainei ichaainte,
nii chaque nelatelanaala neuruha
nii itolere que nelaetoha

nocoetonacaaurune coina

icharaneein ne.

⁵² Chaentechu, curuanaacuru
reychuru nihanatiin,

⁵³ inae cha nelanaala
neeuruhane coina ichae.

Chaentechu,

nii leeochoauru rai

chaque nelatelanaala

cairicheinejeein nenacaauru

rausiaeraneein ne, itolere que.

Jana nii coriqui nebaneein nenacaaurute,

nii cha colane bijiicha baejeein

niha cuurureein.

⁵⁴ Aihane jaunte

rai cacha Isaraelitanichaachene

cairichaaajoaain cana

coaraane jaun,

cana coroatajanereein,

⁵⁵ inae nitohaneein ichaane coina,

cana inoaensi Abaraun,

nii rai inamacooru,

naaonjoainuri rai aitohalu

Cana Coaunerane jaun,”

naain jetao Cana Coaunera coroaaje Mariha.

⁵⁶ Nitohaneein turuha cunajau nichata ateein Isabeli aina nihane
baiha jetaote, jelaiha nenajaun cauha cuelu Mariha.

Inae nejanoaa cacha coujunacateein baotisaera Joanne

⁵⁷ Inae nejanoaane que tiha nii Isabeli rai canaanaine jaun jetaote,
quicha cojoaajineein janoae rai neba Isabeli.

⁵⁸ Nii jana jetaote, rene turuhacoaain jetao coroaeca cuure rai
naraaichuru aina rai laurijiracuru, rai caohacha ichaa Cana Coaunerane
coitucuuruha raotojoeine jaun.

⁵⁹ Inae fosa janoniha nii canaanai nejanoane jana jetaote, amaain
rai jaberoco cari saerateein jetao, rai inaca Sacariasi curuaa que jetao
curuaatenaa jerecure. ⁶⁰ Ne jetaote jerelanaala:

“Aihei, jiaohine. Joaan neein curuaacanete caohachae,” naa rai
nebane jaun jetao:

⁶¹ “Chanuna. Inasiina niha niritocojoaain curujaain charaaine
coalanaala niritocohare rai curuaa,” naain jetao jerecurene.

62 Niritiin jetaote, nii canaanai inaca coujueluhin: “Tohanriani rai curuaata,” naain jetao bajaare coitucuuruhane coina.

63 Nii jaun jetaote, acaauru caje que tein laenaane jaanu baja jetao biji nejesinaacha que. Nitohanein bajaain jetaote, “Joan neein curuaacante ne,” naain jetao laenae rai inaca, jaiti mituheniha rai nerene jaun. Nii jaun jetaote, satiin cojoelatoore cachaauru.

64 Nii rijieeoritiin inae nacoauneein mituha nerene jaun jetaote, rachoojoein Cana Coanera corojaje Sacariasi. 65 Nii jana jetaote, nitohanihane jaun cojoelatoore rai laurijiracuru coarajeuurera. Nii jaun jetaote, itolerenein Jodea bichatane batane sacuritaain coitucuhin ita rai beeberejerejetocurelu.

66 Nii aonaain cojoelatiin jetaote: “Chatohanai neeinna nereein nii canaanai,” naaure jetao, esinae rauhijiriin niicha jerenohineein nena nihane coaratiha acaauru que Cana Coaunerane coaracuruhane jaun.

Rachoojoiha Sacariasine

67 Nii jana, nii canaanai inaca Sacariasi suujueniha neein que beratiha Cana Coanera Suujuene jaun jetaote:

68 “Jataainte caohacha ichae
Cana Curuaanaa Israeli Coaunerara,
raotojoein neuruha
rai cachaaurune coina,
ichoteratiha uhana jaunra.

69 Nii jaunte,
cana inoaensihuru curuaanaa
Rabiri nefoerateneein,
jataain itolere amurijiriin
nelateein laraajiin nena letoae,
jianacon cana mitaeraanu quera.

70 Inae catohanein
ichaane coinata,
rai nere bera inoaensihuru
que beratelura.

71 Itolere
cana que nererojoecaain,
cana aina nejerateein nenacaaru,
naaonjoaihunri caje
cana mitaane coina
aitohalune jaunte,

72 nii baitena nainene,
cairichaojoaain
cana inoaensihuru coaraain
aitohalune jaun,
Cana Coaunerara.

73 Nitohanein
esinae rauhijiriin ichaane coina,
cana foeratera inoaensi Abaraan rai:

74 Jianacon,
cana aina nejeratenacaauru caje
jete cana mitaane,
cha que casilanaala nere tonoraain
leinjiin raaicha nelateein,

⁷⁵ esinae rauhijiriin
caohacha nejesina ichaain,
baaso coacuelanaala
inoalenlu netojoein,
itolere janonaa bana
nerichaacheeinje,
naain belu Cana Coaunera,
cana foeratera inoansi Abaraaun rai.

⁷⁶ Jana ii, cacalabineeinete,
acaihanijin Cana Coaunera
neein nenea ere beraneein,
Cana Curuaanaa ajiinchatera
neein niha curiquiin,
jeriha Cana Coaunerane rijijieein,
turunaa nainihane jaanu
beebejeeine coina,

⁷⁷ acaauru osa caje
acaauru ichoteraterichaain
Cana Coaunerane
coitucuuruha cachaaaurune coinara.

⁷⁸ Jataain cairichaaajoaain
cana coaraane jaunte,
dede caje cana rai
ena nenea Cojoanonaa tein
ne Cana Coaunera,
⁷⁹ nocohena tabai caje nichoteein,
nii rai Cojoanonaa que
neconaain cuhin,
cana rai niicha tenojoin
raotojoein rachoojoein
ichaonaanaja que
turuhacachene coinara,”

naain jetao nii canaanai inaca Sacariasi suujueniha neein que beratiha Cana Coaunera Suujue.

⁸⁰ Nii jana jetaote, esinae rauhijiriin Cana Coaunera Suujue que su-
ujuequiin jetao, fohejeein cuujue nii canaanai. Nitohaneein fohejeein
ichauhenaneein jetaote, cacha areroo amuhemujueein nelu, rai lauri
Israelitacuru que necoitucueratihane reein tiaaajoaain.

2

Nejanao Jesusone (Mt 1.18-25)

¹ Nii nejanoa rai niha Jesusone bana jetaote, itolereneein cana rai
chauratane sacuritaain cachaauru letoaelu reychuru curuaanaacuru
curuaanaa enferadoro Aogosto, satiin cachaauru janijiin acaauru cu-
ruaacuru cocoirichaaauruhane coina. ² Nii jauriaanejeein cachaauru
curuaa cocoirichaaauruhane bana jetaote, Siria batane coberenadoro
neein nelu Sirenio. ³ Nii jaun jetaote, satiin acaauru foerateracuru atane
cuhacoaain, quiricha cuhane curuaa teratiba cuhacoaaurelu lauri lauri
caje uhin ecu turunacaauru cachaauru.

⁴ Nii jaun jetaote, Calileea batane que nenea Nasarete caje cuhin jetao, Jodea batane que nenea Beleeun cuelu jetao Jose, jelai caje nejanoanaanein nihalu rai foeratera reyneein nenaalu Rabirine jaun. ⁵ Nii jaun jetaote, canaanai cousurihi niha Marihane jana, aina jini-iqiiin quiricha cuhane curuaa laenaratiha Beleeun cue jetao Jose, ita raauruhane rai netiin. ⁶ Nii jana inae nejanoaane que tiha nii Mariha rai canaanaine jaun jetaote, nii Beleeun neeurunajau nejanoaelu rai canaanai. ⁷ Nitohaneein, inae nejanoaa nii jauriaanejeein nenea rai calaohine jana jetaote, rai belaae que conaconariin jetao, baca lenone omane ichoae tocoeecae rai neba, neniha loreri turuurunajaanune jaun baca coloheri asaee neeuru jana nejanoaane jaun.

Carenero beraihurera renete turuure anjeraauru.

⁸ Nii jana jetaote, Beleen rohan neeure fasoto jana janoaajihanaain, letononeein carenerocuru beraihurera cachaauru. ⁹ Nii jana jetaote, acaauru rai ecooca Cana Coaunera letono anjerane jana jetao, acaauru curuhacaain jilinetoha Cana Coaunera conone jaun, luaa nesoone-toore eluhatothane jaun. ¹⁰ Nejetaote acaauru rai: “Coa nesoone-tohachera. Raotojoeein satiin rachoojoein neriquicheeine jaanune inara rai jataain erenaa caohachaneein biha uunra. ¹¹ Enete inara inoensihuru curuaanaa Rabiri neseu nejanoae inara Curuaanaa- inaraacha cohajei Meshasi jianacoon inara ichoterateraanura. ¹² Caa inara rai aito-coaunne jaate, coaraa cuhichene, baca coloheri asaee omane ichoaae rai belaae que conaanojoneein tocoeecha jana eruha curiquicheeincha,” ¹³ naa acaauru rai nii anjerane rijieeoritiin jetaote:

¹⁴ “Jataain rachoojoein
Cana Coaunera coroaecuruhine dedeeu.
Raotojoein rachoojoein
neeuruhine cau chauratane quene maajein
niicha rausiajeinein
nenacaauru-
rai cachaaurura,”

naain jetao Cana Coaunera coroaecure dede caje arajiin ecoojoacoaain anjeraauru, nii leecha anjera rohan ecocohin.

¹⁵ Inae niritiin jelaiha dedeeu cuuruha nii anjeraaurune jana jetaote: “Chajamaaunchete aihane, caa cana rai Cana Coauneraacha beratenojohin coanichaache Beleeun cuhincha. Chatohanaiquecha aiteta,” naaure jetao ita rai, nii letononeein carenerocuru beraaihureracachaauru.

¹⁶ Niritiin erojoein cuhin coaracuruhane jana jetaote, Mariha aina Jose eruuruhane jana jetao, baca lenone omane ichoae rai belaaeque conaanojoneein tocoeeque nii canaanai. ¹⁷ Nitohaneein eruhin, nii acaauru rai nii canaanai que aitha anjerane beeuruha nii letononeein carenerocuru beraihurerane jaun jetaote, ¹⁸ cojoelatoore jetao satiin ecu neein aonajeeurera cachaauru. ¹⁹ Nii jana, rai neba Mariha jetaote, rai suujua cuhane nitohanihane coacuhin jetao, suujuaacha cuhane coaraje. ²⁰ Nitohaneein esinae rauhijiriin nii acaauru rai biha anjerane rijijieein, jitariin coaracuruhane jaun jetaote: “Caohachate ichae cana rai Cana Coaunera,” naain Cana Coaunera coroaeein jelaiha cauha cuure nii letononeein carenerocuru beraihurerauru cachaauru.

Cacha que suujua acatiha Cana Coaunerane jaa coloheri Teenforo asaae Jesoso causine amaauruhane

²¹ Inae fosa janoniha nejanoane jana jetaote, nii canaanai jaberoco macohi cari saerateein, Jesoso neein curuaateeuere, jaiti ausirineniha Marihane jana aitohalu anjerane rijijieein.

²² Inae nii aitohalu Moisesane jaan cojoanonaa rijiu que tihane jaun jetaote, jiniiquiin nocoulucoherateeuruhane baiha jetao, Jerosaleeun nii canaanai amain Cana Coaunera que coitucueratiha cure. ²³ Nitohanihane caina: “Satiin jauriaanejeein quicha cojoaajineein bereeconaa Cana Coauneraachaque nii rai beree banihatemiin. ²⁴ Chaen coroatajai tajaae laaojiri serori rijijieein nenea torotola neni-hane, coroatajai serori aao uhaaine,” naain aitohalu Cana Coaunerane rijijieein nii niicha bajai tajaae amain cuure, rai naitoonjoan rijijieein nii tajaae niicha amauri mocohin que Cana Coaunera belain, que nii beree banihateeuruhane caina.

²⁵ Nii bana jetaote, Jerosaleen ichoaelu leinjiin cacha Simeon. Aca jetaote, esinae rauhijiriin Cana Coauneraacha jerei ichajeein, tururichaaan jianacoon Israeli cocoaichacuru mitaeranune cohajeein nelu. Aca jetaote, que coitucueratiha Cana Coaunera Suujuene jaun, ²⁶ nii niicha letoaeni Mesihasi coaraelanaala ohenihane coitucuelu. ²⁷ Nitohanihane jaun jetaote, nii cachauru que suujua acatiha Cana Coaunerane jaa coloheri Teenforo asaae Jesoso causine amaauruha rai fojiaraaurune jana que coitucueratiha Cana Coaunera Suujuene jaun coitucuhin, Teenforo asaae cuha Simeonne jana jetaote, que jiniichaaan nii Jesoso causine turuaaure rai fojiaraauru Teenforo asaae, Cana Coaunera aitoonjoan nainaaruhane caina. ²⁸ Nii jana jetaote, nii canaanai coariin, raain baiichaaan jetao:

²⁹ “Inae laen
nii iicha ichanenu
carai chaitoonjoan
coaracaaunne jaun,
inae laen nainichaaun ohanu
iicha jerei icharanichaaunnera,

³⁰ itolere notaracae

³¹ iicha tei jianacoon
canacaanu mitaeranu
coaracaaunne jaunra.

³² Acate Cana Coaunera
coitucuelanaala
Israelitaniheichuru
lauri lauri nenacauru que
acaauru aina
Cana Coauneraacha
ichanenu coitucueratereein.
Chaentechu
raotojoein rachoojoein
neeurureein Israelitauru,
acaauru lauri caje nenea
neein niha caa iicha letoaine jaun,”

naain jetao Cana Coaunera coroaaje Simeon.

³³ Niritoha nii canaanai que Simeonne aonajeein jetaote, ecu cojoelatoore nii canaanai fojiaraauru. ³⁴ Nii jana jetaote: “Inara coroatajanemiin Cana Coaunera,” naa acaauru raine baiha jetao, Mariha coarajeein:

“Aonaaun. Caa canaanaite, arajii Isaraeli cocoaichacuru itolere que nelaetoha nocoetonacaauru nelatelanaala nedaauruhane jana, leeochoaauru tabaauru itolere que nelateein nedaauruhane caina nenaane. Nitohaneein nihane corenihate, que jaolecoorureein arajii Isaraelitaauru, ³⁵ satiin que acaauru ichao coitucueraterichaaaine jaun. Nete jataain cunaain cacha jaberoco sauha saberene rijijieein, jataain cunaain ii suujuaque tacareein, que nejerateeriin neeururichaaaine jaun,” nae jetao Mariha rai Simeon. ³⁶ Nii jana jetaote, ecu nelu leinjiin ene netonoai- Cana Coaunera ere beraneein nena. Acate Asere laurineein nena- Fanoeri cacunu camotojoe Ana ne. Aca jetaote, jataain ranuna neein nelanajaain, caaunsi jaanacanejeein lana aina ichoaelu. ³⁷ Nii baiha jetaote, fosachoonca jana jaanacaaneein nirijieein autanaaneein ichaohin jetao, suri couu netiinchuru janotiin inetojoeinchuru, sonafaajihanaainchuru Cana Coaunera bajaee bajajeein nerejetelu nii Teenforo caje mituhelanaala. ³⁸ Nii Ana jetaote, nii Jesoso causine turuaauruhane jana ereereeca Simeonne coaraain jetao, acaentonoai nii Jesoso causine que ereereje, satiin nii nichoteeururichaaain Jerosaleen cocoaichacurune cohajeraauru cachaauru rai.

Jelaiha Nasarete caauruhane

³⁹ Inae nitohaneein jeriha Cana Coaunerane rijijieein rai naitoonjoa ichacuruhane baiha jetaote, jelaiha rai natane- Calileea batane que nena Nasarete jetao cauha cue Jose, Mariha aina. ⁴⁰ Nii jana jetaote, fohejeein itolere que nainain ichauhenanihajejin sacue nii canaanai, coroatajaniha Cana Coaunerane jaun.

Teenforo asaae niha canaanai Jesosone

⁴¹ Ajaanaa naineein jetaote, Jerosaleeun cuhin Fasocoa beseta bitoaa cunajaaoncure nii Jesoso fojiaraauru. ⁴² Nitohaneeuruhane jaun jetaote, inae lechoonca coroata jaanacaa Jesosone jana jetao, nitohaniha acaauru ichaone jaun satiin cuhin nii beseta bitoaa cuure Jerosaleen. ⁴³ Inae beseta bitoaaauruhane baiha, jelaiha nenajaun cauha cuuruha rai fojiaraaurune jana jetaote, Jerosaleeun nedae coitucuurenihane jana nii canaanai Jesoso. ⁴⁴ Nii jaun jetaote, “Inae jecha ichoachaniha cunacaauru aina cauha cuha nii Jesoso,” naa fojiaraauru suujuane jaun jetao, le janohin cuuru baiha, niicha coitucuuri, naraaichuru, naaonjoaihunri jana arihure niqui rai fojiaraauru, nejetaote eruurene. ⁴⁵ Nitohaneein eruurenihane jaun jetaote, jelaiha nejenohin ariha cuure Jerosaleeun.

⁴⁶ Nitohaneein cuhin jetaote, nichata janohane cuhane jetao Teenforo asae, Moisesa aitoonjoan que cacha relaureraauru aina, ita rai ereeuruhane aonajeein, acaauru caje nii ereeuruhane jaan baja lauhequinne jana eruha cuure. ⁴⁷ Nii jana, jataain nainain, nii ereeuruhane aonajeein, acaauru caje bajaain, acaauru tonoraane jaun jetaote, cojoelatoore satiin ecu neein aonajeerera cachaauru. ⁴⁸ Nitohanihane jana eruhin jetaote:

“Chanuna canacaanu rai belanaala nitohaneente canaanai. Ii inaca ainane ii ariirijiacaanu, neeine jaa coitucuenihacaanune jaun ii coinaderaain,” naa rai nebane jana jetaote:

⁴⁹⁻⁵⁰ “Chanuna canu ariirijieeiche. Tana canu inaca loreri asaae nihanu niicha jerenohineeine coitucuhicheneta,” naain acaauru tonoraa Jesusone jana jetaote: “Naaonjoaiquete aitera,” naain coitucusichurene rai fojiaraauru.

⁵¹ Nitohaneen fojiaraauru jiniichaain Nasarete cauhin jetaote, rai fojiaraauru ere tonoraain nerejetelu.

Satiin niriinanai jetaote, rai suujuaacha cuhane coarajerejetelu rai neba. ⁵² Nitohaneen fohejeein ichauhenanihajeen, itolere que jataain nainaain jetaote, satiin cachaauru aina caohachaaain ne nii Jesoso, coroatajaneen aina caohachaaain niha Cana Coaunerane jaun.

3

Cacha areroo niha cache cojunacatera Joaan ne

(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)

¹ Inae lechoonca saogui jaanacaain satiin cocoinanacaaihuri curuaanaa enferadoro neein niha Tiberione bana jetaote, Jodea batane rai coberenadoro neein nelu Ponsio Filato. Nii jana Erosesi jetaote, Calillea batane rai coberenadoro neein nelu. Nii jana rai nejera Ferifi jetaote, Taraconite, Itorea, naaonjoahuinri batane rai coberenadoro neein nihane jana, Abilinia batane rai coberenadoro neein nelu Lisania. ² Nii jana Caifasi, Anasi, naaonjoaihunri jetaote, saseredotecuru curuaanaacuru- curuaanaaneen neurelu. Nii bana jetaote, Sacariasi calaohi Joaan rai jetao erelu Cana Coaunera, cache areroo rai ecocohin.

³ Nii jaun jetaote, Jorodaan auhaniha nenacaauru nenaanajaauru cuujecujeein jetao, “Jeriha Cana Coaunerane rijijieen inara suujua coreuchete acauhanau teein cojunacatenohineen baotisanojoneen neeichete, inara osa caje inara ichoteratemiin Cana Coaunerara,” naain jetao, cachaauru rai beebeje Joaan. ⁴⁻⁵ Nitohaneen jetaote, icharejete Joaan. Niritiin laenaalu Cana Coaunera ere bera inoansi Isaihasine rijijieen:

“Nerichaaain cache areroo eheehejeein:

‘Cana Curuaanaa turunajaanu coeroteeuche, raujuuin cuaain.

Satiin turiararoorute nemoanojoinereen.

Atane ucuunooru nihanatiinte ranaasiin macaracanojoi nijihacoaa cureein.

⁶ Nii banate, satiin caa chauratane que nenacaauru cachaauru jianacoon cache mitaeraanu letoaa Cana Coaunerane coaracurureen,”

naain nii Joaan que aitiin laenaalu *profeta* inoansi Isaihasine rijijieen jetaote ichae Joaan.

⁷ Inae nitohaneein cachaauru cojunacatiha acauhanau tein baotisa Joanne coitucuhin, rene cuuruha cachaauru, acaauru baotisaane coinane jana jetaote: “Chaa inara osa coreniha caseteco tabai turu rai nenea caje nichoteein, jianacoo mituriquicheeine que inara rai aite, taibinaecuru. ⁸ Nitohanihane jaun, nii ajiniha caohachaa inara ichao coreein, Cana Curuaanaa Cana Coaunera coitucuhin esenetaain neeuchete, Cana Curuaanaa coitucueraneein inanacaaichene coaracurumiin cachaauru. Chaenchu jiaonriha: ‘Abaraaun nefoerate nichaanune jaun cha latihaacaanu canacaanu,’ naain inara raajeniha necoritanaa nainiheiche. Cana Coauneraachate nainere, caa ajeri jaberoco caje Abaraaun nefoerate coaunaane. ⁹ Chaentechu, inae ajianojoneein ne tero, inaana inaeniha temulene rai cojoaisi aina curuataain sauhin usihanau mocohacane rijijieein, inae jaoleneein neeuruha Cana Coaunera coitucutoha nocoetonacaaurune coina,” nae jetao acaauru rai Joaan.

Niritoha acaauru rai Joanne jaun jetaote: ¹⁰ “Chatohanai jana icharihacaanu canacaanuta,” naain caje bajaauruhane jaun jetaote:

¹¹ “Coroatajaain obiri siricha, nii obiri colane nenea rai leinjiin teeine. Chaen lenone siricha, nii lenone colane nenea rai teenera,” nae jetao acaauru rai Joaan.

¹² Nii jana jetaote, Roma curuaanaa rai *imposto* nuque cachaauru cobaraain coriqui bajaaurera tabaauru netonai, acaauru baotisa Joaan necoina turuhin jetao:

“Chatohanai jana ichariacaanu canacaanuta cacha relaera,” naauruhane jana jetao:

¹³ “Jiaonriha aitocuruha inara curuaanaacurune amuritojoaain cachaauru cobaraain leruhin basijiauhichenera,” naa acaauru rai Joanne jana jetaote:

¹⁴ “Chatohanai jana icharihacaanu canacaanuta,” naain caje bajaauruha soondarooru tabaaurune jana jetaote:

“Jiaonriha chatohanai ichaeniha chunine jana coulurujeein sonaa coacuhin cotaain niicha sirii rulunaa coauquichene. Inara amihaneeo corenihacha ichaaochera,” naa Joanne jana jetaote, ¹⁵ jataain turuha Mesihazine cohajeeruhane jaun jetao:

“Caa canaacha cohajei Mesihasi chara inae caa turuera,” naain jetao ita caje Joaan bajaure nii ecu neein coarajeerera cachaauru.

¹⁶ Niritiin ita caje bajaauruhane jaun jetaote, acaauru rai: “Canune esinae rauhijiriin, raujiaain acauhanau inara tein inara baotisaan. Jana nii cacaijie uhenite, Cana Coaunera Suujue, usi, naaonjoain que inara baotisa ureein. Acate jataain camurijiriin nelateein cocoinaain letononeein ne. Nii rai safato ichora rutueranuque nihanatiin nelatejeehaaun. ¹⁷ Chaentechu leinjiin inaro uhareein que aroso jiatuhin rai caohacha raain, rai bano mocoha charijibana jacanaacharanejeein nenea usihanaau teeine coina. Nii rijijieeinte, nii jeriha Cana Coaunera ne rijijieein nenea jeriheichuru mocoha cureein, jerihane rijijieein nenacaauru janijiin raaincha,” nae jetao satiin ecu rene turunacaauru cachaauru rai Joaan.

¹⁸ Niritiin acaauru suujuateein jetaote, acaauru rai Cana Coaunera beratenojoi Jesuso que Erenaa Raotono beebeje Joaan. ¹⁹ Chaen jetaotechu,

coberenadoro Erodesi netonoai suujuate, rai nocoala Ferifi comasai Ero-
diasi siria comasaineeine jaun, chaen itolere baasooru ichaain nihane
jianihane caina. ²⁰ Nejetaote, nitohanein nii baaso ichaane ichoae
tacaain, caresero kuhane Joaan enoae, rai niritohane coreniha.

Jesoso baotisaa Joanne

(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

²¹ Nitohanein jetaote, jaiti caresero kuhane enoaniha Erodesine
jana, acauhanau satiin cachaauru teein cojunacatenaaca acaauru baoti-
sarejete Joaan. Nitohanein cachaauru baotisaa Joanne jana jetaote, Je-
soso netonai nebaotisaeratein Cana Coaunera bajaane jana, neyoracaa
dede bacuujuane jana jetao, ²² nichoae fauhin nelauriaa uhe inanacaain
Cana Coaunera Suujue leinjiin serori rijijieein. Nii jana jetaote: “Iite
acaihaniji quiicha jeree, quiicha janijiin cacalabineein neeicha,” naain
toniha erenaa dedeeune jana jetao aonajeure.

Jesocurisito foerateeureraauru

(Mt 1.1-17)

²³ Inae nii Cana Coauneraacha icharatenohin namihaneon nunuheti-
hane bana jetaote, nichata choonca jaanaca nelu- nii Jose calaohi niha
acaauruacha bei Jesoso.

Nii jana nii Jose jetaote Eli calaohi nelu.

²⁴ Jana Mataa calaohilu jetao Eli.

Jana Lebi calaohilu jetao Mataa.

Jana Meriqui calaohilu jetao Lebi.

Jana Janaa calaohilu jetao Meriqui.

Jana Jose calaohilu jetao Janaa.

Jana Matatiasi calaohilu jetao Jose.

²⁵ Jana Amoso calaohilu jetao Matatiasi.

Jana Naaoso calaohilu jetao Amoso.

Jana Esili calaohilu jetao Naaoso.

Jana Nacaai calaohilu jetao Esili.

²⁶ Jana Maati calaohilu jetao Nacaai.

Jana Matatiasi calaohilu jetao Maati.

Jana Semei calaohilu jetao Matatiasi.

Jana Jose calaohilu jetao Semei.

Jana Jodaa calaohilu jetao Jose.

²⁷ Jana Joanaan calaohilu jetao Jodaa.

Jana Resaa calaohilu jetao Joanaan.

Jana Sorobaberi calaohilu jetao Resaa.

Jana Salatieli calaohilu jetao Sorobaberi.

Jana Neeri calaohilu jetao Salatieli.

²⁸ Jana Meriqui calaohilu jetao Neeri.

Jana Adiin calaohilu jetao Meriqui.

Jana Cosamii calaohilu jetao Adiin.

Jana Eremadaan calaohilu jetao Cosamii.

Jana Eri calaohilu jetao Eremadaan.

²⁹ Jana Jesoso calaohilu jetao Eri.

Jana Eliseri calaohilu jetao Jesoso.

Jana Jorimi calaohilu jetao Eliseri.

Jana Mataa calaohilu jetao Jorimi.

³⁰ Jana Lebi calaohilu jetao Mataa.

Jana Simeon calaohilu jetao Lebi.
 Jana Jodaa calaohilu jetao Simeon.
 Jana Jose calaohilu jetao Jodaa.
 Jana Jonaaun calaohilu jetao Jose.
 Jana Eliaquiin calaohilu jetao Jonaaun.
³¹ Jana Meleea calaohilu jetao Eleaquiin.
 Jana Mena calaohilu jetao Meleea.
 Jana Matata calaohilu jetao Mena.
 Jana Nataan calaohilu jetao Matata.
³² Jana Rabiri calaohilu jetao Nataan.
 Jana Isaihasi calaohilu jetao Rabiri.
 Jana Oberi calaohilu jetao Isaihasi.
 Jana Bosi calaohilu jetao Oberi.
 Jana Sala calaohilu jetao Bosi.
 Jana Nasoon calaohilu jetao Sala.
³³ Jana Aminadaba calaohilu jetao Nasoon.
 Jana Admin calaohilu jetao Aminadaba.
 Jana Esroon calaohilu jetao Armi.
 Jana Faresi calaohilu jetao Esroon.
 Jana Jodaa calaohilu jetao Faresi.
³⁴ Jana Jacobo calaohilu jetao Jodaa.
 Jana Isaca calaohilu jetao Jacobo.
 Jana Abaraaun calaohilu jetao Isaca.
 Jana Tare calaohilu jetao Abaraaun.
 Jana Nacoro calaohilu jetao Tare.
³⁵ Jana Seroo calaohilu jetao Nacoro.
 Jana Raco calaohilu jetao Seroo.
 Jana Fele calaohilu jetao Raco.
 Jana Eberi calaohilu jetao Fele.
 Jana Sala calaohilu jetao Eberi.
³⁶ Jana Cainaa calaohilu jetao Sala.
 Jana Arafasa calaohilu jetao Cainaa.
 Jana Sem calaohilu jetao Arafasa.
 Jana Nohe calaohilu jetao Sem.
 Jana Lamee calaohilu jetao Nohe.
³⁷ Jana Matosalee calaohilu jetao Lamee.
 Jana Enoco calaohilu jetao Matosalee.
 Jana Jaredi calaohilu jetao Enoco.
 Jana Malareri calaohilu jetao Jaredi.
 Jana Cainaa calaohilu jetao Malareri.
³⁸ Jana Enoso calaohilu jetao Cainaa.
 Jana Seti calaohilu jetao Enoso.
 Jana Adaan calaohilu jetao Seti.

Nii jana Adaan jetaote, jauriaanejeein Cana Coauneraacha coaunaineen nelu.

4

Jesoso coujuhin coaraa moconajaerane
(Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

¹ Nii baotisaa Joanne baiha Cana Coaunera Suujue que suujuequiin nucuhe Jorodaaun caje cauha cuha Jesusone jana jetaote, cacha areroo amaa Cana Coaunera Suujuene jaun jetao, ² ucuaae niha jena choonca janoneeinne jana, nechu cojuha sarue moconajaera.

Nitohaneein jenachoonca janoneein lenone lanaala nihane jaun miji-intohane jana jetaote:

³ “Chajaain aihane esinae rauhijiriin Cana Coaunera Calaohi neeine, caa ajeri jaberoco rai aitoote lenoneneein nerotomiincha,” naa nechu saruha rai moconajaerane jana jetao:

⁴ “ ‘Coatiha lenoneecha que ichaonaa nainihehi cacha,’ aite Cana Coaunera, rai Quiricha cuhane,” naain tonoraa Jesusone jaun jetaote, ⁵ luhecotariin ecuun amaa, satiin caa chauratane coarateein jetao:

⁶ “Canune jitariin canuhacha ichana nainei aina satiin caa chauratane que nenacaauru curuaanaacuru curuaanaaneein neeine coina, ichei tenaa naineeun. Satiin acaauru canu raineein neeuruhane jaunne chunicoha jerera rai tenaa naineeun.

⁷ Aihane jaun neseoriaain canu corojeein, canu bajaeein, canu bajaeeinete satiin ichei niha cureein,” naa moconajaerane jana jetao,

⁸ “Nete, ‘Acaihanijin ii Coauneraacha corojeein, rai nelateein niicha jerei ichaa,’ naain laenaerate Cana Coaunera, rai Quiricha cuhane,” naain jetao tonorae Jesuso.

⁹ Nii baiha jetaote, Jerosaleeun amaa, ecuun Teenforo ichoae inaa in jetao:

“Chajaain aihane esinae rauhijiriin Cana Coaunera Calaohi neeine caalai caje nemaroteeute coaracaa. ¹⁰ Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhane te:

‘Rai letonocuru anjeraauru
letoarichaa in Cana Coaunera
ii beraaihuruhane coina.

¹¹ Acaaurute rai biji que
ii michuurureein, nabana ajeri que
necunaitaaine coataa,’

naain laenaerate Cana Coaunera, rai Quiricha cuhane,” naa moconajaerane jana jetao,

¹² “Chaentechu: ‘Coa ii Coaunera coujuhin coaraara,’ naain laenaerate Cana Coaunera, rai Quiricha cuhane,” naain tonoraa Jesusone jana jetaote, ¹³ ecu ratiriin carajaaajoaain caje amuhe nii Moconajaera, neniha tonaain Jesuso coujuhin coaraane jaane coitucuenihane jaun.

Calileea bataneu namihaneeo nunuhetiha Jesusone

(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

¹⁴ Nitohaneein, Cana Coaunera Suujue que suujuequiin niicha ichana nainei coitucuhin, Calileea cauha cuha Jesusone jana jetaote, satiin atane sacuritaain jetao que ereeure coitucuhacoaain cachaauru.

¹⁵ Nitohaneein cuhin jetaote, netaojiaain Cana Coaunera rai Rauhi que ereerecuruhane jaa coloheri sinacocaauru naineein cuhecujeein cachaauru relaane jaun jetao, satiin coroaecure cachaauru.

Nasareteu niha Jesusone

(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

¹⁶ Nitohaneein cuujue cuujueein jetaote, nii neein fohecalune jaan Nasareteu jetao cauha cue Jesuso. Nii jana jetaote, nitohaniha rai

nichaone jaun jetao, nebetacaanaa cojoanonaa bana sinacoca asae enoha cue, Cana Coaunera Quiricha ereretaane coina. Nitohaneein ecu enohin chujuhecohane jana jetaote, ¹⁷ rai *profeta* inoansi Isaihasicha laenai quiricha teure, ereretaane coina. Nii Quiricha ereretaane coina jasasaane jana jetaote:

¹⁸ “Cana Coaunera Suujuete
caniha ne,
niicha jerenohineein,
‘Inae raotojoein neriquicheein,’
naain cairichaihuru rai bihanune coina.
Chaentechu,
‘Inae jianacoo neriquicheein,’
naain casetecocuru rai bihanune coina caletoe.
Nii choae tacaain techu,
maosacuru coichaain acaauru nota rautaain,
cairichaihuru ichoteratichaaunne coina caletoe,
¹⁹ nitohanerichaain
inaraacha cohajei Cana Coaunera Cojoanonaa
coitucueratihanu inara quene coina,”

²⁰ naain ereretaane baiha jelaiha nii quiricha seriin, sinacoca curu-
aanaa rai teein nelauriariin lauhecoha Jesusone jana jetaote, chaque
tonaelanaala coarajeeure satiin ecu nenacaauru cachaauru. ²¹ Nii jana
jetaote: “Enenete esinae rauhijiriin caa Cana Coaunera Quiricha cuhane
aitohane rijijieein, satiin inara acatiha turuhe caa naitoonjoa coara-
jeeichene notaracae,” naa acaauru rai Jesusone jana jetaote, ²² ita rai
ereerecure caohacha ichaa Jesusone que, satiin cojodelatiin coarajeein,
acaauru rai raotojoein ereerescane jaun. Nejetaote tabaauru:

“Tajian caa Jose calaohinihaneta,” naain jetao ita caje bajaauere.

²³ Nii jaun jetaote:

“Jerihanete esinae rauhijiriin caque, ‘Aihane, cacha coichana inaer-
aneeine, ichaajenhane nocohichaaain canacaanu notaacune coaraca-
nura,’ naain caque ereeiche. Chaentechu jerihane, ‘Aihane itolere ichaai
Cafereanaonne rijijieein, cau chatane que jerichanejeein itolere ichaain
canacaanu notaacune coaracaanura,’ naain ereeiche canu esenetae-
neeeinchene jaun,” naain jetaote:

²⁴ “Esinae rauhijiriine inara rai aitoreeunni. Coatiha esinae rauhi-
jiriin, caohachaaain ranojoneein niheilu chuni Cana Coaunera ere
beraneein nenacaauru *profetacuru* rai nataneque. ²⁵ Coaracure
nachuhinti jataain arajiin neeuruhalu Isaraelitanichaachene benecuru
autanaaunru, nihalu Cana coaunera ere bera *profeta* Irihasine ba-
nane. Nii banate nichata jaanaca amurijiriin uheniha elone jaun,
banejelanaala cana atane Isaraeli batane sacuritaain nelu mijitena
omaroeniha temulene jaun. Nete nii cana benecuru autanaaauru rene
letono nenelu nii bana nena *profeta* Irihasi. ²⁶ Nete laen coriaae atane
que leinjiin Sidoon nese roha nena Sarepta neein curuajai neseu cana
lauri Isaraelitanelanaala nena autana reneecha letononeein kuhelu nii
Irihasi, nii autana rai lenone faane coina. ²⁷ Jerichanejeein techu, arajii
cana laurichuru Isaraelitacuru somane caun cunaitecuruhane jana,
acaauru rautaenelu Cana Coaunera ere bera *profeta* inoansi Iriseeo,
cana lauri caje nena nihane saijieein. Nete laen, leinjiin Siria cocoaicha

cana lauri Isaraelitanelanaala nenea Naamaanha jetaote rautaelu,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

²⁸ Niritoha acaauru rai Jesusone jaun jetaote, satiin aina jataain obaaecure nii sinacoca asaae nenacaauru cachaauru. ²⁹ Nitohaneein aina obajeiin nimichucutaain jetaote, nii sinacoca caje sitaain, ichatane ecuunoo ichoae ichanohi niha nii nesene jaun jetao, ecu amaaunre jelai caje coaaneein nii Jesoso saruhitocuruhane coina niqui, ³⁰ nejetaote, cha que tonajelanaala acaauru cataaun situhin amuhe Jesoso.

Suujua cuhane coitucuchuhi siricha cacha
(Mr 1.21-28)

³¹ Nitohaneein sitaauruhane jaun amuhin jetaote, Calileea batane que nenea Caferenaanon cue Jesoso. Nitohaneein cuhin, ecu turuhin jetaote, ecu neein nebetacanaa cojoanonaa bana, ³² ecu nenea sinacoca asaae neein cachaauru relaane jana jetao, rautatiin aonajeeure cachaauru, leeochoauru cacha relaaurera rijjijielanaala, esinae rauhijiriin rai suujua caje rocohin acaauru relaane jaun.

³³ Nii jana jetaote, nii sinacoca asaae ne leinjiin rai suujua cuhane coitucuchuhi siricha cacha. Aca jetaote, tonijiaain ehequuin:

³⁴ “Coa canacaanu rohecaara Nasarete cocoaicha Jesoso. Nechu canacaanu cairichaaain canacaanu itajihate uhicha. Canune raotojoein ichoitucunra. Iite acaihaniji Cana Coaunera letononeein nenaaneeicha. Canacaanu jianeera,” naane jana jetao,

³⁵ “Coa maitaa. Nii cacha suujua jianeerein caje amuura,” naa Jesusone jana jetaote, satiin cachaauru acatiha chatohaneein cunaitaelanaala atane ichoae nii cacha siheitiin rai suujua caje amue nii coitucuchuhi.

³⁶ Nii jana jetaote, satiin nesoonetiin coarajeiin jetao:

“Chatohanai cocoainacaineein nenaana caa cacha, jataain chaque tonajelanaala nere nejesinaacha que caritohane jana caa cacha suujua caje mituha coitucuchuhi, rai nere tonoraainne coina,” naain jetao ita caje bajaure ecu neein nii coarajeerera cachaauru.

³⁷ Nitohaniane jaun jetaote, satiin nii atane sacuritaain jetao, Jesoso que ita rai ereerecure cachaauru.

Simoon Fedoro tano rautaa Jesusone
(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)

³⁸ Inae nii sinacoca caje mituhin, Simoon loreri asae turuha cuha Jesusone jana jetaote, najiniha ajaa caaun cunaiteein niha Simoon tanone jaun jetao, Jesoso rai aitocure rautaane coina. ³⁹ Nii jaun jetaote, nichoae nenoracaain nii ajaa sitaa Jesusone jana jetao, inae caje amuhe nii ajaa. Nii jaun jetaote, inae nerautaane jaun nimichuin acaauru rai lenone chalue.

Arajii cunaitenaacuru rautaa Jesusone
(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)

⁴⁰ Nii jana jetaote, inae nuna macohi ichoae teejia enotone jana, araai laurii cunai caaun cunaitenacaauru turuaa cuure Jesoso rene, acaauru rautaane coina. Nii jana jetaote, cajanee cajanajeiin acaauru ichoae biji meracaane jaun jetao nerautaacoaure. ⁴¹ Chaen jetaotechu, suujua cuhane moconajaera letono sirichaauru netonoai rautaane nii nerautanacaauru cachaauru caje mituhin:

“Iite Cana Coaunera Calaohi neeicha,” naauruha cojoriinne jetao, ereeuruha nii coitucuhichurune caohate Jesoso, Aca Mesihazinein nihane coitucuuruha nii coitucuhichurune jaun.

Sinacoca asae Cana Coaunera cojoanonaa beebejia Jesusone

⁴² Nitohaneein jetaote, inae nemataracaa janonaane jana, nii nese caje amuhin neniha cachane jaa cue Jesoso. Nii jaun jetaote ariin, nii nihane jaa turuhin, jelai caje amuhane caohateeuruha cachaaurune jana jetao,

⁴³ “Nena leeochoaauru nenaanajaaunru cuhecujeein Cana Coaunera Cojoanonaa beebejia cureeun, nii coina letononeein nihanune jaun,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

⁴⁴ Nitohaneein jetaote, Jodea batane sacuritaain nenacaauru Israelitacuru rai sinacocacuru naineein cuhecuje niicha beeni beebejein.

5

Cojoelanaacojoaain ate mucuuruhane
(Mt 4.18; Mr 1.16-20)

¹ Calileea conemuri auhaniha turuhin, ecu Cana Coaunera naitoonjoan que cachaauru relaa Jesusone jaun, aonaa turuuruha arajiinne jaun jetaote, sururucure cachaauru. ² Nitohaneein sururucuruhane jana jetaote, caje fauhin redeeuru culeecuruha ate mucuurerane jana, carene que conera colane coroatajaain boteeuru coaari Jesoso. ³ Nii jana, Simoon rai niha nii ecu nena leinjiin botene jaun jetaote, cuhane fauhin, nemuri auha caje acau cataaunjeri nii bote amaa Simoonne coina aite Jesoso. Inae nemuri auha caje acau cataaunjeri amaauruhane jana jetaote, nii bote cuhane netiin, ecu nelauriariin caje coauneein cachaauru rai ereerejein acaauru relaje.

⁴ Inae acaauru relaane nainaain jetaote:

“Taa nemuri ucuaano que caa bote amaain, ecu caa inara rai redeeuru jaochete ate mucuhichera,” naa Simoon raine jana jetaote:

⁵ “Nena inae janoaajeein rede jaohacaanu natiin, leinjiinnijin ate mucuelanaala janohacaanura cacha relaera. Nenachu ii aitohine jaun, nacoauneein caa redeeuru jaohin coaraa curichaanura,” naain jetao tonorae Simoon.

⁶ Niritoha acaauru rai Jesusone jaun redeeuru jaooruhane jana jetaote, jataain arajiin ate mucuuruhane jaun jetao, ate caaun nesoaiji nii acaauru rai redeeuru. ⁷ Nii jaun jetaote, leeocho bote cuhane nenacaauru acaauru leeochoaauru cotihacure biji que, acaauru coroatajaniha cuuruhane coina. Nii jaun jetaote cuhin, nii coroatajai bote nemoaauruha ate quene jaun jetao, jataain naluhene rijijieein nelemue nii coroatajai bote. ⁸⁻⁹ Nitohaneein jataain arajiin ate mucuuruhane jaun jetaote, jataain cojoelatiin satiin nesoonetooruhane jaun, Jesoso tija asae neseonriaain jetao:

“Jataain osaaotohanune jaun ii rohan nena nainihaaunta Curuaanaa,” nae jetao Simoon Fedoro nesoone caaun.

¹⁰ Nii jana jetaote, nii Simoon aina neeurelu Sebedeo calaohichuru, Joan, Saantiaao, naonjoaihunri, nii Simoon aina ate mucueraneein neeuruhane jaun.

Niritoha Jesoso rai Simoonne jana jetaote:

“Coa nesoonetohara, Simoon. Inae ate mucueraneein neriheeini. Ena caje coauneente, cachaauru mucuhin raeraneein neriquincha,” nae jetao rai Jesoso.

¹¹ Niritoha raine jaun jetaote, atane ichoae acaauru rai boteuru inaan, jitariin niicha sirii ratiriin jetao Jesoso aina cuure Simoon Fedoro, Joaan, Saantiaao, naaonjoaihunri.

Leinjiin cosibi ruhecaera cache rautaa Jesusone

¹² Nii baiha leinjiin neseu neeuruhane jana jetaote, Jesoso rene turuha cue leinjiin cache cosibi ruhecaain caaun cunaiteein, nitohanai cunai siricha cache leeochoauru rohan turunaa nainenihane saijieein. Aca jetaote, Jesoso coariin atane que nauri turuanacanejeein notoroaain jetao:

“Ii jereeine canu rautaa caa canu cosibi cajera Curuaanaa,” naane jana jetao:

¹³ “Jerichaaun chujian. Ii caje amuhine caa ii cosibi,” naain biji que dadae Jesoso, nihei chuni cache, nitohaneein cosibi ruhacaera dadanaa nainenihane saijieein. Nitohaneein dadaa Jesusone rijieeoritiin jetaote, inae caje amue nii rai cosibichuru.

¹⁴ Nitohaneein rautaa jetaote:

“Inae nerautaaicha. Coa chaen chuni rai: ‘Acate canu rautaera,’ naain caque iriha. Raujiaaincha Cana Coaunera aina caohachaaain niha cachane caina ruucheraneein nenea saseredote rene turunihute, inae coulunohineein ii cosibi caje nerautaaaine coaramiincha. Chaen nerautaaaine coujunacane que nii aitohalu Moisesane rijijieein belaaaine jaanu amaain tee saseredote raicha. Aihute inae nerautaaain somaraain neei nii ii cosibi cajene coaraain, inae acaauru rohan turunaa naineeine coitucuurumiin satiin cachaaurura,” naain jetao letoae Jesoso.

¹⁵ Ne jetaote, niritiin bihane caohatiha Jesusone saijieein, acaauru rautaane coinane maajejin jataain jelai amuritoheriin turuhacoaain coaraain aonaa uure cachaauru. ¹⁶ Ne jetaote, tabaauru que acaauru caje amuhin, nii neniha cachane jaau cuhin jetao Cana Coaunera bajarejetelu Jesoso.

Leinjiin jiuirona rautaa Jesusone

(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

¹⁷ Nii baiha, cachaauru relaa Jesusone jana jetaote, ecu nelauriaa-coaain aonajeure fariseeocuru tabaauru, Cana Coaunera naitoonjoa que cache relaaunera, naaonjoainuri, Calileea batane, Jodea batane, Jerosaleen, naaonjoaihunri sacutaainchuru caje uhacoaain. Nii jana jetaote, aina cuaain niicha ichana nainei ichaa Cana Coaunerane jaun, cunaitenacaauru rautaacoaa Jesusone jana jetao, ¹⁸ leinjiin cache jiuirona turuaa uure cachaauru, rai nela cuhane tijichaaain amaain. Inae turuaain jetaote, loreri asae enoanaa jerecure, nacatiha coaraa Jesusone caina niqui. ¹⁹ Ne jetaote, nene enooruhane jaanu, jataain araaicha cachana jaun. Nii jaun jetaote, loreri coarana joaracaain jetao rai nela cuhane tijichaaain, satiin cachaauru cataaun jetao Jesoso acatiha nii jiuirona cache faaure. ²⁰ Nii jana, esinaen rauhijiriin rautarichaaaine esenetaain aihuruha nii cachaaurune coaraane jaun jetaote:

“Inae ii que suujua acatein ii osa caje ichoteratenohineeicha cacalabi,” naa Jesusone jana jetao, inae nerautae nii cunaitenaa cache.

21 Niritiin nii jiurona rautaa Jesusone aonaain jetaote:

“Chaneeinna ne caa cache, caritiin ereein Cana Coaunera baijiaraanu rijitiin irihane coina. Leinjiin Cana Coauneraachate nainere nosa caje cache ichoteratein cache que suujua acatein nihanera,” naain jetao ereeure Cana Coaunera naitoonjoan que cache relaurera aina fariseeocuru.

22 Niritiin que ereeuruhane que nainaan jetaote: “Chanuna niritiin ereeiche. 23 Chaquena caaintare: ‘Inae ii que suujua acatein ii osa caje ichoteratenohineeicha,’ naenihacane: ‘Nimichuhin amuun,’ naacane. 24 Coarajeeuchenejian, Cana Coaunera Calaohi cachaneein nejanoanaa nichaaunne, itolere Curuaanaa neein nihanu caa cana rai chauratane quene coaratete, rai nosa caje cache ichotena nainichaaunne coitucuhiche,” naain jetao, nii jiurona cache rai jetao:

“Icheine aitoon. Nimichuhin chela seriin chenenajaun caunihu,” naane 25 rijieeoritiin jetao, satiin coarajeeuruhane notaracae nimichuhin, nii tocohadane jaa nela seriin jetao, Cana Coaunera corojeein rai nenajaun cauha cue nii jiurohane caje nerautanaa cache.

26 Nitohanihane coaraain jetaote, satiin cojoelatiin Cana Coaunera coroaecuruhane saijieein jetao coasiin:

“Charijibana coaraa catohanaine que airijiinte, enene catohanai cojoelanaacojoai coaracaachera,” naaure jetao ita rai.

Lebi cotijiaa Jesusone

(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

27 Nitohaneein nii jiurona cache rautaane baiha, jelai caje mituha cuuruhane jaun jetaote, leinjiin cache, Roma curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui que cachaauru cobaraera Lebi coari Jesoso, nii coriqui teeuruhana jaa rori ichoae lauheco jana. Nitohaneein coariin jetaote:

“Chajaaun canihara,” naain cotihaca Jesusone 28 rijieeoritiin nimichuhin jetao, satiin niicha ichanenu ratiriin Jesoso jiniichaaun aina cue Lebi, caaijie cunacaauru aina.

29 Nitohaneein Jesoso jiniichaaun cuhin jetaote, nii baiha neenejeein coroaena caaun rai loreri asae beseta ichaa Lebine jana jetao, ecu neeure arajiin leeochoauru Roma curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui que cachaauru cobaraaurera, chaen leeochoauru cachaauru, naaonjoaihunri.

30 Nii jaun jetaote, Jesoso aina nerelanacaauru rai:

“Chanuna cocoaeraa Roma curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui que cachaauru cobaraaurera aina leeochoauru osaaonacaauru aina lenoneein, acau cohin, naaonjoainchene saijieein, nii acaauru aina netaojiaain lenonequiche,” naaure jetao acaauru rai, nechujataain acaauru que iriha Cana Coaunera naitoonjoa que cache relaureraauru fariseeocuru aina leeochoauru fariseeocuru.

31 Niritocuruha nii aina nerelanacaauru raine aonaain jetaote:

“Coatiha coichara latecuruhi raotojoein raurohin nenacaauru. Leinjiin cunaitenacaauruhachate coichara latecure. 32 Coatihachu baaso ichacuruhane nihanatiin coitucunaa jeriheichuru cotihaca uhahaun. Leinjiin osaacuruhane coitucuureraaurune cotijiaaun, rai suujua coreein jeriha Cana Coaunerane rijijieein neeunruhane coinara,” naain jetao tonoranajae Jesoso.

Ena Niicha Tei Ichaonaa que cache relaa Jesusone

³³ Nii jana jetaote:

“Chanuna jana chaen, Joaan, fariseeocuru, naaonjoaihunri relano-joinuru jataain Cana Coaunera bajaee bajaecure suri couu netiin cosinacaaain. Nete laen itolere bana ii aina nerelanacaauru, acau cohin, lenoneein, naaonjoaunreta,” naauruha Jesoso raine jana jetaote:

³⁴ “Aiha chuhisi niqiu. Nete ene ranaa jeriha cachana jaa beseta que neeuruhane jaun, suri couu neein cosinacanaa nainecurene caa cotihanohinchuru, jaiti acaauru aina niha nii ene raeranu cachane jaun. ³⁵ Nete laen, inae nii jianacoon teein cacha ranaa jerera nichaaunne amauruhane suri couu neein cosinacaaain inaderaa cuurureeincha,” naain jetao: ³⁶ “Coaraanachuhinti, nihei chuni, obiri enachasine soaain que cajione siri counera. Nitohaneein nii obiri enachasine soaihanete nii obiri enachasine asaaere, nii cajione siri. Chaen caohachaaain nedanaa nainihei nii obiri enachasine, nii cajione siri que couneraane. ³⁷ Nii rijijieeinchu, nihei chuni inae conaca que tiha coaeraine jana cuhane ichonai tera. ³⁸ Nitohaneein cuhane teraa ichonainete naasaaree nii coaerai. ³⁹ Niheichu coaerati cohane baiha ichohanti coera, ichonai amuritoheriin raotoha coaeratine jaun,” nae jetao, cacha relaauruha fariseeocurune rijijielanaala, leochaneein cacha relaane jaun.

6

*Nebetacanaa janonaa bana tirico moloonejeuruha Jesoso aina nere-
lanacaaaurune*

(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

¹ Nebetacanaa janonaa bana tirico coocana jana situujueeuruha aina nerelanacaauru aina Jesosone jana jetaote, nii tirico moloonejeein biji cuhane situsitunijihanaain nucuhe quihure nii aina nerelanacaauru.

² Nii coaraain jetaote:

“Chanuna nebetacanaa janonaa bana cocoaeraa nitohanai ichara natiin, nitohanai ichacure nii ii aina nerelanacaauru,” naain bajaauruha fariseeocuru tabaaurune jana jetaote:

³⁻⁴ “Aiha niqiu. Nete laenanohineein ne Cana Coaunera Quiricha cuhane. Tana lesajei que Cana Coaunera loreri taberenacolo asae enohin Cana Coaunera que banijjiaineein niha nii faan natiin, mijitenacaaun rai corihacuru aina jiniiquiin nii faan quiha Rabirine erere-taain coaraquicheneta. Acaihaniiji saseredotecuruhacha nii faan quihane rai nihanatiinte quihurelu,” naain jetao:

⁵ “Canu- cachaneein nejanoanaa nichaaunnena, nebetacanaa cojoanonaa amurijiriin cocoinanohineein neun.” naain jetao acaauru tonorae Jesoso.

Jiurona bijihona cacha

(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

⁶ Nii baiha jetaote, coaiten nebetacanaa cojoanonaa bana, sinacoca asae enohin cachaauru relaa Jesosone jana jetao, ecu acaauru jana niha leinjiin cacha, rai biji raotono nichajai que jiuronane jaun jetaote: ⁷ “Necha caa nebetacanaa janonaa bana nihane saijjeein, caa jiurona bijii cacha rautarichaaainta,” naain jetao, Jesoso cojoelaaure colurujueeuruhane jaan lera ariha aihuruhane jaun, Cana Coaunera naitoonjoa que

cache relaurera aina fariseeocuru. ⁸ Ne jetaote, nii chojelaauruhane que nainaan jetao, nii jiurona bijii cache rai jetao:

“Nimichuhin nii ena cataaun nichaauraa,” naa nii Jesusone jana jetaote, nimichuhin nichaauraa nii cachane jaun jetao, nii fariseeocuru rai:

⁹ “Inara raine leinjiin erenaa bajanaa jereeun. Chatohanai ichacaane caohachae. Nebetacanaa janonaa bana, cache ichao rai caohacha ichacaanena caohachaa. Ainihane cache ichao itajihacanena caohachaa,”

¹⁰ Nii baiha jetaote, nii ecu satiin curuhacaain nenacaauru coaraain jetao, nii cache rai aitoa jetao:

“Ichoii raujiaaute coaracaara,” naa rai Jesusone jana jetao, rai bijii raujiaa nii cachane jana jetao, jiuohane caje inae nerautae nii cache bijii.

¹¹ Nitohaneein nii jiurona rautaane coaraain jetaote: “Chana icharihacache caa aansai aina,” naain jetao, jataain Jesoso aina obaaecure nii ecu neein coarajeeurera fariseeocuru aina Cana Coaunera aitoonjoan que cache relaureraauru.

Lechoonca coroatajai rai afosotooru janiicha Jesusone

(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)

¹² Nii bana jetaote, ichatane ecuunno que cuhin, janoajeein Cana Coaunera bajaebajajeein janoe jetao Jesoso. ¹³ Inae janohane jana jetaote, nii aina nerelaa amuhemuhenaacaauru jitariin cotihanajaain acaauru caje janijiin lechoonca coroatajaihuri cocoinaain, afosotooru neein acaauru curuaate. “Afosoto” naanete, “Letononeein nena” naane aite.

¹⁴ Nii niicha janijiichuru jetaote, Simoon- nii Fedoro neein niicha curuhateeni, chaen nii Simoon nejera Aanderesi, chaen Saantiaao, Joaan, Ferifi, Bartolomee, ¹⁵ Mateeo, Tomasi, chaen Arafeeo calaohi-Saantiaao, chaen Selote neein niicha curuaateuri- Simoon, ¹⁶ chaen Saantiaao calaohi- Jodasi, chaen nii Jesoso coulurujueranu Jodasi Isacariote, naaonjoaihurine.

Arajii cache relaa Jesusone

(Mt 4.23-25)

¹⁷ Inae nitohaneeein ichatane ecuunno cuhin, nii rai afosotooru janijiin cocoinaane nainaan jetaote, acaauru aina jiniiquiin atane macararo que fauha cue Jesoso. Nii jana jetaote, ecu turuhin nii aina amuhemuhenaacaauru aina netaojiaaure arajii cachaaauru. Jodea batane, Jerosaleeun, cucuhana auhaniha nenacaauru neseeuru- Tiro aina Sidoon, naaonjoaihurri cajeeurune maajeein turuhacoaure. Acaauru relaa Jesusone aonacanejeein, acaauru rautaa acaauru cunain cajene coinane maajeeinchuru turuuure jataain arajiin cachaaauru.

¹⁸ Nii coitucuchuhi ichanohineein cunaitenacaauru rautaane jana jetaote, nerautaacoaure. ¹⁹ Nii coaraain jetaote, satiin cachaaauru, Jesoso dadanaa jerecure bijii que, aca jerihane rijijieein nerautaacoaauruha nii cunaitenacaaurune coaracuruhane jaun.

Raotojoein neeuruha tabaaurune jana tabaaurute raotelanaala neeurureein.

(Mt 5.1-12)

²⁰ Nii jana jetaote, nii aina nerelanacaauru coaraain jetao:

“Ena cairicheineein neeichene natiinte, nerausiajeein neeiche, Cana Coaunera cojoanonaa inara rai nihane jaun.

²¹ Ena mijitenaanaun neeichene natiinte, nerausiajeein neeiche, nii chaque lanaelanaala neriquicheeine jaun.

Ena chanaaiche natiinte, nerausiajeein neeiche, rachoojoein enoanaain neriquicheeine jaun.

²² Canu cachaneein neeichene coreniha, inara cotaain, inara sitaain, inara nocoeje chanuhin, inara que jaolequiin naaonjoaauruha canu corenihane nihanatiinte nerausiajeein neriquicheein. ²³ Nitohanein inara teuruhane nihanatiin jataain raotojoein rachoojoein neeuche, canu coreniha dedeeu raotojoein neriquicheeine jaun. Coaracuchenachuhinti, inara cairichaaauruha inara araaichurune rijijieein, Cana Coaunera ere beracuru *profetacuru* cairichaeriin nerejetocuruhalu acaauru inoensihuru.

²⁴ Coaraain nainacuche coriquihonacaauru. Inae ena aaichene rijijieein rachoojoein niha curieeicheein.

²⁵ Coaraain nainacuche ena raotojoein lenoneein nenacaauru. Inae nerinaain inara rai lenone.

Coaraain nainacuche ena enoanaain nenacaauru. Inae inaderanaa caaun chanaa curiquicheein.

²⁶ Coaraain nainacuche itolere neein atane sacuritaain coroaenohineein nenacaauru. Nitohaneinte *profetaniha* nocoetonacaauru coroa-jeein nerejetocurelu inara inoensihuru.

Ichei nejeratenacaauru belaihu.

²⁷ Nena laen inara canu ere tonoraera nequichene rai aitoreeunni. Inara que nererojoecaain jaolequiin nenacaauru belaaain caohachaaain acaauru aina neeuche.

²⁸ Nechu jataain inara cotaiha: ‘Coaraain nainacuche necha aansai-huru,’ naain inara que ereein nei belaaain, rai Cana Coaunera bajaauche.

²⁹ Chunucoha lejerajei chomeri faohitohane, rai jera netonai icharateeu. Jana chunucoha ii cajione buri ruluhane, rai ii obiri netonoai teeute amaaaine. ³⁰ Jerichanejeeinchu, ii caje chaelai bajaeranihane teeu. Coa ii caje iicha sirii rulueranihane, coa tonaain iriha. ³¹ Charijieeinchaainti, inara belaiha cachane jeriquiche, nii rijijieein acaauru belaihu inara netonai.

³² Inara belaichaaauruhacha belaaain neeichenete, aihuruha nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaaurune rijijieein neriquicheein. ³³ Nii rijijieeintechu, inara coroatajaneraauruhacha belaaain neeichene, aihuruha nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaaurune rijijieein neriquicheein. ³⁴ Chaentechu, chaelai lateein niha cachane jana, inara rai cainaane coina teeichene, aihuruha nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaaurune rijijieein neriquicheein. ³⁵ Jana laen, nii inara que jaolequiin, inara que nererojoecaeriin, naaonjoaain nenacaauru aina caohachaaain neein, chaelai latecuruhane acaauru rai teeiche, inara rai cainacuruhane latelanaalane, caohachae. Nii rijijieein neeichenete, esinaen rauhijiriin jerihane rijieein ichaquichene jaun, inara rai nii cainareein Cana Coaunera, nitohaneein acaauru belaiha natiin coitucunaa jerelanaala nenacaauru, neechu aansainein ichaonacaauru, naaonjoaihunri belaaain ichaa Cana Coaunerane jaun. ³⁶ Nii cairichaa-joaain cachaauru coaraa Cana Inaca Cana Coaunerane rijijieein, inara netonoai cairichaa-joaain inara amute cachaauru coaracuche.

*Jiaonriha leeochoauru que baasoneein ereein neeichene**(Mt 7.1-5)*

³⁷ Jiaonriha leeochoauru amurijiriin nenea coacuhin, leeochoauru que baasoneein ereein neeichene, nabana, nii leeochoauru ichaquichene rijijieein inara tiha Cana Coaunerane coataa. Chatohanai ichaa inara leeochoaurune, acaauru que inara suujua acatecuchete, inara que netonoai suujua acatemiin Cana Coaunera. ³⁸ Chaelai lateein neeuruha inara amute cachaaurune jana rai teeichenete, inara rai inaraacha latei tereein Cana Coaunera. Jitariin inaraacha sirii teeichene nihanatiinte, jelai amuritoheriin inara rai cainareein Cana Coaunera. Chaentechu leeochoauru coaraqichene rijijieein, inara netonain coareein Cana Coaunera,” naain jetaote:

³⁹ “Coatiha nelaterihej, leinjiin maosa amaeraanu que niha leeochoa namute maosane. Enaachate nitohanihane, leinjiin ecuha jachu cuhane naluhin jiniiquiin nitajenaa nainecurure.

⁴⁰ Niheichu nii chuni, rai relaera amurijiriin nenea nainera. Nii inara relaera rijijieein nerelaachene banaachate nainereiche, raujiaain rijijieein neeichene.

⁴¹ Chanuna inejeraacha baaso ichajeein ichaohane coaraai. Tana iitonai jataain amurijiriin baaso ichajeein ichaohine coaraaine.

⁴² Chasiina iitonai baaso ichajeein ichaohine coitucuneeine, baaso ichajeein ichaoha inejerane coitucureei. Jauriaanejeein ii baaso ichajeein ichaohine coitucuhin jianeein ichaao. Nii baihate laen nainereei inejera rai: ‘Baaso ichajeeinte ichaohi. Chajaain baaso ichajeein ichaohine jianeein caohachaa in ichaao,’ naain erenaa nainereei.

*Rai ninaa cajete, coitucunacaine temule caohacha**(Mt 7.17-20; 12.34-35)*

⁴³ Nihei chuni temule caohacha, baaso que inaana nainei. Niheichu temule baasoniha natiin caohacha que inaana nainei. ⁴⁴ Nitohaneeinte, rai ninaa caje temule caohacha coitucuhaca. Nitohanihane jaunte, chabana tijiemule que inaana nainene oja. Jerichanejeeinchu chabana cajiiaui que, inaana nainihei ijiaaen soririji. ⁴⁵ Nii rijijieein techu, caohachaa in suujua coaraa cacha, caohacha nejesina que ere, satiin caohacha- rai suujua cuhane nihane jaun. Jana cacha, baasoneein suujua coarate baasoneein ere, satiin baaso- rai suujua cuhane nihane jaun. Nitohaneeinte cacha ujuae caje mitue satiin rai suujua cuhane nenea.

Coroata laurii loreri icharaauru rijiicha nere aonaera biha Jesosone

⁴⁶ Chanuna itolere bana, ‘Canu Curuaanaa,’ naainchene sainejeein quere tonoraain quiicha jerei ichaeneeiche.

⁴⁷ Aonacuchena inara rai canu ere tonoraain caitoonjoan icharaauru que erete coitucuhiche. ⁴⁸ Charijiein chaainti, loreri jaane coina jauriaanejeein uuaatiin bajein, enuha suuji caohachaaauru temuhin ichaa leinjiin cachane jana, uha tabanaane jana que tacaa uujinaa mijiaaanein nihanatiin nii loreri comaene, caohatiin ichanohin nihane jaun. Nii rijiicha cacha, canu ere tonoraain caitoonjoan ichaa chabana jianelanaala ne. ⁴⁹ Jana quere tonoraeniha cachanete, araracaeriin atane bajein, baasooru que banesijiateein loreri ichara cacha rijijieein ne. Nii jana uha tabanaane, que mijiaaanein tacaa uujuinaane jana,

beraujuaain nitaje nii loreri, nii rijiicha nii canu aonaane sainejeein, quere tonoraelanaala nenacaauru cachaauru,” nae acaauru rai Jesoso.

7

Romanocuru rai soondarooru curuaanaa cafitaan letono rautaa Jesusone

(Mt 8.5-13)

¹ Inae nii cachaauru rai irihane nainaain jetaote, Caferenaan cue aina nerelanacaauru aina Jesoso. ² Nii jana jetaote, nii Caferenaan ichoae leinjiin Romanocuru rai soondarooru curuaanaa cafitaan. Nii jana nii cafitaan letono- jataain belaaain niicha sirii jetaote, cunaiteein ohane rai ne.

³ Nii jaun jetaote, nii Caferenaan turuhin niha Jesusone inaoriin jetao, Jorioocuru bichauhenaauru letoae nii cafitaan, conujueein Jesoso cotihaca cuuruhane, nii rai letono cunaitena rautaa uhane coina. ⁴ Nii jaun jetaote, rene turuhin:

“Iine cotihaca uhacaanu canacaanu letoaa cafitaane jaunra. ⁵ Jataain canacaanu araachuru belaichaneein, aca canacaanu rai sinacoca ichaerateein, naaonjoaain nihane jaunne, caa cafitaan corootajanein rai letono rautaaaine jerichaanura,” naaure jetao Jesoso rai.

⁶ Nii jaun jetaote, acaauru aina cuhin, inae turuhe lalajeein cuujueeruha Jesoso ainane jana jetao, rai belaichaaauru letoae nii cafitaan: “Curuaanaa, coatiha nii chaque ichai nelateein nihaaun canu loreri asae turuhine coina. ⁷ Nii jaunne caraajenhane ii cotihaca uheneeun. Acaihaniji aitoote nerautamiin canu letono. Ii aitohine rijijieein nerautarichaaain canu letonone coitucuhanune jaunne ichai raujiaain beraateun.

⁸ Nii rijijieeinne canu letoaaauruha canu curuaanaacurune tonoraain neeun. Nii rijijieeintechu, canu bijiu nenacaauru soondarooru caje chunucoha letoaanune, canu ere tonoraain cue. Jana chunucoha cotihacaun uhane coinanete canu ere tonoraain uhe. Jana canu letono letoaanu chaelai ichaane coinanete canu ere tonoraain ichae, nanichuchera,” naain letoaa cafitaane jaun inae aitoha cuuruhane jana jetaote, ⁹ cojoelatiin, nii aina amuhemuhenaacaauru cachaauru coarajeein jetao:

“Coatiba Isaraelita nichaachene lauri jana, caa cacha tocohanein jataain quesenetaera coarahaaunta,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

¹⁰ Nii jana inae jelaiha cauha cuuruha nii cafitaan loreri asae nii niicha letoaaaurine jana jetaote, inae acaauru ajiniha nerautaaain niha nii rai letono cunaitenaane jana turuure.

Leinjiin autana calaohi ichatiha ohane caje Jesusone

¹¹ Nitohanihane baiha jetaote, aina nerelanacaauru, chaen arajiin sacuurera cachaauru, naaonjoaihunri aina leinjiin nese Naain inein curujai nichae cue jetao Jesoso. ¹² Nii jana jetaote, inae turuhelalajeein cuujueeruha nii nese quene jana jetao, leinjiin ene autana calaohi- leinjiin acaacha calaohineein nena onaa conautiha jetao cuure. Nii jana jetaote, nii nese caje cuhacoaain arajiin corihaniha cuure cachaauru. ¹³ Nii jana nii autana coaraa Jesusone jana, cairichaaajoaain coaraane jaun jetaote: “Coa chanaara,” naain jetao, ¹⁴ nii rijieeoritiin, nii onaa roha nichuuntaain, nii amaauruhane jaa rori dadaane jaun jetao, ecu inacuhin coarajeeeruha nii baijiaain amaaurerane jana jetao:

“Enamanaa, nimichuhin nelauriaaura,” naa Jesusone jana jetao, ¹⁵ inae nimichuhin nelauriaain ere nii onaa. Nitohaneein nii neba rai nii onaa ichateein tiha Jesusone ¹⁶ coaraain jetaote, satiin acaneein nihane que suujua acateein cojoelatiin jetao:

“Jataain itolere amurijiriin nelateein, itolere ichana nainera *profetate* cana rene turuera,” naain jetao:

“Cana Coaunerate rai cacha nichaachene coroatajaniha uhera,” naaure jetao Cana Coaunera coroaeein, neebana nitohanai coaracuruhane jaun.

¹⁷ Nitohaneein coaraain jetaote, satiin Jodea batane sacuritaain jetao beuruhane jaun, nii onaa ichatiha Jesusone coitucure.

Joan Baotisita letonocuru
(Mt 11.2-19)

¹⁸ Nitohaneein onacaauru ichateein, naaonjoan Jesusone coaraain jetaote, Joan rai biha cuure sacuureraauru. Nii caje coitucuhin jetaote, coroatajai sacuurera cotijiaain jetao: ¹⁹ “ ‘Tina esinae rauhijiriin canacaanuhacha cohajei turuha uheneninee. Aca neneeine canacaanu rai beeu, leecha cohacaanune coina,’ naain bajanichuche rene turuhincha,” naain jetao letoanajae Joan Baotisita. ²⁰ Nii jaun cuhin, Jesoso rene turuhin:

“Joan Baotisitae canacaanu letoae, ii esinae rauhijiriin nii canacaanuhacha cohajei turuha uhenenineeine bajaacanune coina. Aca neneeine leecha cohacaanune coina,” naauruha Jesoso rene turuhin Joan letonocurune ²¹ rijieeoritiin jetaote, araai laurii cunai caaun cunaitenacaauru cachaauru rautaain, arajii maosacuru nota tein, coitucuchuhi caaun cunaitenacaaurune maajein rautaacoaane baiha jetao, nii coroatajai Joan letonocuru rai jetao:

²² “Chajaain Joan rai caa ena inaraacha coarai aina inaraacha aonai benichuche. Chaen, inae maosa neeuruhane caje notaauruha maosacuru. Bacosacuru netonaite inae nichaauraaain amuure. Cosibinacaauru netonoaite inae cosibi caje nerautaacoaaure. Iricho saacuru netonaite, inae irichohin neeure. Nii jana onacaaurute jerichanejeein cacha neein jaberoconeein nichaauraaain neeure. Jana cairicheinejeein nenacaauru raite, jataain acaauru rausiaaerichaain Cana Coaunerane beebeje. ²³ Nitohanihane jaunte, nerausiajeein neeururein canu que jaaecohane jianelanaala nenacaauru,” naain jetao, “Chajaain caritiin benichuche Joan raicha,” naain jetao acaauru letoae Jesoso.

²⁴ Niritoha acaauru raine jaun, jelaiha cauha cuuruha nii Joan letonocurune jana jetaote, nii Joaan que cachaauru rai ereereje jetao Jesoso. “Chatohanai coaraa curejetocoichelu nii cacha areroo cuhin. Leinjiin jiarana nujuan cujuanaacha rurujuaina coaraquichelu. ²⁵ Chatohanai coaraquichelu. Leinjiin cacha cajione caohacha que necoreetein neina coaraquichelu. Nete nii cajione caohacha que necoreetein nenacaauru, cocoinanacaihuru loreri asae neeuruhane coitucuhiche raotojoein. ²⁶ Chatohanai jian coaraquichelu. Leinjiin *profetana* coaraquichelu. Aiha jerihane, jataain *profetacuru* amurijiriin nena leinjiin *profetate* coaraquichelu.

²⁷ Nii Joaan que tejian, rai Calaohi nichaunne rai aitelu jetao: ‘Chajinihane quere beranu que leinjiin letoareeunni, turuhine jaanu rucuheraanu quera,’

naain belu Cana Coaunera, niicha laenaeratenojoi rai Quiricha inoaensi cuhane. ²⁸Coatiha inoaenlu caje coauneein, enanetojoein nihei chuni nii Joaan amurijiriin nei cacha. Nete laen ena turunaa Cana Coaunera Cojoanonaa, canuhacha tei que nenea cacha, leeochoaauru fautaain nihane niha natiin jataain Joaan amurijiriin ne.

²⁹Nete cachaauru relaa Joanne jana, satiin aonaraauru cachaauru, nii Joaan que acauhanau teein nebaotisaerateeurelu. Nii choae tacaaintechu, Roma curuaanaa rai *impoestonu* que cachaauru cobaraain coriqui bajaaurera netonai necha ansaineein neeuruhane saijieein nebaotisaerateeurelu, esinae rauhijiriin Cana Coauneraacha icharatenohi ichaa Joanne esenetaauruhane jaun. ³⁰Jana fariseeocuru aina Cana Coaunera naitoonjoa que cacha relaaaureraauru, itolere amurijiriin Cana Coaunera coitucutoha nocoetocuruhane saijieein nebaotisaeratenaa jerecuruhilu, Cana Coaunera icharatenohi icharaneein aiha Joanne esenetana jerelanaala que jaolecooruhane jaun.

³¹Nitohaneinte itolere acaauru rai baaso ne. Nihei acaauru rai chabana caohacha.

³²Acaaurute nenaanaja cataaun nocoatijiana jaun auno toteeuruha acaauru amute canaanaihurune jana, raasanaa jerelanaala neein, nihe-ichu berane ichacuruhane jana chanaaurene acaauru amute canaanai-huru. Nii rijiichuruha caa enene nenacaauru cachaauru. ³³Nii rijiichuruhan jaun, turuha Joaan Baotisita coaerai conaa inaelanaala, faan niha natiin quinaa inaelanaala, naaonjoaaine jana, 'Nechu aansainihane jaun, ai, nechu jataain coitucuchuhi siriha rai suujua cuhanene jaun,' naain que ereeichelu.

³⁴Nii baiha canu- Cachanein nejanohanaa nichaanne turuhin, coaerai cohin, lenoneein, naaonjoaanune jaun, 'Achetiritiinjiene tabaain lenoneein ajetoriaaneun. Chaen jene nechu aansaineein ichaonacaauru cachaauru belaaain, Roma curuaanaa rai *impoestonu* que cachaauru cobaraain coriqui bajaaurerane maajeein belaitoon,' naain ereeiche caque. ³⁵Nete inae ecu tihane bana esinae rauhijiriin Cana Coauneraacha icharatenohi ichaçaanne coitucuha cuurureein satiin cachaauru," nae jetao acaauru rai Jesuso.

Leinjiin fariseeonein nenea Simoon rene turuha Jesusone

³⁶Leinjiin fariseeo jetaote, Jesuso cotijiae rai loreri asae turuhin lenoniha cuhane coina. Nitohanein cotihacane jaun cuhin, inae loreri asae turuhin, lenonecuruhane coina rori ichoae nelauriaa Jesusone jana jetaote, ³⁷turuha cue leinjiin ene cojoaeloroheri nii neseu ichaonaa. Nii ene jetaote, nii fariseeo loreri asaa turuhin lenoniha cuha Jesusone inaoriin jetao, lecuruhin jataain coretiin nenea erene jujui amaain turuhin jetao, ³⁸chanaain Jesuso tijia rohan nelauriaain, rai nota baca que jetao rai tijia rujuae. Nitohanein rujuaane baiha jetaote, rai couturiji que caruruhin jetao liosiin, erene jujui que rujuae.

³⁹Nitohanein ichaane coaraain jetaote: "Esinae rauhijiriin leinjiin *profetanihane* jana nihanete, caoneein tiha caa ene cojoaeloroerine jana, baaso nihane coitucure caa cachara," naain jetao suujua ereein coaraje nii Jesuso cotihara fariseeo.

⁴⁰Nii jaun jetaote, nii fariseeo rai:

"Simoon, icheina erenaa jereun aonaaine coina," naa Jesusone jana jetao:

“Saan. Aitoo caraine aonaera, cacha relaera,” naa nii fariseeone jaun jetao:

⁴¹ “Leinjiin cacha jetaote, coroatajai cacha rai coriqui te, jelai amuritoheriin rai cainacuruhane coina niqui. Nitohaneein jetaote, leinjiin rai te saoqui fashaain. Jana leeochoa rai jetaote, te saoqui chooncaain.

⁴² Ne jetaote, coretena nainecurenihane jaun, nii coroatajai que re-beonacaauru cachaauru cobaraelanaala acaauru que suujua acate nii coriqui erora. Tonaai jana nii que. Chariji jana nii coroatajaaihuri caje, jataain nii coriqui erora belaaïn coaare,” naa Jesusone jana jetao:

⁴³ “Jerihane nii leeochoa amurijiriin rebeeona cachate jataain nii coriqui erora belaaïn coaraera,” naa nii Simoonne jaun jetao:

“Esinae rauhijiriinte aitohicha,” nae jetao Jesuso.

⁴⁴ Niritiin jetaote, nii ene coarajeein, nii Simoon rai jetao:

“Caa ene coaraaunachuhinti. Coatiha jauriaanejeein ii loreri asae turuhanune jana, catiha culeecaaunne coina carai acau tiheei. Nete laen caa ene, rai nota baca que catiha culejeein rai couturiji que caruruhin jacorae. ⁴⁵ Coatihachu turuhanune jana canu meri lioracaheei. Caa enete laen turuhin enohane caje coaaneen canu tija lioracaane jianene.

⁴⁶ Niheichu nii jujui niha natiin cacouturi ichoae tiheei. Jana caa enete laen catiha ichoae erene jujui chorohin que catiha rujuae.

⁴⁷ Nitohanihane jaunne ichei aitoon. Arajii rai nosate inae que suujua acate, jataain canu esenetaain canu belaihanne coaratiha caa ene ne jaun. Nete laen, nii leeochoaauru amurijiriin caohachaain ichaoha nocoetonacaauru, rai nosa caje chabana nichoteeurenereen, chabana osaaocuruhane coitucuhin canu belaina jerecurenihane jaun,” naa nii fariseeo raine baiha jetao, ⁴⁸ nii ene rai:

“Inae itolere baaso ichajeein ichaohine caje ichoteratenojoinnee-ichera,” naa Jesusone jana aonajeein jetao:

⁴⁹ “Chaneeinna ne caa cacha, itolere baaso ichajeein niha caa enene jaan caje niha natiin ichoterateen nihane coina,” naauruha nii aina ecu cotihanohineeï neen aonajeurerane coitucuhin jetao:

⁵⁰ “Quesenetaaine jaunte, ichoteratenojoinneen neeiche, baaso ichajeein neeine jaan caje. Raotojoeen chenenajaun caunihuchera,” nae jetao Jesuso, nii ene rai.

8

Jesoso coroatajaneraauru enecuru

¹ Nitohaneein jetaote, itolereeneen neseuru naineein, nenana-jaaunru naineein amuhemujeein Cana Coaunera cojoanonaa que ereerejeein amuhemuherejete Jesoso, lechoonca coroatajai rai afosotooru, ² chaen coitucuchuhi caje, joenreein cunai caje, naaonjoaihunri caje niicha rautauri enecuru tabaauru que corihaneraain. Niichuru aina jetaote cuelu, nii caaunsineen suujua cuhane coitucuchuhi siri-hane jana nii Jesusohacha rautai “Maadala bene” naain niicha curuaateuri Mariha, ³ chaen Erodesi amihaneoo beraichaneein nenea Cosa comasai Joana, chaen Sosana, naaonjoaihunri aina leeochoaauru arajii enecuru jetao, acaauruhacha sirii que acaauru coroatajaneraneen cure.

Temule jaera parabola que erenaa
(Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)

⁴ Nii jana jetaote, neseuru caje cuhacoaain Jesoso coaraa cuuruha arajii cachaaurune jaun, arajiin netaojiaauruhane jaun jetao acaauru rai: “Aonacuhene ena inara rai temule jaera *parabola* que erete coitucuhiche.

⁵ Leinjiin cacha, ucuhe riaaca cuhane jaun jetaote, bero cuhane naluha nii niicha riaajai nucuhene jaun shaaocure cachaauru. Chaen tabaauru quihure tajaaelinaacuru. ⁶ Nii jana tabaauru ajeri choae nalunacaauru jetaote, omarohane sainejeein ohijiacoae. ⁷ Tabaauru ojoa neeonjoai jana nalunacaauru jetaote, omarohane jana amurijiriin omaroha ajaenane jaun ohacoae. ⁸ Jana tabaauru atane caohacha choae nalunacaauru jetaote, caohachaaain omarohane jaun, ele ucuhecuro caje ele fashai ucuheneeinchuru nefae,” naain jetaote, acaauru rai tonijjaain: “Caa caitoonjoan coitucunaa jeriquichene aonacuche,” nae jetao Jesoso.

Temule jaera parabola que acaauru relaa Jesusone bajaauruhane
(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

⁹ Niritiin temule jaera que cachaauru relaa Jesusone jaun jetaote: “Chatohanai quena nii temule jaera que cuaain cachaauru rai aitoi,” naain Jesoso caje bajaauruha aina nerelanacaaurune jaun jetaote:

¹⁰ “Inaraacha quete rai Cojoanonaa coitucuerate Cana Coaunera. Nena laen, nii canu esenetana jeriheichuru cachaauru rai carijieein erenaa *parabola* que cuaain acaauru rai beeun, nabana coaracuruhane nihanatiin coitucuurenihane coina, niheichu aonacuruhane nihanatiin coitucuuruhane coataa.

Temule jaera parabola que cachaauru relaane biha Jesusone
(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

¹¹ Nii temule ucuhe riara que aitocooaunne jaan erenaa *parabolate*, Cana Coaunera beratenojoi rijijieein ne.

¹² Jana nii bero cuhane nalunaa nucuhe que caitoonjoante, Cana Coaunera beratenojoin aonaain inae esenetaain neeuruhane jana, nabana nichoteeuruhane coataa acaauru coritaa uha moconajaerane jaun suujua elonaain nenacaauru cachaauru rijijie.

¹³ Jana nii ajeri choae nalunaa nucuhe que caitoonjoante, Cana Coaunera beratenojoin aonaain, corojeein esenetaain neeuruhane nihanatiin, carajaelanaala basiinjiincha esenetaaoriin, inae necairichanaa coaracuruhane que nererojoecaain jianeraauru rijijie.

¹⁴ Jana nii ajaena jana nalunaa nucuhe que caitoonjoante, tonoraain aonacuruhane nihanatiin, jeraaen jianejeein cuaajeein, jataain niicha lateeicha que cocuhin, coriquiquiin raotojoein neeururichaanne cocuhin, itolere bana niicha jereeicha ichajeein, jeriha Cana Coaunerane rijijieein cha chana jerelanaala nitajerai nenacaauru rijijie.

¹⁵ Jana nii atane caohacha choae nalunacaauru nucuhe que caitoonjoante, nii jataain jereein aonaain, nii beratilha Cana Coaunerane rijijieein naitoonjoan ichajeein, itolere bana tonoraain laraajiin jianelanaala nenacaauru cachaauru rijijie,”

Cono que cacha relaa Jesusone
(Mr 4.21-25)

¹⁶ “Nihei chuni cono mocohin bujuaihu tera. Niheichu arana asae tenaa nainihe, nabana nocohenaanau turuuruha loreri asaee turunacaaurune coataa. Nitohaneein bujuaihu telanaalate ecuun te,

conohanau loreri asaae enooruha turunacaaaurune coina. ¹⁷ Nii rijijieeintechu, ena caa inara relaanune jaan coitucuelanaala nenacaauru, rijieeori bana coitucuurureein.

¹⁸ Aihane jaun, caohachaaain aonacuche. Nii rijijieeintechu ena canuhacha tei raera jelai amuritoheriin rareein inae ecu tihane bana. Jana nii canuhacha tei latelanaala nenaate cha colane nedaareein inae ecu tihane bana,” naain acaauru rai be Jesoso.

Rai neba aina Jesoso nejeraauru

(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)

¹⁹ Niritiin cachaauru rai ereerejiha Jesosone jana jetaote, rene turuha uure neba aina rai nejeraauru. Ne jetaote, rohan turunaa nainecurene, jataaain arajiin ecu turuuruha cachaaurune jaun. ²⁰ Nii jana ecu nenacaauru tabaauru jetaote,

“Taute aerene neeure ii nejeraauru, ii neba aina. Jataaante ii coaana jerecure,” naain Jesoso rai beeuruhane jana jetaote,

²¹ “Aiha niqiu. Nete Cana Coaunera beratenojoi esenetaain, rijijieein ichaohin, naintonjoa rijijieein ichara cachate, canu fojiara aina canu nejeraaurunera,” naain jetao tonoranajaen Jesoso.

Fichafichanaa aina cujuana suruaa Jesosone

(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)

²² Nii baiha jetaote: “Amaauchete caa nemuri jerau cunichaachera,” naain jetao, aina nerelanacaauru aina leinjiin bote cuhane fauhin cuhin jetao, ²³ nemuri jera jaohajeeuruhane jana jetao, uhe cujuana tabai aina fichafichanaa. Nii jana, sinitoha Jesosone jana jetao, inae nemoha acaune jaun, caaun nalunaa jere nii cuurunaja bote. ²⁴ Nii jaun jetaote nesoonne caun

“Cacha relaera, cacha relaera, inae nalurichaacheje,” naain Jesoso nocaaauruhane jaun jetao, nimichuin cujuana aina fichafichanaa suruha Jososone jaun jetao, tonajelanaala cuujeure.

²⁵ Nitohaneein cujuana aina fichafichanaa suruaain jetaote, nii aina nerelanacaauru rai jetao,

“Chanuna cha esenetaeneeiche,” naa acaauru rai Jesosone jana jetao, nesoonetiin cojoelatiin jetao, “Chaneeina ne caa cacha, nere tonoraain nesuruha cujuana aina fichafichanaane coina,” naain jetao nejesinajeein ita caje bajaure.

Jerasa batane que nena coitucuchuhi siricha

(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)

²⁶ Nirijieein cuujeein jetaote, tabiicha nemuri jera jaohin, najauriaa cuure Calileea jeraniha nena Jerasau batane que.

²⁷ Inaen ecu turuhin najauriaain, atane choae iniha cuha Jesosone jana jetaote, nii nese caje cuhin que taca cue suujue cuhane coitucuchuhi siricha cacha. Nii cacha jetaote, nii chaabana cajione jiaain, niheichu loreri asae nihanatiin ichoaelanaala atane bana ichoaecha ichoae.

²⁸ Aca jetaote, Jesoso coaariin nacatiha auhaquuin semojoaain tacaain jetao;

“Coa caniha nenoaain carerojoecaara, acaihaniji nena Cana Coaunera Calaoihi Jesoso,” nae jetao Jesoso rai, ²⁹ caje mituha, nii suujua cuhane neein aasaera coitucuchuhi coina aitoha Jesosone jaun.

Nitohanihane jaun jetaote, araai saain *cadena* que caohatiin biji aina tijia ichohacuruhane nihanatiin, rai molohin cache nenajanihu amaauruha nii coitucuchuhicurune, ecu nii cache areroo ne. ³⁰ Nitohaneein rai irihane jana jetaote:

“Tonaa ichurujuata,” naain caje curuaa bajaa Jesusone jana jetao,

“Lejioon niha canu curuaara,” nae jetao nii cache, jataain arajiin suujua cuhane neeuruha coitucuchuhicurune jaun. ³¹ Nii arajiin suujua cuhane nenacaauru jetaote, usi jana acaauru letoaa Jesusone coataa jetao, ³²⁻³³ ichatane ucuunno que arajiin lenoniha neeuruha coosichurune jaun jetao, nii coosichuru suujueniha enooruhane coina Jesoso caje bajaaure. Nii jaun jetaote, nii jereein caje bajaauruhane rijijieein jeriha Jesusone jaun jetao, nii cache caje mituhacoaain nii coosichuru suujueniha enooruhane jaun jetao, nemuri cuhane nichorohin acauhanau naluhin ohacoaure nii coosichuru.

³⁴ Nii coaraain jetaote, satiin jelai caje sorohin, nenaanajaaunru, neseuru, naaonjoaihunri naineein biha cuure nii coosi beraihurera cachaauru. ³⁵ Nitohaneein beeuruhane jaun, cuhin coaraa curuha cachaaurune jana jetaote, Jesoso tijia asae lauhaca coujurihu cache neein necoreeteen nii suujua caje coitucuchuhichuru mitunaja cachane jaun jetao, coaraain coasichure nii cachaauru.

³⁶ Nii jana, nii cache caje mituuruha coitucuchuhichurune jana coaraauru jetaote, esinae rauhijiriin nii nerautaane rijijieein beure leeochoaauru cachaauru rai.

³⁷ Nitohaneein coaraain jetaote, satiin nii Jerasa batane que nenacaauru cachaauru jetao, jelai caje amuha Jesusone jerecure, jataain coasichuruhane jaun.

Nii jaun jetaote, bote cuhane fauhin, jelai caje amuha Jesusone jana jetao, ³⁸ aina cunaa jere nii coitucuchuhichuru mitunaja cache. Ne jetaote, aina cuhane jerelanaala:

³⁹ “Jiaohine. Chajaaincha jelaiha chenenajaun cauhin, ii rautaaain niha Cana Coaunerane beebjenihun,” nae jetao rai Jesoso.

Nii jaun jetaote, ecu nedaain, satiin nenaanajaaunru naineein cuhecujueein jetao, rautaaain niha Jesusone beebjeen amuhemujuen nii cache.

Jairo cacunu. Chaen leinjiin ene Jesoso cajione dadaera
(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

⁴⁰ Nitohanihane baiha, jelaiha nemuri jerau cauha cuuruhane jana jetaote, jataain corajeein Jesoso raure, turuhane cohajeeuruhane jaun, satiin cachaaauru. ⁴¹ Nii jana jetaote, turuha uhe leinjiin cachasinacoca curuaanaa neein nena Jaironeein niicha curuaateuri. Nii cache jetaote, Jesoso tijia asae neseoriaain jetao conujueein cotijiae, rai loreri asae turuha cuhane coina, ⁴² jataain ohane rai niha leinjiin rai cacunu- lechoonca coroata jaanacajine jaun.

Nii jaun cuha Jesusone jana jetaote, jataain arajiin sacuuruha cachaaurune jaun, sururucure cachaauru.

⁴³ Nii arajiin cunacaauru jana jetaote cue leinjiin ene- lechoonca coroata jaanacaain nirijieein ichana jaohajeein cunaiteein nena. Nii jetaote, jitariin niicha sirii coriqui jaohin nococharate niqiu. Nejetaote, rautasihurene nii chuni coichaerauru.

⁴⁴ Nii ene jetaote, Jesoso caaijie cuhin, rohan nichuuntaain rai cajione auha dadae. Nii Jesoso cajione auha dadaane rijieeoritiin jetaote, inae nesurue rai ichana.

⁴⁵ Nitohaneein dadaane jana jetaote:

“Chatoon canu dadae,” naain bajaa Jesusone jana, satiin dadaauruhane suujueeuruhane jaun jetaote,

“Cacha relaera jataain araacha cachane jaunte, ii sururucure jerane,” naa rai Fedorone jana jetaote:

⁴⁶ “Aihei bajiaa. Chunucohate jerihane canu dadae. Cacaje mituha cacha rautacaaunne jaan cajene coitucuunra,” naain jetao bajae Jesoso.

⁴⁷ Niritoha Jesusone jaun, nesuujuenaa nainenihane jaun jetaote, rijijijianein Jesoso acatiha neseerihaain: “Naaonjoaain cunaitichaaunne jaunne, nii caje nerautasinihanune jaun, ii dadaaunra. Nii ii dadaanune rijieeoritiine inae nerautaaun canu cunai cajera,” naain satiin aonajera urichoo jitariin biha nii enene jana jetaote;

⁴⁸ “Aihachuhisi. Jataain ii rautaanune esenetaaine jaunte, ii cunai caje nerautaaicha ene. Chajaain chaque tonajelanaala chenenajaun caunihunra,” nae jetao rai Jesoso.

⁴⁹ Nitohaneein jaiti ereerejiha Jesusone jana jetaote, turuhin jetao:

“Coa nenacaaeneein nii cacha relaera reroecaa. Inae oha ii cacunura,” naain jetao biha uhe letoaaauruhane jaun leinjiin cacha, nii sinacoca curuaanaa Jairo rai.

⁵⁰ Niritoha nii cachane aonajeein jetaote,

“Coa tonajian. Raujiaaincha quesenetaaute nacoaaunein ichanamiin oo caje ii cacunura,” nae jetao Jairo rai Jesoso.

⁵¹ Niritiin cuhin jetaote, nii Jairo loreri asaa turuhin, Fedoro, Saantiaao, Joaan, chaen, nii ene fojiaraauru, naaonjoaihunriicha enoae jiniichaaain nii loreri asae. ⁵² Nitohaneein inae loreri asae enooruhane jana jetaote, jataain satiin coinaderaain nii ene coisichuruha nii loreri asaa enacaaaurune jaun:

“Coa chanaache. Coatiha ohane jaun aihei caa ranuna. Sinihane jaunte aicha,” naa acaauru rai Jesusone jana jetaote, ⁵³ satiin esenetaelanaala coenacure- nii ecu neein coarajeeurera cachaauru, esinaen rauhijiriin oha nii ranunane coaracuruhane jaun.

⁵⁴ Nii jana jetaote, biji que nii ranuna onaa mucuhin tonijiaain jetao: “Ranuna, chajaain nimichuura,” naa Jesusone rijieeoritiin nimichuhin jetao, ⁵⁵ nacoaaunein raurononein oo caje ichanae nii ranuna. Nitohanein ichatein jetaote, corohateeuruhane coina aite Jesoso. ⁵⁶ Nii jaun jetaote, jataain cojoelatooruhane rai fojiaraaurune jana jetao: “Jiaonriha caa catoanein ichatein nihanune beeiche chuni rainera,” naain jetao suujuatenajaen Jesoso.

9

Cana Coaunera Cojoanona biha cuuruhane coina aina nerelanacaauru letoaa Jesusone

(Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)

¹ Jelai lechoonca coroatajai aina nerelanacaauru taojiaain, acaauru aina neein cocoinanajaain jetaote, letoanajae Jesoso, cacha suujua kuhane nenacaauru itolere coitucuhichuru sitaain, cunaitenacaaunne maajeein rautaaauruhane coina. ² Nitohanein jetaote, Cana

Coaunera Cojoanonaa beein, cunaitenacaaurune maajeein rautaauruhane coina acauru letoae.

³Nitohaneein letohanajaain jetaote:

“Coa inara biji achune, inara atora, inara achano, inara coriqui, necoreeteichene jaanu que inara cajione, naaonjoainuri amaain cuhache. ⁴Chunijihun loreri asae turuhichene ecu neeuche jelai caje amuhichene reentiaain. ⁵Jana chunijihun nese que turuhichene jana, inara ranaa jerelaanaala inara aohana jerecurenihane, jelai caje amuuche. Inara tija batane faofaohin riariaain ratiriinte, ‘Coaraain cau neein nainacuche,’ naain ichaquichene coitucuumiin caje,” naain jetao letoanajae Jesuso.

⁶Nii jaun jetaote, nii letoanajaane rijijieein cuhin, neseeuuru nainein cuhecujueein jetao, ichoteratenajaane jaa erenaa rauhi raotono beebjeein jetao, cunaitenacaaurune maajeein rautaacoaure.

Suujua auhacaa Erodesine

(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

⁷Nitohaneein itolere ichaechajeein niha Jesusone coitucuhin jetaote, que suujua auhacaain nererojoecae Jorioocuru curuaanaa Erodesi. Tabaauru, “Joan jete oo caje ichanaain ai,” naauruhane jana, ⁸leeochaauru, “*Profeta* Irihasi jiete, oo caje ichanae,” naaure. Jana tabaauru jetaote, “Cana Coaunera Ere bera inoansi tabaauru jete, oo caje ichanaain ai,” naaure.

⁹Ne jetaote, niritocuruhane coitucuhin jetao: “Caraajenihanena nii Joaan uluno moloheratihanune jana moloorelura. Chaaquena jana, nii itolere ichaa beein ereeure,” nae jetao Erodesi.

Nii jaun jetaote, jataain Jesuso coana jere Erodesi.

Saoqui oharaancai cacha rai lenone tiha Jesusone

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)

¹⁰Inae nii letoanajaa Jesusone caje turuhin, jitariin acaauruhacha ichai beeuruha nii cocoinaain niicha letoaauri afosotoorune jana jetaote, jelai cachaauru caje acaauru amaain, leinjiin nese Betesaaaidau amanajae niqiu Jesuso. ¹¹Nejetaote, inae cuhane coitucuumiin, sacuhin, rene turuha cuuruha cachaaurune jana jetao, raotojoein acaauru raain, Cana Coaunera Cojoanonaa que acaauru rai ereerejeein, cunaitenacaaurune maajeein rautae.

¹²Nii jana inae sohane jaun jetaote, Jesuso rohan nichuuntaain:

“Chajaain caa cachaauru rai aitoote, taa ichuunucuhacuru nenaacauru neseeuuru cuhin, nesurunajaanu aina lenone ariha cuurumiincha. Coatiha nihei cau cacha caje lenone coreteein acaauru coroaate-naa jaanuta,” naauruha nii lechoonca coroatajai aina nerelanacaaurune jana jetaote:

¹³“Niriimiin. Atiin inara, acaauru coroaateeuche,” naa acaauru rai Jesusone jana jetaote:

“Saoquijieinchate neeje faan, chaen coroatajaain ate naajeeinchara. Coretiha cuhacaanune banaachate nena nainere lenone, satii caa cachaauru raicha,” naaure jetao Jesuso rai, ¹⁴itolereenein saoqui oharaancaain acaauru aina neeuruha cachaaurune jaun.

Ne jetaote aina nerelanacaauru rai jetao:

“Saoquichooncaa nanaain ita rohan teein acaauru lauriaaachera,” naa acaauru rai Jesosone jaun jetao, ¹⁵ nii aitothane rijijieein, ita rohan teein acaauru lauriaacoaure nii aina nerelanacaauru.

¹⁶ Inae satiin nelauriaacoaauruhane jana jetaote, nii saoquii faan aina corotajai ate mucuhin, coreniha dede coarajeein Cana Coaunera coroaecane baiha jetao, nii faan aina ate beeunebeeunein aina nere-lanacaauru rai jetao te Jesoso, jitariin cachaauru rai chaluuruhane coina.

¹⁷ Nitohaneein jetaote, inaeneeuruhane jaaun tiaaajoaain lenonecuruha satiin cachaaurune natiin jetao, lechoonca coroata omariin, omari nemoaure caute que.

Esinae rauhijiriin Mesihasi niha Jesosone biha Fedorone

(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)

¹⁸ Nii baiha jetaote, jelai aina nerelanacaauru aina cuhin Cana Coaunera bajaane jaun jetao:

“Tonacuruha canu que cachaauru. Chanichaaunchata,” naain acaauru caje bajaa Jesosone jana jetaote:

¹⁹ “Tabaaurute, ‘Joan Baotisita jete, oo caje ichanaain ai,’ naaurera. Jana tabaaurute, ‘Cana Coaunera Ere bera inoansi Irihasite ai,’ naaure. Jana tabaaurute, ‘Cana Coaunera Ere bera inoansi caje leinjiin jete, oo caje ichanaain ai,’ naaure,” naain beeuruhane jaun jetaote:

²⁰ “Tonaquiche jana inara canu que. Cha nichaaun,” naain acaauru caje bajaane jana jetaote:

“Iite, Cana Coauneraacha letoai Mesihaseeicha,” naain jetao tonora Fedoro.

Orichaaaine biha Jesosone

(Mt 16.20-28; Mr 8.30-9.1)

²¹ Ne jetaote, niritocuruha raine jana, nii acaneein nihane beeuruha chuni raine coataa, caohate Jesoso.

²² Niritiin jetaote: “Nii inaraacha cohajei Cachaneein nejanohanune cairichaeriinte, caque jaolecoha cuurureein Jorioocuru bichauhenaauru aina saseredotecuru curuaanaacuru, chaen Cana Coaunera naitoonjoan que cacha relaaureaauru, naaonjoainuri. Acaaurute catinaa cuurureein niqui, nena nichata janohane cuhane ichanaa cureeunnicha,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

²³ Nii baiha jetaote, nii satiin ecu aina nenacaauru rai jetao:

“Chunucoha canuhacha relaneein canu ere tonoraeranein nenea jerihane, itolere suujua letono ichana jerihane jianein, coroso que canu teein canu cairichaaaururichaaaine rijijieein necairichanaa abaataain caitoonjoan tonoraain, jerichaaunne rijijieein neeine. ²⁴ Nitohanihane jaunte, cacoreniha nichao itajera, nichotiha cureein. Jana suujua letonohacha ichajein, itolere bana rai caohachanuhacha coacuhin neite nitajerein. ²⁵ Chaaquena nelatere caa chauratane que neein, itolere rai nelateeicha que coacuhin rai nichao itajiha cachane. ²⁶ Chunucoha, canu que coejein caitoonjoa quene maajeein coejera quene necoejereunni canuhetonai, canu- inaraacha cohajei Cachaneein nejanohanune, itolere ichana nainichaaunne coarateein, Canu Inaca necaohacha que necaohachaaain rai letonocuru anjeraauru aina turuha uhanune bana.

²⁷ Esinae rauhijiriin satiin cau nenacaauru tabaauru cachaauru ooruriinaain, Cana Coaunera Cojoanona coaracuruhane reentiaain,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Nejelauneein nerotoha Jesusone

(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

²⁸ Nii cachaauru rai irihane baiha, fosa janoneein catiaain, ichtatane ucuuno que cuhin Cana Coaunera bajaa cuha Jesusone jana jetaote, corihaniha cuure Fedoro, Saantiaao, Joaan, naaonjoaihuri. ²⁹ Inae ecu turuhin Cana Coaunera bajaane jana, ecu neein coarajeeuruhane jana jetaote, itolereneein nejelauneein nerotoha nomerine jana jetao, rai cajione netonai jataain somajaain jiquihaquiin nerotohane jana, ³⁰ ecu aina ococohin aina ereeure coroatajai cachaauru Moisesa, Irihasi, naaonjoainuri. ³¹ Nitohaneein jetaote, jataain cono caohacha que conaeraain neein jetao, Jerosaleeun cairichanojoneein oha curichaain Jesusone que jetao ereeure.

³² Nii jana jataain siniitooruhane sainejeein jetaote, nirijeein ichaojoein jetao, cono caohacha cataaun neein coroatajai cacha aina iriha Jesusone jana, coaraje rai corihacuru aina Fedoro.

³³ Inae Jesoso rohan neeuru caje amuuruha nii coroatajai cachaaurune jana jetaote:

“Cacha relaera, jataainte caohate cau nihacachene. Coanete nichatajaain lohanari jaacache, leinjiin ii rai, leinjiin Moisesa rai, leinjiin Irihasi rai, naaonjoaain,” nae jetao Fedoro. “Naaonjoaane coinata catohanein coarate Cana Coaunera,” naain coitucuenihane jaun nirate Fedoro.

³⁴ Niritiin ereerejihane jana, acaauru conaacotaa dede sacarine jana jetaote, jataain nesoonetooruhane jana jetao, ³⁵ nii dede sacari jana toniin jetao: “Caate jataain jereein canuhacha cocoinaain quiicha letoai Canu Calaohinera. Nere tonoraain neeuchera,” naain jetao toni erenaa.

³⁶ Niritiin toniha erenaane aonajeeuruhane baiha, Jesoso coaracuruhane jana jetaote, inae jelai ecu ne. Ne jetaote, nii bana nii chuni rai nitohaniha Jesusone belanaala inauheneecha suujua cuhane coarajeein nii chuni rai beeurene.

Coitucuhuhi siricha leinjiin canaanai rautaa Jesusone

(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)

³⁷ Nii cojoanoo nii ichtatane ucuuno neeuru caje jelaiha fauha cuuruhane jana jetaote, Jesoso que taca cuure arajiin cachaauru. ³⁸ Nii arajiin que taca cunacaauru cachaauru jana toniin jetaote:

“Cacha relaera, atiin nohane caa acaihanijin quiicha sirii canu calaohi coaraau. ³⁹ Suujua cuhane coitucuhuhi sirihane jaunte, baasoneein tihane, auhaquiin tocojoaain tacaane, nujuaae caje lajane mitae. Jataainte, baasoneein jaberoco tein jianena jerene. ⁴⁰ Nii jaunne niqii ii aina nerelanacaauru rai aitoon, caje nii coitucuhuhi sitaauruhane coina. Nete ichana nainesihurene,” naa tonijiaain ehequiin, nii leinjiin cachane jaun jetaote:

⁴¹ “Jataainachura cha esenetaeneeichete nitaje rai nenacaauru cachaauru. Inaaonjoan saneaina inara aina neein inara abaantareeun. Chajaain cajiha nii ii calaohi uhaaura,” naa Jesusone jaun, ⁴² rohan nichauntaa nii caitaenaa canaanaine jana jetaote, atane ichoae tacaain siheite nii suujua cuhane nena coitucuhuhi.

Nii jaun jetaote, nii suujua cuhane nena coitucuhuhi suruaain jetao, nii canaanai rautaa, rai inaca rai te Jesoso. ⁴³ Satiin nii coaraain

jetaote, itolere que nelateein, itolere ichana nainiha Cana Coaunerane coaraain choelatoore.

Orichaainne biha coroata saain Jesusone

(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

Nitohaneein chojaelanaacojoai ichaain, acaauru notaaca Jesusone chojaelatooruha satiin cachaaurune tonohanau jetaote:

⁴⁴ “Caohachaaain caa inara rai aitocoaaunne aonacuche. Coa baitichache. Canu acaihaniji inaraacha cohajei Cachaneein nejanohananaa nichaaunne, cocoaianacaihuru bijihu tenojoiniha cureeunicha,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesuso.

⁴⁵ Ne jetaote, acaauru que coitucuerateniha Cana Coaunerane jaun, nii acaauru rai aitohane coitucuurenihane sainejeein, acaauru rai biha Jesusone coina caje bajanaa nainecurene, bajaauruhane que nocoatocuruhane jaun.

Chariji jataain nelateineein ne

(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

⁴⁶ Nii jana jetaote: “Charijina, caa cana jana, jataain leeochoauru amurijiriin nelatineein nere,” naauruha nejesinajeein ita rai aina nerelanacaaurune ⁴⁷ aonajeein jetao, leinjiin canaanai mucuhin rohan teein jetao:

⁴⁸ “Canu coreniha, caa canaanai raerate, canu raane rijijjeein aicheein. Jerichanejeein canu raain neitechu, caletoaera Ofa raa aicheein. Nitohanihane jaun, cau inara jana nelatihei rijijjeein inaraacha coaraite, jataain nelatineein ne,” nae jetao acaauru rai Jesuso.

Canaacha ichai icharate, cana lauri rijijjeein nenacaauru ne.

(Mr 9.38-40)

⁴⁹ Nii jana jetaote: “Cacha relaera, ii letononeein nena rijijjeein coitucuhu que suujuequiin nenacaauru rautaaain niha leinjiinne janane eruhin nii caohatihacaanu, cana aina nenaaneein ainihane jaun,” naa Joanne jaun jetaote:

⁵⁰ “Jiaonriha nitohanai ichara caohateein neeichene. Canaacha ichai ichaain nenaate cana lauri rijijjeein nenacaauru ne,” nae jetao rai Jesuso.

Joan aina Saantiaaocha ichana jerei caohatiha Jesusone

⁵¹ Inae jelaiha dedeu cuhane catainajeein jetaote, Jerosaleeun necairichanaa coaraane rai nihane saijjeein, atiin nelararajaaain, nii Jerosaleeun turuhane coina ucuae cue Jesuso. ⁵² Nitohaneein cuhin jetaote, najiniha nere beraanuuru letoaelu, turuhane jaanu ariha cuuruha leinjiin nese Samariaune coina. ⁵³ Ne jetaote, ecu ranaa jerecurenelu Samaria cocoaichacuru, rauhijiriin Jerosaleeun cuhane coitucuuruha raotojoeinne jaun.

⁵⁴ Nitohaneein, acaauru ranaa jerecurenihane jaun jetaote:

“Curuaanaa, jereeune acaauru ichoae usi letoaacaanute, satiin moco-hin nitajeeuruhine,” naaure jetao Joann aina Saantiaao. ⁵⁵ Ne jetaote, acaauru rene nauriteriin jetao:

“Caohachaaai nitohanai ichaain nihacachene,” naain jetao, acaauru cotaicha rijitiin caohate Jesuso.

⁵⁶ Niritohane baiha jetaote, leeocho neseu jetao cuure.

*Jesoso aina cunaa jerecuruha cachaaurune**(Mt 8.19-22)*⁵⁷ Inae bero cuhane cuujeeuruhane jana jetaote:

“Curuaanaa, cuhine jaau niha natiine, itolere bana ii aina nena jereunra,” naa Jesoso rai leinjiin cachane jana jetaote:

⁵⁸ “Aonaaun, arolarihuru niha natiinte, sininajaanu siriin naaonjoaaurera. Jerichanejeeintechu, sininajaanu siriin ne tajaacurura. Nii jana canu inaraacha cohajei- Cachaneein nejanohanune, coatiha nihei chunijihun neloraain nesurucuaaunne jaanuta,” nae jetao rai Jesoso.

⁵⁹ Niritiin jetaote, leeocho rai:

“Chajaau canihara,” naa Jesusone jana jetao:

“Curuaanaa, jauriaanejeein canu cohacune, oha canu inacane reentihaain aina nenicha,” naane jana jetaote:

⁶⁰ “Niriimiin, caa chabana nitajenaachara quicha tei ichaonaa ranaa jeriheichuru, ecu nejesinajeein ita coaracurumiincha. Ii caniha uute, Cana Coaunera Cojoanonaa beebejeeicha,” naa Jesusone jana jetaote,

⁶¹ leeocho netonai:

“Curuaanaa, ii ainane unaa jereun canuhetonai. Jauriaanejeein canu cohacune, canu nenajaan nenacaauru rai necoenicha,” naane jana jetao:

⁶² “Nete, Cana Coaunera Cojoanonaa que nena jeriha cachane, itolere bana niicha ichana jerei jianihane caohachae,” nae jetao Jesoso.

10*Caainsi choonca coroatajai Jesoso letonocuru*

¹ Nitohanihane baiha jetaote, caaunsi choonca coroatajaain jetao aina nerelacaauru janijiin jetao, coroatajaanana coroatajaananaain najiniha letoanajae Cana Curuaanaa Jesocurisito, nii turuha curichaaanne jaau neseuru nainein cuuruhane coina.

² Nitohanein letoanajaain jetaote: “Esinæ rauhijiriin arajiinte neeure Cana Coaunera coitucunaa jereraauru cachaaurura. Nete jataain coroatajaecure acaauru relaeranuura. Aihane jaun Cana Coaunera bajaachete neeine acaauru relaeranuura. ³ Nii nitohanihane jaunne ena inara letoaaunra. Nete jataain alalacaraain nii curiquicheein, taebiaen mululune jana situha cuha irine rijijieein curiquicheeinne jaunra. ⁴ Jiaonriha inara coriqui, inara atora, inara safato, naaonjoaihunri amaain cuhichenera. Coa chunijiun inacuhin, chuni rai caeneenejeein ereein cuhache. ⁵ Chaen chunijiun loreri asae turuhichene, ‘Raotojoein neeuche saain caa loreri asae neinequichenera,’ naauche inara turuneecha. ⁶ Nii jana nii loreri asae niha caohachaaain nena jereraaurunete nerausiajeein neeurureeincha. Jana caohachaaain raotojoein nena jerecurenihane, coatiha nerausiaecururiaainta. ⁷ Chaen chunijiun nese que turuhichene, leinjiin loreri asaecha neein, lenonecuruhane jaan que lenoneein, acau cohin, naaonjoaanchera. Niha rauhi, coreteraauruha amihanenacaaurune jaanura. Jiaonriha lorerichuru nainein cajihanein amuhemuhequichenera. ⁸ Chaen chunijiun nese que turuhichene jaan, caohachaaain inara raain inara coroateeuruhane jaan que lenonecuchera. ⁹ Chaen ecu neeuruha cunaitenacaaurune, acaauru rautaaain, ‘Inaen ichuunnijaha, inara caje Cana Coaunera Cojoanonaara,’ naain acaauru rai beeuchera.

10 Leinjiin neseu turuhichene jana, ecu inara coana jerecureni-hane: ¹¹ ‘Cau inara neseu turuhacaanune jana canaanu tija que nitirichana utoonena riariaain ratirihacaanu, “Coaraain cau neein nainaacuche,” naain ichacaaunne que nainaquichene coina. Nete laen, inae ichuunnejeeoriha inara caje Cana Coanera Cojoanonaane saijieein que jaolecohichene coitucuhichene caohachaera,’ naain acaauru rai beein, jelai caje amuuchera. ¹² Nii inara coiinteraauru cachaaurute, neecha aansaineein ichaonacaauru Sodoma cocoaichacuru amurijiriin jataain caseteco tabai coaraa cuurureeincha,” naain nii rai niicha letoanojoinunri rai be Jesoso.

Erenaa tonoraichuru cachaauru
(Mt 11.20-24)

¹³ Niritiin jetaote: “Cairichaaajoaache, Corasiin, Betesaida, naonjoaain nese cocoaichacuru, jataain necairichanaa coariquicheeinne jaun. Bana inara rai cojoelanaacojoai ichacaaunne rijijieein, Tiro, Sidoon, naonjoaihun cana lauri Isaraelitanelanaala ichaonacaauru rai cojoelanaacojoai ichacaaunne jana niha nete, acaauru ichoichaniha inae Cana Coanera que suujua acatecuruhane coarateein, baaso ichajeein ichaauruhane jianein neeuruhane coujunacane que inaderaain costaro siri caje nenea cajione jiaain, ajane que nerujuaain neeurure.

¹⁴ Nitohaneeichene jaunte, inae nii cojoanonaa que turuhane bana, Tiro, Sidoon, naonjoaihun cana lauri Isaraelitanelanaala ichaonacaauru amurijiriin, caseteco tabai coaraa curiquicheein. ¹⁵ Jana inara Caferenaan cocoaichaneeinchene, inacojoein dedeeu cuha nocoetona jereein coaauquiche. Inarate, usi tabai cataaun jaonojoeinin nitajiha curiquicheein,” naain bihane baiha jetaote:

¹⁶ “Nitohanihane jaun, caohachaaain inara raerate, jerichanejeein caohachaaain canu netonoai raa aicheein. Jana, inara que jaolequiin, inara ranaa jeriheichurute, jerichanejeein canu que jaolequiin canu ranaa jerenihane jaun aihurureein. Nii rijijieein techu, canu que jaolequiin, canu ranaa jeriheichuru, jerichanejeein caletoaera Cana Coanera que jaolecoha aihurureein,” nae rai nii letonocuru rai Jesoso.

Jelaiha cauha cuuruha caaunsi choonca coroatajai nii niicha letoanojoinunrine

¹⁷ Nitohaneein letoanajaane jaaun cuhin jetaote, caje jelaiha rachoojoein turuhin jetao:

“Curuaanaa, ii letononeein nihacaanune jaunte irihacaanune, coitucuhichuru nihanatiin canaanu ere tonoraain neeure,” naauruha nii caaunsi choonca coroatajai letonocurune jana jetaote:

¹⁸ “Aihachuhisi. Jiacane amuneein dede caje naluha uha Moconajaerane janane coarajeeun. ¹⁹ Canune, nitohaneein itolere que nelateein laraajiin cuhin, acanocuru, canaanru, naonjoaihunri ichoae situhin, itolere coitucuhichuru amuritohiche, nii necairichanaa coaraelaanaalane coina inara letoaaun. ²⁰ Nete, nii nitohaneein inara ere tonoraain neeuruha coitucuhichurune nihanatiin que rachoojoein nenea naineneeiche. Inae laenanohineein niha Cana Coanera Quiricha cuhane dedeeu inara curuaacuruneecha quete laen nainequiche rachoojoeichenera,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Rachoojiha Jesusone
(Mt 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Nitohaneein turuhin itolere ichacuruhane beeuruha nii rai letonocurune jaun jetaote, rachoojoein Cana Coaunera Suujue que suujuequuin jetao:

“Ii, dede, chauratane, naaonjoaain Coaunera neein, itolere Curuaanaa neein neeine coroaecaaunra Ofa. Iite, nii itolere coitucutoha nocoetonacaauru que coitucueratelanaala, nii cha que nelatihei rijijieein nenaacaauru que nii coitucueraelanaala nena coitucuerateeicha. Aihara Ofa. Nitohaneein jereeine jaunte ichaaicha,” naa Cana Coaunera raine baiha jetao:

²² “Ofate caque itolere coitucuerateein ne, coitucuhin nihanune coina. Nihei chuni canu coitucunaa nainera, cacoitucuerateniha Ofane. Nii rijijieeinchu canu, rai Calaohineein, que coitucueratenihanune, nihei chuni Ofa coitucuera. Canu, rai Calaohineein coitucueratenaa jerichaunne jaanruhachate Ofa coitucuurureein,” nae jetao rachoojoein Jesoso.

²³ Nii baiha jetaote, jelai teein aina nerelanacaauru rai jetao: “Nerausiajeeinte neeiche, caa ena inaraacha coarai coaraain neeichene jaun. ²⁴ Arajii *profetacuru*, chaen *reycuru*, naaonjoaihunru inoesihurute niqiu, caa ena inaraacha coarai coaana jereein, caa inaraacha aonai aohana jerecurelu. Nete, nii coaraain, aonaain, naaonjaaunrenelu,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Samaria cocoaicha que parabola que cuaain, leinjiin cache relaera relaa Jesosone

²⁵ Niritoha Jesosone jana jetaote, rene turuhin jetao, “Tohanrihanicha,” naain nechua jetaain coujuha jetao:

“Cache relaera, cha ichareeun chariji bana nitajenaachara ichaonaa que ichaonaa nainichaaunne coina,” naa rai leinjiin Moisesa naitoonjoan rauhi que cache relaerane jaun jetao:

²⁶ “Tonaainjia laenanohineein ne Moisesa aitoonjoan rauhi cuhane ereretaain coaraaine jana,” naa rai Jesosone jaun jetaote:

²⁷ “Jataain ishujua, ii suujue, ii coichana, naaonjoain aina cutaain, ii Curuaanaa ii Coaunera que ii suujua acateein, aca jerihane rijijieein coitucuhin naitoonjoan ichaain neeu. Chaen ijiabereeo belaaain coaraain neeine rijijieein, chamute cache belaaain neeu,’ naainte ne nii rauhi cuhane,” naain jetao tonorae nii Moisesa naitoonjoan rauhi que cache relaera.

²⁸ Nii jaun jetaote:

“Jataain caohatiinte aitohi. Nitohaneein neeinete, ichaonaa chariji bana nitajenaachara que niha curiquincha,” nae jetao rai Jesoso.

²⁹ Nii jaun jetaote, jaiti jitaain nii niicha coitucunaa jerei beniha raine que nainaa Jesosone coina jetao:

“Charijina camute cache neein belaaain ichaoreeun,” naa Jesoso raine jana jetao:

³⁰ “Aonaan. Coaraaunachuhinti, leinjiin cache jetao, Jerosaleen caje Jericoo cuhane jana, bero cuhane eruhin, enuha que faofoaain sohinrai cajione ruluhin- jitariin niicha siriine maajeein ruluhin- ateinanee lalajein ratiriin amuuruha necha aansaineein ichaonacaauru cachaaurune.

³¹ Nii jana jetao, nii jeelai bero cuhane cuujiha leinjiin Israeli-tanichaachene lauri caje nena saseredotene jana, najiniha niha nii cachane coariin, comarohin rauhijiriicha situhin amue. ³² Nii jana

jetao coaiteen caaijie cuujiha, leeocho Isaraelitanichaachene lauri caje nena Lebitane jaun, acaentonai coariin, inauheneeicha coarajeein comarohin rauhijiriicha situhin amue. ³³ Nii jana jetao, acaauru caaijie cuujiha leinjiin cana lauri Isaraelitanelanaala nena inara jaole Samaria cocoaichane jaun jetao, coariin, cairichaaajoaain coaraane jaun jetao, ³⁴ rene nichuuntaain erene aina bino caje ichanohineein nena coi que culejeein jetao, nii nocoasaja coichaaain, cajione que conajaain jetao rai cabario ichoae lauriaain, coreteein turunaanaja leinjiin loreri asaae amaain ecu teein jetao berai.

³⁵ Nii cojoanon jetaote, rai coriqui rocohin jetao nii nenaanaja erora corete jetao nii Samaria cocoaicha. Nitohaneein coreteein jetaote, 'Atiin canu rai caa cache beraain coichaa. Caa cache coreniha ii coriqui jaohinene ii rai cainareeunni caaujiataain,' nae jetao nii cache, nii nenaanaja erora rai.

³⁶ Nitohanihane jaun, chariji jana nii nichatajaihuri caje nii necha aansaineein ichaonacaauru cachaauru sonojoi cache belaaain coarae, rai jaberoco belaihane rijijieein," naa Jesusone jana jetaote:

³⁷ "Nii cairichaaajoaain coaraain belaaain coichaera," naa nii Moisesa aitoonjoan que cache relaerane jaun jetaote:

"Inae laen coitucuhi. Nitohaneein iitonai ichaa," nae jetao, rai Jesuso.

Mariha aina Marata loreri asaae turuha Jesusone

³⁸ Nii baiha jetaote, jelai caje amuhin leinjiin neseu turuhane jana jetao, rai loreri asaae rae leinjiin ene Marata. ³⁹ Nii Marata nejera Mariha jetaote, ecu turuhin ereerejiha Jesusone jaun jetao aonaane coina rai tijia asaae nelauriariin lauheque. ⁴⁰ Nii jana jetaote jelai niicha ichanenu aina ratiriin aihane jaun jetao, Jesuso rohan nichuuntaain jetao:

"Curuaanaa, tana itolereneein camijianeeon aina jelai caratiriin aiha caa canejerane coaraainete rai aiteneei canu coroatajaniha uhane coina." naa Maratane jaun jetaote:

⁴¹ "Marata, aonaan. Jataain niha iicha ichanenune jaunna jataaain nererojoecaai. ⁴² Nete jataain leinjiincha ne cache rai jataaain nelatei. Caa Marihate nii jataaain cache rai nelateein nei janijiin rae. Nii jaun nerinaain chuni caje ruluera," naain jetao tonorae Jesuso.

11

*Cana Coaunera bajanaa que aina nerelanacaauru relaa Jesusone
(Mt 6.9-15; 7.7-11)*

¹ Jelai cuhin Cana Coaunera bajaa cuha Jesusone jana jetaote, inae nainaane jana jetao:

"Curuaanaa, aina nerelanacaauru relaalu Joanne rijijieein canacaanu relaau Cana Coaunera bajanaa quera," naauruha aina nerelanacaaurune jana jetaote: ² "Saan ai. Cana Coaunera bajaachene: 'Cana Coaunera,

ii acaihaniji Cana Coauneraneein neeine coitucuhin neeurumiin satiin cachaauru. Nihei chuni ii baiha ii rijijieein nei.

Dedeu iicha jerei ichacuruhane rijijieein,

cau chauratane que netonai

ichacurumiin satiin chauratane que nenacaauru.

³ Canacaanu rai lenone teeute
canacaanu rai lanaeneene lenone.

⁴ Baaso ichaechajein

nihacaanune nihanatiin

canacaanu que ii suujua acateeu,

canacaanu rai baaso ichaain

nenacaauru que

canacaanu suujua acateein nihacaanune rijijieein.

Jiaonriha osa que nesaruhin nihacaanune

nainatejeein neeine,’

naain Cana Coaunera bajaache bajaachenera,” naain jetao acaauru
relae Jesoso.

⁵ Niritiin jetaote:

“Coaracuchenachuhinti inara tabaauru niha rai belaichane jana, jan-
otiin dede cataaun rai loreri asae turuhin: ‘Quiicha belaa, taa niha
ii lenone cautene. ⁶ Ena canu loreri asae turuha jataain quiicha be-
laaine jaunne, que coroaathanune coina aitoon, neniha rai canuhacha
teeninune jaun. Ii raine jeelai que corereunni,’ naane janate nainere:
⁷ ‘Coa carerojoecaa. Inae canu bereecuru aina nesurucuaaunne jaun
nimichuhin tenaa nainihaaun,’ naainte nesurunajaun neein tonorana
nainere nii belaicha. ⁸ Netechu nimichuhin tenaa jerenhane saijieein
conujiha nii belaichane, atiin nimichuhin jitariin niicha latei tenaa
nainere. ⁹ Nii rijijieinte Cana Coaunera caje cha lateein bajaachene,
inara rai inaraacha latei tereein. Cha lateein ariin bajaera raite, cha
teen ne Cana Coaunera. ¹⁰ Satiin cha lateein ariin bajaerate, niicha latei
eruhin ne. Nitohaneente rohan nichuutaain cha bajaa cachane, rai cha
teen naonjoareein Cana Coaunera,” naain jetaote,

¹¹ “Coaracuchenachuhinti inara, inara caje ate bajaain niha inara
calaohine jana, inara, inacaneein rai acano teriquiche. ¹² Ainhane inara
caje taje bajaane jana rai canau teriquiche.

¹³ Coaracuchenachuhinti inara baasoneein ichaohichene natiin, cao-
hacha nejesina teein neeiche inara bereecuru raine. Nii amurijiriin
techu lateein caje bajaain neeichene, rai Suujue que suujuequiin neeich-
ene coina, nii bajaera rai Suujue teein nereein dedeeu nena Cana Inaca
Cana Coaunera,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Moconajaera ichanohineein niicha ichai ichaa Jesoso beeuruhane
(Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)

¹⁴ Nii baiha jetaote, suujua cuhane coitucuchuhi sirihane jaun, caaun
eresilanaala niha leinjiin cachane jana jetao, caje sitaain rautae Jesoso.
Inae caje mituhin amuha nii moconajaera letono coitucuchuhine jana,
inae iriha nii eresilanaala nena cachane coaraain jetaote, jataain
cojoaelatoore nii ecu neein coarajeeurera cachauru. ¹⁵ Ne jetaote
tabaauru: “Coitucuhuhichuru curuaanaa Beelseboote caa cacha rai
catohanai ichaane jaan tihane jaun, caa catohanai ichaera,” naaure
jetao Jesoso coarajeein.

¹⁶ Jana tabaauru jetaote, esinae rauhijiriin aina niha Cana Coauner-
ane coaracuruhane coina nechu cojuha jetao, cojoelanaacojoai ichaane
coina caje bajaare. ¹⁷ Ne jetaote, nechu cojuha aitocuruhane coitucuha
raotojeeine jaun jetao:

“Inarate caa coitucuchuhi ichanohineein cunaitenaa cacha rautaanune jaun, Moconajaera letononiha canu beeiche. Nete inara coitucuhichene rijijieein, satiin caa atane que nenacaauru ita que nejerateein neein ita sooruhanete, jiniiquiin ita ichao itajeeurureein.¹⁸ Nii rijijieein techu, nii coaaquichene rijijieein, nejesinajeein ita que nejerateein neeuruha rai letonocuru ainane, ita ichao itajeeurureein Moconajaera aina rai letonocuru. Nitohanihane jiniiquiin nii cha que nelateein neeururihei. ‘Nii coitucuhuhichuru curuaanaa Beelseboo caletoaane aina, coitucuchuhi ichanohineein cunaitenaa caa cacha rautaa,’ canu beeichene jaunne caa inara rai aitoon.

¹⁹⁻²⁰ Inara tabaauru, chunocoha cacha suujua caje coitucuchuhi sitanaa jerecuruhanete, ‘Cana Coauneraacha ichaneni ichaeraniha’ beriquiche. Jana laen canu, cacha suujua caje coitucuchuhi rocohanune jaunte, ‘Moconajaeraacha ichai ichaeraniha’ canu beeiche. ‘Nete laen, Moconajaera letono coitucuchuhi rocohanu cajene jaun, canu, Cana Coauneraacha ichai ichaeraneein, Moconajaeraacha ichai itajeraneein nihanune coaraquichene saijieein aitocoiche.

²¹ Nii rijijieein techu, jataain laraajiin nenea cacha, rai biji achune aina rai loreri beraihanete, satiin rai loreri asaane nenacaauru rai rucuhete rulunaa nainene caje chuni. ²² Nete laen, jataain amurijiriin jataain laraajiin nenea, turuhin caje nii rai rucuhete niicha berai ruluha uhane, enaacha caje nii biji achune ruluhin jitariin raine que nii rai rucuheteuru rulureein,’ naain jetao Moconajaera amurijiriin laraajiin itolere ichana nainihane,” be Jesoso.

²³ Niritiin jetaote: “Nitohanihane jaun canuhacha ichai rautaelanaala coarate, canu que nejeratenea neein nihane jaun ai. Jana canu aina Cana Coaunera rai cachaauru ranaa jerihteite, moconajaera aina nita-jeeuruha cachaaurune jerihane jaun ai,” nae jetao Jesoso

*Jelaiha mitunaja rene cauha moconajaera letono coitucuchuhine
(Mt 12.43-45)*

²⁴ Niritiin jetaote: “Nitohaneein leinjiin cacha caje mituhin amuha coitucuchuhinete, enohane jaanu ariirijie cajaneein joareein amuhemujeein. Nii jana erusinihanete, ‘Jelaiha taolu mituhanune jaa rene cauha cuhanunete caohachae,’ nae. ²⁵ Niritiin nii mituhane jaa cacha suujua cuhane turuhane, aiha leinjiin loreri coneraelanaala caohatiin lojinojoneein rucuhenojoneeine rijijieein nii cacha suujua eruhane, ²⁶ nacoaaunein jelaiha cauhin, caaunsineein amurijiriin jataain baasoneein nenacaauru coitucuhuhicuru cotijiaain amaain, nii cacha suujua cuhane enohin ichaauruha nii coitucuhuhichurune, jauriaanejeein aihalune amuritoheriin jataain baasoneein ichoae nii cacha,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Esinae rauhijiriin rausiaenojoneein niha cachane jaan esine

²⁷ Niritiin jaiti acaauru rai ereerejiha Jesusone jana jetaote, nii cachaauru jana toniin jetao:

“Nerausiaaeca ene ii janoaain efojiaralura,” naa rai leinjiin ene ehequine jaun jetaote:

²⁸ “Aiha chuhisi niqui. Nete Cana Coaunera aitoonjoan aonaain tonoraain nenacaauru nii amuritoheriin nerausiaaecure,” naain jetao tonorae Jesoso.

Cojoelanaacojoai bajaauruha necha aansai cachaaurune

(Mt 12.38-42; Mr 8.12)

²⁹ Nitohaneein netaojijeein, jataain arajiin turuuruha curuhacaain cachaaurune jaun jetaote, acaauru rai: “Caa Moconajaera cojoanonaa que nenacaauru cachaaurute, jataain necha aansainein ichaooruhane jaun, acaauru rai cojoelanaacojoai ichacaaurune jerecure.

Nete Isaraelita neeurenihane saijiein, dede caje cojoelanaacojoai coaracuruhane latelanaala, acaauru rai Cana Coauneraacha beratei biha Jonasin jana esenetaaurelu Ninibe cocoaichacuru. ³⁰ Nii rijjieeeinne canuhetonai inaraacha cohajei Cachanein nejanohanaa nichaaurune, caa enene cojoanonaa que ichaonacaauru cachaauru rai Cana Coauneracha ichaneni beranein neun.

³¹ Nitohanihane jaunte, inae satiin cachaauru ichao coitucuhin rucuheca Cana Coaunerane Cojoanonaa que turuhane bana, nimichureein Egipto bujuau nena atane curuaanaa enenein nena reina, caa enene neiniquichene coulurujiane coina. Acate coriaji atane caje uhin turuelu, niicha coitucui biha Salomoonne jana aonaane coina. Nitohanihalu natiinte, Salomoon amurijiriin neinichaaunne saijiein, canu ere aohana jereneeiche. ³² Nii rijjieeein techu, inae enene cojoanonaa que ichaonacaauru cachaauru ichao coitucuhin rucuheca Cana Coaunerane jaan Cojoanonaa que turuhane bana, inara colurujueeuruhane coina nimichua cuurureein Ninibe cocoaichacuru. Aiha nii Ninibe cocoaichacuru, inae caseteco coaracuruhane rai neuru jana acaauru rai Jonasi que beratihana Cana Coaunerane jana, cojoelanaacojoai coaracuruhane latelanaala esenetaain nichao coreeuruhane jaun. Nete laen, Jonasi amurijiriin nei nichaaunne sainejeein canu esenetaeneeiche,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Cacha cono niha cacha notane

(Mt 5.15; 6.22-23)

³³ Niritoha acaauru raine baiha jetaote: “Charijieein teeinti, nene chuni cono mocohin bujuaihu tera. Niheichu rori asae nii cono telanaala ecuun nii cono mocohin te, satiin nii loreri asae turunacaauru conohanau neeuruhane coina. ³⁴ Nii rijjieeein techu inara jaberoco cononein ne inara nota. Aihane jaun, esinae rauhijiriin jataain caohachaa in cha coaraain coitucuhin neeichenete, satiin jianacon niha cureein inara suujua. Nete laen caohachaa in cha coaraquichene nihanatiin que jaolequiin joaenreein chachaquichene, jataain nocohena tabai jana niha cureein inara suujua. ³⁵ Aihane jaun, cha coaraain coitucuhin caohachaa in nocohalajiin neeuche, nabana cha coaraquichene nihanatiin que jaolequiin neeichene, nocohenanein nerotoha nii inara conaerane coataa. ³⁶ Aihute itolere inaraacha coarai coitucuhin ichaquichene, nocohena coaraelanaala satiin jianaacon neeine inara suujua, raafariin conohanau cha coana rijjieein, esinae rauhijiriin satiin itolere coaraain neeichene,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Cacha relaurera aina fariseocuru colurujihana Jesosone

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

³⁷ Inae niritiin cachaauru rai ereerejihane nainaa Jesosone jana jetaote, rai loreri asae lenoniha cuhane coina jetao cotijiae leinjiin fariseo. ³⁸ Nii jaun cuhin, rai loreri asae turuhin nitohaniha acaauru ichaone saijiein biji culeje lanaanla rori ichoae nelauriaa Jesosone jaun jetaote, cojoelate jetao nii cotihara fariseo.

39 Nii jaun jetaote:

“Inara fariseeo neeichenete jataain inara jaberoco culeena inaaiche niqui. Nete nii saijieein jataain banjelanaala calanaineein ne asijiauhin, naosatein, naonjoaainchene coreniha inara suujua cuhanai. 40 Asonoojoaaichenaate. Tana nii jianacoon nena inara jaberoco coaunera inara jaberoco cuhane nena, inara suujua netonai coaunaane coitucuhichene. 41 Aihana jaun inara suujua coaraain inaraacha ichaneni ichaain neeuchete nuculocohin neeine inara suujua aina inara jaberoco,” naain jetaote acaauru rai,

42 “Cairichaojoaaiche fariseeocuru, cacha caohachaniha nocoetocoichene coaracuruha cachaaurune coina, biha inara rai rauhine rijjieeein nii lechoonca turineein inaraacha taojjai inara temule caje le turii teeichene saijieein jeriha Cana Coaunerane rijjieeein inara amute cachaauru belaaain, nii chuni que jaolequelanaala satiin ita rijjieeein cachaauru coaraain neneeichene jaun. Aihane jaun, nii cacha caohachaniha nocoetocoichene jianein inara amute cacha belaaain, nii choae tacaain aitoaha inara rai rauhine rijjieeein ichaaoye.

43 Cairichaojoaaiche fariseeocuru, esinae rauhijiriin jataain nelatein nena rijjieeein sinacoca asaae rori caohacha janijiin nichoae nelauriaain, inara que suujua acatein, chunijiun inara eruuruhane inara rai ereein, naonjoaauruha cachaaurune jeriquichene jaun.

44 Cairichaojoaaiche. Charijieein teinti atane bana shaquiin nichoae situhin amue cacha, asaaun niha calanaine coitucuelanaala. Nii rijjieeeinte ne, inara suujue cuhane calani neosateeichene coreniha,” naa acaauru rai Jesusone jaun jetaote:

45 “Cacha relaera, fariseeocuru que niritiin canacaanu quene maa-jeene ereine jaunne, saneein rautaenihacaanu,” naa acaauru caje leinjiin Cana Coaunera aitoonjoan que cacha relaerane jaun jetaote,

46 “Cairichaojoaaiche inara netonai. Nitohanein ichaohiche inarane que ainaan tocohanein, ichaonaa anajiin tein, inara amute cachaauru cairichaaeriin neeichene jaun.

47-48 Cairichaojoaaiche, Cana Coaunera ere bera *profetacuru* sohin jaooruha inara foerateracurune coitucuhin, baaso ichacuruhane coitucuhichene saijieein inara netonai acaauru rijjieeein neeichene jaun.

49 Nitohaneriquicheeine coitucuhinte: ‘Acaauru raine, *profetacuru*, afosotooru, naonjoainuri letoareeunni. Nii janate, tabaauru sohin jaohin, tabaauru que nejeratein, acaauru que nererojoecaa curiquicheeincha,’ naain besilu Cana Coaunera, nitohaneichene coitucuhane jaun.

50 Nii jaunte, cana rai chauratane coaunaalu Cana Coaunerane caje coaunein, nii inara foerateracuru aina nii inaraacha sohi inaraacha jaoorilu *profetacuru* coichana core coaratiha cureein inara que Cana Coaunera. 51 Nitohaneinte nii Abeli sohin coichana jaohalune jaan caje coaunein, Cana Coaunera rai lenonecuru mocoorua saseredotecuruhachane jaan rori aina *santuario* cataaun tein inara foerateracuruhacha atinailu Sacariasi que tiaaajoaain caa enene neiniquichene que nii core coaratiha cureein Cana Coaunera.

52 Cairichaojoaaiche, Cana Coaunera ere bera Moisesa naitoonjoan que cacha relaerera; Cana Coaunera naitoonjoan coitucuhin neeichene saijieein tonorana jerelanaala neein, coitucuhin tonoraauruha cachaaurune jerelanaalane maa-jeene jaun,” nae caauru rai Jesuso.

53-54 Niritoha acaauru raine jaun jetaote, aina obajeein, nechu jataain tonaane coulurujeeuruhane jaan lera ariha jetao, Jesoso rorohecaature Cana Coaunera naitoonjoan que cache relaaurera aina fariseeocuru.

12

Baaso ichacuruhane nihanatiin caohacha ichaa nocoetocuruhane coataa cachaauru relaa Jesusone

¹ Nitohaneein araai oharaancaain netaojiaauruha cachaaurune jaun jetaote, nejesinajeein ita sururucuruhane jana jetao, aina nerelanacaauru rai jetao: “Jiaonriha aihuruha fariseeocurune rijijieein asinojoneein baaso ichaain caohacha ichaa nocoetiin nihache. ² Nii asinojoneein coitucueraelanaala baaso ichaain caohacha ichaa nocoetocoichene nihanatiinte inae ecu tihane bana coitucunojoinereein. ³ Nitohanihane jaunte, inae nii cojoanona que inae turuhane bana, nii coitucueraane coataa asiin ereeichene jaan coitucunojoinereein. Jana nii coaraa chunine coataa asiin inaraacha beite satiin aonajera urichoo coitucunojoinereein.

Esinae rauhijiriin coasinacai

⁴ Nitohanihane jaunne, jataain canuhacha belaineieichene rai aitoreeunni. Jiaonriha inara sohin inara jaonaa jerera que casiin neeichene, nii inara atinaaruhane baiha nii chatohaneein inara tein inara itajenaa nainecurenihane jaun. ⁵ Nena laen esinae rauhijiriin coasinacai que inara rai aitoreeunni. Nii ohin niha inara jaberocone baiha usi jana inara suujue itajeranu quete laen nainequiche casiin neeichene. Aiha laen, nitohaneein cana tenaa nainerate laen naine coasiin ichaohacane.

⁶ Tana nii coitucuhichene rijijieein jataain corelanaala nena coroatajajei moneda coriqui coreniha saouqui tajae laoinaa que necoreteeichene. Nete nitohaneein cachaauru rai jataain cha que nelatenihane saijieein, nii leinjiinniji acaauru baitene Cana Coaunera. ⁷ Nii rijijieein techu, leinjiana leinjianaan janiinojoneein ne inara couturijihuru. Aihana jaun, itolere tajaae laoinaacuru amurijiriin nelatein neeiche Cana Coaunera raine jaun, jiaonriha casiin neeichene.

Cachaauru que acaneein nihane coitucuerateuruhane jeriha Jesocurisitone

(Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ Chunocoha cacoitucuhin canu coreniha laraajiin cachaauru acatiha netiin ereein neine, inae Cana Coaunera Cojoanona que turuhane bana, Cana Coaunera aina letonocuru anjeraauru notaracaee netiin canu, acaihaniji inaraacha cohajei cachaneein nejanohanaa nichaanne aca coreniha erereunni. ⁹ Jana chunocoha, cachaauru que canu neein nihanune coitucueratelanaala nenaane, acaentonoai coitucuha cuhenereunni canuhetonai, Cana Coaunera aina rai anjeraauru acatiha netiin.

¹⁰ Canu acaihaniji inaraacha cohajei Cachaneein nejanohanune que baasoneein ereein nei que nihanatiinte suujua acatena nainereein ofa Cana Coaunera. Nete laen baaso neein Cana Coaunera Suujue que ereein nei que suujua acatenereein.

¹¹ Nitohanihane jaun inara colurujeein inara amaauruha sinacoca asae Joriocuru cocoinanacaihuri, joesiocuru, naaonjoainuri renene,

jiaonriha chaque tonajeein cuhichene. Coa: ‘Tonaainnera erereunta,’ naain nocoatiin ereeichene jaanu coacuhin cuhache. ¹² Inae ereeichene coina neeichene janate, caohachaaain ereeichene coina inara relaa cureein Cana Coaunera Suujue. Coatiha inara suujua caje rocohin ecu ereriheicheein,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

Jataain alalacaraa coriquihonacaauru ichaone

¹³ Nitohaneein cachaauru relaa Jesusone jana jetaote, nii arajii cachaauru caje leinjiin cacha jetao Jesoso rai:

“Cacha relaera, canu nejera rai aitoote, canu rai canacaanu inaca amureecha ratirii rucuhele canacaanu raineen nenea leruhin teeine canu raicha,” naa Jesoso raine jaun jetaote;

¹⁴ “Chana jana chaen, cocoainanacainein canu teein, nitohanai rucuhanein inara rene caletoe inara inaca amureecha sirii rucuhele leruhin tihanu inara raine coina,” naain jetao,

¹⁵ saain nii ecu neein aonajeeurera cachaauru rai jetao: “Jiaonriha itolere siriin necoriquijiaain nenea coauquiche inara netonaine. Coat- iha coriqui siriin nihacaneecha que nelateein nihei cana ichaota,” naain jetaote;

¹⁶ “Coaracuchenachuhinti niqui niha leinjiin cacha, jataain itolere siriin coriquihonane. Nii jaun jetao, jelai teein atane siriin, arajiin ocoana siriiane jaun jataain arajiin rai temulecuru taojiae.

¹⁷ Nii jaun jetaote: ‘Cha laen ichareeun canu temulecuru canuhacha taojiai ainata. Inae nihei rucuhecaanne jaanuta,’ naain jetao coacuhin; ¹⁸ ‘Saan. Inae canuhacha ichaneni coitucuhanu. Jitariin canu temulecuru coloherihuru comaain jaohinne, nacoauneein leeochoaauru lorerichuru tabaihuri jareeun, jitariin catemuleeuru canuhacha tao- jiai rucujuein, jitariin carujueleerune maajeein rucuhecaun nasae teeine coina. ¹⁹ Nii baihane laen caraajenhane: Inae niha arai jaanacanein ichaohin, tonajelanaala acau cohin, lenoneein, rachoo- jeein naaonjoaanune jaanu,’ naain suujua cuhane iriha nii coriqui coriquihonane jana jetaote; ²⁰ ‘Asoneejoaainate, ena cojoanotiin cuhanete oriquincha. Nii ii rucuhele inacoojeein arajiin rucujueein chunaain iicha sirii, chaa rainein chaainti niha cureeinta,’ nae jetao rai Cana Coaunera.

²¹ Nitohaniane jaunte, nechuhataain rainein chaque namute cacha corotajanelanaala rucuhele siriin nenea cacha, Cana Coaunera rai cairichainejeein ne, nitajihane rai nihane jaun,” naain jetao nii coriqui- hona cacha que erenea *parabola* que acauru relae Jesoso.

Nere tonoraain jerihane rijijiein ichaohin nenacaauru beraiha Cana Coaunerane
(Mt 6.25-34)

²² Niritohane baiha jetaote, aina nerelanacaauru rai jetao: “Caa quene inara rai erenea jereeun. Jiaonriha lenoneein ichaohiche jaanu aina inara cajoneecha que nererojoeaachene. ²³ Jataain nelateein niha lenonene amurijiriinte, jataain nelateein ne inara ichao. Jerichanejeein techu nelateein niha cajonene amurijiriin jataain nelateein ne inara jaberoco.

²⁴ Coaracuche nachuhinti temule jaain, niicha quineeuri rucuhacu- ruhane jaanu coloheri siriin, naaonjoaain neeuruha rohirihuru. Nete

laen Cana Coaunera, lenoneein ichaaoruhane coina acaauruhacha quine teein ne. Inarate rohirihuru amurijiriin jataain nelateein neeiche.

²⁵ Inaonjoa saain nihanatiin itolereneein suujua cuhane coaauca cachane nihanatiin, nichao cariaain ichaonaa nainihe. ²⁶ Chanuna aansijiin laojoiri que coacuhin neeichene nihanatiin, ichana nainequichene coaalanaala itolere que nererojoecaaeriin neeiche.

²⁷ Coaracuche nachuhinti caohachaenanaain omarohin neeuruha caa ajaena ujuanecuru amihanejeein neeuruhane que airijiinne. Nete aihuruha caa ajaena ujuanecurune tocohaneein jataain caohachaain inanacaenelu *rey* Salomoon, cajione caohacha que necoreteein nihalune saijjeein. ²⁸ Nitohaneein mocohenineein niha caa ajaena ujuanecuru natiinte, caohachaain omarohin neeuruhane jaanu teein ne Cana Coaunera. Tana nii amurijiriin inara- cachaneein neeichene cajione terichaaain Cana Coaunerane esenetaaicheneta.

²⁹ Nitohanihane jaun, coa lenoneein, acau cohin, naaonjoaichene jaanuhacha que nererojoecaaeriin nihache.

³⁰ Satiin caa chauratane que Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru cachaaurute, nechu jataain nitohaneein nererojoecaaeriin neeure. Nete laen, satiin inaraacha latei coitucuhin teraneein ne Cana Inaca Cana Coaunera. ³¹ Nitohanihane jaun jeriha Cana Coaunerane rijijeein ichaaoruha cachaaurune jaan Cojoanonaa que coacuhin neeichenete lanaenereein inaraacha latei,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

Dedeeu charijibana satonohelanaala ichaonaana jaan
(Mt 6.19-21)

³² Niritiin jetaote: “Jiaonriha casiin neeichene, charijieein teeinti carenero beraain neeure irilaaain sirichaauru, nii rijijieein inara beraain nerichaaunnine jaun. Inara Cana Coaunera coitucuhaneeneichenete, jataain coroatajajeein neeiche niqiu. Nete jataain inara belaihane jaun rai Cojoanonaa que inara rareein Ofa Cana Coaunera. ³³ Aihane jaun, jitariin nii inaraacha sirii rucuhele que necoreteein, cairichainejeein chaelai que latejiojiriin nenacaauru coroatajanecuche. Nitohaneein neeichenete, dedeeu charijibana satonoelanaala nenea Cana Coauneraacha teeninu rariquicheein. Nerinaain inara caje nii dedeeu inara raineein nenea ruluera. Nii bana asijiautooru nihanatiin ecu turuhin inara basijiahuna nainihe. Niheichu cojoano nihanatiin ecu enohin asaaena nainihe.

³⁴ Nitohanihane jaun jauriaanejeein caohatiin, nii chabana satonolanaala nenea, nii ena nitaje rai nenea inara ichao, naaonjoai que coaacuche.

Letonoa jatoraaain neeuche

³⁵ Letona jatoraaain inara cajione jiaain neeuche, inara siricho mochin conohanau. ³⁶ Charijieein teeinti, nesirihatanaa beseta caje cauhin, acujua dadaa fatoroone jana, acujua joaracaain raaure nii letonocuru. Nii rijijieein jatoraaain neeuche. ³⁷ Raotojoeinte neeurureein nii rai letonocuru, sinilanaala neeuruhane jana acaauru eruha nii acaauru fatoroone. Esinae rauhijiriinte raajenhane rori ichoae acaauru lauriaain lenone que acaauru coroaatiha cureein nii acaauru fatoroon. ³⁸ Dade cataaun, janonaa nichae, naaonjoaain turuhane jana, sinilanaala cohacuruhanete, raotojoeein neeureein.

³⁹ Caohachaain inara rai caitoojoo aonacuchete coitucuhiche. Chunocoha loreri erora turuhin basijiauha uha asijiatone coitucuhane, coitucha nii acuujuua joracarihei, nabana enohin basijiauha nii asijiautone coataa. ⁴⁰ Nii rijijieein inara netonai nainaan jatoroain neeuche, turuha urichaa in nacoauneein nii jauriaa acaihaniji inaraacha cohajei Cachaneein nejanohanaa que,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Letoera tonoraera aina letoera tonoraai
(Mt 24.45-51)

⁴¹ Niritoha Jesosone jaun jetaote: “Leinjiin canacaanuhacha ii aina nerelanaanichaanune relanaa aitohi Curuaanaa, ainihane satiin raine maajeeinna aitohi,” naain caje bajaa Fedorone jaun jetaote,

⁴² “Tana coitucuhichene. Chariji jian, nii jataain nelateein nere tonoraeranein loreri beraichanu que ratiri rai fatoroon, turuhanereen tiaain nii rai cachaauru coroaatein acaauru sirihane coina. Tana satiin canuhacha cocoainai neeichene, canu cachaauru beraichaneein neeichene coitucuhichene. ⁴³ Jataain raotojoeinte nereein nii nere tonoraera, nii letoain ratirihane jaa ichaa jerihane rijijieeine jana, eruha nii fatoroone. ⁴⁴ Nii banate, esinae rauhijiriin jerihane rijijieein ichaohin nere tonoraain nihane, aca cocoinaain itolere niicha sirii coaarunu que tereein rai fatoroon.

⁴⁵ Jana, ‘Jaitijiecha carajaain lanae turuha rai fatoroone’ naain coacuhin baasoneein niicha beraihuri quichaaauru, enecuru, naaonjoainuri que jaolequiin acau cohin, lenoneein, ajeein, naaonjoane jana ⁴⁶ eruhanete, rai cachaaurunelanaala rai nere tonoraachuru cairichaa curichaaain Cana Coaunerane rijijieein acaentonai cairichaa cureein nii rai fatoroon.

⁴⁷ Jana inae nitohaneein coitucuhane saijieein, jatoroain nelanaala nii letoaa rai fatoroone tonoraelanaala, nenaate casetecareein jataain banejelanaala bisiin rai fatoroon. ⁴⁸ Nete laen coitucuelanaala nena rai cacha, baaso ichaane nihanatiin coitucuuruhane saijieein baaso ichaeraauru fautaeriin cairichanojoiniha cureein. Nitohanihane jaun, quiicha coitucui coitucuhetherihanune jaancuru cajene, jataain jelai amuritoheriin bajareeunni, canuhacha jerei ichacuruhane coina.

Jesoso coreniha ita que nejerateuruha cachaaurune
(Mt 10.34-36)

⁴⁹ Canune caa chauratane que usi mocoha uun. Bajiaa nachuhinti chajaain mocohane jana turueneunlu. ⁵⁰ Jataain necairichanaa tabai abaantanunete ne. Nii jaunne, nii que turuhanereen tiaain, que nererojocaeeriin neun. ⁵¹ Inacojoein chachu, ‘Caa cana rai chauratane que jecha raoti ichaonaanaja turuaa uun,’ naaiche niqui. Aihei bajiaa. Raujiain ita caje neleruhin niha cachane coinane turuunlu. ⁵² Nitohanihane jaunte, saoquiin le lorerijieeincha ita aina ichaonacaauru, ena caje coauneein ita caje neleruhin, nii nichatajaihuri que nejeratiha cuurureein nii coroatajaihuri. Jana coroatajaihurite, nejeratiha cuurureein nichatajaihuri que. ⁵³ Jana calaohi aina te nejeratereein rai inaca. Nii jana calaohite inaca que nejeratereein. Jana acaauru nebate, rai cacunu que nejeratihane jana, rai cacunu netonai que nejeratereein. Rai nacano que nejeratiha nebaenene janate, nebaene que nejeratereein rai nacano,” naain jetao Fedoro tonorae Jesoso.

*Janonaa cojoinacaauru coitucuha cachane**(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)*⁵⁴ Nii baiha jetaote, leeochoaauru cachaauru rai jetao:

“Enoto soo nichajai que nijichorianaana coaraaichenete, ‘Urichaain elo,’ naain ereichene, nii aitocoichene rijijieein esinae rauhijiriin uhe elo.

⁵⁵ Jerichanejeein techu, enoto mitu coarajeein cana raotono nichajai caje uaain jiatuha cujuanane, ‘Ajaarotorichaain,’ naaichene esinae rauhijiriin ajaarote. ⁵⁶ Cha coitucunaa jeriheichuru casajeeuru. Nitohanein dede, cana rai chauratane, naaonjoain caje coaraain cha coitucuhiche natiinte, canu coaraaiche natiin, ‘Naaonjoaa ichaonaane cointe aicha,’ naain canu coitucunaa jereneeiche.

*Aina nejeratenaana aina raotojoeeein niha cachane**(Mt 5.25-26)*

⁵⁷ Chanuna baaso ichaain neeichene niha natiin, baaso ichaquichene coitucuhi nenaana jereneeiche. ⁵⁸ Nitohanihane jaunte, inae ena caje coauneein colurujuenojoi ineriquicheein. Aihane jaun, joesio rene inara amaa inara colurujueranu ajiniha aina rucuecuche. Ainihanete, inae coulurujuenojoi nequichene jaan cojoanonaana que turuhane bana, inara netonai colurujuiha nii nejerateeichene jaan jera joesio raine, inara tiha coaridiaauru bijihune, caresero cuhane inara enohaururein. ⁵⁹ Nii bana jelai caje mituriheeeichene nii baaso ichaquichene jaan core nainaaiche jitaain inara coriqui jaohinne reein tiaan,” nae jetao cachaauru rai Jesoso.

13

¹ Nii bana jetaote, turuha cuure cachaauru Jesoso rene. Nitohanein rene turuhin jetaote, “Jerosaleen nenaana Teenforo asaae lenonecuru sohin mocohin, Cana Coaunera coroaeca neeuruha Calileea cocoaichacuru tabaaurune janate, acaauru sohin jaonajaain, nii lenone acaauruhacha sohi coichana que acaauru coichana jasiite Filatora,” naain jetao Jesoso rai beure nii cachaauru.

² Niritocuruhane jana jetaote: “ ‘Jataain naraaichuru amurijiriin osaaocuruhane jaun jecha aihure nii Calileea cocoaichacuru’ naaiche niqui. ³ Nete aine. Inara netonaite ohin nitajeriquicheein, inara ichao coreein jeriha Cana Coaunerane rijijieein neneeichene.

⁴ Jerichanejeein techu jerihane, ‘Nii leeochoaauru Jerosaleen ichaonacaaurulu amurijiriin jecha osaaotooruhane jaun, nii le choonca fosaneeuri ichoae comoe nii ucuuneein ininaanaja nenaana Silohe,’ naaiche niqui. ⁵ Nete aine. Nii aihuruhane rijijieein techu inara netonai ohin nitajeriquicheein, jeriha Cana Coaunerane rijijieein inara ichao coreein ichaonaa jereneeichene,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Inacaeniha temulene que parabola que cacha relaa Jesusone

⁶ Niritiin jetaote: “Leinjiin cacha nocoana jana leinjiin temule sirihane jaun jetaote, inaacane coaraa cue. Nii jana leinjiinniji inacaeniha jaun jetaote, ⁷ nii ocoana beraicha cacha rai jetao, ‘Aonaaun. Nichata jaanaca naineeinne niqui le jaanacaauru naineein turuhin caa temule coaraa unajacoon. Nena chabana inaacane jana coaraeneen. Aihane jaun chajaain ena sauhin jaao. Cha inacojoeinte atane lanaaeca nere,’ naane jana jetaote: ⁸ ‘Aihachuhisi niquicha curuaana. Jauriaa nirijieein coarajeune, ena ajaanaa cuhane rai nasaji retuhin ajaena setuuru te

temurau. ⁹ Nitohaneein tihanune saijieein inacaenihanete laen nainere sauhin jaohine,' naain jetao tonorae nii ocoana beraicha," naain jetao cachaauru relae Jesoso.

Nebetacanaa cojoanonaa bana leinjiin ene janori rarohacaera rautaa Jesusone

¹⁰ Nii baiha jetaote, nebetacanaa cojoanonaa bana sinacoca asae enohin jetao, cachaauru relae cue Jesoso. ¹¹ Nii jana jetaote, ecu ne leinjiin ene- lechoonca fosa jaanacanihane caje coauneein baasoniha jaberocone jaun caaun cunaiteein. Nitohaneein jetaote, suujua cuhane neein jaberoco asaaeca coitucuhuhine jaun, nii chariji bana neraujiasilanaala janori rarohacaain ne. ¹²⁻¹³ Nii ene coaraain jetaote, cotijiaain nichoae biji meracaain:

"Inaen ii cunai caje nerautaaicha ene," naa Jesusone rijieeoritiin, cunai caje nerautaaain nichaauraain jetao, Cana Coaunera coroaajeein rachoojoe nii cunaitenaa ene. ¹⁴ Nitohaneein nebetacanaa cojoanonaa bana cunaitenaa rautaa Jesusone coaraain jetaote, obaje nii sinacoca curuaanaa. Nitohaneein obajeein jetaote:

"Niha saota janoneein amihanenaana jaan cojoanonaa. Nii amihane-naana jaan cojoanonaa bana nerautaeratiha uuchera. Coa nebetacanaa cojoanonaa bana nerautaeratiha uhachera," naa cachaauru raine jana jetaote:

¹⁵ "Chanuna nebetacanaa janonaa bana cha ichaain neeiche inara netonaine saijieein, cha ichaain neeuruha leeochoaaurune jereneeiche. Tana inara netonai nebetacanaa cojoanonaa bana, inara baca, inara boro, naaonjoinuri cosi batuhin amaaiche jesinaaeca cohane coinane. ¹⁶ Nii rijijieeiina caa ene Abaraaun nefoerateneein nenea, lechoonca fosa jaanacaneein Moconajaera ichanohineein caaun cunaiteein nihane caje, nebetacanaa cojoanonaa bana rautaaun," naa Jesusone jaun jetaote, ¹⁷ jataain nocoejeeure jetao, nii aina nejeratenacaauru. Ne jetaote jataain itolere que nelateein, itolere ichaa Jesusone coaraain jetao coroaecure satiin cachaauru.

Mosatasa ucuhe que parabola que cuuaain cacha relae Jesusone

(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

¹⁸⁻¹⁹ Niritiin jetaote: "Coaracuchenachuhinti aansijihan mosatasa ucuhe natiin, nocoana jana temuha cachane jana omarohin fohecane, rai nunecuru que nucuhateeuruha tajaacurune. Nii rijiiicha cacha inae Cana Coaunera Cojoanonaa canuhacha tei que ichaoha cachane," nae jetao Jesoso.

Faan jorerera que cuaain parabola que cacha relae Jesusone

(Mt 13.33)

²⁰⁻²¹ Niritiin jetaote: "Coaracuchenachuhinti faan ichacuruhane coina neleeriha tabaain nii colihane jaanu que jorerera teein, nichata sajeein coujunaca que arina coujunacate leinjiin ene, inae neleeriha tabaain nii colihane jana caje arajiin faan jaane coina. Nii rijijieeinte neleeriha tabaain colihane coina nenea jorerera rijijieein, neruujiha cacha ichaone coina nenea ne Cana Coaunera Cojoanonaa," naain jetao acaauru relae Jesoso.

Acuujua jaratoelanaala nenea

(Mt 7.13-14, 21-23)

²² Nii baiha jetaote, Jerosaleeun cuuruna jaaun jetao, situuruna jaaunru nenacaauru nenaanajaaunru, neseeuuru, naonjoainuri naineen cachaauru relajeein cuujue Jesoso. ²³ Nii jana jetaote:

“Curuaanaa, jataainna coroatajaaecuruha caa nosa caje nichotenaacaauru,” naain caje bajaa leinjiinne jaun jetaote:

²⁴ “Eenjeen. Nitohanihane jaun, nii acuujuu jaratoelanaala nena cuhane enooche. Arajiite niqúi enonaa jerereein nete nainecurenereein.

²⁵ Inae ecu tihane bana nimichuhin acuujuu fuha nii loreri erora nete, inara airiniha nedainequichene, ‘Curuaanaa, acuujuu joaracaane enohacaanura,’ naaichene janate, ‘Inara coitucuhanune coalanaala, cha nequiche chaainti,’ naa inara rai nii loreri eroranete, ²⁶ ‘Ti ainane lenoneein, acau cohin, naonjoarejetocooanulu. Iite canacaanu relarejetohi canacaanu berooru cuhanera,’ naaichene janate, ²⁷ ‘Inae inara rai aitocooaan, cha nequiche chaainti. Inara coitucuhaaun. Naain cacaje amuuche, baaso ichaechajeein ichaonacaauru,’ nareein. ²⁸ Nii banate, inara airiniha nedainiquichene inara catu rihoneein chanaa curiquicheein, Cana Coanera Cojoanona que neeuuruha satiin *profetacuru*, Abaraan, Isaca, Jacobo, naonjoainurine coarajeeincha.

²⁹ Nitohaneinte enoto mitu nichajai coarajeein cana jaaibiji nichajai caje, enoto mitu nichajai coarajeein cana raotono nichajai caje, enoto mitu nichajai caje, enoto soo nichajai caje, naonjoainuri nichajai cajeeurute turuha uurureein cachaauru, Cana Coanera aina rai Cojoanona que neein nelauriaain lenonecuruhane caina.

³⁰ Nitohanerichaainne jaunte, nii ena jaolecooruhane jaaunru nelatelanaala nenacaauru tabaaaurute, ichoaichaniha ranojoneein niha cuurureein. Jana leeochoaauru amurijiriin nelaaetoha nocoetonacaauru tabaaaurute, satononejeein ranojoiniha cuurureein,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Jerosaleen cocoaichacuru coreniha chanaa Jesusone
(Mt 23.37-39)

³¹ Niritohane jana jetaote:

“Chajaain ena caalai caje amuu. Ii sohinte ii jaonaa jere Erodesicha,” naauruha Jesoso rene turuhin fariseeocuru tabaaaurune jaun jetaote:

³² “Aiha niqúi. Chajaain nii ataibinae rai: ‘Enene, eresi, eresi cojoanoo, naonjoaichurune coitucuhichuru sitaain, cunaitenacaauru rautaaain, naonjoareeunni,’ naain benichuche.

³³ Nena laen enene, eresi, eresi cojoanoo, naonjoaainchuru canuhacha ichaneni ichaachajeein cuujuereunni, nii Jerosaleeun edaa onaa naineniha leinjiin *profetane* jaun, ecu turuhanune reentiaaincha,” naain Erodesi rai beratihane baiha jetaote:

³⁴ “Cairichaojoaiche nohane satiin Jerosaleen cocoaichacuru, inara rene Cana Coanera letonocuru, chaen *profetacuru*, naonjoainuri bodoosiin ajeri que sohin jaonajaaonquichene jaun. Araai saaine niqúi nitaro asae calaohichuru sararaain siniha ataoharine rijijieein, inara ranaa jereun, nete cacoitucunaa jereneeiche. ³⁵ Aihane jaunte inaan jelai neriquicheein. Inae cacoharariheeicheein nacoaaneein inara rene turuhanune reentiaaincha. Nii nacoaaneein tururichaaunine cojoanona banate: ‘Raotojoein turuhine Cana Coaneraneein nena

cana Curuaanaara,' nariquicheein canu raicha," nae jetao cachaauru rai Jesoso.

14

Laracaain cunaitenaa rautaa Jesusone

¹ Nii baiha jetaote, nebetacanaa janonaa bana leinjiin curuaanaa fariseeo loreri asae lenoniha cuha Jesusone jana jetao colurujueeuruhane jaanu leratihane coaracuruhane coina, "Chatohanaicha ichareein," naauruhane jaun jetao ecu coarajeure leeochoauru fariseeocuru.

² Nii jana, niritiin coaacuruhane que nainaane jaun jetaote, ecu rohan niha leinjiin cache laracaain cunaitenaane jaun jetao:

³ "Nainihana nebetacanaa janonaa bana rautaeraa leinjiin cunaitenaane. Tonaquiche inara," naain jetao Cana Coanera aitoonjoa que cache relaaurera, chaen fariseeocuru, naonjoainuri caje jetao bajae Jesoso.

⁴ Nii jana inauheneecha curuaaequuin aonajeuuruhane jaun jetaote, biji que nii cunaitenaa mucuhin rautaaain jetao letoae amuhane coina.

⁵ Nitohaneein cunaitenaa rautaaain jetaote:

"Chariji inara caje nebetacanaa janonaa bana naluha rai toro acau netaojianaja atane jachu ucuacaain nenea cuhanene jana, inauheneecha rocoelanaala coarajere. Ainihane rai calaohi naluha acau netaojiana jaan atane jachu cuhanene, nirijieein rocoelanaala coarajere," naain fariseeocuru caje bajaa Jesusone jana jetaote, ⁶ tonoraelanaala inauheneecha aonajeure.

Nesirihatenaa beseta que cotihanojoihuri

⁷ Niritoha Jesusone jana, nelaurianaanaja rori caohacha janijiin nichoae nelauriaauruha nii cotihanojoihurine coaraain jetaote, acauru suujuatiha:

⁸ "Chunocoha inara cotihaca nesiriatenaa beseta quene, jiaonriha rori caohacha janijiin nichoae nelauriaaichene. Nabana turuha uha inara amuritoheriin nelateein nenea cotihanohinete, ⁹ 'Nii ii rori jianeeute ecu nelauriamiin caa leocha,' naa uha nii inara cotiharane, coejetiin rori baaso ichoae nelauriaa cunaa nainequiche. ¹⁰ Aihane jaun nii ajiniha inara cotihara nihane, rori baasonejeein nenea ichoae nelauriaauche. Nii banate turuhin, satiin nii ii rohan rori ichoae nelaurianacaauru notaracaae, 'Caa rori caohacha ichoae nelauriaa uura quicha belaa,' naa nii inara cotiharane, ichei caohachanere. ¹¹ Nitohaneein leeochoauru amurijiriin nelateein nenea jerenacaaurute, necoeje chanujoiniha cuurureein. Jana nii nelatecuruhane coaratelanaala nenacaaurute, raotojoein ranojoi niha cuurureein," naain jetao suujuatenajae Jesoso.

¹² Niritiin jetaote acauru cotihara cache rai jetao:

"Cachaauru cotijiaain corootenaa jereeine, jiaonriha ii nejerauru, charaaichuru, iicha belaihuri, ii laurijiracuru coriquihonacaauru, naonjoainuri cotihaquine. Acauru cotijiaain acauru corooteeine jana, ii cotijiaain ii coroaateeuruhanete, inae ii rai nii cainaenereein Cana Coanera.

¹³ Nitohanihane jaun beseta ichana jereeine, cairichaihuri, nelatelanaala nenacaauru, bacosacuru, maosacuru, naonjoainuri cachaauru cotihacu. ¹⁴ Acaaurute laen ichei cainana nainecurenihane nihanatiin,

Cana Coaunera ichei cainaa cureein, inae rai cachaneein nenacaauru ichtiha oo caje Cana Coaunerane bana,” nae jetao nii cotihara fariseeo rai Jesoso.

Cana Coaunera Cojoanona que cache relaa Jesusone
(Mt 22.1-10)

¹⁵ Niritoha Jesusone jana aonaain jetaote:

“Bajiaanachuhinti Cana Coaunera Cojoanona que neein lenonenihacache,” naa Jesoso rai leinjiin acaauru aina rori ichoae nenaane jaun jetaote:

¹⁶ “Coaracuchena chuhinti leinjiin cache jetao, lenone jaain arajiin cachauru cotiharate. ¹⁷ Nitohaneein jetaote, ineen jatoroaa nii lenonene jana jetao rai letono letoae cotihanajaane coina.

Nii jaun jetaote, cuhin acaauru rene turuhin: ‘Chajaauchejete lenone, inae jatoroaa lenonera,’ naain cotihanajaane jana jetaote: ¹⁸ ‘Saan, naininaaun. Ena atane coretichaaunne jaun coaraa cuhanunete ne. Canu que ii suujua acateeu,’ naain jetao berate leinjiin. ¹⁹ Nii jana leeocho jetaote: ‘Lechooncaain toro amihanenaa que nelatei coretichaaun enane jaunne, acaauru coujuhin coaraa cureeun, amihanenaa que nelatecuruhane coitucuhanune coina. Nii jaunne ichei aitoon caque ii suujua acateeine coina,’ naain beratihane jana jetaote, ²⁰ leeocho netonai: ‘Ena nesirihatihanune jaun nainihaaun uhanune,’ naain jetao satiin ita rijitiin beratihacoaaure, acaauru que suujua acatiha acaauru cotiharane coina.

²¹ Nii jaun jetaote, jelaiha cauhin nii rai aitocuruhane rijitoejein biha cue rai fatoroon rai nii letono. Nii jaun jetaote obajeein, ‘Chajaain soroneein nese sacutaain cuhin, cairichaihuri, cache nelatelanaala nenacaauru, maosacuru, bacosacuru, naaonjoainuri cotijiaain cajiha uhanajaa,’ nae jetao rai fatoroon nii letono rai.

²² Nii jaun jetaote, nii rai aitohane rijijieein satiin cachauru chaque nelatelanaala nenacaauru cotijiaain jetao: ‘Curuaanaa, inae nii carai aitohine jaa ichacaaun. Nete jaiti caute nelaurihananaa jaa,’ naa nii letonone jaun jetaote: ²³ ‘Chajaain nenaanajaaauru naineein cuhin, unaa jereraauru leeochoauru cachauru cotihanihute nemomiin canu lorericha. ²⁴ Coatiha inae canu loreri asaae lenonecururihaain nii jauriaanejeein cotihanojoinunrita,’ nae jetao nii letono rai fatoroon,” naain jetao nii cache tonorae Jesoso.

Jesoso cache nena jerichaane, necairichanaa abaantaacanete ne.
(Mt 10.37-38)

²⁵ Jelai caje amuha Jesusone jana, arajiin sacuuruha cachaurune jaun jetaote, acaauru rai: ²⁶ “Chunocoha canu esenetaain canu cachaneein nena jerihane, rai inaca, rai neba, rai comasai, rai bereecuru, rai nejeraauru, rai baihuru, rai jaberoco, naaonjoainuri belaihane amurijiriin cacoelaain quere tonoraain nihanete ne.

²⁷ Canuneein nihanune coitucuhin canu cachaneein nena jerera, coroso que airichaaunnine rijijieein itolere necairichanaa abaantaain letohaanune jaan ichaain neeine. Jana ainihane, coatiha canu cachaneein nena nainihe chuni.

²⁸ Tana inara tabaauru, leinjiin loreri janaa jerihane jauriaanejeein nelauriaain: ‘Necha besautiana nainerichaaunni,’ naain coaacane coitucuhichene. ²⁹ Nitohaneein coacuelanaala ichaain, nunuheniha

nenea tihane baiha jianihanete, satiin ecu situhin coaraauru nainere: ³⁰‘Caa leinjiin cachate niqui caa loreri ichana jere. Nete jauriaanejeein besautiaane jaanu que coacuhin ichaenihane jaun nainaelanaala ecu jiane,’ naain erenaa nainecurure que cachaauru. Aihane jaun jauriaa nejeein besautiana nainihane coitucuhane coina coaauca nii loreri ichara cachane rijijieein coaumiin canu cachaneein nenea jerera.

³¹Nii rijijieein techu jauriaanejeein nelauriaain coauna nainere leinjiin *rey*, leeochoa *rey* aina sonaana que nenea jerihane: ‘Necha lechoonca oharaancani soondarooru aina caa coroata choonca oharaancani soondarooro aina nenea *rey* amuritonaa nainichaaun,’ naain coaucane jana, ³²nainenihane coitucuhanete, jaiti coriaae niha nii nejeratihane jaa *reyne* jana, raotojoein jiniiquiin ita aina rucujueein ichaauruhane coina jitariin nii leeochoa *rey* nejeratenajaacha bajai tihane coina aitiin nere beranu letoare.

³³Nii rijijieein coacuelanaala, niicha sirii jianena jerelanaala nenea, coatiha canu cachaneein nenea nainihe.

Cotebihane jianihane, nii chaque nelateniha tebene
(Mt 5.13; Mr 9.50)

³⁴Coaracuchena chuhinti jataain nelatiha niqui tebene. Nete nii cotebihane jianihane, inae chaque nelateein nenere. ³⁵Niheichu temule jaacane coina, atane jasiitihacane jaanu que nihanatiin nelaterihe. Nechu jataain joaereeinte jaoleneein nere.

Nii rijijieein nii chaque nelaterihe, relaanune rijijieein ichaohane baiha, jianeein niha canu cachane. Caa caitoonjoan aonacurumiin uricho nacaauru,” nae jetao nii arajiin sacuurera cachaauru rai Jesoso.

15

Rai nitajenaa carenero eruha carenero beraichane que cuaain nenea parabola que catcha relaa Jesosone
(Mt 18.10-14)

¹Satiin naraaichuru Jorioocuru cairichaeriin Roma curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui que cachaauru cobaraaurera, chaen leeochoaauru cachaauru baasonnein ichaonacaauru, naaonjoainuri jetaote, Jesoso rene turuure irihane aonacuruhane coina.

²Nii coaraain jetaote, “Caa cachate osaaonacaauru cachaauru raain nihanatiin acaauru aina lenonenajaque,” naain jetao Jesoso necoeje chanuure Moisesa aitoonjoan que catcha relaaaurera aina fariseeocuru.

³⁻⁴Niritocuruhane jaun jetaote, acaauru rai: “Tana chunocoha inara caje lefashaain carenero siriquichene jana, nitajiha leinjiine nii iscoonchoonca iscooni ratiriin nii nitajenaa carenero ariha curiquiche eruhichenereein tiaaine. ⁵Nitohaneein inae eruhichenete raotojoein baijiaain turuaain, ⁶loreri asaee inaraacha belaihuri, inara laurijiracuru, naaonjoainuri cotijiaain, ‘Canu coroaecuche. Inae carai nitajenaa carenero eruhanu,’ nanaa naineriquiche.

⁷Nii rijijieein techu osaacuruhane coitucunaa jerelanaala neuruha nii iscoonchoonca iscooneeurine jana, leinjiin catcha osaacane coitucuhin, Cana Coaunera lateein rene turuhane, nii iscoonchoonca iscoonni coroaajelanaala, nii leinjiin turunaacha coroaecure dedeeu nenacaauru,” naain jetao fariseeocuru tonorae Jesoso.

Coretiin nenea moneda nitajenaa eruha enene que parabola

⁸ Niritiin jetaote: “Nii rijijieeintechu, leinjiin ene, lechooncaain moneda jataain rai nelateineein nenea caje nitajihaleinjiinne, tana raafariin mocohin, eruhanereen tihaain loreri asaji lojoiin caohatiin aririhane. ⁹ Nitohaneeein ariin eruhane, tana niicha belaihuri, chaen rai laurijiracuru, naaonjoainuri cotijiaain, ‘Canu coroaecuche. Inaen canu rai nitajenaa jataain canu rai nelateineein nenea moneda eruhanura,’ nariha nii ene ne. ¹⁰ Nii rijijieein techu, ita corojeein neeure Cana Coaunera rai anjeraauru, nosa caje nichoteein niha leinjiin cachanera,” naain jetao acaauru relae Jesoso.

Rai calaohi ocoala que suujua acatiha rai inacane que parabola

¹¹ Niritiin jetaote: “Niha jetao leinjiin cacha corootajaain calaojoiin. ¹² Nii jana, nii rai calaohi ocoala jetaote: ‘Ofa, canu rai, ohine bana carainein neeninu iicha sirii irihuru, ii atane, ii rucuhele naaonjoai-hunri leruu,’ naane jaun jetao, nii rai ninana aina acaauru nainein jetao lerue nii acaauru inaca.

¹³ Nii jana rai nocoala jetaote, nii baiha neeoriiin jetao nii que banijiaai que jitariin necoreteein jetao nii coriqui aina coriajai atane cuhin, nechu jataain joaereein jitariin rai coriqui jaohin nichao que ichoae.

¹⁴ Inaen jitariin rai coriqui jaohane jana, nii nihane jaan neniha quinacaine jaun jetaote, ecu mijitena que necairichae.

¹⁵ Nii jaun jetaote, nii nihane jaan nenea leinjiin cacha caje amihane-naa ariha cuhane jaun, rai cosichuru beraihane coina jetao letoae nii cacha.

¹⁶ Nii jaun jetaote, nii cosichuru lenone raain que lenonenee rijitoco-joae. Nejetaote nene rai cha tera.

¹⁷ Nii jaun jetaote: ‘Arajiin neeuruha ofa rai amihanenacaauru natiinte, itolere bana ne banejelanaala acaauru lenonenu, cau mijite-nacaun ohajihanu canune jana. ¹⁸ Jelaiha cauha cuhanunete ne ofa loreri asae. Chaenne inae ofa rene turuhanune: “Jataainine banejelanaala baaso ichaaun Cana Coaunera aina, ii aina, naaonjoaaincha. ¹⁹ Aihane jaun jiaonriha inae ii calaohineein caeteeinera. Raujiaain ichei amihanenacaauru rijijieein caeteeura ofa,” nareeunni ofa raicha,’ naain jetao suujua ere nii cacha calaohi ocoala.

²⁰ Niritiin suujua irihane baiha bero cuhane cuhin jelaiha cauha cuha rai inaca loreri asaene jana jetaote, jaiti nita nihane jana coariin cairichaaajoaain coaraane jaun, soroneein coinetein jetao que balu-unetiin, jataain belaaain rae nii rai inaca.

²¹ Nii jana jetaote: ‘Jataain banejelanaalane baaso ichaaun Cana Coaunera aina, ii aina, naaonjoaaincha ofa. Aihane jaun jiaonriha ii calaohineein caeteeinera ofa,’ nae jetao nii calaohi, rai inaca rai. ²² Nejetaote niritohane jana: ‘Chajaain erojoein cajione enachasine uhaain, caa rai cajione coreeuche. Chaen rai biji couturi que leinjiin anicho tein, rai tijia quene maajeein safato curuhacuche. ²³ Chaen leinjiin baca narejeen coereneti soochete, lenoneein beseta ichacaache, ²⁴ ohin nitajihane rai ne caje turuha uha caa canu calaohine jaun,’ naain jetao rai cachaauru letoae nii inaca.

²⁵ Nii tonohanau jetaote, neeuruha irihurune jaun nihane caje cauha uhe nii calaohi inana. Nii jana jetaote, inaen nenaanaja catainaane jana jetao, auno totein raansaauruhane jana erunajae. ²⁶ Nii jaun jetaote, nii leinjiin acaauru cacha cotijiaain jetao: ‘Chatohanai besetate

ichaquicheta,' naain caje bajaane jana jetao,²⁷ 'Ti nejerate jerichanejeein raurohin turuhane jaun, baca narejeen coereneti soerateein beseta ichae ii inacara,' naain rai biha nii acaauru cacha, nii calaohi inana raine jaun jetaote,²⁸ jataain obajeein loreri asaae turunaa jerene. Nii jana jetaote, raajenhane coineteen raa cue nii rai inaca, acaauru aina nihane coina.

²⁹ Nii jana jetaote, jataain rautaelanaala jetao: 'Iite raotojoein araai jaanacaain ichei nelateein nihanune coitucuhi. Chaen nechu canu letoaaine chabana coiintelanaala ichaain neeun. Nii sainejeein chariji bana leinjiin niji carenero tihee carai, canuhacha belaihuri aina sohin beseta ichacaaune coinata. ³⁰ Nii saijieeinte turuha caa ii calaohi, ene cojoaeloroerihuru aina nechu joaereen ii coriqui jaoinne janate, rai baca coereneti sohin teeicha,' naa coetaain rai inaca raine jaun jetaote,

³¹ 'Aiha chuhisicha cacalabi. Iite chuhisi itolere bana canu aina nee-icha. Nitohanihane jaunte satiin quiicha sirii icheineein nera. ³² Nete laen ena esinae rauhijiriin caohachae beseta ichaain rachoojoihacach-ene, ohin nitajihane rai ne caje nacoaauneen turuha ii ocoalane jaunra,' nae jetao rai inaca," naain jetao acaauru relae Jesoso.

16

"Caohachaaain jecha ichareein," naain loreri beraichaanu que cacha ratirihara rai fatoroonne que parabola

¹ Niritiin jetaote, aina nerelanacaauru rai jetao: "Niha jetao leinjiin cacha jataain coriquihonaneen. Nii jetaote, rai loreri beraichaanu que leinjiin cacha ratiri jitariin rai rucuheleeeuru, rai cachaauru, rai coriqui, naaonjoaihunri beraichanu que. Nii jana nii rai rucuheleeeuru itajihacoaane jaun jetaote: 'Inae ichujeeleeeuru itajeein, ii coriqui que niicha jerei ichaa taa ii cachara,' naain jetao biha cuure nii fatoroon rai. ² Nii jaun jetaote cotiharateen: 'Chatohanai ichaaine jaunna, ii biha uure canu rai. Chajaain jitariin chamijianeecocuru cocoirichaaain uhane coitucue. Inaen nenacaen nainiheeii canu loreri aina canu rucuheleeeuru beraichanu que neeneta,' nae jetao nii rai fatoroon.

³ Nii jaun jetaote: 'Chana nohane jana ichareeun, camijianeeron caje canu sitaa canu fatoroone jana. Coatihataane que chatohanai amihane-naa ichana que nelatejeeacaanne coaalanaalata. Chaen nechu jataain nocoejeeun cacha caje chaaelai bajaanune quera,' naain coaacane baiha jetao ⁴ 'Saan. Inae canuhacha ichaneni coitucuhanu, canu amihaneeron colane nedaanune bana canu raa chunocoha loreri asaane coina,' naain jetao suujua ere nii loreri beraichanu que niicha ratirii.

⁵ Niritiin jetaote, leinjiana leinjianaain jetao, nii rai fatoroon que rebeonacaauru cotijiaain: 'Inaonjoaain rebeoqui canu fatoroon queta,' naain bajaane jana jetaote; ⁶ 'Lefasha bareranei erene que ne rebeconra,' naain jetao tonorae nii jauriaanejeein niicha cotijiai. Nii jaun jetaote: 'Saan, aihachuhisi. Nocoa nii rebeoquine jaan, ninu nelauriaain saoquichoonca bareranejeeicha laenaaura,' naane baiha jetao, ⁷ Leeocha cacha rai jetao: 'Inaonjoaain jana rebeoqui ii, canu fatoroon queta,' naain bajaane jana jetaote: 'Lefashai costaronei tirico quene rebeconra,' naain tonoraane jaun jetaote: 'Saan, aihachuhisi. Nocoa nii ii rebe. Fosachoonca costaronejeeicha cau teein laenaunra,' nae jetao rai.

⁸ Nitohaneein jetaote, jataain nainaan rai caohachanuhacha que coacuhin ichaa nii rai loreri beraichane que ninae nii rai fatoroon.

Nitohaneente Cana Coaunera Cojoanona que neenihuru amurijiriin, jataain nainaan rai caohachanuhacha que coacuhin neeure Cana Coaunera coitucuhichuru,” naane baiha jetaote:

⁹ “Inara netonoaite nii rijijieein Cana Coaunera tenojoi beraichaneein neeiche. Aihane jaun nii itolere inara rai Cana Coauneraacha teei que, aca jerihane rijijieein niicha jerei ichaain neeuche, inae ohichene bana niha raotojoein inara raeranune coina.

¹⁰ Nitohanihane jaun, aansijiin laojoiri raa cachane niha natiin caohachaaain nii rai teraacha jerei icharate, arajiin cha raane jerichanejeein caohachaaain ichareein. ¹¹ Nitohanihane jaun, caa nitajeraai nena chauratane que cha siriin neeichene nihanatiin caohachaaain ichaeneeichene coatiha nerinaai inara rai esinaen rauhijiriin chabana nitajenaacharanejeein nena tera. ¹² Aihane jaun, inara rai eroraqui tenojoi que caohachaaain cha ichaain neneeichene, coatiha nerihain inara rainein neeninu tera.

¹³ Nihei chuni coroatajai fatoroon rai niicha latei icharaneein nena nainei, nabana leeochoa que jaolecuhin, leeochoacha ere tonorana nainihane jaun. Nitohanihane jaun Cana Coauneraacha ere tonoraain nena jerichaane, nii canaacha jerei que coauna nainihaaca,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

¹⁴ Niritoha Jesusone jana aonajeein jetaote, Jesoso necoeje chanuure fariseeocuru, acaauru jataain coriquiicha que coacuhin neeuruhane jaun. ¹⁵ Nii jaun jetaote, “Inarate caohacha ichaa nocoetiin neeiche itolere bana cachaauru notaracae. Nete inara suujua cuhane inaraacha coacui coitucue Cana Coaunera. Nitohaneein jataain nelateineein cachaauruhacha coarai que te jaoleque Cana Coaunera.

Cana Coaunera rai rauhi inoaensi aina Jesusohacha tei rai cojoanona

¹⁶ Moisesa, chaen profetacuru, naaonjoainuri cojoanonaate turuha Joaan Baotisitane que tiaaajoaain nelu. Nii caje coauneeinte beebejoneeinin nelu Cana Coaunera cojoanona canuhacha turuai. Nii quete necounujeeure nii canuhacha teei Cojoanona sirichuruhane coina.

¹⁷ Canu Cojoanona que neeichene nihanatiin satiin Cana Coaunera rai rauhi inoaensi tonoraain neeichenete caohachae.

Comasai joaera que cacha relaa Jesusone

(Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)

¹⁸ Leinjiin cacha rai comasai jaohin leeochoa ene raanete jataain osa que nesaruha aicheein. Jerichanejeein techu, lana joaera ene raain niha cachane osa que nesauruha aicheein.

Jataain coriquihona aina oha cairichainein nena Lasarone

¹⁹ Niha jetao leinjiin cacha jataain coriquihoneein. Nitohaneein coriquihocane jaun jetaote, itolere bana jataain cajione caohacha que necoreetein, lenone caohacha nejesina que beseta ichanajaque. ²⁰ Nii jana jetaote, ecu ne jaberoco nainecojoaain abero siriin leinjiin cairicheinejeein nena Lasaro. Aca jetaote, nii coriquihona loreri chajeniha lauheque nejesinane atanichoae. ²¹ Nitohanein cairicheinejeein nihane jaun jetaote, nii coriquihona rori caje nalunaa rai lenone con

raain que lenonena jere nii cairichei. Nii jana remaaecuru jetaote, rohan turuhacoaain nii rai nabero lojoihure.

²² Nitohaneeinne baiha inaen oha nii cairicheinejeein nenea- nii Lasarone jana jetaote, amaaure anjeraauru Abaraaun aina dedeeu nihane coina. Nii jana jetaote, nii coriquihona netonai inae ohane jaun conautechure.

²³ Nitohaneein ohin necairichaauruha onacaaurune jaan netiin necairichajeein, nita icharajeriin neein Abaraaun coaraa nii coriquihonane jana jetaote, Abaraaun rohan ne nii jaiti jiniiquiin ichaaoruhane bana niicha cairichaerii Lasaro. ²⁴ Nii jaun jetaote: auhaquuin: ‘Cairichaaajoaain cacoharaaura ofa Abaraaun. Atiin nii Lasaro rai aitoote, esinaeca que biji coturi macohin setejaain calele jelarooa uhinera. Caune jataain necairichajeeun usi tabai janara,’ naane jana jetaote: ²⁵ ‘Aiha chuhisi niqui. Nete jiniiquiin inara jaberoconeein ichaohichene bana, jataain raotojoei ichaonaa que ichaorejetohilura cacalabi. Nii jana caa Lasarote, jataain ichaonaa baaso que ichaohin cairicheinejeein nerejetelu. Nii jaunte nii coacuhin, necairichaaequi iine jana, aca caohachaaain ranojoneein nera. ²⁶ Nii choae tacaain techu, cana cataaun ne jataain ucuacaain ucuha jachu satonoelanaalara. Nii jaun nii inara nichae situnaa nainecuruhi cajicheique nenacaauru. Niheichu inara niha natiin nii cajicheique turunaa nainiheeicheta,’ nae jetao Abaraaun, nii coriquihona onaa rai.

²⁷ Niritoha raine jaun jetaote: ‘Nii jaunne ichei aitoon, canu inaca loreri asaee ²⁸ nii neeuruha saouqii canu nejeraaurune jaaun Lasaro letohaine, acaauru rai iriha cuhane coina. Nabana caa necairichae- caaunne jaaun acaauru netonai uuruhane coataara, ofa Abaraaun,’ naa nii coriquihonane jana jetaote; ²⁹ ‘Nete Moisesa aina *profetacuruhacha* laenanohin siriin neeure, nii tonoraain neeuruhinera,’ naa Abaraaunne jana jetaote; ³⁰ ‘Aiha chuhisicha ofa Abaraaun. Nete acaauru rene ichanaain turuhin biha leinjiin onaane, acaauru netonai nii esenetana nainecururera,’ naa nii coriquihonane jana jetaote; ³¹ ‘Aiha chuhisi niqui. Nete Moisesa, chaen *profetacuru*, naaonjoainuri esenetaaurenihalune rijijieein, acaauru rene ichanaain turuuruha onacaaurune nihanatiin, esenetana nainecurunerera,’ naain tonorae Abaraaun,” naain jetao fariseecuru suujuate Jesoso.

17

Jataain necohalajiine osa que namute cacha saruera
(Mt 18.6-7, 21-22; Mr 9.42)

¹ Niritiin jetaote:

“Itolere banate nereein osa que inara sarueranu. Nete laen jataain necairichanaa coareein nii osa que leeochoauru saruera cacha. ² Nitohaneein caa ena Cana Coanera coitucuhajeraauru sarueratiha osa quene ajinihate caohachare nulunoque ajeri tijichaaain cucuana cuhane joaeratenojoi nihane. Aihane jaun nii que necohalajiin neeuche.

³ Chatohaneein baaso ichaaain niha ii nejerane suujua teeu. Suujua teeine jana ii ere tonoraain caohachaaain nichao coreein nihane que ii suujua acateeu. ⁴ Lejiichoo cuhane caaunsi saneein ichei baaso ichaaain nihane nihanatiin, caaunsi saneein turuhin, ‘Inae laen coaiterihaaun-nita,’ naa uhane, que ii suujua acateeu,’ nae jetao Jesoso.

Esinae rauhijiriin esenetaacane itolere ichana nainichaane

⁵ Nii jana jetaote: “Jataain itolere ichana nainiha Cana Coaunerane esenetaain nihacaanune jaanu teeu canacaanu raicha,” naauruha Jesoso rai niicha cocoainauri afosotoorune jaun jetaote:

⁶ “Mosatasa ucuhe laojoiri jataain aansijeein nenea rijijieein aasaeriu esinae rauhijiriin esenetaachenete caa shabeento rai: ‘Niilai caje nerocohin caa cucuana cuhane omaronihunra,’ naaiche caa shabeento raine inara ere tonoraain aiche caa shabeentora,” naain jetao acaauru tonoraie Jesoso.

Letononeein nenaacha ichaneni

⁷ Niritiin jetaote: “Inara leinjiin cachaaquichene jana, inara ocoana jana temule jaane jaanu que atane retuhin, baca beraain, naaonjoanne caje cauhane janate rai: ‘Nelauriaaute lenoneei,’ nanaa coacuhelanaala: ⁸ ‘Chajaain ena canu lenonenu jaain, ena uhaaune lenoneein acau coe. Nii baihate ii netonai lenoneein acau coriquincha,’ nariquiche. ⁹ Nii choae tacaain techu, ‘Narihara,’ nanaa coitucuneeiche nii inara cacha rai, letoaain neeichene jaan ichaain nihane coreniha. ¹⁰ Nii rijijieein inara letoaain niha Cana Coaunerane jaan nainaaain neeichene bana, nainiheeiche: ‘Jataain cacha caohacha neeine nihacaanura’ naain ere-naa nainiheeiche. Raujiaain: ‘Canacaanu letoaain nihalune jaanchane inae nainacaanura,’ naauche,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Lechoocaain cosibi aonaain caaun cunaitenacaauru rautaa Jesusone

¹¹ Jerosaleeun cuhane jaun jetaote, Calileea, Samaria, naaonjoainuri batane cataaun situhin cue Jesoso. ¹² Nii jana jetaote, leinjiin neseu turuhane jana jetao, nii nese caje que taca cuure lechooncaain cosibi caaun cunaitenacaauru cachaauru. Nitohaneein cuhin jetaote, cocoaeraa cacha rohan turuha nitohanai cunai aonaera cachane jaun jetao, Jesoso caje coriaae netiin:

¹³ “Cairichaaajoaain nohane canacaanu coaraaura cacha relaera Jesoso,” naaunre jetao Jesoso rai ehequiin. ¹⁴ Niritocuruha raine jana jetaote:

“Chajaaincha saseredotecuru rene turunichuchete inara coaracurumiincha,” naa acaauru rai Jesusone jaun, cuujueeuruhane jana jetaote, inae cosibi caje nerautaaain somaraain neure, acaauru dadaelanaala aitoa Jesusone saijieein. ¹⁵ Inae nitohaneein nerautaaauruha acaauru cosibi cajene coaraain jetaote, jelaiha nejenohin cuhin, tonijiaain ereein Cana Coaunera coroaajeein jetao, ¹⁶ Jesoso acatiha rai tijia asae atani-choae neseeriaain jetao, rachoojoe leinjiin cacha Samaria cocoaicha Jorionelaanaa nenea. ¹⁷ Nii jaun jetaote:

“Tajian lechooncaauruhani caa cosibi caje nerautanacaaurune. Aancauru chaen leeochoauru iscoon neeurita. ¹⁸ Leinjiin caa Jorionelanaala nenea cacha estaraajerohachate jelaiha nejenohin Cana Coaunera coroaeca uhe rautaanune corenihara,” naain

¹⁹ “Esinae rauhijiriin esenetaaine jaunte, ii cunai caje nerautaa, chajaain nimichuhin caunihura,” nae jetao rai Jesoso.

Naaonjoaain tururichaaain quiicha tei Cana Coaunera Cojoanonaane (Mt 24.23-28, 36-41)

²⁰ Nii baiha jetaote, “Chabana turoreein Cana Coaunera cojononaa,” naain jetao Jesoso caje bajaature fariseecuru.

21 Nii jaun jetaote: “Coatiha inanacaain tururinaain Cana Coaunera cojoanonaa. Niheichu, ‘Caute ne. Tajihate ne,’ naain coitucurieeicheein. Inaen inara jana niha quiicha tei Cana Coaunera Cojoanonaa,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

22 Niritohane baiha jetaote, aina nerelanacaauru rai jetao: “Inae amuhanune baihate jaiti nacoauneein turuenihanune ajiniha le janojoeinniji ena caa canuhacha tei janonaa coarana jereriquicheein niqui, nete coaraeneriquicheein. ²³ Nii jana tabaaurute inara rai, ‘Caute ne. Tajihate ne,’ naaurureein. Nete nelatene, niritocuruhane jana acaauru esenetaain acaauru sacuhichene. ²⁴ Nacoauneein turuha urichaaunni acaihaniji cachaneein nejanohanaane Cojoanonaa que turuhane banate, charijijieein teeinti jeraneejoaain dede conaa jiacanone, saain coanojoneein ne. Nii rijijieeinte saain coanojoneein coitunojoiniha cureein inae nacoauneein turuhanune bana. ²⁵ Nete amuhanune ajiniha jauriaanejeein jataain canu que nererojoeccain canu que jaolecoorureein, caa ena cojoanonaa que nenacaauru cachaaauru.

26 Charijieein teinte nihalu Nohene bana ailu, nii rijijieeinte jerichanejeein aiha cureein nacoauneein turuha uhanu canu acaihaniji Cachaneein nejanohanune Cojoanonaa que tihane bana.

27 Coaracuche nachuhinti nii chaque nererojoeccaeriin nelanaala, nisirihateein, lenoneein, acau cohin, naaonjoaauruhalu cachaaauru bote cuhane enohin nichotiha Nohene cojoanonaa que turuhanereein tiaaine. Nii jana uha elo tabaine jaunte satiin ohacoaauru.

28 Nii rijijieein techu cha coacuelanaala raotojoein neein, acau cohin, lenoneein, netemulijiaain, namihaaneeo que necoreteein, niicha latei coreteein, neloheriteein, naaonjoaauru cachaaauru nihalu Lotone bana. ²⁹ Nii jana, Sodoma neseu ichaohane caje amuha Lotone janate, usi aina naluha asofere dede cajene jaun caaun satiin oorelu cachaaauru. ³⁰ Nii rijijieeinte jerichanejeein aiha cureein nacoauneein turuha uhanu acaihaniji cachaneein nejanohanaa nichaaunne Cojoanonaa que turuhane bana,” naain jetaote,

31 “Nii cojoanonaa bana inara loreri janori ichoae neeichene, jiaonriha jelaiha fauhin inara loreri caje inara rucuhele ranaa coaauquichene. Niheichu inara ocoana jana neeichene jana aihane, inara loreri asaee caunaa coacuelanaala rauhijiriincha sorooche. ³² Nitohanihane jaun, niicha ratirii coaacane jaun aihalu Loto comasaine coacuhin nainaan ichaaoche. ³³ Aihane jaun rai rucuheleuru queecha coacuhin neite rai nichao itajereein. Jana nii rucuhele que coacuelanaala nichao rainuhachaque coacuhin neite nichotereein,” naain jetaote,

34 “Nii airichaanne cojoanotiin banate, leinjiin eruhari cuhane niha cuurureein coroatajai cachaaauru. Nii jana leinjiin amanojoinihane janate, ecu nedaa cureein leeoche. ³⁵ Jana coroatajai enecurute, ederi que chaelai tutuurureein. Nii jana leinjiin amanojoinihane janate ecu nedareein leeoche. ³⁶ Nii jana coroatajai quichaaaurute nocohana jana neeurureein. Leinjiinte amanojoinereein, leeoche ratirinojoinereein,” naane jana jetaote:

37 “Chatoanai bana, chucha nitohanereinte Curuaanaa,” naain caje bajaauruhane jaun jetaote:

“Inae ecu tihane banate coitucunojoinereein, canii setu que fauha uha ichotarine jana caje coaraain coitucunojoinihane rijijieein,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

18

Joesio necha ansaineein nenea rai cacha coulurujihā autanane que parabola

¹ Coiinteerilanaala Cana Coaunera bajaauruhane, Cana Coaunera bajaauruhane coina *parabola* que cuaain acaauru relaa Jesosone.

² Niritiin jetaote: “Coaracuchenachuhinti leinjiin neseu nihalu jetao leinjiin joesio cachaauru que suujua acatelanaala, niheichu Cana Coaunera batohane que casilanaala nenea ne. ³ Nii jana jetao, nii neseu ichoae leinjiin autana. Nii autana jetaote, nii joesio rai leinjiin cacha nejeratenaja colurujihā cue. ⁴ Nii jana jetaote, carajaain nirijieein nere tonorana jerelanaala ne nii joesio. Nejetaote nii baiha: ‘Cachaauru que nihanatiin casuujua acatein, niheichu Cana Coaunera batocooaunne que casiin nihaaun niqui. ⁵ Nena raotojoein nihanune rohecaain, casuujua rohecaain sacuha caa autanane coataa naitoonjoa tonoraain ichareeun caihanihane coina,’ nae nii joesio. ⁶ Coaracuchenachuhinti, jataain necha aansaineein nihane saijieein suujua coaraa nii joesione. ⁷ Nii jaunte nii amurijiriin, nii janijiin nii rauri, janotiinetojoein, jiichoonetojoein, naaonjoaain bajaebajaeraauru cocoaeratenaa nainereein Cana Coaunera. ⁸ Nitohaneente carajaain cohacuruhane latelanaala enaacha acaauru cocoaeraterē. Nena laen inara caje bajaauru, canu inaraacha cohajei cachaneein nejanohanaa nichaaunne, nacoauneein turuhanune reentiaainacha canuneein nihanune esenetaain caitoonjoa ichaaechajein neeururichaain cachaauru,” naain jetao acaauru relae Jesoso.

Roma rai coriqui bajaaurera aina fariseeocuru que parabola que cuaain cacha relaa Jesosone

⁹ Nii baiha jetaote, nii acaauruhacha caohachaain niha nocoetiin leeochoaauru que jaoleconacaauru rai jetao, acaauru ichaohacha que *parabola* que cuaain jetao: ¹⁰ “Coroatajai cacha jetaote, Teenforo asae cuhin Cana Coaunera bajaa cuure. Leinjiin jetaote, nechu jataain naraaichuru cairichaa Roma rai *impoestonu* que coriqui bajaerane. Jana leeochoa jetaote fariseeone. ¹¹ Nii fariseo jetaote, ‘Narihara Cana Coaunera ichoreniha ainacaauru tocohanein asijiautoneein, necha aansaineein ichaohin, joaereein ene canu sinijeranelanaala nenea aina ichaohin, naaonjoaain nenihanu canune coreniha. Chaen nechu, naraaichuru cairichaa Roma rai *impoestonu* que coriqui bajaaurera rijijieein neneeun. ¹² Chaen nechu, jataain ii coitucuhanune esenetaaine coina, le semanacuru cuhane coroata saain casuri couu lenone lanaala neein ii bajaee bajajeein, lechooncaain chaaelai raanu camijianeeo corenihane, rai lechoocani teein neeun ii raicha,’ naain jetao Cana Coaunera bajae chujuhequuin. ¹³ Nii jana nii naraaichuru cairichaeriin coriqui bajaera jetaote, caje icharaain neein necoee caaun najabaraacain dede coaraelanaala jetao: ‘Cairichaaajoaain caoaraau osaaotohanune jaaunra Cana Coaunera,’ nae nalarijia faone faoneein.

¹⁴ Niritiin bajaane jaunte, inae que suujua acatiha Cana Coaunerane jana jelaiha nenajaan cauha cue nii naraaichuru cairichaa coriqui bajaera. Nete laen nii fariseeo que suujua acatene Cana Coaunera.

Nitohaneeinte nii leeochoaauru amurijiriin Cana Coaunera coitucutiin, itolere que nelaetoha nocoetiin nenacaaurute chaque nelatelanaala jaoleneein neeurureein. Jana rai nichao coitucuhin leeochoaauru amurijiriin nenea coacuelanaala nenacaaurute nelateein ranojoinecurureein,” nae.

Canaanaihuru belaiha Jesusone
(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)

¹⁵ Jesoso rene canaanaihuru turuaa uuruha acaauru mucuhane coinane jana jetaote, Jesoso rene turuanajaauruhane caohateeure aina nerelanacaauru. ¹⁶ Nii jaun jetaote, nii aina nerelanacaauru cotijiaain jetao:

“Coa rerohecanajaachete canu rene turuuruhine nii canaanainuru. Jiaonriha canu rene turuuruha canaanaihurune caohateechenera. Cana Coaunera Cojoanonaate, aihuruha caa canaanaihurune rijijieein nenacaauru rainein nenea nera. ¹⁷ Esinaen rauhijiriine inara rai aitoreeunni. Aihuruha caa canaanaaihurune rijijieein canu raain neniha chunine, coatiha Cana Coaunera Cojoanonaa que nerihaain,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

Jesoso aina iriha leinjiin cacha coriquihonane
(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

¹⁸ Leinjiin cocoainanacai jetaote, Jesoso aina iriha uhe. Nitohaneein rene turuhin jetaote:

“Caohachanejei cacha relaera, cha ichareeun chariji bana nitajenaachara ichaonaa caohacha que ichaonaa nainichaaunne coina,” naain Jesoso caje bajaane jana jetaote;

¹⁹ “Chanuna ‘caohachanejei cacha relaera,’ naain cacurujuateei. Leinjiin Cana Coauneraachate caohachanejeein ne,” naain jetaote: ²⁰ “Inae raotojoein Moisesa aitoonjoan coitucuhi: ‘Jiaonriha nejelau ene ii sinijeranelanaala nenea aina ichaohin neeine. Coa sonajaain jaoha. Coa asijiauha. Coa chamute cacha cairichanaa jerenacaun chuni cacha coacuhin, casaje que ereein niha. Chaen efojiaraauru que ii suujua acatein acaauru coitucuhin neeun,’ naane coitucuhi,” naa rai Jesusone jaun jetaote:

²¹ “Aihanu chujian. Canu enamanaca caje coauneeinne jitariin nii naitoonjoan tonoraain neeun,” naain tonoraa nii cocoainanacaine jaun jetaote:

²² “Aihachuhisi niqui. Nete jaiti lanajejen leinjiin tonoraain ichaaine coina. Jitariin nii iicha sirii rucuhele que necoreteein, cairicheihuru rai jitariin nii coriqui chaluu. Nii banate dedeeu ichaonaa caohacha que ichaonaa naineriquiin. Nitohaneein ichaaine baiha canu aina uu,” nae jetao rai Jesoso.

²³ Nejetaote niritoha rai Jesusone jaun, jataain inaderae nii cacha jataain coriquihocane jaun.

²⁴ Nii jaun jetaote:

“Jataainte caaintate Cana Coaunera Cojoanonaa que ichaoa leinjiin coriquihonane. ²⁵ Nii Cana Coaunera Cojoanonaa que ichaauruha coriquihonacaaurune coina caaintaane fautaain caaintarihei leinjiin

camecho rai oco jachu cuhane situhane coina,” nae jetao inaderaa nii coriquihonane coaraain Jesoso.

²⁶ Nii jaun jetaote:

“Nitohanihane nichotenaa nainerinaain chuni,” naain caje bajaauruha ecu neein aonajeeunrerane jaun jetaote,

²⁷ “Nii caaintatiin cachaauruhacha coarai, coatiha Cana Coaunera rai caaintajiehita,” naa Jesusone jaun jetaote,

²⁸ “Canacaanune jitariin canacaanuhacha sirii ratiriin ii sacuhacaanulu,” naa Fedorone jaun jetaote:

²⁹ “Esinae rauhijiriin chunocoha, Cana Coaunera Cojoanonaa que ichaohane coina, rai loreri, rai sinijera, rai bereecuru, rai nejeraauru, rai fojiaraauru, naaonjoin ratirichate, ³⁰ jataain nii amuritoheriin caa chauratane que siriin, nii choae tacaain nii turuha uheni Cana Coaunera Cojoanonaa que chariji bana nitajenaachara ichaonaa siricheeincha,” naain jetao Fedoro tonorae Jesoso.

Orichaainne bihane nichatasatiha Jesusone

(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

³¹ Nii baiha jetaote, jelai nii lechoonca coroatajaain niicha cocoinaauri cotijiaain jetao: “Enate laen Jerosaleeun cuhacache, cuu nii acaihaniji Cachaneein nejanohanaa nichaaunne que aitiin laenacuruhalu satiin *profetacurune* nainaanune coina.

³² Nitohaneeinte nejelau ataneu nenacaauru estaraanjerooru bijihu canu teeurureein nechu jataain cacotaiha baasoneein caetein, canu nocoje chanuhin, canu coluneein, naaonjoaauruhane coina.

³³ Nitohaneein canu teinte, enuha que canu faohacuruhane baiha canu ateenaa cuurureein. Nena nichata janohane cuhane nacoauneein ichanaareeunni,” nae jetao niicha cocoinaauri rai Jesoso.

³⁴ Nii niritoha acaauru raine jana jetaote, nii naitoonjoan aonacuruhanne saijieein esenetana nainecurene.

Jericoo leinjiin maosa rautaa Jesusone

(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

³⁵ Niritohane baiha jelai caje amuhin Jericoo turue lalajeein cuujiha Jesusone jana jetaote, bero cuhane lauhequuin coriqui bajaa niha leinjiin maosane jaun jetao, ³⁶ arajiin situha cachane aonaain jetao: “Chaauruna toon situha cue,” naain bajaane jana jetaote: ³⁷ “Nasarete cocoaicha Jesusote sacuureraaura cachaauru aina situha cuera,” naain beeuruhane jaun jetao: ³⁸ “Atiin nohane cairichaaajoaain cacoharaaura Rabiri nefoerate Jesoso,” naa ehequuin nii maosane jaun jetao, ³⁹ niritohane caohateeure sitonaane coina nii ichohaichaniha cunacaauru. Nejetaote, acaauru ere tonoraelanaala jeelai amuritoheriin ehequuin jetao:

“Atiin nohane cairichaaajoaain cacoharaaura Rabiri nefoerate Jesoso,” nae jetao nii maosa.

⁴⁰ Nii jaun jetaote, ecu inacuhin raeratein jetao inaen rohan nichuutaane jana jetao:

⁴¹ “Chate jereeita,” naain caje bajaa Jesusone jana jetao:

“Canota rautaaainene jereeurra Curuaanaa,” naain tonoraa nii maosane jaun jetaote,

⁴² “Saan ai. Esinae rauhijiriin quesenetaaine jaunte inae maosaneine caje nerautaaicha,” nae jetao rai Jesoso.

⁴³ Niritoha rai Jesusone rijieoritiin maosanihane caje inae conoha rai notane jaun jetaote, Cana Coaunera corojeein Jesoso sacue nii maosa. Nitohanein nii maosa rautaane jana, ecu neein coarajeeurera cachaaauru netonai jetaote, satiin Cana Coaunera corojeein rachoojoeure.

19

Saqueeo loreri asae cuha Jesusone

¹ Jericoo turuhin jetaote, nii Jerico nese cataaun situha cue jetao Jesoso. ² Nii jana jetaote, ecu ichoae leinjiin cacha, naraaichuru Jorioocuru cairichaeriin nenea, Roma curuaanaa rai *impoestonu* que coriqui baaaurera curuaanaanein nenea coriquihona Saqueeo. ³ Aca jetaote, jataain Jesoso coitucunaa jerihane jaun coana jere niqui. Nejetaote, jataain araaicha cachane jaun coana nainesine Saqueeo, leechoaauru fautaain ecoainijihane jaun. ⁴ Nii jaun jetaote, coana nainihane coina soroneein najiniha cuhin jetao situha curichaaain nii Jesusone jaaun nena leinjiin enuha que iniin jetao cohaca cue. ⁵ Nii jana jetaote, nii iniin cohacane jaan nenea enuha asaae situha cuhane jaun, jabatoroaain coaraain jetao:

“Saqueeo, chajaain soroneein niilai caje fauha uu. Enenene ii loreri asae nesurureunni,” naa rai Jesusone jaun jetaote, ⁶ soroneein nii enuha caje fauhin jetao, corojeein rai loreri asae Jesoso amae jetao nii Saqueeo. ⁷ Nii coaraain jetaote: “Chanuna jataain osaaona niha taa cachane coitucuhane saijieein rai loreri asae aina nesuruha cue,” naain jetao Jesoso que ereeure ecu satiin neein coarajeeurera cachaaauru. ⁸ Niritiin Jesoso que ereeuruhane jana jetaote, nichaauraain jetao:

“Aonaaun Curuaanaa. Jitariin quiicha sirii rucuhelene leruhin tereunni cairichaaihuru rai. Chaen nechua chaelai que chuni basijiauhin nihanune, jena saain jelai amuritoheriin cainareunnicha,” nae jetao Jesoso rai nii Saqueeo.

⁹ Nii jaun jetaote:

“Caa cacha netonai inara rijijieein, Abaraaun nefoerateneein nihane jaunte, enene caa rai loreri asae turue jianacoon osa caje mitaerana. ¹⁰ Nii acaihaniji cachanein nejanohanaa nichaannena, caa chauratane que turuun, nii jaolecohichene jaan cachaaauru nitajenaa neein nenacaauru ariin, acaauru ichoterateein raanune coina,” nae jetao rai Jesoso.

Coriqui raaurera cachaaauru que parabola que cuaain cachaaauru relaa Jesusone

(Mt 25.14-30)

¹¹ Niritoha Jesusone jana, ecu neein aonajeeuruha cachaaaurune jaun jetaote, acaauru relae *parabola* que. Inae Jerosaleen rohan nichu-untaauruhane jaun, “Inae jerihane turuhelalajiha Cana Coaunera Cojoanonaara,” naain coaacuruhane jaun jetao acaauru rai:

¹² “Coaracuche jetao nihalu leinjiin cacha *rey* araaoneein nenaane. Nii cacha jetaote, *rey* inein cocoinaauruhane coina jetao coriaji atane cue, inae *rey* inein cocoinaauruhane jana jelaiha natane que cauha uhane coina.

¹³ Inae amuhane rai jetaote, lechooncaain rai letonocuru cotijiae, acaauru naneein jequuin coriqui chaluhane coina. Nitohanein

acaauru cotijjaain coriqui chaluhin jetaote: ‘Caa coriqui aina amiha-neeuche turuhanune reeintiaaincha,’ naain ratirinajae.

¹⁴ Nejetaote, jataain que nererojoeacaure nii natane que nenacaauru cachaauru. Nii jaun jetaote, caaijie acaauru ere beranu que leinjiin letoaaure ‘Coatiha canacaanu curuaanaa *rey* ineein niha caa cachane jerihacaanuta,’ naa cuhane coina.

¹⁵ Nejetaote nitohaneein nere bera letoaauruha caaijiene sajieein, *rey* ineein cocoainaauruhane jaun, *rey* ineein jelaiha natane que turuha uhe.

Inae nenajaun turuhin jetaote, nii letonocuru coriqui teein ratirihane jaaunru cotiharate, ‘Inaonjoaaincha canu coriqui joo cure le cacha cachaauruta,’ naain coitucuhane coina.

¹⁶ Nii jana nii niicha cotiharatei ichoaichaniha rene turunaa jetaote: ‘Curuaanaa lechoonca saneeinte nefae ii coriqui,’ naa turuhinne jaun jetaote; ¹⁷ ‘Saan. Aihane jaun iite jataain caohati canu cachaneein neei. Inae acaihaniji que caohacha ichaai caa coroatajaji coriqui ainane jaunne, lechooncai nese coaranu que coberenadoroneein chetereeeunnicha,’ nae rai nii *rey*. ¹⁸ Nii jana leocha jetaote: ‘Curuaanaa, saoqui saainte nefae ii coriqui,’ naa turuhinne jana jetaote, ¹⁹ jerichanetojoein: ‘Saan. Aihane jaun saoquii nese coaranu que coberenadoroneeinte neriquiinch,’ nae jetao rai.

²⁰⁻²¹ Nii jana leocha jetaote: ‘Curuaanaa, nocola ii coriqui. Jataain necha aansai cacha neeine jaunne ii coasiha, cajione que conajaain cau rucujeeun. Chaen chaelai teneeine nihanatiin, enaacha temunojoi taain raain, naaonjoain neeine coitucuhanune jaun,’ naane jaun jetaote; ²² ‘Ichaajenihanete ii ereecha que necouluruhequi canu cacha baaso. Chanuna chaen, nii chaelai tihanune que airijiin, enaacha temunojoi taain, raain, naaonjoaanune coitucuhi raotojoein inatiin, ²³ baanco cuhane nii canu coriqui tiha cueneei, canu loreri asae turuhanune, jelai amuritoheriin carai cainaainerichaae,’ naain jetao, ²⁴ nii ecu nenacaauru rai: ‘Caje nii coriqui ruluhin, nii lechoonca saneein faera rai teeuchera,’ naane jana jetaote: ²⁵ ‘Curuaanaa, chanuna inae lechoonca saneein jelai amurijiriin sirihana natiin nacoaauneein tenacare raita,’ naaunruha raine jaun jetaote: ²⁶ ‘Inae inara rai aitocooaun, jataain siricha raite jeelai amuritoeeriin terareein. Jana sirihe i cajete, coroatajajeein sirihane nihanatiin jitariin caje ruluhereerein,’ naain jetaote: ²⁷ ‘Chajaain chaen nii *rey* ineein nihanune jerelanaala caque nejeratenacaauru uhaain cau canotaracaae teein sohin jaonajaauche,’ nae jetao nii *rey*,” naain jetao cachaauru relae Jesoso.

Jerosaleen cuha Jesusone

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)

²⁸ Niritohane baiha jetaote, Jerosaleen cunajaun, ²⁹ nii Jerosaleen rohan ichuunejeein nenaai chatane ucuuno Olibo neeonjoain neein niicha curuuteeuri rohan nenaai Betafajee, Betania, naaonjoainu turuhin jetaote, coroatajaain aina nerelanacaauru rai:

³⁰ “Chajaain taa cana ajiniha nenaai neseu cunichuche. Ecute cositenojoneein teequi leinjiin boro chabana cacha amunajaniheine eruriquicheein. Chaen cajiha carai cosi rutuhin uhaauche. ³¹ Inae

uhaaichene jana, ‘Chanuna nii boro cosi rutuhin amaaiche,’ naa chunine, ‘Cana Curuaanaate latihane jaun raeratera,’ naauche,” naain jetao letoanajae Jesoso.

³² Niritiin acaauru letoaa Jesosone jana, nii neseu cuuruhane jaun jetaote, nii acaauru rai aitothane rijijieein nii boro eruha cuure nii aina nerelanacaauru. ³³ Nitohaneein ecu turuhin, nii boro cosi rutuhajeeuruhane jana jetaote:

“Chanute nii boro cosi rutuhicheta,” naa acaauru rai nerorane jaun jetao:

³⁴ “Cana Curuaanaate latihane jaun raeratera,” naaure jetao rai.

³⁵ Nitohaneein cosi rutuhin jetaote, nii boro ichoae rai cajione tein jetao, Jesoso rene amaaure nichoae nelauriaain cuhane coina. ³⁶ Nitohaneein nii boro amaain Jesoso rene turuaauruhane jana jetaote, nichoae nelauriaain raotojoein cuujiha Jesosone jana jetao, najiniha bero cuhane rai cajione maririjacoaure cachaauru.

³⁷ Inae Olibo neenjoain bichatane ucuuno fauque cuujiha Jesosone jana jetaote, itolere cojoaelanaacojoai ichanajaaoncane coaranajaaoncuruhane jaun jetao, cojioriin Cana Coaunera coroaecure satiin nii sacuurera cachaauru.

³⁸ “Raotojoein turuhine aca neein nenea rijijieein cocoaain Cana Coaunera letono *Reycha*. Dedeeu raotojoein nihacachene coina icharaneein nihane coitucuhin Cana Coaunera coroaecuruhine cachaauru,” naauruha cachaaurune jana jetaote:

³⁹ “Cacha relaera, toon ii sacuurera cachaauru rai aitoote, toritocuruhane jianecurumiincha,” naauruha nii cachaauru jana cunacaauru fariseeocuru tabaaurune jaun jetaote:

⁴⁰ “Esinae rauhijiriine aitoonra. Toritocuruhane caje inauheneecha neeuruhanete, cojiorichurureein caa ajerichurura,” naain jetao tonoranajae Jesoso.

⁴¹ Inae Jerosaleen rohan nichuutane jaun, inae inanacaa nii Jerosaleenne coaraane jaun jetaote, ecu nenacaauru cachaauru coreniha chanaain jetao: ⁴² “Bajiaana chuhinti caa janonaa cuhane jianacoon inara mitaeraanu que cau turuhanune coitucuhin neneeiche. Nete quesenetaain canuneein nihanune coitucuhin coarana naineneeiche. ⁴³ Nitohaneechene jaunte, inaan nereein itolere neein inara curuhaacain inara corihateein, inara mucuhin niha nii nejerateein neeiche jaa cojoanonaara. ⁴⁴ Caa inara nese fejeeinte itajein, inara cocoaichucuru soaajein jaoha cuurureeincha. Coatiha nerinaain leinjiiniji ajeri ita choae tein ichanohita. Inara ichoterateein, jianacoon inara mitaeraanu que turuha uhanu inara Coauneraneeinne jana canu esenetaain cacoitucunaa jereneeichene corenihara,” nae jetao inaderaain Jesoso.

Teenforo couluuoca Jesosone

(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)

⁴⁵ Inae Jerosaleen turuhin jetaote, Teenforo asae enohin, ecu necoretiha nenacaauru sitaain jetao:

⁴⁶ “Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhanete aite: ‘Canu lorerite nasae neein canu bajae bajaecuruhane jaan colohetine,’ naain. Nete necha aansai asijiautooru uchaneein teeiche inarara,” nae jetao nii cachaauru rai Jesoso.

⁴⁷ Nitohaneein cojoanoonetojoein Teenforo asae cuhin cachaauru relaa Jesusone jana jetaote, nechuhataain sohin jaaoruhane jaa lera ariha jetao, cuhin coaracure saseredote curuanaacuru, Cana Coanera naitoonjoa que cacha relaureraauru, nii nese curuanaacuru, naonjoainuri. ⁴⁸ Nejetaote, nii chatohaneein teuruhane jaan lera erusichurene, satiin cachaauru jataain nii acauru relaane jaa rautatiin aonajeeunruhane jaun.

20

Nitohanai ichaane coina cocoinaain letononiha Jesusone
(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

¹ Teenforo asaae nosa caje nichoteeururichaaain cachaaurune beebjeein, acauru relaa Jesusone jana jetaote, turuha cuure saseredotecuru curuanaacuru, Cana Coanera naitoonjoa que cacha relaureraauru, Joriocuru rai nelateein nenacaauru ichauhenaauru, naonjoainuri.

² Nitohaneein turuhin jetaote:

“Chatohanai cocoinanacaineeina neei catohanai ichaaine coina. Chate catohanai ichaaine coina ii cocoinaain ii letoaain neta,” naauruhane jaun jetaote:

³ “Saan. Canuhetonaina inara caje leinjiin erenaa bajareeun catoonraaichene coina. ⁴ Cha Joaan letoaain nelu cachaauru baotisaain cachaauru coujunacatiha uhane coina. Cana Coanera letoaeniha-nena, cachaauruhachana letoaain nihalu,” naain acauru caje bajaa Jesusone jana jetaote, ⁵ ecu inauheneeicha aonajeein jetao: “ ‘Cana Coanera letononeeinte ailu,’ naacachenete: ‘Chanuna jana esenetaain tonoraain neneichelu,’ nareein. ⁶ Niheichu, ‘Cachaauru letononeeinte ailu,’ nanaa nainihaacache. Niritocooachenete ajeri que cana bodoosiin cana sohin cana atinaaurureein cachaauru, satiin Cana Coanera letononeein aihalu Joanne esenetaauruhane jaun,” naain jetao, ecu nejesinajeein ita rai ereerejeeuruhane baiha jetao: ⁷ “Coatiha coitucuhaacaanu. Chachaainti cacha baotisaain coujunacatiha Joanne coina letoaain neluta,” naaure jetao.

⁸ Nii jaun jetaote:

“Niheichu canuhetonai nihanatiin ‘Naaonjoainte canu cocoinaain nihane ainane, caa catohanai ichaauru,’ naain benaa nainihaaun inara raita,” naain jetao acauru tonorae Jesuso.

Necha aansaneein ichaonacaauru ocoana beraichacuru que parabola que cuaain cachaauru relaa Jesusone

(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

⁹ Niritohane baiha jetaote, necha aansaneein ichaonacaauru ocoana berahirera que *parabola* que cuaain jetao: “Leinjiin cacha jetaote, leinjiin ocoana sirihane jaun jetao, que amihanenacaauru rai teein ratiriin jetao, coriajai ataneu cue, latihane naineein rainein nena letoaauruha raine coina.

¹⁰ Nitohaneein teein ratiriin jetaote, inaen tainaca que tihane jana jetao, leinjiin letono letoae, nii amihanenacaauru caje rainein niha nii ocoanane coreniha que banihatein niicha taihuri bajaa cuhane coina. Ne jetaote, nii cha telanaala faojaain sohin jelaiha letoaure. ¹¹ Nii jaun jetaote, nacoauneein leeocho letooaa nii ocoana erorane jana jetao, nocoeje chanuhin faojaain sohin, cha colane acaentoni

letoaare. ¹² Nii jana coaiteen leecha letono letoaane jana jetaote, jataain cunaitaain jelai caje acaentonai sitaare nii ocoana que amiha-nenacaauru.

¹³ Nii jaun jetaote: ‘Cha laen ichareeun. Satononejeein caa jataain jereein canuhacha belaaï canu calaohi letoaanunete ne. Quete laen acaneein nihane coitucuhin raotojoein raain nere tonoraaurureein,’ nae nii atane erora.

¹⁴ Nejetaote niritiin nii rai calaohi letoaaane jana jetao, cuujihane jana coariin: ‘Taate caa atane erora calaohi ne. Acate inae oha rai inacane bana, caa itolere que banijiaain nena rareeïncha. Coanete mucuhin sohin jaohacachete cana rainein nedaane caa iolere que banijiaain nenaara,’ naain ita caje bajaacoaain jetao, ¹⁵ nii ocoana caje amaain sohin jaore nii ocoana que amihanenacaauru.

Nitohanihane jaun, tonaquiche jana nii que inara. Chatohanee-icha acaauru terein nii ocoana erora, nii rai calaohi mucuhin sohin jaaoruhane jaun. ¹⁶ Raajenihane uhin inacha nii ocoana que amiha-nenacaauru sohin jaohin, leeochoauru rai nii ocoana teriha nii ocoana erora,” naain jetao *parabola* que cuaain cachaaauru rai ereerejeein relanajaen Jesoso.

Nii jana jetaote:

“Jiaonriha icharaa nitohaninera,” naaure jetao nii cachaaauru.

¹⁷ Nii jana jetaote, acaauru coarajeein jetao:

“Chaquena jana chaen, Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhane: ‘Nii jaolecooruha loreri icharaaurune jaan ajerite jauriaanejeein loreri nunuhenein ichanohinein niha cureeïncha,’ nae.

¹⁸ Aihana jaun chunocoha nii ajeri ichoae comoite, nichaluchaluriha cureein. Jana chunucoha ichoae comoha nii ajerinete jitohitoreein,” naain jetao be cachaaauru rai Jesoso.

¹⁹ Niritiin acaauru que cuaain, cachaaauru relaa Jesusone que nainacuruhane jaun jetaote, nii rijieeoritiin mucueratenaa jerecure saseredotocuru curuaanaacuru aina Cana Coaunera aitoonjoan que cacha relaaaureraauru. Nejetaote chatohaneein tenaa nainecurene cachaaauru coasichuruhane jaun.

Jesoso mucuuruhane jaan lera ariha Roma curuaanaa rai coriqui teuuruhane bajaauruhane

(Mt 22.15-22; Mr 12.13-17)

²⁰ Nitohaneein sohin jaonaa jerecuruhane jaun jetaote, acaauru letono letoaare, belaicha cacha rijijieein turuhin Jesoso caje chaelai erenaa bajaauruhane jana, tonaain acaauru tonoraane nohanein colurujueeuuha coberenadoro raine coina. ²¹ Nii jaun jetaote, rene turuhin:

“Cacha relaera, nii aitiin cachaaauru relaaine jaane esinae rauhijiriin chuni que suujelanaala, satiin cachaaauru rai jerichanetojoein aito-hine coitucuhacaanu. Iite esinae rauhijiriin jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaoha cachane coina aitiin cachaaauru relaai. ²² Nitohanihane jaunne ii caje bajaa uhacaanu. Caohachaana Romanocuru curuaanaa enferadoro rai *impoestonu* que coriqui tihacaanune,” naain jetao Jesoso caje bajaare.

²³ Nii jaun jetaote, nechü jataain baasoneein coacuhin que iriha aitocuruhane que nainaane jaun jetao:

²⁴ “Saan. Canu que leinjiin nii coretequichene jaan coriqui coarateuche,” naane jana, que nii coriqui coarateeuruhane jana coaraain

jetaote: “Cha cojunaca caa, ecu laenanohineein curuaa siriin,” naa Jesosone jaun jetaote: “Enferadoro rai,” naauruhane jaun jetao: ²⁵ “Aihane jaun chujian- caa enferadoro rainein nenea teeuche enferadoro raicha. Jana Cana Coaunera rainein nenea teeuche Cana Coaunera raicha,” nae jetao nii cachaauru rai Jesoso.

²⁶ Niritoha satiin cachaauru notaracaae Jesosone jaun jetaote, nii chatohanein mucuhin teuruhane jaa lera eruurenihane jaun jetao, ecuhacha cojoelatiin inauheneecha neeure nii saseredotecuru letonocuru, niritiin acaauru tonoraane jaun.

Chatohaniha cacha inae oo caje ichanaane

(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

²⁷ Nii baiha jetaote, Jesoso coaraa cuure nii ohane baiha jerichanejeein jaberoco rijijieein niha cacha suujuene esenetaauruhi sadosseocuru. Nitohanein cuhin rene turuhin jetaote:

²⁸ “Cacha relaera, Moisesate canacaanu rai laenaain ratirilu, oha leinjiin cacha nesiriateein nii comasai aina canaanai sirilanaalane, nii autana raain aina canaanai siriha rai ocoalane coina. Nitohanein nii autana aina canaanai siriha nii ocoalane, aca siricha rijijieein nii onaa calaohineein niha nii canaanaine coina. ²⁹ Nii janate ita nejera nejesinanein caaunsineein neeure cachaauru. Jauriaanejeein acaauru inanate, leinjiin ene aina nesirihateein, nii leinjiin niji canaanai sirilanaala ohe. ³⁰⁻³¹ Nii janate neuruha coroatajaain rai nejeraaurune jaun, oha coaiteen nii nihanane jaun nii ene rae nii rai nejera. Nii rijijieein techu satiin nii ene raure acaauru ocoalacuru itolere bana ooruha acaauru inanacurune jaun. Nete leinjiin niji canaanai sirilanaala oore nii caaunsineeuri ita nejeraauru. ³² Nii janate inae oohe nii ene netonai.

³³ Aihane jaun chariji comasainein jana nereein nii ene, inae Cana Coaunera Cojoanonaa que ichaauruhane bana, caaunsineeuri ita nejeraauru aina nisiriathalune jaun,” naain jetao Jesoso caje bajaaree nii sadosseocuru.

³⁴ Niritiin caje bajaauruhane jaun jetaote:

“Caa chauratane que nenacaauru quichaaauru, enecuru, naaonjoainurite nisiriateein naaonjoaunre. ³⁵ Nete laen inae ooruhane baiha oo caje ichanaain Cana Coaunera rene turuhenihuru quichaaauru, enecuru, naaonjoainuri inae oo caje ichanacuruhane nisirihateurenereein, ³⁶ onaa inaureniha anjeraaurune rijijieein neeururichaaanne jaun. Chaen techu Cana Coaunera Calaoheinein neeurureein acaauru icheetein nerichaaain Cana Coaunerane jaun. ³⁷ Jerichanejeein techu ohane baiha ichanaain neuruha onacaaurune que laenaain coitucerateein nelu cana que Moisesa, nii nuna laajojiri iihani netiin Cana Coaunera aina irihane bana, ‘Canune, Abaraun, Isaca, Jacobo, naaonjoainuri Coaunera, inara Coaunera neein neeun,’ naalu Cana Coaunera Moisesa raine jaun. ³⁸ Aihane jaun coatiha ichaonacaauruhacha Coaunera neein nihei Cana Coaunera, onacaauru nihanatiin rai ichaohin neeuruhane jaun,” naain jetao sadosseocuru tonorae Jesoso.

³⁹ Niritoha sadosseocuru rai Jesosone jana jetaote:

“Jataain caohatiinte acaauru rai aitohicha cacha relaera,” naaure jetao Cana Coaunera aitoonjoa que cacha relaaaureraauru tabaauru, acaauru laen oo caje ichanaa cachane esenetaauruhane jaun.

⁴⁰ Niritoha acaauru rai Jesosone jaun jetaote, inae nenacaen caje chatohanai bajaanaa nainecurene.

*“Cha caje nefoeratenaane Mesihasi,” naain bajaa Jesusone
(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)*

⁴¹ Nii jana jetaote:

“Chanuna Rabiri caje nefoeratenaaniha canaacha cohajei Mesihisine jaun, Rabiri amurijiriin nena naineniha beeiche. ⁴² Inasiina raajeni-hane, quiricha Salmo cuhane:

‘Cana Coaunera,

Canu Curuaana Mesihasi rai:

“Cau carohan

canu raotono nichajai que

nelauriaain coarajeeuna,

⁴³ nii iniha nejeratenacaauru amuritiin,

ii bijihu tenajaanune reeintiaaicha,”

naa Cana Coaunera, Canu Curuaana Mesihasi raicha,’ naain raajeni-hane Salmo cuhane bihalu Rabiri inatiin. Chanuna Rabiri amurijiriin nena nainenere Mesihasi. ⁴⁴ Inasiinna jana chaen amurijiriin nena naineniha Mesihisine saijjeein nii Rabiri netonai, ‘Canu Curuaana,’ naain Mesihasi nichaauru curuaatihalu natiin,” naain jetao bajae Jesoso.

*Cana Coaunera aitoonjoa que cacha relaaunera biha Jesusone
(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)*

⁴⁵ Niritohane jana satiin ecu neein aonajeeuruha cachaaurune jana jetaote, aina nerelanacaauru rai jetao: ⁴⁶ “Caohachain necohala-jiin neeuche, caa Cana Coaunera aitoonjoa que cacha relaauneraauru que. Acaaurute acaauru que suujua acatena nainiha cachane jaan cocoajione jiaain, itolere coitucueraneein, caohachain niha nocoetocuru-hane jaun, chunijihu nenaanaja cataaun nihanatiin, acaauru que suujua acatein niha satiin cachaaurune jereein neure. Chaen techu, sinacoca asae nelauriaauruha jataain nelatenacaaurune jaan rori caohacha janijiin, nichoae ichoaichaniha nelauriaaure. Chaen techu ichoaichaniha nelaurianana jaan janijiin, lenone rohan nelauri-haain lenonecure. ⁴⁷ Chaen techu cairichei autanaauru caje acaauru lorerichuru nihanatiin ruluhin naonjoaauru. Nii choae tacaain techu nitohaneauruhane jaun, jataain nohaniha Cana Coaunera coitucueraniha nocoetocuruha itolere amurijiriine jaun, satiin notaracae Cana Coaunera bajaauruhane carajaain bajaure. Nitohaneauruhane jaunte leochaauru osaaonacaauru cachaauru amurijiriin, jataain caseteco tabai coaraa cuurureein,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

21

*Acaihaniji ichaaojihane jaanu coriqui tiha cairichei autanane
(Mr 12.41-44)*

¹ Niritiin Teenforo asae coriqui coreniha Cana Coauneraacha icharatenohi amihanenaa ichacuruhane coina curu cuhane coriqui teuruha cachaaurune jana, ecu coarajenajaa Jesusone jana jetaote, ² leinjiin autana jataain cairicheinejeein nena netonai coroatajajeein jataain coretelanaala nena coriqui te, ³ jataain teuruha leochaaurune fautaaine jaun jetaote:

“Esinae rauhijiriine aitoon inara rai. Caa cairichei autanate, leeochoaauru amuritoheriin coriqui te. ⁴ Satiin caa leeochoaurute nechu jataain inae acaauru rai cauteecha teeure. Jana caa autanate, jataain cairicheinejiha natiin jitariin acaihaniji ichaojoihane jaanu te,” nae jetao Jesoso.

Nitajerichaaain Teenforone biha Jesosone

(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

⁵ Nii jana jetaote, caohatiin ajeri caje ichanohiniha Teenforone coaraain, jataain caohatiin inanacaane coina, nasaae itolere niicha teeuri coaraain jetao que ereerejeure cachaauru. Nii jana jetaote acaauru rai:

⁶ “Caa ena ajeri caje caohatiin ichanohineein inaraacha coarajeite, inae ecu tihane bana fejeein itajenojoinereein,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Nerichaaain cojoelanaacojoaine biha Jesosone

(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

⁷ Niritohane jaun jetaote:

“Cacha relaera, chabanacha aicheein nii chaitoonjoan. Chatohanai cojoelanaacojoaicha inae que turuhelalajihane jana coararichaanuhin,” naain jetao caje bajaare.

⁸ Nii jaun jetaote: “Caohachaaain ninaain necohalajiin neeuche, inara coritaa chunine coataara. Inae nerichaaain arajii canu niha nocoetiin inara coritaeraanuurura. Tabaaaurute: ‘Canune acaneeunra,’ naaurureein. Jana tabaaaurute: ‘Inae taolu caitoonjoa cojoanonaa que nihacachera,’ naauruha inara raine, jiaonriha esenetaain sacunajaaichenera. ⁹ Jiaonrihachu nejesinaneein ita sohin neeuruha satiin chauratane que nenacaauru cachaaurune coitucuhin neeichene nihanatiin nesoonetohichenera. Nitohaneeinte jaiti nii cojoanonaa que turuenihane ajiniha aicheeincha. Nete nitohanihane nihanatiin jaiti cana janonaa satono que turuheneereincha,” nae jetao Jesoso.

¹⁰ Niritiin jetaote: “Leeocha atane que ichaonacaauru cachaaurute, lauriu ichaonacaauru cachaauru aina ita cotaiha cuurureein. Jana leinjiin atane que ichaonacaauru cachaaurute, leeocho atane que ichaonacaauru aina ita soorureein. ¹¹ Nii janate itolere cana rai chauratane sacuritaain niha cureein jataain mijiaaeneein carora, mijitena, cunai, naajoainuri. Nii jana dede quete jataain coasinaacojoai coaraain, cojoelanaacojoai coaraa cuurureein cachaauru.

¹² Nete nii cojoanonaa que turuenihane ajiniha, inara rohecaain inara mucuhin sinacoa asae inara amaain, curuaanaacuru, chaen coberenadorocuru, naaonjoainuri acatiha inara tein inara cairichaaain caresero cuhane inara enohaa cuurureein canu ere tonoraera neeichene corenihara. ¹³ Nitohaneein inara teeuruhane banate, canu nichaaunne coitucuerateriquicheein cachaauru quera. ¹⁴ Jiaonriha, ‘Tonaainera erereunta,’ naain inara jabereco coreniha ereeichene jaanu que coacuhin cuhiche inara amaauruhanene. ¹⁵ Canune jataain ninaain ecu ereeichene jaanu tereeeni inara raicha. Nii bana nii tonaain inara tonoracuruhane jaanu coitucuhin neeururihaain nii inara aina nejeratenacaauruta. ¹⁶⁻¹⁷ Nete laen inara cairichaeriin inara cotaairiin nenacaauru coroatajaniha cuurureein nechu jataain inara cairichaa, inara inacaauru, inara nejeraauru, inara araaichuru,

inaraacha belaihuri, naonjoainuricha. Nitohaneeinte inara tabaauru sohin jaaoha cuurureein. Satiin caa chauratane que nenacaauru cachaaurute Canu ere tonoraera neeichene coreniha inara que nerero-joeacaeriin, inara cairichaeriin, inara cotaairiin, naonjoaain neeu-rureeincha. ¹⁸ Nete nii leinjiiniji inara couturiji nihanatiin nitajenereein. ¹⁹ Nii jaun caohachaaain laraajiin nii inara suujua corelanaala, raotojoein neeuchete nii caje nichotenaa nainequiche.

²⁰ Inae Jerosaleen curuhacaain neeuuha soondaroorune coaraquichene, inae nitajerichaainne cojoanonaa que turuhane que nainacuche.

²¹ Inae nitohaneuuruhane coaraquichene, Jodea nenacaauru naain ichtatane ucuuno cuhin sorooruhine. Jana Jerosaleen nenacaauru, nii nese caje coriaae amuurumiiincha. Jana chunocoha rai nocoana jana nihane jana nitohanihane, jiaonriha jelaiha nii neseu turuha cunaa coaucanera.

²² Inaen nitohanihane coina, niritiin inoaelu quiricha inoansi cuhane satiin laenacuruhane jaa cojoanonaa nainaane coina jataain caseteco tabai niha curichaaine jaunra. ²³ Jataainte cairichaojoaa cuurureein nii cojoanonaa bana ausirineein nenacaauru enecurura, chaen sisiajeein canaanai siriin nenacaauru, naonjoainuricha. Nitohaneeinte caseteco tabai coaraa cuurureein nii Jodea batane que nenaana Jerosaleen ichaonacaauru cachaaurura. ²⁴ Tabaaurute sabere que sohin jaonjoiniha cuureeincha. Jana tabaaurute mucunojoein corihaji ataneuru amanojoiniha cuurureein. Nitohaneeinte Cana Coaunera coitucuhichuru, nii Jerosaleen nenacaauru itajiha cuurureein caohatenojoiniha nitohanei ichacuruhane jaan que turuhanereein tihaincha,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesimo.

Nacooauneein turuha urichaaunni Canu cachaneein nejanohanaa nichaaunne

(Mt 24.29-35, 42-44; Mr 13.24-37)

²⁵ Niritiin jetaote “Enoto, atene, arasijie, naonjoainuri quete junacateein coaratenojoinereeincha. Nii jana satiin caa chauratane que nenacaauru cachaaurute, nesooniha cuurureein, ‘Naaonjoanne jaunte caa aicha’ naain coitucuurenihane jana jataain tonihaca coasinacaain fichafichanaa cucuanane coaraaincha. ²⁶ Nitohanihane janate inae nitajerichaaain cana rai chauratanene coaracuruhane jaun, coasinacaun acunoha cuurureein cachaauru. Dedeu nenacaauru netonaite jataain nerurujuaa cuurureein. ²⁷ Nii janate jataain nelatein itolere ichana nainichaaunne coarateein turuha uuhanu Canu Cachaneein nejanohanaanein dede sacari jana uuhinne coaraa cuurureein cachaauru. ²⁸ Inae nitohanihane nunuhetihane jana, nii chaque tonajelanaala neeuche, inae inara que nejeratenacaauru caje nichoteriquicheeinine coitucuhichene jaun,” nae jetao acaauru rai Jesimo.

²⁹ Acaauru rai niritiin jetaote, nechu jataain nainacuruhane jaanu que jetao: “Coaracuchena chuhinti *iquera* aina joenreein enuhacuru, satiin neroeeca nalone baiha ³⁰ nacooauneein omaroha nalone, inae elohena que turunaa jerihane que nainaquichene. ³¹ Nii rijijieein techu inae caa caitoonjoan cojoanonaa que tihane bana, inae coaraquichene, nichuuntaa Cana Coaunera Cojoanonaane que nainariquicheeincha.

³² Esinae rauhijiriinte jaiti ooreniha caa ena nenacaauru cachaaaurune jana, satiin situha cureein caa caitoonjoan. ³³ Dede, chauratane, naaonjoainurite nitajiha cuurureein. Nete laen caa caitoonjoan leinjiiniji nitajelanaala satiin aitocooaunne rijijieein aihane rai ne.

³⁴ Aihane jaun caohachaain necohalajiin, nii cajihaneein inara suujua coacuelanaala, nii ajelanaala, nii inara ichaohacha que nererojoecaaeriin neeichene jianein neeuche, inae nii cojoanonaa que tihane bana, ujua cuhane foroaa chaelaine rijijieein inara foratiaa nii cojoanonaane coataa. ³⁵ Itolere sacuritaain caa chauratane que nenacaauru cachaauru ichooaete naluha cureein nitohanai. ³⁶ Aihane jaun letona jatoroain itolere cojoanonaa bana Cana Coaunera bajaabajajeein neeuche. Aihate caa caitoonjoan tocoaneein situhane bana, caje nichoteein, nii acaihaniji Cachaneein nejanohanaa nichaaunne acatiha raotojoein turunaa nainequiche inara,” nae jetao caje bajaauruhane jaun aina nerelanacaauru rai Jesuso.

³⁷ Nitohaneein jetaote, jüichoonihane Teenforo asae cachaauru relaan, inae nocohecane jana Oliboneein niicha curuaateeuri ichatane ucuuno cuhin nihane nesururejetelu Jesuso. ³⁸ Nitohaneein jetaote, janohetiin Teenforo asae cuhin, acaauru relaa Jesusone aonaa curejetucurelu satiin cachaauru.

22

Jesoso mucuuruhane coina ita suujua tacaauruhane
(Mt 26.1-5, 14-16; Mr 14.1-2, 10-11; Jn 11.45-53)

¹ Inae jorerera colane faan quihuruhane jaa cojoanonaa Fasocaa beseta catainaane jana jetaote, ² Jesoso sohin joerateeauruhane coina jetao, “Chatohaneein ichanaareta,” naain coaacure saseredotecuru curuaanaacuru aina Cana Coaunera aitoonjoa que cacha relaaaureraauru. Nabana raajenihane mucuhin sohin jaaoruhane, chatohaneein acaauru teuruha cachaaaurune que necasacuruhane jaun.

³ Nitohaneein inaein sohin jaaoruhane coina que nocousuujuaruhane jana jetaote, nii aina nerelanacaauru lechoonca coroataja Jodasi Isacariote neein niicha curuaateeuri suujua saruha Moconajaerane jaun jetao, ⁴ batirichuru curuaanaacuru, Teenforo curuaanaacuru, naaonjoainuri coaraa cue: “Canune naaonjoain inara rai naineen, nii Jesoso mucuhinchene coina ecu inara turuaanunera,” naa acaauru raine coina.

⁵ Inae niritoha acaauru raine jaun jetaote, jataain corojeein coretena jerecure. ⁶ Nii jaun jetaote, acaauru suujua rijitojoein cachaauru colane niha Jesusone cojoae, ecu Jorioocuru bijihu Jesoso tihane coina Jodasi.

Cana Curuaanaa aina lenonecuruha afosotoorune
(Mt 26.17-29; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

⁷ Nii jana inae jorerera colane ichanohin faan quiin carenero narejeen sooruhane jaan beseta cojoanonaa Fasocaa que turuhane jaun jetaote, ⁸ Fedoro aina Joaan rai jetao:

“Chajaain Fasocaa beseta cosonaina que canaacha quiine ichanihuchete que lenonichaachera,” naain jetao acaauru letoae Jesuso.

⁹ Nii jaun jetaote:

“Chujian ichacaaunne jereeita,” naain jetao caje bajaauure.

10 Nii jaun jetaote:

“Inaen cuhin nii neseu turuhichene janate, baichaje cuhane acau baaibaaichaain cuujiha leinjiin cachane jana eruriquicheein. Chaen loreri asae enohane reentiaain sacuchera. 11 Chaen inae nii loreri asaae turuhichene, nii loreri erora rai: ‘Taa cana relaerate, Chariji loreri asae nenea ecuha cuhane, Fasocoo beseta cosonaina que lenonereeeunni canu aina nerelanacaauru ainata, naain ii caje bajaeratera,’ naauche. 12 Niritocoichene janate, nii loreri coroata coarana ecuha seonjoa siricha coaratereein inara que. Chaen inae nitohaneein inara que coaratihane baiha, ecu sonaina lenonichaachene jaanu jelai rucuhечera,” naain jetao letoanajaen Jesuso.

13 Nii jaun jetaote cuhin, nii acaauru rai aitoha Jesusone rijijieein eruuruhane jaun jetao, ecu teein Fasocoo beseta bitoaaain, cosonaina que lenonecuruhane jaanu jelai rucuhечure.

14 Inae nitohaneein enoalauruhane jana jetaote turuhin, inae que lenonecuruhane jaan rijii tihane jana, rai afosotooru aina rori ichoae nelauriae lenonecuruhane coina Jesuso.

15 Nitohaneein rori ichoae nelauriaain jetaote: “Jataaine inara aina carijieein caa Fasocoo beseta bitoaaain, cosonaina que lenonena jerenajacoon osichaaunne ajiniha. 16 Coatihalaen caa baiha, inaen caa Fasocoo beseta bitoaaain inara aina lenonerihaaunni Caa Coaunera Cojoanona que turuhanune reentiaain,” naain jetao, 17 curu cuhane, oba caje ichanohin bino teberiaain Caa Coaunera bajaane baiha jetao, acaauru rai teein:

“Nocoo, inara nejesinajeein caa leruune leruunein cooche. 18 Inae caa baiha nacooauneein caa oba caje ichanohin bino corihaaunni Caa Coaunera Cojoanona que turuhanunereen tiaain,” 19 naane baiha jetaote, faan mucuhin Caa Coaunera bajaain, cataaun nii faan tatuhin beeune beeunein acaauru rai teein jetao:

“Caa inara rai canuhacha teite cajabereeeoneein ne. Acate jianacoon neeichene coina, inara coreniha cairichanojoneein atinanohinereein. Aihane jaun, itolere bana canunein nihanune coacuhin que lenonecuche,” nae jetao acaauru rai faan teruhin teein Jesuso.

20 Niritoha acaauru rai Jesusone jana lenonecuruhane baiha jetaote, nii faan que aitohane rijitoejin, acaauruhacha coheni teein jetao;

“Caa oba caje ichanohin binote, inara caohachanu que cacoichana jao-hin canuhacha ichaneni icharihanuhinne cojunaca nera. 21 Nitohaneein caque nejeratenacaauru rai caeteraanute ena cau cana aina lenoniha ne. 22 Nitohaneein acaihaniji Cachanein nejanohanaa nichaaunne cairichaeriin neeuruhane coina, aitiin neeuruhane rijijieein aihanete ne. Nete jataain cairichaaoojaa cureein, nii caque nerotohin ca-cairichaerateranu,” naain jetao bino teberiaain Caa Coaunera bajaane baiha afosotooru rai te Jesuso.

23 Nii jaun jetaote, “Charijinachara toon totohaneein que nerotohin aina nejeratenacaauru rai coulurujeein cairichaeratiha cureein,” naain jetao ita caje bajaacooaure aina nerelanacaauru.

Charijina jataain nelateineein ne

24 Niritiin jetaote nejesinajeein: “Charijina caa cana caje jataain nelateineein coanojoneein ne,” naain jetao ita caje bajaacooaure aina nerelanacaauru. 25 Nii jaun jetaote acaauru rai: “Caa Coaunera

coitucuelanaala nenacaauru curuaanaacurute, itolere amurijiriin nena jereein cachaauru cairichaeriin neeure. Niite acauru cairichaauruhane coitucuuruhane nihanatin coroaecure caohacha ichaa benajaain. ²⁶ Nete laen inara naineneeiche nitohaneein neeichene. Nitohaneein nena coacuelanaala, leeochoauru amurijiriin nelateein nena jeriha chuni inara cajene, leeochoauru ere tonoraain, letoaauruhane jaan ichaain neeine. Jana chunocoha leeochoauru letoaeraneein nena jerihane satiin rai, chachaeraneein neeine.

²⁷ Nitohanihane jaun chariji jataain nelateineein nere, nii lenonihane coina rori ichoae nelaurianaana. Ainihane nii lenone chaluherana nelateein neriha. Aihei jerihane. Nii rori ichoae lenonihane coina nelaurianaate nii lenone chaluera amurijiriin nelateein niha nocoete.

Nena laen canu nitohanelanaala, inara letono rijijieein ena cau inara aina inaraacha latei icharaneein neeun.

²⁸ Inarate cajiniichaain necairichanaa coaraain nenajaaonquiche. ²⁹ Nii jaunne itolere Curuaanaa neein nelateein nihanune coina canu cocoaain caeteein niha Ofane rijijieein, inara netonai cocoaain nereunni. ³⁰ Nii banate inae nii cojoanona que turuhane bana, cajiniichaain rorihuru ichoae nelauriaain acau cohin, lenoneein, naanjoanriquicheein. Chaen techu baaso ichacurenihane, caohacha ichacuruha lechoonca coroata laurii Israeli cocoaichacurune coaraain coitucuhichene coina cajiniichaain nii coina banijiaain nena rori ichoae nelauriarriquicheein, inae nii cojoanona que tihane bana,” nae jetao aina nerelanacaauru rai Jesoso.

*Coitucuha nocoetenerichaain Fedorone biha Jesusone
(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Jn 13.36-38)*

³¹ Niritiin jetaote: “Simoon, inae Canu sacueraneein neeichene bajaa moconajaera inara raane coina. ³² Nena ii coreniha Cana Coaunera bajaaun, canu esetaaine jianeeine nihanatiin nacoauneein nelalararajiaain Canu esenetaain neeine coina. Aihana jaun, inae nacoauneein canu esenetaaine bana, inejeraauru coroatajanecuhin caohachaa in laraajiin, canu esenetaauruhane jianelanaala raotojoein rachoojoein neeuruhane coina,” nae jetao Simoon rai Jesoso.

³³ Niritoha raine jaun jetaote:

“Curuaanaa, canune ijiniichaain caresero cuhane enohin nihanatiin ii coreniha onaa naineun,” nae jetao rai Simoon.

³⁴ Nii jaun jetaote:

“Fedoro, enene janotiin cuhanete, iriha janona rai ataohari curuaanaane ajiniha, nichata saain canu coitucuha nocoeteneriquiin,” nae jetao Fedoro rai Jesoso.

Inae nichuutaa coujunojoiniha Jesusone

³⁵ Niritiin jetaote:

“Inara letoaain nihanulu coriqui curu, inara safato, inara atora, naanjoain colane janana lanaain nihalu inara rai cha,” naain acauru caje bajaa Jesusone jaun jetaote,

“Aihei. Coatiha nii lanaailu canacaanu rai chata,” naain jetao tonoraure.

³⁶ Niritocuruhane jaun jetaote:

“Nete laen ena chateeinti coriqui curu siriin, natora siri, nii amaain cuhane caohachae. Chateeinti sabere sirine nii jelarona bana niicha jiai cajione buriqecoreteein leinjiin sabere coretemiin.

³⁷ Inara raine aitoon, inae caque aitiin Quiricha inoaei cuhane: ‘Naaonjoaain cairichaaeriinte necha aansai caseteco coaraane rai nenea ichara rijijieein teeurureeincha,’ naain itolereneein niritiin caque aitiin laenacuruhalune rijijieein situhane rai te ne,” naa acaauru raine jaun jetaote:

³⁸ “Curuaanaa, caute ne corotajaain sabere,” naauruhane jaun jetaote: “Inae nainejerichaaain niriimiin,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Olibo neeonjoaihu Cana Coaunera bajaa Jesosone

(Mt 26.36-56; Mr 14.32-42)

³⁹ Niritoha acaauru raine baiha jetaote, ecu nesurunajaaoncane jaun, Oliboneein niicha curuaateuri ichatane ucuuno cuha Jesosone jana jetao, caaijie cuure aina nerelanacaauru. ⁴⁰ Nitohaneein cuhin, inae nii Olibo neeonjoaihu turuhin jetaote:

“Cana Coaunera bajaauche nabana osa que nesaruquichene coataara,” nae jetao acaauru rai.

⁴¹ Acaauru rai niritiin jetaote, nita acaauru aonajeein cuhin neseonrariin jetao; ⁴² “Ofa, ii jereeine caa jataain necairichanaa tabai caje canu mitaaura. Nena canu jerichaaunne rijijieein ichaaine jereneenra. Ii jereeine rijijieein ichaaura,” naain jetao Cana Coaunera bajae Jesoso.

⁴³ Niritohane jana jetaote, dede caje ecocohin lararajiaa leinjiin anjerane jaun jetaote, aina suujua nunaaajoae. ⁴⁴ Nii aina jataain nesoonenaa cataau neein jelai rutaain, Cana Coaunera bajaaebajaaeca Jesosone jana jetaote, atanichoae tabaanaain nalue rai doroana ichananeein.

⁴⁵ Nitohaneein inae Cana Coaunera bajaane nainaan, aina nerenlanacaauru coaraa cuhane jana jetaote, jataain cotaena aina inaderanaa caaun sinihure. ⁴⁶ Nii jaun jetaote acaauru rai:

“Chanuna siniiche. Chajaain nimichuhin Cana Coaunera bajaauche nabana osa que nesaruquichene coataara,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Jesoso mucuuruhane

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Niritiin jaiti acaauru rai ereerejiha Jesosone jana jetaote, turuha cuure arajii cachaauru. Nii aina nerelanacaauru lechoonca coroataja neein nenea Jodasi jetaote, acaauru ichoaichaniha acaauru amaeraneein cue. Aca jetaote, Jesoso rohan nichuuntaain nechu jataain belaiha rijijieein jetao rai nomeri lioracae. ⁴⁸ Nii jaun jetaote:

“Jodasi, belaicha rijijieeina nomeri lioracain nii acaihaniji cache Calaohineein nenea teei aina nejerateeriin nenacaauru bijihute,” nae jetao Jesoso.

⁴⁹ Inae inooneeuruhane coaraain jetaote:

“Curuaanaa, coanene ii cocoaeratihacaanu sabere quera,” naaure jetao nii Jesoso aina nerelanacaauru.

⁵⁰ Niritiin jetaote, leinjiin saseredotecucu curuaanaa letono uricho beuhite, rai raotono nichajai que tacaain sabere que, leinjiin nii Jesoso aina nerelanaa. ⁵¹ Nii jaun jetaote:

“Inae niriimiin, coa cunaitaa,” naain jetao jelaiha nii saseredotecuru curuaanaa letono uricho tirichaaain jetao rautae Jesoso. ⁵² Nitohaneein rautaane baiha jetaote, saseredotecuru curuaanaacuru, Teenforo beraihurera, chaen Joriocuru bichauhenaauru, Joriocuru rai nelateein nenacaauru, naaonjoainuri rai jetao:

“Chanuna leinjiin necha ansai ausijiautoneein sonajaain joeraneein nihanune que airijiin sabereeuu aina enuhacuru uhaain canu mucuha uhiche. ⁵³ Itolere cojoanonaa banara, inara aina Teenforo asae nena-jacoonna. Nii jana nii chatohaneein coatiha canu dadanajaaohheiche. Nete inae nitohaneein nocohena tabai osa que nesaruhi namuritocohichene cojoanonaa que tihane jaun aiiche inarara,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

Jesoso coitucuha nocoeniha Fedorone

(Mt 26.57-58, 69-74; Mr 14.53-54, 66-72; Jn 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Nitohaneein jetaote, Jesoso mucuhin saseredotecuru curuaanaa loreri asae amaauruhane jana jetao, nita caaije coarajeen jetao cuujue Fedoro. ⁵⁵ Cuu turuhin jetaote, jelarotokane jaun, nenaanaa cataaun tein usi mocohin, curuhacaain nichaatiha neeuruhane jana jetao, Fedoro netonai cuu turuhin acaauru aina nichaatiha usi rohan lauheque. ⁵⁶ Nii jana saseredotecuru curuaanaa coseenraneein nena leinjiin ene jetaote, cuu usi rohan lauhequini nichaatiha Fedorone jana, cuu coarajihane baiha jetao coujueluhin:

“Caa netonaite aina nenaane,” naane jaun jetao:

⁵⁷ “Ainaaunchenaate. Coatihana Jesoso coitucuhaaunche canute,” naain jetao suujue Fedoro.

⁵⁸ Nii baiha neeoriin jetaote, leeocho netonai:

“Caa netonaite acaauru aina nenaanera,” naane jaun jetaote;

“Ainaaunnaate, coatihana aca nihaaunte,” naain jetao nii cacha tonorae Fedoro.

⁵⁹ Nii baiha carajaaajoaain jetaote, coaiten leeocho netonai;

“Esinae rauhijiriin caa cacha netonaite, aina nenaane. Nii choae tacaain techu Calillea cocoaichanera,” naane jana jetao:

⁶⁰ “Coatihana nii carai chaitoonjoan cacha coitucuhaaunte,” nae jetao nii cacha rai Fedoro. Niritiin jaiti ereerejiha Fedorone jana, nii rijie-oritiin iriha atachari curuaanaane jana, ⁶¹ jaotoroaain Fedoro coaraa Jesosone aina jetaote: “Enene cojoanotiin cuhanete, nichata saain cacoitucuha nocoetelanaala nesuujuueine jana erereein ataharicha,” naa Jesoso raine coacuhin nainaain jetao, ⁶² nii neeurunaja loreri caje mituhin jetao jataain obajeen chanae Fedoro.

Jesoso que ninichaajeeuruhane

(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

⁶³ Nitohaneein nii Jesoso mucuuruhane jana beraiha nenacaauru cachaauru jetaote, que ninichaajeein faohacure. ⁶⁴ Nitohaneein faojaain jetaote, nota conajaain:

“Aihane esinae rauhijiriin *profetaneine* caa ii soera coitucuuru,” naainchuru jetao sohin, ⁶⁵ jataain que ereeinchuru nocoeje chanuure.

Jataain Jorioocuru rai nelateein nenacaauru Junta Suprema acatiha niha Jesosone

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)

⁶⁶ Nitohaneein tein jetaote, inae janohane jana, ita taojiaaure Jorioocuru coaraneein nenacaauru bichauhenaauru, chaen saseredotecuru curuaanaacuru, Cana Coaunera aitoonjoa que cacha relaureraauru, naaonjoainuri, jataain Jorioocuru rai nelateein nenacaauru

Junta Suprema acatiha amauruhane caina. Nitohanein amain inae cuu turuhaain jetaote:

⁶⁷ “Esinae rauhijiriin Mesihasi neeine canacaanu rai beeune coitucuhacaanura,” naaunruhane jaun jetaote:

“‘Aca nichaanchujian,’ naanune nihanatiin, nii quesenetareichene coaalanaalata. ⁶⁸ Nii inara caje erenaa bajaanune nihanatiinchu catoon-rariquichene coaalanaalata. ⁶⁹ Nena laen inae, enene caje coaunein, itolere Coauneranein nelateein nena Cana Coaunera raotono nichajai que nelauriaa cureeinni, canu acaihaniji cachanein nejanohanaa nichaannera,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

⁷⁰ Niritoha acaauru raine jaun jetaote, satiin:

“Aihane jaunna, ii Cana Coaunera Calahineei,” naauruhane jaun jetao:

“Esinae rauhijiriinte acanichaaunne que aitocoichera,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

⁷¹ Niritoha acaauru raine jaun jetaote:

“Cha nenacaenein cana rai berana laterihacache, inae raajenhane nujuuae caje acaniane que aitohane aonacaache natiin,” naaure jetao.

23

Jesoso coulurejeeuruha Filato raine

(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Niritiin jetaote, satiin nimichucutaain coinetein mucuhin jetao, Filato rene Jesoso amaaure. ² Ecu turuaain jetaote, Filato acatiha tein Jesoso coulurujeeure:

“Caa cachane eruhacaanu, caa cana atane que nenacaauru cachaauru suujua rohecaain, cana curuaanaa Romanocuru curuaanaa enferadoro rai coriqui tihacachene caohatein, ‘Aca jete nii canaacha cohajei Rey Mesihasi ne,’ naain cachaauru suujua auhacaane jana,” naain jetao coulurujeeure.

³ Niritiin coulurujeeuruhane jaun jetaote,

“Iina chuhisi Jorioocuru Curuaanaa Rey ineei,” naain caje bajaa Filatone jaun jetaote:

“Esinae rauhijiriin acanichaaunne quete aitohicha,” nae jetao rai Jesoso.

⁴ Niritohane jaun jetaote, saseredotecuru curuaanaacuru, chaen ecu neein aonajeureru cachaauru, naaonjoainuri rai jetao:

“Coatiha chatohanein baaso ichaa caa cachane coarahaan canuta,” naa acaauru rai Filatone jaun jetaote:

⁵ “Nete cachaauru relaane aina cuaain satiin cachaauru suujua auha-cae. Nitohaneinte Calileea batane caje nunuhetein, caa Jodea batane netonai que jerichanejein ichana jerera,” naain jetao jataain acaauru esenetaa Filatone jerein counujeeure.

Erodesi rene Jesoso letoaa Filatone

⁶ Niritocuruhane aonaain jetaote: “Calileea cajena nenaana caa cachate,” naain jetao acaauru caje bajaa Filato. ⁷ Niritiin acaauru caje bajaane jana, “Aca chujiangrana,” naauruhane jaun jetaote, Calileea coberenadoronein bana niha Erodesine jaun rene letoae Filato, nii

bana nii Jerosaleeun turuhin niha nii Erodesine jaun. ⁸ Nitohaneein Jeso letoaa Filatone jana coaraain jetaote, jataain rachoojoe Erodesi, cojelanaacojoai ichaane coitucuhin, acaentonai Jeso coarana jeretohane jana rene letoaauruhane jaun. ⁹ Nii jaun jetaote, araai saain niqui, “Chatohaneein nenea neein,” naain caje bajae Erodesi. Nejetaote, nere tonorana jerene Jeso. ¹⁰ Nii nainiha jetaote, ecu neeure saseredotecuru curuaanaacuru, chaen Cana Coaunera aitoonjoa que cacha relaaurrerauru, naaonjoainuri, jataain acauru esenetaain, Jeso cairichaa Erodisine coina counujeein coulurujiha neeure. ¹¹ Nitohaneein nere tonorana jereniha Jesosone jaun jetaote, coetaain rai soodarooru aina jiniinquin nocoeje chanuhin jetao cairichain, nocoreteeuruha reychurune jaan tocohanai cajione que jetao Jeso cajione corerate Erodesi. Nitohaneein tein jetaote, nacoaaneein Filato rene letoae Erodesi. ¹² Nitohaneein Jeso cairichaaauruhane bana caje coaanein jetaote, ita que nejerateeriin neeuruhane baiha jetao, ita belaichaneein neeure Filato aina Erodesihuru.

Jeso atinaauruhane coina rucuhecuruhane

(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.39-19.16)

¹³ Nitohaneein Filato rene letoaa Erodesine jana jetaote, saseredotecuru curuaanaacuru, chaen cocainacaihuru, satiin ecu nenacaauru cachaauru, naaonjoainuri taojiaain jetao:

¹⁴ “Inarate canu rene caa cacha turuaa uhiche, ‘Cachaauru suujua reroecaain jete, cachaauru suujua auhacae,’ naain coulurujeein. Nena caraajenhane inara acatiha tein caje bajaunune janate, nii chatohaneein cotainacai ichaain, nii coulurujeeichene jaa lera coitucueeneun. ¹⁵ Niheichu caa cana rene jelaiha letoaera Erodesi nihanatiin, nii chatoanai ichaane jaa lera coitucuhi. Aihane jaun inae coaraquiche inara, nihei nii chatoaneein cairichain ateinaacachene jaan lera. ¹⁶ Raujiaainchane casetecaain nii baiha jianereeeunni, ¹⁷ Fasocaa beseta nainein niha coulurujuenojoine, nirijieein jianenajaaoncaanne rijijieein,” naa acauru rai Filatone jana jetaote,

¹⁸ satiin ita rijitiin jachaatorohaain jetao:

“Jiaohine. Jiaonriha nii Jeso jianeenera. Nii Barabasi jianeuejian laenra,” naaure jetao Filato rai Jorioocuru.

¹⁹ Nii Barabasi jetaote, caresero cuhane enohaare, nii neseu Romanocuru que nejerateein, acauru aina sonaana que neein leinjiin cacha sohin jaohane coreniha. ²⁰ Nitohaneein nii chatohaneein Jeso cairichanaa jerenihane jaun jetaote, nirijieein jianihane coina jetao niqui, nacoaaneein acauru rai ere Filato. ²¹ Nejetaote, jataain tonijiaain jeelai rutaain jachaatoroaain jetao:

“Letonanocoriin coroso que teute ecu neein ohinera,” naaure jetao ita rijitiin.

²² Niritocuruhane jaun jetaote:

“Chatohanai baasonajian ichae. Coatihai cairichain atinaanune coina chatohaneein baaso ichaain nihane coarahaaun canuta. Raujiaainchane casetecaain, nii baiha nirijieein jianereeeunnicha,” nae jetao acauru rai Filato nichata saain.

²³ Niritoha acauru raine jana jetaote, jachaatoraaain ehequuin jetao, “Coroso que tihachaura,” naauruha araai saaine cotabeniha jetaote, ²⁴ nii aitocuruhane rijijieein jetao ichae Filato. ²⁵ Nitohaneein jetaote,

nii Romanocuru que nejerateein sonaana que neein sonajaain joera caresero cuhane nena, acaauruhacha jianeratei cacha mitaain jetao acaauruhacha jerei rijijieein jetao, acaauru bijihu Jesoso te Filato.

Coroso que Jesoso teeuruhane
(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)

²⁶ Nii jaun jetaote, coroso que Jesoso teeuruhane caina, amauruhane jana, situujiha cuha leinjiin cacha Sirene caje unaa Simoonne jaun jetaote, cotijiaain que nii Jesoso teeuruhane jaanu coroso baijiaeratecure. Nii jaun jetaote Jesoso caaijie, nii coroso teeuruhane jaanu amae. ²⁷ Nitohaneein amauruhane jana jetaote, arajii enecuru, quichaauru, naaonjoainuri jetao, caaijie cuure. Nii caaijie cunacaauru jana cunacaauru enecuru jetaote, cojioriin chanaaure Jesoso coinaderaa. ²⁸ Nii chanaauruhane jana acaauru coaraain jetaote:

“Jiaonriha cacoreniha chanaaichenera Jerosaleen benecuru. Inara berecuru, inara jaberoco, naaonjoain coreniha chanaauchera. ²⁹ Inae nerichaaain inara cairichaaauruhane jaan cojoanona. Nii banate: ‘Cahatoriha canaanai sirilanaala nihacachene niqii,’ nariquicheein. ³⁰ Nii banate ichatane ecuunooru rai, ‘Canacaanu ichoae neranuu,’ naa curureein cachaauru. Jana atane rarororooru raite, ‘Canacaanu asihu,’ naaurureein. ³¹ Coaracuche nachuhinti chatohanai baaso ichaaain nenihanune sainejeein catohaneein caetecuruhane. Nii jaun chatohaneein teinti inara teeurureein inae amuhanune baiha,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

³² Nii Jesoso jiniichaain jetaote, coroatajaain necha aansai baaso icharaauru cachaauru amaaure, sohin ateinanajaauruhane caina. ³³ Inae nii “Couturi Bejero” neein acaauruhacha curuaateihu turuhin jetaote, coroso que Jesoso aina jiniiquiin nii coroatajai necha aansai baaso icharaauru teeure. Leinjiin jetaote, Jesoso najaabiji nichajai que teeure. Jana leeocho jetaote, raotono nichajai que teeure. ³⁴ Nitohaneein coroso que teeuruhane jana jetaote:

“Caa catohaneein caetecuruhane coreniha, acaauru que ii suujua acateeura Ofa, cha coitucuurenihane jaunte aihurera,” nae jetao Jesoso. Nii jana jetaote, ecu nejesinajein ita rai Jesoso cajione chaluure soodarooru. ³⁵ Nitohaneein teeuruhane jana jetaote, ecu neein coarajeure cachaauru. Nii nainiha jetaote, cocoainanacaaihuri netonai:

“Chajaain aihane ena esinae rauhijiriin Cana Coanera tenojoi Meshasineein niicha janijineein nihane, raajenhane rai jaberoco ichoterateemiin leeochoauru ichoteratihane rijijieinte coaracaachera,” naaure jetao nechu jataain cairichaaain que ninichaaaja.

³⁶ Nii jana soodarooru netonai jetaote, Jesoso que ninichaaajein nechu jataain cairichaa rohan nichuutaacoaain jetao, bino elorajiojoaain nena que jetao cocoaain:

³⁷ “Aihane esinae rauhijiriin Jorioocuru rai *Rey* neeine, ichaajenhane ijiabereeo ichoterateeune coaracaanura,” naaure jetao rai.

³⁸ Nitohaneein coroso que teein jetaote, rai bichoeniha teein jetao: “Caate Jorioocuru rai *Rey*neein ne,” naain laenacure.

³⁹ Nii jana nii necha aansainein coroso que nena cacha coroataja jetaote, nechu jataain cairichaa cotaiha jetao:

“Aihane esinae rauhijiriin Mesihasinneeine, ichaajenihane ijiabereeo ichoterateeute coaracurumiin, chaen canacaanune maajejin ichoterateeune coaracaanura,” naane jana jetaote: ⁴⁰ “Coa niritoha. Tana ichasetecarichaaain Cana Coaunerane coasiine. Itonai rijijieein caseteconeein neeinatiinachura aitohte. ⁴¹ Canatejian esinae rauhijiriin itolereneein baaso ichacaane coreniha necairichaecaa cau. Jana caa cacha, nii chatohanai baaso ichaaain nihane coreniha caa aihei,” ⁴² naane baiha jetao:

“Canu coaaucuhin ii Cojoanonaa que neeine banara Jesoso,” naa nii baaso icharaauru coroso que nenea leochane jana jetaote:

⁴³ “Eneete esinae rauhijiriin raotojoein ichaonaana jaun caniha neriquincha,” nae jetao rai Jesoso.

Oha Jesusone

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30)

⁴⁴ Nitohaneein inae ohane rai niha Jesusone jana jetaote, enoto chujutora caje coauneein jetao, caohachanainejeein nocoenaneein nedae satiin chauratane, nuna macohi ichoae teejiha enotonereetiaain.

⁴⁵ Nitohanihane jana jetaote, neleruhin nesoaihacoae nii Teenforo leruera cajione, ecu bujuaneein nenea.

⁴⁶ Nii jana jetaote, jataain tonijiaain auhaquiin jetao:

“Ii bijihune canu suujue teeunra Ofa,” naain jetao inae ohe Jesoso.

⁴⁷ Nii jana ecu beraiha nenacaauru Roma rai sondarooru cafitaun jetaote, Cana Coaunera corojeein jetao:

“Esinae rauhijiriinte, nii chatoanai baaso ichaaain nenecaiha caa cachara,” nae jetao.

⁴⁸ Nitohanihane jana ecu satiin neein coarajeeurera cachaauru jetaote, nesoone caaun rai nalarijia faojoaain jelai caje cauhacooaure.

⁴⁹ Nejetaote, satiin nii Jesoso coitucuureraauru, chaen Calileea caje coauneein sacuurera enecuru, naaonjoainuri jetao ecu neein coarajeeure jelai caje amuelanaala nita netiin.

Ajeri jachu cuhane Jesoso jaberoco rucuhacuruhane

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Nii jana jetaote, ecu ne leinjiin cacha Jodea batane que nenea Arimatea cocoaichaneein nenea Jose. Aca jetaote, caohacha cachaneein, satiin Jorioocuru rai nelateein Jorioocuru coaraneein nenacaauru-*Junta Suprema* tabaneein nihane sainejeein, turuha uha Cana Coaunerane Cojoanonaane cohajihane jaun jetao, nitohaneein nii Jesoso tee-ruha nii rai leochaauru *Junta Supremacurune* rautaaain coaraane. ⁵² Nii Jose jetaote, Filato caje Jesoso jaberoco bajaa cue, rucuhacane coina. ⁵³ Nitohaneein bajaain jetaote, coroso caje fauhin jetao, shojoera que conajaaain jetao, jaiti chuni onaa teeurenihane jaan ichatane ramara que nenea ajeri jachu cuhane jetao rucuhaca cuure. ⁵⁴ Nitohaneein jetaote, inae nunuheneelalajihane nebetacanaa cojoanonaane jaun, inae niicha ichanenu ichana nainecuruhane nainejeein jetao, luhecaain nii Jesoso rucuhacure.

⁵⁵ Nitohaneein Jesoso jaberoco rucuhaca cuuruhane jana jetaote, acaauru aina cuure Calileea caje coauneein jiniichaain unacaauru enecuru. Nitohaneein cuhin jetaote, caohachaaain rai jaberoco rucuhacuruha ajeri jachu cuhanene coaracure. ⁵⁶ Nitohaneein ajeri jachu cuhane rai jaberoco rucuhacuruhane jana caohachaaain coaracuruhane

baiha jetaote, nenajaun cauhin jetao, meetoon rijijieein jujuaain nenea ichacuruhane nainaan jetao, Quiricha inoansi cuhane aitoha Cana Coaunerane rijijieein, nebetacanaa cojoanona bana nebetacaure nii enecuru.

24

Oo caje ichanaa Jesusone
(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)

¹ Nitohaneein nebetacaauruhane cojoanoo janohetiin jetaote, nii teuruhane jaan ajeri jachu coaraa cuure nii acaauruhacha ichai jujui amaain nii enecuru. ² Ecu turuhin coaracuruhane jana jetaote, elonahohi ne nii ajeri jachu fuuruhane jaa ajeri jaberoco. ³ Nii jana enohin coaracuruhane jana jetaote, inae ecu Cana Curuaanaa Jesuso jaberoco eruurene.

⁴ Nii jaun jetaote, niicha ichanenu coitucuelanaala nesoonetooruhane jana jetao, somaratohanai que cajionequiin, ecu luhecotariin acaauru aina ecocohin temeenete coroatajai catcha. ⁵ Nii coaraain jetaote, nesoonne caaun, suujua acatecuruhane coaratihana nenoracaauruhane jana jetao:

“Chanuna onacaauru jana, ichaohin nenea ariiche inara. ⁶ Inae ichanaane jaun, coatihana cau nihei. Tana Calileea inara aina nihane bana inara rai: ⁷ ‘Acaihaniji cachaneein nejanohanaaneein nenaate, necha aansaneein ichaonacaauru rai tenojoineein niha cureein. Nii janate coroso que teein ateinaa cuurureein. Nete nichata janohane cuhane ichanareein,’ narejetoha inara raine que nainaquicheneta,” naaure jetao ecu econacaauru catchaauru.

⁸ Niritocuruha acaauru raine que nainaan jetaote, acaauru rai aitoroetoha Jesusone coaacure. ⁹ Nitohaneein inae nainaan, nii atane bana caje jelaiha cauhin jetaote, jitariin nii acaauruhacha coarai biha jetao cuure lechoonca leinjiin afosotooru rai, chaen satiin acaauru aina nenacaauru catchaauru, naaonjoainuri rai. ¹⁰ Nitohaneein coaraain afosotooru rai biha cunacaauru jetaote, Maadala bene Mariha, chaen Joana, chaen Saantiaao neba Mariha, chaen leeochoaauru enecuru acaauru aina cunacaauru, naaonjoainurine. ¹¹ Nitohaneein turuhin beeuruhane jana jetaote, acaauru esenetana jerecurene afosotooru. ¹² Nejetaote, nii acaauru esenetaaurenihane sainejeein soroneein jelhariin cuhin turuhin, nii atane bana cuhanai coaraa Fedorone jana jetao, nii conaacuruhane jaa shojoeraacha ecu codoheque. Nitohaneein shojoeraacha eruhane jaun jetaote, jataain cojoelatiin jelaiha nenaana-jau cauha cue Fedoro.

Emaoso nese coero cuhane cuuruhane
(Mr 16.12-13)

¹³ Nii bananeein jetaote, enoto chujutora rijii fautaain amunaanaja itaanejeein nii Jerosaleen caje nenea Emaoso neseu jetao, cuure coroatajai Jesuso aina nerelanacaauru. ¹⁴ Nitohaneein Jesuso ateinaauruhane que ereerejeein bero cuhane cuujeeuruhane jana jetaote, ¹⁵ jaiti que ereerejeeuruhane jana, acaauru rohan nichuutaain jetao, acaauru aina bero cuhane cuujue Jesuso. ¹⁶ Nejetaote, acanihane coitucuurene, acanihane coitucuruhanane jereniha Jesusone jaun. ¹⁷ Nitohaneein jetaote, acaauru rai:

“Chaaquena bero cuhane ereerejeein cuujueeiche,” naa acaauru rai Jesosone jaun jetaote, ecu inaderatonanaain inacuhin jetao:

¹⁸ “Ti netonai Jerosaleeun neeinatiinna: ‘Naaonjoain ichacuruha caa janonaacha cuhanera,’ naain coitucueeneite,” naain tonoraa nii bero cuhane cujuenaa coroataja Cureeofasine jaun jetaote:

¹⁹ “Chatohaneeuruhanaate aitoi,” naane jaun jetao:

“Nasarete cocoaicha Jesoso, satiin cachaauru notaracae nere que irihane naitoonjoan ichaain, itolere que laraajiin Cana Coauneraacha letoai *profetane*ein nihanatiinte ²⁰ Romanocuru rai couluru-jueeure saseredotecuru curuaanaacuru, chaen cana rai cocoinanacaihuri, naaonjoaihunri, coroso que tein ateinaauruhane coina.

²¹ Canacaanune niqui, cairichaerinojoneein neeuruha Isaraeli cocoaicha nichaachene ichoteratihane cohajihacaanu. Nete inae nichata janoha nitohaneein ateinaauruhane saijieein, ²² canacaanu aina nenacaauru enecuru tabaauru, janonaa aonaain cuhin natane bana coaraa cuuruhane jana, ²³ ecu Jesoso jaberoco eruurenihane jaun, jelaiha nenaanajaun cauhin canacaanu rai beein canacaanu socoinaure. Acaauru rai ecocohin jete: ‘ “Coatiha cau nihei Jesoso jaberoco, inae oo caje ichanaane jaunta,” naaunre anjeraauru,’ naain beure. ²⁴ Niritocuruha turuhinne jaunte, canacaanu caje nenacaauru tabaauru netonai cuhin, nii atane bana coaraa cuure. Nii janate chuhisi, nii aitocuruha enecurune rijijieein, inae ecu nene Jesoso jaberoco. Niheichu nii Jesoso nihanatiin coaracuruhi,” nae jetao rai Cureeofasi.

²⁵ Niritohane jaun jetaote acaauru rai:

“Chanuna cha esenetana jerelanaala, nii aitocuruhalu *profetacurune* coacuhin esenetana jereneeiche. ²⁶ Tana jauriaanejeein dedeeu cusihane ajiniha, catohaneein necairicharichaain Mesihazine coitucuhicheneta,” naane baiha jetao, ²⁷ Moisesa quiricha caje coauneein nunuhetein jetao, que aitiin laenacuruhalu *profetacurune* beebejeein jetao, acaauru rai ereereje Jesoso.

²⁸ Nitohaneein nii cuuruhane jaan, Emaoso neseu turuuru jana jetaote, rauhijiriin situujiha cunaa rijijieein cuujue Jesoso. ²⁹ Nejetaote:

“Cauna canacaanu aina nesuruure. Inae jataain sohane jaun nocohejia natiin,” naain jetao chunaure. Nitohaneein chunaauruhane jaun jetaote, ecu acaauru aina nesurue Jesoso.

³⁰ Nitohaneein acaauru aina nesuruhin jetaote, lenonecuruhane coina nelauriaauruhane jana jetao, faa teberiaain Cana Coaunera bajaane baiha jetao, acaauru rai beunebeeuneein te. ³¹ Nitohaneein faan tihane que nainaaain jetaote, Jesoso nihane coaraain acanihane coitucuuruhane jana jetao, inae acaauru caje jianatoroaain amue.

³² Nitohaneein jianatoraaain amuha acaauru cajene jana jetaote: ecu jelai nedaain ita rai nejesinajeein,

“Esinae rauhijiriin acanihane jaun jiara bero cuhane uujueein, ereerejiha Cana Coaunera Quiricha inoansi quene jana, aca netoojoaain naonae cana suujua cuhanaina,” naaure jetao ita rai.

³³ Niritocuruhaneein baiha jetaote, caeneenejelanaala jelaiha bero cuhane soroneein cuhin Jerosaleen, ita taojiaain neeuruha lechoonca leinjiin nenacaauru afosotooru aina acaauru leeochoaaurune jaan cauha cuure. Inae nii Jerosaleen nenacaauru rene turuuhane jana jetaote:

³⁴ “Esinae rauhijiriinte inae ichanae Cana Curuaanaara, Simoon raite inae ecocoera,” naain jetao acaauru rai beeure.

³⁵ Niritocuruha acaauru raine jana jetaote, bero cuhane acaauru rai netonai ecocohin acaauru aina cuujihane beein, acaauru aina lenoneein faan teberiaain, Cana Coanera bajaain acaauru rai tihane que nainacuruhane beeure jetao nii acaauru ajiniha netaojiaain nenacaauru rai, nii coroatajaihuri Emaoso coero cuhane cunacaauru.

Aina nerelanacaauru rai ecooca Jesusone
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23)

³⁶ Niritiin acaauru rai bero cuhane ecoocane que jaiti ereereecuruhane jana jetaote, luhecotariin acaauru cataaun neeoritiin:

“Raotojoein neeuche,” naa acaauru rai Jesusone jaun jetao: ³⁷ “Rai corii jecha coaracure,” naauruhane jaun jetao jataain nesoonetoore. ³⁸ Nitohanein nesoonetoruhane jana jetaote:

“Chanuna jataain nesoonetohiche. Chanuna nainanacharanejein, baasoneein inara suujua cuhane coauquiche. ³⁹ Cacoichuru, catihacuru, naonjoaihunri coaracuchenachuhiti, jeelai cajabereeneeinte neeure caa cajabereecuru. Cajabereeo mucuhin cacoharaauche. Leinjii onaa corii, caa cacoaraaichene tocoanein bucuhin, jaberoconein nichaauraain nena naineriheita,” nae jetao acaauru rai Jesuso.

⁴⁰ Niritiin jetaote, coroso que teein, rai tijia, biji, naonjoain curabaauruhane jaacuru coarate acaauru que. ⁴¹ Nejetaote, jataain esenetana jecurene, jataain cojoelatiin rachoojoeuruhane jaun. Nitohaneuruhane jaun jetaote:

“Tana cau enohalanohineein niha cau chaelai lenone nijine,” naain acaauru caje bajaane jaun jetao,

⁴² niha ate basichone jaun, rai teeuruhane jaun jetao, ⁴³ ecu acaauru notaracae netiin que lenone. ⁴⁴ Nitohanein lenonihane baiha jetaote acaauru rai:

“Caa catohanein caetecuruhanene quene inara rai berejetoonu, jaiti canu atinaaurenihane jana inara aina nihanune bana. Inae catoanein caetecuruhane coina, rai quiricha cuhane itolereneein caque aitiin laenaalu Moisesane nainain, chaen aitiin quiricha cuhane laenacuruha *profetacuru*, Salmo naonjoain cuhanene rijijieeine inae nainaan,” naa acaauru raine baiha, ⁴⁵ Cana Coanera Quiricha inoansi cuhane aitoane rijijieein acaauru que coitucuhateein jetaote:

⁴⁶ “Laenanohineeinte ne, canu Mesihasi nichaanne ohanune baiha, nichata janohane cuhane ichanacaanne que. ⁴⁷ Aihana jaun, canuhacha cocoinanohineein Jerosaleen caje nunuhetein, satiin atanecuru sacuritaain cachaauru rai, ‘Esinae rauhijiriinte, coreniha ichoteratenohinein nerichaachein,’ naain beeuchete, nacoaanein Cana Coanera coacuhin suujua corein neeuruhine acaauru osa caje acaauru ichoteratiha Cana Coanerane coina. ⁴⁸ Inarate caa ohanune caje ichanacaanne coaranein neeiche. ⁴⁹ Canune inara rai Ofa aitoonjoalu tereunni. Aihane jaun, jiaonriha caa Jerosaleen caje amuhiche, laraajiin neeichene jaanu dede caje unaa raachene reeithaaineta” nae jetao acaauru rai Jesuso.

Dedeu cauha cuha Jesusone
(Mr 16.19-20)

⁵⁰ Niritoha acaauru raine baiha jetaote, Jerosaleen caje amanajaain jetao, Betaniau turuanajaain, ecuun biji sijirichaain jetao acaauru cojiotae. ⁵¹ Nitohaneein acaauru cojiotaain coroaenaacane baiha jetao, inae dedeeu cauha cue, ecu acaauru ratiriin. ⁵² Nii jana jetaote, ecu Jesoso coroaecuruhane baiha, jataain rachoojoein jelaiha Jerosaleeun cauha cuure. ⁵³ Nitohaneein cauhin jetaote, itolere bana Teenforo asae Cana Coaunera coroaerejetecurelu.

Joaancha laenai **Ena Nena Cana Coaunera Ere**

Cana Coaunera Ere

¹⁻² Jaurianejeeinte nena ne caa Erenaa.

Itolere, dede, cana rai chauratane, naajoain coaunaa Cana Coaunera-ane ajiinihate nelu caa Cana Coaunera Ere, jelai Cana Coauneraneein.

³ Nii jelai Erenaa quete itolere coauneratelu Cana Coaunera. Nihei nii colane necoanaain nei.

⁴ Nii Erenaate ichaonaa teraneein ne.

Nii ichaonaa teerate, cacha cononeein ne. ⁵ Nii Erenaate, cononeein nocohena conaeraneein ne. Jacatiasihei nocohena tabai.

Charijieein teinti cana rai chauratane conae caa enoto. Nii rijijieinte cacha suujua conae nii Erenaa. Amuritona nainesihei nocohena tabai.

⁶⁻⁹ Inae chauratane que turuelalajia nii cono esine, satiin cachaauru conoeranune janate, Joaan letoae Cana Coaunera, nii cono que ereerejeein cachaauru relaane, aonaain esenetaain coitucuuruhane coina.

¹⁰ Nii Erenaa quete, chauratane coaunerate Cana Coaunera niqui. Nete caji chauratane que turuhane jana coitucurene caa chauratane que nenacaauru, niicha coaunanohineein neeuruhane saijieein.

¹¹ Caa niicha coanai chauratane que turuhane janate, que jaolequiin raasurene cachaauru. ¹² Nii janate, atiin raain esenetaaure coroatajajei cachaauru. Nii corenihate, calaohi raane rijijieein acaauru rae Cana Coaunera. ¹³ Joaereein cacha calaohi rijijieein nihei inae Cana Coaunera ere esenetaane cacha. Rauhijiriinte Cana Coaunera calaohi rijijieein nereein nii Erenaa esenetaane.

¹⁴ Nii Erenaate, cachaneein nejanoain canacaanu aina ichoae. Nii jaunna aina amuemujeein coaracaanune jaun, leinjiin acaihanejeein Cana Coaunera Calahineein nihane coaracaanu canacaanu nota que, jerichanejeein Cana Coaunera rijijieein chabana nohanelanaala rauhi-jiriin canacaanu belaihana jaun. ¹⁵ Nii janate, turuha uhane jana: “Taa quenara aitonajacoonra, ‘Canu caaijiete turuha ureein canu ajiniha nenaara,’ naain aitonajacoon,” nae Joaan, nii Erenaa cojoeluhin.

¹⁶ Inetono janonaa banate, satiin cacha belain cana coroatajane nii Erenaa.

¹⁷ Moisesa quete rai naitoonjoan berateein laenaeratelu niqui Cana Coaunera. Nete tonoraasurene cachaauru. Nii natiinte, atiin cachaauru belaiha ichaonaa rauhi que cachaauru relaane coina turue Cana Coaunera Calahi Jesocurisito, nii cacha relaana jaan ichaonaa rauhi raauruha cachaaurune coina. ¹⁸ Chabana Cana Coaunera coaracuruhi cachaauru niqui, nete inaca Cana Coaunera coitucuhane jaun, nii inaca que cana relae, acaihanejei Calahineein nihana jaun.

Turuha urichain Jesocurisitone beebjiha Joaan- cacha coujunacaterane

¹⁹ Joaan renete batirichuru letoaaure nii Jerosaleen nenacaauru bichauhenaauru: “Chaneeita,” naain Joaan caje bajaauruhane coina.

²⁰ Inae Joaan rene turuhin bajaauruhane janate: “Curisito nihaunta,” naain rauhijiriin tonoranaaca Joanne jana:

²¹ “Chaneei najian. Cana Coaunera ere bera Eliasineeina,” naain coaiteen bajaauruhane jana:

“Aca nihaunta,” naain coaiteein tonoranaaca Joanne jana:

“Aca neneeina jaun, chaneei najian. Nii turuha niicha jerecuri canacaunuhacha cohajei Cana Coaunera ere beranecaai,” naauruhane janate:

“Ahan- aihei, aca nihaunta,” naain tonoranaaca coaiteenne jana:

²² “Chaneei najian. Beeinete ne, bihacaanu canacaanu letoaurera raine coina. Chatoanai icharaneei najian,” naain bajaauruhane jana:

²³ “Canu quetejian, nerichaain leinjiin cacha, cacha areeroo cuhin eeheehejeein cacha cotiaranura: ‘Turuha cana curaanaane jaan coero raujiauchera, naain beranura,’ naa Isaihasi najaan nichaauru,” naain biha Joanne jana:

²⁴⁻²⁵ “Chanuna jana chaen, acau que cachaauru coujunacateei, nii canaacha cohajei Mesihasi neein, niheichu Eliasi neein, niheichu leeocho Cana Coaunera ere bera- *profeta* neein, naaonjoainuri neein nenaalanaala,” naain bajaauruha nii fariseeocuru letonocurune janate:

²⁶ “Acauhanau teenne canu, cachaauru coujunacatiha baotisanajaaun. Inae turuha urichaain canu caaijie inaraacha coitucuhi cacha. ²⁷ Canu caaijiete turuha ureein, nii inoaelu nenea cacha- jataen canu amurito-eriin cocoinanacai,” naain acaauru rai be Joaan.

²⁸ Nitohaneente, Jorodaan jeraniha nenea Betabarau niha Joanne jana, Jerosaleen caje uhin Joaan rene turuhin bajaauruhane janate: “Canuna laen cacha areeroo eeheehejeein cacha cotiaraneein neeunra,” naain acaauru rai be Joaan- cacha coujunacatera.

Cana Coaunera carenero narejeen

²⁹ Nii cojoanoote, tajiia uujiha Cana Coaunera Calaohi Jesusone jana coariin: “Notara Cana Coaunera carenero narejeenta. Taate itolere caa chauratane que nenacaauru cachaauru caje osa itajeranu que oha cureeincha. ³⁰ Taa quenara aitonajacoonra, ‘Canu caijiete turuha ureein nii canu ajiiniha nenea cacha,’ naain aitonajacoon. ³¹ Inae niqui inoaelu caje coauneein nesianiha niqui, nete caa cacaijie turuha uhe. Canu netonaichu coitucuhanlu jauriaa nejeein. Jianacoo cana mitaeraunu que Cana Coaunera letononeein nihane coitucuhanlu. Nena laen inae ena coitucun, carai biha caletoaerana jaun. Isaraeli cocoaichacuru que coitucueratihanune coinata, carai beein caletoaerana. ³²⁻³³ Osa caje cana mitaeranu que letononeein nihane coitucuhanlu niqui. Nena, ‘Leinjiin cacha choaae fauha uha serori rijijiein Cana Coaunera Suujuenete, Cana Coaunera Suujue que coujunacatihate aicheeincha,’ naain carai biha caletoaerana jaun, choaae fauha uha dede caje serori rijijieeine coaracaunna jaunna coitucun. ³⁴ Nii jaunna, ‘Acate Cana Coaunera Calaohi inecaihara,’ naaun, nitoanihane coaracaunna jaun,” naain be Joaan.

Ichoaechania Jesuso Ere tonoraerauru

³⁵ Nii cojoanoote jelaiha Betabarau coroatajai nere tonoraerauru Simoon Fedoro ocoala Aanderesi, chaen canu, naojoaain nihacaanu Joaan ainane jana, ³⁶ situha uhe Cana Coaunera Calaohi Jesuso. Nii janate: “Taa Cana Coaunera carenero narejeen coaracuchera,” naain biha Joaan canacaanu raine jaun, ³⁷ Cana Coaunera Calaohi Jesuso

coaariin caijie cuhacaanu. ³⁸ Nitohaneein caaijie cuhacaanune janate, jaotoraain canacaanu coariin:

“Chate ichaquiche niriirijeeinta cachaauru,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesoso canacaanu raine jana:

“Chute neei aaita cacha relaera,” naacaanune jana:

³⁹ “Chajauchetejian coanicha,” naain canacaanu amaane jana, inae enuna macoijiu teejia enotone jaun, cuu aina sonafaacaanu.

⁴⁰⁻⁴¹ Nii baihate, nihana Simoon Fedoro ariha cue nii Aanderesi. Ariin, ruhin: “Inae canaacha cohajei jianacoon cana mitaeranu que- Cana Coaunera letono Curisito eruhacaanura,” naain nihana Simoon Fedoro rai biha cue Aanderesi.

⁴² Nii baihate, Cana Coaunera Calaohi Jesoso rene, Simoon Fedoro turuaa uha Aanderesine jana, Simoon coariin:

“Jonasi calaohi Simoonneei niqúi, nete Fedoro nereein ichurujúara,” naain Fedoroneein curaate Cana Coaunera Calaohi Jesoso, aca laraajiin nere beraneein nerichaine coitucuhana jaun.

Ferifi aina Natanaaeli cotihaca Cana Coaunera Calaohi Jesosone

⁴³⁻⁴⁶ Nii cojoanoote Calileea batane que cuna jaaun, Ferifi aina itaque tacauruhana jaun: “Caniha neeorihura,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso, Ferifi rai.

Fedorooru nese Betesaaida caje unaa nii Ferifi netonai.

Niritiin cotihacane jaunte, Natanaaeli ariha cue Ferifi. Ariin, eruin: “Inae turuha nii Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhane turuha uha niicha jerecuri eruhacaanura. Nii cacha- canacaanuhacha eruhite, Jose calaohi- Nasarete cocoaichanera,” naain biha Ferifi, Natanaaeli raine jana jetaote:

“Chaquete nelatere Nasarete cocoaichata,” naane jana jetao:

“Chajaachautejian coanicha,” naa Ferifine jaun, Ferifi jiniichain uhin turuha uhe.

⁴⁷ Nii janate, inae rohan nichuuntaa Natanaaeline jana: “Nocoo inae uha Israeli cocoaicha esine- coritanacae lanaala nenaara,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesosone janate:

⁴⁸ “Inasiinte cacoitucuhita. Cacoitucuhi inachute,” naane janate:

“Ejeen- aihanura. Ii cotihaca uha Ferifine ajinihana inae ii coitucuuin. Nii uheraneein curajaain enuha asaae neeine janana, ichoharajeunra,” naane janate:

⁴⁹ “Iite Cana Coaunera Calaohineein canacaanuacha cohajei Israeli curaanaa Rey neeicha cacha relaera,” naa Jesoso rai Natanaaeline jana:

⁵⁰ “Nii uhera asaae neeine coaracaunne que aitocoauinne najaanchana canu esenetaai. Inae jataain nii amuritoeriin coariquiuincha. ⁵¹ Rauhijiriina aitoonra. Inae neyoracaa dede bacuujuane janate inaraacha cohajei Cacha Calaohi nichaunne choae fauhin, jelaiha iniha cuuruha Cana Coaunera letonocuru aanjeraurune coariquiuincha,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

2

Nisirihattha cachane beseta

¹ Nii baihate nichata janohi catiariin Calileea batane que nenaacanaa neein curajain nena neseu ne nisirihattha cachana jaan beseta.

Nii jaunte, cuu nii beseta bitoaa cue Cana Coaunera Calaohi Jesoso neba.

² Nii janate Cana Coaunera Calaohi Jesoso netonai cotihacure nii beseta que, aina nerelanacaauru aina cuhane caina.

³ Nitohaneein inae nii beseta que neuru jana jetaote, inae saa binone jana: “Inae nihei binota,” naain Jesoso rai biha nebana jaun:

⁴ “Saan. Chanuna niriitohi caraito oma. Inasiina jaiti turuha canu amihaneeon nunuhetihanune jaan cojoinaca que ne coalanaala,” naa neba raine janate:

⁵ “Chajaaincha naitoojoaancha ichacuchera,” nae nii cuu bino chaluurera rai Jesoso neba.

⁶⁻⁷ Nii janate cuu ne Jorioocuru rai saotaneein baichaje tabaanaain-atane caje ichanohineein, Cana Coaunera notaracae biji culejeein itolere acauru lenonecuru culejeein ratirihuruhana jaanu que jesinaaeca teuruhana jaan.

Nii jaunte: “Caa cuhane acau raain teeuche nainecolijiaanaaincha,” nae Jesoso nii bino chaluurera rai.

Nii le baichajete baichaje seejoan cuhane coroata baichajihanaai curujuae.

Inae nii baichaje nainecolijiaanaain acau raain, teein beeuruhane janate: ⁸ “Soriin amaain, taa beseta erora cocoanihura,” naa Jesosone jaun, soriin amaain nii beseta erora cocoae nii acau chaluurera.

⁹ Nii janate Cana Coaunera Calaohi Jesusohacha rotoi nihane coitucuelanaala coe nii beseta erora. Acaihanejein nii acau raureraachate coitucure.

Nii jaunte nii bino cohin aonaain: ¹⁰ “Raotoha caa bino,” naain, “Chajataauraa,” naain, nii ene ranaa jerera cotijiain: “Raaotoha caa ii bino. Aihuruha leochaaurune rijijieein, bino caohacha que nunuetein cana cocoerate lanaalate aaita. Taoniin nunueniha canaacha coi amuritoeriinte raaotera,” nae nii beseta erora, nii ene ranaa jerera rai.

¹¹ Nitohaneinte Calileea batane que nenea nese Canaau, binoneein jesinaaeca rotoe Jesoso, esinae Cana Coaunera letononeein nihane coitucuruha cachaaurune caina.

Nii coaraaina, esentaacaanu aina nerelanaa nichaanune.

Nitohanein nunuheteinte, itolere cunaitenacaauru rautaaain, itolere ichae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

¹² Nii baihane Caferenaanon cuha Jesosone jana, corianiha cuhacaanu, nejeraauru, neba, aina nerelanaa nichaanune naaonjoaain, cuu neori-hacaanu inata janojoeine caina.

Jerosaleen nenea Teenforo caje necoretenacaauru sitaa Cana Coaunera Calaohi Jesosone

(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

¹³ Nii janate Jorioocuru beseta Fasocoa que turuelalajihana jaun, turuha cue Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

(Fasocoa besetate bitohaure Jorioocuru ajelanaala, nii Teenforo asaae. Cairichaaerinajaain niha Egipto curaanaane caje jianacoo mitanajaa Cana Coaunera najaan- cojoanonaaniha nii Fasocoa besetana jaunte, nitohanein Fasocoa beseta cojoanonaana bana Teenforo asaae itataojiain Cana Coaunera corojeein bajaare Jorioocuru.)

¹⁴ Nii janate Jerosaleeun nenea Cana Coaunera rai ita taojiauruhana jaan loreri inoaei- Teenforo asaae necoretiha neure Jorioocuru, itolere baca, carenero, serori naaonjoain que. Nii janate ecu jelai tein ne cachaauru rai coriqui coreeurera. Niite acauru coriqui choae laurujua

laurujuauruhane jana, ¹⁵ sicho coinori que rajirajinajaain, nii acaauru rai bacaauru, carenerocuru, naaonjoain aina curuaataain, acaauru sitaain, nii coriqui coreeurera rai coriqui riariae atane choae. Acaauru coriqui rori raatiin sieitiin, ¹⁶ chujuhecoha nii serori que necoretanaane jana: “Naain caa serorichuru amaauchera. Coa caa Ofa Cana Coaunera loreri asaae necoretihachera,” naain sitanajae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

¹⁷ Nii jaunte, “Jataain ii loreri beraihanunete ne,” naain aitosihalu Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhane nii canacaanuhacha cohajeine jaun, “Aca caara,” naain canacaanu suujua cuhane Jesoso coarajiacaanu aina nerelanaa nichaanune.

¹⁸ Nii jaunte sitanajaa Jesusone jaun: “Chatohanai jana ichaain canacaanu notaareei jana, esinae Cana Coaunera letononeeine coitucuhacaanune coinata,” naain Jesoso caje bajaauruha Jorioocurune janate:

¹⁹ “Caa Cana Coaunera loreri chamuhitiin jaohichenena, nichata janojoeincha cuhane michureeunni nacoaauneeincha,” naane janate:

²⁰ “Inasiinte jenachoonca saota jaanacaain ichacuruhalu jetao natiin, iicha nichata janojoeincha cuhane michureeita,” naaure Jorioocuru Jesoso rai.

²¹ Rai jaberocohacha quete aite, nii Cana Coaunera loreri que ujuateein. Nii jaunte nichata janojoein ichanae Jesoso- oo caje. ²² Nii jaunte nichata janojoein ichanaane coaracaanune jaun, inae jauriaa aitosihana jaun, canacaanu suujua neeoritohana jaun, nii aitoha Jesusone esenetacaanu, Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhane aitohana jaun.

Satiin cacha suujua coitucuha Jesusone

²³ Fasocaa bana cuu Jerosaleeun neein, bacosacuru, maosacuru, urichosae, naajoaunri rautaane coaraainte, Cana Coaunera Calaohi Jesoso esenetaacoaure arajii cachaauru. ²⁴ Nete, “Naaajoaainte chuhsi, esinae rauhijiriin quesetaurureeincha,” naene Jesoso, acaauru suujua coitucuhana jaun. ²⁵ “Naaajoaunruha caa cachaaurura,” naain biha chuneine que airijiinte, cacha suujua coitucuhana jaun, saneein esenetanajaene Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

3

Jesoso rene turuha Necodemone

(Niha lelauriin Jorioocuru fariseeo neein curuajaain. Niichurute, “Acaauruhachajete jataain leeochoauru amuritoheriin Cana Coaunera ere tonoraare,” naaure.)

¹ Leinjiin fariseeo Necodemo neein curajaain nenaate nii lelauriin Jorioocuru bichauhenaneein ne, acaauru rai jataain nelateineein. ² Niite janotiin Cana Coaunera Calaohi Jesoso rene turuha uhe. Turuhinte:

“Eletoaa Cana Coaunerane coitucuhacaanura. Iite itolere bacosacuru aina cunaitenacaauru rautaeraneein neeicha. Nitohanai ichana nainihe i jelai cacha Cana Coaunera colaneta, cacha relaera,” naa Necodemone janate:

³ “Esinaena rauhijiriin aitoreeunni. Enacoaauneein nejanoaeniha cachane, Cana Coaunera aina jiniiquiin nena nainihe i” naa Jesusone jaunte:

⁴ “Inasiina enacooauneein nejanoare ichauhena. Inasiinte coaiten neba suuri cuhane neloroaain nejanoare ichauhena,” naa Necodemone janate:

⁵ “Esinaena rauhijiriin aitoon. Nihei acau nejei, Cana Coaunera Suujue naojoain que coujunacatenoineniha cachane, Cana Coaunera Ere tonoraeraneein nena nainihein catcha. ⁶ Jana, catcha caje nejanoanaate-jelai catchaneeinne. Jana, suujua culejeein caruruhin coriha Cana Coauneranete, Cana Coaunera catchaneein ne. Colane aihei. ⁷ Cana Coaunera Calaohi coitucuhin esenetaain nere tonorana jereraaurute nejanooain Cana Coaunera catchaneein nereein. Coaa caa ichei caritocooaunne cojoelatiincha caeneein aonajiha,” naa Jesoso, Necodemo rai. ⁸ Niritiinte, “Charijieein teinti tiririjiin uha cujuanane, ‘Naojoain cajete uhera,’ naain coitucueneei. Niheichu ‘Cuute cuera,’ naain coitucuheneei. Nii rijijieein techu, ‘Naojoainte catcha rai ichaonaa te Cana Coaunera Suujue,’ naain coitucueneeicha,” naa Jesusone janate:

⁹ “Chatohanihana,” naa Necodemone janate:

¹⁰ “Jataain Israeli cocoaicha relaeraneei inatiin, ta carihanai coitucuhine. ¹¹ Esinaena rauhijiriin aitocooaanu, canacaanu nota que coaracaanune jaun. Nete, aitocooaanune esenetaeneeichera. ¹² Caa cana rai chauratane que aitocooaanne esentaeneeine, chatohaneein jana dedeeu ichaonaa bihanune esenetareei.

¹³ Nihei chunei dedeeu iniin coaara. Canuna laaen dedeeu nihanune caje uhin cau turuun catchaneein, itolere caa chauratane que nena catcha rijijieein nihanune coina. Canuna Catcha Calaoheinein inaraacha cohajeineein neeun. ¹⁴ Charijieein teinti, coata caje acano ichaain, enuha que nujuateein chujuraa Moisesane coitucuhi chachu natiin. Nii rijijieein techu, enuha que nujuateein Catcha Calaohi nichaunne chujuraa cuurureein, ¹⁵ nitajenaachara nejeein nena ichaonaa raa quesenetaerane coina,” naain,

Chauratane que nenacaauru belaitoha Cana Coaunerane

¹⁶ “Jataain caa chauratane que nenacaauru catchaauru belaitoha Cana Coaunerana jaunte, acaihanejein calaohi nichaaunne letoae caa chauratane que Cana Coaunera, nitajenaachara nejeein niha quesetaain cacoitucuurera catchaaurune coina. ¹⁷ Coatih catcha casetecaanune coina calaohi nichaaunne letoaai Cana Coaunera. Jianacoo osa caje catcha mitaanune coinete, cau calaohi nichaaunne letoae Cana Coaunera.

¹⁸ Nii Cana Coaunera Calaohi nichaaunne esenetaa catchane, caseteco coarinaanain. Jana Cana Coaunera Calaohi nichaaunne esenetaaite, caseteconeein niha cureein, acaihanejein Cana Coaunera Calaohi nichaaunne esenetaenihana jaun.

¹⁹ Cono rijijieeine turuun caa chauratane que Cana Coaunera Calaohi nichaaunne, catcha conaeranu que niqui. Nete nii cono jerecurene nii Cana Coaunera Calaohi nichaaunne esenetaauruhi catchaauru. Acaihanejein nocohena janaachate nena jerecure, nocohenaanau neein suujua coaraelanaala baaso ichacuruhane coina. Nii corenihate caseteconeein neeurureein. ²⁰ Baaso ichacuruhane coaracuruhane coataate, cono rohan nichuuntanaa jerecurene saain nii baasoneein nenacaauru catchaauru. ²¹ Jana caohachaaichaaoruhane, cono rohan nichuuntaaure, Cana Coaunera jerenohin ichacuruhane coaracuruhane coina,” naainte Necodemo rai aite Cana Coaunera Calaohi Jesoso raaje neque.

Enacoauneeinte Jesoso que ereereje Joaan- Cacha Coujunacatera

²² Nii baihate Jodea batane que cue Cana Coaunera Calaohi Jesoso, aina nerelanaa nichaanune aina, cuu inata janojoeei nejeein neeoriin, acauhanau cachauru tein coujunacatenajaain baotisanajaane coina. ²³ Nii janate, Salim rohan nena Enoon, cachauru coujunacatiha ne Joaan, cuu niha tabaain acauna jaun. Nii janate cuu turuhajeure cachauru, acauhanau tein coujunacatenajaain baotisanajaa Joanne coina.

²⁴⁻²⁶ Inae Joaan enoene lalajeeuruha caresero cuhane janate, acauhanau tein cachauru coujunacateein baotisiaa Jesusone jaun, ita cotaicha rijiitocure Joaan ere tonoraurera, leinjiin Jorloo aina. Nii baihate Joaan rene turuhin: “ ‘Cha,’ naau. Taolu ii aina Jorodaan jeraniha nenaalu leinjiin cacha canacaanu rai iicha beebejeilute, enene acauhanau tein cachauru coujunacateein baotisanajaa ne. Saainte inae aca ere tonoraure,” naauruha Joaan rai nere tonoraurerane janate:

²⁷⁻²⁸ “Saan. Jeriha Cana Coaunerane jaunte aihure. Inae inara rai rauhijiriin aitonajaaocaaun, ‘Coatiha Curisito nihaun,’ nanajaaocaaun. Canute letoae Cana Coaunera nii beraanu que. ²⁹ Charijieein teeinti, inae comasai raa cachane corojaje rai belaicha. Nii rijijieein inachu canu netonai corojeeun, Cana Coaunera Calaohi Jesoso ere tonorauruha cachaurune. ³⁰ Aca ere tejian tonoraa cuurureein cachauru, jelai-choae jauhecotojoeriin. Jana canu erete tonoraa cuurureein fautojoriin. ³¹ Nii dede caje unaate, itolere cacha curuaanaa neein ne. Jana chauratane que nena cachate, niicha coaraaicha coitucuujue. Jana aihei dede caje unaa. Itolere dedeeu nena, itolere caa chauratane que nenacaauru, naojoainte coaraain coitucue. ³² Acate itolere niicha coarai coaraain be niqui, nete esenetaaurene caa chauratane que nenacaauru. ³³⁻³⁴ Jana esenetaa cachanete, esinae rauhijiriin aitoha Cana Coaunerane coitucuha cureein, jelai Cana Coaunera Suujue que suujuecoha Cana Coaunera Calaohi Jesusone jaun.

³⁵ Cana Coaunerate, nii letono calaohi belaitohana jaun, itolere cacha curuaanaa nihane coina cocoainae. ³⁶ Nii jaunte Cana Coaunera Calaohi esenetaera, nirijijieein nitajenaachara nejeein nena ichaonaa raa cureein. Jana, nii Cana Coaunera Calaohi esenetaite nitajiha cureein Cana Coaunera casetecanohi neein,” nae Joaan- Cacha Coujunacatera, nere tonoraurera rai. Nitohanihalu inae Joaan enoene lalajeeuruha caresero cuhane rai.

4

Samaria bene rai iriha Jesusone

¹ Joaan cacha coujunacatera ere tonorauruhane amuritoheriinte, Jesoso ere tonoraure arajii cachauru. Chaen “Aca jete, Joaan amuritoheriin acauhanau tein cachauru coujunacateein baotisanajae.” naain coitucuure fariseeocuru. ² (Coatiha aca, acauhanau tein cachauru coujunacateein baotisanajaa. Acaihanejein canacaanu aina nerelanaa nichaanunechana acauhanautein cachauru coujunacateein baotisanajaa.) ³ Nii jaunte nii coitucuhin, Jodea batane caje mituhin, Calillea cauha cue Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

4-5 Nii Calileea batane que turuhane coina, nii Samaria batane choae situhin, Sicaranein curuajaain nenea neseu turue Jesoso, calaohi Jose rai Jacoboacha tei atane rohan.

⁶ Nii jaunte cuu niha atane jachu ucuaatiin acau mitunajaan Jacobo curuaa siriina jaun, enoto chujutaae lalajein rijju ecu lauturoaain lauhecoha Jesosone tonohanaune, ⁷⁻⁸ nii nese Sicarau, lenone coretiha kuhacaanu saain.

Nii jana jetaote canacaanu caaijie tocoriin tajiha acau raa uhe leinjiin Samaria bene.

Nii jaun jetaote: “Caisichuche nii ii acau quera,” naain acau bajaa Jesosone jana jetaote:

⁹ “Chanuna Joriooneeinche natiin, cacaje acau bajaaiiche, Samaria benenein nihanuche natiin,” nae jetao nii Samaria bene Jesoso rai, Samaria cocoaichacuru aina ita belaihureniha Jorioocuruna jaun.

¹⁰ Nii jaun jetaote: “Ichei Cana Coauneraacha tenaa jerei coitucuhin, canu nichaanne coitucuhin cacaje laaen bajaaiichene jana nihanena laaen, canu cocoirenachara nejeein niha cache najaan acau ichaonaa tera tereeunche icheicha,” naa Cana Coaunera Calaochi Jesosone jana jetaote:

¹¹ “Chaquena acau soriin rariquiche, raina jaannu sirijieequichene coalanaalata. Ucuhatohache caa atane jachu natiinta. Cha cajete ichaonaa tera acau tereeiche caraita. ¹² Canacaanu foeratera inoaei Jacobohacha ratirineein nihache caa atane jachu natiinta. Cajee raain niha nete acau corejetecurechelu Jacobo calaohichuru, rai nirihuru, naajoaihunrichera. Iina amurijiriin nenea jereeichete,” naa Samaria benene jana jetaote:

¹³ “Satiin caa caje acau raain coerate, jerichanejeein enacoauneein cocoiriha cureeinchera. ¹⁴ Jana, canuhacha tei acau coha cachanete, coaiten enacoauneein cocoirenereeinchera. Quiicha tei acaute, cache suujua kuhane marohemarohereein, cache rai nitajenaachara nejeein nenea ichaonaa teranu quera,” naa Jesosone jana jetaote:

¹⁵ “Saan. Carai aihane nii acau uhauche coaiten cocoirichaaunchene coataara, enacoauneein coaiten acau raanuchene coataara,” naane jana jetaote:

¹⁶ “Ii sinijiera cotihachanihuchera,” naa Jesosone jana jetaote:

¹⁷ “Niheiche casinejerata,” naane jana jetao:

“Esinaete chuhisi, rauhijiriin niicha que aitocoichera. ¹⁸ Jauriaate niqui saoquiin sinijieraoquichelura. Chaeen nii ena ii aina nenaate rauhijiriin isinejera neein nenecheta,” naa Jesosone jaun jetaote:

¹⁹ “Cana Coaunera Ere beraneeina ichoaraaunchera. ²⁰ Caa atane ucuuno quete Cana Coaunera bajaebajaeraetoorechelu canacaanu foeratera inoaeisihuruchera. Jana inara Joriooneeichenete, naain Jerosaleeun cuhin Cana Coaunera bajaebajaecaanune jerequichelura,” naa nii Samaria benene jana jetao:

²¹ “Quesenetaauchera. Inae ichuunnejeeonria caa atane ucuuno que uhichene laatelanaala, nii Jerosaleeun kuhichene laatelanaala, chunijiu niha natiin Cana Coaunera bajaebajaequichenera. ²² Samaria cocoaicha neeichene, coatiha nii inaraacha bajaebajajei coitucuujeein aitoheiche. Jana canacaanu Jorioo nichaanunena nii canacaanuhacha bajaebajajei coitucuhin laaen aitocoanuche, Jorioocuru caje ecoona nihache nii jianacoon cache mitaerane jaun. ²³ Enene caje coaunein,

caa atane ucuuno que unaa laatelanaala, nii Jerosaleeun cunaa laate-lanaala, rauhijiriin suujua cuhane Cana Coaunera bajaauruhineche nere tonoraeraauru esineeuru. Nitohaneinte jereche Cana Coaunera, ²⁴suujue nejeesiha nijihachena jaun,” naa Jesusone jana jetaote:

²⁵ “Raotojoeina turuha urichain Cana Coaunera letono Curisitone coitucuunche. Acate laen cana relaa ureeinche itolere que,” naa nii enene jana jetaote:

²⁶ “Saan. Canuna acaneein caa ichei aitoonchera,” nae jetao Cana Coaunera Calaohi Jesuso.

²⁷ Nii janana eruhacaanu aina nerelanaa nichaanune, nii ene aina ereeree jana. Nii natiine, “Chaquena ereereequiche,” naain bajanaa nainenihacaanu, jataain cana curuaanaa nihane jaun.

²⁸ Nii jaunte cuu baichaje ratiriin, canacaanu que janoriin naain neseu biha cue nii Samaria bene. ²⁹Inae neseu turuhin jetaote: “Chajaauchete, taa leinjiin cacha coaraera. Acate naaojoaain itolere ichacaunne que aite caraicha. Jerihane acate Cana Coaunera Letono Curisito necaihara,” naa nii neseu nenacaauru rai turuhinna jaun ³⁰tajiha jiniichaaain uhin, nii ratiriha najaun turuhin coaraa uure.

³¹ Nii tonohanauna jaiti uujeeuu jana: “Chaelainejein quiorihura,” naain lenonihane coina counujichaanune janate:

³² “Niha caleonne inaraacha coitucuhine lanaalara,” naa Jesusone jaun:

³³ “Jerihane chunicohanejeinte coroaatecaihara,” naacaanu itaraine janate:

³⁴ “Lenoneein inara suujua nunaachene rijijieina, casuujua nunaun caletoaera amihaneon ichaaain jitaanune. Acate caleonne nera. ³⁵⁻³⁸Inoaclu nere bera que catohanein turuhanune beratiha Cana Coaunera jaun, turuhanune cohajein neuruha cau nenacaauru cachaaurune jaunna inara letoareeunni, inae turuhanune beebejeeichene esenetaurhane, nitajenaachara nejeein nena ichaonaa rauruhane coina,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesuso, aina nerelanaa nichaanune rai.

³⁹ Nii neseu turuhin niritiin cachaauru rai beein, “Naaojoain itolere ichacaaunne quete aitera,” naa nii enene jaun jetaote esenetaaure arajjiin nii Samaria cocoaichacuru. ⁴⁰Nitohanein Cana Coaunera Calaohi Jesuso rene turuhin: “Canacaanu aina neeorihura,” naauruhana jaun, acaauru aina coroata janojoein neeorihacaanuna jaun, ⁴¹jataain jelai amuritoheriin esenetaacoaure, nujuaae caje raaje aitohane jaun.

⁴² Nitohaneinte nii jauriaanejein Jesuso aina erenaa Samaria bene rai: “Ii cajena aasaeriin coitucuhin esenetacaanuchelu. Inae laen enene esenetacaanuche jataain nujuae caje raaje aitohane aonacaanuchene jaun. Acate Curisitonechera. Acate caa chauratane que nenacaauru itolere cachaauru jianacoon mitaera nechera,” naaure nii ene rai.

Jorioocuru curuaanaacuru curuaanaa rey rai cocoainacainein nena calaohi rautaa Jesusone

⁴³ Coroata janohin Samaria batane que nihane baihate, caje amuhin naain Calileea batane que cue Cana Coaunera Calaohi Jesuso.

⁴⁴ “Naaojoainte Cana Coaunera Letononeein nera,” naain caohachaaain

coitucuhin, belaaïn, raaurenerichaaïn naraaichurune coitucuha raotojoeïn inatiinte, atiïn Calillea cauha cue Jesoso.

⁴⁵ Inae Calillea turuhacaanune janate, caohatiïn Jesoso raaure jelai batane que ichaonacaauru. Jaurianejeeïn Jerosaleeun Fasocoa bitoauruhane jana cuu itolere ichaa Jesosone coaracuruhane jaunte caohatiïn raaure.

⁴⁶⁻⁴⁷ Nii jaunte Calillea nenea nese- Canaau turuha cue Cana Coaunera Calaohi Jesoso, nii jauriaanejeeïn bino neein jeesinaaeca rotoha najaun.

Nii janate coitucuuriïn coaraa uhe Jorioocuru curuaanaacuru curuaanaa *rey* rai cocoinanacaineïn nenea, cunaitiha calaohina jaun que rautaeratihane caina. Tajiha turuhinte: “Atiïn canenajau Caferenaon turuha uute carai canaanai rautaaicha,” naa nii cocoinanacaine jana:

⁴⁸ “Saan. Chatohanai coaraeneeiche inara nota quene, cha esenetaheeiche,” naane janate:

⁴⁹ “Chajaaajoaau atiïn osiha carai canaanaine ajiïnihara curuaanaa,” naane janate:

⁵⁰ “Chajaaïncha chaque tonajelanaala caunihu. Inae nerautaa ii rai canaanaicha,” naa Jesosone jaun, esenetaïn cauha cue.

⁵¹ Nii jana jetaote, inae turuhelalajeeïn cuujihane jana jetao, tajiha que tacaain: “Inae nerautaa ii calaohicha,” naauruha que tacaain cachaaurune jaun jetao:

⁵² “Chu teejia enotone jana nejelajaain nerautaeta,” naain bajaane jana jetaote:

“Raca enoto cafetaainte nejelajaain nerautaera,” naaurua najaun jetaote:

⁵³ “Nii rijiute chujian aite carai Jesosora,” naain jetao, nii caje coauneeïn jetao Cana Coaunera Calaohi Jesoso esenetaaure saain, sini-jiera, bereecuru, naajoain aina jiniiquiïn.

⁵⁴ Nii quete coroata saain coitucuuruha cachaaurune caina niicha ichai ichae Cana Coaunera Calaohi Jesoso, Jodea caje Calillea nenea neseu turuna jaun.

5

Jiurona rautaa Cana Coaunera Calaohi Jesosone

¹ Nii baihate Jerosaleeun cauha cue Jesoso, Jorioocuru beseta bitoaane caina.

² Nii Jerosaleeunte, carenero bacuujuaneein curujajaain nenea acuujuu rohan ne Beteseta neein curujajaain acau netaojia najaan. ³ Ecute saoquiïn niha lohanarine jana nasaae daraacoore arajiïn cunaitenacaauru, maosacuru, bacosacuru, neluhinaauru, jiuronacaauru, nichuru daraaque nerurujuaa nii acau netaojiane cohaca. ⁴ Nii acau netaojia jetaote, tabaque nichoae fauha Cana Coaunera Letonone, nerurujuae nii acau. Nitohaneïn nerurujuaane jana, ichoaachaniha cuhane fai cunaitenaa jetaote nerautae.

⁵ Cuute ne leinjiïn cacha, nichatachoonca fosa jaanacain cunaaicha aina nei. ⁶ Niite tocoeecohane jana coarae Cana Coaunera Calaohi Jesoso. Coaraane jana, inae nitohaneïn carajaain cunai aina nihana jaunte, rai: “Nerautanaa jereeina,” naain caje bajaa Jesosone janate:

⁷ “Eejeen, aihanu niquicha. Nete nene caa acau netaojianaja cuhane canu faeraanura. Faunaa jerichaaunne naineeinte, canu ichoaechaniha faaure leeochoaurura,” naa nii cunaitenaane janate:

⁸ “Saana. Chajaain nimichuhin chela seriin amuute coaracaara,” naa Jesusone janate, ⁹ nii rijieeoritiin caoachanainejeein nerautaain, nela seriin nichaauraa in jela caje amue nii cunaitena.

Nii janate nebetacanaa janonaa bana nitohanai ichaane jaun, coaraain: ¹⁰ “Ta cocoaeraa chaelai baijiera enenene coitucuhinete, nebetacanaa cojoanonaa nihane saijieein anajiin baijiaai,” naauruha rai Jorioocurune janate:

¹¹ “Aihanu niqui, nete caletoe canu cunai caje carautaera,” naane jana:

¹² “Chate nii nitohanai ichaane caina eletaeta,” naain niqui bajaauruhane jana ¹³ coitucue, arajii cacha jana nitajeoriha Jesusone jaun.

¹⁴ Nii baihate nii Jerosaleeun nena ita taojiaain Cana Coaunera bajauruha Joriocuru najaan Teenforo asaa eruhin:

“Aonaau, inae laen nerautaicha. Nijiaonria coaiten naosatena coaquine. Coaiteeinete jela amuritoeriin coaraa curiquincha,” naa Jesuso raine jaunte, ¹⁵ Jorioocuru rai biha cue:

“Acate carautaera,” naain. ¹⁶ Nii jaunte Jesuso aina nejerateein, jataain sohin jaonaa jerecure Jorioocuru, nitohanein nebetacanaa janonaa bana cacha rautaana jaun.

¹⁷ Nii jaunte: “Joanreein bana amianiha Ofana jaunna, jerichanejeein ichaunra,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesuso.

¹⁸ Niritoha Jesusone jaunte, jataain jelaichoaa jauhecotojoeriin aina obajeein sohin jaonaa jerecure. Chaen nebetacanaa janonaa que aitocuruhane tonoraelanaala, “Cana Coaunera Calaohi nihane jaun jete, icha Cana Coaunerane rijijieein ichae,” naane corenihane maajeein jataain rautaaurene Jorioocuru.

Rai inaca Cana Coaunera cocoaianohineein niha Cana Coaunera Calahine

¹⁹ Nii jaunte: “Esinaena rauhijiriin aitoreeunni inara rai, Coatiha casuujua caje coauneein quicha jerei ichana nainihaun, Cana Coaunera Calaohi nichaun natiin. Acaihanejein Ofaacha jerenohichana ichaun. Itolere Ofaacha ichaichana ichaun canu netonai. ²⁰ Cacoelaiha Ofa Cana Coaunerana jaunte, itolere niicha ichai que canotajae. Chaaen techu jeelai choae jauhecotojoeriin caque itolere ichaain inara notaaratihane, nii cojoaelatiin coaraa curiquicheein. ²¹ Onacaauru ichateein acaauru rai ichaonaa tiha Ofa Cana Coaunerana jaunna, canu netonai quicha belaihuri ichateein acaauru rai ichaonaa teun. ²² Chabana cacha coujuhin coaraai Ofa Cana Coaunera. Coatiha ichana nainenihane caun aihei. Nii jaunte canu cocoaianain caletoe cacha coujuhin coaraaunnuque, ²³ chaen rijijieein jataain curuaanaa neein nihanune coitucuhin, rai nere tonoraauruhane rijijieein quere netonai tonoraauruhane caina. Cha teeinti quere tonoraene, niite caletoeera Ofa ere tonoraenereein.

²⁴ Caletoeera ere esenetaain, quere tonoraain naajoain neeichenena inara coujuhin inara coaraelanaala rauhijiriin nitajenaachara nejeein nena ichaonaa tereunni inara rai, jaolenein neeichene coataa. Esinaena rauhijiriin aitoon.

²⁵ Enene caje coauneinte Cana Coaunera Calahineein nihanune ere aonacuruha Cana Coaunera coitucuhi cachaaurune jana, quere tonoraauruhane, acaauru suujua coriha cureein Cana Coaunera.

²⁶ Raajenihane ichaonaa nitajenaachara nejeein nenea ichaonaa teraneein niha Ofa Cana Coaunerana jaunna, jerichanejeein rijijieen nenea rai calaohi nichaunna jaun canu netonai nitajenaachara nejeein nenea ichaonaa teeun. ²⁷ Inaraacha cohajei- cacha calaohi nichaaunne cocoinaante caletoe, caohachaa'in ichaaoruhane coaraain baasoneein ichaonacaauru ichao rucueranu que. ²⁸ Coa caa aitocoanne cojoelatohache. Inae cojoinaca que turuhane banate, rai nere aonacurureein. ²⁹ Nii banate natane bana caje mituurureein satiin onacaauru, caoacha icharaauru nitajenaachara nejeein nenea ichaonaa raauruhane jana, baaso icharaaurute caseteco coaraa cuurureein.

³⁰ Coatiha casuujua caje coauneein cacha coujuhin coarahaan. Aitiin caletooa Ofane rijijieeina rauhijiriin cacha coujuhin coaraan.

³¹ 'Cana Coaunera Calao'hi nichaunra,' naain irihanu caraajenianene caohacharihei. ³²⁻³³ Inae Joaan caje bajaerateichene jana, rauhijiriin inara rai bihalu Joaan. Aihana jaun, esenetaaichenete caohachae, Cana Coaunera ere beraneein niha Joanne coitucuhene jaun.

³⁴ Esinaete rauhijiriinte caque aite Joaan- acauhana'uu tein cachaauru coujunacatein baotisaera, caje bajaachene jana niqui, nena cacha aito-hane lateneun. Jianacoon mituhin neeiche osa cajene jerena caaunna, caa niritiin aitoon.

³⁵ Aca aiha leinjiin conone rijijieein niha Joanne jaunte niqui, coroa- jeein neeichelu basijiin reintiariin. ³⁶ Chaaen techu, 'Acate canaacha cohajeinera,' naain inara rai biha rauhijiriin Joanne choae tacaain techu niqui, inara nota que itolere ichacaanne coaraqiche. Nii quicha ichaina ichaun, esinae rauhijiriin caletooa Ofa Cana Coaunerane coitucuhichene coina.

³⁷⁻⁴⁰ Chariji bana Cana Inaca Cana Coaunera coaraain nere aonahee- iche niqui. Nete, nere bera inoesihuru que catohaneein turuhanune berateein laenaeratihalu Cana Inaca najaan que nerelaache niqui, caje ichaonaa nitajenaachara nejeein nenea raaichene coina. Nete nii aito-hane rijijieein caletooa Cana Inacane esenetaeneeichene jaun raenereicheein.

⁴¹ Nii jaunna caque tacaain canu coroa'jeein caraaichene jereneun. ⁴² Chaaen nachu raotojoein Cana Coaunera jereein, nere tonoraain neeichene coitucun.

⁴³ Cana Inaca Cana Coaunera niqui caletoe. Nete, caohachaa'in caranaa jereneeiche. Jana inara rene turuhin, 'Canuna Cana Coaunera letono neeunra,' naa inara rene turuhin Cana Coaunera letono niheineten laen caohachaa'in rariquiche.

⁴⁴ Cana Coaunera coacuelanaala itaacha coroa'jeein, 'Iite caohati cachaneein neeicha,' naain neeichene jaunte, quesenetana nainenee- iche.

⁴⁵ Coatiha Ofa rai inara coulurujuenaa coauhaan canu. Nii Moisesa inaraacha esenetaite laen Cana Coaunera rai inara colurujuereein.

⁴⁶ Moisesa aito'joan esenetaaichene jana nihanete, quesenetareeiche, catohaneein turuhanune que aitiin laenaalu Moisesan jaun. ⁴⁷ Nii aitiin niicha laenai esenetaeneeichene, chatohaneein jana aitocoanne esenetareeiche," nae Jesuso.

6

Saoqui oharaancai cacha rai lenone tiha Jesusone

¹ Nii baihate Calileea conemuri jeraque cuha Jesusone jana, ² sacuha cuure arajiin cachaauru, cunaitenacaauru rautaane coaracuruhana jaun.

³ Nii janate cuu atane ucuuno choae iniin nelauriariin lauheque Jesoso, aina nerelanaa nichaanune aina, ⁴ Jorioocuru beseta Fasocoa catainajein.

⁵ Nii jaunte arajiin turuuruha cachaaaurune jaun: “Chu lenone coreterihacache, caa arajii cachaauru rai,” naain bajaee Ferifi rai Cana Coaunera Calaoihi Jesoso. ⁶ Niicha ichaneni coitucuha natiinte bajaee Jesoso Ferifi caje, “Toohanrichaaincha,” naain.

⁷ Niritiin bajaane jana: “Coroata fashai janonei amihanenaa core jeoneein faan coretichaachene niha natiin coatia caa arajii cachanaineriheta,” naa Ferifine baihate:

⁸⁻⁹ “Caute ne caa canaanai rai saouquijieein faan, nii baiha coroatajaain ate, naaonjoaain niqui, nete caa araainein cache nainenere carijiei,” naa nii Simoon Fedoro ocoala Aanderesine jaunte:

¹⁰ “Saan. Acaauru rai aitocuchete nelauriaauruhine satiin,” naa Jesusone jaunte:

“Nii omane choae nelauriaauchera,” naauruhane jana, nelauriaaure nii saogui oaraancai quichaauru nejeesina, enecuru, canaanaihunru, naaajoain janijilanaala.

¹¹ Nii janate nii faan teberiaain: “Nariha,” naain Cana Coaunera bajaane baiha, nii aina nerelanaa nichaanune rai nii faan te Cana Coaunera Calaoihi Jesoso, chaluhaacaanune coina. Chaluhaacaanune janate, nii saogui oharaancai cache naine nii faan. Jerichanejeein techu nainecohanajae nii ate.

¹² Nii janate, inaeneeuruhana jana cautihana jaun: “Caa caute curujuaain raauche nijiaohanne coataa,” naa Jesoso, aina nerelanaa nichaanune raine jaun, ¹³ curuhacaanune janate ne, elechoonca coroata omariin faan caute. Nitohaneeinte caute, nii saouquijiei faan nefaain.

¹⁴ Nii coaraainte: “Caate caa chauratane que turuha uha niicha jerecuri Cana Coaunera letono canaacha cohajeinecaihara,” naaure cachaauru.

¹⁵ Nii jaunte jataain acaauru curuaanaa rey neein Jesoso tenaa jereein, counujueein amanaa jerecuruhane coarajihana jaun, acaauru que janoriin amue rautaenihana jaun. Nitohaneeinte acaauru que janoriin amuhin, atane ucuuno que iniha cue Jesoso, cuu jelai basijiin neeorihane coina.

Acau choae amuha Jesusone

¹⁶⁻¹⁷ Nii janane, inae nocohecane jaun, jaiti turueniha Jesoso atane ucuuno cajena jaun, fauha cuhacaanu. Fauhina, leinjiin bote cuhane naain jera jaoha cuhacaanu, Caferenaan turuhacaanune coina. Nii janate inae nalaakuin cuhin nocojoe. ¹⁸⁻¹⁹ Nii janate, inae bote cuhane fauhin cuujihacaanune jana, canacaanu sacuha uhe Jesoso, acau choaae rurujueein uhin. Nitohaneeinte acau choae uhin canacaanu rohan nichuuntaain, nii acau jiheetohane jana, fichafichanaa tabai nihane jana, nii bote nalaane amuniha canacaanu rai janate coaracaanune jana, tajiha acau choaae uhin rurujue, nii bote nichaae uhin. Nii jaunne coasiha nesoonetohacaanune janate:

20-21 “Coaa nesoonetohachera. Canuna aihunra,” naane jaun, que tacaain coroaajeein, nii bote cuhane fauhin amaacaanu. Nii janana cohaneoriin turutoha cuhacaanu canacaanuhacha coinetihu.

²² Nii cojoanoote, acaihanejein satononiha jera jaoha cunaa bote cuhane fauhin jera jaoha cuhacaanune jana, canaacaanu aina uheniha Jesusone jaun, nii que ereereecure. ²³ Nii jana jetaote, Tiberia nese caje uhin turuha uhe leinjiin bote. Turuhin jetaote, najauriaa uhe nii Cana Coaunera bajaain niicha tei faan quihuruha najaan rohan. ²⁴ Nii jana cuu nenihacaanune jana, Jesoso netonai niha natiin nenihana jaun, nii bote cuhane nefaujuuain cuhin, nii nihacaanune jaaun Caferenaon turuhin ariha uure.

“Ichaonaa esine tera lenoneneeinne neeun,” naa Jesusone

²⁵ Nii janate jera jaohin coaraa uuruhane jana, cuu nii Caferenaon ne Jesoso. Nii jaunte rai: “Chabana cau turuhite cacha relaera” naauruhane janate:

²⁶ “Nii quiicha ichai coaraquiche natiin, ‘Naaajoain caara,’ naain inara suujuau erenaa coacuelanaala, nainain obejeein lenonequichene jaunte cariirijieeiche,” naainte, ²⁷ “Coa sanaa inaera lenone corenihacha amihanihache. Acaihanejein ichaonaa tera- chabana sanaachara nejeein lenone coreniha amihaneeuhe. Nii nitajenachara nejeein niha cacha najaan lenone tihanune coinete caletoe Ofa Cana Coaunera. Canuna inaraacha cohajei Cacha Calaohi ineeunra,” naa Jesoso acaauru rai janate:

²⁸ “Chatohaneein nerichaanu Cana Coaunera jerenohi ichacaanne coina,” naain bajaauruhane janate:

²⁹ “Caa niicha letoai nichaunne esenetaichenete jere Cana Coaunera,” naa Jesusone janate:

³⁰ “Chatohanaina ichaain canacaanu notaareei, coaraain esinaaen rauhijiriin Cana Coaunera letononeeine esenetaacaanune coina. ³¹ Carene tabai que amuhemuhecuruha najaaun jetaote, neniha lenonene jaun jetao, dede caje faan rijijieei nenea manaa neein curujajaan nenea que jetao ichaohin amuhemuhecururejetelu canacaanu inoaesihuru. Nitohaneein jetaote, neniha lenonene jaun, ‘Dede caje nenea faan rijijieein nenea manaa te Cana Coaunera,’ naa Cana Coaunera Quiricha inoaesi cuhane” naauruhane jaunte:

³² “Coatiha Moisesa nii dede caje nenea faan manaa tihei. Acaihanejein Ofa Cana Coauneraachate nii dedeeu nenea faan esine teraneein ne. ³³ Nii Ofa Cana Coauneraacha tei faante turue caa chauratane que, cachaauru rai ichaonaa chabana nitajenaachara nejeein nenea teranu que,” naa Jesusone jaunte:

³⁴ “Atiin canacaanu rai inetono janonaa bana, nii faan que canacaanu sihura curuaanaa,” naauruhane janate:

³⁵ “Canuna cacha rai ichaonaa tera faan neein neeun. Cha teeinte carene uhe aca mijiteriaain. Cha teeinti quesenetae, aca cocoireriaain. ³⁶ Nete inara rai aitocoaaunne esenetaeneeiche, inara nota que quiicha ichai coaraquiche natiin.

³⁷ Satiin Ofa Cana Coauneraacha letoaita carene uhe. Nii jaunna carene uhi nihane sitaenereeeunni.

³⁸ Coatiha quiicha ichana jerei ichacaanne coina, dede caje uhin turuha uhaaun caa chauratane que. Acaihanejein caletoaera Ofa Cana

Coauneraacha jerei ichacaunne coinana cau turuun. ³⁹ Nabana nita-
jeuruha cachaaurune coataate caletoae Ofa Cana Coaunera. Nii jaunna
satiin nii carai niicha teuri cachaauru ichateein michunajaa cureeunni
inae saa cana janonaane bana.

⁴⁰ Nii Cana Coaunera Calaohi coaracuruhane esenetaauruha satiin
cachaaurunete jere caletoaera Ofa Cana Coaunera, chabana nitaje-
naachara nejeein nenea ichaonaa raa esenetaeraaurune coina.

Nii jaunna inae saa cana janonaane bana ichateein michuunajaa
cureeunni,” naain acaauru tonorae Jesoso. ⁴¹ Niritiinte, “Canuna dede
caje faunaa faan neeunra,” naa Jesusone jaun nocoeje chanuure Jori-
oocuru.

⁴² Nitohaneente ita rai: “Ta Jose calaohi Jesoso niha caane. Raoto-
joein inaca, neba, naajoain coitucuhacache natiin, dede caje faunaa
nereta,” naauruha ita rai Jorioocurune janate:

⁴³ “Inae canu necoeje chanuhichene jianecuchera. ⁴⁴ Chunei carene
unaa nainihe, nii jerein neniha caletoaera Ofa Cana Coaunerane. Inae
saa janonaane banana nii carene uhine ichatiha cureeunni. ⁴⁵ ‘Satiinte
relareein Cana Coaunera,’ naa Cana Coaunera ere beracuru ioaensiu-
ruhacha laenai quiricha kuhane jaunte, satiin Ofa ere aonaain tonoraain
que nerelanacaaurute, carene ureeincha.

⁴⁶ Chabana Ofa coaraai chunei. Acaihanejein canuhachana coaraaun
caje unaa nichaunna jaun.

⁴⁷ Esinaena rauhijiriin aitoreeunni. Quesenetaerate ichaonaa cha-
bana nitajenaachara nejeein nenea raa cureein.

⁴⁸ Canuna ichaonaa chabana nitajenaachara nejeein nenea tera
lenoneneein neeunra.

⁴⁹ Neniha leinjiinejein cacha najaaun carene tabai choae amuhe-
muhecuruha inara inoaesihurune janate, que ichaaoruhane coina
cojoanoo netojoein manaa neein curuajaain nenea quinacai nalae
Ofa Cana Coaunera, que ichaaoruhane coina. Nete, satiin oore nii
quihurera- inara inoaesihuru inae binaaneein. ⁵⁰ Canuna dede caje
faunaa lenone neeun. Nii faan nichaanne quicha, chabana orihain.
⁵¹ Canuna nii lenone neein dede caje faunaa neein neeun. Nii lenone
que ichaohin neite nirijijieein nitajenaachara nejeein niha cureein.

Nii lenone quicha tenaa jereite, cajabereonnein ne. Acane tiha
cureeunni, que ichaohin neeuruha caa chauratane que nenacaaurune
coina,” naa Jesusone janate,

⁵² “Chatohaneena rai jaberoco que cana coroaatere,” naain nejesina-
jeein ita cotaicha rijitocure Jorioocuru.

⁵³ Nii jaunte: “Esinaena rauhijiriin aitoreeunni inara rai. Canuna
Cana Coaunera Calaohineein, jelai Cacha Calaohineein inaraacha co-
hajei ineein neeun. Cajabereon quiin cacoichana coheneeichene,
nihei ichaonaa esine ranaa nainiheeiche. ⁵⁴ Cajabereon quiin ca-
coichana coerate, chabana nitajenaachara nejeein nenea ichaonaa raa
cureein. Acane, saa cana janonaane bana ichateein michuha cureeunni.
⁵⁵ Ichaonaa tera lenone esine neein niha cajabereonne janate, ichaonaa
tera conacai ineein ne cacoichana. ⁵⁶ Nitohaneein cajabereon quiin,
cacoichana coerate, caniha jiniiquiin nereein. ⁵⁷ Nii caletoaera Ofa Cana
Coaunerate ichaonaa siri. Nii jaunna que ichaohin neeun. Nii rijijieein
techu, cacoreniha ichaoha cureein caque lenoneein nei.

⁵⁸ Nii dede caje faunaa lenone quena aitoon. Coatiha nii inara inoaesihuruhacha quii manaa rijijieein nihei. Nii manaa quihuruha niqui inara inoaesihuru, nete satiin oore nii quihurera. Jana nii caitoojoan dede caje faunaa lenone quiha cachanete, chabana nitajenaachara nejeein niha cureein,” ⁵⁹ naain relanajae Jesoso, Caferenaaon, acaauru rai sinacoca asaae netaoiauruha Jorioocurune jana.

Nitajenaachara nejeein nena ichaonaa tera erenaa

⁶⁰ Caritiin relanajaa Jesusone jaunte: “Caaintatoha jataain caa naitoojoan. Chate nere tonorare,” naauruha nii caaijie arajiin cunacaauru cachaaurune janate, ⁶¹ aohanriin:

“Ta aihane carautaaichene. ⁶² Toohanreichecha, jauriaa nihanulune jaaun jelaiha iniha cuhanune coaraquichene. ⁶³ Caa quere aonaaain esenetaeraaurute, chaelai janonaa bana nitajenereein. Jana, caa aitocoounne esenetaelanaala erenaa tonoraauruhite, ichaoha jaberoco niha natiin, nitajiha cureein suujue. Cha que nelatihei cana jaberoco, cana suujue colane. ⁶⁴ Nete jaiti caa aitocoounne jaan esenetaaurene inara tabaauru,” nae acaauru rai Jesoso, inae inoaelu caje coauneein, “Acaauru acaaurute quesenetaenereein. Jana, acate naaonjoain cacoulrujueein naaonjoain caeteratiha cureein,” naain coitucuhana jaun.

⁶⁵ Nii jaunte: “Nii jereniha Ofane, carene unaa nainihei chunei,” naa Jesusone caijiete, ⁶⁶ jianijihacoaure nii arajiin aina nerelananichaanune aina amuhemuhenaacaauru niritoha Jesusone jaun.

⁶⁷ Nii jaunte: “Inara netonaiha cajaohin caratiriin amuriquiche,” naain bajaa elechoonca coroatajai nichaanune cajene jana:

⁶⁸ “Ahan aihei. Chuna nenacae curichaacaanu. Nii canacaanu relaina jaan tejian nenacae ichaonaa chabana nitajenaachara nejeein nena teraneein ne. ⁶⁹ Canacaanuna laaen ii esenetaacaanu. Nii jaunna acaihanejein Cana Coanera Calaohi Curisitoneein neeine coitucuhacaanura,” naa Fedorone janate:

⁷⁰ “Canuna lechoonca coroatajai niquichene cotijiaain raain neun niqui. Nete, nii inara lechoonca coroataja nechu aansain moconajaneenein ne,” nae Jesoso canacaanu rai. ⁷¹ Nii Simoon calaohi Jodasi Isacariote quete aite Jesoso, aina nerelanaa nichaanune lechoonca coroataja niha natiin coulurujuerichaaine coitucuhana jaun.

7

¹ Nii baihate, Calileea batane que nenacaauru neseeuuru neseeuuru cachaauru relaa amuhemujue Cana Coanera Calaohi Jesoso. Jodea batane que cunaa jerihe, cuu sohin jaonaa jerecuruha cuu nenacaauru Jorioocuruna jaun. ² Nii janate, inae ichuunejeonriha lohanari beseta bitoaaauruha Jorioocurune jaun:

³ “Coo cau niha. Jodea cunihunte cuu chaelai ichaaine coaracurumii cuu nenacaauru ii coitucuurera. ⁴ Coitucuha cachane jeriha chuneine, asiin cha ichana nainihei. Aihana jaun, letonoaneein satiin coarajeerera notaracae ichaate coaracurumii,” nae nocoalacuru. ⁵ Nihei nocoalacuru nihanatiin esenetaaurenihana jaunte aitocure.

⁶ Nii jaunte: “Inasiina jaiti turuha cuhanune jaan cojoinacane coalanaala cureeun. Inara raite laaen caoachae joaenereein bana cuhichene, ⁷ neniha chatohaneein inara aina nejerateein, inara cotaain,

chatohaneein inara tenaa naineniha caa chauratane que nenacaaurune jaun. Canihate laaen nejerateeure, itolere baaso ichacuruhane que rauhijiriin aitocoaurune coreniha. ⁸ Inara cunichuchete beseta bitoaache. Jaiti curihaunni canu, turueniha cuhanune jaan cojoinaca quene jaun,” naain ⁹ nii Calileea nedae Jesuso.

Lohanari beseta bitoaaurera jana turuha Cana Coaunera Calaohi Jesusone

¹⁰ Nii baihate inae cuuruha nocoalacurune jana, acaentonai cue acaauru caaijie nasina rijijieein, acaauru aina beseta bitoaa.

¹¹ Nii janate inae nunuheca besetane jana ariirijieeure Jorioocuru: “Aancacha nii cacha,” naain ¹² cuu nejesinajeein coacuhin ita rai ereerejeein:

“Acate caohachanejein cachaneein ne,” naauruha tabaaaurune janate, tabaauru:

“Caohachanejein cacha nihei jana canacaanu rai, cacha coritaain naojoanna jaun,” naaure tabaauru. ¹³ Nete, rauhijiriin “Aca,” naain chaque erenaa nainene chunei Jorioocuru coasiha.

¹⁴ Nii janate, netaojiauruhana jaan loreri Teenforo asaae enoha Jesusone jana, inae sanaa jere nii beseta.

¹⁵ Nii janate cuu relanajaa Jesusone jana cojoaelatoore Jorioocuru. Cojoelatiinte:

“Chatohaneaina nirijieein nerelaelanaala itolere coitucue,” naauruhane janate:

¹⁶ “Coatiha casuujua caje quiicha rocohi nihei- caa inara relaanune jaan. Caa inara relaanune jaante, nii caletoaera caje unaa ne. ¹⁷ Nii jaunte inae jatoroaain Cana Coaunera jerenohi ichana jererate aitocoaurune aonaain coitucuha cureein. Nitohaneainte esinaae rauhijiriin casuujua caje rocohin aitenihanune coitucuurureein.

¹⁸ Charijieein teeinti: ‘Canuna caoacha cachaneein neeun,’ naain suujua caje rocohin raotono que ereereecane, ereereje cacha raotojoein: ‘Caate jataain caohachanejeein cachaneein ne,’ naain caohachaaain belaaain coaracuruha cachaaurune coina. Nete rai letoaera curuaanaa coitucuhin coroaecuruhane coina, esinae rauhijiriin aite. Aihana jaun, Nihei nii que: ‘Casaje,’ naain ereereecuruhane jaanu.

¹⁹ ‘Cana Coaunera ere bera Moisesa ere tonoraacaanu,’ naainte ereeiche niqui. Nete: ‘Coo sonajaain jaohache,’ naain aitoaha Moisesa natiin tonoraeneeichene jaun, casohin cajaanaa jerequiche,” naa Jesusone janate:

²⁰ “Chana ishohin ijiaonaa jerete aansai,” naauruhane janate:

²¹ “Chanuna jana chaaen, nebetacanaa janonaa bana cunaitenaa rautaanune jana, cojoelatiin obaaequichelu caniha. ²² ‘Quichaneein nejanoaa inara bereene, inae fosa janoniha nejanoaane jana, rai nacatichi cari jiununuhin saauche,’ naa Moisesane jaunte niqui, nii tonoraain nebetacanaa janonaa bana niha natiin, canaanai nacatichi cari jiununuhin sauhin naaonjoaain neeichelu. ²³ Chanuna chaaen nebetacanaa janonaa bana lesajeein cunaitenaa rautaanune coreniha, caniha obajeein caque nererojoecaichelu. ²⁴ ‘Cana Coaunera aitoojaan tonoraacaanu,’ naaiche inara suujua cuhane natiin, esinae rauhijiriin Cana Coaunera aitoonjoan coitucuhin tonoraain niheiche. Esinae rauhijiriin Cana Coaunera aitoonjoa coitucuhin neeinchene jananihane,

caniha obajein caque nererojoecaain neriheeiche,” nae acaauru rai Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

“Naaajoain cajena unaa neeun,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone

²⁵ Nii janate: “Tana caa cacha ariirijieuruha sohin jaaoruhane coinane,” naauruha nii Jerosaleen nenacaaurune jana, ²⁶ “Nocoo chujianra jianacoo neein satiin coarajera notaracaae ereerejena. Chanuna colaraain inauhene coarajeure. Jerihanete acaauru esenetaain, ‘Acate Cana Coaunera letono Curisitone,’ naaurucuiha cocoinanacaihuru. ²⁷ Canacaanuna laeen, nii uhana jaan coitucuhacaanu. Jana turuha Curisitone, ‘Naojoain cajete uhera,’ naain coitucuerariaain,” naauruhane janate, ²⁸ cuu nii ita taojiaauruhana jaan loreri Teenforo asaae aonajenajaain,

“Esinaena aihana jaun, canu unajaan coitucuhiche. Coatiha casuujua caje coauneein uhaaun. Inaraacha coitucuhi Cana Coaunerate caletoae. ²⁹ Dede caje, aca caletoana jaunna coitucuun caje uhanune jaun,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso tonijiaain.

³⁰ Niritohane corenihate mucuhin amaaain caresero cuhane Jesoso enoanaa jerecure niqiu, nete jaiti cuu tenihana jaun, chatoaneei que bijii teeurene. ³¹ Nete, atiin esenetaain:

“Turuha Curisitone, coatiha aihana caa cachane amuritoheriin araai saain niicha ichai ichaain cacha notaariaain,” naaure arajii cachaauru.

Teenforo beraihurera folisiaacuru que Cana Coaunera Calaohi Jesoso mucuhin raerateeuruha fariseeocurune

³² Jesoso queecha ereeuruha cachaaaurune que urichocuruhana jaunte, rautaaurenihana jaun nere tonoraeraaauru Teenforo beraihurera folisiaacuru letoaaure nii fariseeocuru, nii cuu nena batirichuru curaaanaacuru, naojoaihuri, Jesoso mucuhin raacuuruhane coina. ³³ Nii jaunte:

“Basijiin reeintiariina cau neorihun. Nii baihana nii caletoaera rene cauha cureeunni. ³⁴ Canu aririquicheein niqiu. Nete caurueneriquicheein, nii cuhanune jaun turunaa naineneriquicheei najaun,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone jaunte, ³⁵ nejeesinajein itarai:

“Chuna curute, ariirijiacachene niha natiin eruhenerihacache. Jerihanete Curiecocuru que najasiiteein nenacaauru Jorioocuru ataneu cunaa jere, Curiecocuru relaane coina. ³⁶ Chatohanerichaaain naate aite: ‘Canu ariichene niha natiin, caururiheicheein cuhanune jaun turunaa naineneriquicheeine jaun,’ nae,” naainte itacaje bajaebajaecure Jorioocuru.

“Cocoirei carene uhinena cocoa,” naa Jesusone

³⁷ Nii beseta satono janonaa banate, beseta nunuhe bana, bajaauruhane amuritoheriin Cana Coaunera bajaure jiniiquiin nii beseta bitoaa turunacaauru.

Nii jaunte beseta satono que nimichuhin tonijiaain, nii cuu nenacaauru rai:

“Cocoirei carene uhinena cocoa. ³⁸ Aitoha Cana Coaunera Quiricha Inoasi cuhanene tochaneein, quesenetaera cacha suujua cajete mitureein acau rijijieein sorohin, jelaiha suujua cuhane maroemaroereein, suujua rucujueein rai ichaonaa nitajenaachara nejeen nena teraauun que, chaen leochaauru rai niha natiin tihane coina,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso, nii beseta bitoaurera rai.

³⁹ Nitohaneein Cana Coaunera Suujue raaaurichaaain esenetaeraauru cachaaurune quete aite Cana Coaunera Calaohi Jesoso, coitucuruane coina. Jaiti dede curuaanaaneein Jesoso enoaienihana jaunte, esenetaeraauru rai suujue letoaene Cana Coaunera. Nii quete aite Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

Jesoso coreniha ita caje nelerucuruha cachaaurune

⁴⁰ Nii jaunte niritoha Jesusone jaun tabaauru:

“Acate nii turuha uha niicha jerecuri Cana Coaunera ere berane,” naauruhane jana,

⁴¹ “Acate Curisitoneru,” naacoauruha leeochoaurune janate, tabaauru jana:

“Inasiin jetao Calileea caje uriha Curisitone coalanaala. ⁴² ‘Jerichanejeeinte curuaanaa inoaei Rabiri rijijieein Beleen cocoaichaneein nereein Curisito, curuaanaa inoaei Rabiri ichoalaneein nena,’ naa Cana Coaunera Quiricha Inoaei cuhane natiin, Curisito nere Calileea cocoaicha,” naaure. ⁴³ Niritiinte Jesoso coreniha cuu ita rohecaain ita caje nelerucure.

⁴⁴ Tabaaaurute mucuhin amaain caresero cuhane tenaa jerecure niqiu, nete ichana nainene chunei.

Jesoso esenetaaureniha cocoainanacaihurine

⁴⁵ Nii jaunte, Jesoso colane turuha uuruha nii Teenforo beraihureru folisiaacurune jana:

“Chanuna mucuhin uhaeneeiche,” naain bajaauruha cuu nena fariseeocuru, batirichuru curuaanaacuru, naaonjoaihurine jana:

⁴⁶ “Cha corenihana mucuhin uharichaanu joaereein coreniha. Nihei chunei cacha irihane rijijieein erei,” naauruhane janate:

⁴⁷ “Inae nachu inara netonai coritaate. ⁴⁸ Esenetaauruha cana curuaanaacuru, fariseeocuru, naaonjoainurine coalanaala esenetaaiche. ⁴⁹ Acaihanejein Cana Coaunera Ere coitucuruhi, Cana Coaunera jaolecuru cachaaurute esenetae,” naauruhane jana:

⁵⁰⁻⁵¹ “Nainihe joaereein nere aonaelanaala, joaereein: ‘Naojoainte ichae,’ naain, caohachaaain coitucuhelanaa, cacha casetecaacachene, niritiin aitoaha cana quiricha inoaei cuhanene jaunne,” naa nii janotiin Jesoso rene turuha cunaa fariseeo Necodemone janate:

⁵² “Ii tonaina Calileea cocoaicha neei. Nihei chunei Calileea caje ecocohin Cana Coaunera ere bera. Cana Coaunera Quiricha cuhane arihute coitucuhi,” naauruha leeochoaauru fariseeocuru Necodemo rai janate, ⁵³ nenajau cauha cuure nii cuu nenacaauru.

8

Ene cojoaelorohe

¹ Nii janate acaauru que janoriin, naain Oliboneein curuajaain nena atane ucuuno cue Cana Coaunera Calaohi Jesoso. ² Inae janohane janate naain Jerosaleeun cauha cue, coaiteen enacoaauneein cuu nena Teenforo asaa enohane coina.

Nii janate rene turuhajeeuruha arajii cachaaurune jaun, nelauriaain relanajae Jesoso. ³ Nii janate nejelau quicha que nicharatihane jana ene cojoaeloroe eruhin, mucuhin, tajilha turuaa uure, Cana Coaunera aitoonjoa que cacha relaaurera fariseeocuru. ⁴ Nitohaneein turuaainte, nii cuu nenacaauru cataaun teein:

“Naaajoaain nejelau quicha ainane janana, caa ene eruhin mucuhin uhaacaanura cache relaera. ⁵ Cana Quiricha Inoaesi cuhanete laenaain cana rai rauhini tein letoaelu Moisesa, nitohaniha ene chojaelorohe ne, sohin jaohacache ajeri que botosiine coina. ‘Tonaai jana ii,’ ⁶ naain bajaasure, nii ene sohin joaeratenaa jerenihane coulurujueeuruhane coina.

Nii janate acaauru tonoraelanaala notoroaain, biji couturi que atane laenaje. ⁷ Nii janate cuu tonoranajae lanaala atane laenajiha biji couturi quene jana, cuu jeelai coaineeinejeiin bajaebajaecuruhana jaun, couturi michuriin:

“Niha cau leinjiin inara jana osa que lanaala, chabana baaso ichae lanaala nena ne, nii ichoaechaniha focoine ajeri que,” ⁸ naain coaiten notoroaain atane laenaje biji couturi que Jesoso.

⁹ Niritoha Jesosone jaunte, aihuru bana acaauru netonai baaso ichacuruhana jaun, acaauru suujua que tacaana jaun, coejeiin, biinaa que ichoaichaain leinjihana leinjihanaain mituhin cauha cuure. Inae satiini mituhin amuruha nii ene coulurujueurerana jaun, nii eneecha que jerajejeiin neorihana jaun, ¹⁰ nimichuhin nichauraain:

“Aancaauruche icholuruerauruta. Ta ishohin ijiaohache chuneine,” naain nii ene caje bajaa Jesosone janate:

¹¹ “Aiheicheta curuaanaa. Nihei casohin cajoehiche chuneita,” naa nii enene jana:

“Niheichu, canu niha natiin chatohanein chetein, ishohin ijiaonaa nainihaaunche. Inae caunichuche. Jiaonriha caa baiha coaiten nosate-ichenera,” naain nii ene jiane Jesoso.

Cana rai chauratane cononeein niha Jesosone

¹² Nii baihate coaiten cachaaauru rai beebeje Jesoso:

“Canuna caa chauratane que nenacaauru cononeein neeunra. Quere esenetaerate ichaonaa tera cono siricheein. Chabana nocohenaanau amuhemuheriaain,” naa Cana Coaunera Calaahi Jesosone janate:

¹³ “Nohaneicha. Ichaajenihane aitiinte aitohicha. Nii jaun chaque nelatihei nii aitohine jaanta,” naauruha fariseeocurune jana:

¹⁴ “Caraajenihane aitiini aitocoaaunne niha natiinte, nelate quere. Canuna nii uhanuluna jaan jelai coitucuun. Jana inara coitucuheeiche. Niheichu canu cunajaanu coitucuheeiche. ¹⁵ Nechu jataain Cana Coaunera coitucuneeichene jaunte, joaenreein inara suujua cuaaichene jaun, joaenreein ereereequiche. Aanca chunei coulurujuerichaaun canu. ¹⁶ Canu, cache coulurujianunete, esinae rauhijiriin coulurujuenojoneei ne, canuhacha jelai caitononenihihana jaun, caletoaera Cana Inaca aina aitocoaaunna jaun. ¹⁷ Charijieein teeinti ‘Ita rijiitojoein ereeuruha coroatajai coaraaurune, esenetaacache nete ne,’ naain aite inara quiricha inoaesi cuhane, nitohanein ichaquichene coina. ¹⁸ Nirijieeinna coaranein aitoon, nii caletoaera Ofate cajiniichaaun coaranein ne. Nii jaun quesenetaaichenetene,” naa Jesosone jaunte:

¹⁹ “Aanca aihane nii chaca,” naain bajaauruhane jana:

“Cacoitucuneeichene jaun, Ofa coitucuheeiche. Cacoitucuhichene jana nihanete, Ofa netonai coitucuriquiche,” ²⁰ naain relanajae Jesoso, nii ita taojiaauruhana jaan loreri Teenforo asaee, nii coriqui teeuruha cachaaaurune jaan neein. Niritoha Jesosone jaunte mucuhin enoanaa

jerecure. Nete enoaarene, jaiti nitohaneein teuruhane jaan cojohinaca que turuenihana jaun.

“Nii cuhanune jaaun cunaa nainiheeiche,” naa Jesusone

²¹ Nii baihate coaiteen aitiin:

“Inae amuhanune baihate cariirijeriquicheein inacojoein. Nete inara osa caaun cauhacha neein origuicheein, nii cuhanune jaun cunaa naineneeichene jaun,” naa Jesusone jaun:

²² “Jerihanete raajenihane nesohin nijiaonreein. Nii jaunte nii cuna-jaun cuenerihacacheeine que aite,” naain ita rai ereereecuruha Jorioocuruna jaun:

²³ “Inarate, caa chauratane que neeiniquiche. Canuna jana, cana choae caje nena neeinneeun. ²⁴ Nii jaunte oha curiquicheein osa caaun, canuneein nihanune esenetaeneeichene jaun,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone jana:

²⁵ “Chaneeina jian,” naain bajaauruha Jorioocurune jana:

“Inae inara rai aitocooacaun turuhanune caje coauneein. ²⁶ Niha arajiin erenaa inara rai quiicha beenei. Nii caletoerate rauhijiriin esinae aite. Cauricho que aonacaanna jaunna jerichanetojoein beebejeeun, caa chauratane que neniquichene rai,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone ²⁷ janate coitucusichurene, “Naaonjoain Cana Coaunera quete aitera,” naain coitucuurenihane jaun.

²⁸ Nitohaneein coitucuurenihana jaunte:

“Inara araaneein nihanu natiinte, enuha que ecuu canu nujuatein canu chujuuraa curiquicheein. Nii banate Curisitoneein nihanune coitucuhin, casuujua caje rocohin aitenihanune coitucuha curiquicheein. Acaihanejein carelaa Ofa Cana Coaunera jaan que aitocooaanne coitucuha curiquicheein. ²⁹ Chabana jelai caratirihei caletoera Ofa, niicha jerenohin ichacaaunna jaun,” ³⁰ naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone jaunte esenetaaure arajiin cachaauru.

Jelai teein Cana Coaunera cacha, jelai teein Moconajaera cacha

³¹ Nii baihate esenetaaurera Jeroocuru rai:

“Rauhijiriin quere tonoraachenete, canu ere tonoraera esineneein neriquicheein. ³² Nii banate esinae rauhijiriin, Cana Coaunera jerenohi coitucuhin raotojoein jianacoo ichaonaa naineriquicheein,” naa esenetaauru rai Cana Coaunera Calaohi Jesusone janate:

³³ “Canacaanu foeratera Abaraaun caje coauneein nihein chunei fatoroon canacaanu cailichaera. Inasiinte nii aithone tocohaneei enene cuhaneecha ichoreniha jianacoo mituhin nerichaanu. Nechu jataaina inoaelu caje coauneein raotojoein rohecaeraelanaala ichohacaanu,” naauruha nii esenetaaichuru Jorioocurune janate:

³⁴ “Satiin quere tonoraauruhite jataain mululuhin osa tabai aihane. Nii chunijiu cuhin nichotenaa nainerihaain. ³⁵ Cana Coaunera Calaohineein nihanune jaunte ne carai rauhi jianacoo nii osa caje inara mitaanune coina. ³⁶ Canu nii caje jianacoo inara mitaanunete esinaae rauhijiriin jianacoo mituhin neriquicheein. ³⁷ Abaraaunte chuhisi inara foeratera ne niqui, nete casohin cajaan jerequiche, quere esentaeneeichene jaun. ³⁸ Carelaa Ofa najaan quena inara rai aitoon. Charijieein teinti, inara relaa inara inacana jaan ichaquiche, nii rijijieeina canu netonai caletoaa Ofane jaa ichaun,” naa Jesusone janate:

³⁹ “Abaraaunte canacaanu inacane,” naauruha Jorioocurune janate:

“Esinae rauhijiriin Abaraaun calaohi neeichene jana nihanetera, aichejetohalune rijijieein neriquiche inara netonai. ⁴⁰ Nete esinaae caletooa Cana Coaunerane que aitocooaunne coreniha casohin cajaanaa jerequiche. Chabana nitohanai que nerurujuanaa jeriheilu Abaraaun. ⁴¹ Inarate aiha inara inacane rijijieein neeinche,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone janate:

“Coatiha unosineein nihaacaanu, Cana Coauneraachate canacaanu inacane,” naauruha Jorioocurune janate:

⁴² “Cana Coaunera inara inaca niha netera, canu belaicheeiche, Cana Coaunera caje uhin cau turuhin nihanune jaun. Coatiha casuujua caje coauneein cau uhin turuhaaun. Cana Coaunera te caletooa. ⁴³ Quere esenetana jereneeichene jaunte, caa inara rai aitocooaunne aonasineeinche. ⁴⁴ Moconajaerate inara inaca ne. Nii jaunte, caje nena neeichene jaun niicha jereeicha ichaquiche. Nii Moconajaerate inoaelu caje coauneein soserejein ne. Chabana rauhijiriin chaque irihe. Chaque irihanete nohane, nichaon nihana jaun, casaje nujuaneein nihana jaun. ⁴⁵ Esinae rauhijiriin aitocooaunna jaunte quesenetaeneeiche. ⁴⁶ Chariji inara caje osaqiini nihanune coitucue. Chanuna esinae rauhijiriin aitocooaun natiin quesenetaeneeiche. ⁴⁷ Cana Coaunera cacha nequichenetera, Cana Coaunera ere rautaain aonaain tonorareeiche. Cana Coaunera cacha neneeichena jaunte, Cana Coaunera ere aohana jereneeiche.

Abaraaun ajinhate nesihane Curisito

⁴⁸ Esinaete rauhijiriin osaoquicha- Samaria cocoaicha,” naain Cana Coaunera Calaohi Jesuso cotaihuruha Jorioocurune jana:

⁴⁹ “Nihei aansijieein nejein osaaohaun. Nechu acaihanejein Ofaacha jerenohin ichaain nihanune corenihate caansaine que ereeiche. ⁵⁰ Coatiha, ‘Canuna caohacha cachaneeun,’ naain irihaun. Curuaanaaneeinte caeteen ne Ofa. ⁵¹ Esinaena rauhijiriin aitoon, quere tonoraerate chabana nitajenaachara nejein nereein,” naa Jesusone janate:

⁵² “Esinaete osaaquicha. Inasiinte Abaraaun, satiiin Cana Coaunera ere bera inoasesihuru, naajoaihunru inae oosichuruhalu inoaelu natiin, chere tonoraeraacha nitajenaachara nejein neeureta. ⁵³ Abaraaun amurijiriinna neree iite. Inae ohane jana ohacoaauruhalu Cana Coaunera ere bera inoasesihuru netonai natiin. Chaneaina jana ii neree,” naauruha Jorioocurune janate:

⁵⁴ “ ‘Canuna inara curuaanaa caohati neeun,’ naain irihanune caohacharihei. Nete caque: ‘Caate acaihanejein canu calaohine. Nere tonoraauche,’ nae Ofa Cana Coaunera. ‘Cacoaunera,’ naaiche niqui. Nete ⁵⁵ coitucuujueneeiche. Canune laaen coitucuun. Inara rijijieein casaje nichaaunnena, ‘Coitucuhaun,’ nareeun. Esinaena rauhijiriin caraa-jenhane coaracaunna jaun, nere tonoraain caletooaana jaan ichaun. ⁵⁶ Inara foeratera Abaraaunte, cau chauratane que catohaneein tururichaaunine coitucue. Nii jaunte inae ena cau turuhanune jaun coroaajein rachoojoe,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone jaunte:

⁵⁷ “Inasina saquichoona jaanacaaine coalanaala, canacaanu foeratera Abaraaun coareei,” naauruha Cana Coaunera Calaohi Jesuso rai Jorioocurune jana:

⁵⁸ “Aihanu. Esinaena rauhijiriin aitoon. Inae inoaeluna Abaraauun ajiniha nesiha neeun canu,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone jaun, ⁵⁹ ajeri mucuutaauure, que botosihuruhane caina. Ajeri mucuutaauurhane janate, jianatoroain acaauru cataan cuhin, Teenforo caje mituhin amue.

9

Maosa rautaa Jesusone

¹ Amuhemujuena jaunte leinjiin cacha maosaneein nejanoanaa coarae Cana Coaunera Calaohi Jesuso. ² Coaraane janate:

“Chanuna maosaneein nejanoae caa cacha. Rai fojiaraauru osa caaun nenihane, rai nosa caaunna,” naain Jesuso caje bajaacaunune janate:

³ “Aihei, coatiha nosa caun nihei. Niheichu fojiaraauru osa caaun nihei. Cana Coaunera ichanohi coaraa cachane cointate catohaneein nejanoae. ⁴ Inae caletoaeraacha icharatei ichacaunnete ne, nainichaaunne cojoataa. Inae caa baiha nainerihaaunni. ⁵ Cau chauratane que nihanune quena, chauratane cononeein neeun,” ⁶ naainte, atane choaee lune churutaain, biji couturi que laculacunejeein, itacariin nii maosa nota rujuaain:

⁷ “Inae laaenra, taa necaajoanaa najaan Silohe inota culeenihura,” naa Jesusone jaun, cuhin culeecane caje turuhane janate, inae conoe nii maosa nota. (Silohe nanaate, Letono nanaa ne.)

⁸ Inae nerautaa jana coaraainte: “Caana lauhajelauhajeein coriqui bajanajaaoca,” naain ita caje bajaauure nii laurijiracuru- nii jauriaa nitohaneein coaraauru.

⁹ Niritiin ita caje bajaainte:

“Aca chujiangrana,” naauruha tabaaurune janate:

“Aca nihane coalanaala. Tocohaniha chuhisi niqui, nete aca nene,” naaure leochaauru.

Nii janate raajenihane:

“Acaneen chujiangrana,” naa raajene jaun:

¹⁰ “Inasina jana enene conoe inota,” naain bajaauruhane janate:

¹¹ “Nii leinjiin cacha- Jesuso neein curuajaain nenaate, atane choae lune churutaain, biji couturi que laculacunejeein, tucuacaain canota rujuaain: ‘Inae laaenra, necaonjoanaana jaaun Silohe culeenihura,’ naain caletohana jaun: ‘Ai,’ naain culeecaunne janate, inae conoe caa canotara,” naain bihane janate:

¹² “Aanca chaen nii cacha,” naain bajaauruhane janate:

“Jm, jm, jm. Aancachainti. Coitucuhaun,” nae nii maosa nerautanaa.

Nii nerautanaa maosa caje bajaauruha fariseeocurune

¹³ Nii janate nii maosa nerautanaa amaauruha fariseeocuru renene janate:

¹⁴⁻¹⁵ “Inasiinte enene conoe inotata,” naain cotaain bajaauure fariseeocuru nii cacha caje, nebetacanaa janonaa bana atane choae lune churutaain biji couturi que laculacunejeein tucuacaain nii maosa nota rujuaain, rautaa Jesusone jaun. Bajaauruhane janate:

“Itanicha que canota rujuarujuariin culeeratihane jana, culeecaunne janate inae conoe canotara,” naane janate:

¹⁶ “Cana Coaunera caje nena nihei nitohanai cacha, amihaniha nebetacanaa janonaa banana jaun,” naauruha tabaaurune janate:

“Inasiinte Cana Coaunera tocohaneein ichaa natiin, osaona nihane nitohanai ichanaa naineriheij bajiiaa,” naauruha nii leeochoauruna jaunte,¹⁷ coaiteen enacoauneein:

“Tonaai jana ii, nii ichautaera cacha que,” naain bajaauruhane jana:

“‘Jerihane acate Cana Coaunera Ere berane,’ naanu canu,” naa nii nerautanaa maosane janate,¹⁸ esentaaurene. Esenetaaurenihana jaunte, fojiaraauru caje bajaature:

¹⁹ “Caana inara calaohineein maosaneein nejanoaa. Inasiina jana enene conoe rai nota,” naain bajaauruhane janate:

²⁰ “Aca chujian, acate canacaanu calaohi maosaneein nejanoanaa ne.

²¹ Inasiin chaaiti conoe enene rai nota. Niheichu nii rautaera coitucuhacaanu. Cajejian bajaauche. Inae canaanai nihane coalanaala. Acate naine raaje bihane,”²² naaure nii fojiaraauru, Jorioocuru curuaanaa coasiha. “Acate Curisitone,” naain iriha chuneine, “Cau sinacoca asaee enohane jererihacacheein,” naauruha nii Jorioocuru curuaanaacurune raotojoein coitucuuruhana jaunte:²³ “Cajejian bajaauche. Inae canaanai nihane coalanaala. Acate naine raaje bihane,” naaure nii fojiaraauru.

²⁴ Nii janate coaiteen nii maosa niicha rautain cotijian:

“Esinaen rauhijiriin beeu, Cana Coaunera notaracaae. Osaotoha nii cachane coitucuhacaanu,” naauruha Jorioocuru curuaanaane janate:

²⁵ “Osaotoha nii cachane coitucuhacaanu canu. Acaihanejein maosa nihanune caje, inae enene conoha canota neeinchana coitucuujeun,” naane janate:

²⁶ “Chatohaneeinte chete nitohaneein conoha inotane coinata,” naain bajaauruha coaiteenne janate:

²⁷ “Inaera inara rai aitoonna. Chatonaaina nenacaaen bereeun. Channuna coaiteen enacoauneein inara rai bihanune jerequiche. Jerihane inara netonaite nere tonorana jerequiche,” naane janate:

²⁸ “Iite laaen nii cacha ere tonoraai. Canacaanuna jana, jelai teein Moisesa ere tonoraacaanu.²⁹ Moisesa aina iriha Cana Coaunera neeichana coitucuhacaanu. Jana nii cacha coitucueraai caoachanainejein. Chacaje chaainti ecoonane,” naain nii maosa nerautanaa cotaicha rijitucuruhane janate:

³⁰ “Tara canota tihane caje coitucuhichene. Niheichu: ‘Naaajoain cajete uhe,’ naain coitucuheiche.³¹ Cana Coaunera bajaa osaaonaaaurune tonoraeniha Cana Coaunerane coitucuhacaanu raotojoein. Acaihanejein nere tonoraain niicha jerei ichaain nena cacha bajaanete coroatajane Cana Coaunera.³² Nihei chunei, inoaelu caje coauneein nitohaneein maosaneein nejanoaa leinjiin cachane jana nota cono tera.³³ Cana Coaunera caje unaa nenihane noote catohanai ichare,” naane janate:

³⁴ “Osaotiin nejanoaaina jaun noote canacaanu relanaa jereeita,” naain nii maosa sitaure ita taojiaauruhana jaan loreri caje.

³⁵ Inae nii maosa sitaauruhane coitucuriin, coaraa cuha Jesusone janate que taca uhe. Nii jaunte caje bajae:

“Cana Coaunera Calaohi esenetaaina,” naain bajaane janate:

³⁶ “Eenje. Carai beeuna, rauhijiriin Cana Coaunera Calaohi nihane coitucuhin esenetaera Curuaanaa,” naane jana:

³⁷ “Canun acaneeun,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone janate,³⁸ nacatiha neseonraain:

“Esenetaanura Curuaanaa,” naane janate:

³⁹ “Canuna caa chauratane que turuun, maosacuru niha natiin, conoha rai notane caina. Jana, notaa nocoetonacaauru maosaneein nihane caina,” naa Jesosone janate, ⁴⁰ cuu aonajeeuruhana jaun:

“Canacaanu netonainoona maosaneein nihacaanu,” naa tabaauru fariseeocurune janate:

⁴¹ “Maosa neeichene, caseteco coariheeicheein osa coreniha niqui. Nete, ‘Itolere canacaanuhacha ichai coaraain coitucuhin ichacaaunne jaun maosa nihaacaanu,’ naaichene jaun, caseteco coaraa curiquichein nii coreniha,” nae fariseeocuru rai Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

10

“Chariji teeinti, acuujuu edaa enoe. Niite asijiauto ne,” naa Jesosone

¹ Niritohane baihate: “Esinaena rauhijiriin aitoreeunni. Carenero ucuha acuujuu edaa enoite asijiauto ne. ² Jana, rauhijiriin nacuujuu cuhane enoite beraicha esine ne. ³ Acuujuu beraichate, janone acuujuu joracaain, enohin curuaacuru curuaacuru que curuaateein, nii carenerocuru cotihacane tajiha uure, acaauru beraicha nihane ere coitucuruhana jaun. ⁴ Nitohaneein cotihanajaain, inae saain mituuru jana, acaauru ajiniha cuujihane jana, caaijie cuure nii carenerocuru, acaauru beraicha nihane coitucuruhana jaun. ⁵ Jana nejelau cotihanaacanete, que janoriin soroore, nejelau ere nihane coitucuruhana jaun,” ⁶ naain niqui relanajae Cana Coaunera Calaohi Jesoso, coitucuuruhane caina niqui. Nete, “Naaonjoain quete aite,” naain aonaain coitucuuere.

Cachaauru corenihate oha cureein Jesoso

⁷ Nii jaunte, rauhijiriin aonacuruhane caina:

“Leinjiin canuhachana jianacoo cache mitaeranu que nena neun. Cacolane cana Inaca Cana Coaunera rene turunaa nainihei chunei. ⁸ Nii jauriaa cajiniha unacaaurute, nechu jataain cache coritaeraaunu que unacaaurulu ne niqui. Nete, nere tonoraarene cacoitucueranuru cachaauru. ⁹ Leinjiin cacorenihachate naine, cana Inaca Cana Coaunera bijiu tacaain aina neeichene. ¹⁰ Arajite inara curuaanaaneein nena jere, nechu jataain nohanein inara coritaain. Acaauru esenetaain, acaauru ere tonoraeraaurute caoachanaineein nitajiha cuurureein. Canuna turuun, raotojoein rachoojoein cha latelanaala Cana Coaunera aina neeichene caina. ¹¹ Canuna esinae rauhijiriin inara curuaanaanu que letononeein neun. Nii jaunna oha cureeunni satiin canu cachaauru coreniha, nabana necairichaauruhane coataa, satiin quere tonoraain esenetaeraauru, necairichanaa coaraelanaala rauhijiriin Cana Coaunera aina nihane caina. ¹² Nii curuaanaa neein nena jereraaurute, nechu jataain core cainaacha aihuruhana jaun, niha acaauru aina nejerateein acaauru coineterane, cachaauru jahin ratiriin sorooruhane acaauruhacha mucuhin sooruhane, cajihanein ita caje riaaneeure. ¹³ Nitohaneinte rai cachaauru ratiriin soroore, nechu jataain curuaanaa neein nena jerecuruha core coinana jaun, coaraain cuu nainaauruhane caina. ¹⁴⁻¹⁵ Canunajian nenacaaen cao-hacha nejeein curuaanaaneein neun. Charijieein teeinti cacoitucuhiche nii rijijieein Ofa coitucuun. Nii rijijieein inachu, canu cachaauru coitucuun. Jerichanejeein techu coitucunajaanune rijijieein cacoitucuuere. Canuna canu cachaauru coreniha caraajenhane neteein

oha cureeunni. ¹⁶ Nihachu naain nejelau canu cachaauru, cotihanaa-caaun nete ne, ita aina inara tihanune coina. Cotianaacaun nete, quere tonoraain uurureein. Inae nitohanihanena leinjiin canuhacha inara curuaanaa neein niha cureeunni, nitohaneein ita aina inara tihanu ne.

¹⁷ Nere tonoraain caletoaana jaan ichacaaunna jaunte, jataain ca-coelai cana Inaca Cana Coaunera. Nii corenihana caraajenihane netiha cureeunni, casohin cajaanuhane coina, nena ichanaa cureeunni. ¹⁸ Canu jerenihanune, nihei chunei casohin cajaanaa nainerihe. Nena caraajenihane netiha cureeunni, nitohanihanune coina caletoa Ofa Cana Coaunera jaun,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso. ¹⁹ Niritoha Jesusone esenetaeraauru Jorioocurute, nii esenetaauruhichuru caje nejelau neleruhin neure. ²⁰ Niichurute:

“Chanuna caa osaaonaa nechua aansai jaeloroheneein nenea cacha ere tonoraare,” naaure tabaauru itarai. ²¹ Nii jana nii esenetaaurerate laaen:

“Osaaocane noote caritiin erere. Chasiina jana osaaocane maosacuru nota cono tere,” naaure ita rai nejesinajein.

Cana Coaunera Calaohi Jesoso raareniha Jorioocurune

²² Inae elohena nihane janate, Jerosaleeun ita taojiaain nii loreri inoaesi Teenforo besaute beseta bitoaare Jorioocuru. ²³ Nii jana nii Teenforo coonri seeonjoan-Saloomoon curuaa siriin nenea asaee amuhemuheca Cana Coaunera Calaohi Jesusone jana ²⁴ curuaacotaain, acaauru cataaun teteriin:

“Cha carajana ereree ii coitucuhacaanune coina. Rauhijiriincha letonoaneein ereeu, esinaae Curisitoneeine,” naauruha Jorioocurune jana:

²⁵ “Inae bihanulu. Nii jana quesenetaheeichelu. Inae caletoa Ofana jaan ichacaaun inara notaracaae. ²⁶ Nii coaraquiche niqui. Nete jauriaa aitocaaunne tocohaneein canu cacha neneeichene jaunte, caje nainaain quesenetaeneeiche. ²⁷ Coitucunajaain nihanune rijijieein techu, cacoitucuhin quere tonoraain neure canu cachaauru. ²⁸ Canuna acaauru rai nitajenaachara nejein nenea ichaonaa teeu. Chaaelai janonaa bananeriaain nitajeeuruhane. Niheichu chaaen cacaje rulunajaera. ²⁹ Satiin curuaanaacuru curuaanaa Ofa Cana Coaunera carai tenajaana jaun, nihei chunei cacaje rulunajaera. ³⁰ Canuna, Ofa aina leinjiin Cana Coauneraaneein nihacaanu,” naa Jesusona jaunte, ³¹ ajeri mucuutaare Jorioocuru, que bodoosihuruhane coina.

³² Nii jaunte: “Itolere caohachana ichaaun satiin coarajeeichene notaracaae, Ofa letononeein. Chatohanei corenihana nitoaneein ajeri que canu bodoosicheeiche,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone janate:

³³ “Caohacha ichaaine coreniha ajeri que ii bodoosiriahacaanu. Cana Coaunera niha nocoetiin, Cana Coaunera rohecaaina jaunna ichana jerichaanu. Cana Coaunera niheei. Rauhijiaain cachaneein natiinte Cana Coaunera niha nocoetohi,” naauruhane jana:

³⁴⁻³⁶ “Inarate casohin cajaanaa jerequiche, ‘Ofa cana Inaca calaohi nichaaun,’ naanune coreniha. Chaaen techu nii coreniha, ‘Ofa cana Inaca Cana Coaunera roheca,’ cacoeiche, Cana Coaunera chujian raajenihane, ‘Canu calaohichuru’ naa inoaelu ichauhenaauru rai, rai quiricha inoaesi cuhanena jana, esenetaaichelu satiinina jaun chujian,

caa chauratane que caletooa Ofa cana Inaca, niicha jerenohi icha-caaunne caina natiin. Inasiina Cana Coaunera rohecareeun, 'Ofa Cana Inaca calaohi nichaaun,' naanune coreniha. ³⁷ Ichaa Ofane tocohaneein cha ichaenihanune coa canu esenetaache. ³⁸ Aihane jaun, canu esenetaeneeichene nihanatiin, nii canuhacha ichai coaraain esenetaaichenete caohachae. Nii ainate canu aina niha Ofa Cana Coaunerane jana, canu rai Calaoheinein aina nihanune esenetaaichene caohachae," naa Jesusone jana,

³⁹ coaiten mucuhin amanaa jerecuruhane jana, acaauru que janoriin amue Jesuso.

⁴⁰ Acaauru que janoriin amuhinte Jorodaan jerau cauha cue. Nii jauriaa cachaauru coujunacatihalu Joaanna jaaun turuhin cuu ne. ⁴¹ Nii janate rene turuha uure arajiin cachaauru. Cuu turuhin coaraain:

"Esinaete chuhisi rauhijiriin aite Joaan, caa cacha que. Niicha ichai ichaain cana notaaca Jesusone rijijieein cana notaacane que airijiinte, esinae rauhijiriin aitohane tocohane," naainte ⁴² Jesuso esenetaaure cuu nenacaauru cachaauru.

11

Oha Lasarone

¹ Naain Betaniau coroatajai baihuru aina nenea Lasaroneein curuajai jetaote, banejelanaala cunaite.

² Marata, Mariha, naa nii baihuru curuaa. Nii Marihate, Cana Coaunera Calaohi Jesuso tijia choaae erene jujui jataain coreti chorohin, couturiji que jacoraera ne.

³ Nii jaunte cunaitiha nii acaauru cona Lasarona jaun, "Cunaitiha iicha belaaicha curuaanaa," naain Jesuso rai berateeure.

⁴ Nii jaunte Jesuso rene turuhin beeuruhane jana: "Coatiha nii cuae-toha nii cunai caaun orihaain. Cana Coaunera coitucuhin, 'Caohatoha Cana Coaunera Calaohi,' naain Cana Coaunera Calaohi coitucuuruha satiin cachaaurune coinete cunaite nii cacha," naainte cuelanaala cuu coroata janohin ne Cana Coaunera Calaohi Jesuso. ⁵ Nii baihuru aina curataain belainaaca natiinte ⁶ "Cunaitiha Lasaro," naain berateeuruhane jana. ⁷ coroata janohi cuu nihane baiha:

"Chajaauchete coaiten Jodea cunichaache," naa Jesuso, aina nere-lanaa nichaanune raine janate:

⁸ "Jaitinootera carajaje, ishohin ijiaonaa jerecuruha Jorioocuru, ajeri que ii bodoosiine. Nii atiin inachura coaiten uuaae cunaa jereeite cacha relaera," naacaanune janate:

⁹⁻¹⁰ "Tana, cojoanonaateein caletooa Ofa Cana Coaunerana jaan icha-caaunne nihane coitucuhichene. Ichaenihanune, canuhachana baasoneein nedareeunni," nae Jesuso.

¹¹ Nii baihate: "Siniha cana belaaicha Lasaro, nocoaa inae nocoaa curichaaun," naa Jesusone jana:

¹² "Aihana jaunte chujian, sinihana jaun nerautareein," naacaanu. ¹³ Esinae sininaa que jecha aite naacaanuna jaunte,

¹⁴ rauhijiriin: "Inae oha Lasaro. ¹⁵ Caoacha quete cuu nenihanune jana ai. Inae laaen jataain quesenetaa curiquicheein," naa Jesusone jana:

16 “Chajaauchete cana netonai aina cunichaache, aina jiniiquiin oha-cachene coina,” nae nii Tomasi canacaanu rai. (Nii Tomasite curuaa-teure Fafione neei, fafione nihana jaun.)

Onaa ichatein, rai ichaonaa tera niha Cana Coaunera Calaohi Jesusone

17 Nii janate Betaniau turuha Jesusone jana, inae jena janoha atane neruujuene beeure. 18 Saaneein itaraeniha Jerosaleen caje nii Betaniane jaunte, 19 tajiha caje turuhacoaure Jorioocuru, nii onaa cacha baihuru Marata, Mariha, naaonjoain suujua nunaauruhane coina.

20 Nii janate turuelalajeein tajiha uujiha Jesusone coitucuuriin que taca uhe Marata. Jana, Marihate, loreri asaae nedae.

21 Nitohaneein cuhin Jesuso que tacaain: “Cau neeichene jana nihane, oriheiche canejerata curaanaa. 22 Nete, chaelai bajaaichene ichei tiha cureeinche Cana Coaunera,” naa Maratane jana:

23 “Ichanaainte coaiten nichaurareeinche,” naa Marata rai Jesusone jana:

24 “Eenjeen airichaaiche chuhisi. Inae besautiha cana janonaane bante, coaiten ichanaain ichaoha cuurureeinche oonacaauru niquicha,” naa Maratane jana:

25 “Canuna onaa ichatein, rai ichaonaa nitajenaa charanejeein nenaana jaan teraneeunche. Quesenetaerate, ohane niha natiin ichaoha cureeinche. 26 Satiin jaiti ichaohin nenacaauru quesenetaanete, ohane niha natiin, chabana nitajenereeinche. Caa caitoonjoan esenetaaichena,” naa Jesusone jana:

27 “Eenjeen, iite Curisito neein- Cana Coaunera Calaohineeinchene esenetaanuchera. Iite caa chauratane que turuha uha niicha jerecuri canacaanuhacha cohajei ineinchera,” nae Marata.

Lasaro atanebana choae chanaa Jesusone

28 Niritohane baihate, nocoasai Mariha cotihaca cue Marata. Rene turuhinte: “Taute turue cacha relaera. Ichotijiaeratiha jaunna ii cotihaca uun,” naa Maratane jana, 29 luhecotariin nimihuritiin Jesuso coaraa uhe Mariha. 30 Nii janate nii ratiriha Maratana jaun jelaiha ne Jesuso, jaiti nii neseu turuelanaala. 31 Luhecotariin nimihuritiin uha Marihana jaunte caaijie uree nii loreri asaae aina neein suujua nunaa nenacaauru Jorioocuru, “Naain atanebana choaae jecha inaderaa cue,” naain niqui caaijie cuure nii Jorioocuru.

32 Nii janate Jesuso rene turuhin nacatiha neseonraain:

“Cau neeichene jana nihane, oriheiche canejerata Curuaanaa,” naain 33 chanaa Marihane jana, aina chanaauruha Jorioocuruna jaun, jataain inaderaain:

34 “Chu atane rucuhecure,” naain bajaa Jesusone jana:

“Nota taute atane rucuhecurera Curuaanaa. Chajaautejian coanicha,” naauruhane jana 35 chanae Jesuso.

36 Nii jaunte: “Jataainte coinaderae,” naaure Jorioocuru tabaauru.

37 Nii jana leochaaurute jana: “Tajian caa cacha, maosa nota cono tihalune. Tajian jana naineriha chaelai ichaa oheniha Lasarone coinane,” naaure nii leochaauru Jorioocuru.

Oo caje ichanaa Lasarone

³⁸ Nii jaunte atane bana rohan turuhin, coaiteen inaderae Jesoso. Ajeri jachu cuhane ita rucuhecuruha Jorioocuru, jelai ajeri que fuhina jaun:

³⁹ “Joracaauche,” naa Jesusone janate:

“Inae jernihane nirinihache catcha natiinta. Inae jena janohache aiha cachane natiinta Curaanaa,” naa nii nijiaonaa catcha bai Maratane jana:

⁴⁰ “Inaera ichei, ‘Esenetaaichenete Cana Coaunera ichanohin caohati coariquicheeincha,’ naain ichei aitoonchena,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone jana ⁴¹⁻⁴² joracaauruhane jana, dede coarajejin:

“Nariha Ofa, ii bajaanune satiin quiicha bajanojoin tenajaaqui bajaanune naineeine coreniha. Nii jaunna ichei aitoon, aonacuruha nuricho que cau nenacaauru catchaaurune coina, aonain esinae rauhijiriin ii caletohaine esenetaauruhane coinara Ofa,” naane ⁴³ baihate:

“Lasaro, mituu nii lai caje,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesoso tonijiaane jana, ⁴⁴ tajiha conaara tijianeein mituha uhane jana: “Batuhichuchete jianacoon mituhine,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

⁴⁵ Nii ainate Cana Coaunera Calaohi Jesoso esenetaaure le lauriin Jorioocuru, nii Mariha corianiha cunacaauru.

Jesoso mucuuruhane rai neeuruha fariseeocurune

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁶ Nii jana, acaauru tabaauru jetaote turuhin biha cuure fariseeocuru rai. ⁴⁷ Nii jaun jetaote itataojiaaure fariseeocuru, batirichuru curuaanaacuru, saain cocoinanacaihuri nii que ita rai ereereecuruhane coina. Nii jaun jetaote ita rai:

“Inae itolere ichaa nii catcha. Inasirihacacheta. Maosacuru rautaaain, onaa ichatein, lenone faain, itolere ichaa inae. ⁴⁸ Naajejin inauhenee-icha coarajihacachenete, esenetaacoaauruha satiin catchaaurune, cana cairichaaauruein Romanocuru rai cocoinanacaihuri. Cana raite caa ita taojianaana jaan loreri Teenforo chamuhitiin cana cairichaaaurure,” naaure jetao Jorioocuru curuaanaacuru.

⁴⁹ Nii jana jetaote, cuune leinjiin Caifasinein curuaajaain batirichuru curuaanaa. Nii jetaote:

“Joareeinte ereerequiche. ⁵⁰ Nita coitucuhichene, cana caohachanu que tejian oha cureein nii leinjiin catcha, nabana necairichanaa coaracache satiin Israeli cocoacha nichaachene coataa,” nae jetao acaauru rai nii Caifasi.

⁵¹ (Coatiha suujua caje coauneein rocohin aitohi nii Caifasi. Nii ajaana cuhane batirichuru curuaanaa neein nihana jaunte corotajane Cana Coaunera, nabana necairichaa Jorioocurune coataa oha curichaaain Cana Coaunera Calaohi Jesusone que aitohane coina. ⁵² Coatiha Jorioocuruhacha coreniha oha curihaain niqui. Satiin chauratane sacutaain riaanein nenacaauru Cana Coaunera calaohichuru jitariin taojiaane coinatae aicheein.) ⁵³ Nitohanein oo caje Lasaro ichatihane caje coauneente, Cana Coaunera Calaohi Jesoso que necosuujuaure Jorioocuru rai cocoinanacaihuri, sohin jaoruhane coina.

⁵⁴ Nii jaunte Jorioocuru rai cocoinanacaihuri rai ecocoelanaala nii Jodea batane caje mituhin naain Efaraaiun cue Jesoso. Catcha arerero rohan nena neseu Efaraaiun cuhin cuu ne, canacaanu aina.

⁵⁵ Fasocoa cataihajejin, neseuru neseuru caje naain Jerosaleeun cuhajeure, acaauru necoaauna rijijieein naunatajaain, necaaonjoaain

jatoroaain Fasocoa beseta bitohauruhane caina. ⁵⁶ Nii Jerosaleeun turuhinte cuu cajianeein Jesoso ariirijieure. Cuu nena ita taojiahuruna jaan Teenforo asaai ita taojiaain:

“Beseta bitohanacha urichaai,” naain itacaje bajaure, ⁵⁷ “Chunocoha, ‘Cuute ne,’ naain coitucuhane, beinete mucuhin raeratihacaanu,” naauruha fariseeocuru, batirichuru curuanaacuru, naonjoainurine jaun.

12

Jataain Jesoso belaiha Marihane

¹ Saota janonejeein lanajeeca Fasocoa janonaane janate, nii oo caje niicha ichatei Lasaro coaraa cue Jesoso naain Betaniau. ² Nii janate cuu beseta bana rijijieein Jesoso coroaateure, raoti lenone que. Lasaro bai Maratate, acauru rai lenone lauriae.

³ Nii jana litoro cataaun uujoaain erene jujui coreti uhaain, que Cana Coaunera Calachi Jesoso tijia rujuaain, couturiji que jacoraa Marihane jana, juujijiaain bijiihaque nii loreri asajai.

⁴⁻⁵ Nii jaunte: “Chanuna nichata fashai janonei amihanenaa core tocohaneen necoretelanaala aihure, cairichaihuri coroatajanenarichaae,” nae nii canacaanu lechoonca coroataja Simoon calaohi Jodasi Isacariote, nii Jesoso coulurujueranu. ⁶ Coatiha esinaae rauhijiriin cairichaihuri coroatajanena jerihane caaun aitoi. Asijiautonihana jaunte aite, nechu jataain aca nii coriqui raane jerena caaun. Aca canacaanu coriqui beraichaneein nihana jaun raotojoein basijiauhane cinate aite.

⁷ Niritoha Jodasine janate: “Coo rohecaae. Cajabereeo rucuhecuruha najaannu que niicha rucujuei nihana jaunte ichae. ⁸ Cairichaihuri coroatajanena jereinete, nereein inoanlu netojoein arajiin cairichaihuri. Coatiha inoaelu netojoein cau nerinaaunni inara aina,” nae Jesoso.

Lasaro sohin jaonaa jerecuruha Jorioocurune

⁹ Nii baihate, Betaniau niha Jesosone coitucuriin coaraa cuure Jorioocuru. Coatiha acaacha coaraa aihuruhi. Lasaro- nii oo caje niicha ichatei coaracuruhane coinane maajeeinte aihure.

¹⁰ Nii jaunte ita suujua rijitoein, ita suujua tacaain, “Chatohaneinte acaentonai sohin jaonaneineta,” naain ¹¹ nii Lasaro netonai que necosuujuaure batirichuru curuaanaacuru. Ohane jana ichatiha Jesosone coaraain esenetaauruha le lauriin Jorioocuru, acauru jianeinna jaun.

Jerosaleeun turuha Jesosone

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

¹² Nii janate Jerosaleeun cuhacoaure arajiin cachaauru, Fasocoa beseta bitoaa.

Nii cojoanoote turuha urichaain Jesosone coitucure. ¹³ Nitohaneen coitucuhinte, elele alo saujiin amaa in que taca cuure. Que tacaain: “Caohacha quete uhicha- canacaanu coroatajaneraunu que Cana Coaunera letono. Cachuura,” naain, “Caa Cana Coaunera letono belaihuruhine itolere cachaauru. Caa Isaraeli Curuaanaa Rey belaihuruhinera,” naain, ehequiiin coraajeein Jesoso raure. ¹⁴ Nii janate cabario tocohaneen nena boro ichoaae iniin laulauquiiin

туруха ухе Jesoso, aitoha Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhanene tocohaneein:

¹⁵ “Coa coasichachera
Jerosaleen cocoaichacuru.
Coaracuche, boro choaete
laulauquiin turuha ureein
inara Curuaanaa Reycha,”
naa Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhanene tocohaneeinte turuha
uhe Jesoso.

¹⁶ Nii janana caoachanae netojoein aonajihacaanu aina nerelanaa nichaanune. Nii baiha inae dedeeu cuha Jesusone janate, canacaanu suujuau neeorite, niriitiin aitoha Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhanene tocohaneein aihane coaracaanune jaun.

¹⁷ Oo jana nii Lasaro ichtatoha Jesusone coaraauru cachaaurute nii leochaauru rai beeuruhana jaun, ¹⁸ nitohaneein onaa ichtatihane coitu-cuuruhana jaun, Jerosaleeun turuha Jesusone jana, que taca cuure. ¹⁹ Nii janana coarajenajaain: “Inae coaraqliche. Inae cha chana nainihaacacheta. Coaracuchera. Saainte aina cuurera,” naain ita rai ereerejeeure fariseecuru nejesinajeein.

Jesoso arihuruha Curiecocurune

²⁰ Naain Jerosaleeun cuhin Fasocaa beseta bitoha cunacaauru aina cunacauru ²¹ Curiecocuru tabaaurute Jesoso aina nerelanaa Ferifi rene turuhin: “Jesoso coaana jerichaanura curaanaa,” naaure. (Nii Ferifite Calillea batane que nena Betesaaida cocoaichane.) ²² Nii janate Anderesi rai bihana jaun, jiniiquiin cuhin Jesoso rai biha cuure. Jesoso rai beeuruhane janate:

²³ “Inae laen ecu tiha ohanune cojoinaca. Canuna inaraacha cohajei cachaneein neun. Ohanune baihate satiin curuaanaacuru curuaanaa niha caenoaa cureein Ofa Cana Coaunera,” nae Jesoso. ²⁴ Niritiinte, “Esinaena rauhijiriin aitoon. Charijieein teinti lecuhejeein temuer-aeniha arosone, omaroelanaala jerichanejeein ne. Jana atane choaae naluhane, omarohin arajiin inacaain nefae. ²⁵ Nii rijijieein techu ne cacha netonai. Niicha jereeicha ichaa cachanete, temueraeniha ne, aih arosone rijijieein jerichanejeein ne. Nirijieeinte, nechu jataain joareein niha cureein. Jana cha que casilanaala Cana Coaunera jerenohi ichaa cachanete, Cana Coaunera bijiu taca cureein. Jana, ainihanete nitajiha cureeinha. ²⁶ Quere tonorana jerera, quere tonoraaine. Nii quere tonoraerate, nii cuhanune jaun niha cureein caniha. Chaen techu, quere tonoraera, Ofa rai coroaenacai ichareein,” nae Jesoso.

Orichaaine biha Cana Coaunera Calaohi Jesusone

²⁷ Nii baihate: “Nererojoecaa jataain casuujuu. Chatohanerihanu coaetaata. Nihei, ‘Cacorataaneeu Ofa, casohin canu ateinaauruhane coataa,’ naain erenaa nainihaun, nii coina cau turuhanune jaun,” naane baihate, ²⁸ “Ofa, coaiten iicha ichana jerei ichaain caa cachaauru notaacu, aihute coaraain, ‘Caohatoha Cana Coaunerara,’ naaurumiin satiin cachaauru coaraaincha,” naain Cana Inaca Cana Coaunera bajaa Jesusone janate dedeeu tonii:

“Inae ichacaan cacoitucuuruhane coina. Inae coaiten icharichaaunni coaraain canu nichaaunne coitucuuruhane coina,” naain toni dedeeu. ²⁹ Naa dedeeu toniine jana:

“Arara jecha,” naaure nii cuu neein aonajeeurera cachaauru. Nii jana tabaauru: “Cana Coaunera letonote aite,” naauruhane jana:

³⁰“Coatiha canu rai aitohi. Aonaquichene coinete inara rai aite. ³¹Inae chauratane curuaanaa Moconajaera aina jaoleneein neeururichaaain inae Cana Coaunera coitucuuruhi. ³²Inae ecuun coroso que niha-nunena, satiin quesenetaaurera raa cureeunnicha,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso. ³³Niritohane ainate, “Naaonjoaainte oha cureeincha,” naain coitucuure satiin cachaauru.

Niritoha Jesusone jaunte: ³⁴“ ‘Onaachara nejeeinte nirijieein niha cureein Curisitora,’ naa canacaanu quiricha inoasi cuhane natiin, chatohaneaina coroso que ecuun nere nii cachaneein nejanohanaa. Charijina nii cachaneein nejanohanaa ne,” naauruha Cana Coaunera Calaohi Jesoso rai jana:

³⁵“Canuna cache cononeein neeun. Basijiin reintiarinne inara aina neeorihun. Quesenetaauche, inae inara ratirihanune, nocohanaanu nitajeeichene coataa. ³⁶Cau jaiti nihanune chojoataa quesenetaauche, canu cachaneein neeichene coina,” naane baiha jianatoroain acaauru caje naasi Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

Jesoso esenetaaurenihia Jorioocurune

³⁷Itolere maosa rautain, onaa ichateein, lenone faain, naojoaan acaauru notaracaae Jesoso natiinte, esenetaaurene Jorioocuru.

³⁸Inae niritiin laenaain bihalu inoaelu Cana Coaunera Ere bera inoasi Isaihasi najaunte, nii laconaa nainene:

“Cha canacaanuhacha
beebejei esenetaete
curuaanaa,”

naainte:

“Chariji jana iicha ichai
coaraain esenetaete
curuaanaa”

naain laenaclu Isaihasi. ³⁹Nii jaunte esenetana jerecurenihaluna jaun coaiten laenaain:

⁴⁰“Jauriaa esenetana
jerecurenihana jaun,

inae acaauru suujua anioaan

Cana Coaunerana jaunte,

turuha Cana Coaunera Calaohine jana

coitucuurene,

nota que coaraain

nesoone caun

enaraa coitucuuruhane coataa.

Nitohaneeinte

tenajae Cana Coaunera,”

naainte ⁴¹laenaclu Isaihasi inoaelu, cajiha cana rai chauratane que turuha uha Jesusone ajiniha. Ichoaichanigate nii coaraain caritiin laenaclu Isaihasi inoaelu.

⁴²Nii natiinte saain esenetaurenihane caniha, esenetaaure arajiriin. Cocoinanacaihuru tabaauru niha natiinte esenetaaure niqui. Nete chunei rai beeurere, nii ita taojiauruha najaan loreri sinacoca caje sitanajaa fariseeocurune coataa. ⁴³Acaauru belaiha Cana Coaunerane rautauruhane amuritoheriin acaauru belaiuruha acaauru araichurune jerecuruhana jaun.

Nereecha que cachaauru coulurujija Jesosone

⁴⁴ Nii jaunte tonijiaain: “Quesenetaera, coatiha canuhacha esenatarinaain. Nii caletoaera Ofa niha natiinte esenetareein quesenetaera. ⁴⁵ Cacoharaerate nii caletoaera netonai coarae.

⁴⁶ Canuna caa chauratane cono neeun. Canuna caa chauratane que turuun, nabana nocohenaana niha quesenetaerane coataa. ⁴⁷ Quere tonoraeniha chuneine coatiha canu coulurujuerinaauni. Coatiha caa chauratane que nenacaauru coulurujueranu que uhaun. Jianacoon niha caa chauratane que nenacaauru cachaaurune coinana turuun. ⁴⁸ Chariji teeinti, ‘Caohachaaaita,’ naain quere tonoraene. Niite coulurujija cureein caa quicha beebejei Erenaa, inae saa cana janonaane bana, ⁴⁹ casuujua caje rocohin aitenihanune jaun. Caletoaera Ofa aitoonjoaacha quena caa aitiin inara relaaun. ⁵⁰ Ofate caletoaere nita-jenaachara nejeein niha canu ere esenetaain tonoraerane coina. Nii jaunna caletohane rijijieein, caa aitoon,” nae Jesoso.

13

Aina nerelanacaauru tijia culeeca Jesosone

¹ Le janojoein lanajeeca Fasocoa besetane janate, inae Cana Inaca rene cauha cuhane catainaaecane coitucue Cana Coaunera Calaohi Jesoso. Itolere janonaa bana chauratane que nenacaauru cachaauru belaiha coichana aina cutaainna jaunte, esinae rauhijiriin belainaacane coitucuuruhane coina raajenihane netiha cureein. ²⁻⁴ Nii jaunte aina nerelanaa nichaanune aina lenone Jesoso. Nii janate cuune canacaanu aina Simoon calaohi Jodasi Isacariote, suujua saruha Moconajaerana jaun Cana Coaunera Calaohi Jesoso coulurujueranu. Nii jana satiin curuaanaa neein tiha Cana Inaca Cana Coaunerane baiha, Cana Coaunera caje uhane coitucuhin, inae jelaiha cauha cuhane coitucue Cana Coaunera Calaohi Jesoso. Nii janane jaiti nitohaneein nerichaaaine coitucuelanaala lenonejihacaanune jana, lenoneo jiaaeriin, nobiri rocoriin, jaleri que faino balutaain, ⁵ baandeja cuhane acau chotaain, canacaanu tijia culejeein, nii rai faino que canacaanu tijia jacorae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

⁶ Nii baihate Simoon Fedoro tijia culeena jeriha Jesosone jana:

“Tina catiha culeena jereeite curaanaa,” naa Fedorone jana:

⁷ “ ‘Naaonjoain coinata caa ichae,’ naain coitucuheei. Nii baihate coitucuriquin,” naa Jesosone janate:

⁸ “Chaelai janonaa bana nihei catiha culeequine jerichaaunne,” naa Fedorone jana:

“Ii tijia culejenihanune, canu aina nena naineriheini,” naa Jesosone jana:

⁹ “Aihana jaun, coa catihacha culeeca, cacoi, cacoturi naaonjoaine maajeein culeecura Curuaanaa,” naa Simoon Fedorone jana:

¹⁰ “Enanejeein necaojoanaa, jitariin jaberocone maajeein culeera lati-heei. Leijniiin rai tijia culeeraachate late, enanejeein necaojoane baiha niha natiin necalanoaaeca rai tijia najaun. Saainte niqui culeenohineein neeiche. Nete ne inara jana leijniiin jaiti ¹¹ culeenoinelanaala,” nae Jesoso, Jodasi Isacariote que, coulurujerichaaain Jodasi Isacariotene coitucuha najaun.

¹² Acaauru tija culeecane baihate, nobiri curujuaain, coaiten mesa choae nelauriaain: “‘Naaonjoane jaunte caa cana tija culeje,’ naain coitucucuche. ¹³ Rauhijiriinte caque, ‘cacha relaera,’ naaiche. Chaen techu, ‘Curuaanaa,’ naaiche, rauhijiriin aca nichaaunna jaun. ¹⁴ Canu, inara relaeraneain, inara curuaanaa neein nihanu natiina, inara tija culejeeun. Nirijieein inara suujua coaraain ita tija culeequichenete caohachae. ¹⁵ Charijieein teeinti aihun, nirijiein chabana necoasitaelanaala, raotojoein ita belaaain neeuche.

¹⁶ Inara curuaanaa neein, inara relaera neein nihanu natiin, inara tija culejeein nihanune jaun, jerichanejeein carijijieein satiin cachaauru belaaain, inara suujua caje coauneein niha natiin, chaelai ichacuche, ‘Naaonjoaain nihanune jaun, naaonjoain ichana nainihaaun,’ nanaa coacuelanaala ichacuche. ¹⁷ Inara suujua coaraain, ita coroataja neein, ita belaaain, caa caitono aonaain tonoraaichenete, raotojoein neriquicheein. ¹⁸ Nete, caohachanainejeein satiin ena neeichene rijijieein nenereicheein. Janijiina satiin inara raain neeunlu niqui. Nete, ‘Caniha nejeratereen leinjiin caniha lenonei,’ naalu Cana Quiricha Inoaesi cuhanene rijijieeinte, caniha nejeratereen leinjiin. ¹⁹ Jaiti aihei niqui, nena letonoha inara rai beeeun, inae caque nejeratihane, Cana Coaunera Calaohi Curisito nichaaunne coitucuhichene coina.

²⁰ Esinaena rauhijiriin aitoreeunni. Chunocoha quiicha letoai raanete, jerichanejeein canu raane rijijieein rareein. Nii canu raane rijijieein techu, caletoaera Ofa Cana Coaunera rareein,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

Coulurujiha Jodasine biha Jesusone

(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

²¹ Nii janate: “Esinaena rauhijiriin aitoreeunni. Leinjiin inara caje cachate cacoluruheca cureein,” naain be Cana Coaunera Calaohi Jesoso. Niritiinte jataain inaderae Jesoso, coulurujuerichaaain niicha belaaain jaun.

²² Nii janana, itaacha cajanacajanaain itaacha coaracaanu aina nere-lanaa nichaanune, “Caa quete aite,” naain nii naitoonjoa coitucueniha caanune jaun.

²³ Nii jana Jesoso roan neein lenonejianune jana, ²⁴ canu cojoeluhin: “Chana icholuruherete, curuaanaa” naain caque bajaeratiha Simoon Fedorona jaun, ²⁵ Jesoso roan naurutaain nuricho nainejeein metoroaain: “Charijina icholuruherete, curuaanaa,” naain bajaanune janate:

²⁶ “Saan. Coarajeeujia. Obene que faan setejariin tihanune jana raerate, aca nereein,” naain obene que faan setejariin, Simoon calaohi Jodasi Isacariote rai te Jesoso. ²⁷ Obene que setejianohin faan raain quiha Jodasine rijieonritiinte, Jodasi suujua sarue Moconajaera, Cana Coaunera Calaohi Jesoso coulurujiiane coina.

Nii jaunte: “Letonoaneain, ena nii iicha ichana jerei ichaaun,” nae Jesoso, Jodasi rai. ²⁸ Nii janana, “Naaonjoain ichaane cointate aite,” naain coitucuenihacaanu. ²⁹ Nii jaunna, “Aca canacaanu coriqui be- raicha nihana jaun jecha beseta rai chaelai inejei coretihane coina aite,” naacaanu. “Ainihane, cairichaihuru rai chaelai inejei coreteein tihane coina jecha aite,” naacaanu coitucuenihacaanune jaun. Nii janate aine. ³⁰ Nii setejariin Jesosohacha tei faan quihane baihate mituha cue, inae nocohecane jana Jodasi.

Namu biha Jesusone

³¹ Inae mituha cuha Jodasine janate:

“Inae laaen caohatiin, rauhijiriin inaraacha cohajei Cacha Calaohi nichaaunne coitucuriquicheein, chaen techu canu aina cuaain, ‘Naanonjoan Cana Coaunera’ naain Ofa coitucuriquicheein. ³² Charijieein teeinti, aca neein niha Ofane coitucuerateen inara que. Nii rijijieein techu, inara que canu neein nihanune coitucuerateen inae ena sorotiin Ofa Cana Coaunera. ³³ Inae carajaain inara aina nerihaaunni canaanaihuru. Canu aririquicheein niqui. Nete, aitocooaun Jorioocuru raine rijijieein, canu cunajaan cunaa naineneriquicheein. ³⁴ Inae ena nena caa erenaa bihanu inara rai, cacoichana aina cutaain inara belaihanune rijijieein jiniiquiin ita belaiin neeichene coina. ³⁵ Satiin chauratane que nenacaurute, quicha relaurineeichene coitucuha cuurureein, jiniiquiin ita belaiichene coaracuruhane,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesuso.

Jesoso coitucuha nocoeniha Fedorone

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)

³⁶ Niritoha Cana Coaunera Calaohi Jesusone jaun:

“Chuna cureeite Curuaanaa,” naa Simoon Fedorone janate:

“Cuhanune jaun jaiti casaana nainihe. Nii baihate casaareeni,” naa Jesusone jana:

³⁷ “Chanuna ii sacunaa nainenereunte curuaanaa. Nainichaaun ichoreniha ohanune,” naa Fedorone jana:

³⁸ “Esinae chachu naineei cacoreniha ohine. Esinaena rauhijiriin ichei aitoreeunni. Iriha ataoharine ajiniate, nichata saain, ‘Jesoso cacha nihaunta,’ naa curiuiin,” nae Jesuso, Fedoro rai.

14*Cana Inaca rene turunaa najaan neein niha Jesusone*

¹ “Coa nererojoecaache. Cana Coaunera esenetaaichene rijijieein quesenetaauche. ² Lanaai Ofa loreri asaee turunaa najaan cuu turuhin raotojoein neeichene jaanu. Nenihane jananihane coatihā berihāun. Aihana jaunna, inara turunajaan rucuhēca cureeunni letonaa inara ajiniha. ³ Inara nenajaan rucuhēca cuhanune baihana coaiteen ureeunni, inara raa tajiha caniha neeichene coina. ⁴ Inarate nii curichaunnine jaan coitucuhiche. Nii jaunte nii cuhanune jaun turuha cunaa nainiquiche tonajelanaala,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone jaunte:

⁵ “Nii kuhina jaan coitucuhaacaanuta Curuaanaa. Inasiina coitucuhin urichaanuta,” naa Tomasine jana:

⁶ “Quere esenetaain tonoraichenete, Cana Inaca rene turuhin aina ichaoriquicheein. Nete laaen cacolane turuenerēein chunēi, rauhijiriin ichaonaa rauhi tera nihanuna jaun. ⁷ Rauhijiriin cacoitucuhichenete, Ofa Cana Coaunera coitucuhiche. Inae laaen enene caje coauneein Ofa coitucuhiche, inae cacoharaichene jaun,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone jana:

⁸ “Cana Inaca Cana Coaunera coarateeujan canacaanu quena, nii aina raotojoein nihacaunune coinara Curuaanaa,” naa Ferifine janate:

⁹ “Inae carajaain inara aina nihanu. Ta jaiti cacoitucuhichenete, Ferifi. Cacoharaerate Cana Inaca coarae. Aihana jaun, chanuna Cana Inaca

Cana Coaunera coaratihanu inara quene jerequiche. Tajian, ‘Cacoharaerate Cana Inaca Cana Coaunera coarae,’ naanune aonaquichene. ¹⁰ Ta Ofa suujua que suujuaquiin nihanune coitucuhichene. Coatiha casuujua caje rocohin quiicha jerei que irihaaun. Acaihanejeein Ofaacha jerenohichana ichaaun, Ofa suujue que suujuequiin nihanune jaun. ¹¹ Aihana jaaun Ofa suujue que suujuequiin nihanune esenetaeneichene nihanatiin, itolere ichacaunne coaraquiche inara nota que najaun esenetaaichenete ne.

¹² Esinae rauhijiriine aitoreeunni. Quesenetaerate quiicha ichai ichareein camuritoheriin niha natiin, Ofa rene tacaain aina nerichaunina jaun. ¹³ Cuu nihanune jana, cacurajateein chelai inaraacha latei bajaichenena, tiha cureeunni. Nitohaneena Cana Inaca Cana Coaunera ichanohin coaratihana cureeunni, Cana Inaca Cana Coaunera coitucuhin coroaquichene coina. ¹⁴ Nii jaunna, chelai bajaichene tereeunni.

¹⁵ Rauhijiriin esinae cacoelaichene, quere tonorauche. ¹⁶ Nitohaneein neeichenena, Cana Inaca bajareeunni, inara Coroatajanera letoaane coina. Inoaelu netiin chabana satonoe lanaalate inara aina niha cureein inara Coroatajanera. ¹⁷ Acate, esinae Cana Coaunera Suujue nereein. Nii Cana Coaunera Suujue coitucunaa nainecuruhi cacoitucuuruhi. Inarate laaen, raotojoein coitucuhiche inara aina nihana jaun. Inoaelu netiinte, chabana satonoe lanaala inara aina niha cureein. ¹⁸ Coatiha inara jaohin, inara ratiriha cainerinaain. Turuhana ureeunni, coaiteen inara aina nihanune coina. ¹⁹ Inae cacoharaaururinaain quesenetaichuru. Inaraachate laaen cacoharaa curiquicheein, inae coaiteen turuhanune. Ohanune caje ichanarihanuhina jaunte, jerichanejeein nitajenaachara nejeein niha curiquicheein, ichaohin nihanune rijijieein. ²⁰ Inae inara suujua cuhane enoha Cana Coaunera Suujuenete, Cana Inaca aina nihanune coitucuhin, canu aina neeichene coitucuhin, coitucuha curiquicheein. ²¹ Quere tonoraain neite, esinae rauhijiriin cacoelaicha nereein. Niite belaiha cureein Cana Inaca Cana Coaunera. Canu netonainiha natiinna inara belaaen, inara que necoharaeratereeeunni, raotojoein rauhijiriin cacoitucuhichene coina,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesoso canacaanu raina jaun:

²² “Chanuna canacaanuhacha rai ecocohin, leeochoauru que necoharaerateneereite Curuaanaa,” naa nii leeocho Jodasine jana:

²³ “Cacoelaichate quere tonorae. Niite belaiha cureein Ofa Cana Coaunera. Chaenna aina jiniiquiin Ofa aina niha cureeunni. ²⁴ Cacoelaiheite, caa quiicha beebejei esenetaene. Caa inara rai quiicha beebejei inaraacha aonajeite caletoaera- Ofa Cana Coaunera ere ne. ²⁵ Cau inara aina nihanune cojoataana, caritiin inara rai beebejeeun. ²⁶ Chaaen, Cana Inaca rene cuhanunete, cacoreniha Suujue letoareein Ofa Cana Inaca, inara suujua laraajiaain, inara suujuateein, inara coroatajanihane coina. Acate itolere que inara relareein, itolere caitojoan que coaquichene coina. ²⁷ Raotojoeinna inara rai necoeun. Canuhachana, Cana Coaunera tenojoin- raotojoein neeichene jaannu teeun. Nerinaain cabaiha nii rijijieein raotojoein neeichene jaannu teraanu. Aihana jaun, chaque casilanaala, raotojoein neeuche.

²⁸ Esinae rauhijiriin besichaaunlune rijijieeina, cau niha ureeunni coaiteen. Esinae cacoelaichenete rachoojoein neriquicheein. Nii

caletoaera Ofa renene cureeunni, jelai choaae jauhecotojoeriin inara coroatajanihane coina. ²⁹ Amuhanune ajinihana aitoon, inae icha-caaunne, ‘Esinaete aitelu,’ naain esenetaaichene coina.

³⁰ Inae nenacaeneein inara rai ereererinaaunni, inae urichaaain canu coitucuuruhi cachaauru letoaeranu Moconajaerane jaun. Canu jerenihanune, caniha cha chana nainerihe. ³¹ Nena, inauhene coara-jereeunni, caletoaera Ofa belaaain nere tonoraanune coaracuruha satine coina. Chajaauchete amuhacache. Inae jitariin bihanu inara rai, coitucuhichene coina,” naainte canacaanu amaain amue Jesoso.

15

“Canuna esinae rauhijiriin lenacai oba esine rijijieein neeun,” naa Jesosone

¹⁻² Nii baihate aina nerelanaa nichaanune rai:

“Canuna lenacai oba esine rijijieein neeun. Charijieein teeinti, lenacai oba une beraihaca, ajaanaa naineen. Caohatiin anasitiin inaana nuune cataaun uhajeein sauhin jaohaca, caohatiin nujua cutujuaain inaacane coina. Jana inacaeniha le unene, temura nainejeein tacaain sauhin jaohaca.

Nii rijijieein techu, cacoitucue lanaala, suujua coaraelanaala, rai suujua letonohacha ichara, naonjoain jaoha cureein moconajaera rene Ofa Cana Coaunera. Jana quere tonoraain canuhacha icharatei icharate, jeelai amuritoheriin suujua lararajiaain coroatajanereein Ofa Cana Coaunera. ³ Inara relaanune jaan Ofa Cana Coaunera aitoojoan esenetaain, tonoraain neeichene jaunte, inae inara suujua culeje Cana Coaunera, jianacoo neeichene coina.

⁴⁻⁵ Coanete jiniiquiin Ofa Cana Coaunera jerenohin ichacaache. Ainihane, jelai chujutoroain cacolane ichana naineriheiche. Charijieein teeinti, nujua caje nebeuha lenacai oba unene, ojoiin inae inaana nainene. Nii rijijieein techu cacolane, jelai caohachaain Ofa Cana Coaunera jerenohi ichana naineneriquiche. Jana, jiniiquin canu aina ichaquichenete laaen esinae Ofa Cana Coaunera jerenohi ichariquichein.

⁶ Chunocoha inara tabanejei, quere tonoraane janihanete, nitajiha cureein cahoachanainejeein, Moconajaera rene jaorichaaain Ofa Cana Coaunerana jaun. ⁷ Esinae rauhijiriin quere tonoraain neeichene, jiaonriha inara relaanune jaan baitiquichene. Chaelai inaraacha latei bjaaaichenete, tereein Ofa Cana Coaunera.

⁸ Nere tonoraain, naitoojoan beebejeeiche cachaauru rainete, inara coaraain, Ofa Cana Coaunera coroaeca cuurureein inara coaraauru. Nii banate esinae rauhijiriin quere tonoraera neein neriquichein.

⁹ Cacoelaiha Ofa Cana Coaunerane rijijieeina inara belaihun. Caa inara belaihanune rijijieein, inara suujua coaraain cacha belaaain neeuche. ¹⁰ Caa caitoonjoan tonoraain ichaain neeichenena, itolere bana inara belaicheeunni. Charijieein teeinti caletoa Ofa Cana Coaunerana jaan tonoraain ichaain nihanune jaun, canu belaaain ne, nii rijijieein.

¹¹ Itolereenein raotojoein rachojoein canu aina jiniiquin neeichene coinana aitoon. ¹² Caa inara belaaain nihanune rijijieein, ita belaaain neeuche. Nitohaneen neeuche, caa inara rai aitocoanne rijijieein.

¹³ Nainihei chatohanai, onaa niha natiin coasiin nihacane. Cana belaichaauru coreniha cana raaje netiha cuhacanetejian, nenacaaen caohachae, ichaohin neeuruha canaacha belaihurine jerena caaun. ¹⁴ Inarate quiicha belaiineein neriquicheein, caa inara letoaanune jaan ichaain neeichene. ¹⁵ ‘Canu cachaauru,’ narihaunni. Rauhijiriichana, ‘Canu belaichaauru,’ nareeunni. Chabana, ‘Naaonjoainte ichae,’ naain curuaanaacha ichai coitucuhin neniha cachana jaun. Nii jaunna, ‘Canu belaichaauru,’ naaun inara que. Carai aitiin caletooa Ofa najaan coitucueratihanu inara quena jaun, nainihaun canu, ‘Canu cachaauru,’ naain irihanu inara quene. ¹⁶ Coatiha inara, cariin carene uhin nihee-ichelu. Canuna inara ariin inara raain neeunlu. Nii jaunna Ofa Cana Coaunera rai arajiin cacha ariin raeraanu que inara letoaanune, inoaelu netiin neeneinu que. Nitohaneein neeichenete, chaelai latequichene, bajaaihe cacorenihane, tiha cureein Ofa Cana Coaunera,” nae Cana Coaunera Calaahi Jesoso.

¹⁷ Nii baihate: “Aonacuchena caa que aite, raotojoein jiniiquiin ita belaiin neeuche.

Rai cachaauru aina curuataain Jesoso cairichaaeriin neeuruha caa chauratane que nenacaaaurane

¹⁸ Inara coana jerelanaala, inara belaihurineha caa chauratane que nenacaaaurune, nii caje nainaauche, nenacaaen canu nichaun natiinte, cacoharanaa jerelanaala cacoelaihurine. Nii jaunte jelai amuritoheriin inara belaihurineerein. ¹⁹ Chauratane que nenea cacha neneeichena jaunte, inara belaiin, inara coana nainecurenereein caa chauratane que nenacaauru cachaauru. Canuna caa chauratane que nenacaauru caje inara raaunlu. Nii jaunte inara belaiin inara coana nainecurene caa chauratane que nenacaauru cachaauru, inae caa chauratane que nenea cacha neneeichene jaun. ²⁰ Aitocooaunlune tocohaneein, nihei chunei rai curuaanaa amurijiriin nei. Nenacaaen canu rohecauruhaluna jaunte, jerichanejeein inara rohecaaa cuurureein. Quere esenetaain tonoraaurute, jerichanejeein inara ere tonoraain esenetaaurureein. ²¹ Nitohanihate, cuurureein nii caletooaera coitucuuruhi nechu aansaineein nenacaauru cachaauru. Nitohanihate cuurureein, canu ere beebejeichene coreniha.

²² Acaauru rene turuhin, acaauru relaenihanune jana nihane, chaelai ujuaihoneein neeururihei niqui. Nete inae enene acaauru osa coreniha chunijiun nichoteurenereein. ²³ Nii cacoharanaa jerelanaala quere tonoraichurute, jerichanejeein nii caletooaera Ofa Cana Coaunera ere tonoraarene. ²⁴ Itolere, lenone faain, itolere cunaitenacaauru rautaaain, itolere ichaain acaauru notajaain, naaonjoaain inatiinte, coaracuruha nota que natiin, canu batohin, Ofa Cana Coaunerane maa-jeein batohin neeuruhane corenihate caseteco coaraa cuurureein. Nii coaracuruha natiin esenetaaurenihane colane aihururihei. ²⁵ Aitoha acaauru quiricha inoasesi cuhanene rijijieeinte, aihure. ‘Nechu jataain, joareein corenihate aina nejerateein jerecurenereein,’ naain aitoha acaauru quiricha inoasesi cuhanene rijijieeinte aihure, inae nitohanihane coina laenanohineein nihana jaun.

²⁶ Inae turuha urichaaain inara coroatajaneraanu. Canuna Ofa caje letoareeunni. Nii inara coroatajaneraanu- Cana Coaunera Suujuete esinae rauhijiriin caitoojoan que inara relaa ureein. ²⁷ Nii ainate

chaque casilanaala laraajiin canu aitoonjoan Cana Coaunera ere beebekeriquicheein cachaauru rai.

16

¹ Nii jaunna inara rai aitoon, inara rohecaauruhane, nererojoe-caain inara letoaanune jaan jianeichene coataana, caa caritiin aitoon inara rai, laraajiin abaantaain neeichene coina. ² Acaauru ita taojiaauruhana jaan loreri asaae enohichene janate, caje inara sitaa cuurureein. Chaaente, chunicoha inara tabanejei sohin jaoruhane, 'Jeriha Cana Coaunerana jaunne, caa ichaaun,' naa cuurureein. ³ Nii chabana Ofa coitucuelanaala, canu nihanatiin coitucuurenihana jaunte, nitohanain ichaa cuurureein. ⁴ Inae cuutihane bana, 'Esinaete aitelu,' naaichene coinana caa aitoon.

Chaelai ichana nainiha Cana Coaunera Suujuene

Jaiti jelai inara ratirihanune rai nenihanune jaunna, jauriaa caa que inara rai arenajaqueneun. ⁵ Inae laaen curichaaunni nii caletoaera aina nihanune coina. Nihei chunicohanejein nii cunaa jerichaaunna jaan bajaane que airijiin, ⁶ satii inaderaachaquiche caa que aito-coaunna jaun. ⁷ Inara rai tejian caohachare cuhanune. Jana cueniha-nune, urihei inara corianeein inara suujua lararajiaain, inara coroata-janeraaunu. Acate inara suujua lararajiaain, inara corihaneein inara coroatajanereein. Inae cuhanunena, canu letoareeunni. ⁸ Aca inae turuhanete, cacha relaa cureein, osaaocuruhane coitucuuruha cachaaurune coina. Chaaen techu, caohati ichaonaa que cacha relaa aicheein. Jana ichaonaa caoacha sacunaa jeriheichurute, casetecaa cureein Cana Coaunera, ⁹ osaaocuruhane saijieein quesenetaaurenihane coreniha. ¹⁰ Nii banate, esinaae rauhijiriin ichaonaa esine teraneein nihanune coitucuha cuurureein, Ofa nenajaun tacaa curichaaunnine jaun.

Inae canu coariheicheein cuutihane reeintiaain. ¹¹ Nii banate, M-conajaera aina jiniiquiin nosa coreniha caseteco coaraa cuururichaaine coitucuha cuurureein cachaauru.

¹² Niha arajiin inara rai quiicha beeni niqui, nete 'Quete toon aite,' naain coitucunaa naineneriquiche. ¹³ Inae turuha Cana Coaunera Sujuenete, rauhijiriin inara relaa cureein. Coatihua suujua caje rocohin aitoriaain. Aitoha Cana Coaunera najaan quete aitoha cureein, nitohaneein situsihane ajiniha coitucuhin neeichene coina. ¹⁴ Acate coraajeein canu nichaaunne biha cureein, cacoitucuhin neeichene coina. ¹⁵ Charijieein teeinti, itolere coauneraneein ne Cana Inaca. Niirijijieein inachu canu netonai neeun, Cana Inaca calaohi nichaaunne. Aihana jaun, coaa cojoaelatohache canu coitucueratiha Ofa Suujuene.

Inaderaichene baihate necoriha cureein inara suujua rachoojoenaa neein

¹⁶ Satonoote, caa basijiin cacoharaa curiquicheein. Nii baihajirite canu coaraa curiquicheein coaiten," nae Cana Coaunera Calaohi JESOSO.

¹⁷ Nii jaunte ita caje: "Tonaa nena, 'Satonoote cacoharaririquicheein, Cana Inaca rene curichaaunnine jaun. Nii baihajirite cacoharaa curiquicheein,' nae. ¹⁸ Chatonaa nena aite," naacaanu ita rai.

¹⁹ Nii jaunte, caje bajanaa jerichaanune coarajihane jaun: " 'Satonoote basijiin cacoharaririquicheein. Nii baihajirite cacohareeicheein,' naanune jaunna ita caje bajaache.

²⁰ Esinaena rauhijiriin aitoreeunni. Inaderanaa caaunte chanaa curiquicheein. Nii janate inara coroaeca cuurureein caa chauratane que nenacaauru cachaauru. Nete rachoojoenaaneein necoriha cureein inara suujua.

²¹ Charijieein teinti, nejanoana jeriha rai canaanaine nererojoe-caaure enecuru cunaa caaun. Jana inae lesajeein nejanoaane, inae nii cuna coacuelanaala raotojoein rachoojoein ne, nii canaanai coroaeca.

²² Nii rijjijeeinte nererojecaache niqúi ena. Nete, turuhin inara coaraa uhanune, aitoi riijtojoein rachoojoenaa neein niha cureein inara suujua cuhanai. Nihei chunei inara caje nii rulunaa nainera.

²³ Nii bana inae cacaje, ‘Chatohanein icharihacaanu,’ naain cacaje cha bajariheicheein, inara netonai coitucuriquicheeina jaun. Chaa-elai inaraacha latei bajaache cacorenihanete, tiha cureein Cana Inaca. ²⁴ Nihei caniha neeichene caje coaunein, cacoreniha chaaelai baja-heeiche. Bajaache cacorenihanete, tiha cureein Cana Inaca, raotojoein rachoojoein neeichene coina.

²⁵ Inae cuutihane bana caritiin, ‘Charijieein teinti naojoaen,’ naain cuaain, inara rai berihaaunni. Inae cuu tihane banane, nechú jataain rauhijiriincha cuaain Cana Inaca aitojoan que inara relareeunni, rauhijiriin aonaain coitucuhichene coina. ²⁶ Nii banate, inara raaje inaraacha latei bajaa curiquicheein. Nitohanihane bana, coatiha canu Cana Inaca rai aitorihauuni, ²⁷ inae raujiaain caje uhanune esenetaaichene coreniha inara belaiha Cana Coaunerana jaun. ²⁸ Canuna, Cana Inaca nenaja caje mituhin, caa chauratane que turuha uun. Inae caa chauratane ratiriin, Ofa Cana Inaca Cana Coaunera rene curichaaunni,” naa Cana Coaunera Calaoi Jesúsone janate:

²⁹ “Inae laaen aonacaanun rauhijiriin aitoihina jaun. ³⁰ Nii jaunna esinae itolere coitucuhin, esinae rauhijiriin Cana Coaunera caje uhine esenetaaanu. Aihana jaun, nihei nenacaan canacaanuhacha bajaanenunu, inae coitucuhacaanuna jaun,” naacaanune jana:

³¹ “Nii jaunchana esenetaaiche. ³² Inae cojoinaca que tiha. Eneete satiin ita caje riatoroaain, jelai cajoahin caratiriin amuriquicheein, nena jelai caa neneeun, caniha niha Ofa Cana Coaunerana jaun. ³³ Coitucuhichene jerena caunna caa aitoon, quesenetaain raotojoein rachoojoein neeichene coina. Chaaen inara netonai, caa chauratane que necairichanaa coaraa curiquicheeina jaunna, raotojoein rachoojoein necairichanaa abaantaichene coinana aitoon. Caa chauratane curuaanaa Moconajaera amuritohanune jaun, inara netonai laraajiin caa chauratane curuaanaa Moconajaera amuritohichene coinana, coitucuhichene jerena caaun aitoon,” nae Cana Coaunera Calaoi Jesúsone, aina nerelanaa nichaanune rai.

17

Cana Inaca bajaa aina nerelanaa nichaanune coreniha Jesúsone

¹ Niritohane baihate, jabatoroaain dede coarajeein:

“Inae caletoaana jaan ichacaanune jaan cojoanonaa que turuha. Chajaain laaen cacorataaneenu, ii jerenohi ichacaanune coina. ² Iite ii calaohinein nihanune cocoainaan, caa chauratane que caletoaai, satiin carai iicha teeuri cachaauru rai nitajenaachara nejeein nena

ichaonaa teraaunu que. ³ Leinjiin iichate nitajenaachara nejeein nena ichaonaa teraneei. Nii jana canuna, leinjiin ii letono Jesocurisitonein neeun. Nii jaunte nitajenaachara nejeein neeurureein cana coitucuhin nenacaauru. Coatiha chabana nitajeururinaain. ⁴ Inae caa chauratane que nenacaauru que ii coitucueratihanu. Chaaen nachu inae caletoaaina jaan nainaan. ⁵ Inoaenlu, jaiti necoauaeniha caa chauratanene ajiniha, cocoinanacainein nihanulune rijijieein, ii rene turuhanune, coaiten cocoinanacainein caeteu, coaracuruha satiine coinara Ofa.

⁶ Inae caa chauratane caje raain carai iicha tenojinhuru cachaauru que ii neeine coitucueratihanu. Icheineeinte neeure, caa carai iicha teuri cachaauru. Niichurute, chere aonaa in tonoraain neeure. ⁷ Inae laaen cacorataaneei jaan aina caletoai jaan ichacaaunne jaunte coaraain inae esenetaaure. ⁸ Caletoaaina jaan que acaauru rai aito-coaanna jaunte tonoraare, carai iicha tenojihuru cachaauru.

⁹ Coatiha caa chauratane que nenacaauru cachaauru, ii coitucuruhi coroatajaneine coina ii bajahaun. Caa carai iicha teuri cachaauru icheinein nenacaauru coroatajaneine coinana, canu Inaca neeine bajaun. ¹⁰ Satiin canu cachaneein nenacaaurute, jerichanejeein ii cachaneein neeure. Jerichanejeein techu, canu cachaneein neeure ii cachaauru. Nii jaunte jerichanejeein aihanune rijijieein ichaooore.

¹¹ Inae taenetojoein caa chauratane que nerihannu. Acaaurute jana jaiti caa chauratane que nedaa cuurureein. Canuna laaen inae ureeunni, ii aina nihanune coina. Ofa, carai caa iicha tenojihuru cachaauru coroatajaneu iicha jerei chana que. Charijieein teeinti canu coroatajanein canu rai iicha tei ichana que, nii rijijieein acaauru coroatajaneu. ¹² Enanetojoein cacorataaneine que, caa carai iicha tenojihuru cachaauru nihei leinjiinejei nitajihei. Leinjiin caa, ii quiricha inoasi cuhane been laenaerateeilune rijijieein cacoluruheraachate, inae nitaje.

¹³ Inae laaen enene, nii neeina jaaun urichaaunni iniha nihanune coina. Jaiti caa chauratane que nihanune chojoatana aitoon, raotojoein rachoojoein nihanune rijijieein, acaauru netonai canu rijijieein raotojoein rachoojoein neeuruhane coina. ¹⁴ Ii ere bihanu acaauru raine jana, esenetaain tonorauruhana jaunte, acaauru belaa in, acaauru rautaa in, acaauru coana nainecurene ii coitucuruhi, aihanune rijijieei, inae caa chauratane que nena cachaneein neurenihana jaun.

¹⁵ Ofa Cana Coaunera, coatiha ena, caa chauratane caje ranajaain dedeeu amanajaaine coina caitono nihei. Acaauru que Moconajaera janoriteein, acaauru coroatajaneine jerena caunna aitoon. ¹⁶ Moconajaera cachaneein nihanune rijijieein, carijijieein acaauru netonai inae Moconajaera cachaneein neuruhi. ¹⁷ Ii railhuruneein neeuruhana jaunna aitoon, acaauru suujua rucujueein, acaauru coroatajaneute, nejelau suujua cuelanaala leinjiin ii jerenohicha ichacurumii. Ii erete esinaae rauhijiriin ichaonaa caohacha teraneein ne. Chaelai janonaa bana nihei nitajiha ii ere esenetaain tonoraain nenacaaurune. ¹⁸ Charijieein teeinti, casuujua lararajiaain canu cocoinaanin caletoai, nii rijijieina acaauru cocoinaanin acaauru letoaan, ii ere beebejiha cuuruha caa chauratane que nenacaauru raine coina. ¹⁹ Acaauru corenihana nejelau casuujua cuelanaala

caletoaina jaancha ichaaun caraajenhane, acaauru netonai aihanune rijijiein nejelau suujua cuaelanaala relanajaanune rijijiein letoanajaanune jaancha ichacuruhane coina.

²⁰ Coatiha acaauruhacha coroatajaneene coina caitono nihei. Canu ere beebejeeuruhane, canu esenetaaichuru suujua rucujueein coroatajaneute, ²¹ jiniiquiin aihacane rijijiein, ita aina jiniiquiin raotojoein neein, nejelau suujua cuaelanaala ita coroatajanein, neuruhinete, esinaae ii caletoaine esenetaauruhine caa chauratane que nenacaauru.

²² Jeelai, nii canu cocoaain neeina jaana teeun acaauru rai, ita neein nihacane rijijiein, acaauru netonai ita neein neeuruhane coina.

²³ Chaaen nachu, casuujua cuhane neeine rijijiein, acaauru suujua cuhane neeun, jeelai ita neein neeuruhane coina, nii caje nainaan esinaae ii caletoaine coitucuruha caa chauratane que nenacaaurune coina. Aihute, cacoelaaine rijijiein, belainaaquine coitucuruhine.

²⁴ Carai tenajaaina jaunna, caniha nii nerichaunnine jaun caniha neeuruhane jereeun, nii ii necaohacha aina canu necaohacha coarajein neeuruhane coina. Chaaen necoanaa caa chauratanene ajiniha caje coaunein cacoelaaine coaracuruhane coinara Ofa,” naain te, ²⁵ “Rauhijiriin itolere coaunera Ofa neeine coitucuruhi caa chauratane que nenacaauru niqiu. Nena laaen canu ichoitucun. Caa carai iicha teeurite laaen, esinaae ii caletoaine coitucure, ²⁶ esinaae ii neeine coitucueratihanune jaun. Jelai choaae jauhecotojoeriine, ii coitucueratihajein sacureunni, esinaae cacoelaaine rijijiein acaauru belaaaine coitucuruhane coina, canu netonai nihanatiin acaauru aina nihanune coitucuruhane coina,” naainte Cana Inaca Cana Coaunera bajaaba-jaje Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

18

Caseteconein Cana Coaunera Calaohi Jesoso amauruha Romanocurune

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

¹ Cana Inaca aina irihane baihate, aina nerelanaa nichaanune amaain, Sedroon neein curuajaain nena nucuesoro jera que cue Cana Coaunera Calaohi Jesoso, cuu nii enuha inaa necojoai turuha canacaanu ainane coina.

² Nii jaunte raotojoein Jesoso cunajaa coitucuhana jaun, canacaanu caaijie turuha uhe Jodasi. Belaichanein niha Jesoso natiin, Jesoso coulurujueein soondarooru uhaain turuha uhe. ³ Nii soondarooru, chaaen batirichuru curuaanaacuru, fariseoocuru, naaonjoainuri letono folisiaacuru uhaain turuha uhe nii Jodasi. Rejoon, sabere rijijiein nena- esefara, naaonjoain que biji achunequuin, raafariin, cohinee, naaonjoain que conoquuin turuha uure. ⁴ Nii jaunte inae raotojoein nitohanai que siturichaanne coitucuhana jaun, acaauru que tacaain: “Chate ariicheta,” naain bajaa Cana Coaunera Calaohi Jesusone jana:

⁵⁻⁶ “Nasarete cocoaicha Jesusona arihacaanura,” naauruhane jana:

“Saan. Canune aca neeunra,” naa acaauru rai Jesusone janate, nii niicha uhauri soondarooru aina jiniiquiin janori nichaae richootoroalaain tocojoaai tacae nii Jesoso coulurujuera Jodasi. ⁷ Nii jaunte:

“Chate esinaae ariicheta,” naain coaiten enacoaunein bajaa acaauru caje Jesusone jana:

“Nasarete cocoaicha Jesusona arihacaanura,” naauruhane jana:

⁸ “Inae rauhijiriin bihanu inara rai. Canuna aca neeun. Cariha aaichene, caa caniha nenacaauru jianecuchete amuuruhine,” nae acaauru rai Jesuso. ⁹ “Coatiha leinjiinejein nitajerinaain carai Ofa tenojoinunri cachaauru,” naain inae aitosiha Cana Coanera Calaohi Jesusone jaunte nitohane.

¹⁰ Nii janate sabere sirihana jaun rocohitiin, que leinjiin uricho raotono nichajai beuhite Fedoro. Nii niicha uricho beuhitite batirichuru curuaanaa cachaneein nena- Malco ne.

¹¹ Nii jaunte: “Jelaiha curu cuhane nii ishabere teeura. Ta caletooa Ofana jaan icharichaunnine coitucuhin quesenetaaineta,” nae Fedoro rai Jesuso.

Batirichuru curuaanaa Anasi rene, caseteconein Jesuso amauruha soondadoorune

(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

¹² Nii jaunte Cana Coanera Calaohi Jesuso mucuure caseteconein soondadooru acaauru curuaanaa aina ahin, chaaen Jorioocuru rai folisiaacuru, naaonjoahunri.

¹³ Nitohaneein mucuhinte Cana Coanera Calaohi Jesuso amaaure soondarooru, Anasi loreri asaae. (Nii Anasite, Caifasi tanaa ne.) Nii janate, nii ajaanaa cuhane batirichuru curuaanaaneein ne nii Caifasi.

¹⁴ Nii Caifasite, jauriaa Jorioocuru rai “Cana caohachanu quetejian, cana atane coreniha ohane ore leinjiin cachara,” naain Jorioocuru rai erenaane.

Fedoro caje bajaa nii acuujua beraichane

(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

¹⁵ Canacaanuna, Simoon Fedoro aina Jesuso sacuha cuhacaanu. Nii jana, canu coitucuha batirichuru curuaanaa jaunna, Jesuso jiniichain enoon batirichuru curuaanaa loreri asaae. ¹⁶ Jana Fedorote nedae airiniha acuujua rohan. Nii jaunna, acuujua beraicha ranuna rai ereeun, Fedoro enoaane coina.

¹⁷ Nii jaunte Fedoro enoaain: “Tana taa cacha aina nerelanaaneeine,” naain bajaa Fedoro caje nii acuujua beraichane jana:

“Acanihahaunta,” naain benaa jerene Fedoro. ¹⁸ Nii jaunte, jelarotohana jaun usi mocohin que nichaateeuruha Anasi cachaauru, Jorioocuru rai folisiaacuru, naaonjoainurine jaun acaauru aina nichaatiha ne Fedoro.

“Chaquete cachaauru relaaita,” naain, Jesuso caje bajaa batirichuru curuaanaane

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

¹⁹ Nii jana, cuu nii loreri asaae ucuha cuhane niha Cana Coanera Calaohi Jesusone janate:

“Chauru caa iicha relaaurineein ne. Chaquete acaauru relaaita,” naain bajaa Jesuso caje batirichuru curuaanaane janate:

²⁰ “Satiin aonajeeuruha cachaaurune acatiha teeinna canu, rauhijiriin aitonajacoon. Coatiha asinojineein cachaauru relahaun. Sina-coca asaae, satiin itataojiauruha Jorioocuruna jaan Teenforo asaaene acaauru relanajacoon. ²¹ Chanuna nii bajaai cacaje. Nii relanajaanune jana aonaraauru caje bajaaute, raajenhane acaauru relaanune jaan beeuruhine,” nae Jesuso.

22 Niritoha Jesusone janate, ecu niha Teenforo rai folisiaana jaun: “Niritiina ereree batirichuru curuaanaa rai te,” naain Cana Coaunera Calaohi Jesoso meri faohitohane jana:

23 “Baaso neeinoona aitoon. Chanuna caque ichohi tein aitoi,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso nii Teenforo rai folisiaa rai.

“Acanihahaunta,” naain nesuujiha Fedorone

(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

24-25 Nii batirichuru curuaanaa Caifasi loreri asaae niha Jesusone tonohanaute, jelai cuu inae neoriha Fedorone jana: “Ta ii taa cacha aina narelanaa neeine,” naain bajauruhane jana:

“Acanihahaunta,” naain benaa jereniha Fedorone jana:

26 “Tana, ii coaracaunlu aina, enuha inaa neonjoai jana neeine jananeta,” naain bajaa leinjiin batirichuru curuaanaa cacha- nii niicha uricho beuhiti cacha araineein nenaane janate:

27 “Acanihahaunta,” naain nesuujiha coaiteen Fedorone jana, inae ere ataohari.

Jesoso coulurujeeuuha Filato raine

(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)

28 Nii janate Caifasi loreri caje coberenadoro Filato loreri asaae Cana Coaunera Calaohi Jesoso amaauruhane jana, inae nemataracajiha janonaana jaun, enonaa nainecurene Jorioocuru, coberenadoro loreri asaae. Jorioo neniha nii coberenadorona jaunte, coberenadoro loreri asaae enonaa nainecurene Jorioocuru, enooruhane Fasocoo beseta bitoanaa nainecurenihane coataa. 29 Nii jaunte airiniha mituhin:

“Chatohanai ichaane corenihana caa cacha colurujueeiche,” naain bajaa coberenadoro Filato, Jorioocuru cajene jana:

30 “Nechu aansai taebinaen neein nenihanenoona, ichei colurujuerichaanu,” naauruha Jorioocurune jaunte:

31 “Saan. Aihachuhisi niqui. Inara, amaain jeriquichene tocohanein teeuche,” naa Filato, Jorioocuru raina jaunte:

“Nihei canacaanu rai rauhi, chunei sohin jaohacaanune coinata,” naaure Jorioocuru Filato rai.

32 Rauhijiriin coitucuhin, “Naaonjoaainte catinaa cuurureeincha,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesusone rijijieeinte, rauhijiriin ichacure.

33 Nii jaunte coaiteen enacoauneein loreri asaae Jesoso cotijiain, caje bajae Filato: “Ii ina Jorioocuru curuaanaa *rey* neei,” naain bajaa caje Filatone jana:

34 “Ishuujua cuhane aitiina bajaai. Ainihane leochauruna ichei Jorioocuru curuaanaa nihanune que aitoha,” naa Filato rai Jesusone janate:

35 “Chasiinna Jorionichaaunne coalanaala caraajenihane aitiin aitoreeun. Charaaichuru, batirichuru curuaanaacurute carai icholurujue. Chatohanai najian ichaaite icholuruhecare,” naa Filatone jana:

36 “Coatiha cajiha caa chauratane que nenacaauru curuaanaa nihaaunta. Caa chauratane que nenacaauru curuaanaa nihanunetera, sonaacurure quere tonoraeraauru, catohanein caetecuruha Jorioocurune coataa,” naa Jesusone jana:

37 “Aihana jaun, iina curuaanaa *rey* neeite,” naa Filatone janate:

“Ejeen, aca nichaaun. Nii aitohine rijijieeine acaneeun. Canuna caa chauratane que uhin nejanoaaunlu- cachaneein, esinae Cana Coauneraacha jerei rauhi coitucuuruha cachaaaurune coina. Satiin Cana Coauneraacha jerei rauhi tonoraaurerate quere tonorae,” naa Jesusone jaunte:

³⁸ “Chatohanai Cana Coauneraacha jerei rauhi esinena,” naain bajaa Filato, Jesoso cajene baihate, enacooauneein coaiten mituhin Jorioocuru aina iriha cue.

“Coatiha chatohanai ichaai carai caa cachata. ³⁹ Inarate, Fasocoa beseta naineei, Fasocoa beseta catainajeein, naaonjoain niha catohanai casetecone, nii beseta situ reeintiaain jianerate najaaquiche. Tonaquiche, jerecuchene caa Jorioocuru curuaanaa *rey* jiane beseta situ reeintiaain,” naa Filato, Jorioocuru raine janate:

⁴⁰ “Aihei. Coa nii jianiha. Nii Barabasi jianeeujian laaen,” naainte nujuuae soaisoaihure Jorioocuru, Filato rai, nii Barabasi asijiautoneein nena que.

19

¹ Nii jaunte Cana Coaunera Calaohi Jesoso bisichate rai soondarooru que Filato.

² Nitohaneein bisihuruhane baihate, ojoa caje janojoin comai curuhacure Jesoso couturi que. Nii baihate coaiten que cajione lanaajiojoi curuhacure.

³ Nitohaneein teeuruhane baihate, Jesoso rohan turuhin: “Caa Jorioocuru curuaanaa *rey* coaracuchera,” naain Jesoso meri faohafacoaure biji que Romanocuru rai soondarooru.

⁴ Nii janate jelai caje mituhin Jorioocuru rai: “Coaraquichene coinana caa cache mitaa uun, neniha que chatoanai baaso ichaenihane coara-caunna jaun,” nae Filato.

⁵ Nii jaunte, nae ojoa que jerichanejeein comaiquiin, lanaajiojoi que cajionequiin mituha uhe Jesoso. Mituha uha Jesusone janate: “Caa cache coaracuchera,” nae Filato.

⁶ Niritoha Filatone jaunte, Jesoso coaraain: “Coroso que teeuche. Coroso que teeuchera,” naain nujuuae soaisoaiuruha batirichuru curaanaacuru, folisiacuru naaonjoainurina jaun:

“Inara amaain coroso que teeuche. Neniha carai que chana jaunna, nitohaneein tenaa naineneeun canu,” naa Filatone jana:

⁷ “Canacaanu quiricha inoasi cuhanete aite, nitohaneein nei nihane sohin jaohacaanune coina. Cana Coaunera Calaohi niha nocoetohane corenihate caohachae, sohin jaohacane,” naauruha Jorioocurune

⁸ aonajihane jaunte, jataain casi Filato.

⁹ Nii jaunte nacoauneein loreri asaae enohin:

“Chaa cajena unaaneei,” naain bajaa Filatone jana, inauhene chujuhe-quiin aonaje Cana Coaunera Calaohi Jesoso. ¹⁰ Nitohaneein tonoraeniha Jesusone jaunte: “Chanuna catoonraeneei. Tana cocoinanacaineein nihanune coitucuhine. Canune nainereeeun coroso que ii teratihanune. Chaaen nachu naineeun caa ii colurujueeuruhane jaan caje jianacoo chetichaaunne,” naa Filatone jana:

¹¹ “Cocoinanacaine lanaala cheteen nii jereniha Cana Coaunerane, canasia nainihe. Nii jaunte, chamurijiriin osaque caa catohaneein ichei

caetera,” naa Cana Coaunera Calaoihi Jesusone jaunte, ¹² Jesuso jianena jere Filato niqui. Nete:

“Jiaohine jianeene. Aca, curuaanaa *rey* neein nenea jerihane jaun, caohacharihei jianeene. Jianeeinete, satiin inara curuaanaacuru curuaanaa enferadoro aina nejeratenaa neriquiin,” naauruha nujuae soaisoain Jorioocurune jaun, ¹³ Jesuso raerate, nii Cabata naauruha Ebereeo ere cuhanene jaan- ajeri caje ichanohineein nenea aranichoae uhauruhane coina. Nitohaneein raerateeuruhane jaun, raain turaauruhane jana, nii casetecocuru neruujuena jaun nelauriariin lauheque nelaurianaana jaan rori choaae, ¹⁴ enoto chujutaain Fasocoa catainajeein. Nii jaunte nitohaneein raerateein:

“Nocoo inara curuaanaa *rey*,” naa Filato Jorioocuru raine jana: ¹⁵ “Coroso que teeuchete coaraain cuu ohine,” naain nujuae soaisoauruhane jana:

“Chasiinna inara curuaanaa *rey* tereeun coroso que,” naa Filatone jana:

“Romanocuru curuaanaa enferadorohachate canacaanu curuaanaa *rey* neein nera. Nihei nii baiha curuaanaa *reyta*,” naauruha batirichuru curuaanaacuru Filato raine jaun, ¹⁶ acauru que Jesuso amaerate Filato.

¹⁷ Nii jaunte nii Jesuso amaain, que corosonu baijieratecuruhane jana, Couturi Bejoneein curuajaain nenea atane ucuuno que baibaichaaain amaain, nii coroso tiha cue Jesuso. (Nii Ebereeo ere cuhane Colocota naauru najaan- Couturi Bejeroo.)

¹⁸ Nii janate cuu coroatajai coroso que, cuu neeuruha coroatajaain soserenaacaurune jaun, acaaru cataaun Jesuso teure coroso que, leinjiin jera que, leocha jera que, naaonjoaain.

¹⁹ Nii janate, cuu Jesuso curuaa laenaerate Filato. “Nasarete cocoaicha Jesuso, Jorioocuru curuaanaa *rey*” nasiin laenerate coroso que, tabara que teein Filato. ²⁰ Nii jana arajiin Jorioocurute nii Jesuso curuaa Filatohacha laenaeratei ereretaure, nii Jesuso teeuruha coroso quene jaan caje icharaeniha Jerosaleenne jaun. Ebereeo ere, Curieco ere, Romano ere, naaonjoain que nichata lauriin erenaa cuhane teinte laenaure, nii que erenaa inaurera ereretaauruhane coina.

²¹ Nii jaunte: “Coo, Jorioocuru Curuaanaa *rey*neein teein laenarati-hara,” naaure Joriocurunein batirichuru curaanaacuru Filato rai. “Nii Jorioocuru curuaanaa *rey* niha nocoeti, nasiin laenaerateura,” nau-ruhane jana:

²² “Nii rijieeincha nedaainera,” nae acauru rai Filato.

²³ Nitohaneein coroso que Cana Coaunera Calaoihi Jesuso curaboain teeuruhane baihate, Cana Coaunera Calaoihi Jesuso cajione raure jenai soondarooru. Rai nobirine maajein raure. Rai nobiri, coaracuruhane jana nirijieein ijjabereeonu farueraelanaala toconojoji inelanaala niha nii rai nobirine jaun: ²⁴ “Coo soaihachete naajein amaacache, nenacaaentejian caohachare naajeen amaacachene. Aihute que necoatijianaa neeine, chariji rai neeincha nedareein,” naaure soondarooru. “Ita raite cacajione leruhin raaurureein que necoatijiain,” naa Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhanene jaunte, nii Cana Coaunera Quiricha cuhane aitohane nainaane coina nitohaneein teure soondarooru.

²⁵ Nii jaunte, inae Jesuso mucuuruhane coitucuriin, coroso asaee cuhin coaraje rai neba, nichatajai enecuru aina. Nocoasai, Cureeofasi

comasaineen nenea- Mariha, Mariha- Maadala bene, naaonjoaain.
 26 Nii janana cuu nihacaanu, jataain niicha belaii nichaanune temecocahaanu neba ainane jana, neba coaariin:

“Nii ii calaoita oma,” naa neba raine baiha:

27 “Nii chobata,” naa caraina jaunna jerichanejeein cafojiara raanune rijijieein raain amaaun caloheri asaae.

Oha Jesusone niha

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

28 Inae nitohaneen nihane coina letoaa Cana Inaca Cana Coaunerane nainaane coitucuha raotojoeinne jaunte, inae Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhane aitosiha inaena jaun: “Cocoiintohanura,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesuso.

29 Nii janate baichaje laaojiri nainecojoain ecu niha bino baasone jaun, enuha que sie rijijieein nenea nujuateen, nii bino sisiaain Jesuso ujuaae que suesuecaauruhane jana, ³⁰ nii bino baaso cohane baiha: “Inae laaenra,” naain ocoai couturi tijitiaain ohe Cana Coaunera Calaohi Jesuso.

Jesoso jaleri rucuaitha leinjiin soondaro rejoin quene

31 Le janojoein lanaa Fasocoa besetane janate, Filato rai aitoha cure Jorioocuru, coroso que nenacaauru anaae bacoerateen, naain nii coroso caje rocoeratenajaain, naain rucuhenaaratiha Filatone coina, nabana nebetacanaa janonaa bana cuu neeuruhane, coaranaaca cachaaurune coataa, acaauru rai jataain beseta tabaineen niha Fasocoa besetana jaun. ³² Nii jaun soondarooru letoaa Filatone jaun, cuhin nii Jesuso ajiniha coroso que nenacaauru anaae bucu bateeichure soondarooru.

33 Nii baiha Jesuso rohan turuhin coaracuruhane jana, inae oha Jesusone jaun, rai nanaae bacoorene. ³⁴ Nete laaen rai nanaae bacooreni-hane caniha laaen, rai jaleri rucuaaite leinjiin soondaro rejoin que.

Nii janate rai jaleri rucuaithane jana chujuhare ichana, acau que jasisiin.

35 Canuna coaraneen aitoon inara rai, inara netonai rauhijiriin aonaain esenetaaichene coina.

36 “Nihei chatohaneei bacoorurihaainta,” naa Cana Coaunera Quiricha Inoaesi cuhanena jaunte, Jesuso bucu bacoorene.

37 Cana Coaunera Quiricha Inoaensi leeocho cuhanete “Focooruhane janate, inauhene coarajiha cuurureeinha,” naain aitohane rijijieein coarajeure.

Oo jana ajeri jachu cuhane Jesuso jaberoco teeuruhane

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

38 Nii janate Cana Coaunera Calaohi Jesuso jaberoco bajae Filato caje Arimatea cocoaicha Jose, rucuhacuruhane coina. (Nii Josete asinojoneen Cana Coaunera Calaohi Jesuso ere tonoraera ne, leeochoaauru Jorioocuru coasiha.)

Nii jaunte, Jesuso jaberoco jianiha Filatone jaun, Jesuso jaberoco raain amae.

39 Nii janate turuha uhe nii jauriaanejeein janotiin Jesuso rene turuhin erenaa Necedemo netonai, nichatachoonca quironeen meentoon tocohaneein nenea ujjuuai uhain.

⁴⁰ Nitohaneein Jesoso jaberoco amaain, nii juujijiai que rujuaain, cajione que baluluhin conajaain, Jesoso jaberoco rucuheca cuhe Jose, Necodemo aina.

Nitohaneinte onaa rucuhecure Jorioocuru, nitohaniha acaauru ichaona jaun.

⁴¹ Nii Cana Coaunera Calaohi Jesoso teeruha Jorioocuruna jaaunte ne enuha inaa neeonjoai. Nii enuha inaa neeojoain janate ne atanebana. Ecute ne achasineneein ajeri jachu- jaiti lesajeeinejein onaa teeurenihana jaun. ⁴² Cuhante Jesoso jaberoco teeure, ichuunejeein niha cajene jaun, chaaen inae beseta bitoauruhane coina neruujihajeeuruha Jorioocurune jaun.

20

Ohane baiha ichanaa Cana Coaunera Calaohi Jesosone

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

¹ Semana nunuhe tomiho cojoanonaa bana nocohejiriin cuhin, jaiti nocohetoojoaane jana turuhin coaraa Mariha Maadala benene jana, inae fueraene nii ajeri jachu. ² Nii jaunte soroneein jelaiha uhin, Fedoro, canu, naaonjoainihacaanune rai biha uhe. “Aanca chaainti cana curuaanaa. Chu chaainti amaureta,” ³ naain biha canacaanu raina jaun coaraa cuhacaanu.

⁴ Nii jaun, ita jiniichaain soroneein cuhin coaraa cuhacaanune jana, Fedoro reroriin cuhin, turuhin ⁵ metoraain coaracaunne janate, cuu ne cona. Nena laen enohin coaraeneeun.

⁶ Nii janate canu caaijie turuhin, enohin, coaraa Fedorone jana, cuu ne jaberoco conaauru. ⁷ Nii janate nejelau ne nii Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito couturi cona, nejelau maromarorinhineein seeque.

⁸ Nii janane canu netonai enohin coaracaunna jaun, ichanaa Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone esenetaaun. ⁹ Cana Coaunera Quiricha Inoasi cuhane besihane jana niqui, “Naaonjoarichaaaine quete aite,” naain coitucusinaaunlu. Nena canacaanu nota que coaracaanune jaun, caohachaaain coitucuhin esenetaacaanu.

¹⁰ Nitohaneein coaracaanune bihane nenaanjaun cauha cuhacaanu.

Oo caje ichanaain ecooca Jesosone

(Mr 16.9-11)

¹¹ Nii janate cuu nii ajeri jachu rohan nedaain chanaechanaje Mariha-Maadala bene. Chanaaechanajeein metoroaain nii ajeri jachu coaraane jana, ¹² cuu laurujua laurujuaaure Cana Coaunera letonocuru anjeraauru somanerei que cajionequiin Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito jaberoco teeruhana jaun, leinjiin couturi nichajai que, leecha tija nichajai que naajoain.

¹³ Niichurute: “Chate coisiita,” naauruhane jana:

“Carai curuaanaa jaberoco amaauruhana jaunna coisiunra. Chu chaainti amaain teeureta,” naane baiha, ¹⁴ jaotoroain janori nichajai coaraa Marihane jana, rai chujuhaca Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone jana, acanihane coitucue.

¹⁵ Nii jana: “Chana coisiite ene. Chana arii,” naa Jesocurisitone jana:

“Nii enuha inaa beraicha niha,” beein: “Ti amaaine, carai nii amaain teeine jaa jelai beeune coanicha,” naa Marihane janate:

16 “Mariha,” naa Jesocurisitone jana, nejaorocoain rautain Jesoso coaraain:

“Raboni,” nae Mariha.

“Cacha relaera,” naanete aite Ebereeo ere cuhane.

17 Niritiin coinetein mucunaa jeriha Marihane jana: “Caiha neeu. Jauriaa coa cadadaara, jaiti iniin Ofa coaraenihanune jaunra. Chajaincha cacoelaichaauru rai canu benihura. Jaitina iniin, Ofa Cana Inaca Cana Coaunera rene iniha cureeunnicha,” naa Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone jaun, ¹⁸nii Cana Coaunera Calaohi aina nerelanaa nichaanune rai biha uhe Mariha Maadala bene.

Aina nerelanacaauru rai ecooca Jesusone

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

19 Tomiho cojoanona bana nihana jaunna, nii cojoanotiin cuhane ita taojiacaanu nii Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito aina nerelanaa nichaanune, caohatiin acuujua fuhin Jorioocuru coasiha.

Nii janate enohin, canacaanu cataaun neoritiin: “Raotojoein rachoojoein neeuchera,” nae canacaanu rai Jesocurisito.

20 Niritohane baihate, biji que curabo cure, jaleri que rejoin cure, naaonjoain coarate canacaanu que.

Nii jaunna rachoojihacaanu aina nerelanaa nichaanune, coaiten canacaanu aina nihana jaun.

21 Nii baihate enacoauneein: “Raotojoein rachoojoein neeuchera. Charijeein teeinti, caletoe Ofa, nirijieinna caa inara letoaunra,” nae canacaanu rai Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito.

22 Niritiinte canacaanu couturi jiririin: “Cana Coaunera suujue rauchera. ²³Chunei osaaona que inara suujua acatequichenena, canu netonai nii osaaona que casuujua acatereunnicha. Jana aineeinchene, canu netonai airihaaunnita,” nae canacaanu rai Jesocurisito.

“Tomasi, caa canu biji alarijia cuhane ii biji couturi enoain coaraau,” naa Jesusone

24 Nii janate, inae amuha Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone jana, turuha uhe Tomasi, nii fafone neein, niicha curuaatehuri. Nii Tomasite Jesocurisito aina nerelanaa nichaanune lechoonca coroataja ne.

25 Turuha Tomasine janate: “Cana Curuaanaa coaracaanura,” naain bihacaanu Tomasi raine janate:

“Biji larijia que curabo cure coaracaanne banaachane, esenetareeunni. Chaaen cuhane canu biji couturi enoain, chaaen jaleri que rejoin cure cuhane canu biji couturi enoain, naaonjoain coaracaanne banaachane nainereunni esenetaanunera,” nae Tomasi, rai bihacaanune jana.

26 Nii baihate foosa janonei cuhane, coaiten jelaiha enacoauneein ita taojiacaanune janate laaen, canacaanu aina ne Tomasi. Nii jana caohatiin fueraa acuujua saijieein enohin canacaanu cataaun neoritiin: “Raotojoein, rachoojoein neeuchera,” nae canacaanu rai Jesocurisito.

27 Nii baihate: “Tomasi, caa canu biji larijia cuhane, ii biji couturi enoain coaraau. Chaaen chu caa canu jaleri que rejoin cure cuhane, ii biji couturi enoain coaraain esenetaachaa, baaso coacuelanaala,” naa Jesocurisitone jana:

28 “Canu Curuaanaa Cana Coaunera” naa Tomasine jana:

29 “Inae laaen Canu esenetaai ichaajenihane coaraina jaun. Raoto-joeinte niha cuurureein, catohanein nihanune coaraelanaala que-senetaeraauru,” nae rai Jesocurisito.

Esenetaaichene coinata, laenanohineein ne caa erenaa

³⁰ Itolere ichaainte coarate Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito. Nete satiin laenanohineein nene caa quiricha cuhane. ³¹ Cana Coaunera Calaohineein niha Jesusone esenetaaichene coinata, laenanohineein ne, esenetaaichene, ichaonaa caohacha, chabana nitajeniha cachane jaan raachene coina.

21

Rede jaohajihacaanune jana, canacaanu rene ecooca Jesusone

¹ Nii baihate Calileea conemuri auhaniha, aina nerelanaa nichaanune rai ecocoe coaiten Cana Coaunera Calaohi Jesoso, rede jaoha nihacaanune jana. ² Nii janana laaen Fedoro aina nihacaanu, Tomasi nii fafione naauru najaan, chaaen nii baiha Natanaaeli, Calileea caje unaa Canaau cocoaicha, chaaen Sebedeeo calaohi nichaaunne, chaaen eleechoa coroatajaain, naaonjoaain nihacaanu Fedoro aina. ³ Nitohanihane coinanu quete: “Redena jaoha cureeun,” naa Fedorona jaun:

“Tana iniha uhacaanu,” naacaanune jana:

“Chajaauchetejian aihane cunichaache,” naa Fedorona jaun, cuhin bote cuhane fauhin, cuhin janoaajeein rede jaohacaanu niqui. Nii janane leinjiinejein ate mucuujenihacaanu. ⁴ Nii jana, inae mataaquiin uha janonaane jana, nemuri auhaniha ecocoe Cana Coaunera Calaohi Jesoso. Nii janana, aca nihane coitucuenihacaanu.

⁵ Nii janate: “Enamanaacuru, ta ate mucuhichene,” naane jana:

“Aihahacaanuta,” naacaanune janate:

⁶ “Cana raotono nichajai bote jera que, rede jaohichenete ate muriquicheein,” naane jana, nii bote jera que jaohacaanune jana, esinae ate mucuhacaanu.

Nii jaunna ate anaai caaun nii rede tijichasinihacaanu.

⁷ Nii janate: “Cana Curuaanaate aitera,” naanu Simoon Fedoro raine jana, aohanrihane rijieeoritiin torosaacha baaejeein nihana jaun, luhecotariin cajione curujuain acauhanau fautiin Jesoso rene turuha cue Simoon-Fedoro.

⁸ Nii janane bote cuhane caaijie cujueein turuha cuhacaanu rede tararajeein, ate caaun lemuequiin, lefasha metoroneein lanaa nemuri auha cajena jaun. ⁹ Najauriaain inihacaanune jana, cuu ne canacaanu ajiniha usi lanarotiin. Nii jana nii usihanau niha leinjiin atene jana, cuu ne faan.

¹⁰ Nii janate: “Nii ena inaraacha mucuhi ate uhauche,” naa Jesocuristone jaun, ¹¹ bote cuhane fautiin nii rede tararae Simoon Fedoro, carene choaae. Lefasha saochoonca nichatajaa ate tabai inatiinte, nii rede soaine.

¹² Nii janate: “Chajaauchete inara suuri noite,” naane jana, “Chaneeina” naain bajanaa nainenihacaanu, raotojoein Cana Curuaanaa Jesoso nihane coitucuhacaanune jaun.

¹³ Nii janate, tajiha uhin nii faan raoriin, canacaanu nainetiin chalue. Jerichanejeein techu, nii ate basicho chalue canacaanu nainetiin. ¹⁴ Nitohaniha Cana Coaunera Calaohi Jesoso, oo caje ichanaain, canacaanu rai ecoocane nichata sai cuhane.

“Cacoelaaina” naain bajaa Jesoso, Fedoro caje ne

¹⁵Inae nainaan canacaanu suri noitichaanune janate: “Jonasi calaohi Simoon, cau nenacaauru leeochoaauru amuritoheriina ii coichana aina cutaain cacoelai” naain bajaa Cana Coaunera Calaohi Jesoso, Simoon Fedoro cajene jana:

“Ejeen. Iite ichoelaihanune coitucuhicha curuaanaa,” naane jana:

“Aihane quere esenetaurera beraihura,” naane baihate coaiten:

¹⁶“Jonasi calaohi Simoon ii coichana aina cutaain cacoelaaina,” naain bajaa Jesocurisitone jana:

“Iite ichoelaihanune coitucuhicha curuaanaa,” naane jana:

“Aihane quere esenetaain tonoraeraauru beraihu,” naane jana coaiten:

¹⁷“Jonasi calaohi Simoon, ii coichana aina cutaain cacoelaaina,” naain nichata saain bajaane jaunte, inaderaain:

“Ejeen. Iite itolere coitucuhin, esinae ichoelaihanune coitucuhicha curuaanaa,” naane jana:

“Aihane quere esenetaain tonoraeraauru beraihu. ¹⁸Esinaena aitoonra. Enamanaaneeinne banate, necoreeteen, chunijiu cunaa jereinajaaun curejetohi. Jana, inae biinaa neeinete, ichoii caeceaecaaine jana, ichajione curujuaain, cunaa jereeneina jaaun niha natiin chamaaurureeinha,” nae Simoon Fedoro rai Jesoso. ¹⁹Niritoha Jesoso, “Naaonjoainna Cana Coaunera ere tonoraanune coreniha oha curee-
unni,” naain coitucuha Fedorone coina.

Nii baihate: “Quere tonoraeraneen neeu, inoaelu netiin,” naane jana, ²⁰jaotoroalaain canu coari Fedoro, acaauru caaijie cuhanune jaun.

²¹Nii jaunte: “Chataenriha jana caa,” naa Fedorone janate:

²²“Chaquena aasare ichai. Canu jerichaaunete nacoauneein turuhane que tiaaajoaain ichaonaa naine, Ii laaen quereecha tonoraau,” nae.

²³Niritohana jaunte, orihaunnijiecha naaure ita rai nii canu aina Cana Coaunera Calaohi coitucuurera. Coatiha oenerihanuhinne que aitohi. Netechu jataain, “Chaquena aasare ichai. Canu jerichaaunete, coaiten turuhanune que tiaaajoaain ichaore,” nae Fedoro rai caque Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

²⁴Caraajenhane coaraain, laanaanune jaunte, esinae rauhijiriin ere-naa ne.

²⁵Itolerete niqui ichae Cana Coaunera Calaohi Jesoso nete saain laenanohineen neene. Satiin laenanohineen nihane, nerihai caa chauratane que tenaana jaan.

Cana Coaunera Calaohi Jesoso Cocoinanohichuru Afosotooru Ichanohichuru

Afosotooru rai, tururai niha Cana Coauneraacha letoanaa jerei- Cana Coaunera Suujuene

¹⁻² Nii nunuhe caje coauneein, niicha ichanohin ichaain, cachaauru relaalu Cana Coaunera Calaohi Jesoso dedeeu cauha cuhane que tiaa-joaaine quene, caa ichei beein, jauriaanejeein laenaunlu, jataain ii belaichaaunna jaunra Teofilo.

Chaen techu dedeeu cauha cuhane ajiniha, rai afosotooru- niicha cocoinaenenuuru cotijiaain raain suujua tenajaerate Cana Coaunera Suujue que acaauruhacha ichanenenu coitucuhin ichacuruhane coina. ³ Ohane baiha jetaote, jenachoonca janoneein cachaneein ecocohin, acaauru rai Cana Coaunera Cojoanonaa que ereereje esinae rauhijiriin oo caje ichanaain enacoauneein ichaohane esenetaauruhane coina.

⁴ Jaiti Jerosaleeun niicha cocoinaauri afosotooru aina nihane bana jetaote:

“Jiaaonriha caa Jerosaleen caje chunijiun cuhichenera. Aitocoaunne rijijieein inara rai Ofaacha tenaa jerei cohacuche jauriaara,” naain chunijiun cuuru caohateein jetao,

⁵ “Esinaete rauhijiriin acau que cacha baotisaain cojounacateraate Joaan. Nete inara chaabana nejein Cana Coaunera Suujue que, baotisaain cojounacatenohineein niha curiquicheeincha,” naain jauriaanejeein acaauru rai beelu jetao Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito nitohanihane coina.

Dedeeu iniha Cana Coaunera Calaohi Jesosone

⁶ Jesoso aina ita taojiaain neeuru najaauun jetaote:

“Eneena coaiten jianacoo Israaeli cocoaicha nichaachene mitareeita Curuaanaa, raotojoein cana ichao que ichaohacachene coina,” naain bajaauruha niicha cocoinanenuurune jana jetaote:

⁷ “Nainiheeiche inara nii coitucuhichenera. Chatohanai bana chaainti, nii ichaa cureein Ofata. Leinjiin acaachate nii coitucue niqicha. ⁸ Nete inara ichoae fauha Ofa Cana Coaunera Suujuene, nii aina itolere ichana naineriquicheein inara netonaicha. Chaente chatohanai que casilanaala, laraajiin itolere Jerosaleen sacutaain, itolere Jodea batane, Samaria batane, naaonjoainuri sacutaainchuru amuhemujueein canu ere beebejiha curiquicheein, itolereenein chauratane sacutaain canu coitucuuruhane coinara,” nae jetao acaauru rai Jesoso.

⁹ Niritoha acaauru raine jaun jetaote, coarajeeuruhane jana jetao, dede sacari jana nitajeoriin dedeeu cauha cue Jesoso.

¹⁰ Nii jaun jetaote, coarihurenihane jaun, cuu caaijie cojoaelaauruhane jana jetao, somaratohanai que cajionequuin acaauru rene ecoocure coroatajai anjeraauru

¹¹ Nitohaneein ecocohin jetaote:

“Chanuna dede cojoaelaichete Calileea cocoaichacuru. Nii coarajee-ichene jana dedeeu cauha cuhane rijijieeinte, coaiten turuha ureein Jesosora,” naaure jetao acaauru rai.

Jodasi coreenraniha Matiasi raauruhane

¹² Nii jaun jetaote, nii Oliboneein curuajaain nenea ichatane ucu-unno neeuru caje cauha cuure Jerosaleeun, Jesosohacha cocoaainauri afosotooru, ichuunnejeein le oaraanca metoro fautaeriin nebetacanaa janonaa bana amuuruha cachaaurune jerecuruha Jorioocurune itaanejeein. ¹³ Inae nii neseeu turuhin jetaote, ecuunetiin coroatajaain coaranai loreri asaae sinii aihuruhane jaun jetao, iniha cuure ita caaijie, Fedoro, Saantiaao, Joaan, Aanderesi, Ferifi, Tomasi, Bartolomee, Mateo, Arafeeo calaohi Saantiaao, chaen, Selote naaurunaja-Simoon, chaen, Saantiaao calaohi- Jodasi, naaonjoaainunri. ¹⁴ Satiin nii afosotooru jetaote, inetono janonaa bana ita taojiaain, Cana Coaunera bajaecururejetelu, Jesimo nejeraauru, chaen neba Mariha, chaen leeochoauru enecuru, naaonjoaainunri aina.

¹⁵ Nii cojoanonaa bananeein jetaote, ita taojiaaure lefasha coroata chooncaain nenacaauru- Cana Coaunera Calaohi Jesimo esenetaeraauru. Nii jana jetaote, acaauru cataaun nichaauraaain jetao, acaauru rai:

¹⁶ “Jesocurisito coreniha canejeraauru, inae Quiricha Inoaensi cuhane laenaerateein Rabiri que beratihalu Cana Coaunera Suujuene rijijieein situhanetene. Nii jaunte Jesimo mucuha cunacaauru aina cue Jodasi, acaauru rai beranu que. ¹⁷ Canacaanu aina nere beranu quiete niqui ranojoneein nelu. Nete nitohaneein ichae. ¹⁸ Nii Jodasi jetaote, coretecuruhane jaan coriqui coreniha atane coretihane jaun jetao, nii baiha nemarote. Nemarotihane jaun jetao, couturi que chujujuaain tacaane jaun jetao, nefohitoha rai surine jaun, jianacoon chatolene cacha suri. ¹⁹ Nii coitucuhinte, nii atane curuaateeuere Jerosaleen cocoaichacuru Areseramaneein. Acaauru ere cuhane, ‘Areserama’ naanete, ‘Ichana core- coriqui coreniha ranojoin atane.’ naane aite. ²⁰ Cana Coaunera Quiricha Inoaensi- Salmo cuhanete:

‘Rai loreri quiete jaole que.

Nihei nasaae ichoai.’

naain laenanohineein ne. Chaen techu:

‘Niicha ichaneni neein nenea

icharaaunu quiete enoe

coreenranu que leeocho cacha.’

naain, Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhane laenanohineein ne.

²¹⁻²² Nete, cau canacaanu aina neeure- Cana Curuanaa Jesimo baotisa Joanne caje coauneein- dedeeu cauha cuhanereein tiaaajoaain- canacaanu corihaniha amuhemuhenaauru cachaauru. Aihana jaun, canacaanu lechoonca coroatajanu que, chunocoha acaauru caje eno- hanete caohachare, canacaanu aina, esinae rauhijiriin ichanaa Jesimo coaracuruhane jaun, canacaanu aina beraanu que,” nae jetao Fedoro.

²³ Nii jaun jetaote, “Barasaba Josto” naain acaauruhacha curuaatei Jose, Matiasi, naaonjoainuri, jelai ita rohan tenajaain jetao, niicha jerei biha acaauru rai Cana Coaunerane coina jetao:

²⁴⁻²⁵ “Cana Coaunera, iite saatiin cacha suujua coitucuera neein nee- icha. Iite, canacaanu que nii coitucueratena naineeicha. Chariji,

caa coroatajaihuri caje nainere, niicha jereeineein nosa coreniha cunaa jerena jaaun cunaa coreenraniha, iicha teei amihanenaa ichana nainereta,” naain jetao, Cana Coaunera bajaature acaauru rai.

²⁶ Niritiin Cana Coaunera bajaauruhane baiha jetaote, niha ajeri catu, cojunaca siriina jaun, “Cojunaca siricha mucuerate aca nereeincha,” naauru jana jetaote, rauhijiriin nii cojunaca aina nenea mucue Matiasi. Nii rijieeoritiin jetaote, lechoonca coroatajaaure Jesocurisito letonocuru, lechoonca leinjiin neeuruhane baiha.

2

Fauha uha Cana Coaunera Suujuene

¹ Jorioocuru beseta Feentecosetesi janonaa bana nihane jaun jetaote, satiin le laurijieein ita taojiaain neeure, Cana Coaunera bajaauruhane coina Jesocurisito esenetaeraauru.

² Nii jana jetaote, cuu le lorerijieein satiin codohacooruhana jana, luhecotariin tonijiaain cujuana rijitiin fauha uhe Cana Coaunera Suujuene dede caje. ³ Nitohaneein tonijiaain fauhin jetaote, nii satiin- ecu nenacaauru suujueniha neeoritiin, acaauru bichohe naainetiin, usi lanaro tocohaneein lanalanaaonanae. ⁴ Nii aina jetaote, nejelau nejelaauru, lauri laurichuru caje uhin cuu turunacaauru cachaaauru rai, acaauru ere kuhane ereeure satiin Jesocurisito esenetaeraauru, erelanaaca Cana Coaunera Suujuene rijijieein.

⁵ Nii bana jetaote, cuu nii Jerosaleeun turuhin neeure lauri lauri atane sacutaainchuru caje unacaauru- Cana Coaunera aitoonjoa rijijieein ichaonacaauru Jorioocuru, ecu Feentecosetesi beseta bitoaauruhane coina. ⁶ Nitohaneein inae acaauru ichoaae fauha Cana Coaunera Suujuene jana jetaote, tonijiaain ereeuruha Jesoso esenetaeraaurune jana jetaote, satiin codoonetoore nii lauri lauri caje unacaauru cachaaauru, acaauru ereeuru kuhane aitocuruhane aonaain. Nitohaneein jetaote, suujuanu inaaoritelanaala ⁷ cojoaelatonajaain:

“Calillea cocoaichacuru nihanatiin, ⁸ inasiina cana ere kuhane aitocure aonacaachene coina. ⁹ Cauter nihacache itolere sacutaain caje uhinichaachene, Partia batane caje unacaauru, Media batane caje unacaauru, Elam batane caje unacaauru, Jodea batane caje unacaauru, Capadosia batane caje unacaauru, Poonto batane caje unacaauru, chaen Asia batane caje- unacaauru, ¹⁰ Firijia batane caje unacaauru, Paanfilia batane caje unacaauru, chaen Egipto batane caje unacaauru, tajiha Sirene bujua nenea Libia batane caje unacaauru. Chaen techu, cau neeure cana aina Romanocuru netonai. ¹¹ Acaauru tabaaurute Jorionecure. Jana leeochoaurute, Jorionecurenihane saijieein Jorioonein nerotocure. Chaen techu cau neeure cana aina Cureta batane caje unacaauru, chaen Arabia batane caje unacaauru, naaonjoaainunri. Nitohaneein araai laurii caje uhacachene saijieeinte, satiin lauri lauri caje uhin nichaachene ereeuru kuhane Cana Coaunera coroaeacuruhane jana aonajihancache,” naain jetao satiin cojoelatoore.

¹² Nitohaneein cojoelatiin jetaote: “Chatohanihana,” naain ita caje bajaee bajaecure satiin.

¹³ Jana acaauru tabaauru jetaote: “Chaquena ereeure caa ajenacaauru,” naain acaauru batocure.

Cachaauru raite ere Fedoro.

¹⁴ Nii jaun jetaote, lechoonca leinjiin aina ecu nenacaauru afosotooru aina nichaaurain jetao tonijiaain:

“Aonacuche satiin Jorioocuru. Satiin cau Jerosaleeun neiniquichene raina aitoreunni coitucuhichene coina. ¹⁵ Coatiha aitocohichene jana, aansijiinijin ajeeuruhi caa cachaauruta. Inasiina jaiti janoneniha natiin ajeeurureta. Ena nuna macojiu teejiha enoto natiin, cha caaunna ajeeurure. ¹⁶ Nete catohanihane coina, inoanlu inae aitiin besihalu Cana Coaunera Ere bera inoansi Joherine rijijieein:

¹⁷ ‘Inara rai quiicha tei janonaa

besautelalaje raina,

satiin chauratane que nenacaauru choae

canu suujue letoareeunnicha.

Nii banate,

quiicha chana jerei coaraain

beebejiha cuurureein canu coreniha,

inara nefoerateeurura.

Enamanaacuru niha natiinte,

acaauru que quiicha coaratei

coaracurureeincha.

Binaacuru nihanatiinte,

quiicha coaratei

coaraa cuurureein acaauru sinihura.

¹⁸ Nitohaneein inae cutihane banane,

saain canu cachaauru,

enecuru, quichaauru,

naaonjoainuri choae

canu suujue letoareeunni

canu ere beebejeeuruhane coinara.

¹⁹ Chaenna, naain dedeeu

jataain cojoaelanaacojoai

coaratiha cureeunnicha.

Jerichanejeeinachu,

chauratane que coaratiha cureeunnicha.

Nii banate ecooca cureein

ichana, usi tabai,

suruaa neeonjoain,

naaonjoainuri chauratane sacutaaincha.

²⁰ Nii banate conoenereein enotora.

Jana atenete,

ichana tocohanai jana niha cureeincha.

Nitohanihate cureein

inae ichuun nejeeonriha

туру rai niha inara Curuaanaane janara.

Nii cojoanonaa banate,

coasinacaain elunareeincha.

Nerinaain nii caje nichotei cachata.

²¹ Nete, cairichaojoaain coaraa

Cana Curuaanaane coina

bajae bajajeein ichaonacaauru,

satiin nii caje nichotiha cuurureeincha.’

naain nere bera inoansi Joheri que beratihalu Cana Coaunerane rijijieeinte, inae caa aihane jana coaraqichera.

²² Aihana jaun, caohachaaain rautaaain aitocooaunne aonacuchena, caa que erete aonaquichera Isaraeli cocoaichacuru. Satiin coarajee-ichene notaracaete, itolere ichaaain inara notaarate Nasarete cocoaicha-Jesoso que Cana Coaunera rai letononeein nihane coitucuhichene coina niquicha. ²³ Nete, inae inoaenlu nitohaneein teeichene coina, niicha jerei rijijieein ichaa Cana Coaunerane jaun, inara rai tiha nii terane jana, amaain teeiche nechu aansai cachaaauru raine jaun, coroso que teein sohin jaaorelu. ²⁴ Nete onaa caje ichatelu Cana Coaunera, onaa caje colucohin, amuritonaa nainesiniha onaane jaun. ²⁵ Inoaenlu jaiti caa chauratane que turueniha Jesocurisitone janate, aitorichaain Jesusone rijitjoeein:

‘Itolere janonaa banate,
cacorataanereein Cana Curuaanaara.

Aihana jaun,
nerinaain chatohaneein canu terata.

²⁶ Nii jaaunte,
raotojoeein rachoojoeein ne canu suujuara.

Chaen nechu,
chaque casilanaala raotojoeein ichaaon,

²⁷ curu cuhane nitajiha canu jaberecone nainatejelanaala,
niheichu

setuha canu jaberecone nainatejenereeinine jaunra.

²⁸ Iite canu que,
onaa caje ichananaja coarateeicha.

Nii jaunna,
raotojoeein rachoojoeein nereeunni,
narichaaain Jesoso, Cana Coaunera raine rijitjoeeinte belu curuaanaa inoaensi Rabiri que beratiha Cana Coaunerana jaun.

²⁹ Jesocurisito coreniha canejeraauru, jerecuchene esinae rauhijiriin inara rai aitete aonaquiche. Nii coitucuhichene rijijieeinte, ohalu cana foeratera Rabirine jana, conautecuruhane jaun cau ne rai natanebana.

³⁰ Nete, esinae rauhijiriin rai nere bera inoaensi niha Rabirina jaun, rai nichoala- cana curuaanaa- *Rey* neein tihane coina, rai besihalu Cana Coaunerane jaun, coaraa rijijieein coitucuelu- curuaanaa inoaensi Rabiri:

‘Ii ichoala ichoalacuru calaohite, Jorioocuru curuaanaa *Rey* niha cureeincha.’ naain que coitucueratiha Cana Coaunerane jaun.

³¹ Nii jaaunte, inoaenlu jaiti turueniha Cana Coaunera letono- Mesihasinge jana, nota que coaraa rijitjoeein:

‘Naaonjoaainte, turuha ureeincha. Nihei nitajerinaain rai jaberecota. Niheichu ecu seturinaainta. Oo cajete ichanareein Mesihasinge,’ naain caohacha nainejeein jitariin coitucuhana jaun, Jesoso coaraa rijitjoeein belu curuaanaa inoaensi Rabiri.

³² Nii jaunna esinae rauhijiriin bihalune rijijieein, canaacaanu netonai, canaacaanu nota que ichanaa Jesusone coaracaanu, ichatiha Cana Coaunerana jaun. ³³ Nitohaneein ichateeinte, enacoauneein dedeeu rae Cana Coaunera, rai raotono nichajai que, aina jiniiquiin nihane coina. Chaaen techu, nitohaneein dedeeu raain, nii rai niicha tenaa jerei rai Suujue te. Niite, caa inara notaracae canaacaanu nainetiin chaluhan jaun, satiin coaraain aonaquiche. Aihana jaun, inae laen coitucuhiche raotojoeein. ³⁴⁻³⁵ Coatiha Cana Coaunera ere bera- curuaanaa inoaensi

Rabiri, dedeeu iniha cuhilu. Cana Coaunera Calaohi Jesusote iniha cuelu. Nii jaunte,

‘ “Iite satiin Curuaanaa neeicha.

Cau caraaotono nichajai que carohan nelaurihaau, ii que nejeratenacaauru amuritohine caina ichacaaunne reentiaaincha,”

naa Cana Curuaanaa rai Cana Coaunerara,’

naain Jesuso belu Rabiri, beratiha que Cana Coaunerane jaun.

³⁶ Aihana jaun, satiin Jorioneeichene raina caa beeun raotojoein coitucuhichene caina. Nii coroso que tein inaraacha focoi- inaraacha atinai Jesusote, satiin Curuaanaa Mesihaseinein te Cana Coaunera,” naa Fedorona jaun jetaote, ³⁷ que suujua rohecaain, jataaen inaderaain:

“Jesocurisito coreniha canejeraauru, cha charihacaanuta,” naain ba-
jaauruhane jana jetaote:

³⁸ “Cana Coaunera notaracae baaso ichaain, osa que nesaruhiin naosatein, naaonjoaain neeichene jiaanein, Cana Curuaanaa Jesocurisito coreniha nebaotisaerateeuche satiinte, inara osa caje inara mitaain, inara rai- rai Suujue teeine Cana Coaunerara. ³⁹ Catohanein tihane cainate, inoanlu beratelu Cana Coaunera. Niite nenacae inara caohachanu neein ne, satiin inara calaohichuru aina, satiin coriaae nenacaauru raine maajein. Satiin niicha cotihacuri raite, rai Suujue tiha cureein Cana Curuaanaa- Cana Coaunerara,” ⁴⁰ naain acauru su-
juatiha, nii cachaauru- baasonein ichaonacaauru caje mituuruhane caina, Fedorone jaun jetaote, ⁴¹ nii niicha beebejei esenetaain tonoraeraauru jetaote, baotisaain cojounacatenojoein, Jesuso esenetaer-
anein neeure, nii bananein nichata oaraancai cachaauru.

⁴² Nii jaun jetaote, satiin rauhijiriin ichaaore, relanajaauruha nii afosotoorune rijijiein, ita suujua rijitoein jiniiquiin ita corojanein, ita taojiaain ita aina Cana Coaunera bajaain, ita aina jiniiquiin lenonein naaonjoaunre.

Raotojoeinte ichaaore Jesocurisito esenetaeraauru.

⁴³ Nii jaun jetaote, satiin cojoaelatoore, itolere ichaain- cachaauru notaaratiha afosotooru que Cana Coaunerana jaun. ⁴⁴ Satiin nii esenetaeraauru jetaote, ita suujua rijitoein neein, ita rai chaelai sirichuruhane ita sihure ita acatiha tacaain. ⁴⁵ Chaelai acaauruhacha sirii que necoreteuruhane nenainetiinete, ita aina nii core- coriqui tein ita rai leruhin raure, raotojoein latecuruhane rijiinanaain. ⁴⁶ Cojoanonetoein jetaote ita taojiaaure, ita taojiaauruhana jaan coloheri- Teenforo asae. Rai lorerichuru asae nihanatiin jetaote, ita taojiaain, ita rai lenone chaluhin lenonecure jiniiquiin, raotojoein rachoojoein ⁴⁷ Cana Coaunera corojeein. Chaen jetao techu, caohachaaain neeuruhane coaracure satiin ecu nenacaauru cachaauru.

Cojoanonetoeinte, niicha ichoteratecuri tiha acauru aina, Cana Coaunerane jaun nejeotejeein sacure.

3

Nerautaa leinjiin bacosane

¹ Nuna macohi choae teejiha enotone jana jetaote, nii ita taojiaauruha Jorioocuruna jaan loreri Teenforo asae cuure Fedoro, Joaan, naaonjoainuri cuu Cana Coaunera bajaauruhane caina. Jelai rijii enoto tiaajianaain jetaote, ita taojiaaure satiin Cana Coaunera bajaauruhane

coina. ² Nii jana jetaote, nii Teenforo acuujuaniha ne leinjiin bacosanein nejanoa caje coauneein nenea cacha. Cojoanonetoejin jetaote, nii Teenforo acuujuu- Caohachajeinein- acaauruhacha curuhateihu amaain teeure, coriqui bajaa ecu enonacaauru cajene coina. ³⁻⁴ Nii jana jetaote, enooru coina iniijina cuuruha Fedoro aina Joanne jana jetaote, acaauru caje coriqui bajae nii bacosa. Nitohanein coriqui bajaa acaauru caje, nii bacosane jaun jetaote, coarajeein jetao:

⁵⁻⁶ “Aonaunra,” naa nii bacosa rai Fedorone jana,

“Chaelai teuruhane coina jecha aite,” naain acaauru coarajihane jana jetaote,

“Nihei nohane canacaanu rai coriqui. Nena quicha sirii tereeni icheicha. Nasarete cocoaicha Jesocurisito coreniha, nimichuhin nichaauraa in amunte coaracaara,” ⁷ naain nii bacosa biji- raotono nichajai que mucuhin michuha Fedorone jana jetaote, nii rijie-oritiin caohachanainejееin nerautae nii bacosa tija aina- rai taji- chocuru. ⁸ Nii jaun jetaote, nimichuhin nichaauraa in, nii ita taojia- aauruha Jorioocuruna jaan loreri Teenforo asae enoha cue jeluhate jeluhatiin Cana Coaunera coroejееin. ⁹⁻¹⁰ Nitohanein nimichuhin nichaauraa in amuhin, Cana Coaunera coroaecane coaraa in jetaote, satiin cojoaelatiin coasichure situuruhane nainein Teenforo bacuujuu- Caohachajeinein- acaauruhacha curuaateihu lauhequuin coriqui ba- jaera nihane coitucuhin.

Teenforo chajenein nenea loreri Salomoonnein- acaauruhacha curuaateihu neen ereerejiha Fedorone

¹¹ Nitohanein jetaote, Fedoro aina Joan caje coriaae nalunaa jerene nii bacosa nihane caje nerautanaa cacha. Nii jana jetaote, Teenforo chajenein nenea loreri Salomoonnein curuajaa in nenea asaa nee- ruhane jaun, soronein ruhanihaa in tiin cuhin cojoaelatiin coarajeeure satiin nii cuu nenacaauru cachaauru. ¹² Nii jaun jetaote, acaauru rai:

“Chanuna canacaanu cojoelatohichete Israaeli cocoaichacuru. Coat- iha canacaanuhacha nejee in nihane nerautarihei caa cachata. Niheichu jataa in leochaauru amurijiriin, Cana Coaunera ere tonoraeranein nihacaanune jaun niheinta,” nae Fedoro. ¹³ Niritiin jetaote:

“Nii cana inoensihuru- Abaraaun, Isaca, Jacobo, naaonjoainuri coaunera- Cana Coaunerate, jataa in nelateein nihane coina, cocoa inaa in rai leto no Jesoso letoaelu. Acate, nii cocoa inana caihuri rai teeichene jana, jiaanena jeriha coberanadoro Filatone saijiee in, caohatee in jianena jereneeichelu. ¹⁴ Nitohanein caohachanejesina ichara nihanatiinte, jianena jeriha Filatone jana, caohatee in neeichelu. Coinanaa, nechu aansai sonajaainein nenea jianeratequichelu. ¹⁵ Nitohaneente, nii ichaonaa tera sohin joerateeichene jana, ichatelu Cana Coaunera. Canacaanuna, nii ichatiha Cana Coaunerane coaranein nihacaanu. ¹⁶ Nii Jesoso corenihate nerautae caa cacha- inaraacha coitucuicha. Jesosohacha corenihate, caochanainejееin nerautae caa cacha inara notaracaara,” naain jetao:

17 “Acanihane coitucueeneichene jaun, sohin joerateeichelu inara curuanaacuru aina jiniiquine coitucuhanu raotojoeincha canejer-
 auru. 18 Nitohaneein situhin nihanetene. Inae nere bera inoaen-
 sihuru que, ‘Naaonjoaate cairichaaeriin inae nirijieein cuaajeein so-
 hin jaoha cuurureeincha,’ naain nere bera inoaensihuru que berati-
 halu inoaenlu Cana Coaunerane jaunte, Cana Coaunera ere nainaane
 coina, nitohaneein nii inoaenlu- inara coroatajaneraaunu que- niicha
 letoanaa jereilu Mesihasi teeichelura. 19 Aihane jaun, chatohaneein
 baaso ichaain neeichene, suujelanaala jitariin beein, jiaaneein Cana
 Coaunera ere tonoraain neeuchete caseteco coaraquichene rai neeich-
 ene caje inara ichotemiin- Cana Coaunera. 20 Chaen techu nitohaneein
 neeichene, nii inoaenlu- inara coroatajaneraaunu que- niicha letoanaa
 jereilu- Mesihasi- Jesoso letoareein nacoauneeincha. 21 Nete jaiti itolere
 rucuheca Cana Coaunerane reentiaan, dedeeu niha cureein nere bera
 inoaensihuru que, inoaenlu beratiha Cana Coaunerane tocohaneein-
 cha. 22 Nii quete, cana inoaensihuru rai:

‘Caa nere beraneein caletohane rijijieeinte, inara caje nacoauneein rai
 nere bera letoareein Cana Coaunerara. Itolere que tonaane, nere tono-
 raain neeuchera. 23 Nere tonorana jeriheichurute, caohachanainejeein
 nitajiha cuurureeincha.’ naain belu cana inoaensihuru rai Moisesa.

24 Caritiinte aitoroaetoorelu Cana Coaunera ere bera inoaensi- Samo-
 eri caje coauneein satiin nere bera inoaensihuru, catohaneein tu-
 ruhane quera. 25 Nii jaun inarate, nii nere bera inoaensihuru que berati-
 halu Cana Coaunerane rijijieein, nii naitoonjoa sirichaneein neeichera.
 Chaen techu, inoaenlu cana foeratera inoaensi- Abaraaun rai:

‘Satiin caa chauratane que nenacaaurune, caohachaaain teratiha
 cureeunni ii nefoerateeuru coreniha.’ naelu Cana Coaunera, cana
 foeratera inoaensi- Abaraaun rai. 26 Niritohane jaunte, oo caje nii
 Calaohi ichateein, jauriaanejeein inara rene letoaelu Cana Coaunera,
 nii coaraain neeichene, baaso ichaaechajeein neeichene jianein nee-
 ichene, inara coroatajaneein nihane coinara,” nae jetao Fedoro, nii cuu
 nenacaauru cachaauru rai.

4

Cocoinanacaihuri acatiha neeuruha Fedoro aina Joanne

1 Niritiin jaiti cachaauru rai ereereeca Fedoro aina Joanne jana
 jetaote, tajiha turuha uure saseredotecuru, Teenforo beraihurera-
 folisihacuru- curuaanaa, sadoseeocuru, naaonjoainuri. 2 Turuuruhane
 jana: “Coaraanachuinti oo caje ichana nainiha cachana jaun, oo caje
 ichanaalu Jesosone. Nii jaunne esinae rauhijiriin oo caje ichana nainiha
 cachane coitucuhacaanu,” naain cacha relaauruha Fedoro aina Joanne
 aonajeeuruhana jaun jetaote, obaaecure sadoseeocuru: “Nihei chunei
 onaa ichatera. Nihei Cana Coaunera niha natiin onaa ichtatena naini-
 heita,” naain cachaauru relaauruhana jaun.

3 Nitohaneein obajeein jetaote, Joaan aina curuataain Fedoro mu-
 cuhin amaain, inae sonaina nihana jaun, caresero cuhane tenajaain cuu
 janoaeratenajaure.

4 Nii inatiin jetaote, atiin esenetaaure nii cuu aonajeeurera- arajii
 cachaauru. Nii jaun jetaote, ita que jooraain quichaauru nejesina jani-
 jiin, saoque oharaancaelalajeein Jesocurisito esenetaeranein neeure,
 enecuru, canaanaihuru, naaonjoainuri janijilanaala.

⁵ Nii cojoanoo jetaote, nii que ita rai ereeuru caina, Jerosaleeun ita taojiaaure Jorioocuru curuaanaacuru, satiin acaauru bichauhenaauru, chaen Cana Coaunera Quiricha Inoaensi que cache relaaurera, naaonjoainuri. ⁶ Chaen jetao techu, Joaan, Alejaandoro, satiin nii saseredotecuru curuaanaacuru Anasi, chaen Caifasi, Joaan, Alejaandoro, satiin nii saseredotecuru curuaanaacuru araaichuru, naaonjoainuri. ⁷ Acaauru jetaote, caresero caje rocoeratenajaain, Fedoro aina Joaan raerateein, acaauru cataaun tenajaain acaauru rai:

“Cha cocoinanacainein inara tihane aina caa aacheta. Cha corenihata,” naain Fedoro aina Joaan caje bajaauruhane jana jetaote, ⁸ coroatajaniha Cana Coaunera Suujuene jaun, cha que casilanaala jetao:

“Aonacuche satiin caraaichuru curuaanaacuru, satiin Israaeli coaichacuru bichauhenaauru. ⁹ Nii cunaitenaa rai caohacha ichara coitucunaa jerein bajaachene jaaunna, inara rai berichaanuhincha, coitucuhin neeiche satiine coinara. ‘Nitohaneeinna nerautaa caa cachate.’ naain coitucuhichene jerena caaunra. ¹⁰ Satiin aonajeeichene urichoone berichaanuhin, satiin Israaeli cocoaicha neeichene coitucuhin neeichene coinara. Nii coroso que terateein- inaraacha sohin- inaraacha joerateilu Nasarete cocoaicha Jesocurisito- oo caje Cana Coauneracha ichatei corenihate, caohachanainejeein cunai caje nerautaaain, caa canaacaanu aina inara acatiha ne caa cunai caje nerautanaa cachara. Inae satiin, inara nota que, caohachanainejeein nerautaane coaraquichera. ¹¹ Caa cache rautaera- Jesosote, letoae Cana Coaunera, satiin cache coroatajaneraaunu que niqui. Nete, nere aonana jerelanaala, que jaolequiin neeichera. ¹² Acate letoae Cana Coaunera, nabana nitajeein nihacachene coataara. Nihei chunei, leeocho cache tihei Cana Coaunera, caa chauratane queta. Leinjiin acaachate, chabana nitajenaa charanejeein nihacache jaanu teraanu que- letononeein nena ne, itolere baaso caje- jianacoo cana mitaeraanu quera,” naa acaauru rai Fedorona jaun jetaote:

¹³ “Caaurute, Jesoso aina amuhemujeein nerelanacaauru nera. Coat- iha jataain cana tocohaneein, caohatiin- quiricha inaaurera niheita. Nete jataain coitucuera rijitoojeein, erenaa inaaure caa cachaaurura,” naaure cojoaelatiin nii cocoinanacaihuru, cha que casilanaala ereeru- ruha Fedoro aina Joanne jaun. ¹⁴ Chaen, cuu acaauru aina, chujuhe- coha nii cunai caje nerautanaa cachana jaun jetaote, nii chaque tonaain erenaa nainecurene. ¹⁵ Nii jaun jetaote, nii ita taojiaauruhana jaan caje, mitaeratenajaure. Nitohaneein, mitaeratenajaain jetaote, cuu nejesinajeein, ita cotaicha rijitiin:

¹⁶ “Cha charihahacache, caa cachaauru ainata. Itolere caa Jeros- aleeun nenacaauru cachaaurute, cojoelanaacojoai ichaain, caa leinjiin cache rautaaauruhane coitucuurera. Nii que, nainihe, ‘Casaje.’ naain, irihacacheneta. ¹⁷ Coanete, taeneein cuajeein, Jesoso que- cache re- laauruhane coataa, nii caohatichaachete jianecurumiin, nabana chunei cache rai, Jesoso que ereein neeuruhane coataara,” naain jetaote, ¹⁸ Fedoro aina Joaan cotijiaain:

“Jiaonriha Jesoso coacuhin que ereerejeein chunei cache relaain nee- ichenera. Nii jianeechacuchera,” naauruha acaauru raine jana jetaote:

¹⁹ “Inara suujua coaracuche jauriaanejeeincha. Inasiina Cana Coaunera ere tonoraacaanune jianein inara ere tonorarihaaanu, Cana Coaunera ere tonoraacaanune colaihaje tacaainta. ²⁰ Nainihaacaanu

nii que ereerejihacaanune jianichaanuneta. Inasiina, canacaanu uricho que- canacaanuhacha aonai, canacaanuhacha coarai, canacaanuhacha coitucui, naojoaihunri que cachaauru relanaa jianerihacaanuta,” naain tonoranaacuruha Fedoroorune jaun jetaote, ²¹ cache relaauruhane caohatein:

“Nenacaen nitohanai ichaain, sacuhichenena, jelai choae jauhecoto-joeriin inara casetecarichaanuhincha,” naaure jetao, acaauru rai co-coinanacaihuru.

Nitohaneein jetaote, casetecanajaelanaala, nirijieein jianenaacure. Jianenaana jerecuruhi jetao niqui. Ne jetaote, nii cache rautaauruha Fedoroorune coaraain, Cana Coaunera coroaecuruha satiin ecu nenacaauru cachaaurune jaun jetao acaauru jianecure.

²² Nii cojoelanaacojoaain nerautanaa cache jetaote, jenachoonca jaanaca amurijiri.

Cana Coaunera bajaauruha Jesoso esenetaureraauru, acaauru lararajihane coina.

²³ Nitohaneein jianenaacuruhana jaun jetaote, nii neeuruha acaauru leochaaurune jaun, turuha cuure Fedoro aina Joaan. Cuu acaauru rene turuhin jetaote, “Naaonjoaainte, canacaanu teeure canacaanu casataain, cana araaichuru bichauhenaauru, saseredotecuru curuaanaacuru ainara,” naain jitariin, nii acaauru leochaauru rai beeuruhane jaun jetaote, ²⁴ cuu jiniiquiin, aonajeeuruhane baiha:

“Cana Coaunera, iite cana janonaa coauneraneein neeicha. Iite cana rai dede, chauratane, cucuana, naaonjoaain coauneraneein neeicha. Iite itolere cautenurijihuru coauneraneein neeicha Cana Coaunera. ²⁵ Iite, ii Suujue que berateein, ii ere bera inoasi Rabiri que berateein:

‘Chanuna joaereein
rai suujua auhacaain
nererojoeacaure
laurilauri nenacaauru cachaauru.
Chanuna nitohaneein
baasoneein suujua coaracure
inacojoein cachaauru.

²⁶ Chaen techu
Cana Coaunera amurijiriin nenea coacuhin,
nii niicha letoai Mesihasi que nejerateeure
cana rai chauratane coaraneein
que nenacaauru aina reycuru.’

naain aitiin berateeilune jaun, niritiin bihalu ii ere bera inoasi Rabirine rijijieinte, ²⁷ Romanocuru curuaanaacha tei Jorioocuru curuaanaa Foonsio Filato, Jorioocuru rey Erodesi, chaen nejelau atane nenacaauru, chaen Isaraelitaauru, naaonjoainuri, caa neseeu netaojiaain nejera-teeure, nii ii jerenohin icharaanu que- ii letono Jesoso- iicha janijii iicha rai Mesihasi ainara. ²⁸ Nitohanihane coina, inae inoaelu coacuhin ichaailune rijijieinte, aihurera. Nitohaneeinte, aitohine nainaaurera Cana Coaunera.

²⁹ Aihana jaun, enene caje coauneein, canacaanu casataauruhane coaraaine, jelai amuritoheriin canacaanu coroatajaneuna, cha que casilanaala, cachaauru rai, ii ere beebejihacaanura, Cana Coaunera. ³⁰ Chaen, laraajiin itolere ichana nainichaanune jaannu teeu, canacaanu rai, cunaitenacaauru rautaaain, cojoelanaacojoai

ichaaïn naaonjoacaanune coina, esinaae rauhijiriin nii ii letono Jesoso letononeein nihacaanune coaracuruha satiin cachaaurune coinara,” naaïn jetao jiniiquiïn Cana Coaunera bajaare.

³¹ Inae Cana Coaunera bajaauruhane nainaauruhane rijieeoritiin jetaote, nerurujuaa nii netaojiaauruhana jaan jelaiine jana, acaauru suujuaa neeoritiin, acaauru suujua lararajiae Cana Coaunera Suujue. Nii aina jetaote, chaque casilanaala, chaque tonajelanaala, satiin cachaauru notaracaae laraajiin, Cana Coaunera Ere beebejeeure.

Satiin rucuhelete, satiin acaauru raineein ne.

³² Satiin Jesoso esenetaeraauro jetaote, jataaïn arajiin ita aina neeuruhane saijieein, ita suujua rijitoejin coacuhin jetao, “Coatiha leejiniin cana rainuhachanu que, nihei caa canaacha sirii rucuheleta. Satiin cana raineinte nera.” naaure jetao, satiin, ita rai. Nitohanein jetaote, satiin rainein ne nii itolere acaauruhacha sirii.

³³ Nitohanein jetaote, jelai choae jauhecotojoeiriin, laraajiin, oo caje ichanaa Cana Curuaanaa Jesusone beebejeeure jetao nii afosotooru, itolere ichaaïn, acaauru coroatajaniha Cana Coaunerane que cachaauru notajaain. Nitohanein jetaote, jelai choae jauhecotojoeiriin, satiin, acaauru coroatajane Cana Coaunera. ³⁴ Nii jaun jetaote, nii chunei leejiniinejin, chaque lanaain neurene. Tabaauro atane sirichaauro, tabaauro loreri sirichaauro, naaonjoainuri jetao, que necoreteein, ³⁵ nii afosotooru rai uhaain niicha raauri coriqui teure, latecuruhane rijiniinaain acaauru rai luruuruhane coina. ³⁶ Coaraaunachuinti jetao, nii acaauru jana nena Lebita- Josenein curujajaain nena- Chifere cobena que nejanohanaa- Berenabeenein afosotooruhacha curuaatei. “Berenabeen” naanete, “suujua nunaera” nae. ³⁷ Nii cacha jetaote, atane sirihana jaun jetao, que necoreteein, coreniha coriqui raain jetao, jitaain nii coriqui tee, afosotooru rai.

5

Osa que nesaruhin, nohaneeuruha Ananihasi, Safira, naaonjoaihurine

¹ Nejetaote acaauru aina ne leeocho cacha- Ananihasinein curujajai, rai comasai Safira aina. Aca jetaote, nii comasai aina leejiniin atane que necoreteein, ² ita suujua rijitoejin luruhin rai core raain, esi rijijiein jitariin amaera rijitiin: “Nocoo coriqui,” naaïn afosotooru rai teure. ³ Nii jana jetaote,

“Ananihasi, chanuna ishujua cuhane enoha Moconajaerane rijitoejin, Cana Coaunera Suujue rai nohanena jeree luruhin coriqui raain. ⁴ Nihei chunei ichei, ‘Caa atane que necoreteeura,’ naaïn ereein neita. Nitohanein, eletoaera que necoretenaa lanaalate, icheinein niha satiin coriquine maajeein inatiin, luruhin raain nohaneeicha. Nii atane necoreteeina jaan, coatiaa nejelau rainein nihein. Nii jaunte niqui, satiin, coriquine maajeein icheinein nera. Chanuna nitohanai ichana coacuhin ichaai. ‘Canacaanuacha jecha coritaai,’ naai jerihane niqui. Nete, Cana Coaunera notaracaae canacaanu coritaai,” naa Ananihasi rai Fedorone jaun jetaote, ⁵ cuu aonajeeorihane baiha, tocojoaain tacaain, inae cuu ohe Ananihasi. Nii coaraain jetaote, satiin nii coasichure banetojelanaala nii ecu neein coarajeeurera cachaauru. ⁶ Nii jana

jetaote, tajiha nichuuntaain coaraain, rai jabereco conajaain amaain conautiha cuure cachaauru.

⁷ Nii baiha jetaote, nichata oraai cuhane, tajiha turuhin enoha uhe nii onaa Ananihasi autana Safira: “Naaonjoaara,” naain coitucuelanaala, caohachanaenetojoein. ⁸ Nii jana jetaote:

“Esinaena rauhijiriin, nii beeichene jeoneei coreneen, inara rai atane que necoreteeiche,” naain bajaa Fedorone jana jetaote:

“Ejeen. Nii bihaaanune jeonejeine, necoretihacaanuchera,” naane jana jetaote:

⁹ “Chanuna ita suujua rijitoejin, Cana Coaunera notaracae canacaanu coritaquiche. Nota tajiha uujueeuruhache ii sinijera amaain, conauteraauru cachaauruchera. Inae itonaai amaururichainchera,” naa Fedorone rijieeoritiin jetaote, ¹⁰ Fedoro tija asaae tocojoaain tacaain, cuu ohe nii ene. Nii jana jetaote, rai lana conautecuruhane caje turuhin, enoha cuuruha nii cachaaurune jana, inae oha nii enene jaun, rai jabereco amaain, rai lana rohan teein conautecure. ¹¹ Nii jaun jetaote, banetojoelanaala coasichure nii satiin Jesoso esenetaeraauru, satiin nii nitohanihane coitucuurerane maajeein.

Afosotooru aina cuaain, itolere chojaelanaacojoi ichaain cachaauru notaaratiha Cana Coaunerane

¹² Nii afosotooru aina cuaain jetaote, itolere cunai caun cunaite-nacaauru, bacosacuru, maosacuru, naaonjoaihunri rauterateen, itolere icharateen cacha notaarate Cana Coaunera. Nii bana jetaote, nii Teenforo chajeneen nena Salomoonneen curuajai asaae ita taojiana-jaaocure afosotooru, satiin Jesocurisito esenetaeraauru, naojoainunri. ¹³ Nejetaote, nii chunei acaauru aina netaojiana jerecurene casi caun, jataain belainaacuruha natiin. ¹⁴ Nejetaote, arajiin cachaauru enecuru netonaine maajeein Cana Curuaanaa esenetajeein nejeeotejeure. ¹⁵ Nii jana jetaote, itolere cunai caun cunaitenacaauru mitaacoain, cacha situnajaun bero auhaniha teure, nela choae, rai rori choae, naajoain, tabaauru que neconaa Fedoro beraerane, nerautauruhane coina. ¹⁶ Chaen nii Jerosaleeun rohan nenacaauru- neseeuu nenacaauru cachaauru netonai nihanatiin jetaote, tajiha turuha uure itolere cunai caun cunaitenacaauru, itolere coitucuhuhi cairichanojoneen ichaonacaauru, naaonjoainuri uhaain. Niichuru jetaote, rai cunai caje rautanaacuruhane, jataain raotojoein satiin nerautaaure.

Afosotooru que nejerateeuuha cocainanacaihunrine

¹⁷⁻¹⁸ Nii jaun jetaote, itolere cacha, acaauru belaihana jaun, nechur jataain necoelai caun, nii afosotooru mucuhin amaain, caresero cuhane tenajaure nii saseredotecuru curuaanaa aina, nii oo caje cacha ichatena nainiha Cana Coaunerane esenetaaichuru- sadoseeocuru. ¹⁹ Nii jana jetaote, janotiin caresero bacuujuua joracaain, acaauru mitae Cana Coaunera letono- anjera. ²⁰ Nitohaneen mitanajaain jetaote:

“Naain Teenforo cuhane enohin, cacha cataaun nichaauraaain, cachaaru rai beebejeein, caa Ena- Cana Coauneraacha Tei Ichaonaa beebejeeuchera,” naain jetao, letoanajae Cana Coaunera letono anjera. Nii jaun jetaote, mituhin cuhin, ²¹ janohetiin nii Teenforo asaae enohin, beebejeein cachaauru relaaure.

Nii nainiha jetaote, saseredotecuru curuaanaa, chaen acaauru aina nenacaauru, naaonjoaihunri, satiin- acaauru bichauhenaauru coti-hacure, netaojiaauruhane caina. Nitohaneein, ita taojiaain jetaote, nii afosotooru raerateure, caresero caje. ²² Nii jana jetaote, turuhin nii caresero joracaain coaracuruha nii acaauru letonocuru- folisihacurune jana, nii leeinjiinejeein, cuu neeurene. Nii jaun jetaote, letoanajaaurera rai, biha cuure. ²³ Turuhin jetao te:

“Caohatiin funojoineein, acuujuua naineeinchuru soondarooru que caohatiin beraichaaain nihanatiinte, joracaain coaracaanune jana, neeurene leeinjiinejeeincha,” naain beeuruhane jaun jetaote:

²⁴ “Nitohaneeuruhane, chachaainti ichaa cuurureein nirijieein taeneein cuaajeeinta,” naaure, satiin saseredotecuru curuaanaa, saain Teenforo beraichacuru- folisihacuru curuaanaa, jataain nelateein nenacaauru saseredotecuru, naaonjoaihunrine jana jetaote, ²⁵ tajiha turuhin:

“Nota Teenforo cuhanete, cachaauru relaa neeure caresero cuhane inaraacha enoanojoihurura,” naain, acaauru rai beenajae leeinjiin cacha.

²⁶ Nii jaun jetaote, nii rijieeoritiin cuhin, rai folisihacuru amaain, ranajaa cue folisihacuru curuaanaa. Nitohaneein cuhin jetaote, inae erunajaain, acaauru uhae, chatohaneein cunaain dadanajaelanaala cunaain, chatohaneein tenajauruhane, ajeri que bodoosinajauruha cachaaurune coataa. ²⁷ Nitohaneein, turuanajaain jetaote, Jorioocuru curuaanaacuru, saseredotecuru curuaanaa, naaonjoaihunri acatiha tenajaain jetao:

²⁸ “Inae inara rai, nii cacha que, cachaauru relaaichene coataa aitiin, caohatihacaanulura. Nii saijieeinte, enanetojoein, nii jianena jere-neeichera. Cha ichaquiche, nii que cacha relaaainta. Inae itolereneein Jerosaleeun sacutaain, nii que cachaauru relaaichera. Chaentechu, canacaanu que, ohalu nii cachane ujuaitena jerequichera,” naa acaauru rai, saseredotecuru curuaanaane jana jetaote:

²⁹ “Cacha ere tonoracaanune choae jauhecotojoeriin jataain Cana Coaunera ere tonoraacaanune jaunna aihacaanura. ³⁰ Nii cana inoae-sihuru Coaunera- Cana Coaunerate, nii coroso que teein, inaraacha sohi inaraacha joailu- Jesoso ichatelura. ³¹ Nitohaneein jaurihaanejeein, oo caje ichateeinte, raotono nichajai que lauriaain, nii Jesoso cocoaainae, itolere curuaanaa nihane caina, Cana Coaunera. Chaen, itolere baaso caje- cacha mitaeraaunu quene maajeeinte, te Cana Coaunera, Isaraeli cocoaichacuru corootajaneraaunu que, itolere baaso ichaechajeein neeuruhane jianeein neeuruhane, acaauru que suujua acatena nainiha Cana Coauneraane coinara. ³² Canacaanuna, nii coitucuhin, coaraneein, que ereerejihacaanu. Chaen, nii nere tonoraain naitoonjoan icharaauru rai, Cana Coauneraacha tei Cana Coaunera Suujue netonoaite, canacaanu que nii coaratera,” naain tonoranaacure, Fedoro aina, leochaauru afosotooru.

³³ Niritiin, tonoranaacuruhane jaun jetaote, obajeein, acaauru sohin, acaauru jaonaa jerecure. ³⁴ Nii jana jetaote, nii cocoaainacaihunri aina cuu ne leeinjiin fariseeo Camalieli. Aca jetaote, Cana Coaunera Quiricha Inoaei coitucueranein, acaentonai cocoaainacainein, jataain suujua acatecuruha itolere cachaaurune jaan ne. Nii jetaote, nimichuhin

nichaauraain, basiinjiin afosotooru mitaerate, aerene. ³⁵ Nitohaneein, inae mituuruhane jana jetaote:

“Aonacuche, satiin- Israeli cocoaichacuru. Caohachaaain necohalajiin aihuchera. Nijiaonriha, joaenreein coitucuera lanaala, chatohaneein caa cachaauru terateein neeichene. ³⁶ Aihalu Teeodane coaucuchenaainti. Coaracuchenachuhinti, leesajei que niqui, ‘Aca jete, jataain itolere amurijiriin nelateineeinera.’ naane jaun niqui, esenetaain sacuuruha jena fashai cachaaaurune. Nii jana, sohin jaoruhane jaun, ita caje riaaneein, jianecuruhalu- sacuureraauruneta. ³⁷ Coaraaunachuinti, itolere sacutaain nenacaauru cachaauru jani-ichatiha Romanocuru curuaanaane bana, coaiteen Romanocuru aina nejeratiha leeinjiin- Calileea cocoaicha- Jodasine jana, jericahanejein, acaarentonoai sohin jaoruhane jaun, rai sacuurera netonain, ita caje rihaaneein, jianecuruhaluneta. ³⁸ Nii rijijieeintechu, Cana Coaunera letononeein aihureniha caa cachaaaurune, raajenihane jianiha cuurureeinte, rohecanacaaaurureta. ³⁹ Aihana jaun, Cana Coaunera letononeein aihuruhane jana, acauru aina nejerateein, acauru rohecaachenete, Cana Coaunera aina netonai nejerateriquicheeincha. Aihana jaun, coaa Cana Coaunera aina nejeratenaa amunena coaucachera,” naa Camalieline jaun jetaote, nere tonoraare.

⁴⁰ Nitohaneein nere tonoraain jetaote, raujiaain nii afosotooru cotijiaain bisichatenajaain, “Nijiaonriha nenacae Jesoso que cache relaaain neeichenera,” naain jetao, cache relaaauruhane caohateein, jianaacure. ⁴¹ Nitohaneein jianaacuruhanane jaun jetaote, nii cocainanacaihunru notaracaae raotojoein rachoojoein, jelai caje cauha cuure, bisiinajaain mainajein, acauru necoejechanuuruha, Jesoso coreniha, Cana Coaunera notaracaaene jaun. ⁴² Nii atiin jetaote, jianelanaala cojoanoonetojoein, nii acaauruhacha cohajei Mesihasi niha Jesusone beebejein, cache relaaure, Teenforo asaae, loreri naineeine maajein.

6

Caainsinein acauru coroatajaneraaunu teeuruhane

¹ Nitohaneein jetaote, nii bana nenacaen nejeeontejeein cuujueein, arajiin nefaaure Jesocurisito esenetaeraauru cachaauru. Nii jaun jetaote, nererojoecaaure nii Curieco ere cuhane erenacaauru- Jorioocuru, nii Ebereeo ere cuhane erenacaauru que. Nitohaneein, nererojoecaaain jetaote:

“Chanuna lenone chaluuruhane, inara aina nenacaauru autanaauru rai teeuruhane fautaerihanaain, canacaanu aina nenacaauru autanaauru rai quinacai teeure chaluurerata,” naaure Ebereeo ere cuhane- erenacaauru rai. ² Nii jaun jetaote, jitariin, nii Jesocurisito esenetaeraauru taojiaaure nii lechoonca coroatajai Cana Coaunera letonocuru- afosotooru. Nitohaneein, taojianajaain jetaote, acauru rai:

“Coatia caohacharihei, Cana Coaunera ere beebejihacaanune jiaaneein, cache rai lenone teeurera beraichaneein nihacaanuneta. ³ Aihana jaun, canejeraauru, caaunsine cache- itolere coitucuurerana- Cana Coaunera Suujue que suujuequiin nenacaauru, inara caje, chariji chaainti esinaae rauhijiriin nitohanai ichana nainaanerune, niichuru janijiin beuechene, canacaanu, acauru rai amihananaa tihacaanu, jelai teein, nii coaraneein neeuruhane coinara. ⁴ Canacaanuna laen,

satiin rai, Cana Coaunera bajaebajajeein, Cana Coaunera ere beebejeein sacurichaanuhicha,” naauruhane jana jetaote, ⁵ satiin, ita suujua rijitoojeein jerecure.

Nitohaneein, jereein jetaote, Jesocurisito ere esentaain- Cana Coaunera Suujue que suujuequin nenea Eseteba, chaen Ferifi, Porocoro, Nicanori, Timoon, Paramenasi, chaen leeinjiin cacha-Antioquiha caje nenea- Joriooneein nerotona- Nicolasi, naaonjoainuri janijiin raaure. ⁶ Nitohaneein janijiin ranajaain jetaote, tajiha turuanajaa uure nii neuruha afosotoorune jaun. Nii jana jetaote, acaauru couturi choae biji merecaain, Cana Coaunera bajaure, acaauru cocainaa Cana Coaunerane coina.

⁷ Nii aina, itolere sacutaain riaanein, Cana Coaunera ere beebejeeuruhana jaun jetaote, nenacaen jelai choae jauhecotojoeriin, Jerosaleeun, jataain nejeeonteeure Jesocurisito esenetaeraauru cachaauru. Arajii saseredotecuru- Joriooneein nenacaauru niha natiinte, Jesocurisito esenetaaure.

Eseteba mucuuruhane

⁸ Nii Eseteba jetaote, corootajaniha Cana Coaunerane jaun, itolere que laraajiin, itolere cunaitenacaauru rautaain, itolere ichaain cachaauru notajae. ⁹ Nii jaun jetaote, Cairichaerinojooinee Neeuruhane Caje Mitanojoihuru neein curuajai sinacoca nenacaauru- Sirene caje, Alejaandiria caje, Silisia caje, Asia caje, naaajoainuri caje unacaauru tabaauru jetao, Eseteba aina, ita cotaicha rijitocure. ¹⁰ Ne jetaote amuritona nainesihurene, Eseteba suujuatiha Cana Coaunera Suujuene que laraajiin irihana jaun. ¹¹ Nii coreniha obajeein jetaote, tabaauru coretecure, nechua joaereein caje rocohin, irijiaain:

“Baasoneein Moisesa que ereein, Cana Coaunera netonai quete erera,” naain acaauru aina coulurujueeuruha, nechua joaenreeine coina. ¹² Nii jaun jetaote, niritii beeuruhana jaun, Eseteba que nejerateein, codoonetiin Eseteba mucuure- satiin cuu nenacaauru, satiin- nii Cana Coaunera Quiricha inoasi- coitucuurera, satiin- acaauru bichauhenaauru, naaonjoainuri. Nitohaneein mucuhin jetaote, tararaain amaain, acaauru curuaanaacuru rai teeure, nii rucuhacuruhane coina. ¹³ Nii choae tacaain jetaotechu, nohanein acaauru aina colurujueraanu que- casaje cachaauru arihuruhana jaun:

“Canacaanu netonaina chuhisi, aonajenajaocaanura. Inetono janona bana te, ‘Chaque jete nelatere cana rai Teenforo. Chaque jete nelatere cana rai- Moisesa aitoonjoa- Moisesa ere. ¹⁴ Nii Nasarete cocoaicha Jesoso jete, cana rai Teenforo chamuhitiinjien jaohaje cureeinjien. Nii ichoae tacaain jete, cana rai Moisesa aitoonjoa, cana ichao corereeinjien.’ nanajaaonca chuhisicha,” naauruha nii cocainanacaihuri rai, nii casajeerune jaun, ¹⁵ nii Eseteba coarajeeruha- saain- nii cuu nenacaauru- cocoinanacaihuri, satiin- nii cuu nenacaauru- cachaaurune maajeine jana jetaote, Cana Coaunera letono anjera nomeri tocohanein necore satiin rai nomeri.

7

Jabereco coreniha iriha Esetebane

¹ Nii jaun jetaote: “Esinaena rauhijiriin, ii que erenaaniha,” naain Eseteba caje bajaa- saseredotecuru curuaanaane jana jetao:

² “Aonacuche canejeraauru, satiin ichauhenaauruna, nii que rauhi-jiriin aitete, aonaquichera.

Jaiti Araaun ichaoha cueniha cana foeratera inoaesí Abaraaunne ajiniha jetaote, Mesopotamia batane nihane jana, rene ecocohin: ³ ‘Caa ii atane jiaaneein, satiin ii araiichuru ratiriin, ichéi quiicha coarateeni atane que ichaonihura.’ naa Cana Coaunera, Abaraaun raine jaun jetaote, ⁴ Caldea atane caje mituhin, naain nejelau ataneu- Araaun neein curujaihu ichaoha cuelu Abaraaun. Nii baiha jetaote, inae oha rai inacane jana, caa ena nihacachene jaan atane que Abaraaun letoae jetao- Cana Coaunera niqui. ⁵ Ne jetaote, nihei aansijineeini, rai atane tenelu Cana Coaunera. Ne jetaote, nii caaniha jetao: ‘Ohine baihate, ii calaohichuru rai, chichoalacuru rai, naaonjoainuri rai niha cureein atanera. Chaen coroatajatee nefaaururihaain ii nefoerateeuruta.’ nae Cana Coaunera, Abaraaun rai. Nii bana, jaiti neniha leeinjinee- jeein Abaraaun rai- canaanai inatiin jetaote, Abaraaun rai nirite Cana Coaunera.

⁶ Niritiin jetaote, Abaraaun rai: ‘Jauriaanejeeinte, jena fasha jaanacane- nein, erorai nejelau atane que ichaoha cuurureein, belainohine lanaala, nechu caseteco rijijieein ii nefoerateeurura. ⁷ Nena, nii acaauru cairichaerichaauru cachaauru casetecaaain, jelai caje Israelitacuru ro- coerateein, nii caitoonjoa- acaauru que banihateein- quiicha rucujuei atane que teratenajareeunni, acaauru que banijiaain atane que ichao- hin, quere tonoraain ichaoruhane coinara.’ nae Cana Coaunera, caa nihacachene jaan atane que. ⁸ Chaen techu esinaae rauhijiriin, Abaraaun rai aitohane coujounacanu que: ‘Quichaneein nejanoha ichéi canaanaine, jaberoco cari jiununerateein saerateura.’ naa Cana Coaunerana jaun, nejanooa rai calaohi Isacane jana jetao, fosa janoneein nejanoha baiha catiaain jetao, coriha cari jiununerateein saerate Abaraaun. Nii jaun jetaote, jerichanejeein rai calaohi Jacobo icharate Isaca. Jerichanejeein jetaotechu, nii lechoonca coroatajai rai calaohichuru Israelitaauru foerateranuuru icharate Jacobo.

⁹ Nii Jacobo calaohichuru jetaote, cana inoaesihurune. Acaauru je- taote, nii acaauru ocala Jose que nererojoecaaain, que necoreteeur Egiptoo cunacaauru- cachaauru rai, Egiptoo amaain, que necoreteeu- ruha Egipto cocoaicha raine coina, nechu jataain nocelai caun co- taiha. Nejetaote, atiin nii jana, Jose coroatajane Cana Coaunera, itolere necairichanaa caje mitaaain. ¹⁰ Nitohaneein jetaote, itolere necairichanaa caje mitaaain, coroatajaniha Cana Coaunerana jaun, itol- ere coitucuha Josene coaraa Egipto curuaanaa Faraaonna jaun: ‘Acate, caque jauriineein- itolere coaraneein- itolere curuaanaa neein- nerora rijijieein nihane caohachaera.’ naain, coberenadoro neein nii Jose cocoaínae jetao Faraaon. Nii jaun jetaote, itolere- Faraaoncha sirii erora rijijieein, itolere atane curuaanaa neein coberenadoro neein nelu jetao Jose.

¹¹ Nii baiha jetaote, carajaaajoaaain catiaain, necairichaaurelu satiin cana inoaesihuru, caohachanainejeein neniha quinacai, Canaun, nii Egiptoo nihanatiina jaun. Itolere caa cana atane sacutaain, niheilú chunijihun quinacai arihuruha cana inoaesihuru- cana fojiaaurune jaanu. ¹² Nejetaote, nii bana Egipto curuaanaa rai niha tiricone coitucu- uriin, rai calaohichuru- cana inoaesihuru letoae Jacobo, Egiptoo tirico

coretiha cuuruhane coina. Nii tirico coretiha cuuru que jetaote, jauri-aanejeein, Egipto cunaa nunueteurelu- cana inoaesihuru. ¹³Nii baiha, coroata saain cuuruhane cuhane jetao te: 'Inara caje- nenea neeine neenra.' naain nihanacuru que, necoitucuerate Jose. Niritohane jaun jetaote: 'Acauru caje nenea neeina nihate,' naain Jose coitucue Egipto curuaanaa- Faraaon. ¹⁴Nitohaneein jetaote, nii baiha neeoriin, acauru inaca- Jacobo raerate, jitariin calaohichuru aina curuataain, satiin Egipto, cuuruhane coina, raeratenajae, rai nejeraauru que Jose. Itolere neein, caaunsichoonca saokuui- nenacaauru naraaichuru raerate jetao. ¹⁵Nitohaneein jetaote, Egipto ichaoha cuelu jetao Jacobo. Cuu neein jetaote, ohelu. Chaen jetaotechu, cuu oorelu nii calaohichuru, cana inoaesihuru netonai. ¹⁶Nii baiha carajaain neein jetaote, nii Egipto caje mituurelu cana inoaesihuru ichohalacuru- Isaraelitaauru. Nitohaneein mituhin jetaote, nii acauru rinaja- Jacobo bucuuru rocohin amaain, Siqueeun, Amoro calaohichuru caje- Abaraauncha coretei- atane que rai bucuuru amaain rucuhecurelu.

¹⁷ Nii baiha carajaojoaain catiaain jetaote, inae Abaraaun rai jinateein, Isaraelitaauru rai- atane tenaa jeriha Cana Coaunerane cataiinaaecane jana, inae arajiin nefaecure- Isaraelitaauru Egipto. ¹⁸ Nii bana jetaote enoelu, Jose coitucuelanaala nenea- *Rey*, Egipto curuaanaa- nihane coina. ¹⁹ Nii *Rey* jetaote, cana inoaesihuru- Isaraelitaauru coritaain cairichaain, acauru bereecuru- ena nejanoanacaauru- quicha cojoajihuru joerate, nabana arajiin nefaauruhane, Egipto cocoaichacuru que nejerateeuruhane coataa, necohalaai caun.

²⁰ Nii bana jetaote, nejanoaelu Moisesa. Nii nejanoaha Moisesane jana jetaote, jataain belaaain coaraelu Cana Coaunera. Nii jana jetaote, nichata atejeeincha sirichurelu asinojoneein rai fojiaraauru. ²¹ Nii baiha jetaote, acauru bereecuru- quicha cojoajihuru jaohacoaauruhane coina, aitoaha- nii Egipto curuaanaana jaun jetao, nemuri auhania, caohachajein curuteein, nii Moisesa jiaanecure- rai fojiaraauru. Nitohaneein, curuteriin nemuri auhaniha teeuruhane jana jetaote, coaraain raain, rai beree rijijieein- nii Moisesa fojiae- nii curuaanaa- Faraaon cacunu. ²² Nitohanihana jaunte, Egipto cocoaichacuru rijijieein, acaauruhacha coitucui coitucuhin, acauru relanojoneein, leeinjiin cache mijjaaineein, nere que, nichanaa, naonjoainunru que laraajiin nelu Moisesa.

²³ Ninitohaneein jetaote, inae jena choonca jaanacaanihane jana, naraaichuru Isaraelitaauru rene, turuha cue Moisesa. ²⁴ Nii jana jetaote, cuu leeinjiin- Isaraelita sohajiha- Egipto cocoaichane coaraain niqui, nii naraai Isaraelita cocoaeratiha, nii Egipto cocoaicha sohin joae- Moisesa, ²⁵ nii caje nainaan: 'Caate, letoae Cana Coaunera, cana coroatajan- eraanu quera, naaururichaain jecha, nii naraaichuru Isaraelitaauru.' naain. Nete caohacha naenotohecure.

²⁶ Nii cojoanoo jetaote, ita sohajeeuruha coroatajai Isaraelitaaurune jana, runajaain: 'Chanute nejesinajeein ita sohicheta,' nae niqui Moisesa, nere tonoraa jerenajaain. ²⁷⁻²⁸ Nejetaote: 'Chate, nii coaranu que chenoaain, canacaanu curuaanaanu que eletoaeta. Raca, Egipto cocoaicha ichaaine tochanein inoonte, casohin cajaanee jereita.' naain cotaain, Moisesa saruhite nii eleecha sohajera Isaraelita.

29 Niritiin saruhitohane jaun jetaote, jelai caje sorohin, Madiaaun batane cuhin ichaoha cuelu Moisesa. Nitohaneein jetaote, ucuae sorohin, coroatajaain quicha cojoaajineein canaanai siriin, nejelau ataneu nenacaauru aina, ecu ichoaelu Moisesa.

30 Nii baiha, jena choonca jaanacai baiha jetaote, cacha areroo- desiereto cataaun- ichtatane ucuuno- Sinaaoneein curuajai rohan, chujuhecoha Moisesane jana jetao, iihane- ecu chujuhequi- enuha laajoiri cacaaerii. Nii jana jetaote, nii enuha laajoiri iihaneei cataaun ecooca leeinjiin aanjerana jaun jetao, 31 cojoaelatiin coarajeein, caohachaaain rautaaain coaraane coina, rohan nichuuntaaoriin coaraa Moisesane jana jetaote:

32 ‘Canuna, ii inoaesihuru Coaunera- Inara Coaunera neein neeunra. Canuna, ii inoaesihuru- Abaraaun, Isaca, Jacobo, naaonjoainuri-Coaunera neein neeunra.’ naane jana jetao, coaaneenetjoelanaala coasiha nesoonetiin rijijijianiha Moisesane jana jetaote:

33 ‘Nii ii safato rocoora. Canu turuna jaan nihana jaun, nainiheei nii ii safato ruhacaain caelalai shaaquineta. 34 Naain, Egiptoote, inaderaain necairichanaa caun chanaaure canu cachaaaurura. Nii jaunna, coaracaana jaun, cau faaun, nii caje jianacoo tenajaanune coinara. Nii jaunna, eletoareeuni Egiptoo, jelai caje canu cachaauru rocoeraanuquera.’ nae Cana Coaunera, Moisesa rai.

35 Jauriha nejeein Moisesa batohin: ‘Chaate, canacaanu curuaanaa nuque, ii cocoinaain, nii coaranuque eletoaeta.’ naauruhalu natiin jetaote, esinaae raujiriin letono aanjera que Moisesa letoerate Cana Coaunera, nii enuha laajoiri- iihanei cataaun ecocohin cocoinaain, nii cairichaeriinajaauruha Egipto cocoaichacurune caje Isaraelitaauru rocoeranu que.

36 Nii jaun jetaote, nii Moisesa, Egipto caje cana inoaesihuru rocoera nelu jetao, nii atane que, itolere ichaaain cachaauru notajaain. Nii Egipto rohan nena Cucuana Lanajaijihu jetaote, nii rai biji achune tochataain jetao, aiha berone rijijieein, nii cucuana tabai jacoraain, acaterate, jera jaoruhua Isaraelitaaurune coina. Chaen cacha areroo- desieretoo jenachoonca jaanacaneein, itolere acaune maajein ecoteein, itolere ichaaechajein, cachaauru notaarejetelu jetao Moisesa.

37 Nii Moisesa jetaote: ‘Leeinjiin inara cajete, ecooca cureein caa caletohane rijijieein Cana Coaunera letononeein rai nere beranein neenicha.’ naain belu cana inoaesihuru Isaraelitaauru rai. 38 Nii Moisesatechu, cacha areroo desieretoo nasaa nedaauruha cana inoaesihuru Isaraelitaaurune jana, jelai nii ichtatane ucuuno- Sinaain ichoae ucuun iniin, Cana Coaunera letono aanjera aina erelu. Nitohaneente, aanjera caje, nii cana rai Ichaonaa Tera Erenaa raain telu, cana inoaesihuru rai, cana rai beeuruhane coina.

39 Nitohaneein, nii raane coina, nii ichtatane ucuuno que, siichoha Moisesane tonohana jetaote, renaatonorae lanaala, Egiptoo cauha cunaa jerecurelu jetao cana inoaesihuru Isaraelitaauru. 40 Nitohaneein jetaote, acaauru rai saseredote inoaesi- Aaroon rai: ‘Cha que chaainti nerurujuae, Egipto batane caje canacaanu rocohin, canacaanu uhaeralu- Moisesata. Nii jaunna, canacaanu rai, ecaantooru rijijieein chosichuru ichaaine jerichaanu, cana coroatajanecuruhane coinara.’ naauruhana jaun jetaote, 41 jeriha Aarone jaun, baca calaohi rijijieein ecaanto ichacure. Nii rai nihane jetaote, lenone sohin teeure, Cana

Coaunera rai ichacuruhane rijijieein. Nitohaneein jetaote, acaauru biji que ichanohin- ecaanto- chosi rai, lenone nihane sohin teein, beseta bitoera tocohaneein ichaain, ecaanto- chosi coroaecure. ⁴² Nii coaraane jaun jetaote, acaauru aina obajeein, coroatajanenaacane jiaane Cana Coaunera, acaauru chosichuru niha acaauruhacha beidedeu nenacaauru, enoto, atene, arasijie, naaonjoainunruhacha coroaecuruhane coina. Nitohanihane jaun jetaote, nere bera inoaesihuru que aitiin laenaerateein:

'Israelitaauru:

coatia carai, nii jenachoonca

jaanacaneein, cacha areroo- desieretoo neeichene bana,

carai lenone sohin nihane

terejetoheeicheluta.

⁴³ Nete, acaihanejeein biji que

cachaauru ichanohin inara chosi

niha- inaraacha bei- Moloco raiichate,

lenone nihane sohesojoein, terejetocoichelura.

Chaen, Refaan neein curuajai

inara raajenihane inara chanaa-

inara chosi neein inaraacha bei- arasijie,

naaonjoai raaichate terejetocoichelura.

Nii jaunna, inara atane caje inara rocohin,

naain Babiloniaun bujuauu inara sitareeunnicha.'

naain, nii ajiniha bihalu Cana Coaunerana jaun, nii rijitoejin laenacurelu nere bera inoaesihuru.

⁴⁴ Nitohaneein nere tonoraelanaala, que jaolecooruhane saijieein jetaote, Moisesa que coarateein jetao, canii cari caje nena loreri Taberenacolo icharate Cana Coaunera, nii cacha arero- desieretoo amuhemuhecuruhane jaunru, acaauru jiniichaain, nii Taberenacolo amauruhane coina. Nii taberenacolo jetaote, acaauru rai telu Cana Coaunera, 'Naaajoaainte cana aina ne- Cana Coaunerara.' naain itolere bana coacuruhane coina. Nii asaaete, nii ajeri que teein- laenanohineein nena Cana Coaunera Ere rucuhecure jetao. ⁴⁵ Nii Taberenacolo jetaote, inae oha Moisesane baiha carajaain neein, uhaaurelu nii Moisesa corenraniha nena Josee aina cunacaauru- cana inoaesihuru. Nitohaneein jetaote, nii acaauru rai Cana Coauneraacha tenaa jerei- atane que nenacaauru aina, sonohanaque nichaauraaain, acaauru amuritoorelu, acaauru caje nii atane raauruhane coina coroatajanenaaca Cana Coaunerana jaun. Nitohanihalu jetao, enoha curuaanaa inoaei Rabirinereein tiaaajoaain.

⁴⁶ Nii Rabiri coroatajaniha, itolere que Cana Coaunerane jaun jetaote, turuha cana foeratera Jacobo Curuaanaa- Cana Coaunerane jaannu que Teenforo ichana jerelu niqui. ⁴⁷ Ne jetaote, icharatiha Rabirine caohatiha Cana Coaunerana jaun ichaenelu. Nii janate, inae oha Rabirine baiha jetao, nii Teenforo icharatelu nii calaohi Salomoon, Cana Coaunera turunajaanu que. ⁴⁸ Coatihani niqui, cacha ichanohineein nena loreri Teenforo asaae ichaohi niqui Cana Coaunera. Nitohanihane jaunte, rai nere bera inoaesihuru que beratihalu Cana Coaunerane jaun, nii aitoroatihane rijitoejin:

⁴⁹ 'Caa dedete, canu nelaurihana jaan ne. Jana chauratanete, catiha rorine.

Chaen techu, chatohanai lorerina ichacurure, cuu nebetacaanune coina.

⁵⁰Tana, canu, caa itolere coaunaain nihanulune coitucuuruhaneta,' naa Cana Coaunerara."

naain beeurelu rai nere bera inoaesihuru.

⁵¹"Nete, leecha Cana Coaunera coitucuuruhi rijijieein, nere tonorana jereneeichene jaun, urichosae rijijieein neeiche, aohana jereneeichene jaun. Aiha, inara inoaesihurune rijijieeinte, inara suujuatena naa jeriha, Cana Coaunera Suujuene jana, aina nejerateein, aohana jereneeichera. ⁵²Satiin inara inoaesihurute, Cana Coaunera Ere bera inoaesihuru cairichaaeriin, sohin jaoorurejetelu. Jerichanejeein techu, nii turunaalu- cana coroatajaneraanu que Cana Coaunera letono turu beebejeurerane maajeein, sohin jaorelu nii inara inoaesihuru. Nii esinaae rauhijiriin, beeuruhane rijijieein turuhane janate, que nererojoeaain, nere aohana jerelanaala, colurujueein, sohin joerateein neeinchelu- inara netonai. ⁵³Inara inoaesihurutejian niqui, laenanohineein Cana Coaunera Ere raaurelu, laenarateein letono aanjera que, teratiha acaauru rai, Cana Coaunerane jaun. Nete tonorana jerecurenelu inara inoaesihuru. Nii inara netonai nihanatiin, tonorana jereneeichera," nae jetao acaauru rai Eseteba.

Eseteba sohin jaooruhane

⁵⁴Niritoha acaauru rai Esetebane jaun jetaote, obajeein, corajeein nujuae cari calaauere. ⁵⁵Nejetaote, Cana Coaunera Suujue suujuatenojineein, najabaracaain dede coaraa Esetebane jana jetao, neyoracaa dedene jaun jetao, Cana Coaunera coarae. Nitohaneein coaraane jana jetaote, Cana Coaunera raotono nichajai que chujuheque Cana Coaunera Calaohi Jesoso. ⁵⁶Nii jaun jetaote:

"Coaracuchejian inara netonai. Nota, neyoracaa dedene jana, Cana Coaunera raotono nichajai que chujuheque nii canaacha cohajeilu-Cacha Calaohineein nena Jesosora," naa acaauru rai Esetebane jana jetaote, ⁵⁷nuricho mucuutaain aohana jerelanaala, nujuaae soaisohaain, codoonetiin mucuure. ⁵⁸Nitohaneein mucuhin jetaote, nii nese caje naain amaain, acaauru cajione buuri rocohin jetao, leeinjiin cacha-Saoroneein curuajai que nii acaauru cajione buuri beraichateein jetao, ajeri que Eseteba bodoosiin sohin atinaaure- nii coulurujueracuru. ⁵⁹Nitohaneein, ajeri que bodosijieeuruhane jana jetaote:

"Canu Curuaanaa Jesoso, cacorataaneun. Casuujuere raaura," naain Jesoso bajae Eseteba, rai suujue raane coina.

⁶⁰Niritohane baiha, semotorohaain auhaquiin:

"Canu Curuaanaa, jiaonriha catohaneein caeteein, naosateeuruhane ujuaiteei acaauru quenera," naain inae ohe Eseteba.

8

¹ Nitohaneein, Eseteba sohin jaooruhane jana jetaote, rautatelu nii Saoro.

Jesocurisito ranojoihunru roheca Saorone

Nii bana caje coauneein nunuhetein jetaote, satiin, Jesocurisito Ere esenetaain tonoraeraauru aina nejerateein, cairichaaerihure Jerosaleeun. Nii jaun jetaote, ita caje riaanein, Jerosaleen caje soroore satiin Jesoso esenetaeraauru, Jodea batane sacutaain, satiin, Samaria batane

sacutaainchuru cuhin soroore. Jana, nii afosotooruhacha jetaote, nii Jerosaleeun nedaare.

² Nitohaneein Eseteba atinaauruhane jana jetaote, mainajeein coisiin conauteure caohachaain rai suujua coaraain ichaonacaauru cachaauru tabaauru.

³ Nii nainiha jetaote, Jesoso esenetaain- tonoraeraauru rerohecaain, lorerichuru naineein enohin, enecuru aina curuataain- quichaauru tararaain amaain, caresero cuhane teratenajaain, cairichanajae Saoro.

Jesoso beebejeeuruha Samariaune

⁴ Nitohaneein, rohecanajaaauruhana jaun, nii Jerosaleen caje soronacaauru jetaote, turuuruna jaunru naineein, jianacoo osa caje-cana mitaeraneein niha- Cana Coaunera Calaohi- Jesosone beebejeeure.

⁵ Nii jana, leinjiin acaauru caje nenea- Ferifi jetaote, nii Samaria batane que leeochoauru nese amurijiriin nenea nese tabaihu cuhin jetao, inae cuu turuhin, cuu nenacaauru rai, Cana Coaunera Calaohi- Jesocurisito beebeje.

⁶ Nitohaneein cuu turuhin Jesocurisito beebejiha Ferifine jana jetaote, satiin netaojiaain, niicha beebejei rautatiin aonajeeure-cachaauru, chaen itolere cunaitenacaauru rautaane coaracuruhana jaun.

⁷ Nitohaneein jetaote, rai suujue cuhane coitucuchichuru sirichuruha tabaaurune, acaauru caje sitaane, auhaaahaquuin, acaauru caje amuure nii coitucuhichuru. Chaen jihuronacaauru nihanatiin jetaotechu, rautaaain, bacosacuru nihanatiin- rautaa Ferifine jaun jetao,

⁸ neebana nitohanai coaracuruha, nii neseena jaun, cojoaelatiin coarajeein, rachoojoeure- satiin nii nere aonaa turunacaauru cachaauru.

⁹ Nii jana jetaote, cuu ne- leeinjiin cacha- Simoon neein niicha curuaateuri- benane. Aca jetaote, batohi aina, Samaria cocoaichacuru coritae jetao, “Aca jete, itolere cacha amurijiriin, itolere que, jataain nelateeeineein ne,” naain esenetaauruha cachaaurune coina.

¹⁰ Nitohanihane jaun jetaote, cocoinanacaihuri nihanatiin, coritaa, rai batohi ainana jaun, rautatiin esenetaain, aonacuruhane jaun: “Caa cachate, Cana Coaunera letoona nera,” naaure jetao, nii Simoon que, satiin cachaauru, cocoinanacaihuri, naaonjoaihunri.

¹¹ Nitohaneein jetaote, enanecoriin que airijiin esenetaain tonoraare, rai batohi aina, acaauru coritaana jaun.

¹² Nete, nii saijiein Ferificha beebejei- Cana Coaunera Cojoanonaa, Cana Curuaanaa Jesocurisito, naaonjoaain esenetaauruhana jaun, quichaauru, enecuru, naaonjoaihunru- nebaotisaerateure.

¹³ Nii jaun jetaote, nii- benane- Simoon netonai, esenetaain nebaotisaerateein, Ferifi corihaniha amuhemujue, itolere ichaain cojoelanaacojoai ichaa Ferifine coaraana jaun, cojoelatiin.

¹⁴ Nitohaneein, inae Cana Coaunera beratenojoin esenetaain, tonoraauruha- Samaria cocoaichacurune coitucuhin jetaote, acaauru rene, Fedoro, Joaan, naaonjoaihunri letoaaure- afosotooru- Jerosaleeun nenacaauru, nii Samaria nenacaauru coaraa cuuruhane coina.

¹⁵ Nitohaneein, letoanajaaauruhana jaun cuhin jetaote, acaauru rene turuhin, nii Jesocurisito esenetaain- tonoraeraauru rai, Cana Coaunera bajaare, acaauru coroatajaneein, rai Suujue letoaa Cana Coaunere coina,

¹⁶ jaiti leeinjiinejein- acaauru caje nenea ichoae fauheniha- Cana Coaunera Suujuene jaun, raujiaaincha- Jesocurisito corenihacha-

baotisaain cojounacatenohineeinha, neeuruhana jaun. ¹⁷ Nii jaun jetaote, acaauru couturi ichoae, biji meracaain Cana Coaunera bajaauruha- Fedoro aina Joanne jana jetao, tajiha, acaauru ichoae fauha uhe, Cana Coaunera Suujue. Nitohaneein jetaote, Cana Coaunera Suujue rauure- Samaria nenacaauru- Jesocurisito esenetaeraauru-cachaauru.

¹⁸ Nitohaneein, acaauru ichoae, biji meracaain, Cana Coaunera bajaauruha afosotoorune jana, fauha uha, acaauru ichoae, Cana Coaunera Suujuene coarajihana jaun jetaote:

¹⁹ “Carai netonai, nitohanai teeuchena, inara corete coriqui quete, chunicoa- cache ichoae nihanatiin, cacoi meracaain, Cana Coaunera bajaanune, rai Suujue tiha Cana Coaunerane coinara,” naa acaauru rai Simoonne jana jetaote:

²⁰ “Coaraain, nii ichoriqui aina jiniiquiin nitajeeura. Inacojoein chachu, ‘Coriqui que jecha, coretenacaine Cana Coauneraacha tenojoin,’ naai chachu inacojoeincha. ²¹ Esinaae rauhijiriin, esenetaain nere tonoraeneeine jaunte, ichei nii tenaa nainene Cana Coaunerara. ²² Nii ishujua baaso jiaanein, Cana Coaunera bajaate, ichei suujua acatena nainihane, suujua acatemiin Cana Coaunerara. ²³ Jataainte, banejelanaala necolaain, osa tabai que nesaruhi rauhineerilanaalara,” naa Fedorona jaun jetao te:

²⁴ “Atiin carai, Cana Coaunera bajaache, nii aitohine tocohaneein, chatohanein caetein niha Cana Coaunerane coataara,” nae jetao, nii benane- Simoon, Fedoro rai.

²⁵ Nitohaneein, nii Samaria neseeu, Cana Coaunera Ere beebejeeuruhane baiha jetaote, nii Samaria batane sacutaain nenacaauru- neseuru cuhe cujein, Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito que Erenaa Caohati beebejeeuruane baiha jetao, Jerosaleeun cauha cuure Fedoro, Joaan, Ferifi, naaonjoaihunri.

Ferifi aina, ita que tacaauruha Etiopiha cocoaichane

²⁶ Nii baiha jetaote, rai letono aanjera que Ferifi letoerateein:

“Chajaain nimichuhin enoto mitu uuri- cana raotono nichajai jeloon cuhin, naain Jerosaleeun caje- Casau cunaa bero cuhane cunihura,” nae jetao, Cana Curuaanaa letono aanjera. Nii bero naitoonjoate, cache arerero jeloon situnaane. ²⁷ Niritoha rai aanjerana jaun jetaote, nimihoritiin cuha Ferifine jana, bero cuhane leeinjiin cache- Etiopiha cocoaicha aina, ita que tacaature. Nii Etiopiha cocoaicha jetaote, Etiopiha batane curuaanaa enenein nena rai- coriqui beraichanein nena ne. Aca jetaote, Jerosaleeun cuhin, Cana Coaunera coroejeein bajaee bajaecane caje, ²⁸ tajiha cabario que tararaeraain nena namunaja cuhane lauhequuin, Cana Coaunera ere bera inoasi Isaihasicha laenai quiricha ereretajein cauha cue, jelaiha rai nataneu.

²⁹ Nii jana jetaote, Ferifi rai: “Nii cache rohan nichuutaain ereeura,” naa rai, Cana Coaunera Suujuena jaun jetao, ³⁰ rohan nichuuntaa Ferifine jana jetao, Cana Coaunera Ere bera inoasi- Isaihasicha laenai quiricha ereretate- nii Etiopiha cocoaichane jana jetao:

“Nii iicha ereretai aonaaina, coitucuhi,” naain caje bajaa- Ferifine jana jetaote:

³¹ “Aihaaunta. Cha cajena coitucuhin aohanreeunta. Niha chunei carai berane coalanaalata. Chajaate iniin cau carohan nelauriaera,”

naa Etiopiha cocoaichane jaun jetaote, ³² iniin nelauriaain, nii niicha ereretai jelai coaraa Ferifine jana jetao:

“Carenero chacuruhane rijijieeinte, amaa cuurureein, sooruhane coina.

Nii rijijieein techu,

nujuin saaujiha saaujichane jana inauhene aonajiha carenerone rijijieein, inauhene aonajenajaain, caohachanaainejeein erenereein.

³³ Nitohaneeinte

batohin joaereein coulurujueein, cojoaisi aina ajaena rocohin jaonaa rijijieein, sohin jaoorureein.

Nitohaneein sohin jaooruhane jaun, nerihaaain rai neferate,”

naain *profeta* Isaihasiacha laenailu ereretaain coaraane baiha jetaote, Ferifi caje:

³⁴ “Atiin carai beeuna coitucuera. Cha quena aite, raaje ne quena aitoaha caa Quiricha laenaera *profetate*, ainihane leeocho quena aito-hate,” naain bajaa, nii Etiopiha cocoaichane jana jetaote:

³⁵ “Jesoso sohin jaoorurichaaine quete aitera,” naain jetao, nii Cana Coaunera Quiricha Inoaesi- Etiopiha cocoaichacha ereretai nunuhe caje coauneein nunuhetein jetao, Jesoso que Erenaa Caohati beebijiha Ferifine jana, ³⁶ niha acauna jaan rohan nichuuntaauruhana jaun jetaote, Ferifi rai:

“Caute ne acaura. Taacha nainereei, cau canu baotisaain, canu coujounacateeineta,” naa nii curuaanaane jana jetaote:

³⁷ “Ichoichana aina cutaain, esenetainete, naainera,” naa Ferifine jana jetao te:

“Cana Coaunera Calaohi niha Jesocurisito ne esenetaanura,” naane jana jetao, ³⁸ nii acauru amaera- cabario que taraeraneein nenaasuraeratein, jiniiquiin fauhin, acauhana fauha cuure. Nitohaneein fauhin jetaote, baotisaa Ferifine jana jetao, ³⁹ inae acau caje inihuruhane jana jetao, Ferifi amaa- Cana Coaunera Suujuene jaun jetao, inae coaraane- nii curuaanaa. Nejetaote, raotojoein, rachoojoein bero cuhane cuujue.

⁴⁰ Nitohaneein amaa Cana Coaunera Suujuene jaun, cuhin jetaote, Asotoo turuhe Ferifi. Nitohaneein Asotoo turuhin jetao, caje coauneein, nunuhetein, nirijieein cuujue cuujeein, Sesareea turuhanereein tiaain, neseeuuru neseeuuru turunajaauru, Jesocurisito que Erenaa Caohati beebjeein, cuujue jetao Ferifi.

9

Jesocurisito esenetaeranein nerotoha Saorone

(*Ich 22.6-16; 26.12-18*)

¹ Nii tonohana jetaote, Cana Curuaanaa ere esenetaain, tonoraerauru que, nejeratihajeein, atinanaana jereein sacuhane jaun jetao, saseredotecuru curuanaa coaraa cue Saoro, ² caje nitohanai ichana nainihane jaan- cocoiricha bajaane coina. Nii rai cocoiricha teeuruhane, aina naain Damasoco cuhin, ucuuae nena ita taojiaain Cana Coaunera bajaauruhane jaan sinacoca asaae enohin, nii Ena Nena Ichaonaa

esenetaain tonoraeraauru ariin, quichaauru aina curuataain, enecuru tararaain uhanajaa caseteconein Jerosaleeunne caina. ³ Nejetaote, inae nitohanein ichaain cuujiha, Damasoco nese catainajeein, turuhelalajiha, Saorone jana jetao, luhecotariin conotiin, dede caje jilenete Cana Coaunera Cono. ⁴ Nii jaun jetaote, coasiha atane ichoae nalatoha Saorone jana jetao:

“Saoro, Saoro, chanuna jataain caque nejerateein, cacairichaeriin ichaohi,” naain toniha erenaane jana jetao:

⁵ “Chaneei inaate Curuaanaa,” naain bajaa Saorone jana jetaote:

“Canuna, nii nejerateeine jaan neein iicha cairichaerii Jesoso neeunra. Canu esenetaeraauru cairichaa aaine nihanatiinte ichaajenhane ijiabereeo- cairichaa nii aaicha,” naa jana jetaote, coasiha rijijijihanein: ⁶ “Chatohanai ichacaaunne jereeite, Curuaanaa,” naain bajaa Saorone jana jetaote:

“Nimichuhin nichaauraaain, nii neseeu turunihunte, cuu ichei, iichananeenu beeuruhinera,” naain tonora, nii erena.

⁷ Niritohane jaun jetaote, nuricho que aonacuruha acaauru netonoaine jaun, nesoonetoore, nii Saoro- corihaniha cunacaauru cachaauru, nii erena aonacuruha natiin, nii chuni cacha coaracurenihana jaun. ⁸ Nii jana, atane ichoae tocoha baiha nimichuhin, nenotaain coaraa Saorone jana jetaote, caohachanainejeein conohene rai nota. Nii jaun jetaote, inae caohachanainejeein conoheniha rai notana jaun, rai biji que mucuhin, amaauruha Damasocone jana jetao, ⁹ cuune nichata janohin, maosanein notaelanaala, nii lenonelanaala, nii acau nihanatiin coelanaala.

¹⁰ Nitohanihane jana jetaote, nii Damasoco ichoae leeinjiin cacha-Ananihasinein curuajaaain. Acate, Jesocurisito Ere esenetaain, tonoraera ne. Nii jetaote, notajae Cana Curuaanaa Jesocurisito, rai irihane caina. Nitohanein, notajaain jetaote:

“Ananihasi,” naain bajaane jana jetao:

“Cauna neeura Curuaanaa,” naane jana jetaote:

¹¹ “Chajaain nimichuhin, nii bero- Rauhijirineein curuajai cuhane cuhin, Jodasi loreri asaae enohin, Taroso caje unaa leeinjiin cacha-Saoronein curuajai bajaaura. Acate, Ofa- Cana Coaunera bajaebajae-cane jana, notaacane jaun, ¹² coaraane jana, leeinjiin cacha- Ananihasinein curuajai- turuhin, nichoae rai biji merecae, nacoauneein conoha rai notane coinara,” naa cana Curuaanaa Jesocurisito, Ananihasi raine jana jetaote:

¹³ “Netejian, ‘Nechu aansai- ataibiaen rijijieein niha,’ beeurera. Nitohanihane jaun jete, Jerosaleeun, ii ere esenetaain- tonoraeraauru cairichaaeriin ne, naauruha, coitucueracuru natiinta. ¹⁴ Coaraaunachuhinti, saseredote curuaanaa caje, niicha rocohi erena uhaa aina, satiin- ii ere tonoraeraauru mucuhin, caseteconein, amaain tiha, saseredotecuru curuaanaa raine coinaneta, Curuaanaa,” naa Ananihasine jana jetaote:

¹⁵ “Chajaaincha cunihura. Nii cachana raain neeun, nejelau ataneunenacaauru rai nihanatiin, canu ere beebejeein nihane coinara, itolere, acauru curuaanaacuru rai nihanatiin, canu ere beebejeein, chaen, Israaelitauru raine maajeein beebejihane coinara. ¹⁶ Acaentonaite, canu ere beebejihane coreniha, necairichanaa coaraa cureein, baneje lanaalara,” naain letoaa Cana Curuaanaane jaun jetaote, ¹⁷ nii niha

Saorone jaan- loreri asaae turuha cue Ananihasi. Cuu, loreri asaae turuhin jetao te, nichoae biji merecaain:

“Ichaso Saoro, nii uhina jaan bero cuhane, ichei ecoona Cana Curuaanaa Jesosote caletoe, ichoae cacohi merecaain bajaanune, ena-coauneein conoha inotane, ii suujueniha enoha Cana Coaunera Suujuene coinara,” naa Ananihasine ¹⁸ rijieeoritiin, jeranu nota caje naluha- ate reje rijinanaine jana jetaote, inae conoha rai notana jaun, nimichuhin nebaotisaerateein, inae cojounacatenohineein ne- Saoro. ¹⁹ Nii baiha jetaote, inae lenoneein suujua nunaain, nii Damasoco nenacaauru- Jesocurisito ere esenetaain- tonoraeraauru aina ne, jano-janoheriin.

Damasocoo Cana Curuaanaa Jesoso Ere beebijiha Saorone

²⁰ Nii baiha jetaote, ita taojiaain- Cana Coaunera bajaauruhane jaan- sinacoca asaae enohin, cachaauru rai, esinaae rauhijiriin, Cana Coaunera Calahineein niha Jesosone beebijiha Saorone jaun jetao, ²¹ cojoelatiin coarajein:

“Taajian, caa cacha, Jerosaleeun, Jesoso aina cuaain Cana Coaunera bajaebajaeracuru que nejerateein, cairichaaerinajaain nena nihaneta. Tana, caa jeelai cacha coaiten cau turuhalu, Jesoso esenetaeraauru jitariin tararaain amanajaain, saseredotecuru curuaanaacuru rai tenajaane coina neta,” naaure jetao, cojoelatiin cuu nenacaauru cachaauru.

²² Ne jetaote, niritiin cojoelatooruhane jana, nii que rutaain nelararajiaain laraajiin, canaacha cohajei- Curisitoneein niha Jesosone beebijiha Saorone jaun jetao, rai suujua auhacaure Damasocoo nenacaauru Jorioocuru.

Jorioocuru caje, nichotiha Saorone

²³ Nii nitohaneein araai janohin Damasocoo niha Saorone jana jetaote, ita suujua tacaain, Saoro sohin jaonaa jerecure Jorioocuru. ²⁴ Ne jetaote, nii sohin jaonaa jerecuruhane coitucue Saoro. Nitoaneein, que necousuujuaain jetaote, ajeri caje ichanohineein nena, nii nese tionoritiin nena rijia ucuuneti bacuujuaniha, janotiinetojoein bearaain cohacure, mituha cuhane mucuhin amaain, sohin, jaoruhane coina niqui. ²⁵ Ne jetaote, omari seeonjoa cuhane tein jetao, janotiin tijichaaain, loreri chaje nichajai que nii nese tionoritiin nena rijia bujuaniha faaure Jesocurisito ere esenetaain tonoraeraauru, nii nese caje mituhin nichotihane coina. Nitohaneein jetaote, onaa caje nichote Saoro.

Jerosaleeun turuha Saorone

²⁶ Nii nitohaneein nichoteein jetaote, inae Jerosaleeun turuhin, cuu nenacaauru- Jesocurisito Ere esenetaain tonoraeraauru aina netaojiana jeriha Saorone jana jetao, coasiha netaojiana jerecurene, inae acaentonoain, Jesocurisito Ere esenetaain- tonoraeraneein nihane coitucuhin esenetaaurenihana jaun.

²⁷ Ne jetaote, afosotooru rene Saoro amaain: “Naaonjoaain jetaote, bero cuhane cuujihane jana jetao, notajaain, rai erelu Cana Curuaanaa Jesocurisitora. Nitohanihane baiha jetaote, chaque tonajelanaala, nii chaque casilanaala, nii Damasoco nenacaauru rai, Jesocurisito Ere beebijera,” naain acaauru rai, be Berenabeen.

²⁸ Nitohaneein acaauru rene turuaain, acaauru que coitucueratiha Berenabeenne jaun jetaote, inae raauruha raotojoein, nii Jerosaleeun nenacaauru afosotooruna jaun, cuu acaauru aina neein amuhemujeein, chaque tonajelanaala, cuu cachaauru rai, ²⁹ Cana Curuaanaa Jesocurisito Ere que ereerejeein, Curieco ere inaaunrera Jorioocuru aina, ita cotaicha rijitiinchuru, ereereeca Saorone jana jetao, sohin jaonaa jerecure, nii ita cotaicha rijitohane jaancuru- Jorioocuru.

³⁰ Ne jetaote, nii sohin jaonaa jerecuruhane coitucuuriin, Sesareeau, Saoro amaain jetao, caje coauneein Tarosoo letoaaure, Jesuso Ere esenetaeraauru.

³¹ Nii inatiin jetaote, Jodea, Calileea, Samaria, naaonjoaihunri batanecuru nenacaauru que, Jesocurisito Ere esenetaain- tonoraeraauru, jeelai choae jauhecotojoeriin, raotojoein, nii baaso coacuelanaala, Cana Curuaanaa Jesuso Ere tonoraare, acaauru coroatajaniha, Cana Coaunera Suujuene aina nejeetejeein.

Nerautaa Eneasine

³² Cajianein amuhemujeein, Jesocurisito Ere esenetaeraauru rene bedaenihane ucuaetoha jetaote, Lidau nenacaauru- Jesocurisito Ere esenetaeraauru rene netonoai, turuha cue Fedoro. ³³ Nii jana jetaote, cuu ne, leeinjiin cacha- Eneasinein curuajai. Aca jetaote, fosa ajaanacaain, niirijeein amuelanaala, nenajauhacha tocoecooha, mucuha jiuonane jaun jetao:

³⁴ “Eneasi, Jesocurisitote ii rautareeincha. Chajaain nimichuhin, chela seriin amuunra,” naa Fedorone jana jetao, nii rijieeoritiin, nimichuhin nela seriin amue- Eneasi. ³⁵ Nii aichejetenihane baiha nimichuhin, amuha Eneasine coaracuruha- satiin- Lidau nenacaauru, Saroon nenacaauru, naaonjoaihunrine janate, Cana Curuaanaa Jesocurisito ranojoihunru neein nerotojoacoaaure.

Oo caje ichanaa Dorocane

³⁶ Nii bana jetaote, nii Jofe neseeu nelu, leeinjiin Jesocurisito Ere esenetaain- tonoraera- Tabita neein curuajai. “Tabita” naane jetaote, Curieco ere cuhane, Doroca ne. Nii ene jetaote, caohachanejeein- caohacha ene neein ichoae. Nii jetaote, chaaelai latecuruha cairichaurine, coroatajanein, naaonjoae. ³⁷ Nirijeein, ne lacuritiin jetaote, cunaiteein. Inae caun ohane jaun jetao, rai jabereco culejeein, naain ucuun nena loreri coroata coarana ichoae- ucuha cuhane, rai jabereco rucujeein teeure. ³⁸ Nii jana, Jofeu caje, coriaae neniha, nii niha Fedorone jaan- Lidane jaun jetaote, cuu niha Fedorone coitucuruha Jesocurisito Ere esenetaeraaurune jaun jetao, coroatajai cacha letoaaure:

“Chajaa jera, Jofeu luhecotariincha,” naauruha rene turuhine jaun jetaote, ³⁹ acaauru aina cue Fedoro. Inae nii niha ene jaberecone jaan turuhin niha Fedorone jana jetaote, curuaacaain codohaquiin chanaain, Fedoro que, jaiti ichaohane bana- acaauru cajione niicha tococoi- acaauru rai niicha tei obirichurune maajeein coarateeure- autanaauru. ⁴⁰ Nii jana jetaote, jelai caje jitariin mitanajaain, nii ene jabereco rohan, neseonraain jetao, Cana Coaunera bajaain, nii ene jabereco coarajeein jetao:

“Chajaain, nimichuura, Tabita,” naa Fedorone jana jetaote, nota toretain Fedoro coaraain, nelauhitohane jetao, ⁴¹ rai biji que mucuhin,

michuhitoha Fedorone jana, nichaauraane jana jetao, satiin Cana Curuaanaa Jesocurisito Ere esenetaerauru, satiin, nii autanaauru aina curuataain, cotihanajaain jetao, jabereconein chujuriaain acaauru que coarate- Fedoro. ⁴² Nii nitohanihane coitucuhin jetaote, Cana Curuaanaa Jesocurisito Ere esenetaain tonoraure- nii Jofe neseeu nenacaauru- arajiin cachaauru. ⁴³ Nitohaneente, araai janohin, nii neseeu ne Fedoro, canii cari rucuhera- Simoonneein curuajai catcha loreri asaae.

10

Corenerio aina, Fedorone

¹ Nii jana jetaote ne, leeinjiin catcha, soondarooru curuaanaa- Corenerionein curuajaain, Sesaree neseeu. Nii jetaote, saota fashanei Romanocuru soondarooru, Italia cocoaicha neein acaauruhacha curu-aatei, lefashai- curuaanaa caffitan neein ne. ² Aca jetaote, niqiu Romanonein ne. Nejetaote, atiin rai sinijiera, rai bereecuru naaonjoai-hunri aina jiniiquiin, jataain Cana Coaunera ere tonoraerauru ne. Aca jetaote, cairichaineein nenacaauru- Jorioocuru rai nihane, coriqui nihane tee tejeein, coroatajanenajae. Chaen jetaotechu, inetono janonaa bana, Cana Coaunera bajaebajajeein ne. ³ Nii jaun jetaote, letono anjera que, coarate Cana Coaunera, sona nichae.

Nii jana jetaote, coarajihane jana, nii nihane jaun turuhin enohin: “Corenerio,” naa nacatiha turuhine jana jetao, ⁴ cuu anjera coaraain, nesoonetiin:

“Cha ichei ichareeunte, Curuaanaa,” naain tonoraa Corenerione jana jetaote:

“Bajaebajajeein neeine aonaa Cana Coaunerara. Chaen techu, cairichaihuru coroatajaneine coaraain, satiin caohacha ichaaine rautate- Cana Coaunerara. ⁵ Aihana jaun, Jofeu catcha letoaaute, leeinjiin catcha- Simoonneein curuajaain nenea- Fedoro cotihaca cuhinera. ⁶ Nii cuu nenea cucuana auhaniha loreriquiin nenea- jacari nojoenlaain rucuhera rijitocojoai curuajai- leeocha Simoon loreri asaaete nera,” nae jetao, rai Cana Coaunera letono anjera.

⁷ Niritohane baiha, inae amuha nii aina erenaa- Cana Coaunera letono anjerane jana jetaote, coroatajai nere tonoraerauru, chaen leeinjiin soondaro- Cana Coaunera ere tonoraain- jataain Cana Coaunera coitucuera rai suujua rijitoejin nenea niichuru cotijiaain jetao, ⁸ rai aitoha Cana Coaunera letono- anjerane bee jetao, Corenerio. Nitohanein, acaauru rai bihane baiha jetaote, letoanajae Jofeu.

⁹ Nii cojoano jetaote, enoto chujutaelalajeein, turuelalajeein cuu- jueeuruha, Jofeune jana jetao, loreri janori macararo ichoae, ucuun iniha cue jetao, Fedoro, cuu Cana Coaunera bajaane coina.

¹⁰ Nii jana jetaote, rai banetoeji niha mijiitenane jaun jetao, lenone- nee rijitocojoaain jetao, Cana Coaunera bajaee, lenone enohalaauruha icharaaurune cohaca. Nii jana jetaote, notaaca Cana Coaunerane coina, ¹¹ neyoracaa dede bacuujuane jana jetao, caje mituha uhe, shojoera tocohaneein- jaraantiin. Nitohanein ecocohin jetaote, tajiha fauha uhe, jena turiin rulunohinee. ¹² Nii jana, coaraane jana jetaote, nii shojoera tocohanai nainecojoaain jetao, uhe itolere cautenu rijihuru, atane ichoae terei lenone, itolere tajaecuru, itolere ataibinaae acanocuru,

itolere Jorionecuruhane lenone niheichuru, naaonjoaihunri jetao, uhe nainecojoaain. ¹³ Nii jana jetaote, coarajihane jana jetao dedeu toniin:

“Nimichuhin nichaauraain, niichuru soote que lenoneeicha Fedoro,” naain toniha dedeeune jana jetaote:

¹⁴ “Chabana, Jorionichaanune lenonenihei quinaa nainihaaunta, lanichana nainihaaunta. Nihei ataibinaae quinaa nainihaaunta, Curuaanaa,” naain tonoraa Fedorone jana jetaote:

¹⁵ “Coa Cana Coauneraacha, couluunojoi que, ‘Calanichareta. Ataibinaae quinaa nainihaaunta.’ naain irihara. Jauriaate chuhisi niqui, nainenelu que lenonequichenera, nete inae enene, que lenonena nainequichene coina couluunoinera. Aihana jaun, Cana Coauneraacha coulucohi que, nainiheini niritiin ereeineta,” naain jetao, dedeu toni. ¹⁶ Nitohaneein nichata saain ecoocane baiha jetaote, inae jelaiha dedeu iniha cue, nii shojoera tocohanai.

¹⁷ Nii jaun jetaote, nii que suujua rohecaain, cuu suujuaau ereerejeein, “Chatohanai ichacaunne coinacha, catohaneein canotajae Cana Curuaanaata.” naain suujuaau ereereeca Fedorone jana jetaote, turuure acuujuanaha nichatajai cachaauru Corenerio letonocuru, Simoon loreri bajaebajajeein. ¹⁸ Turuhin jetaote, acuujuanaha netiin jetao, tonijiaain:

“Cauna niha caa loreri asaae, leeinjiin cacha- Simoon- Fedoroneein acaauruhacha curuaatei,” naain jetao bajaauere.

¹⁹ Nii jana jetaote, cuu jaiti, nii rene ecoona que suujuaau ereereeca Fedorone jana jetao:

“Aonaan, nichatajai cachaaurute ii ariirijiera. ²⁰ Chajaain nimichuhin, acaauru aina cunihu necoatelanaalara. Canuna acaauru letoaaun ii renera,” nae jetao, nuricho rai Cana Coaunera Suujue.

²¹ Nii jaun jetaote, fauhin nii Corenerio letonocuru- cachaauru coaraain jetao:

“Canuna- nii inaraacha ariirijiei neeunra. Chate raacheta,” naa Fedorone jana jetaote:

²² “Canacaanu letoaa, canacaanu curuaanaa cafitaan Corenerione jaunne, uhacaanura. Acate, caohacha cachaneein, jataain Cana Coaunera ere tonoraeranera. Nii jaunne, jataain que suujua acateein, belaihure satiin Jorioocurura. Acate, ii cotiharate, rai bein, que ii cotiharatiha Cana Coaunera letono- anjerana jaunra. Nii jaunne, ii cotihaca uhacaanu, nenajaun cuhin, iicha coitucui que rai ereeine, aonaane coinara,” naaure jetao, Fedoro rai.

²³ Niritocuruhane jaun jetaote, nii notaaca Cana Coaunerane que nainaan jetao, nii nihanejaan loreri asaae ranajae Fedoro, Jorionecureniha nii cachaaurune saijjeein. Nii jaun jetaote, cuu aina sinihuruhane cojoanoon, cauha cuuruhane jana jetao, acaauru aina cue Fedoro, corianiha cunacaauru- Jofeu neseeu nenacaauru tabaauru- Jesocurisito esenetaeraauru aina. ²⁴ Nitohaneein cuhin jetaote, cojoanoo Sesareea turuha cuure.

Nii jana jetaote, le laurii naraaichuru, jataain belaichaauru, naaonjoaihunri cotijiaain, acaauru cojoae- Corenerio. ²⁵ Inae turuha Fedorone jana jetaote, mituhin raain jetao, nacatiha neseeonraain coroaeca Corenerione jana jetaote:

²⁶ “Nichaaauraa. Canu netonaina, ichejijieein cachaneein nee-unra,” naain michuha Fedorone jaun jetaote, ²⁷ ereerejeein, enoha cuuruhane jana, cuu najiniha netaojiaain cohacure arajii cachaauru. ²⁸ Nii jaun jetaote, acaauru rai:

“Inarate raotojoein coitucuhiche, canacaanu Jorionichaanune, nejelau cachaauru Jorioniheichuru aina, netaojiaain nenea nainenihacaanunera. Niheichu. Nejelau cache loreri asaae enonaa nainihaacaanuta, nitohane niha canacaanu ichaona jaunta. Nete, nii que, canu notajaain carelae Cana Coanera, nabana chunein cache que jaolequiin, ‘Nechu aansai ataibinae,’ naain irihanu chunein nejelau cachaauru quene coataara. ²⁹ Nii jaunna, cacotijiaaichene rijijieein inauheneecha, cha que erelanaala uunra. Nii jaunna, ‘Chanunacha cacotijiaaureta.’ naain, coitucunaa jerichaaunne jaun, carai beeichene jereeeunra,” naain jetao, acaauru caje bajaee Fedoro.

³⁰ Nii jaun jetaote:

“Inae, jena janoha, enarijii, cau canu loreri asaae, cosinaca casuri couu, canu ichaoneein Cana Coanera bajaebajaeacaun sonainane jana, jataain somajai que, cajionequiin, cau, caatiha neorite-leeinjiin cachara. ³¹ Nii cachate, carai: ‘Corenerio, bajaebajaequine aonaa- Cana Coanerara. Chaen techu, cairichaihuri coroatajaneeneine coarajein, nii coacuhin coroaje Cana Coanerara. ³² Nitohaniane jaun, cachaauru letoaaute, Jofeu, Simoonneein curuajaaain nenea Fedoro cotihaca cuuruhinera. Nii cucuana auhaniha, loreriquiin, cuu nenea jacari nojoelaain rucuhera rijitocojoai curuajai-leeocha Simoon loreri asaate nera.’ naa carai nii cachara. ³³ Nii jaunne, nii rijieeoritiin ii cotiharatee-unra. Caohachate jataain ichaai uhincha. Aihana jaun, caute jiniiquiin, Cana Coanera notaracae nihacachera. Nii jaunna, canacaanu rai Cana Coaneraacha beratei que, ereeine aohana jerichaanura,” naain jetao, Fedoro tonorae Corenerio.

Neretaa, Corenerio loreri asaae, Fedorone

³⁴ Nii jaun jetaote, acaauru rai:

“Inae laen coitucuhane, coatia nejelauneein, chunein cachaauru coaraain nihein, Cana Coanerata. ³⁵ Jerichanejeeinte, satiin coaraain, naain coriajai ataneeu nenacaauru nihanatiin, nere tonoraane, rae Cana Coanerara, caohacha ichaain neeuruhanera. ³⁶ Nitohaniane coina, Isaraeli inamacooru rai, baaso ichaain, Cana Coanera que nejeratanaa neein, niha cachane niha natiin, niha leeinjiin, nii rucuhera, raotojoein neeuruha Cana Coanera aina cachaaurune que beratelu Cana Coanerara. Acate, Jesocurisitoneein- satiin Curuaanaaneein nenea nera. ³⁷⁻³⁸ Inarate, cachaauru rai, baaso ichaain neeuruhane jianeein, nebaotisaerateeuruhane, raotojoein acaauru rae Cana Coanerane coina, biha Joanne coitucuhiche raotojoeincha. Nii baihate, Nasarete cocoaicha- Jesoso baotisaa Joanne jana, nii Jesoso ichoae, rai Suujue letoaa Cana Coanera, itolere ichaain nenea nainihane coinane coitucuhiche. Nitohaneein baotisaa Joanne caje coaaneeteinte, Jodea batane sacutaain, amuhemujelu Jesoso, Calileea nunuheteinte, itolere caohacha ichaain, moconajaera ichanohineein cunaiteein necairichanacaaurune maajeein rautaelura.

³⁹ Nii jana, canacaanune, itolere ichaain niha Jesosone coaraneein nihacaanu, aina amuhemuecaanulu, itolere Jodea batane sacutaain,

Jerosaleeun nese sacutaain, naaonjoaina jaunra. Nitohanihane bai-hate, inae coroso que teein atinaaurelura. ⁴⁰ Nete, atinaaauruhane jana, nichata jano kuhane, ichatelu Cana Coaunerara. Nitohaneein ichateeinte, canacaanu rai, ecoocane coina, letoae Cana Coaunerara. ⁴¹ Coatia, satiin cacha rai, ecoohai. Leeinjiin canacaanu- Cana Coauneraaacha janijii nii beraanu que- niicha ranojoi nichaanune raiichate ecocora. Nitohaneein oo caje ichanaa Jesusone baihana, aina lenoneein, aina acau cohacaanura. Inae inoaelu, nitohanihane coina, Cana Coauneraaacha ranojohineein nihacaanulune jaunte, ⁴² canacaanu letoae, itolere ichaonacaauru, onacaauru, naaonjoaihunri coaraanu que- nii Jesuso teein nihalu Cana Coaunerane beebejihacaanu, cachaauru raine coinara. ⁴³ Chaen techu, inoaelu najiinchu caje coauneein, nii Jesuso beebejeretocure, nere bera inoaesihuru: ‘Nere tonoraain esenetaeraaurute, baaso ichacuruhalune niha natiin, coreniha caseteco caje nichotiha cureeinchu.’ naain beratihalu, nere bere inoaesihuru *profetacuru* que, aitiin Cana Coaunerane jaunra,” naain jetaote, acaauru rai beebeje- Fedoro.

Cana Coaunera Suujue raauruha Joriooniheichuru netonaine

⁴⁴ Nii jana jaiti niritiin beebejiha Fedorone jana jetaote, nii satiin nere aonajeeurera choae, fauha uhe Cana Coaunera Suujue. ⁴⁵ Nii jaun jetaote, coarajeein cojoaelatoore, nii Fedoro aina unacaauru- Jesocurisito esenetaeraauru- Jorioocuru, Jorioniheinchuru rai netonai, tenojoi niha Cana Coaunera Suujuene jaun, ⁴⁶ chaen, Cana Coaunera coroaecuruha, nejelau ere kuhane cuaain- nejelau ere que erenacaaurune jaun. Nii jaun jetaote:

⁴⁷ “ ‘Nainihaacache cana, caa cachaauru baotisaain coujunacatechaachene, Joriooneeurenihane jaunnetu.’ naain erenaa nainihaacache cana, inae cana rijijieein, Cana Coaunera Suujue que, coujunacatenohineein neeuruhane jaunta,” naa Fedoro nii corihaniha cunacaauru Jorioocuru raine baiha jetaote:

⁴⁸ “Jesocurisito coreniha, baotisaain coujunacatenohineein neeuruhinera,” nae jetao, acaauru rai Fedoro. Nii jaun jetaote, nii baiha, Fedoro chunaaure, acaauru aina, inata janajoeein neorihane coina.

11

“Chanuna Jorioniheichuru aina lenoneei,” naain Jerosaleeun nenaacaauru Jesocurisito ranojoinunru Jorioocuru tabaaaurune

¹ Jodea bataneu netiin jetaote, inae Cana Coaunera ere esenetaain tonoraauruha Jorioniheichuru netonaine coitucuure Jesocurisito letonocuru afosotooru aina- cana nejeraauru Jesocurisito ranojoihunru. ² Nitohaneein coitucuuruhane jaun jetaote, inae Jerosaleeun turuha Fedorone jana jetao, necoejechanuure- Jorionein Jesocurisito ranojoihunru tabaauru. Niritiin necoejechanuhin jetaote:

³ “Chanute cocoaeraa- cana Jorionichaachene ichao rai, Jorioniheichuru rene turuhin, acaauru aina, naaonjoaacachene natiin- acaauru aina lenoneeita,” naain bajaure jetao, Fedoro caje.

⁴ Nii jaun jetaote, satiin niicha coaraai bee jitariin nunue caje coauneein:

5 “Naain nii Jofe neseeu nihanune jaaunna niqúi, Cana Coaunera bajaunra. Nii jana, canu notaaca Cana Coaunerane jana coaracaanne janate, shojoera tocohanaeei jaraantiin, jenaain rulunojohineein dede caje faauha uhe caatiha, nii nihanune jaunra. 6 Nii jana, rautaaín cuhanai coaracaanne janate, cuu ne, itolere ataibinaecuru, atane ichoae terei lenone, tajaacuru, acanocuru naaonjoaaurícha. 7 Nii janate, carai dedeeu tonii: ‘Chajaaajoaain nimioritiin, soote que lenoneeícha.’ naane janana: 8 ‘Jiaohinera, Curuaanaa. Chabana cujuaae cuhane aansai calaani enohaaunta.’ naanune janate, 9 dedeeu toniin: ‘Coaa, “Aansai calaani,” naain iriha, ii coauneraacha coulucohi quera.’ naain 10 toniha nichata saain dedeeune janate, jelaaiha dedeeu iniha cue- nii shojoera tocohanaícha. 11 Nii rijieoritiinte turuure, Sesareea caje uhin, nichatajai canu ariha unacaauru cachaauru, nii nihacaanunejaan loréri asaera. 12 Nii janate, caletoaé Cana Coaunera Suujue, necoatoelanaala acaauru aina cuhanune coinara. Nii janate, canu aina cuure caa saotaneein Jesocurisito coreniha- cana nejeraaurura. Nitohaneein cuhina, Sesareea turuhin, nii canu coitihaca unacaauru letoaeracacha loréri asaé enohacaanu saaincha. 13 Nii janate, canacaanu rai: ‘Naaajoaainte, cau ecocoe Cana Coaunera letono aanjerara. Caute chujuhequín, “Cachaauru letoaa Jofe neseete, Simoonneein curuajai-Fedoroneein acaauruhacha curuaatei cotihaca cuuruhinera. 14 Acate, ‘Naaonjoaain neeute, satiín, isinejiera, charaíchuru, ichoerejeeu, naaonjoaihunri aina, raotojoeéin jianaacoo neeíncha.’ naain íchei bereeíncha,” ’ naa canacaanu raine naainaa- nii loréri erorane jana, 15 acaauru rai irihanune nunuetihanune janate, acaauru chochae fauha uhe Cana Coaunera Suujue, cana chohae fauha uhalune rijijieeíncha. 16 Nii janate casuujuaniha neeorite, ‘Acau quete niqúi cacha camujuaain, cacha coujounacate Jooanra. Nete ínara laaen Cana Coaunera Suujue que, coujunacatenohi niha curiquicheeíncha.’ naain aitohalu Cana Curuaanaa Jesocurisito nera. 17 Aihana jaun, Jesocurisito esenetaacachene jana, cana rai rai Suujue tihane rijijieeín, leeochoaauru rai netonai, rai Suujue tiha Cana Coaunerane, nainihaaun nii caohatera rijitiín, irihanu canu neta. Chaneeina nereeun canu, Cana Coaunera colaihaje cuaain, nii caohatera rijitiín irihanuneta,” naa Fedorone janate, 18 ínauhene cuuraatoraaín, cuu aonajeeure nii Jerosaleeun nenacaauru-Jesocurisito coreniha cana nejeraauru.

Nitohaneein aonajeeuruhane baihate, Cana Coaunera coroaecure, “Caohacha quete, Jorioniheichuru netonai coroatajane Cana Coaunera, acaauru netonai suujua coreéin íchaonaa- chabana nitajenaa charanejeein nena raauruhane coinara.” naain.

Antioquiha neseeu Jesocurisito ranojoneein nenacaauru

19 Eseteba sohin jaoruhane baiha neeorínte, leeochoaauru Jesocurisito esenetaeraauru netonai ariín, rohecaaaure. Nii jaun jetaote tabaauru Jodea batane caje sorohin, Fenisiau, chaen Chifereu, Antioquihau, naaonjoaihun- cuhinchuru sorohacooaure. Nii cuhin sorooruhane jauncuru turuhin jetaote, leeeínjín Jorioocuru raíícha Jesocurisito beebejeein, que relanajaaure. Coatia jetao laen, leeocho cachaauru- Jorioniheichuru relaauruhi. 20 Ne jetaote, nii baiha, Chifereu, Sireneu naaonjoaihun nenacaauru- Jesocurisito esenetaeraauru tabaauru, nii Antioquiha neseeu turuure. Cuu turuhin

jetaote, nii cuu nenacaauru Jorioniheinichuru rai, Cana Curuaanaa Jesoso que Erenaa Caohati beebejeein, que acaauru relaure. ²¹ Nii aina, acaauru coroatajaniha Cana Coaunera Suujuene jaun jetaote, jauriaa acaauruhacha esenetai jianein, Jesocurisito esenetaaure arajii cachaauru.

²² Nii coitucuuriin jetaote, “Chatohaneeuruhachata,” naain Antioquihau Berenabeen letoaaure, Jerosaleeun nenacaauru-Jesocurisito ranojoihunru. ²³ Inae Antioquihau turuhin, acaauru coaracuruhane jana jetaote, caohatiin acaauru coroatajaniha Cana Coaunerane coaraana jaun jetao, jataain coroaaje Berenabeen. Nitohaneein coroaajeinte, esinaae rauhijiriin Jesocurisito esenetaain, baaso coacuelanaala esinaae rauhijiriin nere tonoraauruhane coina, suujuatenajae Berenabeen. ²⁴ Caohacha cachaneein, Cana Coaunera Suujue que suujuequiin, jataain Jesocurisito esenetaera nihana jaunte, nitohane Berenabeen. Nitohaneein jetaote suujua corein Jesocurisito ranojoinunru aina neeure arajii cachaauru.

²⁵ Nii baiha jetaote, Tarosoo cue Berenabeen, Saoro arihane coina. ²⁶ Nitohaneein cuhin jetaote, cuu eruhin, amae Antioquihau. Cuu jetaote neeurelu, itolerenein lejaanacaain, cuu nenacaauru Jesocurisito ranojoihunru aina cuu nenacaauru cachaauru relaa. Nii Antioquihau jetaote, jauriaanejeein, “Curisitanoneein” Jesocurisito ranojoihunru curuaateeuruhane nunuheteurelu.

²⁷ Nii bana jetaote, Jerosaleeun caje cuhin, Antioquihau turuha cuure-*profetacuru* tabaauru. ²⁸ Niichuru taba- Acabonein curajai jetaote, ita taojiaauruha Jesocurisito esenetaeraaurune jana, acaauru cataaun nichaaurain:

“Aonacuchena, inara rai caa bete, coitucuhichera. Nerinaain jetao carajaaajoaain quinacai, Jodea batane sacutaainta,” naain be nii Acabo, que beratiha Cana Coaunera Suujuene jaun.

Nii mijitena jetaote nelu, Romanocuru curuaanaacuru- curuaanaa niha enferadoro- Culaodione bana. ²⁹ Nii niritoha Acabone jaun jetaote, naain Jodea nenacaauru Jesocurisito coreniha cana nejeraauru-coroatajanena jerecure, nii Antioquihau nenacaauru Jesocurisito esenetaeraauru. Nitohaneeinte, ita jeonijianaain coriqui teein, taojiaaure, le cachaauru cachaauru caje, tenaa nainecuruhane rijiinanaain. ³⁰ Nitohaneein taojiaain jetaote, nii Jodea nenacaauru Jesocurisito esenetaeraauru- bichauhenaauru rai letoaaure, Berenabeen, Saoro, naaonjoaihunri aina.

12

Saantiaao sohin jaohinte, caresero cuhane Fedoro enohaure.

¹ Nii bana jetaote, Jesocurisito ranojoinunru aina nejeratihane nunuhetein, tabaauru mucuerate jetao, Israelitaauru curuaanaa *rey* Erodesi. ² Nitohaneein jetaote, sabere que, Joaan nejera Saantiaao sohin joerate. ³ Nii rautatiin, coaracuruha Jorioocurune jaun jetaote, Fedoro netonai mucuerate Erodesi. Jorerera colane ichanohin- faan quihuruhane jaan- beseta cojoanonaacuru bana jetaote, nitohaneein Fedoro mucuure. ⁴ Nii mucuheratein raeratihane baiha jetaote, Fedoro enoaerate caresero cuhane- Erodesi. Nitohaneein caresero cuhane enoaeratein jetaote, caohatiin beraichate. Jena lauriin, janaanain,

nenacaauru soondarooru que, ita rohererojoein caohatiin beraihu-ruha le laurichuru cajene coina, letoanajae, nii Fasocoa beseta bitohariin, satiin coarajeeurera notaracae, caresero caje rocohin, coaraain chatohaneein teeuruhane coina. ⁵ Nitohaneein caresero cuhane caohatiin beraichaaain niha Fedorone tonohanau jetaote, ita taojiaain, rai Cana Coaunera bajaure mainajein Jesocurisito ranojoihunru.

Caresero Caje Fedoro mitaa Cana Coaunerane

⁶ Nii jaun jetaote, eresinejeonriin lanajeeca, satiin coarajihha cachane notaracae, chatohaneein Fedoro tihanerai niha- Erodesine jana jetao, coroatajai soondarooru cataaun, jeranu *cadena* que cosiin sinitoha Fedorone jana, acuujuua nihacuru neein- beraihuruha soondaroorune jana jetaote, ⁷⁻⁸ rai letono- anjera letoae jetao, Cana Coaunera. Nii jaun jetaote, luhecotariin, Fedoro rohan neoritoha Cana Coaunera letono anjerane jana jetao, jiichoo rijijieein conoe, caresero cuhane. Nii jana jetaote, sinitoha Fedorone jana, jaleri dada dadariin nocoain jetao:

“Chajaain nimiichuura,” naa Cana Coaunera letono anjera, Fedoro raine rijieeoritiin jetao, rai biji caje nejasajasariha- nii biji ichora *cadenane* jana jetao: “Chajaaajoaain nimioritiin ichajione jiaain, ii safato jiaain, canu jiniichotaaura,” naa, nii Cana Coaunera letono- anjerane jana jetaote, nii aitohane rijijieein jiniichotae jetao, Fedoro.

⁹ Nitohaneein jetaote, mituha cue, Cana Coaunera letono- anjera caaijie cuhin, coetacainein cuhin, mituha cuhane esenetaelanaala, “Nechu jataaen sini anuu jecha aite.” naain. ¹⁰ Nitohaneein cuhin jetaote, jaurihaanejeein acuujuua beraicha caje situure. Nii leeocho caje situhin jetaote, nii coata que bacuujuana jaun, turuuhane jana jetao, raajenihane neyoracae, nii coata que bacuujuanaa, naain aerene nena enonaanaja rijia bacuujuua. Nitohaneein mituhin, le cocoaantaain bero cuhane cujuueeru baiha jetaote, jelai Fedoro ratiriin amuhe- Cana Coaunera letono anjera.

¹¹ Nii jaun jetaote, nainacori Fedoro. Nainacoriin jetaote: “Esinaaete, rauhijiriin letono anjera letoae- Cana Coaunera. Jataain caque necosuujuaain, canasineene rijitoha Erodesi aina Jorioocurune janate, nabana chatohaneein caetecuruhane coataa, letono anjera letoae Cana Coaunera, canu ichoteratihane coinara,” nae jetao Fedoro.

¹² Nitohaneein, inae nainaaain jetaote, Joaan Maroconein curuajaineba- Mariha rene turuha cue. Nii jana jetaote, cuu najiniha, nii Mariha loreri asaae, ita taojiaain, Cana Coaunera baja neeure arajii cachaauru.

¹³ Nii jana jetaote turuhin, nii aerene nena enonaanaja rijia acuujuua faofaorihane jana jetao: “Cha cha aite,” naain, coaraa cue leinjiin ranuna Rodee. ¹⁴ Nii jetaote, Fedoro ere nihane aonaain jetao, coroaena caun jetao, nii acuujuua joracae lanaala soroneein biha cue: “Fedorote aitera,” naain. ¹⁵ Nii jana jetaote: “Esinaaenna aitohite,” naauruhane jana jetao:

“Esinaae rauhijiriin acate aicha,” naane jana jetao:

“Rai suujuete jerihane ai caihara,” naaure.

¹⁶ Nii tonohanau jetaote, nii acuujaniiha neein, nii acuujuua faofaonijanae, acaauru bajaebajajeein Fedoro. Nii jaun jetaote, nii acuujuua joracaain coaracuruhane jana, esinaae aca nihana jaun, cuu nesoonetiiin coarajeeure. ¹⁷ Nii jana jetaote, acaauru rai, biji sarasarari, nabana tonaain ereeuruhane coataa. Nitohaneein jetaote:

“Naaonjoaainte, caresero caje, canu mitaerateein, canu ichoterate, Cana Coaunera. Caritiin, Saantiaao rai benichuchera. Satiin, cana nejeraaauru- Jesocurisito coitucuureru rai netonai beeuchete, coitucu-uruhinera,” naain beratihane baiha jetaote, jelai caje mituhin jetao, amuhe Fedoro.

¹⁸ Nii jana jetaote, jano jana, cuu neniha Fedorona jaun, nesooneetiin: “Cha quena nerurujaue, caa aansai,” naain jetao, acaauru suujua auha- caain nererojoecaure- nii beraihurera- soondarooru. ¹⁹ Nitohaneein, nenihana jaun jetaote, arihuruhane coina, acaauru letoaa- nii curua- ana Erosesine jana, nitohaneein Fedoro arihuruhane jana, ruureni- hana jaun, nii beraihurera choae nalutiaain jetao, acaauru sohin joaer- ate jetao Erosesi. Nii baiha jetaote, nii Jodea batane caje mituhin Sesareeau ichaoha cue jetao Erosesi.

Oha Erosesine

²⁰ Tiro, Sidoon, naaonjoaain cocoaichacuru aina jetaote, niqiu obaje Israelitaauru curuaanaa *rey* Erosesi. Nii jana jetaote, ita suujuau tacaain:

“Coanete, atiin rene turuhin raotojoein erenaa neeineru,” naain je- tao, jaurihaanejein, nii que jaurii- nere tonoraera Balasito rene turuhin jetao, ereuree nii curuaanaa Erosesi rai, nii Erosesiicha beraai atane cajeecha quinacai raajeein ichaauru, nii Tiro, Sidoon naaonjoaain cocoaichacurune jaun. Nii jaun jetaote, nii curuaanaa Erosesi rai:

“Coanete, nii cachaauru coroatajanena neeineru,” naa nii Erosesi que jaurii- Balasito najaun jetao, ²¹ “Banajian uunite coana neeineru,” nae jetao, nii curuaanaa Erosesi. Nii jaun jetaote, nii aitothane bana, rene netaojiaauruhane jana jetaote, curuaanaa nihane cajione jiaain jetao, nii curuaanaa nihane nelauriana jaan- rori choae nelauriaain jetao, ereereje Erosesi. ²² Nii jana jetaote:

“Coatia caritiin erenaa nainihei, cana rijijieein cachata. Caate cana chosinera,” naaure jetao, eehequiiin satiin nii cuu nere aonajeureru cachaauru, nechu jataain acaauru belaiha Erosesine coina. ²³ Nii jana, coroaeca Erosesine jaun jetaote, nii rijieeoritiin, letono anjera letoae- Cana Coaunera, nichoae cunai nalutiaane coina. Nii jaun jetaote, cu- naiteein corianohin rihano jitanojoneein ohe, Cana Coaunera nujua- neein coroaeca ne jaun.

²⁴ Nii jana jetaote, inae jelai amuritoheriin, Cana Coaunera ere coitu- cuhajeein cuujueure cachaauru, itolere sacutaain, amuhemujueein beebejeuruhana jaun.

²⁵ Nii jana jetaote, inae Jerosaleeun, niicha ichanenu nainaauruha najaun jetao, Antioquiha cauha cuure, Berenabeen aina- Saorocuru, acaauru jiniichaain “Maroco” naain acaauruhacha curuaatei- Joaan amaain.

13

Letononeein amuhemujuein, Jesocurisito beebejeuruhane nunueteuruha- Berenabeen aina Saorone

¹ Nihalu jetao, Antioquihau Jesocurisito ranojoinunru coaraauru jelai tein, Cana Coaunera caje- erenaa raain acaauru rai beeureraauru *profetacuru*, chaen Cana Coaunera aitoonjoa que cacha relaureraauru, naaonjoainuri. Niichuru aina jetaote neeurelu, Berenabeen, chaen Simoon- jichojoaineein acaauruhacha curuaatei, chaen Losio- Sirene

cocoaicha, chaen nii Calileea coberenadoroneein nenaalu- Erodesi aina fohena- Manaen, chaen Saoro, naonjoainuri. ² Niichuru jetaote, coroatajanenaaca Cana Coaunerane coina, cosinacaa suri couu ita taojiaain, Cana Coaunera bajaee bajaecuruhane jana jetaote:

“Carai nii Berenabeen aina Saoro letoaauchete, jelai teein acaauru rai quiicha teei amihanenaa ichaa cuuruhinera. Nii ichacuruhane coinane cotihanajaain ranajaain neeunlura,” nae jetao, acaauru rai Cana Coaunera Suujue.

³ Nii jaun jetaote, coaiten cosinacaa suri couu neein, Cana Coaunera bajaee bajaecuruhane nainaaain jetao, acaauru choaae biji merecaain, Cana Coaunera bajaure. Nitohaneein acaauru rai, Cana Coaunera bajaauruhane baiha jetaote, acaauru rai necoeure.

Chifereu tururuha, nii Cana Coaunera Suujue letoeratenojohunru-afosotoorune

⁴ Berenabeen aina Saoro jetaote, Cana Coaunera Suujue letononeein Seleosiau cuure. Jelai caje coauneein jetaote, Chifere cunaa bote cuhane fauhin, cucuana cuhane coriaae cuuhin turuure, nii Chifere coobenau nenea nese- Salaminau. ⁵ Nii nese Salaminau turuhin jetaote, nii cuu nenea ita taojiaauruhana jaan loreri- sinacoca asaae netaojiaauruha Jorioocurune jana jetao, cuu enohin, acaauru rai, Cana Coaunera ere beebejeure. Joaan Maroco netonai jetaote, acaauru aina cue, acaauru coroatajanera rijijieein.

⁶ Salaminau neeuruhane baiha jetaote, caje cuhin, jitariin nii obena tinonohin cuhin jetao, nii cu nenea leecha nese- Pafosoo turuure. Nii Pafosoo turuuhane jana jetaote, cuu nee- leeinjiin benane- Jori-oneein casajenetiin- Cana Coaunera letononiha nocoetiin- cachaauru coritaera- Barajesoso. ⁷ Nii benane jetaote, cuu jataain nainaaain nenea- Coberenadoro Serijio Faoro aina nei nejesina ne. Nii coberenadoro jetaote, nii Pafosoo turuhin neeuruha- Berenabeen aina- Saorone coitucuhane jaun jetao, cotiharatenajae, nenajaun cuhin, rai Cana Coaunera que ereereecuruhane aohana jerihane jaun. ⁸ Ne jetaote, Berenabeen aina Saoro que nejerate nii benane- Barajesoso- “Elima” neein Curiecocuruhacha curuaatei, nabana acaauru esenetaa nii coberenadorone coataa. ⁹⁻¹⁰ Ne jetaote, Cana Coaunera Suujue que suujuequin jetao, nunajein coarajein:

“Nechu aansai. Casaje. Moconajaera nebaneein nenea. Ii te itolere caohacha aina nejeratenaaneein neeincha. Chanute Cana Coaunera tenojohin ichaonaa caohacha auhacaaita,” nae jetao Saoro- “Faboro” neein curuaaneni. ¹¹ Niritiin cotaicha rijitiin jetaote: “Nitohaneein neeine coreniate, ichasetecareein Cana Coaunerara. Maosaneinte nedariquin carajaojoaaincha. Nihei jiichoo coaririrheeinaita,” naa Faborone rijieoritiiin jetaote, maosanein nedae nii benane.

Nitohaneein nocohenaneein nedaa rai notana jaun jetaote, rai biji que mucuhin- amaeranu ari, amaa ne coina- nii Elima, inae conoeniha notana jaun. ¹² Nii jaun jetaote, cojoaelatiin, jataain caohatoha nii Cana Curuaanaa- Jesocurisito que aitiin, acaauruhacha beebejei- Cana Coaunera ere esenetae- nii coberenadoro.

Pisidia batane que nenea- nese leecha- Antioquihau turuha Faboro aina Berenabeenne

¹³ Nii Pafosoo neeuruhane baiha jetaote, leeinjiin bote cuhane fauhin, Paanfiliau cue nii corihaneraauru aina- Faboro. Jelai caje coauneenin jetaote, atane ichoaee cuhin, turuha cuure, nii cuu nenea nese- Perejeu. Nii jana, Joaan Maroco jetaote, cuu ratirinajaain, Jerosaleeun cauha cue. ¹⁴ Nii Perejeu caje cuhin jetaote, nii Pisidia batane roohan nenea- nese Antioquihau turuure nii Berenabeen aina Faboro. Cuu jetaote, nebetacanaa janonaa bana- ita taojiaauruna jaan- sinacoca asaae, ita taojiaauruha Jorioocurune jana, cuu enohin nelauriaain, aonajenajaaurunre. ¹⁵ Nii jana jetaote, cuu aonajenajaauruhane jana, Cana Coanera Quiricha Inoasi ereretaaure. Inae nii nainaaauruhane baiha jetaote, acaauru rai:

“Chasocuru, niha chaelai que ereeichene jaanne, ereeuche te, aon- aain suujua lararajiaauruhine- caa cachaauru,” nae nii netaojiaauruna jaan- sinacoca curuaanaacuru.

¹⁶ Nii jaun jetaote, nimichuhin nichaaaurariin, acaauru rai, biji sarasarari Faboro, inauheneeicha curuaequuin aonajeeuruhane coina. Nitohaneenin acaauru rai, biji sarasarariin jetaote:

“Aonacuche satiin- Isaraelitaauru, satiin Jorioniheichuru netonai- Cana Coanera ere esenetaain tonorana jerenacaauru. ¹⁷ Egiptoo cuhin ichaooruhane ajiniha jetaote, cana foerateurera Israeli co- coachacuru janiijiin ranajaelu Cana Coanera. Nii baiha, rai natane nihei que cuhin, nejelau ataneu- Egiptoo ichaooruha cana inoasesihuru Isaraelitacurune jana jetaote, arajiin fanajaelu Cana Coanera. Nitoha- neenin nii nejelau ataneu netiin, inae arajiin nefaauruhane jana jetaote, jelai caje, niicha ichana nainei coarateein roconajaelu Cana Coanera. ¹⁸ Nii Egipto caje roconajaane baiha jetaote, nere tonoraarenihane saijieein, atiin acaauru abaantaelu, jenachoonca janacaneenin desiere- too Cana Coanera. ¹⁹ Nitohaneenin nere tonoraarenihane saijieein jetaote, acaauru rai neenin niha nii atanene coina, Canaan batane que, caaunsineenin nenea nese que ichaonacaauru cachaauru itaje jetao Cana Coanera. ²⁰ Itolereeneenin, Egiptoo cuuruhane que jojohin jetaote, jena fasha saogui choonca ajaanacaneenin jetao, acaauru que banihateenin inoaelu- niicha tenaa jerei- atane que tenajae jetao Cana Coanera.

Nii baiha jetaote, acaauru curuaanaacuru tihacoe, Cana Coanera, enoha nere bera inoasi- Samoerinereenin tihaojoaain. ²¹ Nii jana je- taote, itolere curuaanaaneenin- itolere sirichaanu que jetao leeinjiin *rey* bajaare jetao. Nii jaun jetaote, Beenjamiin lauri caje neferatena- neenin nenea Sisi calaohi- Saoro tee jetao, Cana Coanera, jena choonca ajaanacaneenin, acaauru rai- *reyn*eein nihane coina.

²² Nii jana jetaote, renaatonorae lanaala, jeriha Cana Coaneranerane rijijieein, ichana jereniha Saorone jaun jetao, Rabiri que core jetao Cana Coanera, satiin Isaraelitaauru curuaanaaneenin- itolere sirichaneenin- *reyn*eein nihane coina. Nitohaneenin tein jetaote: ‘Inae laen, casuujua rijitotojeein nenea- cacha ruhanura. Acate, Isaihasi calaohi- Rabiri inera. Acate laen, jatoroaain ne, itolere quiicha jerenohi ichaane coinara.’ naain jetao Saoro mitaain, Rabiri tee jetao, coreeraniha, Cana Coanera. ²³ Nii Rabiri caje neferatenacaauru inamacooru caje nenaaneenin je- taote, nenaanelu Jesuso. Aca jetaote, letoaelu Cana Coanera, nere bera inoasesihuru que beratihalune tocohaneenin Israeli cocoaichacuru ichoteratihane coina. ²⁴ Inae turu caitainajiha Jesusone jana jetaote,

Joan letoae jetao Cana Coaunera, satiin itolere Isaraeli cocoaichacuru sacutaain, beebejiha Joanne caina. Nii jaun jetaote: 'Caohachaa'in inara suujua rucujueein, coaiten Cana Coaunera aitoonjoo esenetaain tonoraa'in neeuche te, baotisaain cojounacatenohineeichera.' naain, Isaraeli cocoaichacuru rai aite jetao, Joaan. ²⁵ Inae ohane catainaane jana jetaote: 'Coatia nii inaraacha cohajei- cacaa'ijie- nii turuha uhenenu nihaaun. Canute, letoae Cana Coaunera, nii beraaunu que. Acate laen, caichoaae jauhecotojoeriin, jataaen cocoaain letoanojoneein ne. Nii jaun, rai safato ichora rucuheraane que nihanatiin, nelatihahaun.' naain jetaote, rauhijiriin be jetao, acaauru rai- Joaan.

²⁶ Chasocuru, Abaraaun caje neferatenaaneein nenacaauru, satiin- Jorioniheichuru netonai- Cana Coaunera ere tonorana jerenacaauru, satiin, caa inara rai quicha beebejeite- jianacoo cacha culucohin mitaer- anute, satiin- inara rai beratenojoneein ne. ²⁷ Satiin- nii Jerosaleeun ne- nacaaurulu, acaauru curuaanaacuru, naaonjoaihunrite, cajiha turuha Jesusone jana, coitucuurenelu. Nere bera inoaesihuru quete niqui, lae- naerateein beratelu Cana Coaunera. Nii jaunte niqui, nii Cana Coaunera ere bera inoaesihuruhacha- laenanohilu ereretai nejesinanecure, ne- betacanaa janonaa bana naineein. Nitohaneein, ita taojiaauruhana jaan- sinacoca asaae ereretai nejesinanecuruhane sajainejeeinte, cajiha turuha Jesusone jana, 'Aca caara.' naain coitucuurenelu. Nii jaunte, sohin joaerateuruhana jaun, aitiin: 'Naaonjoaante, cuureeincha.' naain nere bera inoaesihuru que laenaeratihalu beein- Cana Coaunerane nainauruhane caina, ²⁸ Filato rai colurujueein, sohin joaerateeurelu, Filato que, lera colane. ²⁹ Nitohaneein teeinte, inae satiin aitoha Cana Coaunera Quiricha Inoaesine nainaane jana, nii coroso caje fauhin, rai jabereco rucuhecure- ajeri jachu cuhane. ³⁰ Nete, nii jana, oo caje ichate Cana Coaunera. ³¹ Nii jaunte, nii Calillea caje coaaneein, Jerosaleeun tiaetiajeein namu corihaniha amuhemuhenacaauru rai ecocohin, cuu araai janohi acaauru aina nerejetelu. Acaaurute, enene itolere sacutaain amuhemuhejeein, nii Jesoso que ereereecure, itolere cachaauru rai.

³²⁻³³ Inara caohachanu quena, inara rai, caa caohati erenaa biha- caanu, coitucuhichene caina. Caa quete, cana inoaesihuru rai aitelu Cana Coaunera, catohanihane caina. Nii jaunte, acaauru inama- conein nihacachena jaun, cana rai, cana inoaesihuru rai naitoonjoo nainaane caina, catohaneein ichae Cana Coaunera. Acate, oo caje Jesoso ichate, rai Quiricha Inoaesi- Salmo- coroatajai cuhane aitohane tocohaneein. Raite, 'Iite, canu calaohineein neeicha. Canuna, cha- caneein neeunra.' naain laenaeratelu Cana Coaunera, rai Quiricha Inoaesi cuhane. ³⁴ Nitohanihane coinata, nii ajiniha: 'Oo caje jene, ichatereeuni, nabana setuha rai jaberecone coataara.' naain nii ajiniha- rai Quiricha Inoaesi cuhane belu- Cana Coaunera. Chaentechu: 'Satiin Rabiri rai caitoonjoane, ichaa cureunnicha.' naain belu Cana Coaunera. ³⁵ Nitohanihana jaunte, coaiten leeochoa cuhane, 'Coatia laen, setuha nii ii letono jaberecone naihatejeriheeinita.' naain laenaelu Rabiri. ³⁶ Aihana jaun, esinaaante niqui, Rabiri letoaa Cana Coaunerane rijijieein, nii nihane bana nenacaauru cachaauru coroatajanelu. Nete, nii baiha ohin, rai foerateurera ainane jana, rai jabereco inae setuelu. ³⁷ Nete, nii Cana Coauneraacha ichatei- Jesoso jabereco laen cuu neein

setuenelu. ³⁸⁻³⁹ Aihana jaun, chasocuru, caa inara rai canacaanuhacha beebejei- Jesosohacha corenihate, atiin, osaaocane nihanatiin, rauhi-jiriin esenetaane, nosa caje nichotenaa nainereein- saain cachaauru, Jorioniheichuru nihanatiin. Aihana jaun, nii nosa coreniha caseteco coaracuruhane rai niha- Moisesaacha benojoinurute, Jesoso coreniha laen nainecurureein nii caseteco caje nichoteeuruhane. Aihana jaun, satiin- nii Jesoso esenetaeraaurute, atiin coreniha- osa caje rocohinculuhoca cureein Cana Coanera. ⁴⁰ Caohachaaain coaracuche, batohin esenetana jereneeichenete, inara choaae nalureein inoaelu laenarati-halu Cana Coaneranane jaun, laenacuruhalu *profetacurune* rijijieein:

⁴¹ ‘Aonacuche.

Satiin caohacha ichaonaa-
caitoonjoa que jaolequiin nenacaauru
cojoaelatooche.

Nitajihate curiquicheein, inae ecu tihane bana.

Nii cojoanonaa banane,

itolere ichaaain inara notaaca cureeunnicha.

Chunicoha inara rai, nii que ereein bihane, esenetariheeicheta.’

naain laenacuruhalu *profetacurune* rijijieein,” naain jetao, nii Antio-
quihau nena sinacoca asaae- netaojianacaauru rai ereerejeein jetao
beebeje Faboro.

⁴² Inae, nii que irihane nainaaain jetaote, nii ita taojiaauruha Jori-
ocurune jaan- sinacoca caje corihaneraauru aina mituha cue Faboro.
Nii jana jetaote, jiniichaaain cuhin mituha cunacaauru- Jorioneein nero-
tonacaauru jetaote:

“Coaiten leeocho- nebetacanaa janonaa bana uhin, coaiten nii que
ererejiha uuni, canacaanu rai,” naain jetao, Faboro cotihacure. ⁴³ Inae
sinacoca asaae netaojiaauruhane nainaaain jetaote, Faboro aina Beren-
abeen caaijie cuure- arajii Jorioocuru aina- Jorioneein nerotonacaauru-
Cana Coanera ere tonorana jerenacaauru, naaonjoaihunri. Nii jaun
jetaote, acaauru rai: “Nijiaonriha, inara belaiha nere aina cuaain,
inara cotihaca Cana Coaneranane jaan jianequichenera. Nirijieeincha,
janelanaala, nii jelai sacuuchete, inara coroatajaneein, inara belaine
Cana Coanerara,” naain jetao, acaauru suujuateein, acaauru ratiri-
hure.

⁴⁴ Nii baiha jetaote, leeocho nebetacanaa janonaa bana coaiten,
netaojiaaure- nii nese sacutaain caje uhin- coroatajaje lanaanla
cachaauru, acaauruhacha beebejei- Cana Curuaanaa Jesocurisito
beratenojoi aonacuruhane caina. ⁴⁵ Nii jaun jetaote, nitohaneein
coroatajaje lanaala, turuuruha cachaauru, Faboro aina Berenabeen
aonaana jaun, nechua jataaen, acaauru que necoelai caun, nabana
esenetaauruhane coataa, “Nechu aansai casaje cachaauru,” naain,
Faboro necoeje chanuure Jorioocuru. ⁴⁶ Nii jana jetaote, nii que
nelararajiaain, chaque casilanaala:

“Inara Jorioneeichene raite niqui, jaurihaanejeein nere beebejihaca-
nune caina canacaanu letoaaain ne Cana Coanera niquicha. Nete,
naitoonjoa batocoichene jaun, rautaaain aohana jerelanaala que jaole-
cohichera. Nitohaneein, inara rai, ichaonaa sanaacharanejeein nena
bihacaanune coinete niqui, canacaanu letoaaain ne- Cana Coanerara.
Nena aohanna jereneeiche coarajihacaanune jaun, Jorioniheichuru
rene curichaanuhin. ⁴⁷ Nitohaneein canacaanu letoaaainte:

‘Canuna, inara letoareeuni, satiin- caa chauratane que nenacaauru- Jorioniheichuru rai nihanatiin, amuhemujeein beein, canu neein nihanune coitucuerateein, acaauru ichoteratein neechene coinara.’ naain Isaihasi que beratihane rijijeeinte, ena canaacaanu letoae Cana Curuaanaa- Cana Coaunerara,” naauruha Faboro aina Berenabeen, Jorioocuru raina jaun jetaote, ⁴⁸ coroaacure- nii Jorioniheichuru.

Nitohaneein coroaeein jetaote, esenetaain, “Caohatoha jataaen cana rai, Cana Coauneraacha beratenojoincha,” naain esenetaaure, satiin- nii ichaonaa sanaa charanejeein nena raaureraanu que nenacaauru- Jorioniheichuru. ⁴⁹ Nitohaneein jetaote, nii jelai batane sacutaain nenacaauru- jelai cocoaichacuru rai, Cana Curuaanaa- Jesocurisito beebjeeure. ⁵⁰ Nii jaun jetaote, nii rautaaain coaracurenihana jaun, nii caohachaaain suujua coaraaain Cana Coaunera bajaaurera- enecuru suujua tacaare- Jorioocuru. Nii cuu nenacaauru- acaauru rai jataaen nelatenacaauru cachaauru- suujuaune maajeein tacaare, satiin ita suujua rijitocoriin, acaauru que nejeratein, jelai caje Berenabeen aina curuataain, Faboro sitaauruhane coina. ⁵¹ Nitohaneein, jelai caje sitana- jaauruhana jaun jetaote, mituuru neein, nii acaauru safato que nena- utuune faofaohin, riariaain, ratiriin amuure. Nii jetaote ichacure: “Aihana jaun, inae canacaanu, nii ujuaihonnein nihaacaanu. Coaraain aihane nitajeeuche.” naauruhane coina. Nitohaneein rai safato que nena- utuune faofaohin riariaain ratiriin jetaote, jelai caje amuhin, Iconio cuure Berenabeen aina Faboro. ⁵² Ne jetaote, rachoojoenaa cataaun nedaaure, nii Antioquiha nenacaauru Jesocurisito ranojoi- hunru, acaauru suujueniha, niha Cana Coaunera Suujuena jaun.

14

Iconio turuuruha Faboro aina Berenabeenne

¹ Antioquihau neuru baiha, jelai caje amuhin jetaote, Iconioo tu- ruure jetao- Faboro aina Berenabeen. Nii Iconioo turuuruhanane jana jetaote, nii cuu nena ita taojiaauruna jaan- sinacoca asaae netaoji- aaure Jorioocuru. Nii jana jetaote, cuu turuhin, enohin, Jesocurisito beratenojoi beebjeeuruha rauhijiriin, rauhi cuhane cuaaine jaun je- tao, esenetaacoaaure arajii- Jorioocuru, Jorioniheichuru naaonjoain- uri netonaine maajeein, esenetaacoaaure arajiin. ² Nii jana, esene- taaichuru Jorioocuru jetaote, nii Jorioniheichuru suujuateure jetao, es- enetaauruhane coataa, baasoneein Faboro aina Berenabeen que ereein, nechu jataain acaauru cotaiha. ³ Nejetaote, cuu carajaain acaauru aina neeurejetocurelu jetao, nii Jesocurisito letonocuru afosotooru. Nitohaneein jetaote, acaauru coroatajanerichaaain Cana Curuaanaane coitucuuruhane jaun jetao, cuu neein Cana Curuaanaa ere beebjereje- tocurelu jetao, nii afosotooru. Nii jaun jetaote, acaauru coroatajaniha- Cana Curuaanaana jaun jetao, jataain cacha belaiha Cana Coauneraane beebjeein jetao, cunaitenacaauru rautaaain cacha notaacure, esene- taaauruhane coina, Faboro aina- Berenabeen. ⁴ Ne jetaote, nelerujua- coaaure, nii jelai nese cocoaichacuru cachaauru. Tabaauru jetaote, Jorioocuru cocoaeratiha jetao, jelai teein nelerucure nejesihajeein. Nii jana, afosotooru cocoaerateeurera netonai jetao, jelai teein neleru- cure. ⁵ Nitohanihana jaun jetaote, cocoinanacaainuru aina ita suujua

tacaature jetao Jorioocuru Jorioniheichuru aina, Faboro aina- Berenabeen que nejerateein, ajeri que bodoosinajaain sonajaauruhane caina niqui. ⁶ Nii jana jetaote, nii coitucuriin jetao, Iconio caje, Licaoniha batane cuhin, Listrau, Derebeeu, naajoainunri rohan nenaacuru neseuru cuhin jetao sorohin, ⁷ amuemujeein, Jesocurisito beratenojoi- erenaa caohati beebejeeure jetao.

Listrau, Faboro bodoosihuruha ajeri quene

⁸ Nitohanein, nii Listrau turuuhane jana jetaote, ecu ne- leeinjiin bacosanein nejanohanaa cacha. Nii jetaote, chabana nichaauraaain amuhene, nejanoha caje coaaunein. ⁹ Aca jetaote, Cana Coaunera ere beebejiha Faborone jana, rautatiin, cuu lauhequiiin aonaje. Nii jana, rautaain coaraa Faborone jana jetaote, esinaae rauhijiiriin, nerautaane esenetana nainihane coarajiha, suujua cuhanena jaun jetaote, ¹⁰ rai tonijiaain:

“Nimichuhin nichaaurate coaracaara,” naa rai Faborone rijieeoriitiin jetaote, chujulenein, jeluhatiin inae ruharujuae nii cacha. ¹¹ Nii coaraain jetaote, ita rijitiin jachalenein jetao, nere cuhane cuaain jetao:

“Chosichurute cacha neein cana rai faaurera,” naaure jetao, Licaoniha ere cuhane cuaain.

¹² Niritiin jetaote, nii acauru ichanohineein nena, acauru chosineein acaauruhacha tei Seoso jecha naaure jetao, Berenabeen que. Jana Faboro que jetaote, leecha chosi Eremesi jecha, naaure jetao, aca irihane jaun. ¹³ Nii jana jetaote, turuha uhe jetao, nii nese coenorau nenaacuru chosi Seoso rai Teenforo rai saseredote. Nii saseredote jetaote, Seoso rai, lenone nihane sohin, mocohin tenajaaocane tocohanein tajiha itolere torocuru, chaen, caohatiin curutein rucuhenehinein nena- enuha juane, naaonjoaain uhaain turuha uhe jetao, que Faboro aina Berenabeen belaaain coroaecuruhane caina. ¹⁴ Nii jana jetaote, nii coaraain, acauru chosiniha benajaauruhane que, inae nainacorichure jetao, Faboro aina- Berenabeen. Nitohanein, nainacoriin jetaote, nobiri soaisoaain jetao, acauru jana cuhin, acauru rai nujuaain soaisoaain:

¹⁵ “Chanuna nitohanain ichana jeriquiche, inara rijijieein, cacha neein nihacaanu natiin. Nitohanein neeichene jianequichene coinana turuha uhacaanu, inara rai bihacaanune, nii jiaanein neeichene coinara. Nii jiaanecuchera. Coatia chaaelai que nelatejeehai niita. Inae nii jiaanein, Cana Coaunera eesine- itolere dede, cana rai chauratane, cucuana, nii cuhane coneracuru, naaonjoaain coaunera- Cana Coaunera coroaajeein, nere tonoraain neeuchera. ¹⁶ Inoaelute niqui, niicha jerei ichaa cachane nihanatiin, inauheneecha coarajerejetelu Cana Coaunera. ¹⁷ Coatia, chaaelai janonaa bana, caohacha ichaain nihane jianihei- Cana Coaunera. Nete, ‘Naaonjoaaine neeunra,’ naain chabana necoharaeratene cacha notajaaincha. Acate, inara corootajane, temulejaain naaonjoaaineichenera. Inara temule setejiaeraanuque, elo letoaain naaonjoaera. Setejiaane, caoachaaain marohin, caohatiin tihane, jeeojiriin nihane, raotojoein quihajeein- aina raotojoein neeichene jaanteranein nenaanera,” ¹⁸ naain acauru rai beeuruha Faboro aina Berenabeenne sainejeein jetaote, erenaa tonorae lanaala jetao, acauru chosi rai ichara tocohanein jetao, nii irihuru sohin, mocohin, acauru coroaajeein, acauru belaaain, acauru ranaa jerecure.

¹⁹Nii jana jetaote, Antioquihau caje, Iconio caje, naaonjoaain caje uhin, taja turuha uure- Jorioocuru. Nitohanein, turuhacoaain jetaote, nii ecu nenacaauru suujua elonaauruhana jaun jetaote, ajeri que Faboro bodoosiin jetao soore. Nitohanein sohin jetaote, “Inae jecha atinaauruha,” naain jetao, tararaain amaain, nii nese caje, naain jaoha cuure. ²⁰Nii jana jetaote, sacuhin, curuhacaain netaojiaain coarajeeuruha Jesocurisito ranojoihunrune jana jetao, nimichujuaaite Faboro. Nitohanein nimichuhin jetaote, coaiten nii neseu cue. Nii cojoanoo jetaote, Berenabeen aina, naain Derebeeu cuure.

²¹Nii Derebeeu turuhin, cuu raotojoein, Cana Coaunera Ere Caohati beebejeeuruhane jaun jetaote, Jesocurisito esenetaeranein nedaaure arajii cachaauru. Nitohanihana jaun jetaote, cuu neeure arajiin Jesocurisito ranojoinunru. Nii Derebeeu, cacha relaauruhane baiha jetaote, Listrau, Iconioo, Antioquihau, naaonjoaainunri coaiten cuure. ²²Cuuru turuhin jetaote, Jesocurisito esenetaeraauru suujuaateure jetao, caohatiin, niriijeein jianelanaala, esenetaain tonoraauruha, caoachaain rauhijiriine coina. Nitohanein jetaote: “Cana Coaunera Cojoanonaa que ichaonaa jerichaane, itolere necairichanaa coaraain, necairichanaa abaantaacanete nera,” naain jetao, suujuatenajaaunre. ²³Niritiin, suujuatenajaaain jetaote, le laurichuru Jesocurisito ranojoinunru nainetiin, acaauru coaaraanuurune que, acaauru bichauhenaauru tihacoaure. Nitohanein, tihacoaain jetaote, acaauru coroatajaniha Cana Coaunerane coina, suri couu neein cosinacaain, Cana Coaunera bajaain, nii acaauruhacha esenetai- Cana Curuaanaa bijiu tenajaain ratirinajaaure.

Siria batane que nena Antioquihau jelaiha cuuruha Faboro aina Berenabeenne

²⁴Pisidia batane choaae situhin cuhin jetaote, Paanfiliau turuure. ²⁵Inae Paanfiliau batane turuhin jetaote, nii neseu- Perejeu, Jesocurisito beratenojoi beebejeeure, nii cuu nenacaauru rai. Nii baiha jetaote, Ataliau cuure jetao, Faboro aina Berenabeen. ²⁶Caje coaunein jetaote, bote cuhane fauhin cuhin, Antioquihau turuure. Nii neuruhalune jana, acaauru teuruhalu acaauru leochaauru, Cana Coaunera icharatenojoi ichacuruhane coinana jaun jetao, turuure, inae nii niicha icharatenojoi jitaauruhana jaun. ²⁷Nitohanein cuhin jetaote, inae Antioquihau turuhin jetao, jitariin cuu nenacaauru- Jesocurisito ranojoihunru taojiaain jetao, acaauru rai, acaauru coroatajaniha Cana Curuaanaa- Cana Coaunerana jaun, Jorioniheichuru netonoai- rai suujua corein, inae esenetaauruhane beebejeeure Faboro aina, Berenabeen. ²⁸Nitohanein jetaote, cuu acaauru aina, carajaain neeurejete- curelu Faboro aina Berenabeen.

15

Netaojiaauruha Jerosaleenne

¹Nii Antioquihau neeuruha Faboro aina Berenabeenne bana jetaote, Antioquihau cuure nii Jodea nenacaauru tabaauru. Nii Antioquihau turuhin jetaote, nii cuu nenacaauru- Jesocurisito coreniha cana nejeraauru relaure jetao, aitoha Moisesane jaan que. Inoaelu aitoha Moisesane rijitojoein:

“Inara jabereco cari jiununuhin saerateneeichene, inara osa caje inara culucohin, inara ranaa naineriheí Cana Coaunerata,” naaure jetao. ² Nii jaun jetaote, coreniha acaauru aina, ita cotaicha rijitocure jetao Faboro aina Berenabeen. Nii jaun jetaote, inae Faboro aina Berenabeen que tacaajeein jetao, acaauru aina, nii cuu nenacaauru tabaauru naaonjoainunri letoaaure jetao- nii cuu nenacaauru- Jesocurisito ranojihunru- bichauhenaauru, nii que iriha cuuruha nii Jerosaleen nenacaauru- Jesocurisito ranojoinunru bichauhenaauru, afosotooru, naaonjoainuri ainane coina.

³ Nitohaneein jetaote, letoanajaauruhane jaun, nii Antioquihau- nese caje, Jerosaleeun cuure- Faboro aina Berenabeen, cuu nenacaauru- tabaauru aina. Nitohaneein cuhin jetaote, Fenisia batane, Samaria batane, naaonjoainuri choaae situuruneen jetao, nii cuu nenacaauru- Jesocurisito ranojihunru rai beure:

“Naaajoaainte, Jorioniheichuru netonai coroatajane Cana Coaunera, jauriaa acaauruhacha sacui janeein, nere tonoraauruhane coinara,” naain beeuruhana jaun jetaote, coroaecure jetao- nii cana nejeraauru- Jesocurisito ranojoinunru, acaauru rai nii beeuruhana jaun coitucuhin.

⁴ Inae nii Jerosaleeun turuuruha- Faboro aina Berenabeen jana jetaote, raotojoein acaauru raare satiin- nii Jesocurisito ranojoinunru, saain nii acaauru bichauhenaauru, saain nii afosotooru, naaonjoainunri. Nii jana jetaote, satiin itolere ichaain, acaauru coroatajaniha Cana Coaunerane beebejeure, acaauru rai. ⁵ Nii jaun jetaote, nimichuhin, nichaauraa in jetao:

“Nii Jorioniheichuru Jesocurisito esenetaeraauru raite caohachae aitocooachene, aitohalu Moisesane rijijieein rai jabereco cari saera- teeuruhane coinara. Nii choaae tacaainte caohachae, satiin Moisesa aitoonjoalu rijijieein ichaohin, esenetaain tonoraauruha nii Jorionihe- ichurunera,” naaure, tabaauru fariseeocuru- Jesocurisito ranojoinunru.

⁶ Nii niritocuruhana jaun jetaote, satiin netaojiaaure- afosotooru, nii cuu nenacaauru ichauhenaauru, naaonjoainuri, nii que ita rai ereein, coitucuruha jiniiquiine coina. ⁷ Cuu nii que ereereecuruhane jana jetaote, Fedoro netonoai nimichuhin:

“Curisito coreniha- chasocuru, inarate raotojoein, inae carajaa cato- haneein canu cotijiaain canu raa Cana Coaunerane coitucuhiche, jiana- coo nosa caje mitunaa nainecuruha Jorioniheichuru netonaine coina, Jorioniheichuru rai nere beebejihanune, esenetana nainecuruhane coinara. ⁸ Leeinjiin- Cana Coauneraachate, satiin- cacha suujua coitucu- ujua. Nii Cana Coaunera, cana que coaratee in, Jorioniheichuru rai, rai Suujue tera. Nii jaunte raotojoein acaauru raane coitucuhacache, cana rai, rai Suujue tihalune rijijieein, acaauru rai netonai, rai Suujue tihane jaunra. ⁹ Coatia nejelaunee in, Jorioniheichuru coaraain nihei- Cana Coaunerata. Satiin cana coaraane rijijieeinte, joareein cacha coaraain ne Cana Coaunera. Nii jaunte, esenetaauruha acaauru neton- aine jaun, acaauru suujue coulucoe Cana Coaunera, cana rai ichaane rijijieein. Satiinte, itanee in ne cacha. ¹⁰ Aihana jaun, chanute inara raajenihane, Cana Coaunera leratena jerequiche, caa nere esenetaer- aauru rai caaintati ichaonaa- anajiin tenaa jereeinta. Nihei, canacaanu nihanatiin, nitohanai- ichaonaa abaantana nainera lanaalata. Nihe- ichu cana inoaesihuru nihanatiin, nitohanai ichaonaa sacunaa naine- sihuruhalune coalanaalata. ¹¹ Nete, rai Calao hi Jesoso coreniha ati in

nechu nirijieein core colane, cana suujue ichoterateein, couluuoca Cana Coaunerane coitucuhacachera, jerichanejeein acaauru suujue couluuocane rijijieeincha,” naa acaauru rai Fedorone jana jetaote, ereeuruhane jianein jetao, ¹² curuatoroain, satiin- curuaequuin aonajeure. Nitohanein:

“Naaonjoaainte, canacaanu aina cuaain cojoelanaacojoa ichaain, canacaanu coroatajane Cana Coaunera, Jorioniheichuru aina nihacaanune janara,” naain acaauru rai jetao beebejeeure, Faboro aina Berenabeen. ¹³ Inae ereeuruhane nainaaauruhane jana jetaote, acaauru rerohariha jetao ere Saantiaao:

“Aonacuche satiin Jesocurisito coreniha canejeraneein nenacaauruna, caa que erete aonaquichera. ¹⁴ ‘Naaonjoaainte, jauriaa Jorioniheichuru raenihane baiha, inae enene janijiin niicha ranojoinunru-Jorioniheichuru coroatajane Cana Coaunera, acaauru netonoai nichao que ichaoruhu jerihane rijijieeine coinara.’ naainte canacaanu rai be Simoon- Fedoro. ¹⁵ Niritiin inoaelu beein, nere bera inoaesihuru que laaenaeratihalu- Cana Coaunerane tocohaneein:

¹⁶ ‘Rabiri inamacooru caje neferatenaaneein nenacaauruna, coroatajaniha cuureeunni.

Leeinjiin canuhacha jerenohicha ichana jerenacaauruna, coroatajaniha cureeunnicha,

¹⁷ itolere chaauruatane sacutaain canu ere beebejeeuruhane, cacoitucuhin carohan nichuuntanaa nainecuruha Jorioniheichuru netonaine coinara.

¹⁸ Caritiinte, inoaelu caje coauneein berateein Nere laenaeratelu Cana Coaunera, coitucuhacachene coinara.’

naain Quiricha cuhane laenacuruhalu Cana Coaunera ere bera- *profetacurune* rijijieeinte, nii nainaaauruhane coina aihurera.

¹⁹ Aihana jaun, coa Jorioniheichuru rai, caaintati ichaonaa tenaa coaucache, inae jauriaa acaauruhacha esenetai jianein, Cana Coaunera ere tonoraauruha natiinta. ²⁰ Raujiaainchate naine, quiricha cuhane laenaain: ‘Jiaonriha, cacha ichanohineein nenea chosi rai niicha teuri lenone quichenera. Jiaonriha, sinijieraaquichene nihanatiin, nejelau ene aina naosateichenera. Niheichu, sinijieraquelanaala neeichene nihanatiin, jiaonriha jelai tein raelanaala, ene aina ichaohichenera. Jiaoarihachu, enecuru nihanatiin, sinijieraaocane nihanatiin, nejelau quicha aina ichaohanera. Niheichu, jiaonriha lanaquelanaala nihane nihanatiin, jelai tein raelanaala quicha aina ichaohanera. Niheichu, jiaonriha raro ruluhin sonojoin lenone quiin naaonjoaichenera. Niheichu chaen, ichana niha natiin, jiaonriha quichenera. ²¹ Nii coataate neeure, inoaelu caje coauneein, neseuru nainetiin, nebetacanaa janonaa bana nainetiin, nii netaojiaauruna jaan- sinacoca asaee netaojiaauruhane, nii Moisesa aitoojoan ereretaain que cana relaer-anuurura.’ naain laenaain letoacachenete caohachare,” naain jetao acaauru rai ereereje Saantiaao.

Jorioniheichuru rai Jerosaleen caje letoanojineein nenea- quiricha

²² Nii jaun jetaote, saain Jesocurisito ranojoinunru, acaauru bichauhenaauru, afosotooru, naaonjoaain jetao Jesocurisito ranojoinunru nejesinanejeein netiin, coacuhin jetao, acaauru tabaauru janiichure, Antioquihau, Faboro, Berenabeen, naaonjoainunru aina, letoanajauruhane coina. Nitohaneein tabaauru janiijin jetaote, Jodasi-Barasabaneein acaauruhacha curuaatei, chaen Silasi, naaonjoainunru letoaure. Acaauru jetaote, nii Jesocurisito ranojoinunru- cana nejerauru rai, jataain nelatineein neure. ²³ Nitohaneein letoanajaain jetaote, acaauru aina quiricha laenaain jetao letoaure, naain Antioquihau nenacaauru- Jesocurisito ranojoinunru rai, nii Jerosaleen nenacaauru- afosotooru, acaauru bichauhenaauru, naaonjoainuri.

Nii quiricha- acaauruhacha laenai cuhane jetaote:

“Saainna- afosotonichaanu nena, inara coaucaanura. Saain, Jesocurisito ranojoneein nenacaauru- cana nejerauru bichauhenaauru ainane, inara coacuhin, caa laenaain letoacaanura. Saain Jesocurisito coreniha- canacaanu nejeraneein, Antioquihau, Siriau, Silisiau naaonjoainun- Jorionelanaala- neniquichene raina, caa laenaain letoacaanu, ²⁴ canacaanu letononelanaala, caa Jerosaleen caje cuhin, inara suujua rerohecaa cuuruha, inara jabereco cari molohiche, aitoa Moisesane rijijieeine que aitiin, leeinjiin chacoitucuhi rijijieein, inara tenaa jerecuruhane coitucuhacaanune jaunra. ²⁵ Nii jaunna, satiin coacuhin, coroatajaain canacaanu caje nenacaauru- cachaauru letoacaanu, jataaen canaacha belaihuri- Jesocurisito coreniha- cana nejeraneein nenacaauru- Faboro, Berenabeen naaonjoainunru aina, canacaanu aina nenacaauru coroatajai cachaauru letoacaanu, inara coaraa uuruhane coinara. ²⁶ Nii Berenabeen aina Faboro ichaote, jataaen lunajeriin ne, Cana Curuaanaa Jesocurisito ere tonoraain, nere beebejeeuruhane corenihara. ²⁷ Nitohaneaina, nii Jodasi, Silasi naaonjoaain letoacaanu acaauru ainara. Acaaurute, inara rai ereein, jitariin inara rai niriinanai biha cuurureein, nujuaaen cajera. ²⁸⁻²⁹ Cana Coaunera- Suujue- suujuatenojoneeinte, canacaanu rai caohachae, inara rai ichaonaa caaintati tenaa nainenihacaanura. Raujiaainchane inara rai aitiin laenacaanu: ‘Jiaonriha, cacha ichanohineein nena- chosi rai niicha teuri- lenone quiichenera. Jiaonriha, raro ruluhin sonojoin lenone quinn naaonjoaaichenera. Niheichu chaen, ichana nihanatiin, jiaonriha quiichenera. Jiaonriha, sinijieraaoquichene nihanatiin, nejelau ene aina naosateichenera. Niheichu, sinijieraquelanaala neeichene nihanatiin, jiaonriha jelai tein- raelanaala ene aina ichaohichenera. Jiaonrihachu, enecuru nihanatiin, sinijieraocane nihanatiin, nejelau quicha aina ichaohanera. Niheichu, jiaonriha lanaquelanaala nihane nihanatiin, quicha raelanaala jelai tein aina ichaohanera,’ Nihei nenacaan nii baihata. Caa aitocoaanune rijijieein, tonoraain ichaohichenete, caohachaaain ichaain, caohachaaain ichaonaa naineriquicheeincha. Raotojoeein neeuchera,”

naain jetaote, nii Antioquihau- acaauruhacha letoaaene- quiricha lae- naaure, letoauruhane coina.

³⁰ Nitohaneein jetaote, inae ninaauruhane jaun jetao, ita rai

necoeein, Antioquihau cuure nii Faboro, Berenabeen, Jodasi, Silasi naaonjoainuri. Nii Antioquihau turuhin jetaote, nii cuu nenacaauru-Jesocurisito ranojoinunru jitariin taojiaain jetao, nii acaauru rai-afosotooruhacha letoai-quiricha teure jetao, acaauru rai. ³¹ Nii jaun jetaote, joracaain ereretaain coaraain jetao, coroaecure jetao, nii cana nejeraauru-Jesocurisito ranojoinunru, caohatiin acaauru suujuaatein, acaauru suujua lararajiaain, ichacuruhana jaun. ³² Nii Jodasi aina Silasi netonai jetaote, Cana Coanera caje erenaa raauruhane, cacha rai beebejeraneein neeure. Nii jaun jetaote, niha acaauru rai rauhina jaun jetao, nii Jesocurisito ranojoinunru rai ereein jetao, acaauru suujua lararajiaain jetao, acaauru suujua nunaaure, acaauru rai ereein acaauru suujuatein. ³³ Nitohaneein jetaote, cuu carajaa-joaain neeuruhane baiha jetao, inae acaauru rai necoeure nii Antioquihau nenacaauru-Jesocurisito ranojoinunru. “Raotojoein caunichuchera.” naain jetao, acaauru rai necoeure, ³⁴ jelaiha Jerosaleeun cauhaacuruha, nii letoanajaurera rene, Jodasi aina Silasichurune caina. ³⁵ Nii jana, Berenabeen aina Faboro jetaote, cuu nii Antioquihau nedaaure. Nii cuu arajiin nenacaauru aina jiniinquin, cuu jetaote, cojoanonetojoein Cana Curuaanaa ere beebejeein, cachaauru relaaure.

Misionero neein amuhane coroata satiha Faborone

³⁶ Nii baiha carajaa-joaain neein jetaote:

“Coanete, turunichaaca, satiin nii jauriaa Cana Curuaanaa beratenojoi beebejihacaluna jaaunru- neseuru sacutaaincha. Chatohaneeincha neeure, nii cuuru nenacaauru- cana nejeraauru- Jesocurisito ranojoinunruta,” naa Faboro, Berenabeen raina jaun jetaote niqiu, ³⁷ acaauru aina Joaan naain curuajai- Maroco amanaa jeriha aina- Berenabeenne jana jetaote, ³⁸ rautaa-joaenihana jaun, jerecojoaene jetao Faboro, jauriaanejeein cuuru bana, Paanfiliau ratirinajaain, cauha cuhalune jaun jetao, acaauru jiniichaain- acaauru amihaneon ichajejin sacuenihalune jaun. ³⁹ Nitohaneein jataaen amaane jerelanaala, jataaen coiintiha Faborona jaun jetaote, jelai tein jetao, nii Maroco cotijiae jetao Berenabeen, corianeraaunu que. Nitohaneein cotijiaain jetaote, aina Chifereu cuure jetao, ucuae cunaa bote cuhane fauhin.

⁴⁰ Nii jana, Faboro jetaote, jelai tein, corianeraaunu que Silasi cotijiae. Nii jana jetaote, acaauru coroatajanaha Cana Coaneranane caina jetao, acaauru rai Cana Coanera bajaain letoanajaaunre nii Antioquihau nenacaauru- Jesocurisito ranojoinunru. Nitohaneein jetaote, jelai caje nerocohin cuure jetao, ⁴¹ Siria, Silisia, naaonjoainun. Cuuru turuuna jaaun jetaote, nii cuuru nenacaauru- Cana Curuaanaa Jesocurisito ranojoinunru rai ereein jetao, acaauru suujuateeure, caohachaain rauhijiriin, janelanaala Cana Coanera ere tonoraain, niicha jerenohicha ichacuruhane caina.

16

Faboro aina Silasi corihaniha cuha Timoteeone

¹ Nitohaneein cuhin jetaote, Derebeeu, chaen Listrau, naaonjoaihun, turuha cue Faboro. Nii jana jetaote, cuu leeinjiin cacha- Jesocurisito esenetaera- Timoteeonein curuajai- Jorio bene que nebaain- Curieco que inacanaa ruha cue Faboro. Nii neba jetaote, Jesocurisito esenetaera ne. ² Satiin- Listrau, Iconioo, naaonjoaihun nenacaauru- Jesocurisito

coreniha cana nejeraauru jetaote, “Aca jete, jataain, caohacha cachanein ne,” naaure jetao que, coitucuureraauru. ³ Niritiin, rai beeuruhane jaun jetaote, acaauru corihaniha cuha Timoteeone jere Faboro. Nitohanein acaauru corihaneraanu que amaauruhane coina jetaote, Timoteeo jabereco cari jihununurateein, saerate Faboro. Nabana rautaelanaala, que nererojoeaauruha cuu nenacaauru- Jorioocurune coataa jetaote, nitohanein terate Faboro, inae, satiin cuu nenacaauru- Jorioocuru, Curieconein niha Timoteeo inacane coitucuuruhane jaun. ⁴ Nitohanein, acaauru aina Timoteeo amaain cuhin jetaote, situuruna jaun nenacaauru neseuru nainein, Jorioniheichuru- Jesocurisito esenetaeraauru rai jetao, aitiin berateeuruha afosotooru aina- Jerosaleeun nenacaauru- Jesocurisito ranojoihunru- coaraaurune rijitjoein beebejein jetao cujueure. ⁵ Nitohanihana jaun jetaote, jelai choae jauhecotojoeriin, esenetajeein cujuein nejeontejeein, sacure Jesocurisito ranojoihunru.

Leeinjiin Masedonia cocoaicha que, Faboro notaaca Cana Coaunerane

⁶ Asia batane que nenacaauru rene cuhin beebejeeruhane jereniha Cana Coaunera Suujuene jaun jetaote, rauhijiriin cuure, Forijia batane, Galasia batane, naaonjoaihunri jeloon situhin. ⁷ Nitohanein jetaote, rauhijiriin cuhin, Misia batane- nunuhe que turuha cuure. Jelai caje coaunein jetaote, Bitiniau bataneun que turuha cunaa coaacure niqui. Ne jetaote, cuuruhane caohate jetao, Jesoso Suujue. ⁸ Nii jaun jetaote, nirijiein, rauhijiriin Misiau turue lanaala, rauhijiriin situhin, Toroasi cofauhanaun, turuure. ⁹ Ecu netiin jetaote, janotiin sinihu coetacai rijitjoein leeinjiin cacha- Masedonia cocoaicha que notaaca Cana Coaunerane jaun jetao, nii Masedonia cocoaicha aina, itaque taca cue Faboro. Que tacaain jetaote, nacatiha nichaaurain: “Atiin, Masedoniau, turuha uute, cuu canacaanu relaaicha,” nae jetao, Faboro sinihu. ¹⁰ Nitohanein notaaca Cana Coaunerane biha Faborone jaunne, nii rijijiein neruujuein, Masedoniau cuhacaanu. “Jerihane, cuu Jesocurisito que erejeein beebejena coinate, cuu cana cotiharate, Cana Coaunerara,” naaina, cuhacaanu.

Filipoo turuuruha Faboro aina Silasine

¹¹ Nitohaneina, Toroasi cofauhanaun caje, nesaruna- leeinjiin bote cuhane fauhin, cucuana cuhane cujuein, rauhijiriin Samotoroasi cobenaun, tacanacanejeein cuhacaanu. Nii cojoanoo cuhine, turuha cuhacaanu Neapolisihu. ¹² Jelai, cajena, atane choaen cuhin, Filipoo turuha cuhacaanu. Nii Filipo te, Masedonia batane que nena- nese tabaaineein- Romanocuru nejesina que cocoaichaquii nenaane. Cuuna inata janojoein, neeorihacaanu. ¹³ Nitohaneinna, cuu, nebatacanaa janonaa bana, naain nese edaa cuhacaanu, nucuhe auhaniha cuhin. Cuu niha netaojiaain- Cana Coaunera bajaauruha- Jorioocuruna jaan coitucuhacaanuna jaun. Cuuna turuhin, nelauriaain, cuu netaojianacaauru- enecuru rai, Jesocurisito que ereerejeein beebejiha- caanu. ¹⁴ Nii cuu netaojianacaauru jana nena- leeinjiin- ene curuaate, Lidia ne. Acate Tiatira nese caje unaaneein, cajione caohachalanaajihajoaain que- necoretiha nena ne. Nii enete, aihuruha Jorioocurune rijijiein, Cana Coaunera coroaera nihana jaun, corootajane Cana Coaunera, rautaan, Faborohacha beebejei aonaane coina. ¹⁵ Nii jaunte,

saain loreri asae nenacaauru naraaichuru aina jiniiquuin, baotisanojoinnein neuruhane baiha:

“Esinaaen rauhijiiiriin Cana Curuaanaa esenetaeraneein nihanune esenetaaichene, caloheri asaae, siniha uuchera,” naain canacaanu chunaa Lidiana jaun, cuu nihacaanulu.

¹⁶ Inae, ita taojiaain- Cana Coaunera bajaauruhane jaan cuhacaanune janate, leeinjiin ranuna- coseenraneein nenea aina ita eruhacaanu. Nii ranunate, saruha Moconajaerane que, enaacha, chaaelai nihane, cojoeluhinae. Nitohaneein, enaacha chaaelai nihane, cojoeluhinaane jaunte, que nihane, chaaelai cojoeluhinaerateein, coreniha arajiin coriqui nihane, raerajeeure, nii sirichaauru. ¹⁷ Nii ranunate Faboro aina, cuujihacaanune jana, canacaanu caaijie uhin, ehequuin:

“Caa cachaaaurute, acaihanejei Cana Coauneraneein nenea- aitoonjoa beebejeeureranera. Acaaurute, raotojoein caseteco caje nichoteein jianacoo nenea nainiha cachanejaan beeuranera,” nae, ehequuin- nii ranuna.

¹⁸ Nii jaun jetaote, cojoanoonetoein, niriti nejesina nihane jaun, inauhene aonajenajaocane baiha, inae tabiicha, coetae Faboro, arai janohin, niritonajaocane jaun, coetaain jetaote, nii chaaelai cojoeluhinaa- enaacha- nii ranunane jaan rai:

“Cana Coaunera Calaohi- Jesocurisito coreniha, nii ranuna caje mituhin amuura,” naa Faborone rijijieein jetaote, caje mituhin amue, nii ranuna saruhera.

¹⁹ Nii jaun jetaote, inae neniha saruherane jaun, chaaelai cojoeluhinasinihane coaracuruha nii ranuna sirichaaaurune jaun inae coreniha coriqui erunaa nainecurenihane jaun jetaote, Faboro aina curuataain Silasi mucuure nii ranuna sirichaauru. Nitohaneein, mucunajaain jetaote, amanajaaurunre, cocoinanacaihuri acatiha, naain nese cataaun nenea- ita colurujeeuruhana jaun amanajaaurunre. ²⁰ Nitohaneein, amanajaain turuhanajaain jetaote, joesiocuru rai, nechuu jataain, acaauru cotaiha nohaneein jetao:

“Caa Jorioocurute, satiin canacaanu nese sacutaain, satiin- cachaauru rohecaaurera. ²¹ Chaentechu, cana Romanonihacachene ichao corenaa jereein, nejelau ichaonaa que ichaohacachene coina, que cana relaaaurera. Aihana jaun nainihei, nii que ereein, que cacha relaaauruhane jerichaachenera. Nitohanei ichaonaa que ichaonaa nainihacache, cana Romanonihacachene jaunta,” naaure jetao.

²² Nii jaun jetaote, satiin acaauru aina obajeein jetao, mucunajaauruhane jana, acaauru cajione rocoerateein jetao, enuha que bisichatenajaauru joesiocuru. ²³ Nitohaneein, mainajeriin bisichatenajaauruhane baiha jetaote, caresero cuhane enohanajaauru, caohatiin berainajaan caresero beraichane coina, aitiin. ²⁴ Niritiin suujuateein letoaauruha joesiocuruna jaun jetaote, caresero fuuniha, tenajae, sefo que acaauru tija mucuerateein, nii caresero beraicha.

²⁵ Nii jana jetaote, cuu dede cataaun, Cana Coaunera bajaebajajeein, nenatecuruha- Faboro aina Silasine jana jetaote, cuu aonajeeunre, nii cuu nenacaauru leeochoaauru- casetecocuru. ²⁶ Nii jana jetaote, luhecotariin uhe cana lialiaera, mijieeinetiin. Nii jaun jetaote, mijieeineein nerurujuuaa nii caresero cuhanaine jana jetao, neboracaacoaa caresero bacuujuaarune jana, satiin- nii cuu nenacaauru- casetecocuru caje nerojoirojoi nii acaauru biji ichoracuru- *cadenacuru*. ²⁷ Nii jana jetaote,

jitoroaa nii caresero beraicha notane jana, nii caresero coaraane jana, satiin jetao, neyoracaacoae nii caresero bacuujuuauru. Nii jaun jetaote, “Inae jecha sorooruha, nii casetecocuru,” naain jetao, rai esefara rocohite, raajenhane nesohin nijiaohanne coina. ²⁸ Nii jana jetaote, rai ehequuin:

“Coaa ichaajenhane, chatoaneein necunaitaara. Satiina cau nihacaanura,” nae jetao, rai Faboro.

²⁹ Nii jaun jetaote, cono bajaain, soroneein cuhin, enohin jetao, Faboro aina- Silasi acatiha, rijijijianein coasina caaun jetao, acaauru acatiha neseonrae nii caresero beraicha. ³⁰ Nii baiha jetaote, caresero caje mitanajaain jetao:

“Cachauru, cha ichareeun, nitajihanune coataa, nichotihanune coinata,” naain bajaane jana jetaote:

³¹ “Cana Curuaanaa- Jesocurisito esenetaaute, nichoteei, ii sinijiera, ii calaoichuru, satiin ii loreri asaae nenacaauru, naaonjoaihunri ainara,” naain jetao, tonoraaure, Faboro aina Silasi. ³² Niritiin tonoraain jetaote, rai Cana Curuaanaa Jesocurisito beratenojoi beebejeeure, satiin- nii loreri asae nenacaauru raine maajeein. ³³ Nitohaneein, dede catairijihu nihanatiin jetaote, temuha acaauru que- acaauru bisihuruhane jaanne jaun jetao, acaauru rai culeje nii caresero beraicha. Nii baiha jetaote, inae rai sinijiera aina, saain rai loreri asaae nenacaauru aina jiniiquiin, baotisanojoneein neeure. ³⁴ Nitohaneein jetaote, rai loreri asaae jetao, Faboro aina curuataain Silasi amaaain jetao, coroaatenajae nii caresero beraicha. Nitoaneein jetaote, rai loreri asaae nenacaacuru aina jiniiquiin satiin- sinijiera aina jetao corojeein, raotojoein neeure, inae Cana Coaunera esenetaauruhane jaun.

³⁵ Inae jano jana jetaote, folisihacuru letoaaure jetao, joesiocuru, Faboro aina Silasi joracaeratiha cuuruha, caresero beraicha quene coina. ³⁶ Nii jaun jetao te:

“Caraita, nere letoaaure joesiocuru, inara joracaain, inara jianichaaune coinara. Aihana jaun, inae nainiquiche, raotojoein mituhin, amuhichenera,” naa nii caresero beraicha, Faboro raina jaun jetaote, ³⁷ nii folisihacuru rai jetao:

“Canacaanu Romanonihacaanu natiinte, caohachaain rautaain, canacaanu rai bajaorihei amunein, satiin coarajih cachane notaraca canacaanu bisiin, canacaanu enoaerateeure caresero cuhanera. Nii natiinte, nechu jataaen asinojoneein, inae canacaanu mitaeratenaa jerecurera. Aihana jaun coatia miturihaacaanuhi, raajenhane uhin, canacaanu mitaa uuruhinera,” nae jetao, Faboro, nii folisihacuru rai.

³⁸ Nii jaun jetaote, turuhin beeuruha nii folisihacuru, joesiocuru raine jaun jetao, nesoonetoore jetao, Romano neeuruhane beeuruha acaauru raine beeuruha, nii acaauru letonocuru- folisihacuruna jaun. ³⁹ Nii jaun jetaote, raaje cuhin jetao, turuhin, Faboro aina Silasi joracaerateein jetao:

“Atiin, inara rai, baasoneein ichacaanunegue, canacaanu que inara suujua acateein, atiin, caelai caje amuuchera,” naaure jetao, nii joesiocuru, acaauru mitaain. ⁴⁰ Nitohaneein, caresero caje inae mitana- jaauruhane jaun jetaote, mituhin jetao, Lidia rene, turuha cuure jetao, Faboro aina Silasi, cuu nenacaauru- Jesocurisito coreniha- cana

nejeraauru coaraain, acaauru suujuateein, acaauru suujua lararajiaauruhane baiha jetaote, jelai caje amuure.

17

Tesalonecau turuuruha Faboro aina Silasine jana, acaauru que nererojoecaain, acaauru aina baaecuruhane

¹ Tesalonecau turuuruhane coina jetaote, Anfipolisi, chaen Apolonia, naonjoaain neseuru choae situhin, cuhin jetao, turuha cuure Tesalonecau Faboro aina Silasi. Cuu jetaote, ita taojiaauruhana jaan coloheri- sinacoca sirichure cuu nenacaauru Jorioocuru. ² Nii asaae jetaote, turuha cue Faboro, nitohaniha rai nichaona jaun. Nitohaneein jetaote, nebetacanaa janonaa bana naineein jetao, nii sinacoca asaae cunajaque Faboro. Cuu jetaote, Jorioocuru aina nihane, ita cotaicha rijitonajaaocure jetao, cuu acaauru rai, Cana Coaunera Quiricha Inoaesi ereretaain, nichata semanaai reentiaain. ³ Cuu nihane jetaote:

“Inae nitohanihane coina, letononeei nihana jaunte, ohin caje ichanaelu Mesihasi, Cana Coaunera Quiricha cuhane aitohane nainaane coinara,” naain jetao, rauhijiriin beebeje Faboro. Niritiin beein jetaote: “Caa inara rai- quiicha beebejeite, jeelai Jesusoneein, canaacha cohajei-Mesihazine,” naain jetao, beebeje Faboro.

⁴ Nii jaun jetaote, tabaauru Jorioocuru, arajii Curiecocuru- Jorioocuru aina ita taojiaain- Cana Coaunera bajaaurera naonjoainuri jetaote, esenetaacoaure, arajii enecuru- caohachanejeein nenacaaurune maajeein jetao, esenetaain jetao, Faboro, Silasi, naonjoainuri aina neeure. ⁵ Nii jaun jetaote, acaauru que necoelai caun jetao, acaauru aina obajein, chachaelanaala, nelanaae caun bero cuhane amuhemuhenaacaauru- neechu aansaineein ichaonacaauru ariin jetao taojiaaure, nii esenetaichuru Jorioocuru nii nese sacutaain acaauru aina cachaauru rohecaain, cachaauru suujua auhacaeraanu que. Nitohaneein jetaote, arajiin cacha taojiaain jetao, Jasaan loreri asaae jetao, codoonetoha cuure jetao, Faboro, Silasi, naonjoaain ariha, runajauruhane, acaauru mucuhin, tararanajaain, cachaauru rai tenajauruhane coina jetao, niqui. ⁶ Ne jetaote, cuu Faboro aina Silasi ruurenihana jaun jetao, Jasaancha aina curuataain- cuu nenacaauru- Jesocurisito coreniha cana nejeraacuru- tabaauru amaure, tararanajaain, cocainanacaihuru rene. Nitohaneein, amanajaain jetaote, cocainanacaihuru acatiha turuanajaain jetao, ehehequin:

“Satiin cana rai chauratane sacutaain, cachaauru rohecaain, cachaauru suujua auhacaaurerate, inae cau netonai turuurera. ⁷ Nii inatiinte, turuuruhane jana raotojoein ranajae, caa Jasaanra. Acaaurute, Romanocuru curuaanaacuru curuaanaa eenferadoro-aitoonjoa ichoae iniin: ‘Nihaje leocha curuaanaacuru- curuaanaa- Jesusoneein curujaiha.’ naaure,” naain jetao, coulurujenajaure Jorioocuru letonocuru- nechu aansaineein ichaonacaauru.

⁸ Nii jaun jetaote, niritocuruhane jaun jetao, aonacuruhane que nererojoecaure saain- nii cuu nenacaauru cachaauru, nii cocainanacaihuru, naonjoaihunri. ⁹ Nejetaote, nii cocainanacaihuru rai coriqui tee jetao, Jasaan, nii aina nenacaauru aina, inae nii nese caje mituhin amuuruha Faboroorune jana, acaauru rai cainacuruhane coina. Nii aina jetaote, jianenaacure.

Bereau turuuruha Faboro aina Silasine

¹⁰ Inae nocohecane jana jetaote, luhecotariin, naain Berea nichae, Faboro aina Silasi letoaaure jetao, Jesocurisito coreniha- cana nejeraauru, ucuuae cuuruha soronacanejeeine coina. Cuu turuhin jetaote, cuu nena- sinacoca asaae turuha cue jetao, Faboro aina Silasi. ¹¹ Nii cuu nenacaauru- Jorioocuru jetaote, naain Tesalonecau nenacaauru- Jorioocuru amuritoheriin jetao, caohachaaain suujua coaraain neeure. Nii jaun jetaote, nii Faborohacha beebejei- Jesocurisito beratenojoi aonajeeure, corojeein. Nii jaun jetaote, cojoanoonetojoein, Cana Coaunera Quiricha Inoaesi ereretaaure jetao, jiniiquiin, esinaae rauhi- jiriin aitocuruha Faboro aina Silasine rijiichane coaracuruhane coina. ¹² Nii jaun jetaote, esenetaaure arajiin cachaauru- Jorioocuru, arajiin Curiecocuru aina acauru benecuru- caohacha nejeein nenacaauru, naaonjoainuri. ¹³ Nejetaote, nitohanein, Bereau neein, Cana Coaunera aitoonjoa beebejiha Faborone coitucuriin jetao cuuhin, cachaauru suujua rohecaaa cuure jetao coaiteen, nii Tesalonecau nenacaauru- Jorioocuru, acauru que nejerateuruha nii Bereau nenacaaurune coina. ¹⁴ Nii jaun jetaote, chajaain caeneenejelanaala, nii Bereau, Timoteeo aina Silasi, naaonjoaain ratiriin, luhecotariin jelai caje mituhane coina jetao, Faboro letoaaure jetao, cana temura nichae- cuu nenacaauru- Jesocurisito coreniha cana nejeraauru. ¹⁵ Nii jaun jetaote, Faboro corianiha cuure jetao, nii aina amuhemuhenaacaauru, Atena neseeu tiaain. Nii baiha jetaote, cuu Faboro ratiriin cauha cuure, chajaaajoaain coaraa cuuruha Silasi aina- Timoteeocurune coina aitiin, acauru letoaa Faborona jaun.

Atenau niha Faborone

¹⁶ Nii Atenau neseeu neein, Silasi, Timoteeo, naaonjoaain cohaca nihana jaun jetaote, cuu itolere- araai laurii- cuu nenacaauru ichanohi- ecaanto coaraain jetao, jataain nererojoecae jetao, Faboro. ¹⁷ Nii jana jetaote, sinacoca asaae, Jorioocuru aina ita cotaicha rijite jetao, leeochoaauru- ita taojiaain- Cana Coaunera coroaeraauru ainane maa- jeein. Nitohanein jetaote, cojoanoonetojoein jerichanetojoein, jeelai que aitiin, ita cotaicha rijitonajaque, nese cataaun netaojianacaauru aina. ¹⁸ Chaen, cuu coroata lauriin nenacaauru- itolere coitucueracuru *filosofooru*, le laurii “epicoreeocuru,” le laurii “estooicocuru,” naaon- joaihunri aina jetaote, Faboro aina, ita cotaain jetao:

“Cha quena ereereje caa nereretanaa inatoroa,” naauruha tabaa- rune jana jetao:

“Nejelau ataneu nenacaauru rai chosichuru- bera necaihara,” naaure jetao leeochoaauru, raotojoein, oo caje ichanaa Jesusone beebejiha Faborona jaun. ¹⁹ Nitohanein jetaote, niha jataain chatohanein, mijieinein rucuhenaacaine, ita taojiaain rucuhacuruhana jaun jetao, ichtatane ucuuno- ajerineeojoaain- Areopago neein, acaauruhacha curu- aateihu jetao, Faboro cotijiaain amaain, cuu turuaain jetao:

“Nii canaacaanu rai- iicha beebejei- ena ecoona- erenaa benaa naineena, canacaanu rai, ²⁰ Jataain canacaanuhacha coitucuhi que ereena jaunna, ‘Naaonjoaain quene aitoonra.’ naain, canacaanu rai beeine jerichaanu, jataain coitucunaa jerichaanune jaunra,” naaure jetao, ²¹ satiin Atena cocoaichaneeuruhane, chaen nejelau atane caje

uhin- cuu nenacaauru naaonjoaihunri, niha chatohanaine, aonaain, que ita rai ereereena rautatooruhana jaun.

²² Niritiin Faboro caje bajaauruha, nii niha chatohanaine rucuhecuruhane jaan- ichtatane ucuuno- Areopago netiine jana jetaote, acaauru cataaun nichaauraain jetao:

“Satiin inara Atena cocoaichaneeichenete, esinaae rauhijiriin, inara chosichuru coroaajeein ichaohin neeiche. ²³ Nii jaunte, ita taojiaaichene jaancuru naineein, coaracaanne jana, cuuru ne- inara chosichuru rai lenone mocohichene jaancuru rorihuru. Nii rorihuru naineein coaracaanne janate, ‘Chabana coitucueraai Cana Chosi rai’ naain laenanohine- nii leeinjiin rori. Nii coitucuelanaala, inaraacha coroa- jeite, Acaihanejei Nena- Cana Coaunerane. Quena, caa inara rai ereere jeein beebjeeun.

²⁴ Acate, Cana Coauneranein, itolere, cana rai chaauruatane Coauneranein, itolere, que nenacaauru Curuaanaanein, itolere, satiin cana janonaa sirichaneein ne. Coatia, raajenihane- cacha ichanohineein nena loreri- Teenforo asaaecha ichaohi. ²⁵ Nieichu chaen, rai chaaelai icharaaunu latihei. Acate, itolere cana rai ichaonaa tein, neraain ichaonaana jaanu tein, itolere maajeein coaunaelu cana rai.

²⁶ Chaen jetaotechu, jauriaanejeein leeinjiin cacha coaunaelu, caje arajiin nefoeratein, laurilauri catohaneein- cana rai chauratane sacutaain- neenenu que. Nitohaneein, cacha coaunaain jetaote, nena- jaauru nenajaauru neuruha le laurichurune coina, acaauru ichaona jaannu jelai beein jetao, cuu ichaooruhane jinatelu Cana Coaunera.

²⁷ Chaen, esenetaain coitucunaa nainihane, coitucuha cachane cointate, nitohaneein ichaelu Cana Coaunera. Coatia niqui, cana caje cori- hae nihei Cana Coaunera. ²⁸ Cana Coaunera corenihate, ichaohin, nerurujuaain, naaonjoaain ichaohacache. Inara araaichuru tabaauru- raotojoein erenaa que ereereena inaaaureraauru jetaote: ‘Cana Coaunera cajete, nefoeratenaanein nihacache,’ naain erereje- tocure. ²⁹ Nitohaneein, Cana Coaunera caje, nefoeratenaanein nihacachena jaun, nainihei nejelaunein, cana suujua cuain, ‘Aiha coata, ajeri, naaonjoaain caje- cacha ichanohineein nena- chosichuru- ecaantoorune tocohaniha jecha, Cana Coaunera,’ naain cana suujua cuain nihacachene. ³⁰ Inoaelu jetaote laaen, coitucuurenihaluna jaun, niicha rautaai ichaa cachane jana, inauheneeicha coarajerejetelu jetao, Cana Coaunera. Jana, enenete laaen, inae jinatihana jaan que tihana jaun, coitucuhin nere tonoraa, itolere sacutaain cachane coina berate. ³¹ Nitohaneein beratihana jaunte, inae Cojoanona- que banihatein- niicha rucujuei que tihane bana, caa chaauruatane que, satiin- neinichaachene coareein Cana Coaunera, esinaae rauhijiriin rai cachaneein neein- caohachaaain suujua coaraauru coitucuha- nii leein- jiin cacha janijiin niicha ranojoi aina cuaaine coina. Niite raotojoein coitucuhacache, aca rai, nii ichaeraanu que, oo caje ichatein nihalune jaun,” nae jetao Faboro.

³² Niritiin, oo caje ichanarichaaain cachane biha Faborone jaun jetaote, oo baiha ichanaain nena nainiha cachane esenetaaurenihana jaun jetao, batocure tabaauru. Jana leeochoaauru jetaote:

“Leeocha banana, ii ere aoharihacaanuhincha,” naaure jetao Faboro rai. ³³ Niritocuruha raine jaun jetaote, cuu ratirinajaain amuhe je-

tao, jelai caje Faboro. ³⁴ Nii jana, tabaauru jetaote, esenetaauruhana jaun, caaijie cuure. Nii jana jetaote, cuu acauru aina cue leeinjiin cacha- Dionisio. Nii jetaote, nii ita taojiaauruna jaan- Areopago- netoajianacaauru bichauhenaneein, niha chatohanaine rucuherraneein ne-naane. Chaen leeinjiin ene- Damarisinein curuajai, chaen leeochoaauru naaonjoainuri jetao, Faboro caaijie cuure.

18

Coriintoo turuha Faborone

¹ Nii baiha jetaote, nii Atena caje amuhin, Coriintoo cue- Faboro. ² Cuu jetaote, Poonto batane caje unaa- leeinjiin Jorio- Aquila neein curuajai aina, ita ruure. Aca jetaote, rai comasai- Firisila aina, enanejeein Italia caje turuhin neeure Coriintoo. Nii bana, Romanocuru curuaanaacuru curuaanaa- eenferadoro neein nena- Culaodio, nii Roma caje, satiin mituuruha Jorioocurune coina, mijieinetiin aitothane jaun jetao, jelai caje mituure. Nii jana jetaote, acauru rene turuha cue jetao, Faboro. ³ Jerichanejeein, acauru rijijieein, jacari caje lohanarinu que, acauru ichanaa que amihaniha acantonaina jaun- coaranaaca cue Faboro, cuu acauru aina neein, jiniiquiin acauru aina amihanihane coina. ⁴ Cuu jetaote, nebetacanaa cojoanonaa bana naineein, ita taojiaain- Cana Coaunera bajaauruha Jorioocuruna jaan loreri- sinacoca asae turuha cuhin nejesina ne Faboro. Cuu Jesocurisito beratenojoi beebejeein, Jorioocuru relaain, Jorioniheichurune maajeein relaane, esenetana nainecuruhane coina.

⁵ Inae Masedonia batane caje, rene turuuruha Silasi aina Timoteocurune jana jetaote, jacari caje lohanarinu namihaneoo jianeein, Cana Curuaanaacha beratenojoi benaacha que ne Faboro, rauhijiriin, aitoha Cana Coaunera Quiricha Inoasi cuhanene rijitoojeein: “Jesosote esinaae rauhijiriin canaacha cohajei Mesihasi ne,” naain coitucuruha Joriocurune coina. ⁶ Ne jetaote, rautaaurenihana jaun, aina obajeein cotaain, Faboro necoeje chanuure Jorioocuru. Nii jaun jetaote, rautaaurenihana Jorioocuruna jaun, jelai caje mituhane, cojounacanu que jetao, cuu cajione romaromaain jetao,

“Inaraacha jerei ineeinte, caseteconein nitajeriquicheeincha. Inae canu enene caje coauneein, cha ujuaihonnein nihaaunra. Inarate, nii ujuaihonnein neeiche. Inae aihane amuhanu. Ena caje coauneeine Jorioniheichuru rene aihane cureeunnicha,” nae jetao Faboro, Jorioocuru rai.

⁷ Nitohanein, nii ita taojiaauruhana jaan sinacoca caje mituhin jetaote, rohan nena- leeiin cacha- Tisio Josto loreri asae turuha cue Faboro. Nii cacha jetao, Jorionihei. Ne jetaote, esiaaen rauhijiriin laaen Cana Coaunera ere esenetaain corojeein, tonoraera ne. ⁸ Nitohanein jetaote, sinacoca curuaanaa- Curisifo, saain rai bereecuru, rai comasai, saain rai loreri asae nenacaauru aina jiniiquiin, Cana Curuaanaa ere esenetaaure. Nitohanein jetaote, arajii- Coriinto cocoaichanecuruhane jetao, beebejiha Faborone aonaain esenetaauruhana jaun, baotisanoojoneein neeure.

⁹ Le janotiin cuhane jetaote, coetacai rijitoojeein jetao, Faboro siniha cue Cana Curuaanaa. Sinihu, rai ecocohin jetaote: “Coaa canu ere beebejeeine jianihara. Jiaohine casiin jianeeinera. ¹⁰ Canuna, ii aina nereeeunicha. Nerihaain, caohachananejeein chatohanein cheterata,

cau, caa nese que neeuruha arajiin canu cachaaaurune jaunne ichei aitoonra,” nae jetao, Cana Curuaanaa, Faboro sinihu. ¹¹ Nii jaun jetaote, coroata jaanacai cataaun tiaain jetao, nii Coriintoo neein, jelai cocoaichacuru rai, Cana Coaunera ere beebeje jetao Faboro.

¹² Ne jetaote, Acaiha batane coberenadoro neein niha Calioonne jana jetao, Faboro aina nejerateein jetao, ita taojiaaure Jorioocuru. Nitohaneein, ita taojiaain jetaote, Faboro mucuhin amaaure, ita colurujueeuruhana jaan coloheri- *tribonal* asae. ¹³ Nitohaneein, mucuhin amaain, coberenadoro acatiha turuaain jetaote:

“Caa cachate, cachaauru suujua tacaain, nejelauneei Cana Coaunera coroaeein tonoraauruha cachaaaurune jereein ne, cana rai cocoaeraa nitohanai ichaonaane saijieein, rautanaa cojoaelanaalara,” naauruhane jana, ¹⁴ cuu irihane coina, aonajiha Faborone jana jetaote, cuu Jorioocuru cotaicha rijitiin jetao:

“Jataain baaso ichaain, sonajaain jaohin, naaonjoaain que inara ere nihane jana nihanena, nainereein canu roerohecaaichene late-lanaala, jeriquichene rijijieein, inara- Jorionequichene aonacaun tonajelanaalana. ¹⁵ Nena, inara aohana naineneun, joareein, nitohaniha inara ichaona jaun aitiin, inara raajenihane inaraacha coacui que aitochichene jaunra. Inara nii rucuhecuche. Coatia canu, nii que enonaa nainihaaun, nitohanai rucuherranu que nenihanune jaun,” naain jetao, ¹⁶ nii ita colurujueeuruhana jaan coloheri- *tribonal* caje, nii Jorioocuru sitae, coberenadoro Calioon.

¹⁷ Nii jaun jetaote, sinacoca curuaanaa- Sosetenesi mucuhin jetao, faohacure, nii ita colurujueeuruhana jaan coloheri- *tribonal* acatiha tein. Ne jetaote: “Coaraain nainauruina,” naain jetao cuu coarajenajae coberenadoro- Calioon.

Antioquihau cauhin, jelai caje nacoauneein misioneroneein cuhane nichata satiha Faborone

¹⁸ Araai janohin, Coriintoo nihane baiha jetaote, Jesocurisito corenihacana nejeraauru rai necoeeeure jetao, Aquila- chaen rai sinijiera Firisila, naaonjoaain aina jiniiquiin- Faboro, Siria bataneu cuuruhane coina. Nitohaneein cuhin jetaote, cucuana cuhane cuujueein, Sencurea turuhin jetao, caje amuhane coina bote cuhane fau rai, rai couturi loroaecaain joerate jetao Faboro, Cana Coaunera rai naitoonjoanlu nainane cojounacaneein. ¹⁹ Nitohaneein cuhin, inae Efesoo turuhin jetaote, cuu Aquila ratiri, rai sinijiera Firisila aina. Nitohaneein cuu ratiriinajaain jetaote, naain nena sinacoca asae turuha cue jetao- Faboro. Cuu turuhin jetaote, enohin cuu nenacaauru- ita taojiaeraauru- Jorioocuru rai ereerejeein jetao, relanajae Faboro. ²⁰ Nii jaun jetaote, cuu carajaain acaauru aina nihane coina, Faboro chunaare. Ne jetaote, ainaa jere-lanaala, acaauru rai:

²¹ “Jerih, Cana Coaunera nena, caa baiha inara rene turuha ureeunicha,” naain jetao necoe acaauru rai Faboro.

Nitohaneein, necoeein jetaote, leinjiin bote cuhane fauhin, Efeso caje amuhe Faboro. ²² Nitohaneein amuhin jetaote, Sesareea turuhin, jelai caje coauneein, atane choae cuhin, Jerosaleeun turuha cue Faboro, cuu nenacaauru Jesocurisito ranjoinunru coaraane coina. Nii baiha jetaote, caje Antioquihau cue jetao- Faboro. ²³ Nii baiha carajaaajoaain neein jetaote, coaiten amuhemuhena nunuhetein, itolere Galasia

batane, Firijia batane, naaonjoainuri sacutaain amuhemujueein, Jesocurisito esenetaeraauru suujuateein, acaauru suujua lararajiae jetao Faboro.

Efeso Jesocurisito que ereerejiha Aforone

²⁴ Nii jana jetaote, amuhemuheca Faborone naniha, Efeso turuhe jetao, leinjiin cacha- Alejaandiria cocoaicha- Aforoneein curuajai. Nii jetaote, caohatiin Cana Coaunera Quiricha Inoasi coitucuhin, raotojoeein ereerejeein, cacha relanaa coitucue jetao. ²⁵ Aca jetaote, esinae rauhi-jiriin, Cana Curuaanaa aitoonjoa coitucuhin, esenetaain, tonoraain nenaane. Nii jaun jetaote, raotojoeein ereerejeein corojeein, rauhi cuhane cuaain, Jesoso aitoonjoa beebejeein, que cacha relae. Ne jetaote, Jesocurisito esenetaeraauru rai, rai Suujue tiha Cana Coaunerane coitucuhelanaala, acaihanejeein Cana Coaunera ere tonoraera neein niha cachane coujounacanu que, cacha baotisa Joaan neecha coitucujijha natiin jetao, nitohaneein cacha relae jetao, Aforo. ²⁶ Nitohaneein jetaote, chaque tonaje lanaala, ita taojiaauruha Jorioocuruna jaan loreri- sinacoca asae cacha relae, satiin aonajera urichoo. Nii jana cuu neein aonajijha Aquila, rai sinijiera Firisila ainane jaun jetao, cotijiaain bujuaihu amaaan jetao, rauhi-jiriin jeriha Cana Coaunerane rijijieein jetao, beeure Aforo rai, jelai amuritoheriin coitucuhane caina. ²⁷ Nii baiha jetaote, Acaiha batane cunaa jeriha- Aforone jaun jetao, quiricha laenaain, aina letoaaure, nii Acaiha nenacaauru- Jesocurisito esenetaeraauru rai, caohachaaain belaaain raauruhane caina. Inae Acaiha turuhin jetaote, Cana Coauneraacha belainojieein- Jesocurisito- esenetaeraauru coroatajane jetao, jataain Aforo. ²⁸ Nitohaneein jetaote, rauhi coaraain, rauhi cuhane cuaain, Jorioocuru rai ere, satiin aonajera urichoo. Nitohaneein, acaauru rai ereerejeein jetaote, acaauru rai Cana Coaunera Quiricha Inoasi ereretae jetao, Cana Coaunera jerenohineein, letononeein Meshasi niha Jesoso ne que, aitoha Cana Coaunerane beein. Nii jaun jetaote, chunijiu cuaain tonaain Aforo batiin tonaain erenaa nainecurene jetao, Jorioocuru, acaauru que coarateein aitohana jaun.

19

Efeso turuha Faborone

¹ Coriintoo niha Aforone nainiha jetaote, Efeso cue Faboro. Efeso turuhane caina jetaote, ichatane tabai ucuuno que iniin, ichatane tabai choae situhin, turuha cue jetao, Efeso Faboro. Cuu jetaote, le laurijieein Jesocurisito esentaeraauru aina ita eruure jetao. ² Nitohaneein, runajaain jetaote, acaauru rai:

“Tana, Jesocurisito esenetaichene nunuheteichene bana, inae Cana Coaunera Suujue raain neecheluneta,” naain acaauru caje bajaa Faborone jana jetaote:

“Aihahacaanuta. Coatia chaabana niritiin, esenetaeraauru rai, rai Suujue tiha Cana Coaunerane coitucuhaacaanuta,” naain tonoraauruhane jaun jetaote:

³ “Chatohanai quetejian, baotisanojieein neecheta,” naain bajaa Faborone jana jetaote:

“Cacha baotisaain coujunacatihalu Joanne rijijieinchate, canacaanu coujounacateein neeurelura,” naain tonoraauruhane jaun jetaote:

⁴ “Aiha chuhsicha. Nii Joaante chuisi rauhijiriin Cana Coaunera esenetaeraauru cojounacaatelu baotisaain. Chaentechu nii caaijie turuhenei- Jesoso esenetaaauruha saain cachaaurune coina beebejelu,” naain beebejiha acaauru rai Faborone jaun jetaote, ⁵ Cana Curuaanaa Jesocurisito coreniha, inae baotisaain cojounacatenohineein neure. ⁶ Chaen, acaauru choae biji merecaain, Cana Coaunera bajaa Faborone jana jetaote, acaauru choae fauha uha Cana Coaunera Suujuena jaun, itolere nejelau ere que ereein, aitoroatiha Cana Coaunerane beebejeeure. Nitohaneein jetaote, rai nere cuhanene maajeein Cana Coaunera beratenojoi ita rai beebejeeure. ⁷ Itolereneein jetaote, lechoonca coroatajaaure, nii cachaauru- Cana Coaunera Suujue raeracuru.

⁸ Nichata ateein, cuu neein jetaote, netaojiaaauruha- Jorioocuruna jaan loreri- sinacoca asaae cuhin, Cana Coaunera ere beebeje jetao, Faboro, chaque casilanaala. Cuu jetaote, “Naaajoarichaaain nii Cana Coaunera Cojoanonaa- Ena Turunaa,” naain beebeje, esenetaaauruha cachaaurune coina. ⁹ Ne jetaote, tabaauru, nechuhu jataain, cotaiha esenetana jerecurenihana jaun, esenetana jerelanaala jetao, satiini aonajeeurera urichoo baasoneein, nii Ena Turunaa Ichaonaa que ereeuruhane jaun jetao, cuu ratirinajaain, cachaauru relaa- leejiniin cacha- Tiranoneein curuajaine jaan- coloheri asaae, nii Jesocurisito esenetaeraauru- jitariin amaaain jetao, nelonae Faboro. Cuu jetaote, cojoanoonetoojeein, Cana Coaunera ere beebeje jetao, Faboro. ¹⁰ Nitohaneein jetaote, cuu coroata jaanacaain, cacha relaane jaun jetao, Asia batane sacutaain nenacaauru, Jorioocuru, Jorioniheichurune majeeinchuru, Cana Curuaanaa aitojoan beebejiha Faborona jaun, aonacure.

¹¹ Nitohanihana jaun jetaote, Faboro aina cuaain jetao, itolere cojoaelanaacojoai ichaaain jetao, cachaauru notajae- Cana Coaunera. ¹² Nitohaneein coroatajaniha Cana Coaunerana jaun jetaote, Faboro que, cajione turuaain, amaaain jetao, cunaitenacaauru dadaauruhane jetao, nerautaaure- itolere cunai caun cunaitenacaauru, itolere coitucuhichuru ichanaaneeinchuru- cunaitenacaauru caje jetaote, nii coitucuhichuru sitae.

¹³ Nii jana jetaote, neurelu- benaneneein nenacaauru- Jorioocuru- amuhemujueein- moconajaera ichanaaneein cunaitenacaauru rautaeraniha nenacaauru. Niichuru jetaote, “Jesoso coreniha mituuche,” naain, nii suujua cuhane moconajaera letono sirichaauru caje sitaauruhane coina jetao, cocuhin, ichaa Faborone rijijieein jetao, nii moconajaera ichanohineein coitucuhuhi que, cojoeonacaauru rai jetao: “Faborohacha beebejei- Jesoso coreniha, nii cacha caje mituhin amuura,” naaure jetao.

¹⁴ Leeiniin Jorio- Esesebaneein curuajai calaohichuru- caaunsineein nenacaauru jetaote, nitohanecure. Nii Esesebate, saseredotecuru curuaanaaneein ne. ¹⁵ Ne jetaote, coitucuhichuru sitanaa jerecureuha, que cojoeonaa cajene jana jetao:

“Canuna, Jesoso coitucuhin, Faborone maajeein coitucuunra. Jana laaen, inara coitucuhaaun. Cha nequiche chaainti inarata,” ¹⁶ naa nii cacha suujueniha netiin- nii coitucuhuhine rijieeoritiin jetaote, acaauru choae tacaatiin jetao, sonajae jetao, acaauru amuritiin nunu-juetohana jaun jetao, banejelanaala jataain cunaitanajaain, jitariin acaauru cajionene majeein, caohachanainejeein, soaisoairiin sonajae

jetao, nii coitucuchuhi que- cojoeona cacha. Nii jaun jetaote, machoro-joa machorojoaain jetao, nii neeurunajaa loreri caje jetao, soroore. ¹⁷ Nii nitohanihana jaun jetaote, satiin- nii Efesoo nenacaauru Jorioocuru, Jorioniheichuru, naaonjoaihunri- satiin, nii coitucuhin casihure. Nii jaun jetaote, itolereneein, Cana Coaunera Calaohi niha Cana Curuaanaa- Jesocurisitone coitucuure jetao, beebejeeuruhane jaun.

¹⁸ Nitohaneein jetaote, arajiin cachaauru nii coaraain esenetaeraauru, satiin, aonajeeuruha cachaaurune jana jetao, jauriaa jaiti coitucuelanaala itolere baaso- acaauruhacha ichai beure jetao, jitariin caohachananejeein. ¹⁹ Chaen, arajiin benanecuru jetaote, nii nere- laauruhana jaan- acaauru quiricha jitariin uhaain jetao, satiin coara- jeeurera notaracae teein, jitariin mocoore. Nii acaauruhacha moco- acaauru quiricha core rocooruhane jana jetaote, saoquichoonca oaraa- cani, acaauru coriquineein jataain coretineein jetao mitue rai core. ²⁰ Nii jaun jetaote, itolere sacutaain, jelai amuritoheriin Cana Curuaanaa Jesocurisito esenetaain jetao neeure cachaauru. Nii jaun jetaote, esinaae rauhijiriin nelateain- itolere ichaa- Cana Coaunerane coaracuuruhane jaun jetao, leeochoauru cachaauru netonoai esenetaaure.

²¹ Nii nitohanihane baiha jetaote, coaiten Masedonia, Acaiha, naaon- joaihunri, cunaa jere jetao, Faboro, nii caje cuaain, Jerosaleeun cuhin, caje coauneein Romau cunaa jerihane jaun. ²² Nitohaneein coacuhin jetaote, ichoaichania coroatajai- coroatajaneraauru- Timoteo, Erasto, naaonjoaihunri letoae jetao, Masedoniau, Faboro, turuha curichaaaine beeuruha- ichoaichaniha, amaaine coina. Nitohaneein, ichoaichania letoanajaain jetaote, nii Asia batane que nedae jetao, Faboro.

Faboro aina, rai corihacuru que nejerateein, ita rohecaauruha Efesoo nenacaaurune

²³ Nii bana jetaote, satiin- nii Efesoo nenacaauru jetao, ita que nejer- ateein, ita rohecaaaure nejesinajeein, nii Ena Turunaa Ichaonaa que, acaauru relaauruhane jana, esenetaauruhane coreniha. ²⁴ Leeinjiin cacha- Demetirioneein curuajai- coata que amihanenaa jetaote, nii ler- atera ne. Nii Demetirio jetaote, itolere ecaantoneenanain ichae jetao, coata caje, nii acaauru chosineein- acaauruhacha tei- eneneein nena- Aretemiasa rai Teenforo cojounaca sirijiaoaain. Nii que coretiin que cachaauru rai necoreteein jetaote, nii aina amihanenacaauru coretena- jaque jetao, jataain coretiin. ²⁵ Nii Demetirio jetaote, jitariin coroata- janeraauru cotijiae jetao, leeochoa cachaauru- acaauru rijijieein- jelai- ecaanto icharaneein- amihanenacaauru cotijiaain jetao, acaauru rai jetao:

“Niha naaonjoaain- raotojoein amihaneein- raotojoein ichaohacachenajaan- cana amihaneoo core aasaerane jaunna, inara cotijiaaun, nii que erenaa coinara,” nae jetao, nii coata caje- ecaanto ichaera- Demetirio. ²⁶ Niritiin jetaote: “Inara netonaite, raotojoein coitucuhin, inara uricho que, nii aonaain neeichera. Nii Faboro naain acaauruhacha curuaatei cachate, cajianeein amuhemujueein, cachaauru rai: ‘Nelatihejie caa canaacha ichai- cacha ichanohineein nena- cana chosicha.’ naain, arajii cachaauru rai bihana jaun jetaote, inae esenetaaure arajiin cachaauru. Coatia leeinjiin cau Efesohacha nitohanai ichaaita. Itolereneein, Asia batane sacutaae lalajeinte, amuhemujueein, nii chosi esetaauruhane jiaanecuruha

cachaaaurune caina relanajaane jaun, esenetaacoaare. ²⁷ Niite laeen, jataain cana rai ulunaain nedaera. Nabana chunei, cana amihaneon coretena nainenihane, cana amihaneon niha natiinte, nitajenaa naine. Chaentechu, Asia batane sacutaain, satiin chauratane sacutaain coroaenoinneen niha, jataain nelateen nihane corenihane saijieen, caa cana rai chosi- Aretemiasa que jaolecoorureen cachaaaurura. Chaen inae turuururahaain rai Teenforo asaae, coroaeca,” nae jetao Demetirio.

²⁸ Nii jaun jetaote, nii aonaain obajeein nujuae soaisoain jetao:

“Caohachaaain laraajiin neeine- Efeso cocoaichanichaachene- chosi-Aretemiasara,” naaure jetao, nii coata que- amihanenacaauru.

²⁹ Nitohaneen jetaote, cajiianeen, ita cotaicha rijitiin jetao, nii corootajai cachaauru- Faboro corianiha cunacaauru- Masedonia caje unacaauru- Caiho, chaen, nii leecha- Arisitaroconeen curuajai naajoaihunri curuataain jetao, codoonetiin mucuunajaain jetao, acaauru tararaain, ita taojiaain- chaelai coaracuruhana jaun- *teatro* neen acaauruhacha curuaateihu amanajaain jetao, ita taojiaeraauru acatiha jetao, tenajaa cuure. ³⁰ Nii jaun jetaote, acaauru coreniha enohin, cachaauru rai, iriha cunaa jeriha Faborone jana jetao, caohateure, ecu nenacaauru- Jesocurisito- esenetaeraauru, nabana, chatohaneen teeuruhane coataa. ³¹ Nii cuu- Asia batane nenacaauru- cocoaianacaihuru tabaauru jetaote, Faboro belaichaauru nihana jaun jetaote, “Jiaonriha jera, nenoainera,” naerateure jetao. ³² Nii nainiha jetaote, nii ita taojiaauruhana jaun jetao, ita rai cajianeen nujuae soaichure jetao, ita rohecaain. Jana, tabaauru jetaote, “Naaonjoain cointe ne caa netaojianaara,” naain jetao, coitucuurene. ³³ Nii jaun jetaote, acaauru tabaauru jetao, “Naaonjoana jaunte, nii rucuhecuruhane caina, netaojiaure,” naain jetao, leeinjiin catcha- Alejaandoro neen curuajai rai, beeure. Nitohaneen rai berateen jetaote, acaauru ajiniha teen jetao, Alejaandoro sarasaracaain amaare Jorioocuru, nii netaojianacaauru acatiha, cuu nichaauraaain, nii ita rohecaeraauru rai, iriha Jorioonecuruhane corenihane caina. Nii jaun jetaote, turuhin, nii netaojianacaauru rai jetao, biji sarasarari, curuatoroain aonajeeuruhane, acaauru rai, satiin urichoo, Jorioocuru coreniha, irihane caina. ³⁴ Nitohaneen, irihane jana jetaote, nere cajecha nainacorichure, acaeaentoi, Jorionihane que. Nitohaneen, nainacoriin jetaote:

“Caohachaaain, laraajiin neeine, Efeso cocoaichanichacachene- chosi-Aretemiasara,” naaure jetao, ita rai nujuae soaajiin, carajaain, coroota oraain, acaauru chosi niha- Aretemiasa beuruhane jana, esenetaaurenihana Jorioocurune coitucuuruhane jaun.

³⁵ Nii jana, nii neseu- acaauru rai- chaelai que- ereeuruhane- laenaain rucuhera- “secretario” jetaote, inae aitoa acaauru raine jaun, sitonaonjoauruhane jana jetao, acaauru rai:

“Aonacuche, Efeso nese cocoaichacuru. Satiin- itolere cachate, nii jataain- cana rai nelateen nena- cana chosi loreri- Teenforo, chaen, nii dede caje- ajerineen Aretemiasa tocohaneen nalunaane maajeein beraihane caina nena- neen niha- caa nese cocoaichanichacachane coitucuurera. ³⁶ Nihei chunei, nii que, ‘Nohanenaa,’ naain iriha chuneine jaanu. Nii jaun, inae nii jiaanecuchera. Coa obaeeache. Coa caohachaaain inara suujua coarihei amuneen, chatohaneen, baaso chana coaachachera. ³⁷ Coatia, chatonaain cana chosi que ereen, niheichu Teenforo asaae asijiauhin naaonjoaauruha caa inaraacha mucuhin

inaraacha uhaauri- cachaaurune coaalanaalata. ³⁸ Chatonaain, acaauru colurujueein niha, nii coata que amihanenaa- Demetirio, nii aina amiha-nenacaauru ainane, taute neeure- nii rucuheraauunu que nenacaauru-joesiocuru, chaen, acaauru curuaanaacuru, naaonjoaihunri. Niha chunicoha, acaauru coulurujuerane, taa, nii rucueraaunu que nenacaauru rene amanajaauchete, neruujueeuruhine, ecu le cachaauru jabereco coreniha irihane coinara. ³⁹ Niha esinaae rauhijiriin chatohanaine, rucuhenea jerequichene, satiin cocoinanacaihuru aina, ita taojiaain, nii rucujueein neeuchera. Nii banate, esinaae rauhijiriin, caohachain ita taojiana esineneein rucuhერიquicheeincha. ⁴⁰ Jana, jerichanejeein, sacunaa coaquichenete, cana colurujuenaa nainecurureein, ‘Cana jecha cachaauru suujua rohecache,’ naain. Nii quete, jataain lunaain nihacachera. Charijjeein nejeein, coitucuhin, cana caje, ‘Chatoaneein, leratein, ita rohecaareta,’ naain bajaauruha cocoinanacaihurune, tonaainte berichaacheta,” naain jetao:

⁴¹ “Chajaaincha cauhachanichuchera,” nae acaauru rai, nii chaelai que ereeuruha nii neseeu nenacaaurune- laenaain- rucuhera.

20

Masedonia, Curesia, naaonjoaihunri turuha cuha Faborone

¹ Inae nitohaneein, cajianeein, ita rohecaauruhane jianecuruhane baiha jetaote, jitariin, nii Jesocurisito coitucuurera cotijiaain jetao, suujuatenajae- Faboro. Nitohaneein, suujuatenajaane baiha jetaote, acaauru rai necoeein, Masedonia batane cue jetao. ² Cuu jetaote, ne-seeuru neseeuru naineein, cuu nenacaauru- Jesocurisito coreniha cana nejeraauru rene bedaeneein, cuu acaauru suujuateein, jelai amuritoheriin Jesocurisito esenetaauruhane coina, acaauru rai ereereje Faboro. Nitohaneein, acaauru rai ereerejeein, acaauru suujua lararajihane baiha jetaote, Curesia batane cue jetao Faboro. ³ Nitohaneein, Curesia batane turuhin jetaote, cuu ne nichata ateein. Cuu nichata ateein nihane baiha jetaote, inae Siriau cuhane coina, bote cuhane fau rai, nihane jana jetaote, que necosuujuaauruha Jorioocurune coitucuriin jetao, jelaiha atane ichoae cauha cunaa jere jetao, nacoauneein Masedonia choae situhin cuhin, Faboro. ⁴ Nii janate, canacaanu corihaniha uure, Berea cocoaicha- Firo calaohi Sofate, chaen Tesaloneca cocoaichacuru-Arisitaroco aina Secoondo, chaen Derebe caje unaa Caiho, chaen Timoteo, chaen Asia batane caje unacaauru- Tiquico aina- Torofimo, naaonjoaihunri. ⁵ Satiin niichurute, ichoaichania amaaain, Toroasihu, canacaanu cohaca cuure, Masedoniau canacaanu ratiriin. ⁶ Nii janana, canacaanu, Filipino caje nesaruhacaanu, leeinjiin bote cuhane, jorerera colane ichanohi faan quihuruhana jaan cojoananaa- Fasocoa beseta bitoacaanune baiha. Nitohaneein nesaruhin kuhina, saogui janone cuhane, turuha cuhacaanu Toroasihu. Cuuna canacaanu cohacuruha, nii ichoaichania cunacaauru- Jesocurisito coreniha- cana nejeraauruna jaun, cuu erunajaacaanu. Nii Toroasihuna, caaunsi janoneein niha-caanu.

Toroasihu nenacaauru rene bedainiha Faborone

⁷ Cuuna, semana nunuhe cojoananaa bana ita taojiacaanu, cana coreniha ohalune coaacuruha, satiin esenetaeraaurune coina, faan chaluhiin quihalu- Jesocurisitone rijijjeein, ita aina jiniiquuin faan chaluhiin quihacaanune coina. Nitohaneein netaojiaacaanune janate,

Jesocurisito coreniha cana nejeraauru rai, carajaa in tolere que, dede cataaun tiaain, ereereje Faboro, nii cojoanoo, jelai caje amuhane nihane jaun. ⁸ Nitohaneaina, leeinjiin loreri ucuunetiin nenea nichata coarana saatono que, netaojiacaanu. Cuurute, nihacoae arajiin conooru, mocoñooin. ⁹ Nii janate, jelai caje nemarote, leeinjiin enamanaa- Eoticoneein curuajai. Acuujuua laaojiri bacuujuaniha lauhequiin, cuu carajaa ereereeca Faborone aonajihana jaunte, amuritooriha sinirenana jaun, nemarote, nii loreri ucuunetiin nenea nichata coarana caje. Nii janate, soroneein fauhin, michuuruhane jana, inae ohe nii enamanaa. ¹⁰ Nii jaunte, fauhin nii enamanaa que baluunetiin, cuu nenacaauru cana nejeraauru rai:

“Coaa nesoonetohachera. Esinaaete niqúi inae ohera. Nete, inae ichanaera,” nae Faboro.

¹¹ Nii baihate, jelaiha iniin, faan beeunebeeunein chaluhin quihane baiha, coaiten janohajeein ereerecane baihate, inae jelai amue. ¹² Nitohaneain, nemaroteein oha nii enamanaane jana, oo caje ichatiha Faboro aina cuaain Cana Coaunera jaunte, jataain que nelararajiaaure.

Toroasi cajene Miletoo cuhacaanu.

¹³ Nii janana, ichoaichania bote cuhane cuhin, Asoo, Faboro cohaca cuhacaanu, aca nitohaneain jereain, atane ichoae cuhana jaun. ¹⁴ Inae nii Asoo, ita ruhacaanune janate, canacaanu aina, bote cuhane faain cue Faboro, Mitileneu. ¹⁵ Jelai caje nesaruhinna, cojoanoo Quihoo situha cuhacaanu. Nii cajena, le janohin turuha cuhacaanu, Saamo cofauhanau. Cajena cojoanoo cuhin, turuhacaanu Miletoo. ¹⁶ Asiau jelon cuhin, carajanaa jerenihana jaunte, Efesoo cunaa jerene Faboro, Jorioonecuruhane beseta- Feentecosetesi bana Jerosaleeun nenea jerihana jaun, chajaañoain Jerosaleeun turuhane coina.

Efesoo nenacaauru- Jesocurisito ranojoihunru- bichauhenaauru rai ereerejiha Faborone

¹⁷ Inae Miletoo turuhinte, jelai caje coauneain, Efesoo nenacaauru- Jesocurisito ranojoihunru bichauhenaauru cotiharate Faboro. ¹⁸ Inae turuuruha nii niicha cotiharateeurine janate, acaauru rai:

“Cau caa- Asia batane que turuhanune caje coauneain, inara ainaacha ichaohanulune jaunte, inara raotojoein canu ichao coitucuhichera. ¹⁹ Itolere janonaa banana, joaereain cache rijijeein inara aina amuhemujeein, Cana Curuaanaacha jerenohi ichajeein nerejetoonu, casuujuua fononoichuru, itolere necairichanaa abaantaain, canasinee rijitocuruha Jorioocurune abaantaain. ²⁰ Nena, atiin jianelanaala, inara caohachanu que, tabaauru que inara loreri asae, tabaauru que nenaanaja cataaun, naaonjoaihun teinchuru, satiin aonajeerera urichoo inara rai, Cana Coaunera ere beebejeein, inara relarejetoonu. ²¹ Chaen nechú, Jorioocuru rai, Joriooniheichuru, naaonjoaihunri raine maajein: ‘Coaiten enacoauneain Cana Coaunera ere tonoraain, rai Calaohi- Jesocurisito netonoai esenetaain tonoraachera,’ narejetoonlura. ²² Enana laen, inae Jerosaleeun cureeuni, ucuae caletoha Cana Coaunera Suujuene jaun. ‘Naaonjoarichaauni cuura,’ naain coitucuelanaalana, caa cureeunicha. ²³ Leeinjiin, neseuru nainein, cuhanunejaauru naineinchurute, cuu turuhanune, caresero cuhane caenoain, cacairichaururichaaine benajaque canu rai,

Cana Coaunera Suujue, acaihanejei niichane coitucuujuueun. ²⁴ Nena, chaque tonajeneun. Coatia chaque nelatihei canu rai, canu ichao. Nenacaenajian, cacairichaaauruhane que nelararajiaain, rachoojoeiin caletoaa Cana Coaunera Calaohi- Jesocurisitona jaan nainana jereun. Niicha beratei- erenaa caohati beebejeein, jataain cacha belaiha Cana Coaunerane maajeeinna beebejereunni.

²⁵ Esinae rauhijiriine, satiin, cau neniquichene raina, beericheeuni, Cana Coaunera Janonaa beebejihanune aonajera neeichene, coatia inae chunei enacoauneein cacohararihaain. ²⁶ Nii jaunna, enene inara rai aitona jereun, rauhijiriin, nihei chunei coreniha, cha ujuaihoneein nenerihanuhine jaun, ²⁷ nii chunei que suujuelanaala, satiin cacha urichoo, Cana Coauneraacha jerei beebejihanune jaunna, cha ujuaihoneein nenereunni. ²⁸ Aihana jaun, itolere que nainaan, necohalajiin, caohachaaain necoeraain neein, Cana Coaunera rai ita taojiaeraauru beraihuche, acaauru coreniha, coroso que ohalu rai Calahine jaun. Niicha ranojoihunru beraichanu quete, inara cotijiaain, nii beraichaanu que inara te Cana Coaunera Suujue. ²⁹ Inae amuhanune baihate, turuha uurureein nechu aansai atalbinaaeneein cacha quicha rijijieein nenacaauru- cachaauru, nechu jataaen Jesocurisito ranojoihunru itajeene rijitiin. ³⁰ Chaente, inara tabaauru nihanatiin, nechu jataaen joaereein caje rocohin, relaa cuurureein, nii casaje esenetaain, acaauru aina cuuruha Jesocurisito ranojoihunrune coina. Nitohaneente, nechu jataaen casaje que, cacha relaa cuurureein, suujua caje rocohin. ³¹ Nii jaun, inara aina, nichata ajaanacaain nihanune bana, cojoanoo netojoeiin, janotiin inetojoeinchuru, inara suujuaterejetocooaunlu, casuuju fononohine coacuhin, que nainaan necohalajiin ichaoche.

³² Nii jaun, Jesocurisito coreniha- canejeraneein nenacaauru, caa inara rai- quicha beebejei- naitoonjoa nerete, inara coroatajanereein, jelai amuritoheriin caohachaaain coitucuhin, esenetaichene coina. Cana Coaunerate naine satiin rai cachaneein neeninuru rai aitohane tocohanein, inara coroatajanihane, nitohanein coitucuhin esenetaeraauru coroatajanihane coina aitohaluna jaun. ³³ Coatia, canu caohachanu que, inara relarejetohaaunlu, nirijieein core colane. Nieichu, chunei cacha cajione bajarejetohaaunlu. ³⁴ Nii jaunte, inara raotojoeiin, cacoi que amihanein quicha latei raain, canu aina nenacaauru rai netonaine, acaauruhacha lateine majeein ranune coaraain coitucuhichelu. ³⁵ Nitohanein, inara netonai, itolere janonaa bana ichaohichene coinana, inara que coarateein, inara rai aitoraaetoonlu, chaelai que jataaen carichainejeein nenacaauru coroatajanequichene coina: ‘Nenacaetejian, tihacane, raacane amuritoheriin raotojoeiin nena nainichaa, chaelai que, cairichainejeein nena rai, cha teein coroatajanichaane.’ naain cana relaalu Cana Coaunera Calaohi Jesusone coacuhin ichaquichene coina,” naain jetao, acaauru suujuate Faboro.

³⁶ Niritoha, acaauru raine baihate, neseonraain, acaauru aina jiniiquiin Cana Coaunera bajae Faboro. ³⁷ Nitohanihane janate, satiin Faboro que baalu baluuneeinchuru, loalocooaainchuru coisichure. ³⁸ “Inae caachanjia cacoharariichenera,” naain rauhijiriin biha Faborone jaunte, jataain coinaderaaure. Nii baihate, corianiha cuure, nii cunaa jerihana jaan- bote nenajaun tiaain.

21

Jerusalem cuha Faborone

¹ Nitohanein, cuu Jesocurisito coreniha cana nejeraauru ratiriin, leinjiin bote cuhane fauhin, cucuana cuhane, rauhijiriin cuhinna, Cos cobenau turuha cuhacaanu. Nii cojoanoona, Rodasi cobenau turuha-caanu. Jelai caje coauneeina, turuha cuhacaanu, Patara neseeu. ² Nii Patarauna, leecha bote Fenisiau cunaa eruhin, cuhane fauhin cuhacaanu. ³ Nitohanein cuhinna, Chifere cobena coarajeein situujiha-caanu. Caje situhinna, cana ajaabiji nichajai que tacaain, nii Chifere ratiriin cuhacaanu, rauhijiriin Siria batane tiaain. Nii Siria auhaniha nena Tiro cofauhanau, niicha amai rucuhele ratirihane niha nii botena jauna, cuu najauriha cuhacaanu. ⁴ Cuuna, nii Tiro neseu, Jesocurisito esenetaeraauru eruhin, acaauru aina caaunsi janoneein nihacaanu. Nii janate, acaauru que coitucueratiha Cana Coaunera Suujuene jaun, coitucuhin, Jerusalem cuha Faborone caohateeu. ⁵ Nena, caaunsi janoneein, cuu, acaauru aina nihacaanune baiha, inae jelai caje amuhacaanu. Nii janate, satiin, canacaanu corianiha uure, acaauru sinijier-auru, acaauru bereecuru, naonjoaihunri aina jiniiquiin, naain nii nese bujuau tiaain. Cuuna, carene ichoae, acaauru aina neseonraain, Cana Coaunera bajaacaanu. ⁶ Nii baihana, acaauru rai necoein, bote cuhane fauha cuhacaanu. Nii janate, inae acaauru netonai, nenajaun cauha cuure, canacaanu que janoriin.

⁷ Tiro caje cuhinna, cucuana cuhaneincha cuujueein Tolemaidau turuhacaanu. Nii Tolemaidauna turuhin, cuu Jesocurisito coreniha-cana nejeraauru eruhin, acaauru neeuruhane coitucuhin, cuu acaauru aina nihacaanu, le janohin. ⁸ Nii cojoanoonna, jelai caje nesaruhin cuhin, Sesareea turuha cuhacaanu. Cuu turuhinna, Ferifi rene turuha cuhacaanu. Acate, Jesocurisito coitucuuruha cachaaurune coina amuhemujueein- Jesocurisito bera- “evangelista” neein afosotooru coroatajaneraauru caaunsine ne. ⁹ Nii Ferifite, jenaain cacunuque, ichauhenanihacoaain lanaquelanaala. Nii Ferifi cacunucurute, Cana Coaunera caje erenaa raain- cacha rai beeurera- *profetacuru* ne. ¹⁰ Inae janojanoheriin, cuu nihacaanune janate, tajiha turuha uhe Jodea caje, Cana Coaunera caje erenaa raain- cachaauru rai bera- *profeta* Acabo. ¹¹ Acate, canacaanu rene turuhin, Faboro ichora raoriin, canacaanu acatiha, raajenihane biji aina tijia taotaain nichojoaainte:

“Cana Coaunera Suujuete, carai be. Catohanein jetaote, Jerusalem, caa ichora erora teein, nejelau ataneu nenacaauru bijihu tiha cuurureein Jorioocurura,” ¹² naain, bihana jaunna, Jerusalem cuha Faborone caohatihacaanu, nii Sesareea nenacaauru aina, niqui. ¹³ Nete:

“Chanuna chanaain, canu inaderaaquiche. Canuna, itolere que jatoroaain neeun. Coatia, leinjiin canu ichojoaain, camaauruhaneicha coina jatoroaain nihaaun. Canuna naineeun, Cana Curuaanaa Jesuso coreniha ohanu Jerusalemne,” naainte, canacaanu tonrae Faboro. ¹⁴ Nii jaunne, inae tonaain chunijihu cuaain caohatenaa nainenihacaanune jaun jihanein:

“Coanete aihane, aina niicha jerei ichamiin- Cana Coaunerara,” naain jianichaanu. ¹⁵ Nii baihana, inae neruujueein Jerusalem cuhacaanu. ¹⁶ Nii janate, canacaanu corianiha uure nii Sesareea nenacaauru- Jesocurisito esenetaeraauru tabaauru. Acaaurute, canacaanu amaure

Chifere cocoaicha- Manasoon rene, cuu sinihacaanu ainane coina. Inae carajaa Jesocurisito esenetaera neein niha nii Manasoonne.

Saantiaao rene turuha cuha Faborone

¹⁷ Inae Jerosaleeun turuhacaanune janate, canacaanu coroaajeein, canacaanu raare, cuu nenacaauru- Jesocurisito coreniha cana nejer- aauru. ¹⁸ Nii cojoanoote, canacaanu aina cuhin, Saantiaao rene turuha cuhe Faboro. Nii janate, cuu neeure satiin Jesocurisito esenetaeraauru coaraneein nenacaauru- bichauhenaauru. ¹⁹ Nitohaneente, nii jitariin acaauru neeuruhane coitucuhane baiha, acaauru rai jitariin nunuhe caje coauneein, itolere que aina cuaain, Jorioniheichuru netonoai corootajaniha Cana Coaunerane beebeje Faboro. ²⁰ Nii jaunte: “Caoha- toha Cana Coaunerara,” naain, Cana Coaunera coroaajeein:

“Inae coaraai- ichaso. Arajii oharaancanei cana araaichuru Jo- rioocuru netonoaite, esenetaaure. Satiin acaaurute, jataain cana rai nelatiha Moisesa aitoonjoane que aitiin tonoraacachene jerecure. ²¹ Nete satiin, nejelau ataneu nenacaauru- Jorioocuru rai jete, Mo- sesa aitoonjoa tonoraauruhane caohateein, quichaneein nejanoha canaanaine, jabereco macohi cari saera teeuruhane caohateei, chaen cana ichaonijihanai que ichaooruhane jianein ichaooruhane coina jete aitoi, naain ii beeure. ²² Tonareei jana, canacaanu rai, nii queta. Cha icharichaacheta. Satiin cachate, cau turuhine coitucuha cureeincha. Nihei chunei coitucuelanaala nainejerinaainta. ²³ Aihana jaun, cana Jorionichaachene ichao rijijieein, ichaohine coitucuuruhane coina, cau caa jenaain canacaanu aina nenacaauru- cana araaichuru, Cana Coaunera rai naitoonjoa nainacuruhane coina- nenacaauru ²⁴ amaaui jiniichaaincha. Chaen iitonoai, Jorioniheichuru jana neein iicha ichai caje nuculucohine coina, ii coturiji loroaeccain joerateein, nii ii aina unacaauruhacha teeninuuru- itolere coreteeute, rai coturiji loroaeccain joeratenaa nainecurumiincha. Nii banate: ‘Acaentonaite, Moisesa aitoonjoa tonora. Aihana jaun chujian nohanihate, joaenreein nere rochin coulurujeeure.’ naaurureein- satiin cachaauru. ²⁵ Nena laen, Jorioonihichuru netonai esenetaaurera rai, quiricha cuhane: ‘Coa acaauru chosinein acaauruhacha tei- ecaanto rai- inara araaichuru tenojoi- lenone quihachera. Nijiaonrihachu, ichana jabereco quiichen- era. Nijiaonrihachu chaen, raro ruluhin sonojoin lenone niha natiin quiichenera. Nijiaonrihachu, nejelau ene- inara sinijierane lanaala nena aina ichaohichera.’ naain laenecaanulura,” naaure nii Saanti- aao rene turuhin nenacaauru- Jesocurisito esenetaeraauru coaraauru Jorioocuru- bichauhenaauru, Faboro rai.

Ita taojiaauruna jaan loreri- Teenforo asae Faboro mucuuruhane

²⁶ Nii jaunte, niritiin Faboro letoauruhana jaun, nii jenaain cuu nenacaauru- Jorioocuru amaain, nii cojoanoo Teenforo acatiha je- tao, acaauru aina jiniiquiin neculucoore. Nii baiha jetaote, Teen- foro asae enohin jetao, “Naaonjoai banana, caa Cana Coaunera rai canacaanu aitoonjoa nainarichaanuhincha. Jana naaonjoain banana, Cana Coaunera belaihacaanune jaan- itolere terichaanuhicha,” naain jetao bee Faboro.

²⁷ Inae caaansi janone naiinane lalajeeuruhane jana jetaote, Teen- foro asae Faboro eruhin, cachaauru suujua rohecaare- Asia batane caje unacaauru- Jorioocuru. Nitohanein Teenforo asae Faboro eruhin

jetaote, ²⁸ rene cuhin ruhanihajaaintiin leeochoaauru Isaraelitaneeru-
ruhane cotijiaain, nujuae soajiin:

“Canejeraauru, canacaanu coroatajanecuche. Caa cachate, itolere atane sacutaain, cacha relaa amuhemujuera. Itolere Jorionichaache neecha rautai que, nechu jataaen cana cairichaa, itolere Moisesa aitoonjoan tonoraacachene caohateein, chaen, caa ita taojiaain- Cana Coaunera bajanaanaja- Teenforo quene maajeein ereeinchurura. Chaentechu, nejelau cachaauru- Curiecocuru cau enohain, caa ita taojiananaja- Teenforo aansaerate, jataaen colalajinacai niha, Cana Coaunera loreri nihana jaun natiincha,” naaure jetao.

²⁹ Jauriaa Efeso caje unaa Torofimo aina, nii neseu coaracuruhane jaun jetaotera, “Teenforo asae jecha nii Torofimo enoaelu Faboro,” naain aitocure.

³⁰ Nii jaun jetaote, cajihaneein suujua cuain, satiin obajeein, soroneein ruhaneure, satiin- nii neseu nenacaauru cachaauru, codoonetiin Faboro mucuuruhane coina. Nitohaneein inae mucuhin jetaote, tarataracaain mitaature, nii ita taojiaauruhane jaan Teenforo caje. Nitohaneein tarataracaain mitaain jetaote, enonaanaja- acuuja fuhitocure jetao, ³¹ cuu atinanacaneein Faboro sooruhane coina, niqii.

Nii jana jetaote, le lauriin Romanocuru soondaro curuaanaa- comaandaanti rai beeorihure:

“Leinjiin ainate, satiin nejerateeure Jerosaleeun nenacaaurura,” naain jetao beeure. ³² Nii jaun jetaote, coitucuuriin luhecotariin nii rijjeeoritiin, acaauru curuaanaacuru, acaauru rai soondarooru, naaonjoaain jitariin taojiaain jetao, soroneein cuhin, nii neeruha cachaaurune jaun turuha cue comaandaanti. Nii acaauru curuaanaacuru, acaauru soondarooru, naaonjoaain aina cuha nii acaauru comaandaantine coariin jetaote, Faboro faohacuruhane jianecure. ³³ Nitohaneein cuhin jetaote, Faboro roha turuhin, Faboro mucuhin, coroatajai *cadena* que ichoharate. Nii baiha jetaote, acaauru caje bajae:

“Chatohanaina caa cacha. Chatohanaina ichae,” naain bajae.

³⁴ Nii jana jetaote, cajihaneein joaereein nujuaen soaichure. Nii jaun jetaote, cajihaneein, ohaohacooruhana jaun, caohachaaain rautaain aonaaain, rucuhena nainene nii soondarooru curuaanaa- comaandaanti. Nii jaun jetaote, soondarooru que amaerate, acaauru loreri asae Faboro amaaauruhane coina, acaauru comaandaanti. ³⁵ Inae acaauru lorerihu turuaain jetaote, inanaana jaau turuaain jetao, baijiaain Faboro inaaure soondarooru, nabana chatohaneein Faboro teeuruhane coataa, ³⁶ satiin caijie cuhin nujuae soajiin:

“Coaraain atinaauchera,” naain nujuae soaichuruhana jaun.

Satiin cacha notaracae ereerejiha Faborone

³⁷ Inae nii soondarooru loreri asae enoanaa jerecuruhane jana jetaote, enoauruhane ajiniha, nii le laurii soondaro curuaanaa- comaadanti rai jetao:

“Erenaa nainichaunna, ii aina basiinjiin,” naain bajaa Faborone jana jetaote:

“Curieco ere inaaainajian, ³⁸ Taa ii, jauriaa Egipto cocoaichaneein- cacha areroo jena oharaancai sonajaain jaaoreraauru aina cuhin Romanonichaanune aina nejeratena neeineta,” naain bajae. ³⁹ Nii niritiin bajaane jana jetaote:

“Canuna Joriooneein, jataaen nelateein nena- Romano nese tabai-Silisia batane que nena- Taroso cocoaicha neein neenra. Atiin jereen-na, cachaauru rai erete, aonacurumiincha,” naa Faborone jana, ⁴⁰ jeriha nii comaandaantine jaun jetaote, nii ininaanajaun nichaaurain, cachaauru rai biji sarasarari Faboro, inauhene curuatoroain, curuaequiin aonajeeuruhane coina. Nii jaun cuu inauheneicha, curuatoroain aonajeeuruhane jana jetaote, Ebereeo ere cuhane cuain:

22

¹ “Canu ere aonacuche, canejeraauru, ichauhenaauru, naaonjoaihunrina, canu jabereco coreniha caa que ere inara raite, aonaquichera,” ² naain jetaote, acaauru ere- Ebereeo cuhane cuain, acaauru rai aito-hane aonain jetao, curuatoroain, inauhene curuaaequiin aonajeeure. Nii jana jetaote, inauhene curuaaequiin, aonajeeuruhane jana jetao:

³ “Canuhetonoaina- Joriooneun. Silisia batane que nena Tarosone, nejanohanaaneein neen. Nena laaen cau, Jerosaleeun fojianohineein nenaaneeun. Jataain itolere coitucuhin nena-Camalieli relanojoineina, rauhijiriin cana inoasihuru jerenohi rijijieein nerelaain neenlu. Nii jaunna, itolere bana, cacoichana aina cutaain, Cana Coaunera jerenohin ichana jereun, nii ena netojoein ichaquichene rijijieein. ⁴ Canuhetonainachu, caa Ena Nena Ichaonaa Caohacha esenetaain tonoraain- sacuurera rohecaain, atinanacaneinchuru, tabaauru mucuhin caresero cuhaneuru, teratenajarejatoonlu, satiin quichaaauru, enecuru, naaonjoaihunru aina curuaaeceain. ⁵ Satiin batirichuru curuaanaa, satiin Jorionichaachene coaraneein nenacaaauru ichauhenaauru, naaonjoaaihunrite, rai nota que nii coaraneein neure. Acaaurute, nii Damasoco nenacaaauru cana araaichuru- Jorioocuru rai, quiricha letoaare, jerecuruha acaauru netonoaine, Jesocurisito esenetaeraauru ariin mucunajaain, cau Jerosaleeun uhanajaanune, caseteco coaracuruhane coina,” naain jetaote:

Jesocurisito coitucuhin, esenetaane nunuhetihane beebjiha Faborone (Ich 9.1-19; 26.12-18)

⁶ “Nete mucunajaanune coina, Jorionichaachene coaraneei nenacaaauru ichauhenaauru caje erenaa rocohin, aina Damasoco cuhanune jana, enoto chujutaain turuhelalajeein, bero cuhane cuujihanune jana, luhantiin, dede caje conotiin, luhecotariin canu que jilenete. ⁷ Nii jaunne, coasiha nuluna caaun, nii canu cunaja caje nalatoon atane ichoae. Nii janate, canu curuaa que, cacurujuateein: ‘Saoro, Saoro, chanuna, jataain, caniha nejerateein cacairichaaeriin, carerojoecaaita.’ ⁸ naain tonihana janane:

‘Chanein inaate Curuaanaa.’ naain, bajaanune janate:

‘Canuna, nii iicha cairichaaerii Nasarete cocoaicha- Jesoso neenra.’ naain catoonrae nii erenaa. ⁹ Nii canu corihaniha cunacaaauru netonoaite, nii cono coaraain, acaauru netonai nesooneetoo. Nete laaen, nii carai irihane aonacurene. ¹⁰ Nii jaunna:

‘Chatohanaina ichareeunte, Curuaanaa,’ naain bajaanune janate:

‘Chajaain nimichuhin, nii cuujueeine jaun Damasoco neseu cuni-hute, cuu, ichei, iicha chanenenu beeuruhinera.’ naain, catoonrae Cana Curuaanaa.

¹¹ Nii jana, maosaneein caratiriha nii conone jaunte, canu biji que canu mucuhin, canu taraetaraecaain, camaaure nii canu corihaneraauro, Damasoco neseu tiaaincha.

¹² Nii janate, cuu nelu, leinjiin cacha- Ananihasineein curuajaain, nii Damasoco neseu. Nii jetaote, jeriha Cana Coaunerane rijijieein, rauhijiriin caohacha ichaain, Moisesaacha laenailu tonoraeraneein ne. 'Acate, caohacha cachaneein nera.' naauruha que, satiin Damasoco nenacaauru- Jorioocuru. ¹³ Nii Ananihasite, turuhin cacoharaain: 'Ichaso Saoro, coaiteen, enacoauneein conohine inotara.' naane rijieoritiinte, inae enacoauneeein conoha canotane jaun, nii Ananihasi coaraaun.

¹⁴ Nii baihate, carai:

'Cana inoaesihuru Coaunera- Cana Coaunerate, ii coaraain, ichotijiae, niicha jerenohi coitucuhin, esinae rauhijiriin caoacha nejesina icharaneein nenea coitucuhin, chaen raaje nujuae caje ichei irihane aonaaine coinara. ¹⁵ Iite, ichaajenihane, nii iicha coarai coaraneein, aohanraneein, beebijiha curiquiin, itolereenein chauratane que- nacaauru sacutaaincha. ¹⁶ Chajaain, caeneeneje lanaala cuhin, Cana Curuaanaa Jesocurisito bajaain nebaotisaerateeute, ii colucomiincha.' naain caletoe nii Ananihasicha," naain jetaote:

"Naaonjoaainte, Jorioniheichuru rene caletoe Cana Curuaanaara," naain beebijiha Faborone

¹⁷ "Inae Damasoco caje cauhin, Jerosaleeun turuhin, cuu nenea Teenforo asae enohin, Cana Coaunera bajaanune janate, carai ecocoe Cana Curuaanaara. ¹⁸ Carai ecocohinte: 'Chajaain luhecotariin caa Jerosaleen caje amuura. Cauhacha neein canu ere beebjeeine, coatia chesenetaaururihaainta.' naane janane:

¹⁹ 'Canu Curuaanaa, acaaurute, raotojoein, satiin sinacocacuru naineein ii ere tonoraeraauro mucuhinchuru raanu, caseteconeeuruhanane coinane coitucuurera. Chaentechu, tabaauru faoharatihanune coitucuuere raotojoeincha. ²⁰ Chaen, ii ere beebjera Eseteba sohin jaoruhane coina, mucuhin, ajeri que bodoosihuruhane janane, cuu neenlu canuhetonoai, sohin jaoruhane coarajihanune coinara. Chaennachu, canu, nii soeraauru cachaauru- cajione beraichaneein neenlura.' naanune saijieeinte:

²¹ 'Chajaain cuhachanihura. Canune eletohaaun, coriajai ataneuru nenacaauru rai, canu ere beebijiha cuhine coinara.' naain caletoe, Cana Curuaanaara," naain jetaote, acaauru rai, beebje Faboro.

Comaandaanti bijihu niha Faborone

²² Nii jaun jetaote, inauhene aonajeeonrihuruhane baiha jetao, nujuae soaijiin jetao:

'Ichaonaa nainiheine caa cachata. Letonoaneein, caa cana rai chauratane caje betacaainera," naauruha ²³ nujuae soaijiin, cajionene maajeein romasiinchuru, cajihaneein ucuun cuuainchuru, butuuneneenanain rijajaainna jaun jetaote, ²⁴ soondarooru loreri asae, Faboro joaeratein jetao, bisichate niqui soondarooru curuaanaa- comaandaanti, "Naaonjoain ichacaanne corenihate, caniha obajeein caque nejerateeurera," naain biha Faborone coina niqui.

²⁵ Nejetaote, inae bisihuruhane coina, ichohacuruhane jana jetao:

“Roma rai sioraranooru nihanatiin, bisichene coina nootejian- coainanojoneein neeicheta,” naain bajaain jetaote: “Nii ichoae tacaain, niheichu, ‘Naaonjoaain corenihate, ai caa cachara.’ naain coitucuer- alanaala, Roma rai siorarano casetecana nainiheeicheta,” naa nii comaandaanti que jaurii- cafitaan rai Faborone jaun jetaote,²⁶ nii comaandaanti coineteen jetao:

“Coaraain aihu, taa cache ainara, Roma rai siorarano jetaora,” naain jetao be nii cafitaan.

²⁷ Nii jaun jetaote, Faboro rohan nichuuntaain jetao:

“Esinae chachu rauhijiriin, Roma rai siorarano neeinta,” naain bajaa nii comaandaantine jana jetaote:

“Esinae rauhijiriine aca neeunra,” naa Faborone jaun jetaote:

²⁸ “Caraita, banejelanaala core coriqui que, Roma rai siorarano nihane coinara,” naa nii comaandaantine jana jetaote:

“Canu nejanoha caje coauneeina aca neein neeunra,” naain jetao, tonorae Faboro.

²⁹ Niritoha Faborone aonaain jetaote, caje amuhacoaure nii bisinaa jereraauru. Nii comaandaanti netonoain jetaote, coasiha nesoone, Roma rai siorarano nihane saijieein, *cadena* que Faboro ichoaratihana jaun.

Jorioocuru curuaanaacuru, acatiha niha Faborone

³⁰ Nii choanoon jetaote, caohachain rauhijiriin, Faboro coluru- jueeruhane jaan leranu coitucuha rauhijiriine coina jetao, jauriaane- jeein Faboro caje *cadena* batuhichateen, jitariin Jorioocuru curu- aanaacuru, batirichuru curuaanaacuru, naaonjoaihunri taojiaerate comaandaanti. Nitohaneen, taojianaarateen jetaote, nii baiha Faboro raerateen, acaauru acatiha te jetao, cuu irihane aonajeeeruhane coina.

23

¹ Nii jaun jetaote, nii Jorioocuru curuaanaacuru netaojiaain nenacaauru coarajeein jetao:

“Chasocuru, enanetojoeine ichaaojoein raotojoein casuujua coaraain neeun, Cana Coaunera notaracae,” nae jetao Faboro.

² Nii jaun jetaote, cuu niha batirichuru curuaanaacuru curuaanaa- Ananihasineen curuajaine jaun jetao, nii Faboro roha nenacaauru letoae jetao, nii Faboro ujuae faohitocuruhane coina. ³ Nii jaun jetaote, nii batirichuru curuaanaacuru curuaanaa rai:

“Cana Coaunera netonaite, ishoerateen, coitucuha nocoetohi inatiin, caohachain ishujua coariheeijiritohina jaunra. Esinae rauhijiriin baaso ichacaune coaraaine, aitha Cana Quiricha cuhanene tocohaneen ichaaine coinete, nii ii nelauriana jaun, nelauriaai. Coatia aitha Cana Quiricha cuhanene reroitiin, casoerateine coina niheita,” naain jetao tonorae Faboro.

⁴ Nii jaun jetaote,

“Niritiina, Cana Coaunera rai batirichuru curuaanaacuru curuaanaa nocoje chanureeite,” naaure jetao, nii cuu- nenacaauru.

⁵ Nii jaun jetaote,

“Batirichuru curuaanaa nihane coitucuhaaunnaate, chasocuru,” naain tonoranajaain jetao, “Cana Coaunera Quiricha inoaei cuhane: ‘Coaa inara curuaanaa que, tonaain baasoneen iriachera.’ naa natiinna, coitucuenihanune jaun aitoonra,” nae jetao Faboro.

⁶ Nii baiha jetaote, “Caa batirichuru curuaanaacuru tabaaaurute, sadoseeone. Jana tabaaaurute, fariseeocurune,” naain, nainain coarana-jaain jetaote:

“Chasocuru, canuhetonaina fariseeo neeun, fariseeo caje nefoerate-naaneein nenea nichaaunna jaun. Canuhetonai, ichanana nainiha onacaaurune esenetaanune corenihate, cacoluruhecure,” nae jetao tonijjaain Faboro.

⁷ Niritoha Faborona jaun jetaote, nejesinajeein, ita cotaicha rijitocure nii fariseeocuru aina sadoseeocuru. Niritiin jetaote, ita cotaicha rijitiin jetao, ita caje nelerucure, ⁸ “Ohane baiha jera, caje ichanaai nihei cacha. Chaen jera nihei Cana Coanera letono- anjeraauru. Chaen jera nihei cacha suujue, cacha corii,” naauruha sadoseeocurune jaun. Jana, fariseeocurute laaen, niha nitohanaine esenetaaure, itolereneein. ⁹ Nitohaneein, cuu ita rai nujuae soaichuruha, satiin cuu nenacaauruna jaun jetaote, fariseeocuru laurineeuruha nii cuu nenacaauru cacha relaaurerana jaun jetao, Faboro cocoaeratiha nimichuhin jetao:

“Coatia chatohaneei baaso ichaain nihei caa cachata. Jerihanete, leeinjiin suujue, rai erecaihara. Ainihane, Cana Coanera letono leeinjiin anjerate rai erecaihara,” naaure jetao, nii Cana Coanera Quiricha Inoasesi que cacha relaaurera- fariseeocuru.

¹⁰ Nii jaun jetaote, jelai choae jauhecotojoeriin, nejesinajeein ita suujua rohecaain, ita que nejerateeuruhana jaun jetao, nabana cunaitaain, Faboro teeuruhane coataa jetao nii coasiha rai soondarooru tabaauru cotijjaain jetao, nacoauneein jelaiha soondarooru loreri asaee jetao Faboro joerate, nii soondarooru curuaanaa- comaandaanti.

¹¹ Nii cojoanotiin, Faboro rai ecocohin jetaote:

“Chaque casilanaala, laraajiin, chaque tonajelanaala, raotojoeein neura. Cau Jerosaleeun, quere beebejeeine rijitoejoein, jerichanetoejin, Romau cuhin, Romau nenacaauru rai netonai, quere beebejeeinete nera,” nae jetao Faboro rai, Cana Curuaanaa.

Ita suujuau tacaain, Faboro sohin jaonaa jerecuruhane

¹² Nii cojoanoon jetaote, janone ita suujuau tacaure Jorioocuru tabaauru, Faboro sohin jaoruhane coina. Nitohaneein, ita suujuau tacaain jetaote: “Faboro sohin jaonaareein tiaain, coatia lenoneein, acau coriahacacheein. Jana, nii saijieein, Faboro sohin joelanaala lenoneein, acau cohin, naaonjoaacachene, cana carichaaaine Cana Coaunerara,” naaure jetao, ¹³ jenachoonca amuritiin Jorioocuru, Faboro sohin jaoruhane coina, ita suujuau tacaain. ¹⁴ Nitohaneein, coaauruhana jaun jetaote, batirichuru curuaanaacuru, Jorioocuru coaraauru bichauhenaauru, naaonjoaihunri rene turuha cuure jetao. Turuhin jetaote:

“Faboro sohin jaohacaanune reein tiaain, coatia lenoneein, acau coriaacaanuhinta. Jana, nii saijieein, Faboro sohin joelanaala, lenoneein acau cohin, naaonjoacaanune, canacaanu carichaaaine Cana Coaunerara,” naaure jetao, acaauru rai. ¹⁵ Niritiin jetaote: “Aihana jaun, inara le lauriin neiniquichene, inara leeochoaauru aina, nii coaraneein neiniquichene, esine rijitoejoein eresi: ‘Caohachaaain rai rucuhencaci bajaacaanu cajene coina.’ naain esine rijitoejoein, comaandaanti caje bajaain, cotihacuchete, inara rene jaoha uuruhane jana cojoaain, turuasichuruhane ajiniha, sohin jaohacaanura,” naaure jetao.

¹⁶ Nii jana jetaote, beeorihuruhana jaun jetao, coitucuuriin, nii Faboro rai biha cue jetao, soondarooru loreri asae turuhin, rai calaohi riji- rai bai calaohi. ¹⁷ Niritiin bihane jaun jetaote, leinjiin cafitaan cotijiaain jetao,

“Carai caa enamanaa amaaui comaandaanti renete, leinjiin erenaa beeinera,” nae jetao Faboro.

¹⁸ Nii jaun jetaote, nii enamanaa amaain jetao, comaandaanti acatiha turuhaain jetao,

“Nii caseteconeein nenea Faborote, carai ereein caletoe, ii rene caa enamanaa turuanune, ichei leinjiin erenaa bihane coinara,” naain jetao, biha nii cafitaan, nii comaandaanti raine jana jetao, ¹⁹ biji que, nii enamanaa mucuuriin taratarajiaain, jelai amaain jetao:

“Tonai erenaate carai benaa jereeita,” naain bajaane jana jetaote:

²⁰ “Jorioocurute, ita suujuau tacaure, ii caje bajaauruha eresine, nii coaraneein nenacaauru rene Faboro letoaaine coina jetao. Esine rijitjoeein: ‘Caje rai rucuhenaai bajaacaanu raotjoeine coinara.’ naaurureein jetao. ²¹ Nijiaonriha, nii esenetaain neeinera. Jena choonca amuritiin acauru cachaaurute, cohacure, bujuaihu netiin, letonoo jatoroaain, Faboro sohin jaoruhane coinara. ‘Faboro sohin jaonaa reein tiaain, coatia lenoneein, acau coriaacacheein. Jana, nii saijieein, Faboro sohin joaelanaala, lenoneein acau cohin, naaonjoaacachene, cana carichaaine Cana Coaunerara.’ naauruha jetao. Leinjiin, ii letoaaineeicha jetaote, cohajeeure,” naain biha nii enamanaane jana jetaote:

²² “Nijiaonriha, caa carai beeine rijitiin, chunei cacha rai beeinera,” naain jetao, nii enamanaa suujuateein letoae nii comaandaanti, cauha cuhane coina.

Coberenadoro Ferisi acatiha neruujue coina, Faboro letoaauruhane

²³ Nii jaun jetaote, coroatajai rai cafitaancuru cotijiaain, letoanajae jetao, coroata fashai soondarooru taojiaauruhane, tijaacha que cuuruhane coina. Jana, caaunsi chooncaneein cabario choae cuuhenuuru, naaonjoaain neruujueuru coina. Jana coroata fashai rejoin aina cuhenuuru, naaonjoaain jetao neruujueure, Sesareea cuuru coina. Nitohaneein jetaote, netoona rijihu amuritoheriin, Sesareea cuuruhane coina jetao, niritiin erenaa te nii comaandaanti. ²⁴ Chaen jetaotechu, nichoae cuha Faborone coina, leejiin cabario teratein jetao: “Nijiaonriha chatoanein cunaitaauruhane nainatejeein amaaichenera. Nirijieein raotjoeein raurono turuanichuchera,” naain jetao, caohatiin beraichatein, Coberenadoro Ferisi rene, Faboro turuaerate jetao nii comaandaanti. ²⁵ Chaen jetaotechu, acauru aina quiricha laenaain letoae, Coberenadoro rai, nii comaandaanti. Cuu jetaote, nii niicha letoai quiricha cuhane jetao:

²⁶ “Jataaen caohati Coberenadoro Ferisi neeine raina, ii coacuhin caa laenaain, ichei letoaaun. Canuna Calaodio Lisihasi neeun. ²⁷ Jorioocurute, caa leinjiin cacha mucuhin, sohin jaonaa coaacure. Nena, Roma rai siorarano nihane coitucuuriin, canu rai soondarooru taojiaain, acauru aina cuhin ichoterateeun.

²⁸ Nitohaneeinna, ‘Cha jaun cha. Cha corenihacha caa coluru-jueureta.’ naain caraajenhane coitucuhane caina, acauru coaraauru bichauhenaauru-rene amaanlu.

²⁹ Nitohaneein, amaan bajaanune janate, acauru quiricha cuhane aitothane rijijiein que aitiin, joaereein colurujueure. Niha chatohaneein, sohin jaoruhana jaan lera colane techu, sohin jaonaa jerecure niqui. Nieichu, nii caresero cuhane nihane jaanu lera nihanatiin, nete, nii choae tacaain, sohin jaonaa jerecure.

³⁰ Nitohaneein, sohin jaonaa coaucuruha Jorioocurune coitucurina, caa ii rene letohaun. Chaennachu, raotojoein, ii acatiha, caohachajeein colurujueeruhana jaan lera been, rucuhacuruha caa colurujueurerane caina aitoonra,”

naain jetaote, quiricha laenaain letoae Coberenadoro Ferisi rai, nii comaandaanti.

³¹ Nitohaneein, erena teein letohanajaa comaandaantine jaun jetaote, Faboro amaaure jetao, janotiin nii soondarooru, Antipatriau tiaain, nii letoanajaane rijijiein. ³² Nii cojoano jetaote, jelaiha soondarooru loreri asae cauha cuure nii tijia que cunacaauru soondarooru. Jana cabario choae cunacaauru jetaote, Sesareea tiaain cuure jetao, Faboro jiniichaain. ³³ Nitohaneein, cuhin jetaote, Sesareea turuhin jetao, nii Coberenadoro rai, nii comaandaanti letono-quiricha tein jetao, Faboro netonai teure jetao. ³⁴ Nii jaun jetaote, quiricha jasaracaain ereretaain coaraane baiha jetao:

“Chaa cajete, unaa neeita,” naain Faboro caje bajaa nii coberenadorone jana jetaote:

“Silisia batane cajena unaa neeunra,” naain jetao rai be Faboro. Niritiin rai biha Faborona jaun jetaote:

³⁵ “Inae turuuruha nii icholurueraaurunena, ii ere aohareeunicha,” nae jetao Faboro rai, nii coberenadoro.

Nii baiha jetaote, nii caohatiin ajeri caje-Erodesi charatenohin-loreri asae Faboro fuerate, caohatiin beraichatein.

24

Coberenadoro Ferisi acatiha ereejiha Faborone

¹ Saoqui janohi baiha neeoriin jetaote, turuha uhe nii batirichuru curuaanaacuru curuaanaa- Ananihasi, acauru bichauhenaauru tabaauru, ita coulurujueerera corootajanera Teeorotorosi neei curuajai *abogado*, naonjoainuri uhaain turuha uhe. Acauru jetaote, nii coberenadoro acatiha nichaauraaure, Faboro coulurujueeruhane caina. ² Inae nitohaneein, Faboro mitaain, turuaauruhana jaun jetaote, nii coberenadoro rai ere jetao nii *abogado* Teeorotorosi:

“Jataaen narihara, curuaanaa Coberenadoro. Ii corenihate, raotojoein nihacache. Narihara, itolere coitucuhin, caohachaaain cana atane rucuhaca, nitohaneein ichaaine coreniha. ³ Itolere sacutaain, nitohaneein ichaaine coitucuhacaanu, inetono janonaa bana. Jataaente, caohati coberenadoro neein neeicha, Ferisi. Jataaena, ii coroaeejihacaanu banejelanaalara,” naain irihane baiha jetaote, inae Faboro coulurujue-naa nunuhetein jetao:

⁴ “Nabana, ii rai caeneenejihacaanune coataa, atiin canacaanu aonaauna irihacaanu. ⁵ Caa cachate, itolere baaso uhai nejesina ne. Acate

itolere, cana rai chauratane sacutaain amuhemujueein, Jorioocuru lurucoai nejesina ne. Acate le laurii cacha- nasarenoneein curuajaihuri curuaanaa neein nenea nera. ⁶⁻⁷ Chaentechu, rautaeihacaane asa-jainejeein, nejelau cachaauru enoae Jorionichaanune rai Teenforo asae. Nii corenihana, mucuhacaanulu. ⁸ Cajé nachuinti bajaaute, esinae rauhijiriin, itolere ichaane coreniha caa coulurujihacaane coitucuhi,” naain jetao, nii Faboro coulurujue nii ita coulurujueeuuha joricocurune, acaauru coroatajanera- *abogado* Teerotorosi, coberenadoro Ferisi rai.

⁹ Nii jana jetaote, jerichanetojoein cuaain coulurujeeure nii cuu nenacaauru leeochoauru Jorioocuru netonai. ¹⁰ Nii ainate, Faboro rai, biji lalari jetao nii coberenadoro, iriha Faborone coina. Nii jaun jetaote:

“Nihei chaque tonajelanaalana, ichei erereeuni cajabereeo coreniha, ii cana atane rai- itolere rucuheraanu que nenaaneei, bajaanacaain, inoaelu caje coauneeine coitucuhanune jaunra. ¹¹ Lechoonca coroata janoheca, Jerosaleeun turuhin, Cana Coanera bajaebajaecaanunera. Ichaajenihanete bajanaa naineeicha. ¹² Coatia chunei cacha aina, ita cotaihajihaanune jana caurucuruhi, chaelai janonaa banata. Niheichu chaen, ita taojiananaja- Teenforo asae nihanatiin, chunei cachaauru rohecahaunta. Niheichu, ita taojiaauruhane jaancuru sinacocacuru asae nihanatiin. Niheichu, cuu netiin chunijiun cachaauru rohecahaun. ¹³ Nii jaun, nihei, chunijiun cuain tonaain cacoluruecuruha caa cachaaurune jaanuta. ¹⁴ Nena caraajenihane, canu ichao beree-unicha, rauhijiriin. Canuna cana inoasesihuru coauneraneein nenea Cana Coanera rai niicha jerei icharaneein neeunra. Nii Ena Ecoona Ichaonaa Caohacha- Jesocurisito tenojoine, canu, esenetaain tonoraan, Cana Coanera ere bera inoasiuruhacha laenanohineein nenea nihana jaun. Nete, nii canacaanuhacha esenetai que, ‘Chaqueje nelatihei,’ naaure, caa canu coulurujuecuru. ¹⁵ Aihuruhane rijijieina, canu netonai inae cuu tihane bana, satiin onacaauru ichaterichaaain Cana Coaneranana jaun, ichanacururichaaain nechu aansaineein onacaauru, caohacha cachaneein naonjoainurine esenetaaun. ¹⁶ Nii jaauna, caohachaaain rauhijiriin, jeriha Cana Coaneranane rijijieein, casuujua coaraain neeun, Cana Coanera notaracae, satiin cachaauru notara-caene maajeein. ¹⁷ Itolere sacutaain, cajihaneein amuhemuhecaaan bajaanacaaine baihana, coriqui uhaain, jelaiha canu ataneu caaun, itolere que necairichajeein ichaonacaauru rai teein acaauru coroata-janichaaanne coina, chaen, Cana Coanera bajanaanaja coloheri Teenforo asae, Cana Coanera rai, itolere lenonecuru sohin tihanune coinara. ¹⁸⁻¹⁹ Nii ina ichaun, nukulocohin, canu couturi loroaloroariin joeratihanune baiha, aitoa cana Quiricha Inoasesi cuhanene rijijieein. Coatia arajii cacha codoriaain, ichahaaunluta. Niheichu chunei cacha rohecaenihanune janate, nii ita taojiananaja Teenforo asae canu coaracurelu- Asia batane caje unacaauru tabaauru Jorioocurura. Acaaurutejian uhin, cacoluruecuruhane laen caohachae, esinae rauhijiriin chatohanai baaso ichacaanne coaracuruhane. ²⁰ Nete uurene. Caa cau turunacaauru Jerosaleen caje unacaaurute, Jorioocuru curuaanaacuru, batirichuru curuaanaacuru, naonjoaain acatiha teein, acaauru rai, cacoluruecuruhana jana, ecu neurelura. Acaaurute aihane jaun naine, chatohaneein baaso ichacaanne coitucuhin cacoluruecuruhane caohachae, nete nainecurenara. ²¹ Acaihanejei, nii

cacoluruhecuruhane banaachana, satiin codoaquiin aonajeeuruhane jana, tonijiaain: ‘Ichanana nainiha onaane esenetaanune corenihacha nachura, cacoulurujueein, canasina coaquichete.’ naaunlura,” naain jetao be Faboro.

²² Nii jaun jetaote, inae raotojoein, Nii Ena Ecoona Ichaonaa coitucha, nii coberenadoro Ferisine jaun jetao, nirijieein nii ratiriin:

“Inae turuha comaandaanti Lisihazine banana, inara cotiaratereeeuni enacoauneein, nii neruujue coina,” nae jetao, Ferisi.

²³ Niritiin jetaote, nirijieein mucuhineein Faboro sirichuruhane coina, cafitaan rai aite Ferisi. Chaen raotojoein Faboro rene turuhin, rai nicha latei teein naaonjoaain, aina erenaa nainecuruha belaichaurune coina jetao aite. ²⁴ Nii cojoanoo cojoanoo jetaote, nacoauneein turuha uhe Ferisi, rai comasai Dorosila aina. Nii comasai jetaote, Jorioocuru bene ne. Nitohanein turuhin Faboro cotiharatiha Ferisine jaun jetaote, turuhin acaauru rai Jesocurisito esenetaain, tonoraane que, acaauru rai ereerejiha Faborona jaun jetao, cuu rautatiin aonajeeure, itolere que, acaauru rai ereerejihana jaun. ²⁵ Ne jetaote, “Caohacha nejesina ichaechajein ichaoinete caohachae. Jana baasohacha ichajein ichaohine caoachaai, inae cuu tihane bana, satiin colurujihana curichaaain Cana Coaunerana jaunra,” naain rai biha Faborona jaun jetaote laen nesoonete, nii Ferisi. Nesoonetiin jetaote:

“Inae, chajaain caunihu. Inae nainichaaune banana, coaiten ii cotiharatereeeunicha,” nae jetao, Faboro rai, Ferisi.

²⁶ Niritiin jetaote, coriqui que, coretiha Faborone jeriha, jianihane coinana jaun jetao, araai saain nihane cotijiae, rai irihane coina Ferisi.

²⁷ Nirijieein, coroata jaanacaain ichaane baiha jetaote, coberenadoro nihane caje jetao mitue Ferisi. Inae mituha Ferisine jana jetaote, coreenraniha enoe- Forisio Fesetoneein curuajai. Ne jetaote, jerecuruha Jorioocurune rijijieein ichaane coina jetao, caseteconein Faboro ratiriin jetao, mitue Ferisi, nabana baasoneein cotaairiin coaracuruha Jorioocurune coataa.

25

Feseto acatiha niha Faborone

¹ Inae coberenadoro nihane coina, Sesareea turuhin, coberenadoro neein enohane baiha jetaote, nichata janohane cuhane jetao, Sesareea caje, Jerosaleeun cue jetao Feseto. ² Nii jana jetaote, cuu rai Faboro coulurujueure jetao, nii Jerosaleeun nenacaauru, batirichuru curuaanaacuru, Jorioocuru rai jataaen nelatein nenacaauru naaonjoainuri jetao, Faboro coulurujueure. ³ Nitohanein, coulurujueein jetaote:

“Atiin canacaanu rai, cau Jerosaleeun nii Faboro joaerateeura,” naain bajaare jetao, bero cataaun coharatein, Faboro sohin joaerateeuruhane coina coacuhin niqiu. ⁴⁻⁵ Ne jetaote:

“Cuute, Sesareea caseteconein nedaelura. Nena, ena chajaaajoaain jelaiha cureeunnicha. Inae jelaiha cuhanune janate, nainecure cajini-ichaaain uhin, cuu teein, chaelai que situha, nii cachane, coulurujuenaa nainecure inara rai jataaen nelateinein nenacaauru- cocoaianacaihurura,” naachae jetao, acaauru rai Feseto.

⁶ Nii Jerosaleeun, fosa janone nihane, lechoonca janonein nihane baiha jetaote, jelaiha Sesareea cauha cue jetao Feseto. Nii cojoanoo

jetaote, ita coulurujueeurera rucuhacuruhana jaan coloheri- *tribonal* asae rori ichoae nelauriaain jetao, Faboro raerate. ⁷ Inae Faboro turuaauruhane jana, enoha Faborone jana jetaote, rohan nichuuntaacoaain jetao, coulurujueure Jerosaleen caje uhin turunacaauru- Jorioocuru. Itolere baaso cuhane cuaaichuru, joaereein caje erenaa rocohichuru, coulurujueure jetao, baaso ichaenihane sainejeein. Nii jaun jetaote, esinae rauhijiriin erenaa nihane coitucuurene. ⁸ Nii jaun jetaote, acaeaentoni, rai jabereco coreniha jetao:

“Coatia chatonai baaso que irihaun, Jorioocuru aitoonjoa, Jorioocuru ichao coacuhinta. Niheichu, ita taojiananaja Teenforo coacuhin irihaunta. Niheichu Romanocuru curuaanaa coacuhin irihaun baasoneeinta,” naain jetao, ere Faboro.

⁹ Nii jaun jetaote, caohachaain Jorioocuru aina nedanaa jerihane jaun jetao:

“Cureeina Jerosaleeun, cuu teein nii ichei rucuhenacai rucuhacaaunne coinaneta,” naain jetao, Faboro caje bajaee Feseto.

¹⁰ Nii jana jetaote:

“Nena jerichanejeein, Romanocuru curuaanaa- cana netonai curuaanaa- eenferadoro icharatenohi neruujuenanaja coloherihu *tribonal* asae caa neeun, cau teein neruujuenaa nainichaaune coinara,” naain jetao, tonorae Faboro. Niritiin tonoraain jetao te: “Ii te, raotojoein Jorioocuru rai baaso ichaenihanune coitucuhin neeicha. ¹¹ Esinae rauhijiriin, jataain baaso ichaain, baaso que situhin nihanune coaraain, nii coreniha casohin cajaaonaa jerera nihane, coatia nii caohaterihaaun, coatia onaa coasihaaun. Jana, esinae rauhijiriin, erenaa nenihane, nihei chunei acaauru rai canu tenaa nainihei, casohin cajooruhane coina. Nii jaunna, ii caje bajareeunni, raajenihane canu rai- rucuhenacai rucuhaca Romanocuru curuaanaa- eenferadorone coinara,” nae jetao Faboro.

¹² Nii jaun jetaote, nii cuu nenacaauru rai coroatajaneraaauru caohachaain suujua rauhi coaraaauru caje jetao bajaee Feseto. Nitohaneein, bajaane baiha jetaote:

“Inae Romanocuru curuaanaa, ii rucuhacane coina bajaaina jaunte, Romanocuru curuaanaa rene curiquincha,” nae jetao Feseto, Faboro rai.

Curuaanaa Aquirifa acatiha niha Faborone

¹³ Nii baiha neenejeein jetaote, namujera Berenisi aina jiniiquiin cuhin, Sesareea turuha cue, curuaanaa *rey*- Aquirifa, Feseto coaraane coina. ¹⁴ Cuu araa janohin aina niha- nii curuaanaana jaun jetaote:

“Cautene leinjiin cacha caseteconein Ferisiicha ratirilura,” naain jetao, bee Feseto. ¹⁵ Niritiin been jetaote: “Jerosaleeun turuhane janate, carai coulurujueurelu batirichuru curuaanaacuru, saain Jorioocuru bichauhenaauru, naaonjoainuri, caseteaanune coinara. ¹⁶ Nena, acaauru rai: ‘Coatiha nainihei aonaeniha cachane jana, nedaa coulurujueein niha namute cachane, nii coulurujuenojoi cacha casete- caain, chatoaneein teein, sohin joaera jereein, naaonjoaain niha Romanocuru rai rauhineti. Niha ita coulurujueranete, ita acatiha netiin, nii colurujera aina iriha nii coulurujuenojoinete jere Romanocuru rai rauhicha.’ naaina acaauru rai beunra,” naain jetao beebeje Feseto.

¹⁷ Niritiin beebejeein jetaote: “Nii jaunna, cau turuuruha nii satiin

coulurujueeurerane jana, nii cojoanoonecoriin, cacha rucuhecaaanuna jaan coloheri *tribonal* asae rori ichoae nelauriaain, nii cacha raeraeteun, nii rucuhecaaanune coina, ¹⁸ inacojoein niqiu, ‘Chatohaneein jecha sosereein, chatohaneein Romanocuru curuaanaa aitoonjoa tonoraa cachane caohatihane coreniha jecha carene letoaaure.’ naain niqiu. ¹⁹ Nete, leinjiin acaihanejeein, nii acaauruhacha esenetai que aitiin, chaen nii onaalu Jesusoneein curuajai queecha maroaain coulurujeeure, ‘Enanetojoein jete, ichoae,’ naa que Faborona jaun. ²⁰ Nii jaunna, nii aina, chaa coitucuenihanune jaun, Faboro rai: ‘Cureeina Jerosaleeun, cuu nii ichei rucuhencacai rucuhequine coina’ naain bajaun. ²¹ Nii janate, ‘Cana curuaanaa, Romanocuru curuaanaa eenferadoro jete, rucuhere raajenihane,’ naain bajaue, cana curuaanaacha rucuhecane coina. Nii jaunna, rucuheca eenferadorone coina letoaanunereein tiaain, caseteconeein nihane coina aitoon,” naane jana jetaote:

²² “Canuhetonaina, iriha nii cachane aohana jereeeunra,” nae jetao, curuaana *rey* Aquirifa, Feseto rai. Nii jaun jetaote:

“Eresite aohanriquiincha,” naain jetao tonorae Feseto.

²³ Nitohaneein jetaote, nii cojoanoo, ita taojiaauruha cachaaauruna jaan coloheri asae, netaojiaauruhane jana, enoha cuure jetao, jataain nelateineein neeuruhane coarateein Berenisi aina, *rey* Aquirifa, chaen soondarooru curuaanaacuru aina nii cuu nenacaauru nese co-coaichacuru, jataain nelateein nenacaauru naaonjoainuri aina jiniiquiin. Nii jana jetaote, Faboro joracaerateein jetao, raerate caresero caje, Feseto. ²⁴ Nii jana jetaote, inae turuaauruhane jana:

“*Rey* Aquirifa, satiin cau canacaanu aina netaojiaain nenacaauru, nocoacaa cacha coulurujueenojoin. Satiin Jorioocurute, carai coulurujeeure. Saain Jerosaleeun nenacaauru, cau Sesareea nenacaauru, naaonjoaihunrite nujuaen soaisoaihanaain, ‘Sohin joaerateeura.’ naain jataain ohane jerecure. ²⁵ Nete, chatoaneein baaso ichaene, caa cacha. Nihein sohin jaoha- cachana jaan leranu carai. Nete raajenihane rucuheca- cana curuaanaa- Romanocuru curuaanaa- eenferadorone coina, bajaana jaun, inae nii jerichaauna jaun, ucuae letoareeunicha,” nae jetao Feseto. ²⁶ Niritiin jetaote:

“Nete nene, ‘Naaonjoaain que situhin, naaonjoaain ichaana jaunte, caa cacha coulurujueeurera.’ naain beein, laenaain, canu curuaanaa Romanocuru curuaanaa- eenferadoro rai, beein quiicha letoaaene. Nii jaunna, satiin cau neeichene jaun, caa raerateein, caohachaain, ii cau neeina jaunra curuaanaa Aquirifa. Inara acatiha teein, bajaanune, raotojoein tonaain ereeuruhane, laenaain letoanaa nainichaaun, cana curuaanaa eenferadoro raine coinara. ²⁷ Jana, ‘Naaonjoaain corenihana, caa ii rene, caa cacha letoaaunra.’ naain chaelai que tonaain benihanunete, ‘Chanuna joaereein, caa cacha letoae, lera colane.’ naain nii que, nererojocare cana curuaanaa- Romanocuru curuaanaara,” nae jetao Feseto.

26

Coulurujueeuruha Jorioocuru najaa lera biha curuaanaa Aquirifa rai Faborone

¹ Nii jaun jetaote, Faboro rai:

“Inae laen naineen, ii jabereco coreniha ereeina,” naa *rey* Aquirifane jaun jetaote, acaauru rai ucuun biji sijitaain jetao:

² “Jataaenna coroaeejeun, *rey* neeine acatiha, cau ererichaaunine jaunra, *rey* Aquirifa. Aihana jaun, atiin canu ere aonaunna, itolere que cacoluruhecuruha Jorioocuru najaa que, erete aonaain coitucuhicha. ³ Iite laen, jitariin itolere Jorionichaanune ichao coitucuhin, ita rohecaain ita rai ereereecaanune jaanne maajeein coitucuhin neeichacuraanaa. Nii jaunna, atiin quere aonaane jereunra-curuaanaa,” naain jetaote:

Jaiti Cana Coaunera coitucuhin, esenetaenihane bana, rai nichao biha Faborone

⁴ “Satiin Jorioocurute, canu ichao coitucuuere, acaauru aina ichaorejetocooaunlu, canu ataneu, chaen Jerosaleeun, naaonjoaihin, canu enamancane caje coauneeina jaun. ⁵ Chaen techu, raotojoein fariseeoneein nihanune coitucuhin, rauhijiriin benaa nainecure ii rai, jerecuruhane. Nii coitucuhichene rijijieina, leeochoauru amuritoheriin jataain rauhijiriin, canaacha esenetai tonoraera neein nihacaanu. ⁶ Cana inoaensihuru rai Cana Coaunera aitoonjoa nii niicha letoanaa jerei canaacha cohajei esenetaain tonoraanune corenihate, caa cacoulurujueein, caa chaatiha canu turuaerateeurera. ⁷ Canacaanu lechoonca coroaata laurii Isaraeli cocoaichacuru-foeratenojoein nihacaanunena, nii cana foerateeurera rai Cana Coaunera aitoonjoa cohajihacaanu enanetojoein. Nii jaunte, Cana Coaunera coroaeein bajajeein, naitoonjoan niicha jerenohin ichacaan, jiicho, janotiin, naaonjoaainchuru. Nii cana inoaensihuru rai Cana Coaunera aitoonjoa- canaacha cohajei ere tonoraanune corenihate, caa cacouluruhecure Jorioocurura, *rey* Aquirifa. ⁸ Chanuna onacaauru ichtiha Cana Coaunerane esenetaeneiche inara.”

Jesocurisito ranojoihunru rohecaain cairichaerichaaetohalune biha Faborone

⁹ “Canuhetonainechu, jauriaa, ‘Caohacha jecha ichaaun,’ naain, Nasarete cocoaicha Jesoso ere esenetaain tonoraeraauru rohecaain, acaauru cairichaaun, ¹⁰ Jerosaleeun batirichuru curuaanaa letononeein caresero cuhanena maajeein arajii Jesocurisito esenetaeraauru teraterejetoonlu. Chaennachu, tabaauru sohin jaoruhane rautatiin coroaerejetoonlu. ¹¹ Inaaajoan saneein chaainti, acaauru casetecaraetoonlu, ‘Inae jian laen, tonorarihaacaanuhinta.’ naain, nii acaauruhacha esenetai acaauruhacha ere tonorai- Jesoso ere tonoraauruhane jianecuruhane caina. Jataaenna, nechu ansaineein mijiainein, acaauru rohecaeraetoonlu, naain coriaae nejelau ataneunenacaauru neseeurune maajeein cuhinchurura.

Coaiten, ‘Naaonjoaaina, nunuheteen, Jesocurisito coitucuhin esenetaain tonorana nunuheteenlura.’ naain biha Faborone (Ich 9.1-19; 22.6-16)

¹² Nitohaneen, Damasoco neseeu nenacaauru mucuhin raanune caina coacuhin cuhanu, batirichuru curuaanaa letononeeine janate,

¹³ bero cuhane cuujihanu, turuelalajeeine jana, enoto chujutaain, luhecotariin, canu, nii canu aina unacaauru, naaonjoainihacaanune rohan enoto cono amurijiriin conotiin, luhantiin lanaanete dede cagera, *rey* Aquirifa. Nii jaunne, saain jiniiquiin, ¹⁴ atane ichoae nemarotihacaanune janate, carai Ebereeo ere cuhane cuaain: ‘Saoro, Saoro, chanuna jataen caniha nejerateein carerojoeaai. Nechu jataaen ichaajenihanete, baaso ichaain, ijiabereeon cairichaain, cunaitaa nii aaicha.’ naain canu caje bajaane jana ne: ¹⁵ ‘Chaneeinaate curuaanaa.’ naanune janate: ‘Canuna- nii iichaa cairichaerii- Jesso neeunra.’ naainte: ¹⁶ ‘Chajaain nimichuuna, ichei erete aonaaicha. Cauna ecocoon, ichei irihanune, canu letononeein neeine coinara, chaen ena, caa iicha coarai beein, ii que caa baiha- quiicha coarateneenine maajeein beein, canuneein nihanune coitucuerateeine coinara. ¹⁷ Canuna, Jorioniheichuru, Jorioocuru, naaonjoaihunri caje, ii ichoteratiha cureeunicha. Acaauru renena caa ena elotareeunicha. ¹⁸ Coanaanihute, acaauru nota jirichaeranuque, acaauru rai canu ere beebejeeite, Acaauru Coaunera nichaanune coitucuhin, quere tonoraain, canune maajeein coitucuuruhine, nabana taeneein cuajeein, moconajaera ere tonoraain sacuelanaala, canu, nosa caje cacha mitaeranichaaunne coitucuuruhane, nosa coreniha caseteconein neeuruhane rai- neeuru caje nichoteein, Acaauru Coaunera nichaanune rene tacanaa nainecuruhane coina, leeochoauru Jesocurisito ranojoihunru aina jiniiquiin neeuruhane coinara.’ naainte caletoea Cana Coaunera Calaahi Jesusora,” naain jetao:

Rai ereein letoaa Jesocurisitone tonoraa Faborone

¹⁹ “Nii jaunna, dede caje ecocohin- caletoaera lacoelanaala, ²⁰ jauriaanejeein Damasoco neseeu nenacaauru rene turuhin, acaauru rai Jesocurisito ere beebejeeunra, *Rey* Aquirifa. Nii caje caaaina, Jerosaleeun nenacaauru rai beebejiha cuun, itolereenein Jodea batane sacutaain nenacaauru raine maajeeinchuru, chaen Jorioniheichuru raine maajeeina beebejeeunra, baaso ichajeein, neosatihajeein ichaoruhane jianein, Cana Coaunera esenetaain, niicha jerenohi rijijieein ichaohin, inae esinae rauhijiriin Cana Coaunera esenetaeranein ichaoruhane coarateeuruhane coinara. ²¹ Nii corenihate, ita taojiananaja Teenforo asaae canu eruuruhane jaun, canu mucuhin, casohin, cajaanaa jerecure Jorioocurura. ²² Nete atiin, cacorataaniha Cana Coaunerane jaun, enanetojoein jaiti ichaojoein, Cana Coaunera ere beebejeein sacuunra, satiin- cairicheihuru rai, saain cocoainanacaihuru raine maajeeincha. Coatia chaaelai janonaa bana, Cana Coaunera ere bera inoaensihuru- Moisesa, naaonjoaihunri aitoonjoa jojohin, rerohin irihaaunta. Jerichanetojoeina, rauhijiriin, ‘Naaonjoarichaain jetao,’ narejetocuruhalune rijitoein: ²³ ‘Ohanete ne nii Cana Coaunera letononeein unaa- Mesahasicha. Nete, nitohanein ohane baiha, aca niicha ranojoihunru ajiinchateraniha, oo caje ichanananein niha cureeincha. Nii baihate, itolere sacutaain, beebejenojoein niha cureein, satiin cacha nota jirichaeraaunu quera, nii aina, Cana Coaunera coitucuuruha, satiin cana araaichuru necoina, chaen nejelau atane nenacaauru niha natiinine coinara.’ naain aitoroetooruhalune rijitoeina aitoonra,” naain Aquirifa rai beebeje Faboro.

Jesocurisito esenetaain, tonoraa curuaanaa Aquirifane jereein, rai ereerejiha Faborone

²⁴ Niritiin, ereerejiha jabereco coreniha Faborone jana jetaote, rai nujuae soaisoain:

“Mainajiriin nerelaacha neeine jaunna, nesooneeojoaain joaereein ereeite, Faboro,” naa rai Fesetone jana jetaote:

²⁵ “Coatiana nesooneeojoaain joaereein irihaaunte, caohati coberenadoro Feseto. Caa aitocoauune jaante, esinae rauhijiriin erenaane. ²⁶ Cauter ne, caa curuaanaa *rey* Aquirifa- itolere niriinanai coitucuera. Nii jaunna, chaque tonajelanaala, nacatiha caa ereerejeeun, acaentonai niriinanai coitucuhin nihane jaun. Coatia chaelai asinojoneein nena que caitonon nihei. ²⁷ Cana Coanera ere beracuru- *profetacuru* inoasesihuru aitoonjoa esenetaaina, *Rey*- Aquirifa. Rauhijiriina, itonai esenetaaine coitucuunra,” naa Faborone jana jetaote:

²⁸ “Basijiin lanajeje, caque jererateeine jaun, canuhetonai Jesocurisitorainein nihanunera,” naa curuaanaa *rey* Aquirifane jana jetaote:

²⁹ “Coatia jerihane, iicha aiheeta, curuaanaa. Satiin cau neein aonajeeurera raina, Cana Coanera bajaun, esenetana nainecuruhane, caa aihanune tocohanein *cadena* que cositenojoneein nelanaala esenetaauruhane coinara,” nae jetao Faboro.

³⁰ Nii jaun jetaote, nimichuhin, naain jelai cuure coberenadoro aina curuaanaa *Rey* Aquirifa, chaen, Berenisi, chaen, nii leeochoaauru cuu acaauru aina nelauriaain nenacaauru, naaonjoaihunri aina, cuu jelai tein, ³¹ nii que ereeuruha nejesinajejin, ita raine coina. Cuu jetaote, ita rai nejesinajejin:

“Coatia chatoanei baaso ichaai caa cachata. Cha corenihate, sohin joarereta. Nainiheinchu, caresero cuhane nihanatiin caseteconein nihaneta,” naaure jetao ita rai nejesinajejin. ³² Niritiin, ita rai ereeuru baiha jetaote, Feseto rai:

“Raajenhane rucuheca satiin curuaanaanein nena- eenferadorone coina, aitoa caa cachane colanete, jianena naaineeicha,” nae jetao *Rey* Aquirifa, coberenadoro- Feseto rai.

27

Romau, Faboro letoaauruhane

¹ Inae Italiau canacaanu letoanaa jerecuruhana jaunte, casetecocuru coaraain raeraanu que le laurii soondarooru- Eenferadoro rainein- curuajaihuru rai caftaan- Jorio neein curuajai rai, leeochoaauru caseteconein nenacaauru teeuruhane jiniichaain, rai Faboro netonai teure.

² Nii jaunna, Andaramitio cofauhana caje cucuana cuhane cuhin coriaenena- Asia batane que nenacaauru neseuru- cofauhanau tiaain cunaa bote cuhane fauhin, nesaru rai nihana jaun, cuhane fauhin cuhacaanu. Nii janate, ecu neein, canacaanu corihaniha uhe- Masedonia batane que nena Tesaloneca cocoaicha Arisitaroco. ³ Nii cojoanoo, Sidoon cofauhanau turuhin, cuu najaurihacaanune janate, jataain Faboro belai, nii soondarooru curuaanaa Jorio. Caseteconein cuha Faboro natiinte, bote caje iniin, belaihaauru rene bedaeniha Faborone coarajejin, cuu rai niicha latei teeuruhane coaraje, belaiha caftaan Jorio.

⁴ Nii Sidoon caje nesaruhina, canacaanu que tacaain uha cujuanane jaun, nii cujuana que acaterain, Chifere cobene jeloon cuujihacaanu.

⁵ Nitohaneein kuhina, cucuana jera jaoha kuhacaanu, Silisia batane auha jeloon. Inae cucuana jera jaohina, Silisia, Paanfilia, naaonjoainuri batane auhaniha situhin kuhin, Lisia batane que nenea neseu- Mira turuhacaanu.

⁶ Cuute, Alejaandiria caje unaa leinjiin bote Italiau cuujenaa rue, nii soondarooru curuaanaa- cafitaan. Nii cuhanete, canacaanu fauherate, kuhane kuhacaanune coina. ⁷ Nitohaneeine, araai janohin, jataain jeraaen cuujihacaanu. Nii jaunna, necairichajeein turuhacaanu Nidoneein- niicha curuaateuri jeraniha. Nii jana, jaiti canacaanu que tacaain uha cujuanane jaunna, Cureta cobena nichaae nitinonohin, Salomoonneein acaauruhacha curuaatei cobene jeraniha situha kuhacaanu. ⁸ Nitohaneeina, necairichajeein kuhin, Cureta auhanihacha rauhijiriin cuujueein, Laseaneein curuajai nese rohan nenea- Cahatiin Cofauhananeein curuajaihu turuhacaanu.

⁹ Inae carajaa kuhacaanune jaunte, nii tonohana inae cujuana aina jelarona que turuhelalajihana jaun, luhante- cucuana kuhane amunaa, banejenih cujuanane jaun. Nii jaunte, acaauru rai:

¹⁰ “Aonacuchena caa que erete, aonaquiche. Jataaina banejelanaala, cana rai lunaa curichaaïn, caa amunaane coitucuu. Baana cauha nelanaalate, aihacachera. Saaïte, nii iicha amai rucuhele aina jiniquïin nitajiha cureein, caa botera. Cana niha natiïnte, onaa nainichaaçhëra,” naain niqúi suujuatenajae Faboro.

¹¹ Nete, nii bote erora, nii bote curuanaa cafitaan, naaonjoainunru, ereecha tonorae, nii soondarooru curuaanaa- cafitaan, Faboro ere tonoraëlanaala. ¹² Nii jaunte, caohachaojoaeniha saneein, nii neeuruhane jaan cofauhanane jaun, cuu neein cujuana aina jelarona bitoanaa jerecurene. Nii jaunte, satiïn lalajeein, leeoçha fauhana- nii jeelai Cureta cobena que nenea- Fënsiaü cunaa jerecure, cuu cujuana aina jelarona bitoaaauruhane coina. Jelaite, enoto soo jëlöön neein, cana raoto nichajai que, cana ajaabiji nichajai que naaonjoaain inanacae.

Cucuana kuhane niha cujuana tabaine

¹³ Nitohaneeinte, “Tonaje lanaala jecha cuujerichaanuhin,” naain nesaruhin kuhacaanu, enoto soo jëlöön neein ajaabiji nichajai caje uha raujiaain aasaariin jouhaquïin- cujuanane jaun. Nitohaneein kuhina, Cureta auhaniha cuujihacaanu niqúi. ¹⁴ Nete, nii baiha neeriin, enoto soo nichaae cuujueein cana raotono nichajai que, enoto mitu dararo caje uhe jataain mijieeinetiïn cujuana. Niite, bote que tacaain, richorocoae. ¹⁵ Nitohaneeinte, richorocoaaïn, cuanaa jerichaa- nune jaan edacai que, bote cuae nii cujuana, que tacaain macohi auriteein, acatena nainenihacaanune jaun. Nii jaunna, cuu canacaanu amanaa jerihane jaan jëlöön, canacaanu amaane coarajihacaanu. ¹⁶ Nitohaneein kuhina, leinjiin obena laaojori Caodaneein curuajai rohan situha kuhacaanu. Ucuajai que saneein mijieeinetiïn tacaeniha cujuanane jaunna, jataain necairichaaoriin, tijichaaïn canacaanuhacha amai- naluha botene nichoteeuruhana jaan- bote laaojori inacaanu. ¹⁷ Nitohaneein mucuhin tararaain inaacaanune baihate, cuu, inori que, nii kuhacaanune jaan bote ichohacure, nunaane coina. Nitohaneeinte, carene araraca- Siretenein curuajai que tacanaa coasichuruhane jaun, cujuana aina amuuruhane jaan bela serichure, ocoai nichaae cuuain,

cujuana ainaacha cuujueeuruhane coina. ¹⁸ Nii cojoanoo, jaiti mijieinetiin uha cujuanane jaunte, cucuana cuhane, nii bote coneracuru jaonaa nunuheteure. ¹⁹ Nitohaneeinte, nesarucuaanune nichata jano cuhane, bela nujuaauru tabaauru, chaen itolere nii nichotihacaanune que nelatelanaala nenacaaurune majeein jaore. ²⁰ Nitoaneeine, araai janohin enoto coarilanaala, nii arasijie nihanatiin coarinihaaanu. Nechu jataain nirijieein nesurocorihe rijijieein, bote nalaaene amuneein sacuha fichafichanaane jaunne, “Inae jecha ecu ohacaanune nitajerichaanuhin,” naacaanu niqui.

²¹ Nitohaneein, araai janohin lenonelanaala nihacaanune jaunte, satiin canacaanu cataaun nichaaurain:

“Coaracuche cachaurute, quere tonoraelanaala, cuhacha nenea richae, Cureta caje cana uhaichelu. Colane chachu, cuu raotojoein nihacache. Colane, catohanai baaso que siturihaacache. Nii colane, chaaelai que siturihaacache. ²² Nijiaonriha joareein, inara suujua cuaaichene. Coatia leinjiinejeein orihaain chunei cacha. Caa botete laen, nitajiha cureein. ²³ Enene cojoanotiinte, canu rene, rai cacha neein- letononeein nihanune rai, letono anjera letoae- Cana Coaunera. ²⁴ Canu acatiha ecocohinte: ‘Coaa casihara, Faboro. Atiinte, Romanocuru curuaanaa- eenferadoro acatiha tururiquincha. Ii corenihate, atiin onaa caje nichotiha cuurureein saain nii ii aina bote cuhane nenacaaurura.’ nae carai Cana Coaunera letono- anjera. ²⁵ Aihane jaun, cha que tonajelanaala, joenreein inara suujua cuaelanaala, caa caitoonjoan esenetaachacuche. Nii aitoha Cana Coaunera letono anjerane tocohanihate cureein. Esinaete rauhijiriin aite. Canuna, esinae rauhijirin aitohane coitucuhin esenetaun. ²⁶ Nete laen, leinjiin obena que tacaain baulenetoha caa botene jana, cuu nerarichaacheeincha,” naain bee Faboro.

²⁷ Inae coroata semanaa nesarucuaanunena janate, Ariaticoneein curuajai cucuana cuhane cuujihacaanu, janotiin. Nii janate, dede catai rijiu, cuu cajianeein bote amaa cujuanane jana, inae cucuana auhaniha nichuuntaacaanune que nainacure bote beraihurera- marinerooru. ²⁸ Nitohaneeinte, inae coitucuuruhane jaun, nucuhaano cojounacateein coaracuruhane jana, nichatachoonca saota metorone rai nucuano. Nii caje cuujueein, coaiten nucuano cojounacateein coaracuruhane janate, coroatachoonca caaunsi metorone rai nucuano. ²⁹ Nii jaunte, ajeri que tacanaa coasia, bote roeniha jenaain anajiin nenea coataaancla nalaare, cuu bote acateein, cuu mucuhane coina. Nii nalaacuruhane nainihate, Cana Coaunera bajaaebajaaecure, chajaain janohane coina. ³⁰ Nii janate, bote macohiniha anajiin nenea coata- aanclauru nalaera rijijieein, nii- naluha botene nichoteeuruhana jaan- bote laojoiri faunaa nunuheteure nii bote beraihurera- marinerooru, nii bote caje sorooruhane coina. ³¹ Nii janate, coaranajaain, nii soondarooru curuaanaa cafitaun rai beein, nii soondarooru raine maajeein beein:

“Berainajaeneeichenete, caa bote ratiriin sorooruha acaauruhachane, nenereein nichoteeichene jaanura,” nae Faboro.

³² Nii jaunte, acaauruhacha amaemajei bote laojoiri ichora saaujihure, nii soondarooru, acauhanau naluhane coina.

³³ Inae janonaa raite, satiin acaauru rai, lenonecuruhane coina:

“Inae coroata semanaa, nirijieein caohachaaain lenonelanaala neein, situha cujuana aina fichafichanaane cohaquichenera. ³⁴ Aihana jaun, chajaain chaaelainiji que lenonecuchete, nii aina abaantaaain nichote-naa nainequichene, nichoteeiche. Coatia nitajerihaain leinjiinejeein nihanatiin chunei couturiujicha,” nae Faboro.

³⁵ Niritohane baihate, satiin acatiha teein, faan teberiaain, nichoae Cana Coaunera bajaane baiha, nii faan tatuhin, beeunebeeuneein que lenone Faboro. ³⁶ Nii jaunte, lenonena coaujueeurenihane baiha, inae satiin lenonecure. ³⁷ Itolereeneina, coroata fasha caaunsi choonca saotaneein, nii bote cuhane nihacaanu. ³⁸ Nitohaneene jerenihacaanune jaun tiaaajoaain, nainaain lenonichaanune baiha, nii canacaanu lenone tirico caute jaohacaanu cucuana cuhane, nesaracaa nii botene coina.

Cucuana cuhane naluha botene

³⁹ Nii janate, inae janoe. Nete, “Caelai caara,” naain, nii atane coitu-cuurene nii bote beraihurera marinerooru. Nete atiin, cuu- cucuana auha leororo- carene siricha coaraain, cuu nii bote jauriaanaa coacure niqui. ⁴⁰ Nitohaneein, cuu jauriaanaa coacuhinte, nii bote laracaauruha acau cataaunna jaan anajiin nenea coata- aanclauru ichora saujiin ratirihure. Nitohaneein teinte, bote cocoihacuru, roeneraunu que nelateein nenea cosi leoaracaure. Nii baihate, bote macohiniha nenea bela tocoore. Nii jaunte, nii aina inae erojoeein cucuana auhania nichuuntae nii bote. ⁴¹ Nitohaneein cuhinte, nichuuntaain carene araraca rarohaqui choae, baulenetoha cue nii bote. Nii jaunte, caohatiin baulenetoha nii bote macohi nichajaine jaun, carene rarohaco choaee liquinetiin, rurujanacaje lanaala nedae nii bote macohi. Nii jaunte, jataaen mijieineein tacaa- fichafichanaana jaun, fichafichanaa caaun, nefejeein, nichalunihaje bote roe nichajai. ⁴² Nii jaunte, nii caseteconein cunacaauru sohajeein jaonaa jerecure nii casetecocuru beraihureraauru soondarooru, nabana joichohin sorooruhane coataa. ⁴³ Nete, caohate nii soondarooru curaanaa cafitaan, Faboro coreniha, nabana Faboro netonai sohin jaooruhane coataa. Nitohaneein caohateinte, joichona inaurera letoae ichoaichania, acauhana naluhin cuhin, atane que cohanaacuruhane coina. ⁴⁴ Jana, leeochoauru, acaauru caajie cuuruha tabara choaene jana, tabaauru leeochoauru netonoai cuuruha nii- bote nichalunenaa jerooru choaene coina, letoanajae- nii cafitaan. Nitohaneene, satiin, leeinjiin obene que neraain, onaa caje nichotihacaanu.

28

Malata cobena neraa Faborone

¹ Satiin, obene que neraaina, Malatanein curuaaca nii obenene coitucuhacaanu. ² Jelai cocoaichacuru cachaurute, jataain caohacha nejeeurhane jaun, saain canacaanu belaihure. Nii janate, uheuheca elone jaun, jelarotohane jaun, enuha codoriaain mocohin, iihane jana, canacaanu cotihacure, nichaathacaanune coina. ³ Nii janate, enuha cohi taojiaain raane jaun, usi jana tihajiha Faborone jana, iihaniha usine jaun, ajaano caaun sorohalaain, Faboro biji que tijileneein calae acano. ⁴ Nii Faboro biji que tijileneein calaa acanone coaraante: “Jerihanete, soserena necaiha caa cachara. Cucuana cuhane naluhin, onaa caje

nichotihane jaunte, ichaohane jerene, dedeeu nenea- nii rucuherrara,” naaure Faboro coarajeein, nii cuu nenacaauru cachacuru.

⁵ Nii janate, nii usi iihanei cataaun, nii acano chatachataain siheitiin, cuu tonajelanaala nee Faboro. ⁶ Nii jaunte, satiin, “Laraarichaain jecha,” naain cuu, laraacane coarajeeure. Nii janate, laraacane. “Luhecotariin jecha cora aonaain, tocojoaain tacaain oreain,” naainte niqiu, cuu, carajaain coarajeeuruhane jana, tonajeerinihane jaun, suujua elonaain: “Leeinjiin chosi necaihara,” naaure Faboro que.

⁷ Nii nihacaanune jaan rohante ne nii obene que nenacaauru coara Fobirio neein curuajai cacha rai atane. Nii Fobiriote, canacaanu belaaain, canacaanu rae, rai loreri asaae. Nii jaunne, cuu aina nihacaanu nichata janohin. ⁸ Nii janate, ajaa que jeraain ujuee caaun cunaiteein ecu niha nii Fobirio inacana jaun, rene turuha cue Faboro. Rene turuhinte, coaraain nichoae Cana Coaunera bajaane baiha, nichoae biji merecaain, dadaain aonaane rijieeoritiin inae nerautae. ⁹ Nii coitucuhinte, satiin uure nii obene que nenacaauru leochaauru cunaitenacaauru. Nii jaunte, rautanaaca Faborone jaun, nerautaacoaain caaure. ¹⁰ Nii jaunte, satiin canacaanu belaihuruhane jaun, jelai caje amuhacaanune coina, bote cuhane fauhacaanune rai, cuujueein canacaanuhacha quinenunu que- canacaanu achanojoaure, itolere amunaa rai nelatecuri teein.

Romau turuha Faborone

¹¹ Nitohaneein, cuu nichata ateein nii obeneu nihacaanune baihana, leinjiin bote- Alejaandiria caje unaa- cuu cujuana aina jelaronaa bitoha nenea bote cuhane fauhin, cuhacaanu. Nii botete, coujunacanu que nihane coina, fafone neein, acaauru chosichurune que Curiecocuruhacha tei- Castaro, Polosi, naain curuajaihuru ecaantooru- coujunaca amaerane, bote macohiniha teein. ¹² Nitohaneein cuhina, turuha cuhacaanu, Siracosa cofauhanau. Cuuna nihacaanu nichata janohin. ¹³ Nii cajena, nesaruhin cuujihacaanu, cucuana auhaniha, rauhijiriin Rejioo turuhacaanune coina. Nii cojoanoonte, cuujihacaanune jana, canacaanu cunaja bote roe caje uhe, raujiaan jouhaquiiin cujuana. Nii cojoanoon cojoanoonna, turuhacaanu Poteeolihi. ¹⁴ Cuuna, Jesocurisito coreniha cana nejeraauru tabaauru ruhacuhacaanu. Acaaurute, canacaanu cotijiaain, cuu canacaanu chunaure, le semanaain acaauru aina nihacaanune coina. Nirijieein inacuhe inacujueein cuujueeina, tabiicha turuujihacaanu Romau. ¹⁵ Nitohaneein cuhin, atane ichoae inacuhe inacujueein cuujihacaanune coitucuruuha nii Romau nenacaauru Jesocurisito coreniha cana nejeraaurune jaunte, canacaanu que taca uure, Apio rai Foro neseu tiaain. Nii jana, leochaaaurute, Nichatajai Taberenaneein- acaauruhacha curuaatei neseu canacaanu cohacure. Nii cuu neeuruhane coaraainte, corojeein, Cana Coaunera bajae Faboro. Nii ainate, raotojoein suujua aonae Faboro. ¹⁶ Nii jana, Romau turuhacaanune janate, jelai loreri asae teein, nirijieein caseteconein, jianacoo tein, leinjiin soondaro que beraichaaain, Faboro sirichuruhane coina jerecure.

Romau niha Faborone

¹⁷ Nitohaneein, nichata janojoein turu baiha neeoriinte, nii Romau nenacaauru- naraaichuru Jorioocuru rai nelateein nenacaauru- jitariin cotiharate Faboro, acaauru rai irihane coina. Inae satiin turuhacoaain, netaojiaauruhane janate, acaauru rai:

“Caraichuru, chaelai janonaa bana cana Jorionichaachene que baasoneein irihaaunta. Niheichu, chaelai janonaa bana, cana inoasihuru ichao coacuhin baaso neein irihaaunta. Nii atiinte, Jerosaleeun cacoulurujueein, baaso ichara nihane rucuheraaunu que Romanocuruhacha cocoinanohi rai canu teeure Jorioocurura. ¹⁸ Nii janate, jitariin caohachanainejeein, cacaje bajaauruhane baiha, caihanenaa jerecure, neniha casohin cajooruhane jaan- leranune jaun niquicha. ¹⁹ Nena, onaa caje nichotihanune jerecureniha nii cacouluruheraauru Jorioocurune jaun, canu rucuheca satiin- curuaanaa neein nena eenferadorone coina bajaun, nii neniha caraaichuru coulurujihanune jaan lerane saijieeincha. ²⁰ Nitohanihana jaunna, inara jitariin cotiharateeun, inara coaraain, inara rai irihanune coitucuhichene coinara. Cana Isaraelita nichaachene, canaacha cohajei esenetaanune corenihane, cau caa *cadena* que cositenojoneein neeunra,” naa acauru rai Faborone janate:

²¹ “Coatiha chaelai quirichanejeein letoaauruhi Jodea caje canacaanu rai, ii que, ‘Acate, naaonjoaain que situhin nera.’ Nii jaunna, ii berenaa coitucuhenihaacaanura. Niheichu, ucuajai caje turunacaaurucana araaichuru- Jorioocuru nihanatiin, ‘Acate, baaso ichaechajeein ne jetaora.’ naain, ii que ereeuruhita. ²² Nena laen, nii le laurijieein- enanana Jorioocuru ichao beeine jerichaanura. Tonaai ii, nii queta. Itolere sacutaain, baasoneein nii que ereeuruhane coitucuhacaanune jaunna, ii, coitucuhina jaun, nii beeine aohana jerichaanura,” naaure Romau nenacauru Joriocuru, Faboro rai.

²³ Niritiinte, “Naaonjoaain cojoanonaa banana, turuha urichaanuhin, nii que ereei canacaanu raine, coitucuhacaanune coinara,” naaure. Nii jaunte, nii aitocuruhane cojoanonaa bana, netaojiaaure arajii cachaauru, nii niha Faborone jaan loreri asae. Nii jaunte, janone caje coaunein, acauru rai ereereje Faboro, Cana Coaunera Cojoanonaa que, sonafaajeein. Nitohaneinte, Moisesa aitoonjoa quene maajeein, chaen Cana Coaunera ere bera inoasihuru *profetacuruhacha* laenai, naajoainunru aina cuaain, acaauruhacha cohajei Mesihaseenein niha Jesusone esenetaauruhane coina, acauru que jerateeun, acauru rai beebeje. ²⁴ Nii ainate, tabaauru, nii aitoha Faborone esenetaain tonoraare. Jana, leochaaurute, esenetana jerecurene. ²⁵ Nitohaneinte, ita suujua rijitojoenaa jerelanaala, mituhajeein caunaa nunuheteeruhane jaunte, acauru rai:

“Esinaete, rauhijiriin nitohaneichene coitucuhin, inara foerateeurera rai biha nere bera inoaei Isaihasine coina, berateein:

²⁶ ‘Caritiin benihi,
taa cachaauru rai:
Aonaquichene nihanatiin,
caohachaain aonaain,
coitucunaa naineriheeicheeinta.

²⁷ Chaen,
nii coaraquichene nihanatiin,
coaranaa jeriheeicheeinta.’
naain berateein:
‘Banejelanaala nauhacaa
acauru suujuane jaunte,
raajenihane aonana jerecurene,
acauru rai beraane nihanatiincha.

Niheichu,
 acaauru notaracaae nihanatiin,
 coana jerecuruhita.

Nii jaunte,

coitucunaa nainecurenera,
 nabana nesoone caaun,

canu rene necohaleeuruhane,

acaauru rautaaain nihanune coataara.’

naain rai nere bera inoaesi- Isaihasi que beratelu jetao, Cana Coaunera
 Suujuera.

²⁸ Aonacuche. Caa acaihanejeein Cana Coaunera tenojoin jianacoon
 cana mitaeranu esenetana jerelanaala, aohana jereneeichene jaun, ena
 caje coauneein, Jorioniheichuru rai beebejiha cureeunicha. Acaau-
 rute laen, aonaain esenetaain, tonoraa cuurureeincha,” naa Faborone
 jaunte, ²⁹ nejesinajeein, mainajeein ita cotaain cauha cuure Jorioocuru.

³⁰ Nitohaneeinte, cuu itolereneein, coroata ajaanacaain neelu Faboro,
 nasae nihane coreniha coretejeein, niicha sirii loreri asae. Nii jaunte,
 rene turuha cunacaaurunihane, cuu ranajaque. ³¹ Nitohaneeinte, cuu
 tonajelanaala, Cana Coaunera Cojoanona beebejeein, Cana Curuaanaa
 Jesocurisito quene maajeein ereerejenajaque, nii chunei rohecaera
 colane.

Roma nenacaauru rai Faborohacha letoai

Inara coaaucaun.

¹ Canune Jesocurisito letono Faboroneein inara rai caa quiricha lae-naaun. Cana Coaunerate canu janijiin canu raain nelu, jelai teein rai letono afosotoloneein cacha ichoteraneein enachasine ichaonaa beebelijhanu cachaauru raine coina.

² Niite rai nere bera inoaensihuru *profetacuru* que berateein lae-naeratelu rai Quiricha Inoensi cuhane Cana Coaunera. ³⁻⁴ Nii niicha berateite, Rabiri inamoconeein cachaneein niha Cana Curuanaa Jesocurisitone beraneein nena ne. Nete rai Suujue aina cuaain onaa caje ichateein, rai itolere que laraajiin nihane jaanu teein rai Calaochinein nihane coitucueratelu Cana Coaunera.

⁵ Nii rai Calaohi Jesocurisito aina cuaainte, rai letono afosotolo nihanune jaanu teein nelu Cana Coaunera. Acane beebjeeun, chauratane sacuritaain satiin laurilauri nenacaauru cachaauru netonai Cana Coauneraneein nihane coitucuhin, nere tonoraain neeuruhane coina. ⁶⁻⁷ Inara netonai nii Romau ichoainiquichenete laurilauri nenacaauru cachaauru aina jiniiquiin niicha ranojoneein neeiche. Inara belaitohane jaunte, Jesocurisito ranojoneein neein rai cachaneein neeichene coina inara raelu Cana Coaunera.

Satiin inacaneein nena Cana Coaunera, rai Calaohi Jesocurisito naaonjoainuri inara rai raotjoein neeichene jaanu teeurumiin.

Romau bedainiha cunaa jeriha Faborone

⁸ Jesocurisito aina cuaaine satiin le cachanequichene coreniha, jataain Cana Coaunera corojeeun, esinae rauhijiriin esenetaaichene coitucuuruha itolere sacutaaine coitucuhanune jaun. ⁹ Rai letononeein casuujua aina cuaritaain rai Calaohi que ereerecaauune jaan- Cana Coaunerate, itolere bana bajaanune nainein inara coaaucaauune coarajera ne. ¹⁰ Chaen nechua aca jerihane, tabiicha inara coaraa uhanune coina itolere bana caje bajaabajajeeun. ¹¹ Jataaine inara coana jereeun, jeriha Cana Coaunerane rijijieein inara rai beein, inara corotaja nichaanne, inara suujua corelanaala ijiin neeichene coina. ¹² Jiniiquiin esenetaacachene rijijieein, ita suujua que corajeratein nihacachene coinane caa aitoon. ¹³ Cana Coaunera coreniha cajeraauru, coitucuhichene jerichaaunne jaunne inara rai bereeuni. Araain saaine niqui inara coaraa unaa jereeun. Nene enanetjoein nainesineen. Charijieinteinti leeochoaauru lauri lauri nenacaauru aina acaauru rai caohacha ichaa aihun; nii rijijieein inara rai netonai caohacha ichacaunne jerenacaunne inara rene turunaa jereeun. ¹⁴ Chaque nelatenihanune saijieein canu rai Cana Coaunera tenojoi raeranichaaunne jaunne, satiin cha coitucuelanaala, aansijiin relanojoneein nenacaauru, itolere coitucueracuru, cha coitucunaa jeriheichuru, naaonjoaihun rai, nii quiiha ranojoi tenaa jereeun. ¹⁵ Nii jaunne, nii Romau neiniquichene rai, jataain enachasine ichaonaa que inara rai erenaa jereeun.

Itolere ichana nainiha enachasine ichaonaane

¹⁶ Coatihaa nii cana rai beratenojoi enachasine ichaonaa bihanune coejihaaun, aca niicha ichana nainei ichaa Cana Coaunerane jaan nihane

jaun, satiin esenetaeraauru Jorioocuru osa caje jauriaanejeein ichoter-
atenojoiniha cuururichaaine jaun. Jorioniheichuru esenetaeraauru
netonaite nichoteeurureein. ¹⁷ Nii cana rai beratenojoite, cana que
esenetaacachene coreniha, cha ujuaihonelanaala nihacachene coina
jianacoon cana tiha Cana Coaunerane coitucuerate. Nitohaneente
ichae Cana Coaunera, nechu esenetaacachene jauncha. Nitohanihane
coinate: “Leinjiin acaacha esenetaerate, niicha ichai ujuaihonelanaala
nena rijijieein ichaoreein,” naain laenanohineein ne, Cana Coaunera
quiricha cuhane.

Niicha ichai ujuaihoneein niha satiin cachaaurune

¹⁸ Cana Coaunerate, caohacha que ichaaoruhane coina cachaaauru
rai niicha tei caohateraauru nechu aansaneein ichaonacaauru casete-
carichaaain dede caje coauneeeinne coarate cana que. ¹⁹ Acaaurute
niqui, nii acaauru que Cana Coauneraacha coitucueratei coitucuure
raotojoeein, raajenihane coaratihane jaun. ²⁰ Cana Coauneraacha
ichai asinojoneein nenaate coitucunaa nainichaache, caohachaaain
cana suujua coaraain niicha ichai que coaaucaachene. Necoaaunaain
nihalu cana rai chauratanene caje coauneeeinte, esinae rauhijiriin Aca
Cana Coauneraneein nihane jaun chabana satonoenerihani nii niicha
ichana naineine coitucuhacache. Nii jaun, nechu aansaneein coitu-
cunaa jeriheichuru nii ujuaihoneein neeuruhane caje nichoteeururi-
naain. ²¹ Nitohaneein raotojoeein, Aca Cana Coauneranihane coitu-
cuuruhane saijieeinte, chabana nere tonoraain esenetaain, niheichu
chabana acanihane coroaecurene. Nitohaneein nena coacuelanaalate,
baasohacha que coaacuruhane jaun, inae nauhacaa acaauru suujuane
jaun, nocohenaanau nena rijijieein neeure. ²² Itolere coitucueranihate
niqui nocoetocure. Nete cha coitucuhin aitocurene. ²³ Nitohaneein
cha coitucuurenihane jaunte, Cana Coauneraacha counanohineein-
onaa inaeraneein nena cacha tocohaneein nena ecaanto jaure. Nii
choae tacaain techu, tajaacuru, atane choae terecuri, atane choae
tijiiriin amunacaauru, naonjoainuri tocohaneein ecaanto jaainchuru
que chabana ohelanaala nena Cana Coaunera necaohacha coreeure.

²⁴ Nitohaneeuruhane jaunte, nii acaauru suujua baaso letono ichacu-
ruhane coina, inae acaauru janiha Cana Coaunerane jaun, nejesina-
jeein ita rai coejenacai ichacure. ²⁵ Esinae rauhijiriin Cana Coaunera
niha Cana Coaunerane saijieeinte, aca coroaena coacuelanaala niicha
coaunanojoihunri coroaecure. Nii Cana Coaunerate, acaauru netonai
coaunaain nihilune jaun, itolere bana leinjiin acaacha coroaenoini-
hane caohachae. Nitohanemiin.

²⁶ Nii jaunte, inae acaauru que jaolecoha Cana Coaunerane jaun,
itolere coejenacai ichajeein necairichaaure. Acaauru benecuru niha-
natiinte, inae aina niicha jerei ichaa acaauru lanaaurune jerelanaala,
inae nichao coreein namute ene aina niicha jerei ichacure. ²⁷ Nii
rijijieein techu, acaauru cocoichacuru netonai, inae acaauru comasai-
huru aina niicha jerei ichana jerelanaala namute quicha aina niicha
jerei ichacure, baasoneein acaauru letoaa acaauru suujuane rijijieein
necojelanaala. Nitohaneente, necha aansaneein, erena tonoraau-
renihane jaun, caseteconeein raajenihane jaberoco cairichaaure.

²⁸ Acanihane coitucunaa jerecurenihane coreniha, acaauru suujua
baaso letononeein niicha ichai coitucuelanaala ichacuruhane coina,

acaauru que jaolecoha Cana Coaunerane jaunte nitohaneein neure. ²⁹ Nitohaneeinte caohacha ichana coacuelanaala baaso nejesinaacha ichaain, itolere bana niicha lateeicha que coacuhin baaso ichaain, namute cacha que necoelajaaumaritiin, sonajaain jaohin, suujua acatelanaala, enaacha nohanein, acaauru ichaonihei que ichaohin, namute cacha cairichaa casajenetiin, naaonjoaain neure. ³⁰ Chaen techu, leeochoaauru coacuhin acaauru que baasoneein ereein, Cana Coaunera que nejerateein, cha coitucualanaala enaacha cacha tonoraain, itolere baasohacha coacuhin necohasitaain, baaso ichaain, inaca ere tonoraelanaala, ³¹ cha coitucunaa jerelanaala, tonaain ereeuruhane nihanatiin chabana ichaelanaala, nihei chuni belaihuruhi, cacha que suujua acatena inaelanaala, chabana cairichaaajoaain namute cacha coaracuruhi, naaonjoaunre. ³² Raotojoeeinte niqúi, satiin nitohaneein ichaonacaauru atinanohineein neeuruhane coina, nitohanei rai rauhi tihalu Cana Coaunerane coitucure. Nete, enanetojoeein nitohaneein neeuruhane jianecurenihane jaun, leeochoaauru netonai nitohaneein neeuruhane rautatiin coaracure.

2

Cana Coaunerate, esinae rauhijiriin niicha ichai ujuaihonnein nenacaauru casetecareein.

¹ Nitohanihane jaun coatiha ii que suujua acatena nainerinaain Cana Coaunera, ii netonai acaauru rijjijeein neeine saijjeein acaauru que ereeine jaun. Chatohaneineein neeine nihanatiin coatiha nii caje nichoteriheeini. Acaauru rijjijeein ichaohine saijjeein acaauru que ereeine jaunte, ii raajenihane necoluruhequi.

² Nete nitohaneein ichaonacaauru casetecaane bana, esinae rauhijiriin acaauruhacha casetecarihanine coitucuhacache raotojoein.

³ Aihane jaun acaauru rijjijeein ichaohine saijjeein, acaauru que ereeine jaun jiaonriha ii casetecarihani Cana Coaunerane caje nichotenaa coaauquine.

⁴ Nitohaneeinte iicha jerenohicha ichaain neeine que nainaain, aca Cana Coauneraneein nihane coitucuhin neeine coina, ii cojoaain ne Cana Coaunera, chabana cacha belaitohane jianenihane jaun niqúi.

⁵ Nete ii suujua coitucuneeine jaun, Cana Coaunera coitucunaa jerelanaala baasohacha ichaaine jaun, inae ecu tihane bana baaso icharaaauru casetecaain, ⁶ lecachaauru naineein acaauruhacha ichai nainijianaain acaauru coretiha Cana Coaunerane bana caseteco coariquiin.

⁷ Nitohaneeinte jataain nelateineein chabana satonoelanaala necaohachanaa coaracuruhane coina itolere bana caohacha nejesina ichajeein ichaonacaauru rai, chabana sanaachara ichaonaa tereein Cana Coaunera.

⁸ Nete laen, cha coitucunaa jerelanaala caohacha icharaaauru que nejerateein baaso ichara neein nenacaauru coroatajaneraauru casetecareein obajein. ⁹ Satiin baaso icharaaurute inaderanaa aina necairichanaa coaracurureein. Jorioocurute ichoaichaniha casetecanohiniha cuurureein.

Jorionihechuru netonai nihanatiinte jerichanejeein caseteco coaracurureein. ¹⁰ Nete laen satiin caohacha ichajeein ichaonacaauru rai, rai necaohacha aina jataain nelateineein nihane jaan tereein Cana Coaunera. Jorioocurute ichoaichaniha nitohanai raeranein neeurureein. Jorionineichuru nihanatiinte nitohanai raeranein neeurureein.

¹¹ Nitohanihathe cureein leeoehaneein itolere cacha coaraeniha Cana Coaunerane jaun. ¹² Satiin Jorioniheichuru- nii Moisesa rai Cana Coaunera tenojoin rauhi coitucuhelanaala onacaaaurute, nii rauhi colane oorureein. Nii rijjijeein techu Jorioocuru, nii Moisesa rai Cana Coaunera tenojoin rauhi sirichuruhane jaun, inae raotojoein coitucuruhane saijjjein osaque nesarucuruhane jaun, nii acaauruhacha sirii rauhi aina cuaain colurujuenojoineein caseteco coaracurureein. ¹³ Coatiha nichoterinaain nii chuni nii rauhi aonaane saijjjein tonoraelanaala nena. Nii rauhi aonaain, aitohane rijjijeein tonoraain ichoaite laen, nii caje nichotereein. ¹⁴ Nete Jorioniheichuru, nii Moisesa rai Cana Coaunera tenojoin rauhi coitucuurenihane saijjjein, nechu acaauru ichaoneein nii rauhi aitoonjoa ichacuruha suujua caje rocohinne, jelaiteen nitohaniha acaauru rai rauhine jaun aihurureein. ¹⁵⁻¹⁶ Nii jaun, acaauru nerurujua caje inanacareein nii rauhi acaauru suujua cuhane acaauruhacha sirii. Acaaurute baaso ichaain, caohacha ichaain, naaonjoaunruhane coitucueratereein acaauru suujua inae saa cana janonaane bana, Calaohi Jesocurisito aina cuaain satiin suujua cuhane asinojoineein cachaauruhacha ichai coitucuerateein rucuhereein Cana Coaunera, caa inara rai aitiin inara relaanune rijjijeein.

Moisesa rai rauhi rijjijeein niha nocoetocuruha Jorioocurune

¹⁷ Iite niqui Jorioneine jaun, Moisesa rai rauhi coitucuhin, aina inae necositaain Cana Coaunera aina niha nocoetohi. ¹⁸ Inarate niqui Cana Coauneraacha jerei coitucuhin, itolere caohacha nejesina janiijiin coitucueratiha ii que nii rauhine jaun, itolere caohacha coitucuhi. ¹⁹ Nii ainate maosaneein nena rijjijeein cha coaraelanaala nenacaauru, ²⁰ cha coitucuelanaala nenacaauru, naaonjoainuri relaan neeine coina jatoroain niha nocoetohi, ii Cana Coaunera rai rauhi coitucuhine jaun. ²¹ Nitohanein leeoehaauru relaeraneein neeine saijjjein, chanuna jana chaen ii raajenihane ii suujua coaraain relaanaa naineneei. “Coa asijiauha,” naain ereeine saijjjein chanuna asijiauhi. ²² Chaen techu, “Nainihej nejelau ene aina ichaoha cachaneta,” naainte ereei niqui. Chanuna jana chaen, ii nejelau ene aina ichaohi. Chosichuru ecaantooru quete niqui jaolecoha nocoetohi. Chanuna jana chaen nii saijjjein, acaauru rai Teenforo asaa coretiin nenacaauru ecaantooru basijiauhi. ²³ Cana Coaunera tenojoi rauhi tonoraain cha chaain ichaonaa rijjijeeinte niqui ereereequi. Nete rai rauhi tonoraain cha chaeneine jaun, baasoneein Cana Coaunera coaratihai aitohi. ²⁴ Nii quete esinae rauhijiriin nitohaneiechene que: “Inara Jorionequichenete Cana Coaunera que jaoleconaanein Jorioniheichuru terateiche,” naain laenanohineein ne, Cana Coaunera Quiricha cuhane.

²⁵ Esinae rauhijiriinte niqui nelate Moisesa rai rauhi tonoraain nihane, rai jaberoco macohi cari saerateein niha cachane. Nete nitohanein nihane saijjjein, nii rauhi tonoraain ichaohenihane, nirijjjein jaberoco macohi saeratelanaala nena cacha rijjijeein ne. ²⁶ Nete laen Jorioniheichuru, rai jaberoco macohi saeratelanaala neeuruhane saijjjein, nii aitoha rauhine rijjijeein tonoraain ichaauruhane, jaberoco macohi saerateein nena cacha rijjijeein coanojoinecurureein. ²⁷ Nii jaberoco macohi saeratelanaala nena, nii aitoha rauhine rijjijeein tonoraain ichoaite, nii rauhi sirin rai jaberoco macohi cari saerateein neeuruhane saijjjein nii rauhi sirin tonoraelanaala nenacaauru colurujueeurureein.

²⁸ Nitohanihane jaun, coatiha esinae rauhijiriin Jorio esine nihei nii jaberocohacha que Jorio nihane coarateein nena. Niheichu coat-
iha Jorio nihei nii jaberocohacha macohi cari saeratera. ²⁹ Esinaen
rauhijiriin Jorio esinete, satiin rai suujua cuhanene maajeen aca ne.
Nii jaunte, rai suujua caje coauneein coacuhin, rai jaberoco macohi
saeratihane latelanaala Jorio esine neein ne. Coatiha laenanohineein
niha rauhine lateein aihei. Niite Cana Coaunera Suujue ichanohi-
neein ai. Nitohaneein ichoi cache, coatiha rijijiei cache caohacha
ichaane coitucuhane coina coujuhin coarana nainerinaain. Leinjiin
Cana Coauneraachate rai nichao coujuhin coaraain coitucureein.

3

¹ Nitohanihane jaun, chaque nelate Jorio neein, cana jaberoco macohi
cari saerateein, naaonjoaain nihacane. ² Araai laurii cinate niqui
nelate Jorio nihacane. Jauriaanejeinte, Jorioocuru rai nere beratelu
Cana Coaunera, esenetaauruhane coina. ³ Aihane jaun chachareein
nii naitoonjoa rijijieein neeurenihane coreniha. Nii naitoonjoa ri-
jijieein neeurenihane corenihanacha, aitohane jaan ichaenerichaa
Cana Coaunera. ⁴ Aihei jerihane. Cana Coaunerate, casajenetooruha
satiin cachaaurune nihanatiin, itolere bana naitoonjoa rijijieein cha
chaaain nereein. Nitohanerichaaaine quete:

“Inae cuu tihane banate,
esinae rauhijiriin aitohine rijijieein
chachaaaine coitucuurureein.
Nii banate,
ii esenetaauruhi casetecaai nohanelanaalane
coitucuurureein.
Nitohaneinte
joanreein ii colurujuera amuritoriquiin,”
naain ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha inoansu cuhane.

⁵ Nete nitohaneein aitocuruha tabaaurune rijijieein canaacha ichai
baaso, jataain necaohachaa Cana Coaunerae coaratihane, chanuna
jana chaen nii baaso ichacaachene coreniha cana casetecae Cana
Coaunera. Nete nii baaso ichacaachene coreniha cana casetecaa
Cana Coaunerae nihanatiin baaso icharaniha benaa nainenihacache.
⁶ Coatiha nitohanihei. Nitohaneein baaso icharanihane, coatiha satiin
chauratane que nenacaauru cachaauru ichao cojuhin coaraain ru-
cuhena nainerihei.

⁷ Nitohaneein nohaniha cachane aina jataain necaohachaa Cana
Coaunera beeichene saijieein, chanuna jana chaen osaaotoha canu
beeiche. ⁸ Nitohanihanete satiin baaso icharichaaache, niha caohachane
coina. Niritiinte, cache relaa canacaanu beeure, nechu acauru es-
enetaain, canu que jaolecooruhane coina. Nete niritiin erenacaauru
cachaauru inae caseteco coaracureein.

Satiinte cana osa ujuaihoneein nihacache.

⁹ Chatonaain chaainti coaauquiche. Cana Jorio nichaachenena, Jorio
niheichuru amurijiriin cache caohachaneein nihacache. Aihei jerihane.
Inae inaraque, Jorioocuru, Jorioniheichuru, naaonjoainunru aina satiin
osaaonaneein nihacachene coitucueratihacaanu. ¹⁰ Nii quete:
“Nihei chuni cache,
canu rai caohacha ichaaain nei.
Nihei caohachanainejeein leinjiiniji.

11 Nihei leinjiiniji

Cana Coaunera coacuhin
caohacha coitucuhin ichara.

12 Satiinte

baaso jeloona suujua cuaain
caohacha ichana coacuelanaala
baaso ichacure.

Nii jaunte

nene leinjiiniji caohacha ichara.
Nihei caohacha nainejeein leinjiiniji.

13 Acaauru rarote

leeinjiin calani ne,
neforacaa atanebanane rijijie.

Jana acaauru lelete,

enaacha cacha coritaauruhane jaaneein ne.

Acaauru ujuaaete,

aiha acano catu corane rijijieein
cacha cunaitaeraniha ne.

14 Jana acaauru ujuaae cajete

enaacha mituhe cacha cotaain,
nechu aansainiha beeuruha ne.

15 Enaachate

sonajaain jaonaa
jerecuruhane jaun

cuhin sonajaain jaaore.

16 Amuuruhane jaunrute

aansijiiniji cautijiaelanaala
niicha eruuri itajeeure.

17 Nii jaunte,

chabana caohacha ichaain,
raotojoeein ichaonaa nainecurene.

18 Nii chabana

acaauru casetecarichaain
Cana Coaunerane que
coacuhin casihuruhi,”

naain ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha cuhane.

19 Nete satiin nii rauhi aitoonjoan tonoraain nenacaauru netonai, osaaonaneein neeuruhane coitucuhin neeuruhane coina aitoha nii rauhine coitucuhacache. Aihane jaun cacha coujuhin coaraa Cana Coaunerane bana, nerinaain nii que tonaain erenea nainei. 20 Nii jaun coatiha rauhi tonoraain necaauru nihanatiin, nii rauhi tonoraauruhane coreniha acaauru osa caje ichoteratenajarinaain Cana Coaunera, nii rauhi, esinae rauhijiriin osaaocaachene coitucunaa coinaacha nelati-hane jaun.

Esenetaacachene aina cuaainchate nichoterichaacheein

21-22 Nete laen, inae ena nii rauhi colane cana ichoteraterichaaine coitucuerate Cana Coaunera. Niite coitucunaa nainichaache, nii rauhi aina nere beracuru *profetacuru* laenanohi ereretaain coaraain. Leinjiin Jesocurisito esenetaacachene aina cuaainchate naine, cana osa caje cana ichoteratiha Cana Coaunerane. Nii rijijieein techu, satiin esenetaain nenacaauru netonai ichoteratereein. 23 Satiin osa que nesarucuruhane jaunte, Cana ichoteraneein niha Cana Coaunerane saijieein que jaolequiin neeure. 24 Nete jataain cana belaitohane jaun, Jesocurisito

aina cuaain inara ichoterate core colane Cana Coaunera. Coatiha rai caohacha ichaain neeichene jaun, inara ichoteratihei Cana Coaunera. ²⁵ Nitohaneein jeriha Cana Coaunerane jaunte ohelu Jesocurisito, rai coichana aina cuaain cana osa aninoaaain, cana que suujua acatena nainihane coina. Nechu queecha jaequuin nihacachene corenihachate, cha ujuaihonelanaala nena rijijieein cana tein cana coaraane coitucuerate Cana Coaunera, ²⁶ esinae rauhijiriin luhecotariin cha coetana inaenihane jaun. Enate esinae rauhijiriin caohacha ichaain, canaacha ichai ujuaihoneein nena caje satiin Jesocurisito esenetaeranichaachene ichoteratihane coarate.

²⁷ Nitohanihane jaun, coatiha chaelai que nelatihei Cana Coaunera coitucuhin rai caohacha ichaa nocoetiin necoasitaa cachane. Nii neco-hasitanajate, caohacha nainejeein nitaje. Aihane jaun coatiha nii rauhi tonoraane coreniha, osa caje nichoteein nihei chuni cacha. Nechu Cana Coaunera esenetaane corenihate nichoteein ne cacha. ²⁸ Nitohaneeinte, nii rauhi tonoraain nihacachene, cana ichoteraterichaaaine coina aitelanaala esenetaacachene coreniha osaaocaachene caje cana ichoteratihane coina aitoha Cana Coaunerane coitucuhacache inae.

²⁹ Leinjiin Joriocuruhacha Coauneraneeinna niha Cana Coaunera. Tana satiin lauri lauri nenacaauru cachaauru netonai Coauneraneein nihane. Aihanete ne. Satiin lauri lauri nenacaauru netonai Coauneraneeinte ne Cana Coaunera. ³⁰ Coatiha nihei nii baiha chuni Coaunera. Acate rai jaberoco macohi cari saeratelanaala neein esenetaeraaurune maajein ichoterateraneein ne. ³¹ Nitohanihane jaunna, nii canaacha esenetai esenetaacachene jaun, inae chaque nelateniha nii rauhi. Coatiha aihei. Nii ainate esinae rauhijiriin nelatiha nii rauhine que aitocoaache.

4

Cana Coaunera esenetaa Abaraaunne que erena

¹ Nitohanihane jaun, tonarihacache cana foeratera inoaensi Abaraaun que. ² Esinae rauhijiriin caohacha ichaane coreniha, osa caje colunohineein nena raane rijijieein tein raa Cana Coauneranete laen caohachare caohacha icharanihane que aitoha Abaraaunne. Nete neniha leinjiinniji caohacha icharane jaun, caohacha icharanihane que aitoha cachane rautaene Cana Coaunera. ³ Nitohanihane quete: “Esenetaa Abaraaunne jaunte, osa caje colunohineein nena raane rijijieein tein rae Cana Coaunera” naain laenanohineein ne Cana Coaunera Quiricha cuhane. ⁴ Chunocoha amihaneein nihane jana, rai coreteraa nii rai namihaneonne, coatiha que nirijieein joareein coreniha belaiha rai tihei nii coretera. Nii rai namihaneon coretihane jaante, nii namihaneon cainaeraniha rai tenojoi ne. ⁵ Nete laen Cana Coauneraacha que jaequuin neein esenetaera, nii esenetaaneecha coreniha osa caje colunohineein nena raane rijijieein tein rae Cana Coaunera, niicha ichai coreniha rai cha chaain neuruhane que airijiin. ⁶ Nitohaneein osaaocane nihanatiin, esenetaain niha cachane, osa caje coulunohineein nena neein tein raa Cana Coaunerane quete:

⁷ “Rachoojoeinte neeure,
baaso ichajeein osa que nesarucuruhane nihanatiin,
osa caje coulunohineein
nenaaneein tein
Cana Coauneraacha ranojoinunri.

⁸ Rachoojoeinte ne,

nii nichotenaá cacha,
 rai nosa coreniha
 casetecaenerichaain Cana Coaunerane jaun,”
 naain niha erenaane rijitoejeen aitelu cana inoansi Rabiri amure.

⁹ Rai jaberoco macohi cari saerateurera *circuncidadocuru* raacha aitenihanena, nirijieein rai jaberoco cari saeratelanaala nenacaauru raine maajein niritiin niha nii erenaá. Inae acaihaniji que esenetaaneecha coreniha osa caje coulunohineein nenaá raane rijijieein teein Abaraaun raa Cana Coaunerane coitucuhacache raotojeein.
¹⁰ Chatohaneein niha Abaraaunne jana osa caje coulunohineein nenaá raane rijijieein raelu Cana Coaunera. Inae rai jaberoco macohi cari saeratein nihane janana osa caje colunohineein nenaaneein tein raalu Cana Coaunera. Coatiha aihei. Jaiti rai jaberoco macohi cari saeratenihane janate raelu Cana Coaunera. ¹¹ Inae nitohaneein osa caje colunohineein nenaá raane rijijieein tein raa Cana Coaunerane baihate laen, nii cojunacanu que rai jaberoco macohi cari saeratelu Abaraaun. Nitohanihane jaunte, satiin rai jaberoco macohi cari saeratelanaala neein, osa caje colunohineein nenaá rijijieein neururichaaine esenetaeraauru netonai inacaneein ne nii Abaraaun. Nii rijijieein techu, nii esenetaauruhane coreniha osa caje coulunohineein nenaá raane rijijieein ranajae Cana Coaunera. ¹² Jerichanejeein techu, jaiti rai jaberoco macohi cari saeratein nelanaala, esenetaalu Abaraaunne rijijieein neein esenetaeraauru cachaauru inacaneein ne nii Abaraaun. Nii rijijieein techu, jaberoco macohi cari saeratein neein, nii aihalune rijijieein esenetaeraauru netonai inacaneein ne nii Abaraaun.

Esenetaacachene aina cuaainte, cana rai naitoonjoa tereein Cana Coaunera.

¹³ Cana Coaunerate Abaraaun rai aitelu, rai nefoerateeuru aina nirijieein core colane acaauru rai chauratane tihane, neroraneein neeruhane coina. Coatiha, Moisesa rai rauhi tonoraain niha Abaraaunne jaun, nii rai chauratane tihane coina aitohilu Cana Coaunera. Nechu esenetaane jaunte, nii rai chauratane tihane coina aitiin, osa caje coulunohineein nenaá raane rijijieein tein raelu. ¹⁴ Nii rauhi tonoraeraauru, nii Cana Coauneracha tenaa jerei raeranunein neeruhane jana nihane, coatiha chaque nelatein neriheii nii canaacha esenetai. Inacoejeinte esenetarichaache, nii tihane coina aitohalu Cana Coaunerane jaan nihanatiin cana rainein neriheii. ¹⁵ Nii rauhite cha ujuaihoneein caseteco coaracaachene coina nenaaneein ne. Nii niha rauhine colane neriheii cha ujuaihoneein caseteco coaraane rai nei.

¹⁶ Nii jaunte satiin nii rai nefoerateeuru aina Abaraaun rai niicha teeni tiha core colane esenetaauruhane aina cuaaine coina aitelu Cana Coaunera. Aihane jaun, coatiha nii rauhi tonoraeraauru raacha nii tihane coina aitohilu Cana Coaunera. Acate esenetaalu Abaraaunne rijijieein, satiin esenetaeraauru rainein nenaá ne. Nitohaneein esenetaane jaunte, satiin cana inacaneein ne Abaraaun. ¹⁷ Rai Quiricha Inoainsi cuhane: “Canune, arajii lauri lauri nenacaauru cachaauru inacaneein ii tereunni” naain rai aitohalu Cana Coaunerane rijijieeinte, nii Abaraauncha esenetai Cana Coaunera, onacaauru rai ichaonaa tein, jaiti coaunanojoinelanaala nenaá, naaonjoainuri Coauneranein nenaá ne.

¹⁸ Inae calaohirichaainne esenetaeniha Abaraaunne janate: “Ara-jii lauri lauri nenacaauru cachaauru inacaneente neriquincha” naa rai Cana Coaunerane esenetaain acaacha cohajihane jaunte, acaauru inacanein ne Abaraaun, “Caa jeonihate cuurureein ii nefoerateeurura” naain que arasijie coarateein rai aitohalu Cana Coaunerane rijijieein. ¹⁹ Inae lefasha jaanacaneelalajein ichaohane jaun, inae rai comasai Sara aina jiniiquiin biinaaneein, leinjiiniji canaanai sirilanaala ooruhane rai neeuru saijieeinte, nii rai aitoha Cana Coaunerane esenetaane jianenelu Abaraaun. ²⁰⁻²¹ Nitohaneeinte, esenetaane jianena coacuelanaala, jelai amuritoheriin esinae rauhijiriin nii rai naitoonjoan icharihani Cana Coaunerane esenetaane jaun, Cana Coaunera coraajeein, acaacha cohajeein nelu Abaraaun. ²² Nitohaneein esenetaane jaunte, osa caje coulucohin raelu Cana Coaunera.

²³ Coatiha nii esenetaa Abaraaunne jaun, leinjiin acaacha raane caina aitiin laenaeratiheilu Cana Coaunera, ²⁴⁻²⁵ cana netonai quete aitiin laenaeratelu. Nii jaunte, cana netonai esenetaacachene jaun, cana colucohin cana netonai rae Cana Coaunera. Satiin cana osa coreniha cana coreenraniha ohalu. Cana osa ujuihoneein nena caje cana mitaeranu que Cana Curuanaa Jesocurisitone esenetaacachene jaunte, cana netonai rae Cana Coaunera.

5

Inae cha ujuaihoneein nihaacache.

¹ Aihane jaunte, esenetaacachene coreniha Jesocurisito aina cuaain inae cha ujuaihonelanaala Cana Coaunera aina raotojoein nihaacache. ² Nii Jesocurisito esenetaacachene aina cuaainte, cana corootajane Cana Coaunera. Nii ainate cana suujua letono ichana coacuelanaala rachoojihacache, rai Cojoanona que nerichaacheinne cohajeein. ³ Coatiha acaacha nihei. Nii rijijieein techu, necairichanaa coaracaachene nihanatiin rachoojoein nihaacache, nii necairichanaa aina cuaain jelai amuritoheriin laraajiin itolere abaantaain nihaacachene coitucuhacachene jaun. ⁴ Nii necairichanaa abaantaain laraajiin nenaate, inae esinae rauhijiriin ijiin neein canaacha cohajei cohana nainerichaachein. ⁵ Nii canaacha cojoai coatiha inacojoein cohahaacache, rai Suujue cana rai niicha tei aina cuaain jataain cana belaiha Cana Coaunerane jaan nihane jaun.

⁶ Nitohaneeinte, cana osa caje nichotena nainelanaala nihaacachene jana, inae cojoinaca que turuhane jana, cana baaso icharanichaachene coreenraniha ohelu Jesocurisito. ⁷ Coatiha nerihei chuni, leeocho cacha baaso ichara coreenraniha nesohin nijioaenrateein nei. Niheichu caohacha ichara cacha coreenraniha nihanatiin nesohin nijioaeratenaa nainihe chuni. Coaraain aihane nihane chachu jerihane, leinjiin caohacha ichara cacha coreenraniha nesohin nijioaenratere chuni. ⁸ Nete jataain cana belaitohane coaratiha, cana osa coreniha oha rai Calaohi Jesocurisitone caina letoaelu Cana Coaunera. ⁹ Inae nitohaneein cana osa coreniha ohalu Jesocurisitone jaun, inae cha ujuaihonelanaala nihaacachene jaunte, nii amuritoheriin aina cuaain caseteco caje nichoterichaachein. ¹⁰ Nitohaneein jaiti que nejerate-naaneein nihaacachene jana ohalu rai Calaohine aina cuaain, aina raotojoein jiniiquiin nihaacachene caina ichaalune jaun techu, nii amuritoheriin cana ichoteratereein Cana Coaunera, inae cana que suujua

acatihane jaun. ¹¹ Coatiha niicha nijihe. Rai Calaohi Jesocurisito aina cuaainte, Cana Coaunera coroaecaache. Nii Curisito, Cana Coaunera que nejeratenaaneein nihacachene caje, aina jiniiquiin raotojoein cana teraneein nena nihane jaun.

Adaan aina Jesocurisito

¹² Nii rijijieein techu, leinjiin cacha caje nunuheteen caa chauratane que turuhin nelu osa, cacha itajeranu que. Nii cacha itajeranu on-aate satiin cachaauru lomohelu, osa que nesarucuruha satiene jaun. ¹³ Nitohaneeinte jaiti neniha Moisesa rai rauhine jana, inae nii ajiniha nesilu chauratane que osa. Coatiha niqui coitucueraailu nii osa, jaiti neniha nii rauhine jaun. ¹⁴ Nii jaunte nihalu Adaane caje coauneein nihalu Moisesane que tiaaojoaain osa que nesarucuruhane jaun, ohin nitaje rai neurelu satiin cachaauru. Coatiha niqui, leinjiin rauhi tonoraain neurenihane coreniha osa que nesaruhin neeuruhilu aiha Adaane rijijieein. Charijieein teeinti, nii jaurianejeein nena Adaan-jauriaanejeein osa raain nelu, nii rijijieein techu, nii Adaan amurijiriin nena canaacha cohajei- leinjiin cacha ichaonaa turuaain nelu.

¹⁵ Nete nii Adaancha ichai nii chaque nelateen nedae ne, amurijiriin jataain nelatiha nii cana belaiha cana rai Cana Coauneraacha teine jaun. Nitohaneeinte baaso ichaa leinjiin cachane coreniha, satiin osa que nesaruhin nitajenaaneein neurelu satiin cachaauru niqui. Nete core colane cana belaiha cana rai leinjiin Jesocurisito aina cuaain Cana Coaunera tenojoi, nii amurijiriin nelateen, satiin cachaauru rai cao-hacha ichaeraneen ne. ¹⁶ Nii naosatiha leinjiin Adaane jaan, coatiha chaque nelateen nedaai, nii cana belaiha Cana Coaunerane jaan aina cuaain. Nii jaunte niqui, leinjiin cacha osa coreniha, satiin caseteco coaracuruhane rai neurelu cachaauru. Nete nii cana rai niicha tej aina cuaain, nosa que namuritiin niha cachane nihanatiin, inae nii ujuaihonnein neurenihane cachaaurune coina aitelu Cana Coaunera. ¹⁷ Nitohaneen leinjiin cacha coreniha, cachaauru que niicha ichana nainei ichaain satiin cachaauru itajiha nii onaane jaunte, nii amurijiriin niicha ichana nainei ichacurureein, jataain acaauru belaitohane jaun, Jesocurisito aina cuaain enachasine ichaonaa que ichaohin neeuruha nii core colane osa caje Cana Coaunera roconojoinunru cachaaurune coina.

¹⁸ Charijieein teeinti, osa que nesaruha Adaane coreniha satiin cachaauru caseteco coaracuruhane rai neurelu. Nii rijijieein techu, caseteco coaracuruhane rai neeuruha cachaaurune jana, niicha ichai aina cuaain, jianacoon osa caje cacha rocoheranu ichaonaa uhaain turuhelu Jesocurisito. ¹⁹ Nitohaneeinte erena tonorae niha Adaaneecha coreniha arajii cachaauru osa que nesarucurelu. Nii rijijieein techu, erena tonoraain niha leinjiin cachane coreniha, jianacoon neeurureein cha ujuaihonelanaala arajii cachaauru.

²⁰ Moisesa rai rauhite niqui, osa que nesaruhane coitucuhin jianiha cachane coina nenaanelu. Nete nii saijieein aina jelai amuritoheriin osa que namuritocurelu cachaauru. Nete nitohaneen jataain osa que namuritocuruha cachaaurune jana, jeelai amuritoheriin jataain cachaauru belaitohane coarate cana que Cana Coaunera. ²¹ Charijieein teeinti cachaauru lomohin ne osa, cachaauru atinaain itajihane coina. Nii rijijieein techu itolereneen cachaauru lomoritin ne, nii osa caje

cache mitaeranu que cache belaitohane jaan Jesocurisito aina cuain ichaonaa satonohelanaala nena Cana Coaunera tenojoin.

6

Osa coreniha onaanein nihacachene nihanatiinte, Jesocurisito coreniha ichaorichaachein.

¹ Aihane jaun chajana icharihacache. Osa que nesarujeeinna ichaorichaache, jelai amuritoheriin cana belaiha Cana Coaunerane coina. ² Aihei jerihane. Inasiina inae osa jianein ichaonaa saijiein, nacoaunein osa que nesarujeein ichaorichaache. ³ Tana inae cana baotisaauruhane aina cuain, aina jiniiquiin o caje ichanaalu Jesocurisitone rijijiein inae nihacachene coitucuhichene. ⁴ Nitohaneinte Jesocurisito aina jiniiquiin cana jaberoco conauteranein ne cana baotisaauruhane jaan. Aina ohin, nii o caje ichatihalu, jataain itolere niicha ichana nainei ichaain Cana Coaunerane rijijiein, cana netonai nii onaa rijijiein nena caje enachasine ichaonaa que ichaohacachene coina.

⁵ Aihane jaun inae aina jiniiquiin onaa rijijiein nihacachene jaunte, o caje ichanaain nihilune rijijiein cana netonai aina jiniiquiin cana o caje ichanaain nerichaachein. ⁶ Nii jauriaanejeein cana ichao que ichaohacachelune jaante, inae Jesocurisito aina jiniiquiin coroso que tenojoineein itajenojoi nelu. Nii cana ichao rijijiein ichaohin naosatenaanaja itajenojoineein nihane jaun, inae nainihe cana saruha osane rijitoojeein nacoaunein neosatihajeein nihacachene. ⁷ Leinjiin cache inae ohane, inae nacoaunein naosatenaa nainihe. ⁸ Nii rijijiein techu inae Jesocurisito aina onaanein cana jaberoco tihacachelune jaun, aina jiniiquiin ichaorichaacheeine cohajihacache. ⁹ Chaen techu, inae onaa caje ichanaalune jaun inae nacoaunein ohenerihani Jesocurisitone coitucuhacache, inae aina chachana naineniha onaane jaun. ¹⁰ Nii ohalu Jesocurisitonete, osa itajeranu que lesajeeincha ailu, inae chabana nacoaunein ohenihane coina. Nete laen inae enene, Cana Coaunera rai ichaonaa que ichoae. ¹¹ Nii rijijiein techu, inara netonai osa coreniha onaanein inara jaberoco teein, Cana Coaunera rai ichaonaa que Jesocurisito aina jiniiquiin ichaohichene caohachae.

¹² Aihane jaun jiaonriha nenacaenein inara jaberoco ohane rai nena amuritonaa jeriha osane rijitoojeein, inara jaberocohacha jerei ichaain neeichene. ¹³ Jiaonriha inara jaberoco aina cuain niicha jerei baaso ichaa osane coina, rai inara jaberoco teein neeichene. Nitohanein nena coacuelanaala, ohin caje ichanaain ainaa rijijiein, Cana Coaunera rai inara jaberoco teuchete, coujuriu Cana Coaunera rai caohacha ichaeranein neeiche. ¹⁴ Nitohanein neeichene, coatiha inae inara amuritonaa nainerinaain osa, inae Moisesa rai rauhi aina nelanaala, inara belaiha Cana Coaunerane jaancha aina neeichene jaun.

Jaiti osa aina ichaonaa bana

¹⁵ Nitohaniane jaun chatohanerihacache. Inae Moisesa rai rauhi aina nelanaala, cana belaiha Cana Coaunerane jaan aina nena jaunna, osa que naosatihajeein ichaorichaache. Coatiha aihei. Nainihe nitohanein ichaohacachene. ¹⁶ Inarate raotojoojin leinjiin fatoroon letononein rai niicha jerei ichaquichene coina aina cuhin neeichene, leinjiin aacha letononein rai nere tonoraain neeichene coitucuhiche. Nii rijijiein osa letononein nena jeriquichenete, ohin nitajeeichene

rai neriquicheein. Jana Cana Coaunera esenetaain, Aca jerihane rijijiein neeichene coina ichohichenete, rauhijiriin ichaonaa esine que ichaoriquicheein. ¹⁷ Nete jataain caohacha ichae Cana Coaunera, inae inara jauriaa osaacha sacurejetocoichene jianeein, inae inara suujua aina cuaritaain inara relaacaanune jaan tonoraain acaacha esenetaain neeichene jaun. ¹⁸ Nitohaneeinte osa letononeein neeichene caje, inae jianacoon neein rauhijiriin ichaonaa esine que ichaonaa tera letononeein ichaohichene coina neeiche.

¹⁹ Aitoha joareein cachane rijitoeine caa inara rai beebejeeun, jaiti joareein cacha rijijieein neeichene jaun coitucunaa nainesineeichene coataa. Charijieein teeinti inara jaberoco teeichelu nii baaso icharaneein nenaai rai, aina cuaain baaso ichaane coina, nii rijijieein chu nii inara jaberoco teeuche nii caohacha ichaera rai, aina cuaain caohacha ichaane coina.

²⁰ Jaiti osa letononeein neeichene bana, coatiha nii rauhijiriin ichaonaa esine rai cha chaeraneein ichaohichelu. ²¹ Nete inara ichao rai caohachanu erunaa naineneeichulune jaun, ohin nitajeeichene coinaacha inara sarueranihalu nii baasone jaun, inae enene taolu inara ichao cojeein ichaohiche. ²² Nete laen inae enene, inae nii inara osa letononeein neeichene caje jianacoon neein, jeriha Cana Coaunerane rijijieein inaraacha ichai ichaain neeichene coina jatoroain neeiche. Niite laen jataain inara caohachanu que ichaquiche, Cana Coaunera que banijiaain nenaai ichaonaa que ichaoha aaiichene jaun, chabana satoonelanaala nenaai ichaonaa rariquicheein. ²³ Nii inara osa inaraacha sacuhite, nechuh inara rai onaa teein, inara itajeranu que nelu. Nete laen, nii ena inara belaiha Cana Coaunera tenojohin, ichaonaa sanaacharanejeein cana Curuanaa Jesocurisito aina jiniiquiin ichaohichene teranein nereein.

7

Inae nisirihateein nihane aihane cachane rijijiei que erenaa

¹ Canejeraauru, inarate raotojoein Moisesa rai rauhi coitucuhin neeiche. Nii jaunte nii rauhi, jaiti ichaoha cachane tonohanau rai nelatejeechane coitucuhiche raotojoein. ² Coaracuche nachuhinti, nii rauhi, leinjiin ene nisirihateein nihane, oha nii lanane reentiaajein ainaacha ichaohane coina aitohane. Nete inae oha nii lanane, inae nii rauhi lanaacha aina ichaohane coina aitohane caje jianacoo ne nii ene. ³ Nitohanihane jaunte niqui, jaiti ichaoha rai lanane tonohanau, leeocho quicha aina niicha jerei ichaane, osa que nesarurichaanne que aite nii rauhi. Nete inae oha nii lanane, inae leeocho quicha raane nihanatiin osa que nesaruha aihane que aitene nii rauhi.

⁴ Nii rijijieein techu inara netonai inae Jesocurisito o aina cuaain rauhi caje nichoteeichene jaun, inae inara aina cha chana nainene nii rauhi. Nitohaneeinte inae nii o caje ichanaai nenaai Jesocurisito raneein neeiche. Inae nitohanihane jaunte, jataain Cana Coaunera notaracaae rai jataain nelateinnein ne cana ichao. ⁵ Jaiti joareein cacha rijijieein naosatihajeein ichaohacachene banate, cana jaberoco aina cuaain baaso coacuhi baasohacha ichajeein nihacachene jaun, inae ohin nitajihacachene rai nihacachene coaratiha cana quene coinaacha nelateein nelu Moisesa rai rauhi. ⁶ Nete laen inae ena aitoha rauhine tonoraain naitoonjoaacha ichajeein nihacachene itajeein jianichaache.

Inae colane jianacoon neein, Cana Coauneraacha jerei ichajeein, rai Suujue tenojoi ichaonaa que ichaohacache, raujiaain inoanlu rauhi laenanohineein nena tonoraain ichaohacachene jianein.

Moisesa rai rauhi colane osa coitucuaacache.

⁷ Nitohanihane jaunna osa que cana saruhane coina nihalu rauhine que aitorichaache. Aihei, coatiha osa que cana saruhi Moisesa rai rauhi. Nihalu nii rauhine colane, coatiha “Naaonjoaite osa ne” naain coitucurihaanulu. Niheichu: “Jionriha chamute cachacha sirii jereein coaraain que necoelaaine,” naain biha nii rauhine colane, coatiha chabana nii coitucurihaaun. ⁸ Nete nii rauhi aina cuaain nelararajiaain, nechu itolere baaso coacuhin aca jerihane rijijieein ichacaaunne coina canu sarue nii osa. Nii rauhi colane nerihei naosateein nihane coitucuhin nei. ⁹ Nii jaunna jaiti neniha rauhine jana, “Caohachaainne ichaaon,” narejetoonlu. Nete, inae niha nii rauhine aina cuaain canu ichao coaraacaaunne jana, ohin nitajenaanein niha canu ichaone coitucuuunlu. ¹⁰⁻¹¹ Nitohaneente, canu rai ichaonaa telanaala, ohin nitajihanune coina, cache itajera rai canu te osa, nii rauhi aina cuaain nelararajiaain canu coritaain canu itajihane coina.

¹² Nii inara rai aitocooaunne rijijieente, nii rauhi leinjiin acaneein ne. Chaen nii rauhi naitoonjoante casajenelanaala jataain caohachaneein nena ne. ¹³ Nitohanihane jaunna, nii caohacha ichara canu ichao itajeriha. Coatiha aihei. Nii osa te, esinae rauhijiriin osa nihane coaratiha canu quene coina caohachaneein nena rauhi aina cuaain canu atinaain canu itajelu. Nitohaneente jataain banejelanaala baasoniha naosateanaane coitucuerate canu que nii rauhi.

¹⁴ Raotojoeente Cana Coaunera tenojoineein niha niicha tei rauhine coitucuhacache niqui, nete canu jaberoco, osa letononeein nihanune jaun, itolere bana baaso ichaaun. ¹⁵ Chanuchaainti nitohaneein neeun. Coatiha canuhacha ichai coitucuhin ichahaaun. Nena laen, enaacha canuhacha ichana nainihei ichaaun. ¹⁶ Nii canuhacha ichana jerihei ichacaaunnena laen, aina cuaain jataain caohacha icharaniha nii rauhine coitucureeun. ¹⁷ Nitohanihane coatiha canu rajjenihane ichahaaun, canu jaberoco cuhane nena osate nii ichae. ¹⁸ Nii joaenreein cache rijijieein osaaotohanune jaunte, canu jaberoco cuhane neniha caohachane jaun, caohacha ichana jerichaaunne nihanatiin ichana nainesineeun. ¹⁹ Nii jaunne caohacha canuhacha ichana jerei ichaelanaala, baaso canuhacha ichana jerihei ichaaun. ²⁰ Nitohaneein canuhacha ichana jerihei ichacaaunne, coatiha canu inae nii ichahaaun. Nii osa canu suujueniha nenaate ichae. ²¹ Nii ainane caohacha ichana jerichaaunne nihanatiin, itolere bana baaso nejesinaacha ichacaaunne que inae naihaaun.

²² Canu suujua cuhanena niqui Cana Coaunera rai nii rauhi rautatoon. ²³ Nete canu suujua cuhane ne canu rai caohacha coaaucaaaunne caohatera. Acate nii osa rai rauhineein canu suujua cuhane neein baaso ichacaaunne coina canu suujua sarueraneein ne.

²⁴ Cairichaaajoaanu nohane. Chajana nohane, nii canu suujua sirriha onaane caje, jelai caje canu suujua rocore. ²⁵ Cana Coaunera canuhacha coroajecte, rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain nainere, nii caje canu rocohin nihane. Nete jaiti joaereein cache rijijieein nihanune jaun,

jaiti canu roerohecae osa. Inae satononejeeine Cana Coaunera rai rauhi tonoraain nihanune coina aitoon.

8

Jeriha Cana Coaunera Suujuene rijijieein ichaohacachene

¹ Nitohanihane jaun coatiha inae caseteconeein neeururinaain leinjiinniji Jesocurisito cachaneein Aca jerihane rijijieein aina ichaonacaauru. ² Nitohaneente Cana Coaunera Suujue rai rauhi, Jesocurisito aina cuaain cana rai ichaonaa tera, cana atinaain cana itajihane rai niha osa rai rauhine caje cana rocoeraneein ne. ³ Rai nichaohacha sacuhin satiin osaaotooruha cachaaurune jaun acaauru aina cha ichana naineniha Moisesa rai Cana Coaunera tenojoin rauhine janate, Cana Coaunera laen nii Moisesa rai rauhicha ichana nainesiheilu ichaelu. Nii icharaanu quete leinjiin cacha rijijieein nenea rai Calaohi letoaain nelu Cana Coaunera. Nitohaneente turuhin joanreein cacha osaaona rijijieein, satiin cana osa amuritiin coreniha ohelu cana amute cacha rijijieein Jesocurisito. ⁴ Nitohaneente ichaelu Cana Coaunera, satiin cana nii aitoha rauhine rijijieein tonoraain nihacachene, joareein cacha rijijieein naosatihajeein ichaohacachene jianein, jeriha rai Suujuene rijijieein ichaonaa coina.

⁵ Joareein cacha osaaona rijijieein ichaonacaauru cachaaurute, joareein suujua letonohacha ichajeein queecha coacuhin ichaaore. Nete laen jeriha Cana Coaunera Suujuene rijijieein ichaonacaauru, Cana Coaunera Suujue jerenohicha que coacuhin ichaaore. ⁶ Nechu jeriha cana suujuane rijijieein coaaucaanete, ohin nitajihacane coina aihaca. Nete jeriha Cana Coaunera Suujuene rijijieein coaaucaane laen, jataain raotojoein ichaonaanaja que ichaohacane coina aihacache. ⁷ Nii jeriha suujuane rijijieein coacuhin ichaonacaauru cachaaurute, Cana Coaunera que nejeratanaaneein ichaaore, jeriha rai Suujuene rijijieein nenea jerelanaala, niheichu tonorana jerecurenihane jaun. ⁸ Nii jaun jeriha osane rijijieein coacuhin ichaonacaauru cachaaurute, Cana Coauneraacha jerei ichana nainecurene.

⁹ Nete laen inara, nitohanein coacuhin ichoaelanaala, inae jeriha Cana Coaunera Suujuene rijijieein coacuhin ichaohiche. Aihachu esinae rauhijiriin inara suujueniha niha Cana Coaunera Suujuene. Suujueniha Jesocurisito Suujue sirilanaala nenea cacha, coatiha Jesocurisito cachanihei. ¹⁰ Nete inara suujueniha niha Jesocurisito Suujuene, inara rai ichaonaa tiha aicheein Cana Coaunera, inara osa coreniha inae ohin nitajeeichene rai neeichene jana, nii caje inara ichoterateein nihalune jaun. ¹¹ Nitohanein inara suujueniha ichaoha nii o caje Jesocurisito ichateralu Cana Coaunera Suujuenete, nii jeelai Jesocurisito ichateralu ohin nitajeeichene rai neeichene caje inara ichatein inara rai ena nenea ichaonaa tereein nii Cana Coaunera Suujue inara suujueniha nenea.

¹² Aihane jaun coatiha cana letoaa cana suujuane rijijieein, leeochoaauru osaaonaneein nenacaauru cachaauru ichao rijijieein ichaohacachene coina letononeein nihaacacheta canejeraauru. ¹³ Nitohanein osaaona cacha rijijieein coacuhin ichaohichenete, ohichene bana nitajeriquicheein. Nete laen Cana Coaunera Suujue aina cuaain, nii baaso inaraacha coacuhi baaso itajeeichene, nitajenaacharanejein nenea ichaonaa que ichaoriquicheein.

¹⁴ Jeriha Cana Coaunera Suujuene rijijieein naitoonjoa ichajeein ichaonacaaurute, satiin Cana Coaunera calaohineein neure. ¹⁵ Nii Cana Coaunera Suujue inaraacha ranojoin coatiha coasinacai nihei, osa rene coaiten cacha amaaranenihane jaun. Acate esinae rauhijiriin Cana Coaunera Suujueneein rai calaohineein inara terane. Nii rai Suujue canaacha rai aina cuaainte, Cana Coaunera coaaucaachene nainein, “Ofa” naain coaaucaache. ¹⁶ Nii jeelai Cana Coaunera Suujuete, cana suujue aina jiniiquiin ne, inae Cana Coaunera calaohineein nihacachene bihacachene coina. ¹⁷ Nitohaneein rai calaohineein nihacachene jaunte, nii cana que niicha banihatei naitoonjoalu raeraneein nerichaacheein. Niite Jesocurisito aina jiniiquiin rarichaacheein, esinae rauhijiriin rai Cojoanonaa que nihacachene coreniha necairichaacachene.

Rai Cojoanonaa que turuhenenu

¹⁸ Coatiha cha nihei, cau caa ena necairichaecaachene jaan, cana rai caa baiha rai necaohacha niicha teeni aina teein coaracaane. ¹⁹ Itolere Cana Coaunera coaunanojoinurute, coitucueratenojoinecuruha Cana Coaunera calaohineein nenacaarune que turuhane luhecaain cohaje. ²⁰⁻²¹ Nitohanihalu cana necoaauna, coaunanojineein nihalune baiha cojiotanohineein nihalune jaun. Coatiha sujuua caje coaunein aca jerihane jaun nitohanein niheilu. Cana Coaunera nitohanein ichaane jaunte ailu. Nete osa que nesaruhin necairichanaa tabai que ichaohane caje mitanojoinerichaaaine cohaje itolere bana, jataain necaohachaaain jianacoon tenojoinecuruha Cana Coaunera calaohineein nenacaaurune que nena nainiha acaentonaine coina. ²² Nitohaneinte necairichaa canaanai cuna aina nebane rijijieein, enanetojoein necairichaeca nii Cana Coaunera coaunanojohine coitucuhacache. ²³ Coatiha acaacha necairichaa. Cana rai niicha teeni ajiinchateranu que, rai Suujue tiha cana rai Cana Coaunerane saijieeinte, cananetonai necairichaacache. Nitohaneinte, Cana jaberoco netonai jataain mainajeein necairichae, inae rai calaohineein cana raain, ena nena cana jaberoco tiha Cana Coaunerane que turuhane cohajeein. ²⁴ Nii canaacha cohajei coreni-hate, ichoteratenojohineein nihacache. Inae nii canaacha cohajei coaracaachene jananihane, coatiha inae coharihaacache. ²⁵ Nete nii Canaacha cohajei coaraenihacache jaitine jaun, itolere bana cana suujua corelanaala neein cohacaachene caohachae.

²⁶ Nii rijijieein techu, necairichaacachene nihanatiin, nii cana necairichanaja que cana coroatajane Cana Coaunera Suujue. Cana Coaunera bajaacachene nihanatiin, coatiha inaain bajahaacache. Nete nii rai Suujue cana rai niicha tei, cana rai Cana Coaunera bajae, canaacha coitucuhi erenaa cuhaane. ²⁷ Nete itolere cachaauru suujua coitucueranein nihane jaun, caje nii rai Suujue bajanojoi coitucue Cana Coaunera, nii Cana Coaunera jerihane rijijieein niicha ichaneni bajanaa jerecuruha cachaaurune rijijieein bajaane jaun.

Itolere laraajihia nocoetonacaauru amuritoeraneinte nihacache.

²⁸ Chaentechu rai cachaneein belaichaneein nenacaauru rai, inae nitohanein ichaane coina coaausihalune rijijieein, itolere caohacha icharanein niha Cana Coaunerane coitucuhacache. ²⁹ Inae nii ajiniha caje coaunein niicha coitucuurite, rai nejeranein tein raelu rai calaohi Jesocurisito, tabaauru rai nocoalanein, tabaauru bainein, naaonjoaain neeuruhane jana, Aca caaauru inananeein nihane coina.

³⁰ Nii nunuhe caje coaauneein niicha ranojoneein neenihurune maa-jeinte cotijaain, niicha ichai ujuaihoneein neeuruhane caje jianacoon mitanajaan rai Cojoanonaa que neeuruhane coina tenajaen.

³¹ Tonarihacache jana nii que. Nitohaneein cana cocoaeratera neein niha Cana Coaunerane jaun, nerinaain chuni cana inasina nainera.

³² Cana coreniha oha rai Calaohine coina Cana caje chunaelanaala teein nihalune jaunte, nii amurijiriin rai Calaohi rai niicha teeni tereein, Calaohi aina jiniiqui raacachene coina. ³³ Nii jaun nerinaain chuni Cana Coauneraacha janijiin niicha ranojoinunru colurujuenaa nainera, Cana Coaunera inae cha ujuaihoneein neurenihane que aitiin jianacoon tenajaane jaun. ³⁴ Chajana acaauru casetecareein. Jesocurisitote cana coreniha ohin, nii caje ichanaain ena Cana Coaunera raotono nichajai que neein, cana coreniha bajaebajaje. ³⁵ Cha cana belaitoha Jesocurisitote jaan caje cana rocohin nere. Necairichanaa, caaintati ichaonaa que ichaohin, arinojoneein, mijitena, cajione que latejiojiriin, onaa coasina, naaonjoaihunnina cana belaitoa Jesocurisitote jaan caje cana rocohin neraha. ³⁶ Nii que:

“Ii corenihane saatiin ohacaanune coina jatoroaain nihacaanu. Carenero sooruhane coina soera rene amaauruhane rijjijeeinte canacaanu teure,”
naain ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha cuhane.

³⁷ Nete nitohanihane saijieein, nii cana belaitora aina cuaain, itolere-neein nii cana amuritora amuritiin nihacache. ³⁸⁻³⁹ Nii jaunna nenerihani nii cana belaitoha Cana Coaunerane jaan caje, cana rocoerane esenetaaun. Onaa, ichaonaa, aanjeraauru, moconajaera letonocuru, ena nena, cabaiha neenihu, dede, chauratane, leochaauru Cana Coaunera coaunanojoneein nenacaauru, naaonjoaihunri nainecurinaain, cana belaitoha Cana Coaunerane caje cana rocooruhane. Niite cana que coarateein coitucuerate Cana Coaunera, rai Calaohi cana Curuaanaa Jesocurisito aina cuaain.

9

Israelitacuru janijiinte raelu Cana Coaunera.

¹ Jesocurisito esenetaeraneein nihanune jaunne, inara que asilanaala esinae rauhijiriin caa aitoon. Coatiha nohaniha aitohaaun. Nii ichoae tacaainte, Cana Coaunera Suujue coitucueratenojoneein, esinae rauhijiriin nohanelanaala aitocooaunne coitucue canu suujua. ² Jataaine itolere bana inaderaaun. Itolere banate jataain cunae casuujua. ³ Canu araineein nenacaauru corenihane caseteconein nena jereun, jelaiteein Jesocurisito colane, nii coreniha nichotena nainecuruhane coina niqui. ⁴ Acaaurute niqui Israeli nefoerateneein neeuruhane jaun, rai calaohineein nena rijjijeein neeuruhane coina ranajae Cana Coaunera. Aca techu rai necaohacha jana acaauru aina neein, acaauru rai tonoraain neeuruhane coina Moisesa rai rauhi tein, ita taojiaain corojeein neeuruhane coina aitiin, cana rai niicha teenine maajein belu. ⁵ Acaaurute cana foerateeurera inamaconein neeurelu. Acaauru caje nenaaneeinte cacha neein turuelu Mesihasi jeelai itolere Coaunera-neein nena. Itolere bana acanihane coroaecuruhine satiin cachaauru. Nitohanemiin.

⁶ Coatiha Israeli rai ichaane coina naitoonjoan aninoaa Cana Coaunerane jaun, nitohaneein caseteco coaracuruhane rai neeuruhi nii

Isaraeli inamaconeein nenacaauru. Esinae rauhijiriin Isaraeli inamaconeein neureniha tabaaurune jaunte aihure. ⁷ Niheichu, Abaraau inamaconeein nenacaaru nihanatiin, coatiha Abaraau inamaco esine-neei neuruhi tabaauru. Nii quete: “Ii inamaco esineneei neenihurute, Isacaacha caje nefoeratenaa neein neeurureein,” naain Abaraau rai belu Cana Coaunera. ⁸ Niite chuni Cana Coaunera calaohineein nena naineniha nechu rai lauri coreniha cachane coitucuerate cana que. Nii cana rai niicha teeni bihane esenetaain coreniha rai calaohineein nenacaarute laen esinae rauhijiriin rai calaohi esine neein coitucuno-joineein neure. ⁹ Nii cointate: “Enene rijju nacoauneein turuhanune janate, inae canaanai siricheein ii comasai Sara,” naain Abaraau rai niicha ichaneni belu Cana Coaunera.

¹⁰ Nete acaachanejene. Coaracuche nachuhinti coroatajaain, Rebeca aina cana foeratera Isacaacha sirii rai calaohichuru, nii Isacaacha que inacaain neuruhalu niquine. ¹¹⁻¹³ Nete jaiti nejanoa que telanaala, niheichu jaiti baaso aina caohacha ichaain neurenihane jana: “Rai inanate rai nocoala cachaneein nereein,” naain acaauru neba Rebeca rai bihalu Cana Coaunerane rijijieein neurelu. Nitohanerichainne que techu: “Jacoboacha belainne Esao coiintereeni,” naain ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha cuhane. Nitohaneinte inae nunuhe caje coauneein coacuhin, chatohanei ichaa cachane nihanatiin, niicha ichai coitucuhi rijijieein, niicha janijiin raain nihane cointa aitohalune nainaelu Cana Coaunera.

¹⁴ Nitohanihane jaunna casajenetiin baaso icharaniha Cana Coaunera berichaache. Aihei. Coatiha niritiin erenaa nainihaacache. ¹⁵ Nitohanihane cointate: “Canu suujua acatena jerichaaunne jaan quena casuujua acatereunni. Chaen nechu cairichaaajoaain canuhacha coaana jerei, cairichaa-joaain coarareunni,”

naain Moisesa rai belu Cana Coaunera. ¹⁶ Aihane jaun raa Cana Coaunerane cointa chatohanineein nena jeriha cachane nihanatiin coatiha cha que nelatihei, cairichaaajoaain niicha coaraaicha raa Cana Coaunerane jaun. ¹⁷ Nitohanihane jaunte, Egipto curuaanaa rai: “Canune curuaanaaneein ii teeunlu, ii que canuhacha ichana nainei icha-caaunne, canuneein nihanune coitucuruha satiin chauratane sacutaain nenacaauru cachaaurune cointa,” naalu Cana Coaunerane jaan, laenanohineein ne rai Quiricha Inoansi cuhane. ¹⁸ Nitohaneinte cairichaaajoaain niicha coarana jerei cairichaaajoaain coarae Cana Coaunera. Jerichanejein techu cairichaaajoaain niicha coarana jerihei coaraene cairichaaajoaain.

¹⁹ Nete chunocoha nainere: “Nitohanihane cha corenihana jana cha ujuaihoneein cacha tere Cana Coaunera, niicha jerei ichaane jana, niha rai nii caohatein neine coaalanaala,” naain bajaane. ²⁰ Chaneeina nereei ii, Cana Coauneraacha ichai que ereeine cointa. Coaraa-nachuhinti atane codarajoe jaera rai: “Chanuna catohaneein canu coaunaa nenei,” naain jaera caje bajanaa naineriha. ²¹ Nii atane caje darohe janaa inaerate, aca ichana jerihane rijijieein ichana naine. Nii jeelai atane cajete naine jataain rai nelateineein neeni, chaen raujiaain rai nelateneni, naaonjoaain ichana naine.

²² Nechu cacha casetecana nainihane coitucuruhanane cointate, niicha ichana nainei coarateein, niicha casetecanohineein nitaje rai nenacaauru abaantaain cohanajae Cana Coaunera. ²³ Nii aina cuainta

cairichaaajoaain cana coaraane jaun, jataain rai necaohacha coitucuhin nihacachene coina, inae nii ajiniha cana rai rucuhesihalune jaun, cana netonai rai necaohacha sirichaneein nihacache. ²⁴ Nitohanihane jaunte tabaauru Jorioocuru caje, tabaauru Jorioniheichuru caje, naonjoaain neinichaachene cotijiaain raain ne Cana Coaunera. ²⁵ Nii quete,

“Canu cachanelanaala nenacaaurune,
inae canu cachaneein teein ranajareeunni.
Canuhacha belainohinelanaala nenacaaurune,
inae canuhacha belaaaneein teein
belaicheeunni.

²⁶ Jerichanejeein techu, taolu
‘Coatiha inara,
canu cacha niheeiche,’
naa Cana Coaunerane jaaun nenacaauru raite,
‘Ichaonaa Cana Coaunera calaohineein neeure,’
naaurureein,”
naain laenaclu rai Quiricha cuhane *profeta* Osiasi.

²⁷ Isaihasi netonai techu Isaraelitacuru que:
“Cucuana cuhane nenaacarene catuneji jeeoneeite niqui nefaaurureein Isaraelitacuru. Nete acaauru cautecuruhacha, corootajajeein ichoteratenojooineein neeurureein,
²⁸ inae nii aitohalune rijijieein, satiin chauratane sacutaain naitoonjoa icharihani Cana Coaunerane jaun,”
naain belu Isaihasi.

²⁹ Nii ajiniha techu:
“Nirijieein cana foerateracuru coarajeein nihalu Cana Coaunerane colanete, aihalu Comora aina Sodoma cocoaichacurune rijijieein nerichaache,”
naain aitelu Isaihasi.

Jorioocuru aina ena nena Cana Coaunera Ere

³⁰ Tonarihacache jana nii que. Cana Coaunerate esenetaauruha Jorioniheichurune coreniha ichoteratenaajain nelu, nitohaneein nichoteeuruhane coacuelanaala neeuruhane jana. ³¹ Nete laen Isaraelitacuru, Moisesa rai rauhi tonoraain nichotenaa coacuruhane saijieein nainesihurene, nii aitoha rauhine jitariin tonorasihurenihane jaun. ³² Chanuna nichotenaa nainecurene. Esenetaauruhane coreniha nichotenaa nainecuruhane esenetaelanaala, niicha ichai coreniha nichotenaa coaacuruhane jaun. Nii jaunte nii lacurocuruhane coina tenojoi ajeri que lacurocure.

³³ “Leeinjiin ajerine teeun Sioon. Nii ajeri quete lacuroha cuurureein cachaauru.
Nii jaunte nii ajeri que jaaequiin nena jaoleneein nenereein,”
naain Jesoso que aitiin laenanohineein ne Cana Coaunera Quiricha cuhane.

10

¹ Canejeraauru, nichotena nainecuruha Israelitacurune coinane, acaauru que jataain coacuhin Cana Coaunera bajaranajacoon. ² Jataainte niqúi jeriha Cana Coaunerane rijijieein nenea jerecure. Nete esinae rauhijiriin coitucuhin aihurenihane jaun nainecurene. ³ Cacha ichoterateraneein niha Cana Coaunerane coitucuhin esenetaaurenihane jaunte, niicha letoai esenetana coacuelanaala, rai suujua letonohacha sacuure raajenihane nichotena coacuhin. ⁴ Nii rauhi aitoonjoante nelatelu turuhalu Jesocurisitone que tiaajeein. Cajé coauneente laen nechú Jesocurisito queecha jaequiin esenetaauruhane coreniha niicha ichai ujuaihoneein neeuruhane cajé couluunojoneein neure satiin esenetaeraauru.

⁵ Niha bei rauhi tonoraain nihane coreniha nichotena coacuhin nei raite: “Leinjiiniji cautijaelanaala caa rauhi tonoraain ichoai cachate, coreniha nichotereein,” naain laenaelu Moisesa. ⁶ Nete laen nii esenetaauruhane coreniha couluunojoneein nihane coina aitiin, “Cha inicheein dedeeu, cajé Jesocurisito fauhane coina,” coa naain coaacache. ⁷ Niheichu, “Cha onacaauru rene faureein ucuun Jesocurisito inaane coina,” coa naain coaacache. ⁸ “Nii erenaate inae ii rohan neein ii suujua, ii ujuaae, naaonjoaainunri cuhane ne,” naain ne laenanohineein. Caa erenaate esenetaain nenacaauru rai beratenojoneein nenea ne. Nii quene caa inara relaacaanu. ⁹ Aihane jaun, cana Curuaanaa niha Jesocurisitone coitucuhin que ereerejeein, ii suujua aina cuaritaain o cajé ichtihalu Cana Coaunerane esenetaainete nichoteriquin. ¹⁰ Nitohaneente, cana suujua aina cuaritaain esenetaain nihacache, couluunojoneein canaacha ichai ujuaihoneein nenea cajé nichoteein nihacachene coina. Jana cana ujuaate Jesocurisito coitucuhin inae nichoterichaacheeinne jaan beraneein ne.

¹¹ Cana Coaunera Quiricha cuhanete: “Esinae rauhijiriin icharihanane esenetaain acaacha cohajeein nenea, coatiha inacojoeein airinaain,” naain ne laenanohineein. ¹² Coatiha nejelau cachaneein neuruhi Jorioocuru aina Jorioniheichuru, leinjiin Curuaanaa- satiin acaauru Curuaanaa neein- cajé acaauruhacha bajai teraneein nihane jaun. ¹³ Nii coinante: “Cana Curuaanaa coitucuhin que ereerejeein ichaonacaaurute nichoteeurureein,” naain aitelu. ¹⁴ Chasiina que ereereena nainecurure, coitucuhin esenetaauruhane coalanaala. Niheichu coitucuhin esenetana nainecuruhi, que acaauru rai ereein nei aonacurenihane jaun. Niheichu aonana nainecuruhi neniha acaauru rai beratenojoi berane jaun. ¹⁵ Chasiina nere acaauru rai bera, niha acaauru coroatajaneein acaauru letoeranune coalanaala. “Jataainte caohate cana rene turuuruha Ena nenea ichaonaa tera Jesocurisito que erena turuaaurerane,” naain niha Cana Coaunera Quiricha cuhanene rijijieein.

¹⁶ Nete satiinelanaa tabaaauruhacha, ichoteratenojoneein neerurichaine coina beratenojoin esenetaaure. Nii quete: “Curuaana, cha ii beratenojoi canuhacha beebejei esenetae,” naelu Isaihasi. ¹⁷ Nii jaunte, nii canaacha aonai cajé unaaneein ne nii canaacha esenetai. Jana nii canaacha aonaite, Jesocurisito que aitiin beratenojoi ne. ¹⁸ Nena canu aitoon, acaauru rai beratenojoi aonacurenihane jaunna esenetaaurenihane. Aihei jerihane, aonacuruhane saiijieente esenetaaurene. Nii que te aitiin:
“Chauratane sacutaainte

amuhemujueein que ereerecure.

Nii jaunte itolereenein

chauratane sacutaain nenacaauru rene turuhe
nii erenaa,”

naain laenanohineein nelu Cana Coaunera Quiricha cuhane. ¹⁹ Nii que
jaiti nainacurenihane jaunnacha esenetaaureniha Isaraelitacuru. Aihei
jerihane, nainacuruhanete ne. Jauriaanejeein acaauru rai:

“Canu cachanelanaala nenacaauru que

necoelaichene coinane,

acaauru aina canuhacha ichaneni ichaain,

cha coitucunaa jerelanaala nenacaauru aina

nejerateichene coina ichareeunni,”

naain beratihane acaauru rai Cana Coaunerane jaun belu Moisesa. ²⁰ Nii
baihate:

“Chabana canu aina nena coacuelanaala nenacaaurute,

canu aina neeurureein.

Chaen nech

canu coitucunaa coacuelanaala nenacaauru quene

necoitucueratereunni”

naain,

²¹ “Itolere banane

erenaa tonoraelanaala

nechu aansainein nenacaauru cachaauru

cotijiaain cohajeeun,”

naa Isaraelitacuru nichaanune que Cana Coaunerane belu Isaihasi.

11

Janijiin ranojoin nihalu Isaraelitacurune

¹ Nii quene canu aitoon. Rai cachaneein nenacaauru que jaolec-
hane jaunnacha aitoaha Cana Coaunera. Coatiha aihei. Canuhetonaine
Isaraelita neeun, Abaraaun ichoala Beenjamiin lauri caje nefoerate-
naa nichaaunne jaun. ² Inoaenlu caje coauneente rai cachaneein
neuruha Isaraelitacurune coina ranajaain nelu Cana Coaunera. Nii
jaun coatiha ena acaauru que jaolecchin nihei. Tana rai Quiricha
inoaensi cuhane Isaraelitacuru que: ³ “Cana Coaunera, ichei *profetacuru*
sohin jaohinte ichei rorihuru- *altar* ranuusiin itajeure. Leinjiin
canuhachane jaiti ichaaojeeun. Canune maajeente inae sohin jaonaa
jerecure,” naain Cana Coaunera bajaa Irihasine laenanohineein ni-
hane coitucuhichene. ⁴ Nete niritohane jana: “Inae acaauru chosi
Baal coroaajelanaala, caainsi oaraancaneein nenacaauru cachaauru jelai
tihanu canu cachanu que,” naain tonorae Cana Coaunera. ⁵ Nii riji-
jieeein techu, ena corootajajeeincha neure Isaraelitacuru nichaanune
cautecuru, cairichaaajoaauruhane jaun acaauru belaiha janijiin rana-
jaa Cana Coaunerane jaun. ⁶ Nitohaneein acaauru belaiha acaauru raa
Cana Coaunerane jaun, coatiha rai caohacha ichacuruhane coreniha
ranajaain nihei Cana Coaunera. Caohacha ichacuruhane coreniha rano-
joinecuruhane, coatiha chanerihai cana belaitohane jaan cana rai Cana
Coauneraacha tei.

⁷ Nii jaunte nirijieein rai suujua letonohacha ichajeein nichotenaa
coaauruhane jaun, nichoteeurenereein Isaraelitacuru. Nete laen jani-
jiin Cana Coaunera ranojoneein nenacaauru nichoteeureein. Jana

leeochaaurute suujua letonohacha ichajeein neeuruhane jaun nichotena nainecurene. ⁸ Cana Coaunera Quiricha cuhane:

“Cana Coaunerate

niicha ichai coitucunaa
nainecurenihane coina ichae.

Nii jaunte enanetjoojein

cha coitucunaa nainelanaala neeure,

nechu cha coarana nainecurenihane jaan que

acaauru nota teein,

cha aonana nainecurenihane jaan que

acaauru irichotihane jaun,”

naain laenanohineein nihane rijijieeinte aihure. ⁹ Rabiri netonai techu:

“Ita taojiaain lenone jaain,

lenonecuruhane jaan baaso ichaain

osa que nesarucuruhane jaaneein neeinete

caseteco coaracurumiin.

¹⁰ Acaauru nota nihanatiin conoeneeinete,

cha coarana nainelanaala

baaso ichaain neeuruhane,

chabana satonohelanaala

caseteco coaracurumiin,”

naain aitelu.

Nichoteeuruha Jorionihechurune jaan

¹¹ Canune aitoon. Nitohaneein baaso ichaain inae casetecanohineein neeuruhane jaunacha, inae caohachanainejeein jaoleneein neeuruha Jorioocuru. Aihei, coatiha caohacha nainejeein jaoleneein neeuruhi. Nenacaaen tejian erenaa tonoraureniha Jorioocurune aina cuaain, inae ichoteretenjoineein neeureein Jorioniheichuru netonai. Nitohaneein inae ichoteratenjoineein neeuruhane coaracuruhane banate, acaauru que necoelaihurureein Isaraelita nichaaunne laurichuru.

¹² Aihane jaun baaso ichaain caseteco coaracuruha Jorioocurune, Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru Jorioniheichuru rai caohacha ichaa aihuruhane jaan cajete, jataain nii amurijiriin caohacha icharichaaain, inae nacoaunneein Jorioocuru raane bana Cana Coaunere coitucuhacache.

¹³ Nena laen canu, inara Jorionelanaala neiniquichene rai erenaa jereun coitucuhichene coina. Nii cointate inara Jorionelanaala neiniquichene rene caletoaain nelu Cana Coaunera. Nii jaunna jataain inara aina neein, jataain corajeein canu amihaneeon ichana jereun,

¹⁴ inara que necoelaain, canu foeratera caje nenacaauru tabaauru netonai nichotena nainecuruhane coina. ¹⁵ Nii ranojoinelanaala neeuruha Jorioocurune coreenraniha, inae Cana Coaunera que nejeratena rijijieein neuru caje, ranojoein Cana Coaunera aina raotojoein neeuruha Jorioniheichurune jaunte, nii amurijiriin ranojoein nena nainecure Jorioocuru. Nii jaunte ohin nitaje rai neuru caje inae nacoaunneein ichaohin sanaacharanejeein nena que ichaaoe.

¹⁶ Coaracuche nachuhinti, coliha caje ichoaichaniha ichanohi faan, jelaiteein Cana Coaunera que banijiaain nihane jaun, satiin nii coliha netonai que banijiaineein nihane. Nii rijijieein techu leinjiin enuha cojoaisi Cana Coaunera que banijiaain nihane, rai nuncuru netonai que banijiaineein ne.

¹⁷ Charijieein teeinti toroonjoan nujan sauriin cuhane limoon uune temuhacane, rai nujan que nujuaain nena rijijieein inacae nii limoon. Nii rijijieein techu, inara Jorioniheichuru nequichene nii limoon uune rijijieein neeichene jana, Joriocuru nii inara nujan toroonjoan nujan rijijieein neeure. Nitohaneeinte nii toroonjoan uune sauhin jaohin, inara Jorioniheichuru nequichene nii limoon uune rijijieein nii toroonjoan nujan necuruha nii Joriocurune jaun, acaauru que temuratenojoneein neeiche. ¹⁸ Aihane jaun jiaonriha uune sauhin jaonojoneein nena coreenraneein neeine jaun, nii uune esineneein neinichaanune amurijiriin nena coahin nihache. Jiaonriha rai nujan esine neein neinichaanune cuhane teein temunojoneein neeichene baitiquichene.

¹⁹ Nete, “Aiha niqui. Nete nii jauriaanejeein uune neein nenacaauru sauhi jaohin, canu temuurelu coreenraniha,” nariquiin. ²⁰ Nete esenetaenihacaanune jaun, sauhin jaonojoin rijijieein nihacaanune jana, inara esenetaaichene jaun canacaanu coreenraniha ranojoneein neeiche. Aihane jaun jiaonriha niique necohasitaain neeichene. Necohasitanaa coacuelanaala casiin neeichenete caohachae. ²¹ Nii, rai nune esineneein nihacaanune saijieein jaonojoneein nihacaanulune jaun techu nii amurijiriin inara que suujua acatena nainenereein baaso ichaquichene Cana Coaunera. ²² Aonacuche. Jataainte caohachaneje Cana Coaunera. Nete laen suujua letonohacha ichaa cachane abaantaene. Nitohaneein naitoonjoa esenetaauruhi casetecaa natiinte inara raain nelu. Nete laen inara belaiha inara raain nihalune rijijieein ichaohichene caohachae, inara netonai sauhin jaonojoneein neeichene coataa. ²³ Jorionichaanune netonaite, esenetaenihacaanune jianein inae nacoaunein esenetaacaanune, jelaiha nune que tenojoinerichaanuhi, niicha ichana nainei ichaain, jelaiha canacaanu temurichaanin Cana Coaunerane jaun. ²⁴ Coaracuche nachuhinti inara Jorionelanaala neiniquichene, limoon uune rijijieein neeichene saijieein temunojoneein neeiche, nii toroonjoan uune esine neein neinichaanune coreenraniha tenojoneein ne. Nii jaun techu Jorionichaanune inara amurijiriin nacoaunein jelaiha nii rai nujua esine que teein temunojoneein nena nainerichaanuhi.

Satonniha ichoteratenojoneein neeururichaanin Isaraelitacurune

²⁵ Canejeraauru, Cana Coauneracha ichaneni asinojoneein nena coitucuhichenena jereun, nabana cha coitucuera niha nocoetiin neeichene coataa. Isaraelitacurute baaso ichacuruhane jaun, Cana Coaunera que nejeratenaanein jaoleneein neeurelu, satiin Isaraelitanelanaala nenacaauru netonai ranojoneein neeuruhane que tiaajoaain. ²⁶ Inae satiin ranojoneein neeuruha Isaraelitanelanaala nenacaaurune janate, satiin ichoteratenojoiniha cuurureein Isaraelitacuru. Cana Coaunera Quiricha cuhane:

“Sioon jelai cajete ureein
jianacoon cache mitaeranu.
Baaso ichajeein niha Jacobone cajete,
nii baaso rocoreein caje.

²⁷ Nitohaneeinne
acaauru aina caitoonjoan
canuhacha ichaneni ichareeuni,
inae acaauru osa caje jianacoon tenajaanune bana,”

naain nii coina ne laenanohineein.

²⁸ Nete beratenojoi niha ichoteratenojineein neeururichaaain cachaaurune aina cuaain, Cana Coaunera que nejeratena neein neeure Jorioocuru, inara ichoaichaniha coitucunaa nainequichene teranu que. Nete enanetojoein cairichaaajoaain acaauru coarae Cana Coaunera, acaauru foerateracuru janijiin raalune jaun. ²⁹ Coatiha cana rai niicha teeni ruluhin nihei Cana Coaunera. Niheichu janijiin niicha raauri que jaoleconaa nainihei. ³⁰ Jauriaalute inara netonai Cana Coaunera ere esenetaain tonoraelanaala neeichelu. Nete nere tonorana jerecureniha Jorioocurune jaun, inae enene cairichaaajoaain inara coarae Cana Coaunera. ³¹ Nii jauriaalu nere esenetaain tonoraelanaala neeichelune rijijieeinte, enene nere esenetaain tonoraelanaala neeure Jorioocuru, nechu cairichaaajoaain inara coaraain nihalune rijijieein, ena cairichaaajoaain acaauru netonai coaraa Cana Coaunerane coina. ³² Cana Coaunerate nitohaneein ita rijijieein nere tonoraeniha cachane coina ichae, ita rijijieein jiniiquiin cairichaaajoaain cacha coaraain nihane coina.

³³ Jataainte banejelanaala caohacha icharaneein, itolere ichara neein, cha coitucueraneein ne Cana Coaunera. Coatiha nihei chuni, niicha coacui aina niicha ichaneni coitucuhin beranu. ³⁴ Nii jaun, “Cha Cana Coaunera suujua coitucue. Cha sujuatena nainere. ³⁵ Cha rai cha teein nelu rai cainaain nihane coina,” ³⁶ Itolere Cana Coaunera caje unaa neein ne, niicha coaunanojineein nihane jaun. Nii jaunte satiin itolere rainein neeure.

Itolere bana coroaenohineein neeine Cana Coaunera. Nitohanemiin.

12

Cana Coaunera que banijiaineein nena ichaonaa

¹ Canejeraauru inara raine aitoon. Jataain inara belaitoha Cana Coaunerane jaun, inara raajenihane rai inara ichao teeuche jelai teein que banijiaineein, rautaa Cana Coaunerane rijijieein. Niite laen jataain Cana Coauneraacha jereineein, rai caohacha neein ichariquicheein. ² Jiaonriha suujua cuhane coacuhin ichaoruha Cana Coaunera coitucuhichurune rijijieein, inae nenacaen coacuhin acaauru rijijieein ichaohichene. Nitohaneein ichaonaa coacuelanaala, inara suujua coreein ichaaochete, inara ichao coreein ichahin, Cana Coaunera jerenohineein, “Naaonjoainte caohachae. Naaonjoaite rautae Cana Coaunera. Caate esinae rauhijiriin caohacha ne,” naain coacuhin, caohacha nejesina coitucuhin ichajein ichaohiche.

³ Jataain cana belaitoha Cana Coaunerane jaun, canu cocoinaain caletoaain beratihane jaunna satiin inara rai aitoon, nabana leeochoaauru amurijiriin nena coacuhin niha chunine coataa. Aihane jaun jiaonriha esenetaaichene coreniha inara rai Cana Coauneraacha tei rerohin, cha coacuhin ichana jereein neeichene. ⁴ Charijieein teeinti cana ichao rai nelatihane coina araai lauriin nihacoae cana jaberoco que cana nerurujuana jaan. ⁵ Nii rijijieein techu arajii Jesocurisito esenetaeranichaachene, ita ichao que ichahin Jesocurisito aina cuaain leinjiin que jaberocoana rijijieein ita jaberoco que jaberocohin nihacache.

⁶ Nitohaneinte le cachanichaachene rai aca jerihane rijijieein tenaa jerihane jaancuru rai, lauri lauri canaacha ichaneni ichana nainena

jaanu teein ne Cana Coaunera. Aihane jaun, rai nere beraneein cana letoaa Cana Coaunerane esenetaacachene rijijieein coitucuhin icha-caachenete ne. ⁷ Leeochaauru coroatajanera neein nihachene coina, cana teein niha Cana Coaunerane, jerecuruhane rijijieein acaauru coroatajanichaachenete ne. Jana chunocoha, cacha relaeraneein nihane coina aca tiha Cana Coaunerane, leeocho ichana coacuelanaala acaacha ichamiin. ⁸ Jerichanejeein chu, chunocoha cacha suujua anihoaeraneein nihane coina tenojoinihane cacha suujua anihoaeraneein neeine leeocho ichana coacuelanaala. Chunocoha cha teein niha leeochoaauru raine, chunaelanaala teeine. Jana chunocoha cacha letoaeraneein nihane, coujuriu rai namihaneoneein nihane coitucuhin ichamiin. Cairicheihuru rai cha teeichene, tonajelanaala rachoojoein teuche.

Naaonjoaainte caohachae ichaoha Jesocurisito ranojoeinein nenaane

⁹ Ita que asilanaala jiniiquiin ita suujua rijijieein ita belaa'in neein, itolere baaso ichana coacuelanaala caohacha nejesinaacha ichacuche. ¹⁰ Jesocurisito aina cuaain ita nejeraneein neeichene coitucuhin, jiniiquiin ita belaa'in ita suujua rijijieein coacuhin, itaque inara suujua acateein ichaaoche.

¹¹ Nelararajiaain coiintelanaala corajeein inara suujua aina cuaritaain Cana Coaunera jerenohin ichacuche. ¹² Rachoojoein neeuche nii inaraacha cohajei coreniha. Chaen laraajiin neein necairichanaa abaantaain itolere bana Cana Coaunera bajaabajajeein ichaaoche.

¹³ Cha lateein neeuruha Cana Coaunera cachaneein nenacaaurune, inara raajenihane cha latera rijijieein acaauru coroatajanecuche. Inara rene turuhin niha cachane, raotojoein cotijiaain raauche.

¹⁴ Inara rohecaeraauru rai caohacha ichacuche. Jiaonriha, "Coaraain nainamiin," naain acaauru que ereeichene.

¹⁵ Rachoojoenacaauru aina rachoojoein, inaderaain chananacaauru aina inaderaain chanaauche.

¹⁶ Ita rijijieein coacuhin ichaaoche. Jiaonriha chuni amurijiriin nena coacuhin neeichene. Cairichaaerinojoeinein ichaonacaauru rijijieein ichaaoche. Jiaonriha leeochoaauru amurijiriin cha coitucueraneein nena coaauquichene.

¹⁷ Jiaonriha chuni inara rai baaso ichaain nihane, inara netonai rai baaso ichana coacuhi nihache. Nitohanena coacuelanaala satiin notaracaae, caohacha nejesina ichajeein ichaaoche. ¹⁸ Atiin leeochoaauru aina jiniiquiin raotojoein acaauru cotainaa coacuelanaala ichaaoche. ¹⁹ Canejeraauru, jiaonriha inara cairichaera cairichanaa coacuhin neeichene, Cana Coaunera, baaso ichaeraauru ichanohin coitucuhin casetecarichaa'ine jaun. Nii cointate rai Quiricha inoaensi cuhane:

"Canune baaso icharaauru coitucuhin casetecaa'in, caohacha icharaauru coretere'eeunni,"

naain aite Cana Coaunera. ²⁰ Aihane jaun iicha cotaairii mijitihane coroaateeu. Jana cocoirihane acau que cocoaerateeu. Aihute nocoejeein aonamiin. ²¹ Jiaonriha baaso nejesina coacuhin jeriha inara suujuane rijitoeinein neeichene. Nitohanein baaso ichaelanaala caohacha nejesina ichajeein baaso amuritooche.

13

¹ Satiin cocoainanohineein niha cocoainacaine jaun, satiin rai nere tonoraain aca jerihane rijijieein neeuche. Nihei chuni cocoainacai, Cana Coaunera tenojoinelanaala nei. Satiin cocoainacaihurite Cana Coaunera tenojoinieein cocoainanohineein neeure. ² Nii jaunte chunocoha cocoainacai ere tonoraelanaala nei, Cana Coaunera jerenohin tonoraenihane jaun aicheein. Chaen techu caseteco coaracurureein, nii nere tonoraauruhi, ³ caohacha icharaauru casetecaelanaala, baaso icharaauruhacha casetecaraneein niha cocoainacaine jaun. Aihane jaun ii casetecaa cocoainacaine coasiinne, baaso ichana coacuelanaala caohachaaain neeute, esinae rauhijiriin caohachaaain neeine coaramiin cocoainacaihuri, ⁴ acaauru jeriha Cana Coaunerane rijijieein, ii rai caohacha ichacuruhane coina neeuruhane jaun. Nete laen baaso ichaaain neeine, cocoainacai coasiinne ne, esinae rauhijiriin baaso ichara casetecaane coina teein niha Cana Coaunerane jaun. ⁵ Nii jaunte jeriha cocoainacaine rijijieein nere tonoraain ichaohacachene caohachae. Coatiha cana casetecaane coasihacha nihei. Caohachaaain cana suujua coaraain ichaohacachene cointe aihacache. ⁶ Nitohanihane jaunte cocoainacaihuri rai coriqui teein neeiche, Cana Coaunera jerenohineein leinjiin rai namihaneecha ichajeein neeuruhane jaun.

⁷ Le cachaauru nainein, inara caje acaaruhacha raaeni teeuche. Niha chatohanei inaraacha coretenenine rai coretecuche. Niha chatohanei, cobiereno rai inaraacha coreteneni *impoestone* coretecuche. Niha cacha inara suujua acatequichene jaaneeine que inara suujua acatecuche. Niha cacha inaraacha belainenine belaihucho.

⁸ Jiaonrihachu chuni que nerebetein neeichene. Nete laen jiniquii ita belaaichene caohachae. Chunocoha namute cacha belaaain ichoaite, aitoha Cana Coaunera rai rauhine rijijieein, inae ichaohane jaun aicheein. ⁹ Cana Coaunera rai rauhi cuhanete, “Jiaonriha ii sinijieranelanaala nena eene aina ichaojeraquiin neeine. Jiaonrihachu sonajaaain jaohine. Jiaonrihachu asijiauhine. Jiaonrihachu chamute cacha rucuhele, rai nirihuru, rai sinijera, naaonjoaaihunri jereein neeine,” naain ne laenanohiheein. Nete satiin nii naitoonjoan coitucuhin nichacachene coina: “Ii raajenihane ijabereeo belaaaine rijitoejein chamute cacha belaihu,” naain ne laenanohineein. ¹⁰ Aihane jaun namute cacha belaaain ichoai, coatiha nainihei baaso ichaa namute cacha raine. Nitohanein jiniquii ita belaaain nichacachenete, satiin aitoha nii rauhine rijijieein ichaohacachene jaun airichaacheein.

¹¹ Satiin sininaa rijijieein ichaohacachene caje nocohin cana ichao coaraain coitucuhin ichaohacachene cojoanonaa que turuhane que nainacachenete caohachae, inae jauriaanejeein cana rai beratenojoi nihane jana esenetaacachene bana amuritoheriin inae ichuunejeeonriha ichoteratenojoinieein nerichaacheeinne jaun. ¹² Inae satonohelalajihaa caa nocohenaanau ichaonaa rijijieein ichaohacachene jaan janonaa. Inae turuhelalajihaa nii ena nena janonaa canaacha cohajeine jaun, nocohenaanau nena rijijieein baasohacha ichajeein ichaohacachene jianein coujurihu Cana Coaunera cachanein nena tocohanein nichacachene coarateein nichacachenete caohachae. Charijieein teeiintiletona jatoraaain ne sondaro, rai curuaanaa aitoonjoan ichaane coina. Nii rijijieein techu cana netonai jatoroain nichacache, Cana Coaunera

aitoonjoan ichacaache chuni que asilanaala satiin notaracaane coina. ¹³ Aihane jaun caohacha nejesina ichacaachene coaracuruha cachaaurune coina, nainihaacache joaenreein ene jereein, ajetoriitiin enaacha joaenreein cha ichaain, niheichu canamute cacha cotaairiin coaraain, canamute cacha que necoelaain, naaonjoaain nenea nainihaacache. ¹⁴ Aihane jaun nitohaneein nenea coacuelanaala, coujuriu Cana Curuaanaa Jesocurisito cachaneein neeichene coarateein laraajiin neeuche, joaereen cacha rijijieein inara suujua letono tonoraelanaala.

14

Jiaonriha inara nejera ichao que ereeichene.

¹ Inara rene turuhin niha cana nejera canaacha esenetai aina ijilanaala nenaane, rai tonaain erenaa coacuelanaala raotojoein raauche. ² Coaracuche nachuhinti tabaauru itolere lenone que ita rijijieein lenoneein neeuruhane. Jana tabaauru ijilanaala nenea, iniho quilanaala jasisichuruhacha que lenoneeine. ³ Aihane jaun, itolere lenone que lenoneein nenacaauru, nainiheii nii itolere lenone que lenonena nainelanaala nenacaauru que ereein neeuruhane. Jerichanejeein chu nainiheii, nii itolere lenone que lenoneein nenea que erenaa nainiheii nii itolere lenone que lenonelanaala nenea, Cana Coaunera acaeaentonai raain nihalune jaun. ⁴ Aihane jaun chaneaina neei ii, leecha rai niicha latei tera que baaso ichaa been que ereein neeine coina. Nii acaauru letoaeraneein nenea Cana Coauneraachate baaso ichaain aihurenihane, caohacha ichaa aihuruhane coitucureein. Nete itolereenein caohachaain raotojoein neeureein, Cana Curuaanaa raotojoein neeuruhane coina icharanein nihane jaun.

⁵ Niha coaiteen tabaauru, jataain leeochoauru janonaa amuritoheriin nelateineein lejanohane coaraauru. Jana tabaaurute satiin janonaa ita rijijieein nelatihane que aitocure. Nii jaunte lecachanichaachene, canaacha esenetai coitucuhin esenetaacachene caohachae. ⁶ Leeochoauru janonaa bana amuritoheriin le janonaa coaraain, bana Cana Coaunera coroaena jerihane, nii janonaa bana coroaemiin. Jana Cana Coaunera rai caohacha ichaa itolere lenone que lenoneein nenea jerihane, itolere lenone que lenoneein Cana Coaunera coroaemiin. Jerichanejeein chu Cana Coaunera rai caohacha ichaa itolere lenonecuru que lenonena nainiheichuru, quilanaala neein Cana Coaunera coroaemiin.

⁷ Coatiha cana jerichaachene jaun ichaohin, ohin, naaonjoaain nihaacache. ⁸ Nii rijijieein techu ohin, ichaohin, naaonjoaain nihacachene nihanatiin Cana Coaunera rainein nihacache. ⁹ Nii coinata ohin, o caje ichanaain, naaonjoaelu Jesocurisito, ichaonacaauru, onacaauru, naaonjoaainunri Curuaanaanein nihane coina.

¹⁰ Chanuna jana chaen nitohanihane saijieein, ii nejera ichao que ereein rai necoeje chanuhin neei, Cana Coaunera acatiha satiin tururichaacheein aca canaacha ichai coitucuhin rucuherrichaine saijieein. ¹¹ Nitohanerichaine quete:

“Canu ichao coreniha esinae rauhijiriin airichainne quene aitoreeunni.

Satiin cachaaurute canu acatiha neseeonriaain canu nichaanune coitucuhin Cana Coaunera coroaecurureein,”

naa Cana Curuaanaane ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha Inoansi cuhane ne. ¹² Nitohaneeinte le cachanichaachene, cana raa-jenihane canaacha ichai berichaacheein Cana Coaunera rai.

Jiaonriha inara nejera ichao lacurooaichene.

¹³ Aihane jaun inae nainihaacache cana nejeraneein nenacaauru que baasoneein ereein, chatohanei ichaain, naaonjoaain nenea nainihaacache. Chatohanei ichana coacuelanaala neeichenete caohachae, nabana esenetaa cana nejerane lacurooaichene esenetaane jianihane coataa. ¹⁴ Canune esinae rauhijiriin Jesocurisito esenetaeraneein aitoon. Nihei chuni lenone, calanineein quichaenihane coina coaunanojoi. Nete lenone tabaauru, leeochoaauru cachaauru rai lenoneneein nene. ¹⁵ Niheichu nainiheeii quinaa inaelanaala nenea ii nejera notaracaae rai baaso ichara tocohaneein quine. Ii lenoneecha coreniha nitajeein niha ii nejera, coreniha netonai ohin nihalu Jesocurisitone saijjeeine coataa. Nitohaneein neeine coatiha chamute cacha belaaaine coaratiha airiheeini. ¹⁶ Aihane jaun itolere lenone que lenonena naineein neeichene jaan aina cuaain nainiheeiche baasoneein inara que ereein neeuruha cachaaurune jaanu ichaain neeichene. ¹⁷ Jeriha Cana Coaunerane rijijieein rai Cojoanonaa que ichaonaa jerichaachene, coatiha joaenreein lenone que lenoneein nihacane latihei. Nete laen esinae rauhijiriin baaso ichaelanaala rai Suujue aina cuaain rachoojoein ichaohin, raotojoein nihacachene caohachae. ¹⁸ Nitohaneein ichaohin Jesocurisitohacha jerei ichaa cachanete laen rautatiin coarae Cana Coaunera. Cachaauru nihanatiinte esinae rauhijiriin caohacha ichaane coaracurureein.

¹⁹ Aihane jaun, atiin ita aina raotojoein ichaohin nihacachene jaanuhacha ichacaachenete caohachae. Nii banate laen esinae rauhijiriin, jiniiquiin ita coroatajaneein, jeriha Cana Coaunera Suujuene rijijieein nerichaacheein. ²⁰ Nainihei lenoneecha coreniha Cana Coaunera ichanohin itajeein nihacachene. Esinae rauhijiriinte niqui, satiin lenonecuru lenone caohachaneein neeure. Nete caohachaene que lenonelanaala nenacaauru notaracaae que lenoneein acaauru suujua lacuroaera tocohaneein nihacachene. ²¹ Nii jaunte caohachaene, iniholeochoaauru quinojoinelanaala nenea quine, bino cohin, naaonjoaain nihacachene. Niheichu leeochoaauru suujua lacuroaera tocohaneein nainihei joaenreein chachanaa nainihaacache. ²² Aihane jaun ii joaereen lenone que lenoneeine, Cana Coaunera notaracaacha que lenonee. Rachoojoein neeine suujua cuhane nocoatelanaala joaenreein lenone que lenoneein nenea. ²³ Nete laen inae raotojoein quinaa naihenihane coituhane saijjeein que lenoneein nei, aca nii ujuaihoneein ne, niicha quinelanaala nenaanihane coitucuhane saijjeein quihane jaun. Nii jaunte inae canaacha ichana nainihei ichacaa raotojoein coitucuhane saijjeeine, osa que nesaruha aihaca.

15

Ii rainuhacha que caohacha ichana coacuelaanaala chamute cacha rai caohacha ichaau.

¹ Inae cana, jeriha Jesocurisitone rijijieein laraajiin neinichaachene, nii ena nunuhetein sacuhajeraauruhacha ichai que tonaain

erenea nainihaacache. Atiin acaauruhacha ichai rautanihacachene nihanatiin abaantaacachenete ne. ² Satiin canate, canamute cachaauru rai caohachanu que cha ichaain nihacachene caohachae, caa canaacha esenetai aina iijieein sacuhajeein ichaaoruhane coina. ³ Coaracuchenachuhinti Jesocurisito netonai, aca jerihane rijijieein nena nainenihane jaun: “Ti necoeje chanuureraauru coreenranihane canu caseteco coaraaun,” naain que aitiin laenanohinihane nainaalu, rai suujua letono rijijieein nena coacuelanaalane. ⁴ Satiin Quiricha Inoaensi cuhane laenanohineein nenaate, cana suujuateraanu que laenanohineein nelu, itolere bana jianelanaala, cairichaaajoaain cana coaraane aina cuaain canaacha cohajei ranaa nainichaachene coina. ⁵ Nii Cana Coaunera itolere bana cairichaaajoaain cana coara, inara corootajanemiin. Cana relaalu Jesocurisitone rijijieein ⁶ jiniiquiin ita belaiin rachoojoein Cana Coaunera coroaajeein ichaoche, jeriha Cana Coaunera Cana Curuaanaa Jesocurisito Inacaneein nenaane rijijieein neeichene coina.

Jorioniheichuru rai benojoiniha Jesocurisitone que erenea

⁷ Aihane jaun Cana Coaunera rai caohachanu que inara raain nihalu Jesocurisitone rijijieein, inara netonai jiniiquiin raotojoein ita raain neeuche. ⁸ Esinaena aitoreunni inara rai. Inae cana foeratera inoaensihuru rai, nitohaneein ichaane coina aitosihalu Cana Coaunera nainaane coinata, Jorioocuru nichaanune rai nelatihane coina turuhin nelu Jesocurisito, caje esinae rauhijiriin nohanelanaala tihane coina, naitoonjoan ichaa Cana Coaunera coaracuruha cachaaurune coina. ⁹ Chaen techu Jorioniheichuru netonai, aca Cana Coauneraein nihane jaun, cairichaaajoaain acaauru netonai coaraane coitucuhin, Acaneein nihane coroaecururichaaaine coitucueratihane coinane maa-jein turuhin nelu. Nii ajinihate nitohanerichaaaine que:

“Nitohanei ichaaine corenihane

lauri lauri nenacaauru cachaauru aina neein-
iineein neeine coroaajeein nenatereunni,”

naain laenanohineein ne Quiricha Inoaensi cuhane. ¹⁰ Quiricha Inoaensi cuhane techu coaiten:

“Cana Coaunera cachaneein nenacaauru aina jiniiquiin rachoojeeche
lauri lauri nenacaauru cachaauru,”

naain ne laenanohineein. ¹¹ Rai Quiricha Inoaensi cuhane techu coaiten:

“Lauri lauri neiniquichene

Cana Coaunera cachaneein nenacaauru aina jiniiquiin

Cana Coaunera coroaecuche,”

naain ne laenanohineein. ¹² Isaihasi netonai techu:

“Isaihasi caje nefoeratenaa-

Israelitacuru curuaanaa neein nena-

Rabiri cajete

ocooreein leinjiin Curuaanaa,

Israelitanelanaala nenacaaurune maa-jein

curuaanaa neein nihane

acaacha que jaequiin neeuruhane coina,”

naain laenaalu.

¹³ Canaacha cohajei teraneein nena Cana Coaunera, Aca acaneein nihane esenetaeraniquichene rai, raotojoein rachoojoein jiniiquiin

neeichene jaanu teein, inara aina niicha ichana nainei ichaa rai Suujuene coina ichamiinte, leinjiin acaacha cohajeein neeiche.

¹⁴ Canejeraauru, saain inara leeochoauru belaaïn ichaohin, itolere coitucuhin, jiniinquin ita suujuatenaa coitucuhin ichaohichene coitucuhana. ¹⁵⁻¹⁶ Nena laen caa quiricha inara rai canuhacha laenai cuhane inara que asilanaala inara rai aitoon, nabana baitequichene chatohanei ichaquichene coataa. Nitohaneein Jorioniheichuru rai caohacha ichaa Jesocurisitone beebejihanune coinata, canu rai caohacha ichaane coina canu raain nelu Cana Coaunera. Nii jaaunne Cana Coaunera beratenojoi ichoteratenojineein neeururichaaïnne beebejeeun. Nii canuhacha beebejei esenetaauruha Jorioniheichurune, Cana Coaunera rai iniho mocohin teeuruha saseredotecuru Jorioneei nenacaaurune rijijieein, Cana Coaunera rai, jeriha rai Suujuene rijijieein couluunojineein Jorionihechuru tihanune coina.

¹⁷ Coujuriu Jesocurisito letononeein nenea tocohaneein, Cana Coauneracha jerenohi ichaain nihanune jaunne raotojoeun. ¹⁸ Nii jaunne Jorioniheichuru relaaïn nihanune jeriha Cana Coaunerane rijijieein neeuru coina, canu relaaïn nihilu Jesocurisitone jaan caje cuaain, leeochangein cuaain Jorioniheichuru relanaa coacueneen. Niine ichaauïn acaauru rai ereerejeein, acaauru aina neein canu ichao que acaauru notajaain, ¹⁹ cojoelanaacojoai ichana nainichaaunne jaan aina cuaain, Cana Coaunera Suujue aina cuaain, naaonjoaain. Nitohaneeine cana ichoterateraneein niha Jesocurisitone beebejihanune nainaaun jataain caohatiin, Jerosaleeun caje nunuheteen itolere sacutaain Iliria batane que tiaaajoaain. ²⁰ Nitohaneeine chabana turuureniha leeochoaurune jaanru cuhecujeein chabana aonaeraeniha Jesocurisito que erenaane jaanru Jesocurisito beebejeeun, nabana leeochoauru amihaneona jaanru turuhin, acaauru amihaneero rohecaanune coataa. ²¹ Nitohanei ichana coacuelanaalane, “Chabana que erena aonaelanaala nenacaaurute, inae aca Acanihane coaracurureein. Chabana aonaelanaala nenacaaurute, aonaain coitucuha cuurureein,” naain laenanohineein niha Cana Coaunera Quiricha cuhanena rijijieein ichaauïn.

Romau cunaa coaauca Faborone

²² Jaiti nii ichajihanune jaaunne, araai saain inara coaraa unaa coaaucaunne nihanatiin nainesineen. ²³ Nene laen inae ena canu amihaneero nainaaun, nii canuhacha beebejei atane sacutaainchurune jaun, inae inara coaraa unaa jereeun araai jaanacai baiha. ²⁴ Nii jaunne Españau cuhanune ucuatoha, cuujihataain inara rene bedaenereeni, bajaanachuhinti aineeun. Nene laen atiïn, inae nainaaïn inara rene bedainichaaune baiha, jelai caje amuhanune coina canu coroatajaniquichene jereeun. ²⁵ Nene jaiti ena Jerosaleeun cureeunni, ecu nenacaauru coroatajaniha leeochoauru cana nejeraauru taojiaï tihanu acaauru raine coina. ²⁶ Masedoniau nenacaauru, Acaihau nenacaauru, naaonjoainurite suujua caje coauneein, Jerosaleeun cairicheinejeein nenacaauru coroatajaniha letoaaauruhane coina, niicha letoaenihunru taojiaaure. Nitohaneinte rai suujua caje coauneein coacuhin, jataain

caohacha ichacure. ²⁷ Charijieein teeinti Jorionecurenihane saijieein, acaauru que Jesocurisito coitucuerateeurelu, Jorioocuru Jesocurisito esenetaeraneein nenacaauru, nii rijijieeinte Jorioniheichuru netonai, Jesocurisito esenetaeraneein nenacaauru Jorioocuru coroatajanecure, acaauruhacha sirii taojiaain letoaain. ²⁸ Nii jaunne inae nii leeochoaauru coroatajaniha acaauruhacha taojiai amaaain tihanune baihane laen, Españau cureeunni. Nii ucuaetohane laen cuujihataain inara rene bedaenereunni. ²⁹ Inara rene bedaenichaaune, cana coroatajanerichaaain jelai amuritoheriin Jesocurisitone coitucuhanu.

³⁰ Inara raine aitoreeunicha canejeraauru. Atiin Jesocurisito aina cana belaiha cana rai Cana Coaunera Suujue tenojoi coreniha, caohachaaain cuha canu amihaneone coina, canu rai atiin Cana Coaunera bajaauchete, ³¹ canu que chachana nainecureneeine Jodea nenacaauru Cana Coaunera coitucuhichuru. Chaen Jerosaleen turuhanene raotojoein canu ranaa nainecuruha ecu nenacaauru cana nejeraaurune coina. ³² Jeriha Cana Coauneranena inara rene turuhin bedaenereunni, inara coaraain rachoojoein ecu inara aina neein nebetacaanune coina. ³³ Raotojoein nihacachene teraneein nenea Cana Coaunera, inara coroatajanemiim. Nitohanemiin.

16

Arajii cachaauru coaauca Faboro.

¹ Jesocurisito rai iclesia neein nenacaauruhacha latei que acaauru coroatajaneraneein Cencrea nenaalu- cana nejeraneein ene neein nenea- Febe quene inara rai aitoreeunni, ² coujurihu Jesocurisito esenetaeraneein nenea tocohaneein, inara rene turuhane raotojoein Jesocurisito coreniha raain, satiin niicha latei que coroatajanequichene coina. Acate leeochoaauru coroatajaneein canune maajeein coroatajanelu.

³ Canu rai Jesocurisito tenojoi amihanenaa que canu coroatajanera neein nenacaaurulu- Aquila, Firisila, naaonjoainuri coaaucaanne beeuhe acaauru rai.

⁴ Acaaurute canu coreniha nichao itajerateeurehane rai neeurelu, canu sohin canu jaonaa jerecurehane bana. Nii jaun coatiha canuhacha acaauru coaauhaaun, satiin Jesocurisito rai iclesianein nenacaauru- Jorioniheichurute acaauru coreniha Cana Coaunera bajanajaocure.

⁵ Jerichanetojoeinchu Aquila, Firisila, naaonjoainunri loreri asaae netaojianacaauru canejeraauru coaaucaaune beeuhe acaauru rai. Jataain canuhacha belai- Efeneto coaaucaaune beeuhe. Acate jauriaanejeein Asia batane que Jesocurisito esenetaera neein nelu.

⁶ Taolu carajaain inara jana neein, inara coroatajaneraneein nenea Mariha netonai coaaucaaune beeuhe.

⁷ Chaen canu araaichuru canu aina jiniiquiin caresero cuhane nenacaaurulu- Andronico, Joniasi, naaonjoainuri rai acaauru coaaucaaune beeuhe. Acaaurute afosotooru que caohacha cachanecurehane coarateein, canu ajiniha Jesocurisito esenetaeraneein neeurelu.

⁸ Jesocurisito coreniha jataain canuhacha belaineein nenea- Ampliato rai coaaucaaune beeuhe.

⁹ Chaen canu rai Jesocurisito tenojoi amihanenaa que canu coroatajaneraneein nenea- Orobano, canuhacha belai- Estaquis, naaonjoainunri coaaucaanne beeuhe acaauru rai.

¹⁰ Jesocurisito esenetaeraneein nihane jaun, mainajeein coujunojoneein nenaalu- Apeles netonai coacuhin, Aristobolo aina rai naraichuru coaaucaaune beeuhe acaauru rai.

¹¹ Chaen canu araaai Erodion, nii baiha Narsiso aina nejeraauru Jesocurisito esenetaeraneein nenacaauru, naaonjoainuri coaaucaaune beeuhe acaauru rai.

¹² Jerichanejeein chu Jesocurisito icharatenohi icharaneein nenacaauru- Tirifena, chaen Tirifosa, naaonjoainuri rai acaauru coaaucaaune beeuhe.

Chaen cana nejera, Jesocurisito coreniha- cana baineein nena- Persida- nii mainajeein Jesocurisito tenojoi amihanenaa icharaneein nenaalu rai netonai coaaucaaune beeuhe.

¹³ Rofo rai netonai coaaucaaune beeuhe. Acate leeochoaauru amuri-toheriin Jesocurisito esenetaeraneein nihane coarate.

Chaen rai nebate canu neba rijijieein cacoelaichaneein nelu.

¹⁴ Chaen Asiincrito, Fleconte, Eremesi, Patrobas, Eremasi naaonjoainuri, chaen acaauru aina nenacaauru canejeraauru netonai rai acaauru coaaucaaune beeuhe.

¹⁵ Chaen Filologo, Jolia, Nereo aina rai bai Olimpias, naaonjoanunri rai acaauru coaaucaaune beeiin, canaacha esenetai coreniha canejeraauru rai netonai acaauru coaaucaaune beeuhe.

¹⁶ Jiniiquiin raotojoeiin ita rai ereein neeuhe, ita nejeraneein nena rijijieein. Satiin Jesocurisito esenetaain rai cachaneein nenacaauru netonainte inara coaacuruhane berateeuere inara rai.

¹⁷ Inara canejera neeichene raine aitoreunni, atiin nii jelai leeochoaauru lerueraneein- inara amihaneoo lacuroaeraneein nenacaauru coaraain, acaauru que nainaaain ichaohichene coina. Nitohanei icharate relanojoneein neeichelune jaan ichaquichene caohateraneein aicheein. Aihane jaun jiaonriha acaauru rohan neeichene. ¹⁸ Jesocurisitohacha jerei ichana coacuelanaalate nech u acaauru jerecuruhane rijijieein- raihunchacha que chachaaain neure. Chaentechu enaacha cacha coritana inatiin aihuruhane jaun, acaauru coitucuelanaala nena cacha coritacure enaacha.

¹⁹ Satiinte Jesocurisitohacha jerei tonoraain ichaohichene coitucuure. Nii jaunne jataain rachoojoeun inara coreniha. Aihane jaun baaso ichana coacuelanaala, itolere coitucueraneein neeichene coarateein caohacha nejesana ichacuche. ²⁰ Aihate inara tija asaae jaoleneein niha nii baaso icharatera moconajaerane coina ichamiin raotojoeiin nihacachene teraneein nena Cana Coanera. Inara coroatajanemiin Cana Curuaanaa Jesocurisito.

²¹ Canu amihaneoo que cacorataaneraneein nena- Timoteo netonaite inara coacue. Chaen canu araaichuru- Locio, Jasoon, Sosipater, naaonjoaihunri.

²² Canu caa Faboroacha laenaeratei quiricha laenara- Tersio nichaaunena canuhetonai cana Curuaanaa coreniha inara coacuun.

²³ Chaen caa nihanune jaan-loreri erora Caiho netonaite inara coacue. Acate rai loreri tee, satiin iclesianeein nenacaauru- turunacaauru nasaee netaojiaauruhane coina. Chaen caa nihacaanune jaan nese cocoaichacuru rai coriqui beraichaneein nena- Erasto netonaite inara coacue. Chaen cana nejera Coarto netonaite inara coacue.

²⁴ Cana Curuaanaa Jesocurisito, satiin inara coroatajanemiin. Nitohaneine.

Raotojoein rachoojoein Cana Coaunera coroaecuche.

²⁵ Cana ichoterateraneein niha Jesocurisitone que inara relanaanune rijijieein, leeinjiin Acaacha jerihane rijijieein neeichene coina icharaneein nena Cana Coaunera coroaecuche. Nii inara relaanulune jaante, chuni que coitucueratelanaala sirihane caje, cana que coitucuerate Cana Coaunera. Acate asinojoneein sirilu, jaiti cana rai chauratane coaunaenihane ajiniha caje coauneein Cana Coaunera. ²⁶ Nete laen, inae enene cana que coitucuerate nere bera inoaensihuru- *profetacuru* que, aca jerihane rijijieein beein laenaeratihalu Cana Coaunera chabana satonoelanaala nenaane rijijieein. Nii niicha ichaneni asinojoneein nenaate, satiin lauri lauri nenacaauru cachaauru que coitucuerate Cana Coaunera, esenetaain tonoraain neeuruhane coina.

²⁷ Leinjiin itolere coitucuhin nena Cana Coaunera necaohacha coitucuhin coaracurumiin chabana satonoelanaala rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain satiin cachaauru. Nitohanemiin.

Coriintoo nenacaauru rai Faborohacha letoai leinjiin

Chatohaneein neeiche Coriintoo neiniquichene.

¹ Canune Faboro neeun. Cana Coaunera jerenohi neeinne, Jesocurisito cocoainanohi afosoto neein neeun. Cana nejera Sosetenesi aina jiniiquiin neeinna ² caa quiricha laenacaanu. Satiin Coriinto neseu Cana Coaunera que banijiaaneein rai iclesianeein nenacaauru cana nejeraauru raina, caa laenaain letoacaanu.

Satiin inarate Cana Curuaanaa Jesocurisito aina cuaain araai laurii caje ranojoineein neeichene saijieein, Cana Coaunera que banijiaaneein le laurii caje nena rijijieein neeiche, itolere sacutaain Jesocurisito coroaeejin nenacaauru aina jiniiquiin.

³ Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, naaonjoainuri inara coroatajanemiin raotojoein neeichene coina.

Jesocurisito aina cuaainte rausiaenjoinichaache.

⁴ Jesocurisito aina cuaain inara rausieca Cana Coaunerane corenihane, itolere bana coroaeeun. ⁵ Nii rai Calaohi Jesocurisito ere tonoraain esenetaaichene aina cuaainte, jataain inara coroatajane Cana Coaunera, niicha jerenohin coitucuhin que ita rai raotojoein ereeichene coina. ⁶ Nitohanihane ainate, esinae rauhijiriin erenaa niha Curisito quene coitucuhin esenetaain rijijieein neeiche. ⁷ Nitohanihane jaun, inara rai lanarinaain caohacha ichaquichene coina inara rai Cana Coaunera tenojoin, ococa uha Cana Curuaanaa Jesocurisitone coaraquichene que tiaojoaain. ⁸ Inara berairichaaain Cana Coaunera satono que tiaain, inara suujua letono ichaelanaala neeichene coina, nabana turuha Cana Curuaanaa Jesocurisitone bana niha inara que tonaain ereine coataa. ⁹ Itolere banate, satiin naitoonjoa ichae Cana Coaunera. Acate inara cotijiae, jiniiquiin rai Calaohi Jesocurisito aina ichaohichene coina.

Ita caje nelerucuruha Jesocurisito ranojoinunrunne

¹⁰ Canejeraauru, Cana Curuaanaa Jesocurisito corenihane inara rai aitoon, atiin ita suujua rijitoejin nii leechaneein inara suujua cuaelanaala jiniiquiin raotojoein ichaohichene coina. Rachoojoein ichaaoche ita rijijieein coacuhin, ita rijitoejin abaantaain. ¹¹ Nejesinajeein ita cotaairiin neeichene coitucuhanu Clohe laurichuru cajene jaunna, caa inara rai aitoon. ¹² Chaen techu, inara aina nenacaauru tabaaauru, “Canune Faboro lauri caje neeun,” jana leochaaaurute, “Canune Aforo lauri caje neeun” jana leochaaaurute, “Canune laen Fedoro lauri caje neun” jana leochaaaurute, “Canune laen Curisito lauri caje neeun,” naaure. ¹³ Chasiinna araai lauriin neleruhin niha Curisitone coalanaala niritiin ereriquiche. Coatihachu canu Faboro nichaaunne inara coreniha coroso que ohanulune coalanaala. Niheichu, Faboro nichaaunne coreniha baotisanojohi niheeiche. ¹⁴ Cana Coaunera coroaeejihanu, Curisifo, Caiho, naaajoainunri baotisaanune baiha leochaaauru cachaauru baotisaen nihanulune jaun. ¹⁵ Nitohanihane jaun nii chuni, Faboro nichaaunne laurinihane

coreniha baotisanojohiniha nocoetiin erenaa nainihe. ¹⁶ Chaen nechu Esetefana lauri baotisaaunlu. Coatiha nii baiha chuni baotisaanune coitucuhaaun. ¹⁷ Coatiha cacha baotisaanune coina caletoaailu Curisito. Raujiaaincha jianacoon nenea nainecururichain cachaaurune bihanune cointate caletoaelu. Coatiha amurijiriin cha coitucueraneein nihanune coina caletoaailu. Nitohanihane saijieein cha coitucueraneein nenea rijijieein nere bihanune, cha que nelaterihe cana ichoteraneein nihane coina coroso que ohalu Curisitone.

Curisitote, niicha ichana naine aina niicha coitucuhi ichaa Cana Coaunerane jaan ne.

¹⁸ Nii coroso que ohalu Jesocurisitone que erenaate aonacure nii cha que nelatihei rijijieein nii nitajeeuruhane coina nenacaauru coitucuhichuru. Nete laen cana rai jianacoon cacha mitaeranein ne nii erenaa, jeelai Cana Coaunera ichanohinein. ¹⁹ Rai Quiricha Inoaensi cuhane:

“Itolere coitucuureraauru coitucunojoi itajeeinne, nainain ichaaoruha nainanacaaaurune jaan itajereeeni,” naain bihalu Cana Coaunera.

²⁰ Inae cha que nelateein nedaauruhi itolere coitucuureraauru aina cacha relaaureraauru. Niheichu nelateein nedaauruhi, caa cana rai chauratane que nenacaauru itolere coitucuureraauru niha natiin. Satiin itolere coitucutoha nocoenacaaaurute, leijnii aaso rijijieein ratiri Cana Coaunera. ²¹ Cana Coaunerate niicha coitucui ichae, nabana nii niicha coitucui aina cuaain niicha tei ichaonaa coitucuhin nichotena nainecuruha nii coitucuhichurune coataa. Nitohanihane jaaunte, rai nere letoae, satiin esenetaain jeriha cachane jianacoon ichaonaa nainihane coina. Nete, nii nere esenetaaichuru, joaenreein nelatihei rijijieein aonacuruhane niha natiin, esinae rauhijiriin jianacoon cacha mitaeranein ne.

²² Nitohanihane jaunte, cojoelanaacojoai coaana jerecure Joriocuru nichaaunne. Jana Curiecocuru, cha coitucuuruhane jaanu ariiriichure. ²³ Nena canacaanu, jianacoon cacha mitaeranu que Cana Coaunera letono coroso que onaalu beebejihacaanu. Niite Joriocuru rai leijiin nererojoecanaaneein acaauru tee. Jana Jorione lanaala nenacaaaurute, nechu joaenreein nelatihei rijijieein aonacure. ²⁴ Nete Cana Coaunera cotihanoichuru, Jorioneein, Curieconeein, naaonjoaain niha-cachene niha natiin, nii letono Mesihasi Curisitote jeelai Cana Coaunera ichanohin ichaain, niicha coitucui coitucuhin nihane coitucuhacache. ²⁵ Cana Coaunera beratenojoin, joaerein nelatihei rijijieein coaraa cachane niha natiinte, satiin cachaacha coitucui amurijiriin nelate. Chaen techu Cana Coaunera icharatenohi, nelatelanaala coaraa cachane niha natiin, jataain cachaacha ichai amurijiriin, laraajiin mijiaineein nereein itolere bana. ²⁶ Canejeraauru, coroatajajeeincha inara tabaauru cha coitucuera rijijieein neechene saijieein, jitariin inara cotijiaain niha Cana Coaunerane que nainain ichaaoche. Nii ichoae tacaain techu coroatajajeeincha inara tabaauru nelateinnein nenacaauru cachaauru lauri caje neein, cocoinanacaineein, naaonjoaineein neechene saijieein jitariin inara rae Cana Coaunera. Nii que nainain ichaaoche. ²⁷ Nitohanein itolere que nainaa nocoetonacaauru necoeje chanunaa jerenacaunte, jaolecoorua nii nainanacaaaurune jaancuru cachaauru janiijiin cotijiae Cana Coaunera. Chaen techu nii leeochoauru amurijiriin

nelatenacaauru raelanaala, nii nelatelanaala acaauruhacha coaracuri cachaauru raain ne Cana Coaunera, acaauru necoeje chanunaa jerenacaaun. ²⁸ Nitohaneente jerenohinelanaala, coiintenojooinein, nelatelanaala, naaonjoaain cachaauruhacha coarai cotijiaain ranajaain ne Cana Coaunera, nechu nii acaauruhacha itolere amurijiriin nelatiha nocoenacaauru que jaoleconaa jerenacaaun. ²⁹ Nitohanein Cana Coaunera acatiha nihacachene jaun, nainihaacache leeochoauru amurijiriin nihacachene coaratihacachene. ³⁰ Cana Coaunerate raajenhane inara raain ne, rai Calaohi Jesocurisito aina neeichene coina. Chaen techu nii rai Calaohi Curisito coreniha chabana canaacha coitucuhi coitucuhin, coreniha osa caje mituhin, cha juaihoneein nenea caje ichoteratenojooinein, jelai teein que banijiaain raotojooein nenea coina ichae Cana Coaunera. ³¹ Nitohanihane quete: “Caohachai cana raajenhane canaacha ichai coreniha necohasitaacachene. Cana Curanaacha ichanojoiincha coroaecaachenete laen caohachae,” nae Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhane.

2

Coroso que atinanojoin Curisito beratenojoin

¹ Aonacuche canejeraauru. Inara rai Cana Coauneraacha ichaneni coitucueraelanaala nenea que iriha uhanune bana coatihana inaraacha coitucunaa nainihe i que irinaaunlu. ² Nii inara aina nihanune bana, coatihana leeochoa coacuhin que inara rai irihaaunlu, esinae rauhijiriin coroso que neein onaaluu Jesocurisitohachane coacuhin que inara relaaunlu. ³ Chaen nechu inara rene turuhanune nunuheneein, joaenreein cacha chaque nelatihei rijijieein turuunlu. ⁴ Niheichu Cana Coaunera jerenohin que inara relaanune bana coatihana canu esenetaachene jerenacaaun nii aitocuruha nii itolere coitucuurerane rijitiin ereein inara relahaanlu. Nena rai Suujue aina itolere ichana nainiha Cana Coaunerane jaan aina cuaain inara que jereratichaaune jaun nii aina esenetaaichelu. ⁵ Leinjiin Cana Coauneraacha ichanenu esenetaain que jaecohichene coinane, nitohanein inara relanajacoon, nabana suujua caje rocohin cachaauruhacha coitucunojoi que jaecohichene coataa.

Rai suujue aina cuaainte necoitucuherate Cana Coaunera

⁶ Nena laen inae acaauru suujua cuhane niicha esenetai aina iinacaauru rai jelai amuritoheriin canacaanu que Cana Coaunera coitucueratenojoi que irihacaanu. Coatihana caa chauratane que nenacaauru cachaauruhacha coitucui que nihei. Niheichu acaauru rai cocoainanacaaihuri nitajerai nenacaauru coitucunojooinein nenea que aitoahaacaanu. ⁷ Acate caa cana rai chauratane coaunaane ajiniha, enene cana necaohachanu que niicha ichanenine que inae coausilu Cana Coaunera. Nii quene caa inara rai irihacaanu. ⁸ Nii coitucueraelanaala nenea niicha ichanenu coaasihaluu Cana Coaunerane coitucuu renihane jaunte, coroso que teein nii cana rai caohacha icharaannu que letono atinaaurelu. Coitucuuruhane jananihane, coatihana coroso que teein atinaaururiheiluu caa chauratane que nenacaauru cocoainanacaihuri. ⁹ Nete Quiricha Inoaensi cuhane: “Cana Coaunerate belaichaauru rai, chabana coanojoinelanaala nenea

aonanojoinelanaala nenea,
naaonjoainuri ichaain
acaauru que banihateein rucujue.

Niheichu chuni,

‘Naaonjoanrichaain’ naain que coaaura,”

naain beratihalune nainaane coina ichae Cana Coaunera. ¹⁰ Nii niicha ichaneni, niicha coaculute cana que coitucuerate, rai Suujue aina cuaain Cana Coaunera. Nii Cana Coaunera Suujuete, satiin niicha ichaneni coitucue, satiin suujua cuhane niicha coacuine maajeein.

¹¹ Nihei chuni ita suujua coitucuna nainera. Leinjiin nii suujua cuhane nenea, rai suujuete naine cacha suujua coitucuhane. Nii rijijieein techu nene chuni Cana Coaunera Suujua coitucuera. Acaihaniji rai Suujue rai suujuaacha cuane nenaachate rai suujua coitucue. ¹² Coatiha canacaanu, caa Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru cachaauru rijijieein Moconajaera suuje rahaacaanu. Acaihaniji Cana Coaunera Suujuene raacaanu, aina cuaain jataain cana belaitohane jaun, cana rai niicha tei coitucunojoin aonaain coitucuhin nihacachene coina. ¹³ Canacaanu relaa Cana Coaunera Suujuene jaan quene aitocoaanu. Coatiha canacaanu suujua cuhane canacaanuhacha coacuhi que aito-haacaanu. Nitohaneeinna Cana Coaunera Suujue beratenojoi biha-caanu, Cana Coaunera Suujue coitucuhin nenacaauru rai.

¹⁴ Nitohanihane jaunte, Cana Coaunera Suujue raenihane coina ichaonaa, nii Cana Coaunera Suujue jerenohi coitucuhin tonorana nainene, nii chaque nelatihei rijijieein aonaane jaun. Niheichu aonaane niha natiin coitucunaa nainihe, Cana Coaunera Suujue sirinihane jaun. ¹⁵ Nete laen Cana Coaunera Suujue siricha itolere coitucuhin coulurujue-naa nainereein. Nerinaain que tonaain que ereein aca coulurujue-naa nainera. ¹⁶ Nitohanihane coinata, “Nihei chuni suujua cuhane Cana Coauneraacha coacui coitucuera. Niheichu chuni suujuatenaa nainera,” nae rai Quiricha Inoaensi cuhane. Nete laen cana, coaauca Jesocurisi-tone rijijieein coaaucaache.

3

Canacaanune Cana Coaunera letononeein ita amihaneeon coroatajan-eraneein nihacaanu.

¹ Canejeraauru, nii jauriaanejeein inara relaa uhanune bana, coat-ihha Cana Coaunera Suujue letono rijijieein inae ijiin ichaonacaauru cachaauru relaanune rijijieein inara relanaa nainihaaunlu. Nii jaunna Cana Coaunera coitucuhichuru cachaauru rijijieein ichaohichene jaun, Cana Coaunera Suujue letono rijijieein inara relanaa naineneunlu.

² Nitohaneechene jaunte, caaintaelanaala inara relaanulune jana, tonora-elanaala abaantana naineneechelu. Niheichu enanetojoein niha-natiin tonorana nainiheeiche. ³ Aihuruha Cana Coaunera coitucuhichu-rune rijijieein enanetojoein inara suujua coaraqichene jaunte, nii ita que necoelaain, ita que nererojoecaain, naajoaain neeiche, aihu-ruha satiin Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru cachaaurune rijijieein. ⁴ “Canune Faboroacha ere tonoraan,” jana leeochoaauru “Canune Aforoacha ere tonoraan,” naain ereeichene jaunte, jaiti Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru cachaauru rijijieein ichaohichene jaun aitocoiche.

⁵ Coatiha canu Faboro nichaaunne chanihaaun. Niheichu cha nihei Aforo netonai. Canacaanune raujiaain Cana Coaunera letononeein, inara aina niicha ichaneni coitucuerateraneein canacaanu letoaa Cana Coaunerane rijjijeein, niicha icharatenohin icharaneein nihacaanu.

⁶ Canune inara que Jesocurisito coitucuerateraneein neeun. Jana Aforote caohachaain coitucuhichene coina que inara relaeraneein ne. Nete laen Cana Coaunera, nii aina cuaain chabana nitajenaachara ichaonaa teraneein ne inara rai. ⁷ Nitohanihane jaun, nii inara que coitucueratera nichaaunne, nii inara relaera aina chaneein nihaacaanu. Cana Coaunera laen nii inara relaacaanune jaan aina ijiin ichaohichene coina icharaneein ne.

⁸ Nitoanihane jaun, canu inara que nii Cana Coauneraacha ichai cotucueratera nichaaunne, nii que inara relaera aina jiniiquiin ita rijjichaanu. Nete laen nii inara que niicha ichaneni coitucueratihacaanune cainareein Cana Coaunera.

⁹ Canacaanune Cana Coaunera letononeein canacaanu rai niicha tei amihanenaa que ita coroatajaneraneein nihacaanu. Inarate leinjiin ocoana aina leinjiin loreri rijjijeein neeiche Cana Coaunera rai. ¹⁰ Jana canune, inara que amihanenaa nunuheteraneein neeun Cana Coaunera letononeein. Jana leeochoaurute, nii quiiha banesijiatei bucutejeeure. Nete, le cachanichaachene caohachaain ichacaachene coaraain ichacaachene caohachae. ¹¹ Nihei chuni nainihei nii banesijia quiiha tenojoin coreein leeocho tenaa nainera. Nii banesijia canuhacha teite Jesocurisito ne. ¹² Nii rai banesijia quiiha temunojoin ichoae nainere, coata coreti, ajeri coreti, enuha, elele, jiarana nujua, naajoain caje nainecurure loreri ichacuruhane. ¹³ Nete, inae le cachanichaachene ichao cojuhin coaraa Cana Coaunerane cojoanonaa que turuhane bana, le cacha cachaauru amihaneon inanacaa cureein. Nii banate, usi tabaneein ureein nii cana ichanaa cojuhin coaraane coina. ¹⁴ Chariji ichanaa teinti mocohelanaala nii usi abaantae, nii icharate core raa cureein. ¹⁵ Jana mocoha nii niicha ichainete, nitajiha cureein rai namihaneeo. Jana nii que amihaneite, nii usi caje nichotereein cha colane.

¹⁶ Tana Cana Coaunera loreri neeichene jaun, inara suujue cuhane niha Cana Coaunera Suujuene coitucuhichene. ¹⁷ Nii Cana Coaunera loreri neeichene jaunte, osa que inara saruhin baasoneein inara teranihane, Cana Coaunera loreri aasaeca aicheein. Niite aca itajiha cureein Cana Coaunera, acaihaniji rai loreri neeichene saijieein inara ichao asaecane coreniha. Inarate nii rai loreri neeiche.

¹⁸ Coa inara raaje necoritaache Cana Coaunera coitucuhichuru rijjijeein itolere coitucuha nocoetiin. Nitoaneein neeichene, nii baiteein enacoauneein Cana Coaunera coitucuhin neeuchete, esinae rauhijiriin cha coitucueraneein neeiche. Nii banate laen esinae rauhijiriin cha coitucueraneein neriquicheein. ¹⁹ Nii quete, “Nii itolere coitucutoha nocoeeuruhane jaan aina raajenihane necoritaauruha que jaoleconacaaurune cointate ichae Cana Coaunera,” naain ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhane. ²⁰ Chaen techu coaiteen, “Nii itolere coitucutoha nocoenacaauru coaunojoite, nii cha que nelatenihane coitucue Cana Coaunera,” naain ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhane. ²¹ Nitohanihane jaun chunocoha cacha, joenreein namute cacha rijjijeein ichaohane nainihei, raotojoein niha nocoetiin necohasitaane. Satiin itolere inaraacha lateite, inara rai teein ne Cana Coaunera. Aihana jaun, Cana Coauneraachate coroaana

nainequiche, inara rai itolere teein nihane coreniha. ²² Canu, Aforo, cana rai chauratane, cana rai ichaonaa, caa ena nenea, cabaiha neenihun, niichurute Cana Coaunera tenojoinee in neeure inara rai. ²³ Jana inarate Curisito rainequiche. Jana Curisitote Cana Coaunera raine.

4

Afosotooru amihaneeo.

¹ Cana Coaunera ichanohi coitucuheraelanaala nenea que Curisito letononeein rai cacha relaeraneein nihacaanune coitucuhichenete caohachae. ² Chaelai icharaanu que letononeein nihacanete, nii cana letoaera suujua rijijiein nere tonoraain ichacaane caohachae, nere tonoraain nihacane coitucunaa nainiha nii cana letoaerane caina. ³ Nena laen baasoneein ichacaanne coitucueralanaala canu que ereein neeiche cocoinanacaaihuri ainane nihanatiin, cha que tonajeneun. Niheichu canu raajenhane nihanatiin baasoneein, caohachaaain, naajojoain ichacaanne coitucunaa nainihaaun. ⁴ Nena, nii casuujua cuhane baaso ichaenihanune coaucaanne, canu baaso ichacaanne coitucunaa naineneun. Cana Coaunera laen, baaso ichaain, caohacha ichaain, naaonjoannune coitucuha cureein. ⁵ Aihana jaun, "Acate baaso ichae," naain leeochoaauru que erenaa nainiheiche acaauru ichao coitucueralanaala. Jauriaanejeein turuha cana Curuaanaane cohacuche. Acate laen nainereein, jitariin nii suujua cuhane acaauruhacha coacuhi, acaauruhacha ichai, naaonjoainuri coitucuhane. Nii banate caohachaaain icharaauru lecachaauru coroaereein Cana Coaunera.

⁶ Canejeraauru, inara caohachanu quene caa inara rai Aforo, canu, naaonjoain nichaanune ichanohin que cuaain inara rai beean, caje coauneein canacaanu ichanohi que coacuhin, rijijieein ichaquichene caina. Nabana Quiricha cuhane aitohane edaa cuaain ichaquichene, nabana leeochoaauru amurijiriin cha coitucueraneein nenea coacuhin, acaauru que jaolecohichene coataa. ⁷ Chariji inara rai leeochoaauru amurijiriin neeichene jaannu teein ne. Chariji inaraacha sirii, Cana Coaunera tenojoinelanaala siriquiche. Tana Cana Coaunera, inara rai itolere tihane coitucuhichene. Nii saijieeinte inara raajenhane cha eruhera rijitiin inara necohasitaacha que neeiche.

⁸ Nitohaneichene jaunte, itolere inaraacha jerei siriiin, itolere cacha curuaanaa *rey* niha nocoetiin, canacaanu latiha nocoeteneeiche. Bajiinachuhinti esinae rauhijiriin *rey* esineneein neneeiche, inara caje canacaanuhacha latei bajaain, inaraacha sirii sirichaneein nihacaanu canacaanu netonaine caina. ⁹ Canacaanu afosotooru nichaanune raite, jataain leeochoaauru amurijiriin necairichanaa coaraain ohacaanune caina ichara tocoaneein canacaanu te Cana Coaunera. Chaen nechu, satiin anjeraauru, cachaauru, naaonjoainuri notaracae nihacaanu, nii cairichei coaraain.

¹⁰ Curisito esenetaain niicha jerenohin tonoracaanune corenihane, aaso cha coitucuhi rijijieein nihacaanu. Jana inarate, itolere Curisitoacha jerenohin coitucutoha nocoetiin neeiche. Chaen techu, joaereein nelatihei rijijieein nihacaanune jana, inara itolere amurijiriin laraajia nocoetiin neeiche. Nitohaneichene jaunte, inara leeochoaauru aina jiniiquiin, canacaanu que jaolecohiche. Jana leeochoaurute, inara que suujua acatecure.

¹¹ Enanetojoeein mijitena, cocoiinina, cajione, naaonjoain que necairichaacaanune jianihacaanu. Nii canacaanu que jaolecooruhane ichoae tacaain techu, canacaanu que nererojoeacaure. Niheichu nii canacaanu nenaja niha natiin. ¹² Chaen nechu cotaaceaanu canacaanu bijiicha que amihanejeein. Canacaanu cotaicha raine, caohachaaain nihane coina irihacaanu. Chaen nechu canacaanu rohecaauruhane niha natiin abaantaacaanu.

¹³ Canacaanu rai baasoneei iriha cachanena, raotojoein tonoraacaanu. Nitohaneeinte caa cana rai chauratane que jaoleneein nena utoone rijijieein canacaanu coaraain, enanetojoein canacaanu que jaolecoore.

¹⁴ Coatiha inara necoeje chanuha aitiin laenahaan. Inara suujuatihane ichaau. Inara belaihanu canu calaohi rijijieein neeichene jaun.

¹⁵ Inara Jesocurisito ranojoeinein neeichene relaeraneein neeuruha lechoonca oaraancaneein niha natiin, coatiha acaauru inara inacanihei. Canune laen inara que, nii enene inaraacha esenetai Jesocurisito coitucuerateein, nii osa caje nichotiha cachane jaan ichaonaa, naaonjoain beraneein inara inacaneein neun. ¹⁶ Nitohanihana jaunne inara rai aitoon, canu ichao rijijieein ichaohichene coina.

¹⁷ Nii ichaohanune rijijieein ichaohichene coinane, nii Cana Curuaanaa coreniha cacalabi- casuujua rijijieein nena Timoteeo letoaaun. Acate Jesocurisito esenetaeraneein nihanune ichao rijijieein, Jesocurisito ranojoihunru rene turuhanune jaanru inara relaanune coaquichene coina inara rai bereein.

¹⁸ Inara tabaaurute inae itolere coitucuha nocoetiin raotojoein neeure, inae inara rene nacoauneein tururichaaunine esenetaarenihanene jaun. ¹⁹ Nena Cana Curuaanaa jerihane enanocojooa inara rene bedaeniha ureeunni. Nii banane, nii itolere coitucutoha nocoenacaauru coaareeunni, nii nelatecuruhane coaracaanne coina.

²⁰ Coatiha erenaacha nihei Cana Coaunera Cojoanona. Acate canacaanu cocoainae, itolere ichana naineein, itolere rucuhena nainichaanune jaannu tein. ²¹ Aihana jaun cha jeriquiche. Rauhijiriin inara casetecaa uhanunena jeriquiche. Ainihane jataain inara belaa inara coaraa uhanunena jeriquiche.

5

Baasoneein ichoai sitaauche inara caje.

¹ Leinjiin nii inara jana nena, rai inaca comasai- nebaene siriha rai comasaineeinne coitucuhanu. Nitohanein ichaonaate, jataain coasinacai ne. Nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru niha natiin, nitohanein ichaonaa nainecuruhi. ² Nii saijieinte caohacha ichaa nocoetiin rachoojoeiche, bana nii baaso ichaquichene que coacuhin inaderaanaala. Aihana jaun inara jana nitohanein ichaoa cachane sitaauche.

³ Canu jaberoconein inara aina nenihanune niha natiinne, canu sujua cuhane inara coaareeunni. Nii jaunna caa inara rai canu jaberoconein netiin aitocoaaunne rijitoejin aitoon, canu Jesocurisito coocainanohinein nii caitoonjoa tochanein baaso ichara casetecaichene coina.

⁴ Ita taojiaachenena canu suujua cuhane inara coreniha Cana Coaunera bajareeunni, caohachaaain inaraacha ichaneni ichaquichene

coina. Chaen techu Cana Curuaanaa Jesoso netonai ecu nicha ichana nainei letoareein, ecu inara aina nihane coina. ⁵ Nii jana laen, nii baasoneein ichaonaa cache teeuche Moconajaera rai, nitajiha rai jabe-rocone niha natiin, inae turuha Cana Curuaanaa Jesosone bana rai suujue nii caje nichotihane coina.

⁶ Nitohaneein neeichene jaun, nainiheeiche caohacha ichaa nocoetiin ereeichene. Inarate, “Coerai curu cuhane jorerera tihacanete enaicha coerae,” naa erenaane coitucuhiche. Charijieein teeinti nii jorerera lomohe nii coaerai, nii rijijieein techu inara ichao aasaeraneein ne nii inara jana nena baaso ichara cache. ⁷ Aihana jaun charijieein teeinti jorerera jaohin, jorerera colane faan jaure Fasocoo beseta bana quihuruhane coina. Nii rijijieein nii inara jana nena cache baso jaoche, nabana rai nichao baaso aina inara ichao asaecane coataa. Curisitote, carenero sooruhane rijijieein Fasocoo bana cana coreniha sohin jaaorelu, jianacoon nihacachene coina. ⁸ Charijieein teeinti baaso ichara cojunacanein niha jorerera jaun, Fasocoo beseta bana nii jorerera colane ichanohi faan quihacache. Nii rijijieein techu nii jorerera colane ichanohin faan rijijieein, aihalu Jesocurisitone rijijieein, cana jana baaso sirilanaala ichaohacachene caohachae.

⁹ Nii leeocho quiricha, inara rene canu letoanojoin cuhanena beeu inara rai, nabana namute quicha aina, leeocho ene aina, canaanaihunru aina, naaonjoainunri aina niicha jerei ichana jereein nenacaauru raain neeichene coataa. Nii rijijieein chu enecuru nihanatiin namute ene aina, leeocho quicha aina, canaanainunru aina, naaonjoainunri aina niicha jerei ichaa ichaonacaauru ranaa nainiheeiche. ¹⁰ Coatiha nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru, namute quicha aina, leeocho ene aina, canaanaihunru aina, naaonjoainunri aina niicha jerei ichana jereein nenacaauru caje amuhichene coina aitohaaun, Chunijiun cuhichene niha natiin lanaenerichaa baaso icharaaurune jaun. ¹¹ Raujiaaine inara rai aitoon nabana nii Cana Coaunera coitucuhin neeuruhane saijieein, nii nejelau sinijeranelanaala nena aina ichaonacaauru, barioneein ichaonacaauru, nii ichanohineein nena coauneraacha esenetaeraauru, casajenetiin, ajetoritiiin, asijiauharitiin, naaonjoain nenacaauru aina, “canejera,” naain acauru rai ereein neeichene coataane aitoon. Jiaonriha Cana Coaunera coitucuha no-coetocuruhane saijieein nitohaneein ichaonacaauru aina nelaurihaain lenonequichene.

¹²⁻¹³ Coatiha nii joenreein Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru, baaso ichacuruhane niha natiin acauru rai ereein rucuhena nainihaaun canu. Cana Coaunera telaen, nii baaso ichacuruhane coitucuhin, acauru que niicha ichaneni coitucureein. Nete laen inara nainequiche, nii cana rijijieein Cana Coaunera coitucuhin nenacaauru baaso ichacuruhane rucuhequichene caohachae. Aihana jaun, nii inara jana baasoneein ichaonaa cache sitaache.

6

Jiaonriha nejesinajein inara rai niha chatohanai rucuhencaine Cana Coaunera coitucuelanaala nena cocoinanacai rene cuhichene.

¹ Chunocoha inara rijijieein Cana Coaunera coitucuera, inara rai baaso ichaane jana colurujuenaa jeriquichene, nainiheii nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru cocoinanacaihuri jaesiocuru

rene coulurujueehene. Raujiaainchate nainere Cana Coaunera coitucuurera bichauheneeuru rai beeichene, caohachae acaauru coitucuhin rucuhecuruhane caina. ² Tana Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru, baaso ichaain, caohacha ichaain, naonjoaauruhane coitucuhin, rucuherrichacheein Cana Coaunera coitucueraneeine coitucuhichene. Nitohaneein Cana Coaunera coitucuhichuru ichanohin coitucuhin rucuherraneein nerichacheeinne saijieeinte, nii aansijiin laajoiri caaintaelanaala nena rucuhena naineneeiche. ³ Tana Cana Coaunera letonocuru, anjeraaurune maajeein baaso ichaain, caohacha ichaain, naonjoaauruhane coitucuhin rucuhena nainerichacheeine coitucuhichene. ⁴ Aihana jaun chanuna jana chaen jaiti cau nena ichaonaa que ichaohichene jana inara aina baaso ichaa inara rijijieein Cana Coaunera coitucuherrane, nii Cana Coaunera coitucuurera rai chanelanaala nenacaauru joesiocuru rai coulurujueein naonjoaainche. ⁵ Nocojequichene jaan nuquene caa aitoon inara rai. Tana inara Cana Coaunera coreniha ita nejera nejesinaneeeinne, ita rai baaso ichaain neeichene nihanatiin niha leinjiin inara jana rucuhena nainerane coitucuhichene. ⁶ Chaen techu nii ita nejera nejesinajeein ita cotaachene, nirijieein jianena coacuelanaala cocoainanacaaihuri-Cana Coaunera coitucuelanaala nena rene amaaain naonjoaainche. ⁷ Nitohaneeeinte, nejesinajeein ita rai aasaeriin baaso ichaquichene coreniha ita coulurujueein jataain banejelanaala baaso ichaquichene. Chanuna baaso ichaain ita coulurujueehene ajiniha, baaso icharanihane abaantaeneeiche. Chanuna coaraain inara basijiaauruhane abaantana naineneeiche. ⁸ Nete nii abaantana coacuelanaala, Cana Coaunera coitucuherrane nejesinaneein ita basijiauhin naonjoaainche.

⁹⁻¹⁰ Tana nitohaneein necha aansaneein nenacaauru, Cana Coaunera Cojoanonaa que nena nainecurenerichaaanne coitucuhichene. Nitohanihana jaun jiaonriha inara coritaauruha Cana Coaunera coitucuhichurune esenetaachene. Coatiha Cana Coaunera Cojoanonaa que neeururinaain namute quicha aina, leecha ene aina, canaanainunru aina, naonjoaainunri aina niicha jerei ichana jereein nenacaauru, nii rijijieenчу enecuru nihanatiin namute ene aina, leecha quicha aina, canaanainunru aina, naonjoaainunri aina niicha jerei ichaai ichaonacaauru, namute cacha ichanohineein nena coauneraniha niicha beeri belaichaauru, sinijeraocuruhane niha natiin leecha ene aina ichaojeraquiin nenacaauru, namute quicha aina ichaonacaauru, asijiautooru, coriquicha que coacuhin ichaonacaauru, ajetoriaacuru, namute cacha cairichaa casajenetiin ichaonacaauru, nii nechu namute cacha cairichanaa jerenacaauru baasoneein suujuateeurerauru, naonjoainurine coitucuhichene. ¹¹ Nii rijijieeinte nerejetocure inara tabaauru netonai. Nete inae enene nii caje couluunojoneein jianacoon neeiche, Cana Coaunera cachaneein. Chaen techu, inae nii ujuaihoneein neeichene caje, inae Cana Curuaanaa Jesocurisito, Cana Coaunera Suujue, naonjoainuri coreniha jianacoon neeiche.

Suujua letono ichana nainihehi cacha.

¹² Chaen techu, “Nainichaaun joaenreein quicha jerei ichacaanne,” naain ereeiche. Esinae rauhijiriinte niqui aitocoiche, nete caohachaene sатиin itolere joaereinchate ichana jerichaane. Aihana jaun nainihehi cana jaberoco amuritoeratihaca nii canaacha ichai que ne. ¹³ Esinae rauhijiriinte niqui, “Itolere lenonete coaunanojoi ne, que lenoneein

ichaohanune coina. Nii rijijieein techu jatoroain ne, canu suri jitariin canuhacha quii raane coina,” naain ereeiche. Nete inae ecu tihane bana, lenone, cana jaberoco, naaonjoain satonotereein Cana Coaunera.

Nii rijijieein techu cana sinijera ainaacha ichaohacachene coina cana coaunaain nelu Cana Coaunera. Coatiha joaenreein cana sinijeranelanaala nenacaauru aina canaacha jerei ichaai ichaonaa coina nihein.

Nii jaun nainihaacache joaenreein naosatein nihacachene. ¹⁴ Nitohanihane jaunte, Aca jerihane rijijieein tonoraain nenea, Cana Curuaanaa ichatiha O cajene rijijieein cana ichatiha cureein Cana Coaunera. ¹⁵ Tana nii nitohanihana jaun, Curisito jaberoco niha inara jaberocone coitucuhichene. Aihana jaun nainihe, Curisito jaberoco niha inara jaberocone jaun, leinjiin coriqui jeriha quicha aricha ene jaberoco rijijieein inara jaberoco teeichene. Nitohanein jerihane inara jaberoco tenaa nainiheeiche. ¹⁶ Tana leinjiin ene cojoaeloroe aina, niicha jerei ichaa cachane, inae ita jaberoco que jaberocoha cachane coitucuhichene. Cana Coaunera Quiricha cuhane techu, “Ene aina ita raain niha cachanete, jiniquuin ita jaberoco que jaberoconaa rijijieein ichaaorureein” naain ne laenanohineein. ¹⁷ Nitohanihane jaunte Cana Coaunera coitucuhane, Cana Coaunera suujue aina suujue te catcha. ¹⁸ Nitoaniane jaun leeocho ene jereein coaraain, aina inaraacha jerei ichana coaauquichene jelai caje amuuche tonoraelanaala, nii rai sinijeranelanaala nenea ene aina naosatelanaala. Leeocha osa que neosatiha cachane niha natiin, coatiha laen rai jaberoco aasaehai. Nii comasainelanaala nenea ene aina niicha jerei ichaain niha cachanete laen, raajenihane rai jaberoco aasajeein naosatiha ai. ¹⁹ Tana inara jaberoco, Cana Coaunera tenojoin rai suujue nenaja nihane jaun, inara suujue cuhane ichaoha Cana Coaunera Suujue coitucuhichene. Aihana jaun coatiha inara, inara raajenihane inara jaberoco eroraniheeiche. ²⁰ Cana Coaunera jataain coreein inara coreteein nihalune jaunte, acaihaniji raachaneein neeiche. Aihana jaun naitoonjoan tonoraain niicha jerei ichaain neeichenete caohachae.

7

Nisinijeratein niha cachane que suujuatera

¹ Enae laen nii quiricha inaraacha letoai cuhane, canu caje inaraacha bajai bereeunni inara rai. Caohachariha niqui ene raelanaala niha quichane. ² Nete enaacha joaereein ene aina niicha jerei ichana jeriha quichane jaun, le catcha catchaauru comasaihocane caohachae. Nitohaniane jaunte, enecuru netonai niha natiin caohachae nelanajaain neeuruhane.

³ Chaen techu jiniquuin nii rai lana aina, ita ere tonoraain raotojoein jiniquuin ita coiintelanaala neeuruhane caohachae. ⁴ Coatiha nii ene inae lanaaocane raaje jaberoco eroranihei. Rai lanate rai jaberoco erora ne. Niheichu nii quicha niha natiin comasaihocane raaje jaberoco erora nihei. Rai comasaite rai jaberoco erora ne. ⁵ Aihana jaun nainihe inara sinijera aina ita coiinteein neeichene. Cana Coaunera bajanaa jeriquichenete laen jiniquuin cosinacaaichene coina nainequiche inara sinijera rai beein, ita suujua rijitojoein coacuhin ichaquichene caohachae. Nii baihate naineriquiche coaiteen jiniquuin raotojoein inaraacha jerei

ichaquichene caohachae, nabana inara amuritoha moconajaerane osa que nesarucuihene coataa.

⁶ Coatiha inara letoahaaun necoansajiaaichene caina. Niheichu nii coatiha, “Coa necoansajiaache” nahaaun. ⁷ Raujiaainchane niqui canu rijijieein neeichene jereun. Nete Cana Coaunera tenojoineein nejelaunihacoaain ichaohacache, tabaauru leechanein, naaonjoaain.

⁸ Ene colane nenacaauru, autanaauru, naaonjoainuri raine aitoon, nirijieein sinijieraona coacuelanaala neeuruha canu rijijieeinne caina. ⁹ Jana nichao berainaa nainecurenihane necoansajiauruhine. Nii amuritoeriinte caohachae sinijeraocuruhane, nabana inacojoeein necairichaauruhane coataa.

¹⁰ Inae sinijera aina nenacaauru raine laen aitoon, casuujua letononeein que airijiin, caa caitoonjoante Cana Curuaanaa aitoojoanne. Jiaonriha inae leesajeein nisinijerateein niha enene, nii rai lana jaonaa coacuhin nihane. ¹¹ Jana nii rai lana jaohin niha nii enene, jiaonriha nacoauneein leeochoa quicha ranaa coaucane. Chaen techu naine nacoauneein nii quicha niicha joai rai ereein, ajetein cainaa nii enene caohachae. Nii rijijieein techu rai comasai jaonaa nainene quicha netonai.

¹² Caa caitoonjoa caje cuainna laen casuujua caje rocohin inara rai aitoreeunni. Coatiha laen Cana Curuaanaa aitoonjoan nihei. Chunocoo cana nejeraauru inae sinijeraquiin neein Cana Curuaanaa esenetaera nihane jana nii ene Cana Curuaanaa esenetaelanaala nena niha nii enene, ainaacha ichaonaa jeriha nii enene, nainiheii nii ene jaoha nii cana nejerane. ¹³ Jana ene, inae leeinjiin quicha aina nisinijerateein neein Cana Curuaanaa esenetaera neniha nii rai lanane, ainaacha ichaonaa jeriha nii lanane, nainiheii nii rai lana jaoha nii enene. ¹⁴ Nitohanihane jaunte nii quicha, Cana Curuaanaa esenetaelanaala nena nii Cana Curuaanaa esenetaera ene que sinijeraquiin nihane jaun, Cana Coaunera que banijiaain ne. Jerichanejeein techu Cana Curuaanaa esenetaera ene, Cana Curuaanaa esenetaelanaala nena quicha que lanaocane, inae acaentonai Cana Coaunera que banijiaain ne, nii Cana Curaanaa esenetaera que sinijeraaocane jaun. Nitohanein neni-hane, coatiha Cana Coaunera que banijiaain neein neeururihei inara bereecuru. Nete Cana Coaunera que banijiaain nena bereeneein neeuruhane jaun, jerichanejeein inara rijijieein Cana Coaunera cachaauru aina jiniiquin neeurureein. ¹⁵ Aihana jaun nii ene, quicha, naaonjoainuri Cana Curuaanaa esenetaelanaala nenacaauru, nii rai sinijera Cana Curaanaa esenetaera jaonaa jerihane jaohine. Nitohanihanete nii ene cana nejera, nii quicha netonai cana nejeranihanane, nii ujuaihonneeuruhane caje jianacoon neeurureein. Cana Coaunerate inara raain nelu, raotojoein caohacha ichaonaa que ichaohin neeichene caina. ¹⁶ Tana ii lana nihane jaun, ii coreniha ichoteratenojoineein jianacoon nena nainerihanane coitucuhine. Jana ii, lananeeine tana ii coreniha ichoteratenojoineein jianacoon nena nainerihani ii comasaine coitucuhine.

¹⁷ Atiin nainequichene rijijieein, inara rai cha chaquichene jaunu tein nihalu Cana Curuaanane rijijieein neein, nii inara cotijiaain nihalu Cana Coaunerane jana ichaohichelune rijijieein ichaaoche. Caa inara rai aitocooaunne jaan quene, satiin Cana Coaunera ranojoineein nenacaauru rai aitoon. ¹⁸ Aihana jaun chuni jaberoco machi cari molonojoin nihane jana cotijiaain niha Cana Coaunerane, jiaonriha

molonojoin niha rai jaberoco macohi carine suujihane. Jana chunocoha jaberoco macohi moloeratelanaala nihane jana cotijiaa Cana Coaunerane, jiaonriha rai jaberoco cari moloeratihane. ¹⁹ Coatiha chaque nelatihei, molonojoneein, molonojoinelanaala, naaonjoaan cacha jaberoco carine. Cana Coaunera aitoonjoan tonoraain ichaohacanete nii amurijiriin nelate.

²⁰ Nitohanihane jaun satiin Cana Coaunera cotihanohichurute naine, nii cotijiaain nihalu Cana Coaunerane jana ichaohalune rijijieein jerichanejeein ichaohane caohachae. ²¹ Aihana jaun inara amute cacha letononeein core colane rai amihanejeein esclavo neeichene jana inara cotijiaa Cana Coaunerane, coa nii que tonajeein nihache. Nete laen inae ena nii esclavo neeine caje nichotena naineine, raotojoeiin jianacoo nichoteeu. ²² Nii rijijieeinte Cana Curuaanaa jerenohin esenetaane coina cotihanohichuru osaaonacaauru, inae enene rai nosa caje jianacoon, Cana Curuaanaa letononeein neeure. Jerichanejeein techu nii letononelanaala nenacaauru cotihanohichuru, enene Curisito letononeein rai niicha jerei icharaneein rai esclavo neein neeure.

²³ Cana Coaunerate jataain coreein inara coreteein nelu. Aihana jaun nainiheiche inara amute cacha letononeein nenea coaauquichene. ²⁴ Aihana jaun canejeraauru, atiin jerichanejeein nii cotihanohineein neeichene bana ichaohichelune rijijieein, inara ichao corenaa coacuelanaala Cana Curuaanaacha jerei rijijieein ichaaоче.

²⁵ Nii necoansajiaeniha cachane que, carai beniha Cana Curuaanaane jaunna coitucuheneeun rauhijiriin. Nete aca canu coroatajanihane aina cuaain, inara rai rauhijiriin beeun. ²⁶ Caraita nii nihane rijijieein, comasaihocane comasaiquelanaala, lanaacane, lanaquelanaala, naaonjoaain neuruha enecuru aina jiniiquiin quichaurune caohachae, caa ena caaintati ichaonaa que ichahocachene jaun. ²⁷ Aihana jaun comasaihoquichene jiaonriha jaohichene. Niheichu inara comasai colane neeichene jiaonrihachu ariichene. ²⁸ Nete necoansajiaain neeichene naosatiha aineriquicheein. Niheichu leinjiin ranuna niha natiin nelanajaane naosatiha aihei. Nete laen necoansajiaain neeichene necairichaa curiquicheein, nitohaneehenena niqui jereneeun.

²⁹ Canejeraauru, caa queene inara rai erenaa jereeun. Inae ichuunnejeeonriha cana rai janonaa. Aihana jaun nii sinijeraaonacaauru, rai sinijera colane nenea rijijieein neuruhine. ³⁰ Jana nii onaa coinaderaa nenacaauru, beseta que nenea rijijieein rachoojoeeuruhine. Jana nii beseta que nenacaauru onaa coinaderaa rijijieein inaderaauruhine. Itolere rucuhene sirichauru, cha sirihei rijijieein neuruhine. ³¹ Jana caa cana rai chauratane que netiin raotojoeiin necoriquijiaain itolere niicha latei siriin ichaonacaauru, cha sirihei rijijieein ichaauruhine, caa janonaa canaacha coarajei saa curichainne jaun.

³² Leeocha que coacuhin neeichene cajene niqui inara rocohene rijitojoeeun. Aiha sinijera colane nenea, Cana Coauneraacha jerei que coacuhin nihane jaun. ³³ Nete laen inae comasaiquuin nenea, Cana Coaunera que coaacane jianein, rai comasai rai caohachanuhacha que coacuhin ne. ³⁴ Nitohaneente ita caje neleruhin neeure. Jerichanejeein techu enecuru lana colane nenacaauru, chaen chabana lanaque lanaala nenacaauru, naaonjoainuri Cana Coauneraacha jerei que coacuhin neeure, acaauru jaberoconeein, acaauru

suujueneein, naonjoaain que banijiaain neeuruhane jaun. Jana lanaonacaaurute, acaauru lana rai caohachanuhacha que coaacu-
ruhane jaun Cana Coauneraacha jerei que coaacurene.

³⁵ Coatiha inara rai caohatiha aitohaaun. Nenacaeneeinjian inara
caohachanu quene aitoon, caohachaa in ichaohin Cana Curuaanaacha
jerei ichajeein ichaonaa nainequichene coina.

³⁶ Chunocoha nii niicha jerei ene ranaa coaauca inae ichauhena
nihane jaunne, rai caohachaa nii coaucane tocohaneeinne, nii niicha
coacuhi rijijieein nii ene raaine. Coatiha naosatenaa nihei ene raain
niha cachane. ³⁷ Jana chunocoha nii cha que tonajelanaala jelai jinacoon
netiin niicha jerei ichaane coina, rai suujua cuhane sinijeraquenihaane
coina coaacane, niite rai caohachanu que aicheetin. ³⁸ Jerichanejeein
techu caohacha ichareein, nii niicha jerei raain nihane. Jana nirijieein
sinijeraquelanaala nihanete, jelai amuritoheriin caohacha ichareein.

³⁹ Inae lanaocanete nii rai lanaacha sacunaa naine nii ene, oha nii
rai lanane que tiaaajoaain. Jana inae oha nii rai lananete nainere
chunocoha raain niha rai lananu quene caohachae, aihachu Cana Cu-
ruaana coitucuera quicha aina. ⁴⁰ Nii amuritoheriinte niqui nena
naine raotojoein, nacoauneein lanaquelanaala nihane. Caritoha canu
suujua. Chaen nechu Cana Coaunera suujue siriin caa aitoon.

8

Ichanohineein nena choosi ecaanto rai tenojoin lenone

¹ Enane laen ichanohineein nena choosi ecaanto rai tenojoin lenone
que erereunni inara rai. “Satiinte itolere coitucuhacache,” naain iri-
hacache. Nete nii canaacha coitucui aina, inae leeochoaauru amurijiriin
itolere coitucueraneein nena jerichaachene chaque nelatene. Jana
laen Cana Coaunera Suujue jerihane rijijieein jiniiquiin nihacachenete
caohachae. ² Aihane jaun chunocoha cha coitucueraneein nena coaau-
cane, coatiha jitariin nii niicha coitucunaa jerei coitucurinaain. ³ Nete
laen Cana Coaunera belaa in niicha jerei ichaa cachane, nii belaicha
coitucue Cana Coaunera.

⁴ Ichanohineein nena choosi ecaanto rai tenojoin lenone quiha
cachane niha natiin, cha ichana naineniha nii ichanohineein nena
choosi ecaantone coitucuhacache raotojoein. Nete laen ne, rauhijiriin
leinjiin Cana Coaunera. ⁵ Neeuruha dedeeu, chauratane que, naon-
joain nii acauru choosichuru. Tabaaaurute ichanohichurune. Arajiinte
neure nii acaauruhacha esenetai choosichuru. ⁶ Nete laen cana rai
ne leinjiin cana inacha Cana Coaunera- itolere Coaunera neein nena.
Chaen techu coreniha rai cachaneein nihacache. Nii rijijieein techu,
ne leinjiin Cana Curuaanaa Jesocurisito. Corenihate ne itolereuru.
Cana netonaite coreniha nihacache. ⁷ Nete satiin Jesocurisito esenetaer-
aauru nii coitucuhin neureenihane jaun, tabaauru jaiti enanetojoein
nii choosi ecaanto ichanohineein nena rai tenojoin que lenonecure,
chaelai que nelatiha beein. Jaiti nii acaauruhacha esenetai aina cao-
hachaa in ijiniha acauru suujuane jaunte, jaiti aasaeriin nii choosi
ecaanto esenetaauruha acauru netonaina jaun, “Baasojecha ichacure,”
naaure. ⁸ Nete Cana Coaunera jerihana jaun, joareein lenonichaane
niha natiin, chaachaene nii canaacha quii. Niheichu nii canaacha
quii coreniha jeelai amuritoheriin caohachaa in nena nainihaacache.

Niheichu quilanaala nihacachene nihanatiin, jeelai amurijiriin baasoneein nerihaacacheein. ⁹ Nete inae inara ijiin neeichene jaun, leeochoaauru jaiti ijilanaala nenacaauru saruhin, osa que acaauru naluti-aachene jianequichene caohachae. ¹⁰ Ii raotojoein coitucuhi natiin, nii ichanohin choosi rai tenojoin lenone quiihe nelauriaainne jana, inara coaraain niha leeocho cana nejera ijilanaala nenaane, acaentonai nelauriaain nii ichanohin choosi belaiha tenojoin lenone quinaa nainere. jaiti caohachaaain coitucuenihane jaun rai cocoaeraa nitohanei icharane saijieein. ¹¹ Nitohaneente jaiti caohachaaain coitucuelanaala nena cana nejera itajerateein neeiche, jaiti rai cocoaeraa nii chosi rai tenojoin iniho que lenonihanene saijieein, inae ii raotojoein coitucuhi natiin, notaracaae nii iniho que lenoneeine jaun, acaentonai coreniha ohin ni-halu Curisitone saijieein. ¹² Nitohaneein cana nejeraauru caohachaaain coitucuelanaala nenacaauru, niicha esenetai esenetaauruhane jana, acaauru rai bacohin neeinchene jaunte, inae Curisito que nejeratenaanein, inara raaje osa que nesarucuiche. ¹³ Aihana jaun lenone que cana nejera saruhin nihanu canune, caraite caohachare chabana iniho quilanaala nihanune, nabana osa que leeocho saruhin nihanune coataa.

9

Esinae rauhijiriin afosotoneein nihacane

¹ Canune laen cha ujuaihonelanaala jianacoon neeun. Chaen techu ne canu rai rauhi afosoto nichaaunne jaun. Nii ichoae tacaainechu, Cana Curuaanaa Jesoso coaraaun. Inarate, canu amihaneoo caje ecoona neeiche, Cana Curuaanaa icharatenohineein. ² Tabaauru jerihane afosotonichaaunne esenetaain coana jerecuruhi. Inarate laen afosotonichaaunne coitucuhiche. Nii Cana Curuaanaa esenetaaichene jaan caje coaaneente, canu esinae rauhijiriin acanichaaunne coitucuhiche inara. ³ Caate, nii canu que erenacaauru tonoraanune jaan ne. ⁴ Niha carai rauhi joaenreein lenone, conacai, naaonjoainuri tera nihane, raain naaonjoannune coina. ⁵ Chaen nechu naineeun leinjiin ene Jesocurisito esenetaera que comasaihocaaunne, aihuruha leeochoaauru afosotooru, Cana Curuaanaa nejeraauru, chaen Fedoro, naaonjoainurine rijijieein. ⁶ Canu, Berenabeen, naaonjoinichaanune rai netonai te ne rauhi, canacaanuhacha latei teeuruha Cana Coaunera coitucurerane coina. ⁷ Nihei chuni raajenihane aiha soondarone rijijieein namihaneoo coreteein nei. Niheichu chuni temule temuhane inae nihane bana quilanaala nei. Niheichu chunei, carenero beraihane rai nitaari niicha rocoi coelanaala nei. ⁸ Jiaonriha cacha suujue caje nena niha caa erenaa beeichene. Moisesa aitoonjoan netonaite jerichanetojoein be. ⁹ Jerichanejeein techu rauhi rai quiricha cuhane, “Jiaonriha rojoene jaera *buey* ujuae conaaquichene,” naain ne laenanohineein. Niheichu coatiha *buey* que coaucane jaun aitohi Cana Coaunera. ¹⁰ Cana quete aite canaacha que coaucane jaun. Cana corenihate laenanohineein nelu nii rauhi siricha quiricha. Aihana jaunte nii rai nucuhe rojoera aina, nii atane retuurera netonai ita rijijieein inae taojiana que turuhane jana, acaauru netonai leruhin raauruhane coina ichacure. ¹¹ Canacaanune mainajeriin inara coreniha amihanihacaanu, Cana Coaunera coitucunaa nainequichene coina. Aihana jaun coatiha baasonerihei coreniha canacaanu coroatajanequiche canacaanuhacha

latei quene. ¹² Coaracuche nachuhinti leeochoaauru acaauru coroata-janeein neeichene jerecuruhane, cha caaunna canacaanu coroata-janequichene jerenerichaanu canacaanu netonai.

Nene jaiti chabana jerenihacaanu. Raujiaainchane abaantajeiin nihacaanu, nabana Curisito que erenaa rorohecaacaanune coataa. ¹³ Inarate raotojoein coitucuhiche, satiin Teenforo asaae amihane-nacaauru, nii Teenforo asaae nena que ichaaoruhane. Nitohaneeinte, nii iniho mocooruhane jaan coaraneein nenacaauru, nii iniho Cana Coaunera rai niicha teeuri caute que lenoneein ichaaore. ¹⁴ Nii rijijieein techu aitelu Cana Curuaanaa, nii niicha jerenohi que cacha relaera, nii namihaneepocha que ichaoane coina. ¹⁵ Nene chabana nitohanai ichana jereneeun. Niheichu coatiha carai cha teeichene coina caa aitiin laenahaan. Jataaine raotojoein neeun, cha teneeiche canu raine jana inara relaanune jaun. Nii colane raotiin nena naininaaun. ¹⁶ Coatiha carai coretera coina cacha relahaan nii jianacoon cacha mitaera que. Jataain carai caohacha nihana jaunna, chatohaneein niha natiin, cacha relareeunni. Cairichaaajoarichaaun cacha relaenihanune. ¹⁷ Nii nitohanihane jaunte, canu raajenihane cacha relaanune, inae carai cainano-joineein ne. Jana coiintihanune saijieein ichacaannuna jerichanejeein caletooa Cana Coaunerane jaan ichareeunni. ¹⁸ Aihana jaunne, nii carai cainaane jaan aina, jataain raotojoein core bajaelanaala cacha relaanune. Nii canu rai rauhi tonoraelanaala, core bajaelanaa cacha relaanune jaaunna, caa aitoon. ¹⁹ Coatiha niqui nii chuni rai cha icharaneein ninaaun, nena satiin rai niicha jerei icharaneein neeun, nainichaaunne jeoneein Curisito rai cachaauru tenaa nainichaaunne coina. ²⁰ Nii jaunna Joriocuru aina nihanune acaauru rijijieein neeun, esenetaauruhane reeintiaain. Esenetaauruhane coinane, nii Moisesa aitoonjoa rijijieein ichaonacaauru cachaauru rijijieein canuhetonai neeun, nii Moisesa aitoonjoan rijijieein nena nainenihanune saijieein. ²¹ Jerichanejeein nechu Moisesa aitoonjoan tonoraelanaala nenacaauru que coitucueratena jerenacaan, acaauru jana turuhanune acaauru rijijieein neeun. Cana Coaunera aitoonjoan rijijieeina ichaaon, inae Curisito aitoonjoan tonoraain rijijieein ichaonune jaun. Nii saijieeina nii acaauru rijijieein neeun. ²² Nii jaiti iiii lanaala nenacaauru rene turuhanunena, acaauru ichao rijijieein ichaaon, coitucunaa nainecuruha acaauru netonoaine coina. Satiin rijijieeinchane neeun, tabaauru ichoteratichaaunne jianacoon nena nainecuruhane coina. ²³ Satiin caa caitoonjoaunrune ichaaun jianacoon cana mitaera coreniha, ecu nena nainichaaunne coina.

²⁴ Inarate coitucuhiche, jiniquiin soronacaauru satiin sorooruhane niha natiin, leinjiincha rai core raane coitucuhiche. Aihana jaun inara netonai sorohichenete ne, nii aihuruhane rijijieein rai core raaichene coina. ²⁵ Nocoatijianacaaurute inae leeochoa aina nocoatijianaa jerecuruhane, chatohaneein acaauru jaberoco tenaa nainera que necohalajiin neruujueeure. Aiha leinjiin ajaena jujuhin enaicha ohina inaeraneein nena caje nena comai que coretenajaera coina. Jana canate necairichaaecaache coreniha chabana ohina charanejeein nena raa-cachene coina. ²⁶ Aihana jaun coatiha canu joareein coitucuhelanaala sorohooaun. Niheichu coatiha joareein sonacaunne faoracahaan. ²⁷ Nitohanihana jaunna caraajenihane cajabereeo cairichaaun, casuu-

jua tonorana nainichaaunne coina. Nabana leeochoaauru relaeraneein nihanune saijjeiin, cha colane baasoneein nedaanune coataa.

10

Cana Coaunera nelanaala nena choosi ecaanto belaihuruhane coataate, suujuatenajae Faboro.

¹ Canejeraauru, jiaonriha acaauru conaaca dede sacarine jana, satiin jana cuhin, Cucuana Lanajai jera jaaoruhalu, cana foerateracurune baitequichene. ² Nitohaneein nii Moisesa aina nii dede sacari que amaeraain cucuana jera jaaoreraaurute ita rijijieein ichaaorelu. ³ Jerichanejeein techu, satiin jiniiquiin Cana Coaunera tenojoi lenone que lenoneein ⁴ cuuruhane corihanune que Cana Coaunera tenojoin ajeri caje nalunaa acau que netonai cocohin cuuruhane jaun, jerichane-tojoein Cana Coaunera tenojoin acau que cocohin neurelu. Nii ajeri, acaauru corihaneraanu que Cana Coaunera tenojointe Curisito nelu. ⁵ Nete nitohaneein acaauru coroatajaniha Cana Coaunerane saijjeiin niicha rautai ichacuruhane jaun, cacha areroo neleruhin amurijiriin ohacoaurelu.

⁶ Nitohaneainte nabana cana netonai rai baaso ichana coauna coataa, nii que nainaaain ichaonaa jaan nuque nitohaneein ichaelu Cana Coaunera. ⁷ Nitohanihana jaun, jiaonriha Cana Coaunera aina iriha niha Moisesane tonohanau nii acaauruahacha ichai choosi ecaanto coroaecuruhalune rijijieein inara netonai ecaanto coroaequichene. “Satiin nelauriaain lenoneein cocooruhane baihate, satiin nimichuhuin rachoojoeure,” naalu Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhanene rijijieeinte aihure. ⁸ Aihana jaun niheichu nainihaacache aihuruhalune tocohanein nejelau ene dadaain nihacachene. Nitohaneeuruhane corenihate coroatachoonca nichata oaraancaaain oorelu lejiichoo cuhane. ⁹ Jiaonrihachu inara casetecaa Curisitone coujuha chatonaain baasoneein que ereein neeichene. Tabaauru nitohaneein baasoneein erenacaaurute acano calanojoeinein ohacoaurelu. ¹⁰ Nii rijijieein chu inara netonai baasoneein Cana Coaunera que erenaa nainiheiche, tabaauru Cana Coaunera que baasoneein ereeuruhane jaun cacha atinaera aanjera letoaa Cana Coaunerane jaun, atinanaacane rijijieein inara atinaeratihane coataa. ¹¹ Nitohaneein jetaote cana foerateracuru casetecaeratelu Cana Coaunera, nii caje nainaaain ichaonaa coina. Chaen techu cana satiin enene ichaohacachene rai nii beeraanu que Cana Coaunera Quiricha Inoaensi cuhane laenanohineein ne. ¹² Nitohanihane jaun chunocoha baaso ichana coacuelanaala, jeriha Cana Coaunerane rijijieein satono que tiaain nena jerihane, caohachaaain necohalajiin neeine. ¹³ Nete inara jaiti chabana cacha nejesinaneein abaantanacainelanaala, inara coujuera coaraeneeiche. Aihana jaun Cana Coauneraacha que jaecoohete inara bearaane, nabana inara cairichaaain inara nainatijihane, jataain abaantanacaelanaala nena que cairichanojoeinequichene coataa. Nii banate inae niha baasoneein inara teranune jana, caje inara ichoteratereein, abaatana nainequichene coina, Cana Coaunera. ¹⁴ Aihana jaun canejeraauru, jiaoriha Cana Coaunera nelanaala nena choosi ecaanto coroaeraauru aina cuhin coroaequichene. ¹⁵ Inarate caa inara rai caitoonjoan coitucuhiche. Nii jaunte baasoneein aitenihanune caohachaaain aitocooaunne coitucunaa nainequiche. ¹⁶ Nitohanihane

jaunte Cana Coaunera coroaajeein satiin cana ichao coreniha orichaaaine rai neein rai coichana niha beein Cana Curuanaacha coi, rai coco bino cohacachene, nii rai coichana aina cuaain coichana que coichanaquuin nena rarijijeein nihacache. Nii rarijijeein techu nii jaberoco niha beein niicha taturii faan quihacachene, inae rai jaberoco aina cuaain aina ita jaberoco que jaberocoana rarijijeein nihacache. ¹⁷ Charijieein teeinti arajiin nihacachene nihanatiin, satiin nii leinjiin faan quihacache, nii rarijijeein techu leinjiin jaberoco que jaberocoana rarijijeein nihacache. ¹⁸ Coaracuche nachuhinti cana foerateracuru inoensihuru Israelitacuru, Cana Coaunera rai niicha mocoori iniho quihuruhane, acaauru raajenihane tera rarijijeein saain que lenonecuruhane. ¹⁹ Coatiha chaque nelatiha Cana Coaunera coitucuhichuru chosine jaun aitoaan, niheichu rai niicha mocoori iniho leecha iniho amurijiriin nihane jaun aitoaan. Acate joenreein leecha iniho rarijijeein ne. ²⁰ Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru, acaauru chosi rai lenonecuro mocooruhane, moconajaera rai ichacure. Nitohanihane jaun coatiha nii moconajaera aina enohichene jerihaaun. ²¹ Aihana jaun nainiheeiche nii Cana Curuanaa que banijiaain nena, rai coco bino cohichene baiha, nii moconajaera coroaeca acaauru chosi rai niicha ichacuri iniho quiha nenacaauru aina nena nainiheeiche. Niheichu nii Cana Curuanaacha tei bino cohichene baiha nainiheeiche, moconajaera coroaeca coconacaauru aina cocoin naonjoaachene. ²² Chasiina Cana Curuanaa baijiaeraanu tocohanein, jianein leecha sacurichaache cana casetecaane abaantanaa nainerichaachene coalanaala.

Leeochaaururuhacha coacuhi que suujua acatein niha Jesocurisito ranojoine

²³ “Chunite nainere joareein niicha jerei ichaane” naaiche niqui. Esinae rauhijiriinte aitocohiche. Nete caohachaene itolere bana joareeincha ichacaane. Chunite niqui esinae naine niicha jerei ichaane. Nete tabaauru joareeincha ichana jerichaane, coatiha cana corotajanihei nii canaacha ichai Cana Coaunera jerenohin ichacaane coina. ²⁴ Nitohanihana jaun caohachai cana rai caohachanuhacha ichacaane, satiin rai caohachanu ichacaanete caohachae. ²⁵ Inara rai teraa joenreein iniho ne, inae coitucuhichene jaun bajaelanaala que lenonecuche, ²⁶ satiin caa cana rai chauratane aina que nenacaauru, Cana Curuanaa rai nihana jaun. ²⁷ Chunocoha esenetaeranelanaala nena inara cotihaca lenonequichene coinane jana, cunaa jeriquichene inae coitucuhichene jaun, bajaelanaala inara rai niicha teuri que lenonecuche. ²⁸ Nii lenonequichene coina, inara cotihacuruhane jana, chunocoha inara rai, “Caa inihote leinjiin canaanu choosi rai moconojoine” naain bihane jiaonriha quiichene. Chaen inae raotojoein coitucuhichene jaun, nabana nii inara rai bera cairichaaichene coataa. ²⁹⁻³⁰ Tabaurute, “Chanuna nainichaaun joareein lenonichaaunne saijieein caohatere nejelau cache, itolere bana ‘Nariha Cana Coaunera’ naanu lenonichaaunne naineeinne saijieein, chasiinna canu que ereeurure,” naaururein. ³¹ Nitohanihane jaan cae coauneente, lenonein, acau cohin, cha ichaain, naonjoaachene Cana Coaunera rai caohachanu que ichaquichene caohachae. ³² Jiaonriha baaso ichaain leochaauru relain neechene, niheichu nii Joriocuru rai niha natiin, niheichu Jorioniheichuru rai niha natiin, niheichu Cana Coaunera

cachaneein nenaacaauru rai niha natiin ichana nainiheeiche. ³³ Canune laen satiincha rai caohachanu ichana jereun, canu raaicha caohachanu coacuhelanaala, acaauru netonai nichotenaa nainecuruhane coina.

11

¹ Caa canuhacha ichai rijijieein cha ichaain neeuche. Charijieein teeinti, cha ichaain nihalu Curisitone rijijieein cha ichaain neun, nii rijijieein.

Inara aina netaojianacaauru enecuru rai

² Jataaine inara corojeeun, itolere bana canu coacuhin inara re-laanune jaan tonoraain neeichene coreniha. ³ Nena laen Curisito satiin quicha nichaachene couturi nihane jana, rai comasai couturi niha satiin quichane rijijieein, Curisito couturi niha Cana Coaunerane coitucuhichene jereun. ⁴ Nitohanihana jaunte, leinjiin quicha, couturi conajaain Cana Coaunera bajaain, Cana Coaunera ere been naaonjoanne niha natiin rai couturiji conaaca, rai couturi niha Curisitone saijieeinna jaun, nii letoaa rai couturi Curisitone tonoraenihana jaun aicheein. ⁵ Jana enete laen naine couturiji conajaain, Cana Coaunera bajaain, Cana Coaunera ere been naaonjoanne caohachae. Jana couturiji conajaelanaala aihanete, rai couturineein nena rai lana tonoraenihane jaun aicheein, loraecaain jaonjoiniha rai couturiji jaun aihane rijijieein. ⁶ Nitohanihane jaun leinjiin ene, rai couturiji conajenihanete caohachare rai couturiji loraecaain joeratihane. Jana nii couturiji joeratiha loraecaainne coejiha nii enene, rai couturiji conaamiin. ⁷ Jana quicha laen nainihe rai couturiji conaacane, Cana Coaunera rijijieein neein, rai cacha neein nihane coaratihane coina. Enete laen lana que suujua acatihane coaratiha rai couturi conaacane caohachae. ⁸ Ene caje nena neniha quicha jaberocone jana, quicha jaberoco caje nena ene jaberocona jaunte nitoha ne. ⁹ Coatiha ene ichao coreniha necoaunaain niheilu quicha. Jana enete laen, quicha ichao coreniha necoaunaain nelu. ¹⁰ Nitohanihana jaunte anjeraauru naaonjoainuri coreniha, nii cojunacaniha rai couturiji conaaca enene caohachae. ¹¹ Jana Cana Curaanaa Jesocurisito coitucuhin esenetaera nichaachene raite laen, ene colane ichaonaa nainenere quicha, jana ene netonai quicha colane ichaonaa nainihe. ¹² Nitohanihane jaunte, esinae rauhijiriin quicha caje necoaunaain nena niha enene rijijieein, quicha netonai ene caje nejanoaain ne, nitohanein jeriha Cana Coaunerane jaun. ¹³ Caohachaana inara rai couturiji conajaelanaala Cana Coaunera bajaa enene. ¹⁴ Nitohanein niha cana necoaunane jaan caje coauneente, necoejena ne leinjiin quicha rai couturiji fojiaane. ¹⁵ Nete laen enecuru, nelatecuruhane coujunaca nihane jaun, rai couturiji fojiaauruhane caohachae, nii coina tenojoi niha acaauru couturine jaun. ¹⁶ Chunocoha caa aitocoaunne jaan que tonaain erenaa jerihane, Cana Coaunera ranojihunru aina jiniiquiin leocha ichaonaa coitucuenihacachene coitucuhin aitomiin.

Baasonein Cana Curuaanaa que banijiain lenone que lenonecuruhane

¹⁷ Caa, que jauhecaain canuhacha laenai cuhane laen, inara coroaena naininaun, netaojiaaiche inara caohachanu quene niha natiin, baaso ichaquichene coreniha. ¹⁸ Jauriaanejeente canu rai beurelu, Cana Coaunera coroaquichene coina netaojiaaichene, ita caje neleruhin

netaojiaaichene que aitiin. Nii jaunna acaauru aitoonjoa tabaauru esenetaaun esinae aitocuruhane jaun. ¹⁹ Nii ita caje nelerujuacoain netaojiaaichenete ichaquiche, le nelerucuru coaraaauru esinaen rauhi-jiriin Cana Coaunera sacuraneein neeichene coarateeichene coina. ²⁰ Nii nelerujuacoain netaojiaaichene jaun, Cana Curuaanaa que banijiaain nena lenone que lenonequichene niha natiin, coatiha jeriha Cana Curuaanaane rijijieein ichaeneeichene jaun, que banijiaain nena lenone que lenoneriheeicheein. ²¹ Nii lenonequichene rai neeichene jana, tabaauru inae lenonihane jana, tabaauru mijitenaana neeure, jana nitonohana leeochoaauru ajeein naaonjoaane jaunte, baaso ichaquiche. ²² Chanuna leeochoaauru sinaa jereneeichene, inara loreri asaaecha lenonelanaala, Cana Coaunera cachaauru que jaolecohin, cha colane nenacaauru necoeje chanuhin naaonjoaainche. Chasiina nitohaneinchene inara coroaena nainereun. Inara coroaena naininaaun nitohaneein neeichene jaun.

Cana Curuaanaa que banijiaain nena lenone.

(Mt 26.26-29; Mr 14.22-25; Lc 22.14-20)

²³ Canune laen Cana Curuaanaa caje, caa inara relaanune jaan raain neeunlu. Nii coulurujuenojin nihane cojoanotiin cuhanete faan mucuhin teberiaain, “Nariha Cana Coaunera” naane baiha, ²⁴ cataaun tacaain nii faan tatushin, “Caa faante inara coreniha quiicha tei canu jaberoco ne. Caa ena ichacaanne rijijieein ichacuche canu coacuhin,” naelu Cana Curuaanaa Jesoso. ²⁵ Jerichanejeein techu inae nainaanii faan que lenonihane baiha, bino mucuhin teberihain, “Caa binote ena nena Cana Coauneraacha tei rai rauhi coujunaca cacoichana ne. Aihana jaun caa ena ichacaanne rijijieein ichacuche canu coacuhin,” naelu Cana Curuaanaa. ²⁶ Nitohanihane jaun nacoaauneein turuha Cana Curuaanaane que tiaaajoaain ohalune beeichene raite ne, nii lenone que lenonequichene nainein, chaen nii acau niicha cohi coohichene nainein.

Cana Curuaanaa lenone que lenoniha cachane.

²⁷ Nitohanihane jaunte chunocoha nii bino, nii lenone, naaonjoain que lenonihane, jeriha Cana Curuaanaane tocohanelanaala ichaane, Cana Curuaanaa jaberoco rai coichana naaonjoain sarue osa que nii ichara. ²⁸ Aihana jaunte nii lenone que lenonein, nii bino cohin, naaonjoaanne ajiniha, jaurianejeein rai suujua coaraa cachane caohachae. ²⁹ Jaurihanejeein suujua coarii amunein, “Naaonjoaane jaunte caa Cana Curuaanaa jaberocone. Naaonjoaane jaunte caa Cana Curuaanaa coichanaane,” naain coitucuhera amunein que bino cohin, lenonihanete, raaje rai jaberoco casetecaa aicheein. ³⁰ Nitohanihane jaunte inara tabaauru cunaiteein, aterojoeiin, tabaauru oore. ³¹ Caohachain cana suujua coaraain nihacachene jana nihane, coatiha cana casetecarihei Cana Curuaanaa. ³² Cana casetecaane niha natiinte, raujiaain nacoauneein baaso ichaelanaala, jeelai amuritoheriin caohacha ichana que nerelana coina cana casetecae. Coatiha nii coitucuruhi casetecaane tocohanein nitajenaa coina cana casetecaa Cana Curuaanaa. ³³ Nitohanihane jaan caje coaaunein, ita taojiaaiche Cana Curuaanaa lenone que lenonequichene coinane, ita jiniichaain lenonecuche. ³⁴ Jana chunocoha mijitena caun leeochoaauru ajiniha lenonena jerihane, nenajaan lenonemiin, nitohaneein baasoneein ichacuruhane coreniha

inara casetacaa Cana Curuaanaa ne coataa. Nitohaneein neeichenete caohachaera canejeraauru. Inae inara coraa uhanune banane, inara rai leeocho rucuhencacai rucuhereunni.

12

Niicha nainei ichaa cachane jaanu tiha Cana Coaunera Suujuene.

¹ Canejeraauru, niicha nainei ichaa cachane jaanu tiha Cana Coaunera Suujuene coitucuhichenena jereeun. ² Inarate jaiti Cana Curuaanaa coitucuhin esenetaeneeichene bana, nii chosi ecaanto ichanohineein nena rene inara amaauruhane, aiha maosane rijijieein curejetocohichene coitucuhiche raotojoein. ³ Nitohanihane jaunte inae enene chuni, “Nechu aansainein ichaonaa Jesoso,” naain erenaa nainene, inae enene Cana Coaunera Suujue letononein irihane. Nii coitucuhin ichaohichenena jereeun. Chaen nihei chuni, “Jesosote Curuaanaa ne,” naain erenaa nainihe cache, Cana Coaunera suujue letononein erenihane. ⁴ Araai lauriin cha ichana nainihane jaannute ranaa naine cache, Cana Coaunera tenojoinein. Nete laen nii tera, jeelai Cana Coaunera Suujuenein leinjiincha ne. ⁵ Niha araai lauriin rai nelatein nihacane jaanu, cana que jeelai Curuaanaa icharatenojoinein. ⁶ Jerichanejein techu araai lauriin ne nelatein cha ichana nainiha cachane jaannu. Nete araai lauriin nihane nihanatii nii jeelai Cana Coaunera caje satiin unaaneein ne. ⁷ Cana Coaunerate aina nihacachene coitucuhacachene jaa te rai cachanein neinichaachene rai, nii aina raotojoein nihacachene coina. ⁸ Rai Suujue aina cuaainte, le cachaauru tabaauru rai coitucuhin erenaa nainecuruhane jaannu te Cana Coaunera. Jerichanejein techu jataain itolereenein cha coitucuhin neeuruha cachaaurune jaanu tein ne, nii jeelai Cana Coaunera. ⁹ Tabaaurute esenetaauruhane jaannu rae, jeelai Cana Coaunera Suujue tenojoinein. Tabaaurute, nelatein cunaiteenaa rautaane jaannu rae. ¹⁰ Tabaaurute cojoelanaacojai ichaain nelatihane jaannu rae. Jana tabaaurute, Cana Coaunera caje unaa erenaa bihane coina, nelatihane jaannu rae. Tabaauru te, Moconajaera suujue ichanohin aina Cana Coaunera suujue ichanohin coitucuhane jaanu rae. Tabaauru raite, leeocho erenaa cuhane erenaa nainecuruhane jaannu te. Chaen techu, tabaauru rai nii leeocho erenaa cuhane ereruhane jaan aonaain benaa nainiha leeochoane jaannu te. ¹¹ Satiin niichurute te, tenaa jerihane jaannu rai, nii jeelai Cana Coaunera Suujue; janijiin niicha rai cachaauru rai.

Araaichaache niquni nete leinjiin que jaberocoanaa rijijieein nihacache.

¹² Cacha nichaachene jaberocote, araai lauriin neleruhane niha natiin, jeelai cana jaberoconeein netiin ai. Nii rijijieeinte satiin nihacache araai laurii caje nihacachene nihanatiin Jesocurisito cachanein neinichaachene. ¹³ Nii rijijieein techu satiin cana, Joriocuru, Jorioniheichuru, letononein nenacaauru, letononelanaala nenacaauru, naaonjoainuri aina jiniiquiin coujunacatenohineein nihacache, leinjiin jaberoco que jaberocohin nena rijijieein nihacache, Cana Coaunera Suujue ichanaanein. Nii rijijieein techu nii jeelai Cana Coaunera suujue caje ocoona que satiin cocohin nihacache. ¹⁴ Coatiha le turijieeincha nihei cana jaberoco, araai lauriinte ne cana jaberoco nelerucuru. ¹⁵ Nii nitohanihana jaun cana tija, “Cacha biji nenihanune jaun coatiha cache

jaberoco nihaaun,” naane, coatiha cache jaberoco neein nihane jianerihei. ¹⁶ Cana uricho netonain, “Chanuna nota neneeun,” naain irihane, coatiha cana jaberoco que nihane jianerihei. ¹⁷ Satiin cana jaberoco cana nota nejesina nihane, coatiha cha aonaain ichaonaa nainerihaacache. Satiin cana jaberoco cana uricho nihane, chaelai juuno aohanna nainerihaacache. ¹⁸ Nete lauri lauri cana jaberocooru coaunaain rai caohachaain inanacaane jaan jeeloncuru teein coaunaelu Cana Coaunera. ¹⁹ Le turijieeincha ijabereeonu niha cana jaberoco, rai neleru colanene coatiha nerihei cana jaberoco esine. ²⁰ Nitohanihane jaunte araai turiin neleruha cana jaberocone niha natiin, rauhijiriin leinji cana jaberoco. ²¹ Nii nitohanihane jaan caje coauneein, cana nota nainihe cana biji que, “Latinaaun,” nanaa nainihe. Niheichu cana couturi niha natiin cana tijia que, “Latinaaun,” nanaa nainihe. ²² Nete nii nelatihei rijijieein canaacha coarai cana jaberoco- jataain nelateinein ne. ²³ Nii cana jaberoco leeochoaauru fautaain canaacha colalajiite cajionetein sirichaache. Jana nii cana jaberoco, coanojoinelanaala nenaate, jeelai amuritoheriin cajionetein sirichaache coara coataa, ²⁴ nii cache notaracaae nanaa sirichaachene amurijiriin. Cana Coaunerate, nitohanein cana jaberoco coaunaae, nii coaraelanaala canaacha sirii amurijiriin nii cache notaracaae nanaa belaaain, caohatiin beraain sirichaachene coina. ²⁵ Nabana jeelai jaberoco neein nihane saijieein, rai jaberoco nelerucuru leeochangein coaraelanaala, rai nelatena nainihane coina. ²⁶ Nii nitoanihane jaunte, chatohanein necunaitaa le turijieein cana jaberocone niha natiin, saain cana jaberoco necairichae leinjiin coreniha. Nitohanihane jaunte, cha lateein niha cana jaberoco nelerune jana, rai teraa nii niicha lateine, satiin cana jaberoco rachoojoe. ²⁷ Nii rijijieein techu inara, Curisito jaberoco nelerunein neeichene jaun, le cachanequichene nainein inaraacha ichaneni siriin neeiche. ²⁸ Nii cointate jere, satiin rai cachaauru iclesianein nenacaauru jana niha afosotooru, Cana Coaunera suujue aina cuuain ichaonaa coitucuhin beeurera *profetacuru*, cache relaaureraauru, cojoaelanaacojoai icharaauru cachaauru, cunaitenacaauru rautaeraauru, leeochoaauru coroatajaneraauru, cachaauru coaranein nenacaauru, nejelau erena cuhane erenacaauru, naaonjoainuri neeuruhane jerelu Cana Coaunera. ²⁹ Nete saain rai cachaauru afosotonena nainecurene. Niheichu saain *profetane* naanainecuruhi. Niheichu satiin cache relaeranein nanaa nainecuruhi. Niheichu saain cojoaelanaacojoai ichana nainecuruhi. ³⁰ Jerichanejeein chu saain cunaitenaa rautaauruhane coina nelatena nainecuruhi. Niheichu saain leeochoa erenaa cuhane erenaa nainecuruhi, jerichanejeein chu nihei saain nii leeochoa erenaa cuhane erenacaauru aohana nainecuruhi. ³¹ Nii jaunte inara jataain caohachaain nelatei jerena nainequiche.

13

Cana coichana aina cutaain belaina inaacane

¹ Leeochoa cache ere cuhane ereein, anjeraauru ere cuhane niha natiin irihanune saijieein, cacoichana aina cutaain belaina inaelanaala aihanunena, leinjiin coata tonijiaain nanaa fautaain chaque nelaterinaaun. ² Jerichanejeein techu Cana Coaunera que ereerejeein, niicha ichanenu coitucuhin, leinjiin atane ucuunno rurujuanaa nainichaaune coina esenetaanune niha natiin, esinae rauhijiriin cacoichana aina cutaain

belaina inaanihanune, coatiha chaque nelaterihe i canuhacha ichai. ³ Cairicheihuru rai jitariin quiicha sirii tein, cajabereone maajein tihanu acaauru corenihane nihanatiin, esinaen rauhijiriin cacoichana aina cutaain belaina inaanihanune coatiha nii cha que nelaterinaaun.

⁴ Esinae rauhijiriin cana coichana aina cutaain belaina inaacanete abaantana coitucuhin, caohachaaain leeochoaauru aina neein, chaque necoelailanaala, cana rainuhachaque coacuelanaala, leeochoaauru amurijiriin nena coacuelanaala, ⁵ erenaa baaso que erelanaala, niheichu itolere bana cana rai caohachanuhacha que coacuelanaala, obajelanaala, baaso icharaauru que cana suujua acatein, ⁶ baaso ichacuruha leeochoaurune corojelanaala, caohacha icharaacha corojeein nihacane te caohachae. ⁷ Cana coichana aina cutaain belaina inaacanete, satiincha necairichanaa abaantaain, cana corojatanihane cojoaain, itolereenein esenetaain, itolere abaantaain, naaonjoaain nihacane caohachae.

⁸ Nii cana coichana aina cutaain belaina inaacane chabana sarihaain. Inae ecu tihane bana, coatiha nerihaaain caa Cana Coaunera ere bera *profetacuru*. Niheichu coatiha leeochoa erenaa cuhane erenacaauru niha natiin nerihaaain. ⁹ Aihana jaun caa canaacha coitucui aina cana rai *profetacuruhacha* bei, coatiha jitariin canaacha coitucuheni coitucueratihei. ¹⁰ Nete inae turuha nii cana relaera esine chaeloon baaso sirilanaala nenaane, sareein nii aasaeriin canaacha coitucui.

¹¹ Jaiti canaanainichaaunne banane, canaanainichaaunne ere que ereein, canaanainichaaunne suujua que coacuhin, naaonjoan reje-tonlu. Nene inae enene ichauhenaneein nii canaanainein canuhacha coacuhi jianeun. ¹² Enate aasaeriin inanacaa cana suujuane jana coaracaache. Charijieein teeinti, acuhanau inanacae cana cojunaca nii rijijieein. Nete inae ecu tihane bana, caohachaaain coraain coitucurichaacheein. Aihane jaun caohachaaain jaiti ena coitucuaaun. Nene inae ecu tihane bana charijieein teeinti cacoitucue Cana Coaunera nii rijijieein canuhetonai coitucureeunni.

¹³ Nichata lauriinte ne itolere bana canaacha coacuheeni. Jauriaanejeein Cana Coaunera esenetaain ichaohacane, nii baiha cana ichao rucujueein niha Cana Coaunerane cohajeein nihacane, satononejeein esenetaain jereein ichaohacane, naaonjoaain nihacachene te caohachae. Nete nii nichata laurii caje ne jataain nii corojatajai amurijiriin jataain itolere que nelateineein nena. Acate cana coichana aina cutaain belaiha inaacane jaan ne.

14

Leeochoa erenaa canaacha aonaai cuhane irihacane.

¹ Aihane jaun atiin inara coichana aina cutaain belaina inaanenee neeuche, chaen inara rai Suujue tiha Cana Coaunerane corajeein jerecuchete, inara que niicha beratei, que erenaa beeichene jaannu que nelatei teeine inara rai. ² Nii aonaelanaala nejelau erenaa cuhane ereite, Cana Coaunera rai iriha aite. Coatiha cacha rai aitohi. Nii jaunte aohana nainecurene cachaauru. Nii naitoonjoante Cana Coaunera Suujue caje naaanihane jaun chuni coitucue. ³ Nete laen Cana Coaunera aitoonjoa bera, satiin que coitucuerate, leeochoaauru quene maajein. Chaen techu

acaauru suujua aninoain acaauru suujuate jeriha Cana Coaunera Suujua rijijieein neuruhane coina. ⁴ Nii nejelau erenaa coitucueraelanaala nena cuhane ereite, jelai acaachanejeein Cana Coaunera Suujue coitucuhin aina ijiin ne. Nete laen nii Cana Coaunera aitoonjoan berate, Cana Curuaanaa ranojoneein nenacaauru que coitucuerate aina ijiin, Aca jerihane rijijieein caohachain neuruhane coina.

⁵ Nitohanihane jaunne niqui, Cana Coaunera Suujueecha tei erenaa cuhane satiin ereeichene jereeun. Nena nii amurijiriin, Cana Coaunera aitoonjoan beeichene jereeun. Acate jataain caohachane, nii leeocho erenaa cuhane irihacane amurijiriin. Niite amuoora latelanaala aonaain, jelai amuritoeriin coitucunaa nainecure Cana Curuaanaa ranojoneein nenacaauru. ⁶ Nitohanihana jaun canejeraauru, coatiha nelaterihe inara coaraa uhanune bana, inara rai leeocho erenaa cuhane irihanune. Caohacharihei inara rai cana ere cuhane Cana Coaunera aitoonjoa que erelanaala, leeocho erenaa cuhane irihanune. Ainihane ichaonaa rauhi que inara rai erelanaala, leeocho erenaa que irihanune caohacharihei. Niheichu caohacharihei leeocho erenaa cuhane, inara rai irihanu, Cana Coaunera beratenojoi erenaa que ne. Niheichu caocharihei, inara relaelanaala, leeocho erenaa cuhane inara rai irihanune.

⁷ Satiin auno aina, ita rijitoejin toniha quitarane, coatiha nejelauneein aohanrarihei rai toni. ⁸ Nii rijijieein chu, coatiha neruujueerurihei ita soha nenacaauru, nii ita sooruhane bihane toni rijitoejin, toroonfeta toteniha toterane. ⁹ Nii rijiquiche inara netonai, aonacuruhane coina ereeichene saijieein, leeocho erenaa cuhane ereeichene. Chasiina inara ere aohanre, nejelau erenaa cuhane ereeichene, nii ereeichene jaancuru. Nechu joaereinchate ereereeriquiche inacojoejin. ¹⁰ Esinae rauhijiriinte niqui ne, araai lauriin caa cana rai chauratane que erenaa. Niite le laurichuru nejelaunihacoain ne rai toni. ¹¹ Nii nitohanihane jaun, canu rai, nere cuhane iriha nejelau cachane coatiha canu rai chaque nelaterihe nii erenaa. Nii rijijieein chu nii nejelau cache rai canu ere cuhane irihanune jana aonaenihane, chaque rai nelatihei canu ere netonai. ¹² Inae inara netonai Cana Coaunera Suujue caje nena sirina jeriquichene jaun, nii Cana Curuaanaa ranojoneein rai iclesianeein nenacaauru que jeelai amuritoheriin coitucuerateraneein nena raauche.

¹³ Aihana jaun, nejelau erenaa cuhane erei, Cana Coaunera caje bajaainete, rai amuucane jaannu teine. ¹⁴ Canu nejelau erenaa cuhane Cana Coaunera bajaanunete, canu suujue ainaacha Cana Coaunera bajaanunete. Nete laen, canu suujua coitucunaa nainene. ¹⁵ Aihane jaun Cana Coaunera bajaanune, canu suujua, canu suujue, naaonjoain aina jiniiquiin bajaanunete caohachae. Nenatichaaunne niha natiin canu suujue aina jiniiquiin canu suujua cuhane coitucuhin aitocooaunnete caohachae. ¹⁶ Aihana jaun, inara suujue ainaacha Cana Coaunera coraajeein que ereereequichene jana, nii inara aitoonjoan coitucuelanaala nena, inara aonaane niha natiin, nii inara aitoonjoan coitucuenihane, coatiha inara aina turuhin nii aitocohichene jaan aohanna nainerihe. ¹⁷ Nii inara aitoojoante niqui jataain nelateinere, nete, leeochoauru coroatajanena nainene, jeriha Cana Coaunera Suujue rijijieein coitucuuruhane coina aonacurenihana jaun. ¹⁸ Nariha Cana Coaunera, leeocho erenaa cuhane irihanu inara amurijiriinne coreniha. ¹⁹ Nena,

Cana Coaunera coitucuurera rai irihanune, saouqijiei erenaa acaauruhacha aonai cuhane erenaa jereeun, aonaain acaauru netonai nere-laauruhane caina, inacojoein leeocho erenaa cuhane lechooca oaraan-canein erenaa que acaauru rai irihanune niha natiin aonacurenihane ajiniha.

²⁰ Canejeraauru, jiaonriha suujua coaauca canaanaine rijijieein inara suujua coaauquichene. Itolere baaso rai, canaanai rijiiquichenete laen caohachae. Nete laen, inara caohachanu que coaauquiche ichauhena-neeichene suujua que cuaainne caohachae. ²¹ Ichaonaa rai rauhi rai, quiricha cuhanete, “Leeocha erenaa cuhane ne, caa cachaauru rai erereeeunni. Chaen nechuu, nejelau caje unacaauru cachaauru que canu ere beratereeeunni. Nitohaneein acaauru rai beratihanune niha natiin, coatiha canu ere tonoraaururinaain’ naa Cana Curuanaa,” naain ne laenanohinnein. ²² Aihana jaun, leeocho erenaa cuhane irihacanete, Cana Coaunera coitucuhichuru que, Cana Coaunera coituhacachene cojunacaniha aitocoaache. Coatiha laen Cana Coaunera coitucuurera rai cojunacaniha aihacache. Nete laen, Cana Coaunera aitoonjoan bihaca, Cana Coaunera coitucuurera raine, Cana Coaunera coitucuurera rai Cana Coaunera coitucuhacachene cojunacaniha aitocoaache. Coatiha, Cana Coaunera coitucuhichuru rai nihei. ²³ Satiin Cana Coaunera rai iclesianeein neiniquichene netaojiaain netiin, leeocho erenaa cuhane ita rai ereereequichene jana, inara rene enohin aonaa neechu joaenreein nena cacha aina Cana Coaunera coitucuelanaala nena cachanete nainere, “Caa cachaaurute joaenreein ereerejeeure jaeloroherihuruhane jaun,” naain erere. ²⁴ Nete laen inara ere cuhane Cana Coaunera caje unaa erenaa que ereereequichene jana, enoha uha inara rene nechuu joaereein cacha, leeocho cacha Cana Coaunera coitucuhi, naajoaaaurine, le cachanecuruhane laen nainere, nii aito-coichene jaan aonaain raajenihane osaaocane coitucunaa naine, jitaain nii aitocoichene aonaane jaan. ²⁵ Nii banate, satiin rai suujua cuhane niicha cocuhi coitucuhin, neseonraain Cana Coaunera coroaajeein, inara aina niha Cana Coaunerane coitucureein.

Cha ichaquichene caohachaain ichacuche, joaenreein ichaelanaala.

²⁶ Canejeraauru, aihane jaun caa inara rai caitono tocohaneein netaojiaaichene, tabaauru salmo que nenatemiin. Jana tabaaurute nainere cachaauru relaane. Tabaauru que Cana Coauneraaacha coitucueratei que ereereemiin. Jana tabaauru leeocho erenaa cuhane ereerejeein, leeocho erenaa aonacuruhi rai beeine, nii niicha beebejei aonaain coitucuhin aina iichuruhane caina. ²⁷ Chaen leeocho erenaa cuhane erenaa jeriquichene, coroatajaain nichatajaain netiin ita rohererojoein aitocuche le cachanequichene. Jana chunucohate nainere, nii aitocoichene jaan biha leeocho erenaa aonacuruhi raine. ²⁸ Jana neniha cacha, nii erenaa aonaain benaa coitucuelanaala, nii Cana Coaunera rai iclesianeein nenacaauru janane, jiaonriha nii leeocho erenaa cuhane ereeichene. Nii leeocho erenaa cuhane erenaa jeriquichene, le cachaauru ereeine jelai netiin Cana Coaunera aina. ²⁹ Jerichanejeein techu, Cana Coaunera aitoonjoan erenaa que erenaajeriquichene, nainequiche coroatajaain, nichatajaain, naaonjoaain netiin ereeichene caohachae. Nii jana leeochoauru, nii inara aitoonjoan que coaauruhine. ³⁰ Jana, Cana Coaunera rai ereeichene jana, nii ecu lauhequuin aonajera rai irihane caina aitoha Cana Coaunerane, jauriaanejeein irihane jianiha

nii ichoaichaniha erenaane cohamiin. ³¹ Nii banate satiin le cachaauru irihane jaan que turuhane naineein, Cana Coaunera aitoonjoan bihane, satiin nerelaain suujua aninoaa'in jeriha cuurureein acaauru netonai. ³² Cana Coaunera aitoonjoan que ereite, nainere nii rai aitoha Cana Coaunerane rijijieein sacuhane. ³³ Cana Coaunerate, jianacoon raotojoein nihacachene Coauneranein ne; coatiha joaereein coaunera nihei, Cana Coaunera.

Satiin Cana Coaunera cachaneein nenacaauru ichanaa rijijieein sacunaa jaun, ³⁴ enecurute nainere netaojiaauruha Cana Coaunera cachaaurune jana, inauheneeicha erelanaala neeunruhane. Coatiha laen jeraai ereeuruha enecurune. Aitoha Cana Coaunera rai rauhine rijijieein rai lanaacha ere tonoraain jerecuruha acaauru lanaaurune rijijieein neeuruhine enecuru. ³⁵ Aihana jaun, cha bajanaa jerecuruha enecurune, rai lana caje bajaauruhine rai loreri asaee neein. Caohachaa'i leinjiin ene iriha netaojiaanaa que netiinne.

³⁶ Coatiha inara janaacha nunuhetein benojoinein nihein Cana Coaunera ere. Niheichu, coatiha inaraacha nii Cana Coauneraacha beratei sirichaneein niheeiche. Nii que, itolere bana nainaa'in ichaaoche. ³⁷ Chunocoha, Cana Coaunera aitoonjoan bera *profetanein* nena coacuhin, Cana Coaunera Suujue aitoonjoa rijijieein nihanete, caa inara rai quicha laenai, Cana Coaunera letononein ichacaaunne coitucureein. ³⁸ Jana coitucueniha nete, Cana Coaunera coitucuheniha jaun coitucunereein. Niheichu Cana Coaunera niha natiin acaentonain coitucuriaain. ³⁹ Canejeraauru, nitohaniha jaun, jataain corajeein Cana Coaunera aitoonjoan beeuche. Jiaonrihachu leecha erena coitucueraelanaala nena cuhane ereeuruhane caohateeichene. ⁴⁰ Nete cha ichaquichene rauhijiriin joaenreein ichaelanaala leinjiana leinjianaain ichaquichene caohachae.

15

Oo caje ichanaa Curisitone.

¹ Canejeraauru, enane laen inara relaanulune jaan, cana ichoteraneein nena erena coaquichene jereun. Nii inara rai canuhacha bei erenaate esenetaichene jaun, nii aitohane rijijieein baaso ichana coacuelanaala neeiche. ² Chaaen techu, nii inara rai beratenojoin erena coreniha raotojoein jianacoon ichoteratenojoein neeiche. Aiha nii naitoonjoan rijijieein, baaso ichana coacuelanaala neeichene. Jana aineeichene, inacojoeinte inara relaanune bana esenetareeichelu.

³ Jaurihanejeeine, inara que nerelaanulune coitucerateeunlu. Chaen nechu, cana osa coreniha ohalu Curisitone que inara relaanlu; ⁴ Ajeri jachu cuhane conautecuruhane janate, "Nichata janone cuhane ichanae," naain laenanohiniha Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhanene rijijieein. ⁵ Chaen techu, Fedoro rai ococoe. Nii baihate, lechooncai coroatajai afosotooru rai ococoe. ⁶ Nii baihate laen ococoe saogui fashai amurijirii cana nejeraauru rai. Tabaaaurute jaiti enanetojoein ichaaoere, inae ohacoaauruha leochaaaurune saijieein. ⁷ Nii baihate ococoe Saantiaao rai. Nii caje cuaante leochaaauru afosotooru rai ococoe. ⁸ Satononihate inae dedeeu cuhane baiha carajaa'joaain catiaain canu rai netonai ococoe, jauriaanejeein niicha ranojoein nihanune que airijiin, esinae aca cana Curuaanaa nihane coitucuhanune

coina. ⁹ Nitohanihana jaunna jataen leeochoaauru afosotooru fauhecaain nelateen. Cana Curuaanaa cachaauru rohecaain sorejeto-coaunne jaun chanihaan canu afosotoneein canu curuaateeuruhane coina. ¹⁰ Nena atiin jataain canu belaiha Cana Coaunerane coreniha canuneein neen. Nete nii canu belaiha Cana Coaunerane inacojoeein aine. Nii jaunna mainajeriin amihaneen, jataain leeochoaauru amurijiriin caraajenihane aihanune que airijiin; jataain cana belaihana jaun, cacorataaniha Cana Coaunerane aina. ¹¹ Coatiha canu ichacaaneecha que caohacharihei, niheichu leeochoaauru ichaane niha natiin caohacharihei. Nete laen caa caitoonjoan Cana Coaunera aitoonjoan ne. Acate nii esenetaaichelu inara.

Oo cajete ichanacure onacaauru.

¹² Canacaanune oo caje ichanaa Curisitone que inara relaacaanu. Chanana jana chaen inara tabaauru oo caje ichanana nainiha cachane esenetaelanaala ereure. ¹³ Oo caje ichanana naineniha cachane jana nihane, coatiha oo caje ichanarihei Curisito. ¹⁴ Niheichu coatiha nelaterihei naitoonjoan inara relaacaanune jaan, oo caje ichanaeniha Curisitone. Niheichu chaque nelaterihei nii inaraacha esenetai. ¹⁵ Nitohanihane chujianra nechu casajeneein Cana Coaunera que ererichaanuna, Curisito ichatihane que irihacaanune jana, esinae rauhijiriin oo caje ichanaeniha onacaaurune jana aitocooanune. ¹⁶ Esinae rauhijiriin oo caje ichanaeniha onacaaurune coatiha oo caje ichanarihei Curisito netonai. ¹⁷ Jana oo caje ichanaeniha Curisitone, coatiha nii chaque nelaterihei nii inaraacha esenetai. Jerichanejeeinte inara osaacha aina ichaoriquiche. ¹⁸ Nii oo caje ichanaeniha Curisitone chujianra, nitajeeurure nii esenetaain onacaauruna. ¹⁹ Curisitoaacha cohajihacache caa ichaonaa que netiinne jana, oo caje ichanaenihane chujianra, Cana Coaunera coitucuhichuru amurijiriin cairichaaajoaain nerichaache.

²⁰ Nete esinae rauhijiriin oo caje ichanae Curisito. Acate jaurihanejeein ichoaichaniha oo caje ichanaelu. ²¹ Charijieein teinti caa cana rai chauratane que leinjiin cacha coreniha turuhelu onaa. Nii rijijieein techu leinjiin cacha coreniha turuhelu, onaa caje ichanaa cachane jaanu. ²² Nii rijijieein techu Adaan coreniha saain ohe cacha, nii rijijieein techu Curisito coreniha satiin rai nereein ichaonaa. ²³ Nete laen le cachanichaachene dadaane rijijieein nerichaacheein. Curisitote nunuhe neein nereein. Nii baihate rijijieein neeurureein rai cachaauru, inae nacoauneein turuhane bana. ²⁴ Nii baihate laen nii curuaaneein nenacaauru, cocoainanacainein nenacaauru, nii nelaetiin niha nocoenacaauru, naaonjoainuri amuritiin itajeein, rai cojoanooa tiha Cana Curuaanaa Cana Coaunera raine janate, inae Cana Coaunera Cojoanooa que turoreein. ²⁵ Curisitote nii rucuhacane rai ne, satiin que nejeratenacaauru, rai tijia asae neseeonriaauruhane reeintiaain. ²⁶ Satononiha niicha itajeenite nii cana que nejeratenaaneein nenaan onaa ne. ²⁷ Cana Coaunerate satiin itolere Curuaanaa nihane coina nitohaneen telu niqui. Nete laen itolere Curuaanaa nihane coina aitoha Cana Coaunera natiin, Cana Coaunera Curuaanaanena nainene, Cana Coaunera itolere Curuaanaaneein cocoainaan tihane jaun. ²⁸ Inae satiin Curuaanaa niha Curisitone coina ichaa Cana Coaunerane baihate, inae satiin itolere biju nihane jana, nii rai Calaohi Curisito, Cana

Coaunera rai jitaain nii itolere tiha cureein. Nii banate Cana Coaunera itolere Curuaanaanein nereein.

²⁹ Aihana jaun nii onacaauru coreniha camujuaain baotisanojoin-unru niriimiin. Oo caje ichanana naineniha onacaaurune, nainihe i acaauru coreniha camujuaain baotisanojoinichaane.

³⁰ Chanuna jana chaen, neniha ichanaa oo caje onaane jaanne saijieein, necairichaaecaache itolere bana. ³¹ Canejeraauru, esinaae rauhi-jiriine inetono janonaa bana ohanune rai neeun. Nii rijijieeinechu raotojoein neeun, Cana Curuaanaa Jesocurisito esenetaeraneein neeichene coreniha. ³² Chaen nechu Efesoo nii necha aansai taibinae neein nenacaauru amuritoonlu mainajeein necairichanaa coaraain. Chaque jana canu rai jelaiha caaujue nii necairichaanune. Chanuna jana neniha onaa caje ichanaa cachane jaanne, inacojoein necairichareeun. Aihana jaun chujianra, “Lenoneein, acau cohin ichaoacache, eresi onaa ajiniha,” naauruha tabaaurune rijijieein ichaorichaachena. ³³ Jiaonriha inara coritaauruhane esenetaichene. Chunocohate inara rai, “Chanuna baaso ichaquiche. Nechu joaenreein casajete nii ichaquiche. Nii jianein caa aihacaanune rijijieein ichaaoche,” naain inara suujua auhacaaurureein. ³⁴ Aihana jaun nacoaunein caohachaaain inara suujua coaraain neeuche, naosatena coacuhelanaala. Inara tabaaurute jaiti Cana Coaunera coitucuurene. Necoejeeichene jaan nuquene caa inara rai aitoon.

Chatohaneeinna oo caje ichanacurure onacaauru

³⁵ Tabaaurute jerihane, “Chatohaneeinna oo caje ichanacurure onacaauru. Nitohanihane chatohanai quena jana jaberocore,” naaure. ³⁶ Jataain aasohachate nainere niritiin coaucane. Chaelai ucuhe temuhacanete ohe, nii rai nucuhe ichaohin omarona nainihane coina. ³⁷ Aihana jaun coatiha canaacha temuhi nii ajaena neein omarohi. Nechu jataain aansijiin nena cajete omarohe, tirico caje, leecha ucuhe caje, naonjoaain. ³⁸ Jana Cana Coaunerate Aca jerihane rijijieein tein le laurichuru rai acaauru jaberoco te. ³⁹ Coatiha saain jaberocohin neinichaachene, ita rijijieein jaberocohaacache. Cana cachanichaachenete jelai tein ne cana jaberoco. Jana lenonecurute jelai tein rai jaberoco que jaberocoore. Tajaacurute jelai tein jaberoco que jaberocohin neeure. ⁴⁰ Nii rijijieein techu ne dedeeu itolere jaberocoori. Jerichanejeein techu jaberocohacoaain ne itolere caa cana rai chauratane que. Nete laen nii dedeeu nena nihane jaberoco necaohacha que necaohachaaain neeure. Jana caa chauratane que nenacaaurute, chauratane que neeuru jaberoco caohacha que necaohachaaain neeure. ⁴¹ Enoto cono niha natiinte nejelauneein conohe, atene, arasijie, naonjoaaihunri cono aina ita rijijielanaala. Jerichanejeein techu arasijieeuru niha natiin nejelaunihacoaain conohe, ita rijijieein conohelanaala.

⁴² Nii rijiicha oo caje ichanaa onacaaurune jaan. Rai jaberoco conautenohinte setuhe, jana rai suujue ichanana coatiha chabana setuhi. ⁴³ Jaberoco canaacha conautei nii cha que nelatihei. Jana rai suujue ichananate laen, nelatein necaohacha que necaohachaaain ne. Nii jaberoco conautenohin, nii cha que nelatihei. Jana, rai suujue ichananate laen nelatein ne. ⁴⁴ Nii jaberoco conatenohinte jaberocohin bucuhin

ne. Jana nii rai suujue ichananate suujue nejesinaneen ne. Nete aiha jaberocohin cachane rijjijeein ne, rai suujue netonai.

⁴⁵ Cana Coaunera Quiricha inoansi cuhanete, “Jaurihanejeein cache nunuheneen nenea Adaante cachaneen ichaoin nelu. Jana nii baiha cache satononeen nenea Adaante, suujue nejesinaneen ichaonaa teraneen ne,” naain ne laenanohineen. ⁴⁶ Nitohanihane jaun coatiha suujue nejesinaneen nenea ichoaichaniha niheilu. Jaberocohin nenaate, ichoaichaniha nelu. Nii baihate laen ne nii suujue nejesinaneen nenea. ⁴⁷ Nii jauriaanejeein cache nenaate atane caje coaunanojooineen nelu. Jana, nii baiha nenea cachate laen dede caje nenaane. ⁴⁸ Caa chauratane que nenacaauru jaberocote, nii atane caje nenaalu cache jaberoco rijjijie. Jana nii dedeeu nenacaauru jaberocoorute, nii dede caje nenea jaberoco rijjijie.

⁴⁹ Nii cache atane caje coaunanohineen nenea tocohaneen niha-cachene rijjijeein techu, nii dede caje nenea cache tocohaneen nerichaacheen.

⁵⁰ Canejeraauru, inara raine benaa jereun, jaberocohin bucuhin nenea cache, Cana Coaunera Cojoanonaa que nenea nainihe. Aihana jaun nii setunaa inaera, niha nii setuhelanaala nenaane jaun nenea nainihe. ⁵¹ Nena laen coitucueraelanaala nenea coitucuhichene jereun. Coatiha saain orihacacheen. Nete laen, corenejoin niha cureein cana jaberoco. ⁵² Inae tonihane satonotiha jaihane janate, cana nota mitaain cana nota toretana rijjijeein, inae turoreein Cana Coaunera Cojoanonaa. Inae Cana Coaunera Cojoanonaa que turuhane janate, ichanaa cuurureen onacaauru, inae chabana ooruhane coina que airijiin. Nii jana canate laen, corenojoin niha curichaacheen. ⁵³ Nii cana jaberoco setu rai nenaate, necorihane cureein setunaa inaii que. Jerichanejeein techu nii cana jaberoco onaa inaera nihane caje, onaa inaelanaala nenea que corerareen. ⁵⁴ Inae nii cana jaberoco setunaa inaera, setunaa inaii que coreraain, nii cana jaberoco onaa inaera netonai onaa inaii que necorihane janate, inae Cana Coaunera quiricha cuhane, “Onaate corenojoinne, chabana onaa inaiin que. ⁵⁵ Chu neeinte onaa. Itolere amuritiin nenea jerei. Onaa, chu ne cachaauru cairichaeriine jaan,” naain laenanoinneen nihane que turoreein. ⁵⁶ Nii cache cairichaa onaane jaante osa ne. Jana nii inoanlu rauhi, acaauru aitoonjoante nii osa laraajaera ne. ⁵⁷ Nariha Cana Coaunera. Cana Coaunerate, nii onaanaja itajerate Cana Curuaanaa Jesocurisito aina cuaain.

⁵⁸ Canejeraauru, aihana jaun nii baaso coacuelanaala, raotojoein itolere bana neeuche. Itolere bana, jelai amuritoheriin Cana Curuaanaacha jerei ichajeein neeuche. Inarate, Cana Curuaanaa aina jini-iquii canaacha ichai inacojoein nenihane coitucuhiche.

16

Coriqui taojiaauche cana nejeraauru rai.

¹ Canaacha esenetai esenetaeraneen nenacaauru- cana nejeraauru rai coriqui taojiaaichene, Galasia bataneun nenacaauru, Cana Coaunera coitucuureraauru relaanolune rijjijeein ichacuche. ² Tomiho bana naineen, inara amihaneoe coreniha inaraacha eruujuei neleru rucuecuche jelai teein, nabana turuhanune janaacha taojiana coaauquichene coataa. ³ Aihune inae turuhanune bana, inaraacha

letoaenenuuru cachaauru letoae, acaauru rai quiricha laenaain teein, nii corigui inaraacha taojiai aina amaain teeuruha cana nejeraauru raine caina. ⁴ Canuhetonai cunaa jerichaaunnena, acaauru aina jiniiquiin curichaanuhin.

Coriintoote cunaa jere Faboro.

⁵ Inae inara rene turuha uhanunena, Masedonia batane jeloon cuhin, caje coauneein laen Coriinto turureeunni. ⁶ Jerihanena, carajaa-joaain inara aina nereeunni. Nainichaaunena inara aina nereeunni, situha elohenane reeintiaain. Nii banate, canu coroatajanena nainer-iquicheein, jelai caje chunijiun cunaa jerichaaunne. ⁷ Coatiha canu situneeicha inara coaana jerihaaun. Nii jaunna inara aina carajaeiin nena jereun, jeriha Cana Curuaanaa ne. ⁸ Nena laen Efesoo nereeunni, Feentecosetesi janonaa bana que tiaa-joaain. ⁹ Aiha jataain ecu Cana Curuaanaa rai amihanihanune, caohachaaain mituha canu amiha-neeonne rai nihane jaun. Arajiin caque nejeratenaaneein neeuruhane saijieeinna aicheeunni.

¹⁰ Inae inara rene turuha Timoteeone caohachaaain rauchete raotojoein inara aina neeine. Acaentonainte jerichanejeein canu rijijiein Cana Curuaanaa amihaneon ichana coitucue. ¹¹ Aihana jaun jiaonriha chuni nere tonoraenihane. Raujiaaincha namu que coroatajanecuchete nii chaque situhelanaala raotojoein canu coaraa uhine. Cauna leeochoaaauru canejeraauru aina cohajihacaanu.

¹² Canejera Aforo netonai raine maajeeinne niqiu aitoon, leeochoaauru cana nejeraauru aina uhin inara coaraa uhane caina. Nete unaa jerene. Caa baiha nainihane banate ureein.

Satononihate necoe Faboro.

¹³ Caohachaaain nainaaain necohalajiin, itolere que laraajiin baaso ichana coacuelanaala neeuche. ¹⁴ Chelai ichaquiche leeochoaauru raine, jataain belaaain corajeein ichacuche.

¹⁵ Canejeraauru, inarate rai naraaichuru aina curuaequiin jauriaanejeein Cana Coaunera esenetaalu Esetefana, Acaiha batane quene coitucuhiche raotojoein. Chaen techu acaauru nii cana nejeraauru coroatajaneraneein neeure, canaacha esenetai coitucuuruhane caina. ¹⁶ Nitohanihana jaunna nii Cana Coaunera coitucuurera aina, satiin acaauru coroatajaneraaurune maajeein, que inara suujua acatequichene jereun.

¹⁷ Jataainne rachoojoeun inara aina nenihanune jana, canu rene turuuruha Esetefana aina Forotonato, Acaico, naaonjoainurine jaun. ¹⁸ Acaauru ainate raotojoein nedae casuujua, jerichanejeein inara rijijieein aihuruhane jaun. Acaauru rijijieein caohachaaain nenacaauru cachaauru coitucuhin neeuche. ¹⁹ Asia batane que nenacaauru Cana Curuaanaa Jesocurisito ranoinunrute inara coaacure. Aquila, Firisila, chaen rai loreri asae netaojianacaauru naajoainunrite inara coaacure, Cana Curuaanaa Curisito coreniha. ²⁰ Satiin cana nejeraaurute inara coaacure. Raotojoein ita rene turuhichane ita raain neeuche. ²¹ Canune Faboroneein inara rai canu raajenihane cacoi que caa laenaun inara coacuhin. ²² Chunocoha Cana Curuaanaa belainihane, baaso jana nijiaoine. Inae cataainjian Cana Curuaanaa. ²³ Cana Curuaanaa Jesocurisito, inara rai caohachaaain neinchene jaanu teeine. ²⁴ Satiin inarane jataain belaihun cana Curuaanaa Jesocurisito coreniha.

Coriintoo nenacaauru rai Faborohacha letoai coroataja

Coriinto cocoaichacuru rai “Raotojoein neeuche,” naa Faboro.

¹ Canuna Faboroneeun. Cana Coanera jerihane jaunne, rai Calaohi Jesocurisito letono afosotoneeun. Cana nejera Timoteeo aina jini-iqiiina, Acaiha batane que nenea Coriintoo Jesocurisito ranojoeinein iclesianein neiniquichene rai, chaen nii Acaiha batane sacutaain Cana Coanera cachaneein satiin neiniquichene raine maajeeine caa quiricha laenacaanu.

² Cana Curuaanaa Jesocurisito, Cana Inaca Cana Coanera, naonjoai-hunri raotojoein jianacoon rachoojoein neeichene jaanu teuruhine inara rai.

Necairichaane biha Faboro.

³ Cana Curuaanaa Jesocurisito Inacaneein nenea Cana Coanera coroaecaachenete ne. Acate satiin Cana Inacaneein nihane jaun, cairichaaajoaain cana coaraain cana necairichanaja caje cana suujua nunaeranein ne. ⁴ Acate satiin itolere necairichaacachene jaanru caje, cairichaaajoaain cana coaraain, cana suujua nunaeranein ne. Nitohaneeinte cana netonai nii cairichaaajoaain cana coaraain cana suujua nunaane rijjijeein, necairichauruha leochaaurune coaraain, cairichaaajoaain acaauru coaraain acaauru suujua nunaain nenea coina ichae Cana Coanera. ⁵ Nii mainajeein necairichaalu Jesocurisitone te, canacaanu que nerotokane jaunne nii aihalune rijjijeein necairichanaa abaantaacaanu. Nii rijjijeein techu nii Jesocurisito aina cuaain cairichaaajoaain leochaauru coaraain nihaacaanu. ⁶ Nitohaneeine necairichaacaanu, inara netonai ichoter-atenojoeinein inara suujua nunaeraanu siriin nenea nainiquichene coina. Nii rijjijeein techu, Cana Coanera canacaanu suujua nunaane, inara netonai suujua nunanohinein neriquicheein, aina cuaain itolere necairichanaa abaantaain neeichene coina. ⁷ Nitohaneein neriquicheeine esenetaacaanu. Charijjeein teeinti necairichaacaanune rijjijeein inara netonai necairichanaa abaataain neeiche. Nii rijjijeein techu cairichaaajoaain cana coaraain cana suujua nunaain cana rai Cana Coaneraacha tei sirichaneein neeiche.

⁸ Canejeraauru, Asia batane que necairichaacaanulune coaucuche. Ecune jataain mijiaaanein cairichanojoeinein cojunojoinichaanulu. Nii jaunne inae abaantasinihaanune jaun, “Inae jecha orichaanuhi,” naacaanu, ⁹ ohacaanune coina ichara tochaneein cairichanojoinichaanune jaun. Nete Cana Coanera onaa ichateein ichoteranihane que jaequuin nihaanune coina necairichaacaanulu, Cana Coanera colane nenea rijjijeein canacaanu jaberocohacha nejesina que itolere bana jaeacohacaanune coataa. ¹⁰ Nii Cana Coanerate, necairichaaain ohacaanune rai nihaanune caje canacaanu ichoteratelu. Nii rijjijeein techu satiin cana ichoteratereein, ohin nitajenaa rai nenea caje. Acatechu ohacachene bana nitaje rai niha cana suujuene caje, cana suujue ichoterateraneein nereein. ¹¹ Nitohaneeinte cana ichoteratejjein sacureein, canacaanu aina bajaebajaequichene. Arajii cachaauru

canacaanu coreniha Cana Coaunera bajaanete, arajiin netonai Cana Coaunera coroaecurureein, canacaanu rai caohacha ichaane coreniha.

Coriintoo cuenihane biha Faborone

¹² Jataaine raotojoihacaanu inara coritana coacuelanaala, niheichu chatohaneein caa chauratane que baaso ichaelanaala, niheichu inara aina nihacaanulune bana inara rai baaso ichaenihacaanulune jaun. Coatiha canacaanu raajenihane cha coitucuera nihacaanune jaun aihahacaanu. Cana Coaunerate jataain canacaanu belaitohane jaun, nitohaneei ichaohacaanune jerihana jaunna aihacaanu. ¹³ Caa inara rai canacaanuhacha laenanajaqui quirichaauru cuhane, coatiha leechaneein inaraacha coitucunaa nainihe i laenahacaanu. Bajaanachuinti jitaain aonaain caohatiin coitucuneeiche. ¹⁴ Nii reretaain aonaain coitucuhichene rijijieeinte, canacaanu coreniha raotojoein neriquicheein, inae nacoauneein turuha Cana Curuaanaa Jesocurisitone bana. Nii rijijieeinechu canacaanu netonai raotojoerichaanuhi inara coreniha inae turuhane bana.

¹⁵ Niritiin esenetaainna niqiu, jauriaanejeein inara coaraa unaa jereeunlu, atiin coroataasaain inara rene bedaenichaaunne coina. ¹⁶ Jauriaanejeeine niqiu, Masedoniau cuujihataain inara rene bedaenena jereeun, coaiten caje caaujihataain nacoaauneein bedainichaaunne baiha jelai caje coauneein Jodea cuhanune que, nainequichene canu coroatajanequichene coina. ¹⁷ Niheichu canuhacha ichaneni coaucaunne, coatiha inara coritaa inae leesajeein "Airichaaunni," naanune, canu suujua cuhane "Airihaaunni," naain coacuhin irihaaun. ¹⁸ Cana Coaunerate, inara rai cha que erenaa jerichaanune "Airichaanuhi," naacaanune canacaanu suujua cuhane "Airihacaanuhi," naenihacaanune coaraje. ¹⁹ Nii rijijieein techu, canu, Timoteo, Siribano, naaonjoainichaanune, inara rai canacaanuhacha beebejei Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito esinae rauhijiriin acaneein ne. Nii Jesocurisitote esinae rauhijiriin ichaane coina, "Icharichaaunni," naa Cana Coaunera, suujua cuhane "Icharihaaunni," naelanaalane jaane. ²⁰ Nii aina cuaainte, satiin niicha ichaneni niicha coacuilu ichae Cana Coaunera. Nii jaunte, Cana Coaunera corojeein bajaacachene, "Nitohaneein ichamiin Cana Coaunera, Jesocurisito aina cuaain" naacache. ²¹ Chaen techu Aca cana janijiin cana taojiaain Jesocurisito aina cana tein, "Caaurute canu cachaauru ne" naelu Cana Coaunera. ²² Nitohaneein cana janijiin cana raainte, rai cacha cojunacatihane jaanque cana cojunacateein, cana rai rai Suujue telu Cana Coaunera, esinae rauhijiriin cana rai niicha teenu ichoaicha teranu que.

²³ Nena jaiti nii coaaucaanulune rijijieein Coriinto inara rene turuha uhenihanune, inara rai caohacha ichaa aihun. Cana Coaunerate inara rai caohacha ichaa aihanune coitucue. ²⁴ Coatihachu inae caohatiin coitucuhin esenetaaichene jaun inara rai, "Naaonjoain ichaquichenete caohachae" naain erenaa nainihacaanu. Raujiaainchana inara coroatajanena jerichaanu, raotojoein rachoojoein esenetaaichene rijijieein neechene coina.

2

¹ Nitohanihane jaunne nabana inara inaderaacaaunne coataa, nacoauneein inara coaraa unaa jerichaaunne baiha aineeun. ² Inara inaderaacaaunne, neneriha raotojoein canu rachoojiaeraanune jaun.

³ Nii jaunne inara rene turuelanaala, raujiaaincha inara rai quiricha cuhane aitiin laenaanlu, canu inaderaaquichene coina inara rene turunaa jerenihanune jaun, inae turuhanune bana inaderanaa coacuelanaala, nenacaeneeinjia jiniiquiin rachoojihacachene coina. ⁴ Nena laen nii quiricha laenacaaunlune bana, jataain inara coacuhin que nererojoeaain chanaaunlu. Coatiha nii que coacuhin inaderaaichene coina nii been laenahaaunlu, jataain inara belaichaaunne coitucuhichene coinane niritiin been inara rai laenaanlu.

“Nii canu que nejeratena que inara suujua acatecuche” naa Faborone.

⁵ Nitohaneein inara rai baaso ichara cacha, canu raaicha inaderanaa tiha aiheilu, inara rai netonaite inaderanaa tiha ailu. Amuritiin rohin aitona jerenihanune jaunne caa caritojoein aitoon. ⁶⁻⁷ Inae nii cacha aina nejerateein mainajeriin casetecaachene jianein, que inara suujua acatein, belaaain corootajanecuche, nabana joaenreein suujua cuuaain inaderaane niicha ichanenu coitucuenihane coataa. ⁸ Nii jaunne inara rai aitoon, jauriaanejeein belaiquichelune rijijieein belaaichene coina. ⁹ Esinae rauhijiriin, canu ere tonoraain rijijieein ichaquichene coaracaanne coinane, nechuh inara cojuha inara rai quiricha cuhane aitiin laenaanlu. ¹⁰ Nitohanihane jaunne, inara suujua acatequichene jaanque canuhetonai casuujua acatereunni. Aiha niha chatohanai que casuujua actichaaunne jaanunena, Jesocurisito notaracae que casuujua acatereunni inara coreniha. ¹¹ Nitohaneein ichaohacachene, coatiha canaque niicha jerei ichana nainerinaain moconajaera, inae raotojoein rai nerurujua coitucuhacachene jaun.

Toroasihu turuhin raotocojoaeniha rai suujuane biha Faborone.

¹² Jesocurisito beratenojoi beebejihanu cachaauru raine coina, Toroasihu turuhanune janate, Cana Curuaanaa jerenohi ichacaanne coina jatoroaain neeunlu. ¹³ Nena ecu cana nejera Tito eruhenihanune jaun, raotenelu casuujua. Nii jaunna ecu nenacaauru rai necoein jelai caje amuhin Masedoniau cuunlu.

Jesocurisito ainate namuritoroatena coacuelanaala nihacache.

¹⁴ Nariha Cana Coaunera itolere bana namuritoroatena coacuelanaala, cana aina cuuaain Jesocurisitohacha ichai naitoonjoa beratihane jaun, itolere sacutaain bihacachene coreniha. Nii canaque naitoonjoa niicha berateite, aiha jujuhine rijijieein itolere lomoritiin risaanein aonanojohi ne. ¹⁵ Canacaanuna Cana Coaunera rai Jesocurisitohacha mocoli jujui rijijieein, inae nichotenaanein nenacaauru rene, nitaje rai nenacaauru rene, naaonjoainuri rene letono neein nihacaanu. ¹⁶ Nitajerai nenacaauru raite, leinjiin jujui cacha atinaeraanunein toni nii canacaanuhacha beebejei. Nete laen nichote rai nenacaauru rai, leinjiin jujui ichaonaateranein toni nii canacaanuhacha beebejei. Nihei chuni cacha nitohaneichana naineranein nei. ¹⁷ Chabana aihuruha leeochoaurune tochanein, Cana Coauneraacha beratenojoi beebejihacaanune coreniha, canacaanu coretera jerenihacaanu. Nenacaennejian nitohanein nena coacuhelanaala, esinae rauhijiriin nohanelanaala Cana Coaunera notaracae, coujurihi rai letononein netiin inara relaacaanu, rai calaohi Jesocurisito cachanein nihacaanune jaun.

3

Ena nenea Rauhi Cana Coauneraacha tei

¹ Niritiin inara rai irihacaanunete, jerihane nechu caohachaa'in canacaanu raauruha itolere cachaaurune coina necoasitaa aitoaha, canacaanu beeiche. Niritiin coaanguichene coataa, coatiha aihuruha nii leeochoaurune rijijieein, cajihaneein amuhemujueein: "Canacaanune naaonjoaineenne nihacaanu," naain cachaauru rai ereein nihaacaanu. Niheichu inara rai nihanatiin chabana, " 'Naonjoaineente neeure,' naain canacaanu been cachaauru rai quiricha laenacuchete aina canacaanu raauruhine," naain chabana inara rai irihacaanu. ² Inarachane latichaanu, inara aina cuaain inanacaa canacaanu suujuau tenojoin que inara relacaanune coarateeiche cachaauru quene coina. Nii ainate canacaanu ichanaa coaraain canacaanu coitucuurueein cachaauru. ³ Nitohaneente, quiricha laenanohineein nenea rijijieein, Jesocurisito ichanohineein, cachaauru rai canacaanu aina cuaain teratenojineein neeichene coaracure cachaauru. Coatiha nii aiha quiricha laenanohine rijijieein niheeiche. Inarate Cana Coaunera Suujue ichanohineein nitohaneein neeiche. Niheichu atane jeeu que teein laenanohi rijijieein quiricha neein niheeiche. Inarate cachaauru suujuau canacaanu aina cuaain Cana Coaunera teratenojineein nenea que suujuequiin neeiche.

⁴ Nii jaanne, Jesocurisito aina cuaain, nii aitocoaanune rijijieein ichaa Cana Coaunerane esenetaacaanu. ⁵ Coatiha canacaanu raajenhane nitohanei ichana nainerihacaanu. Cana Coaunerate, nitohanei ichana inaeraneein canacaanu teein ne. ⁶ Nii jaunte Aca canacaanu relae, nii enachasine rauhi naitoonjoan beraneein nihacaanune coina. Nii rauhi coatiha laenanohineein nenea nihei. Acate jeriha Cana Coaunera suujuene rijijieein nenea ne. Nii laenanohineein nenea rauhite, tonoraeniha cachane ohin nitajihane coina aitelu. Nete laen nii ena nenea rauhi jeriha Cana Coaunera Suujuene rijijieein chabana nitajeniha cachane coina ichaonaa tera ne.

⁷ Nii rauhi atane jeu que teein laenanohineein nenaate, uhaa Moisesane jana, rai nomeri coana nainecurenelu Israelitacuru, jataain jiquihacoha nii niicha uhai caun rai nomerine jaun. Nii rai cono jiquihaquite, jacaain satonohelu. Nete, nii rauhi cana atinarateraneein nihane saijieein, jataain necaohachaa'in cojoelanaacojoaain ococohin nelu. ⁸ Nii jaun techu jataain nii amuritoheriin necaohachaa'in cojoelanaacojoaie nii ena turunaa Cana Coaunera rai rauhi- cana suujue kuhane niicha tei rai Suujue. ⁹ Nitohaneein, itolere canaacha ichai ujuaihoneein nihacachene coina tenojoinihane saijieein, cojoelanaacojoaain nihalu, nii cha ujuaihoneein nenea coina tenojoine jaunte, nii amuritoheriin cojoelanaacojoaain nereein ena nenea rauhi Cana Coaunera tenojoi, cha ujuaihonelanaala nenea coina canacaanuhacha beebejei. ¹⁰ Nitohanihane jaun, coatiha inae chaque nelatein nihei nii jauriaanejeein nenea rauhi, caa ena nenea rauhi jataain caohachaa'in cojoelanaacojoaain amurijiriin nihane jaun. ¹¹ Nitohaneein, nitajerai nihane saijieein, jataain cojoelanaacojoaalu nii jauriaanejeein nenaane jauntechu, nii amurijiriin jataain cojoelanaacojoaain nereein nii chabana satonoelanaala neenihu.

¹² Nitohanein nii que jaequinne, satiin acatiha queecha ereerejihaacaanu cachaauru rai. ¹³ Coatiha aihalu Moisesane rijijieein, canacaanu

meri conajaain aihacaanu canacaanu. Moisesate, nabana jacajeein cuha nii nomeri jiquihaquine coaracuruha Isaraelitacurune coataa, rai nomeri conajaain ererejetelu acaauru rai. ¹⁴ Nete nii naitoonjoan aonaain coitucusichurenelu Isaraelitacuru. Enanetojoeinte nii inoanenu nenea cana aina Cana Coauneraacha ichanenu naitoonjoan ereretaauruhane nihanatiin aonasihurene, jaiti acaauru suujua aina, acaauru nota caje itajenojoineniha nii conaarane jaun. Jesocurisito-hachate naine, nii conaara itajeein niha cacha caje ne. ¹⁵ Nitohanihane jaunte, enanetojoein nii Moisesa rai rauhi ereretaauruhane nihanatiin, acaauru suujua aninoane jaun coitucusichurene cachaauru. ¹⁶ Nete laen naosatihajeein ichaohane jianeein, Jesocurisito esenetaain ichaoha cachane, nii cha coitucuhane coataa, rai suujua conaara itaje rai Jesocurisito. ¹⁷ Cana Coaunera Suujueneein niha Cana Curuaanaa Jesocurisitone jaunte, itolereenein niha nii rai Suujuene jaaunru, raotojoein ichaohin, cha ujuaihonelanaala neeureein cachaauru. ¹⁸ Inae cana, Jesocurisito ranojoneein nihacachene jaunte, inae cana caje nii cana suujua aina cana nota conaara itajihane jaun, aiha esefejo conone rijijieein conohe, cana aina jataain caohacha ichaa Jesocurisitone jaan cono. Nii jaunte Cana ichao corihajeein sacuha itolere bana Jesocurisito rai Suujue aina cuaainne jaun, rijijieein inae ichaohacache.

4

¹ Cairichaaajoaain cana coaraane jaun, canacaanu rai nii amihanenaa tiha Cana Coaunerane jaun, nii canacaanu rai niicha tei amihanenaa bihacaanune coiinteein jianena nainenihacaanu. ² Nii jaaune coejenacai ichana coacuelanaala, niheichu asinojoneein cha ichaelanaala, itolere que jaolequiin satiin notaracaae niicha icharatei ichacaaun. Coatihachu chaen canacaanu esenetaa cachane jerenacaun, nohanein nii Cana Coaunera beratenojoi udaa cuaain cacha relahacaanu. Nitohaneeinne cacha coritana coacuelanaala, esinaen rauhijiriin nii canacaanu coitucuhichene rijijieein, Cana Coaunera notaracaae aitocoaanu. ³ Aihane jaun chunocoha, nii osa caje cana ichoteraanu canacaanuhacha beeberei aonaane saijieein coitucuenihanete, inae nitaje rai nihane jaun aicheein. ⁴ Inae esenetaaurenihane jaunte, maosa rijijieein acaauru te moconajaera, nabana jataain necaohachaa Jesocurisito Cana Coaunera rijijieein nenea tenojoin ichaonaane coaraain coitucunaa nainecuruhane coataa. ⁵ Coatiha canacaanu ichaoque inara relahacaanu. Acaihanijin Cana Curuanaa Jesocurisito ichao quene inara relaacaanu. Jataain canacaanu belaitoha Jesocurisitone jaan aina cuaainne inara rai caohachanu ichaeraneein nihacaanu. ⁶ Charijieein teeinti nocohena jana conoha conone caina aitoha Cana Coaunerane jaun neconaelu cono. Nii rijijieein techu nii jeelai Cana Coaunera canacaanu suujua cuhane rai cono teein ne, aina cuaain Jesocurisito merique conoha rai conone coitucuhacaanune caina.

Canaacha esenetai aina cuaainte ichaohacache.

⁷ Nete laen nii Cana Coaunera tenojoi jataain nelatei raain, chaque nelatelanaala aiha atane codarojoene rijijieein nenea cana jaberoco cuhane sirichaache. Nitohaneeinte chaneei nenihacachene saijieein cana aina cuaain rai nelate coarate Cana Coaunera. ⁸ Nitohanihane jaunne necairichanaa coaracaanune nihanatiin,

canacaanuhacha ichanenu chacaanu, chaque casilanaala. Coatiha chabana amuritonoinnein nihaacaanu. ⁹ Canacaanu ariiriichuruha canacaanu sohin jaauruhane caina niqui, nete canacaanu nainatejene Cana Coaunera. Canacaanu comaauruha niqui, nete canacaanu itajenaa nainesihurene. ¹⁰ Itolereenein cuhacaanune jaunru nihanatiinte, aihalu Jesocurisitone rijijieein cairichanojineein ohacaanune rai nihacaanu, ichaohalune rijijieein canacaanu aina cuuain rai nichao coaracuruha cachaaaurune caina. ¹¹ Jataaina necairichaacaanu, Jesocurisito coreniha canacaanu atinaauruhane rai neeuruhane jaun. Nitohaneeinne Jesocurisitohacha tei ichaonaa que ichaohacaanune coaratihacaanu. ¹² Nitohaneeinne ohacaanune rai nihacaanu. Nete laen inara, inae raotojoein ichaonaaque ichaohiche, canacaanu que inara rai niicha teratei ichaonaa coreniha.

¹³ Niique te, “Esenetaanune jaunne ereeun,” naain aitoha Cana Coaunera Quiricha cuhanene rijijieeinne, canacaanu netonai jerichanejeein esenetaacaanune jaun, que ereerecaanu. ¹⁴ Nitohaneeine nihaacaanu, ohane caje Jesoso ichatihalune rijijieein, onaa caje canacaanu ichaterichaaain Cana Coaunerane esenetaacaanune jaun. Nitohaneeinte onaa caje cana ichatein cana rareein nacatiha rai calaohi aina jiniquii nena caina. ¹⁵ Nitohaneeinte, jataain caohacha ichae inara rai Cana Coaunera. Nitohaneein araai laurii que inara coroatajaniha Cana Coaunerane coaracuruhanete, araai laurii cachaauru netonai Cana Coaunera necaohacha coroaecurureein. ¹⁶ Nii jaunna chabana bihacaanune jianena coacuelanaala, niheichu namuritoroatena coacuelanaala nihacaanu. Cau caa ichaonaa que ichaohinte inae binaanihacache. Nete, cana suujua cuhane, itolere janonaa bana nemanacainaacache. ¹⁷ Cau caa chauratane que ichaohin necairichanaate sorotiin sareein. Nete, nii necairichanaa coreniha, jataain nii amuritoheriin, chabana sanaacharanejeein nena ichaonaa rarichacheein. ¹⁸ Aihana jaun nainihe itolere cana notaracae nenaacha que coaaucaachene. Nii chabana, coaraelanaala nenaacha que coaaucaachenete caohachae. Nii satiin canaacha coaracurite, satiin nitajerai ne. Nete laen nii chabana canaacha coaraai chabana nitajenereein.

5

¹ Cana jaberocote cana amunajau leinjiin loanari sorotiin nelatenenu rijijieein ne. Nete laen chatohaneein itajenojoiniha nii cana jaberecone niha natiin, dedeeu cana jaberoco ena nena rucuheca Cana Coaunerane coitucuhacache. ² Nii jaunte ichanohinein nena, chabana nitajenaachara jaberoco cuhane inae ichaoha cunaa jere canacaanu suujue. ³ Nii jaberoco te laen canacaanu suujue que necurujuareein, machoequii nenaane rijijieein nihane caje. ⁴ Jaiti nii loanari rijijieein nena cana jaberoco que jaberocohin ichaohacaanune jaunne, cha lateein, nererojoecaaeriin, naonjoain ichaohacaanu. Coatiha itolere bana, nii canacaanu jaberoco que ichaohacaanune colatiha aihahacaanu. Inae nii canacaanu que banihatein Cana Coaunera ichanohi jaberoco que ichaohacaanunete, nii canacaanu jaberoco jauriaanejeein loanari rijijieein nena, nii ena nena canacaanu jaberoco jana nitajereein. ⁵ Cana Coaunerate nitohaneein nihacaanune caina canacaanu relaain nii ichoae tacaain canacaanu rai, rai Suujue te, nii cana rai naitoonjoan sirichaneein nerichaanuhine cojunacanu que. ⁶ Nii jaune satiin nii

canacaanu rai naitoonjoa terichaaaine coitucuhin esenetaacaanu. Jaiti canacaanu jaberoconeein ichaohin nihacaanune jaunne, Cana Curuaanaa rohan nenihacaanu. ⁷⁻⁸ Ena niqui coarahaacaanu rohan jaiti nenihacaanune jaun. Nete nitohaneein nerichaanuhine coitucuhacaanu, jataain esenetaacaanune coreniha. Inae niqui caa canacaanu jaberoco ratiriin Cana Curuaanaa rene turunaa jerichaanu. ⁹ Nii jaunne cana Curuaanaa jerihane rijijieein itolere bana ichaorichaanuhin, ohin, ichaohin, naaonjoacaanune nihanatiin. ¹⁰ Inae itolere baaso ichara, caohacha ichara, naaonjoain ichao coitucuhane coina niha Cana Coaunerane bana nacatiha tururichaacheein, baaso ichaain, caohacha ichaain, naaonjoacachene coitucuhin, lecachanichaachene ichanohi coitucuhin rai niicha tenaa jerei tihane coina.

Aina raotojoein nihacachenete jere Cana Coaunera.

¹¹ Nii jaunne inae coitucuhacaanune jaun, jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaaoruha cachaaurune coina acaauru que jereratiha acaauru rai ereerecaanu. Cana Coaunerate canacaanu coitucuhin, canacaanu suujuane maajeein coitucue. Bajiaanachuhinti esinae rauhijiriin rai letononeein Aca jerihane rijijieein ichaohacaanune coitucuneeiche inara netonai. ¹² Coatihana canacaanu raajenihane necohasitaa caa aitohacaanu. Nenacaanejian raotojoein coitucuhin nainaain, nitohaneein suujua cuhane coaaralanaala nohaneein inara relaa nocoetonacaauru tonorana nainequichene coina caa inara rai aitocoanu, nenacaan inara coritaauruhane esenetaaichene coataa. ¹³ Jeriha Cana Coaunerane rijijieein itolere ichaain nihacaanune jaunte, leinjiin jaelorohe nerurujua cha que nelatihei rijijieein coaracure leochaauru cachaauru. Jana inara, esinae rauhijiriin caohatiin coacuhin aihacaanune coaraquichenete, inara caohachanu que aihacaanune coitucuriquicheein. ¹⁴ Jataain cana belaitohane jaunte, cana ichao rucuhaneein beraichaneein ne Curisito, aca satiin ichao coreniha ohalune coitucuhacachene caje coauneein nunuhetein. Nii ohane aina cuaainte satiin cana netonai ohacachelu rai ichaonaa que ichaohacachene coina. ¹⁵ Nitohaneinte satiin cakanichaachene coreniha ohelu Jesocurisito. Inae satiin cana coreniha ohalune coitucuhin, esenetaain nihacachene jaun jeriha cana suujuane rijijieein ichaonaa coacuelanaala, Aca jerihane rijijieein ichaohacachene coina. ¹⁶ Canacaanu netonaine niqui, nii namute cacha que coaacuruha Cana Coaunera coitucuhichurune rijijieein Jesocurisito netonai que coaurejetocaaanulu. Nena laen inae enene nitohaneein coacuenihacaanu. ¹⁷ Aihane jaun inae Jesocurisito aina jiniiquiin esenetaain ichaoha cakanete, inae nii jauriaanejeein nena rai nichao jianeein nii ena nena ichaonaa enachasine que ichoae cacha.

¹⁸ Nitohaneinte Jesocurisito aina cuaain ichae Cana Coaunera, que nejeratenaa rijijieein nena caje aina jiniiquiin ita belaa in raotojoein nihacachene coina. Nii jaunte canacaanu letoae inara que coitucueratihacaanune, inara netonai aina jiniiquiin raotojoein neeichene coina. ¹⁹ Cana Coaunerate nitohaneein Jesocurisito aina cuaain satiin cakanichaachene osa que suujua acatihane, aina raotojoein jiniiquiin nena coina ichaain, nii niicha ichai beranu que canacaanu telu. ²⁰ Nii jaunte acaneei nena rijijieein canacaanu teein inara rai bihacaanune

coina berate Cana Coaunera. Niine raajenhane aitoha Cana Coaunerane rijitoein, caa inara rai bihacaanu. Nitohanein Jesocurisito letonohacaanune jaunne, inara rai aitocaaanu, atiin caa inara rai Cana Coaunera beratenojoi tonoraain esenetaain neeichene, inara osa que suujua acatena nainihane coina. ²¹ Coatiha aansijieenniji osa que nesaruhin niheilu Jesocurisito niqui. Nete, satiin cana osa coreniha caseteco coaraelu, aina cuaain cana osa que suujua acateein jianacoon cana tihane coina nainatejiha Cana Coaunerane jaun.

6

¹ Nitohanein niicha ichai que Cana Coaunera coroatajaneraneein nihacaanune jaunne, inara rai aitocaaanu. Nabana jataain inara belaitohane jaun inara rai Cana Coauneraacha beratenojoi que jaoleconaa coacuelanaala que nerausiaequichene coina. ² Nitohanhane coinat rai Quiricha inoansi cuhane:

“Canu bajaee bajaeequine aonajihanu.

Chaen nechu

nichotenaajereein,

canu ariirijieeine jana,

ii ichoterateein,”

naain bein laenaeratelu, nii coina Cana Coaunera.

Enate, inae nii aithalune rijijieein ichoteratenojoin nequichene caohachae, inae rai cojoanonaa nihane jaun. ³ Coatiha chatohanein baaso ichaaain chuni notajaain nihaacaanu. Nabana canacaanuhacha ichai baaso rijijieein cha ichaaain neeuruhane, inara rai canacaanuhacha beebejei esenetaelanaala que jaolecohichene coataa. ⁴ Nitohanein nenea coacuelanaalane, Cana Coaunera letononeein nihacaanune coaratihacaanu, itolere necairichanaa, latijiojoiiriin, caaintati ichaonaa que ichaohin, ⁵ taba que canacaanu bisihure, caresero cuhane canacaanu enoaain, taba que canacaanu que nererojoecaaure, jataain mainajeriin amihanenaa, sinerena, mijitena, naonjoainurine abaantacaanu chabana nererojoecaelanaala. ⁶ Jerichanejeein nechu esinae rauhijiriin nii chatohanein baaso ichaelanaala ichaohacaanune coaratihacaanu, esinae rauhijiriin canacaanu aina niha Cana Coaunera Sujuene coaracuruha cachaaurune coina, chunique asilanaala satiin cachaauru belaaain ichaohin. ⁷ Nitohaneina nihacaanu, esinae rauhijiriin canacaanuhacha beebejei esenetaain, canacaanu aina cuaain niicha ichanenu ichaa Cana Coaunerane coaracuruha cachaaurune coina. Nitohanihacaanune jaunne, baasoneein canacaanu tenaajerera nihane, chatohanein baasoneein tenaa coacuhelanaala, rauhijiriin nohanelanaala rai irihacaanu. Nitohaneeine canacaanu rai baaso icharanihane, baaso ichaelanaala ichaonaa esine que ichaohin nihacaanune que cuaain acaauru rai ereein necocaaeratihacaanu.

⁸ Nete taba que canacaanu que suujua acateein, taba que canacaanu cotaain, taba que canacaanu que raotojoein ereein, taba que cacha baasoniha canacaanu bein, naajoaain canacaanu que ereeure cachaauru. Nitohaneinte nohanelanaala cachaauru rai irihacaanu natiin, nohanein cachaauru coritaa canacaanu beeure. ⁹ Chaen techu canacaanu coitucuuruhane saijieein, canacaanu coitucuhi rijijieein canacaanu coaracure. Canacaanu sohinte niqui canacaanu jaonaa jerecure, nena jaiti ichaaojihacaanu. Canacaanu casetecaauruha niqui, nete canacaanu atinaaurene. ¹⁰ Jataain inaderanaanjaanu tocohaneeinte

niqui canacaanu ichacure, nena atiin raotojoein rachoojoein niha-caanu. Leinjiin cha coitucuhi cairichei rijjichaanu niqui, nene arajii catchaauru rausiaecaanu canacaanuhacha coitucui que, raotojoein neeuruhane coina.

¹¹ Canejeraauru satiin Coriintoo neiniquichene. Esinae rauhijiriinne canacaanu suujua aina cutaain, inara coreniha canacaanuhacha coacuhi que inara rai caa suujuelanaala aitocooaanu. ¹² Coatiha aansijieenniji inara que asiin irihacaanu. Nete laen inara niha chatohaneine nihanatiin canacaanu que asiiche. ¹³ Nii jaunne atiin inara rai aitoon, nere tonoraane coina bereecuru rai iriha cachane rijjijeein. Esinae rauhijiriin caa inara rai aitiin nihanune rijjijeein, canu que cha suujuelanaala been neeichene coina.

Cana Coaunera rai Teenforo rijjijeeinte nihacache.

¹⁴ Jiaonriha chatohanai ichaain neeuruha Cana Coaunera coitucuhichurune, acaauruhacha ichai ichaain neeichene. Baaso ichajeein ichaonacaauruhacha ichai ichana nainihe caohacha nejesina ichajeein ichaonaa catcha. Nii rijjijeein techu jiiichoo amuritonaa nainene nocohena. ¹⁵ Charijjееin teeinti moconajaera belaina nainene Jesocurisito, nii rijjijeein techu nainene moconajaera catcha aina chatohanai ichaain nena nainene Cana Coaunera cachaneein nena. ¹⁶ Nitohaneein nena nainihaacache cana, inae Cana Coaunera rai Teenforo rijjijeein niha cana jaberocone jaun. Nitohaneein nihacachene coinate:

“Inara aina neeine inara aina jiniiquiin amuhemuhereunni. Canuna inara Coauneraneeun. Inarate jana canu cachanequiche,” naain raajenihane aitelu Cana Coaunera. ¹⁷ Nitohanihane coina techu:

“Acaauru aina neeichene caje amuhin jelai neeuche. Jiaonrihachu acaauru chosichuru rai lenone acaauruhacha tei dadaain neeichene. ¹⁸ Caa inara rai aitocooaanne tonoraain neeichenena inara raareunni, inara Inacaneein nihanune jana, inara canu calaohineein, canu cacuneein, naonjoaaineein neeichene coina,” naain aitelu itolere icharanein nena Cana Coaunera.

7

¹ Niritiinte aite cana rai Cana Coaunera. Aihana jaun cana casetecarihanine que casiin, cana ichao aasajeein, cana suujuene maajeein itajenaa nainera que necohalajiin nihacachenete ne. Nii jaun baaso ichaelanaala raujiaaincha cana rai Cana Coaunera aitoonjoan rijjijeein ichaoha cachenete caohachaera canejeraauru.

Cana Coaunera coitucuuruhane coarateeuruha Coriinto cocoaichacurune.

² Caohachaain inara suujua coaraain canacaanu aonacuche. Coatiha chuni rai baaso ichaain, chuni cairichaaain, chuni coritaain, naonjoahaacaanulu. ³ Coatiha inara que iriha aitohaaun. Inara rai aitocooaanlune rijjijeeinne, casuujua aina cutaain inara belaaain inara aina jiniiquiin neein ohanune coina jatoroaain neeun, nii te raotojoein coitucuhiche inara. ⁴ Esinae rauhijiriina inaraneein neeichene coitucuhin, nii chuni que asilanaala inara rai aitoon, raotojoein canu coitucuhin neeichene jaun. Itolere necairichanaa coaraain nihacaanune saijjееine, inara coacuhin jataain raotojoein corajeein rachoojoein neeun.

⁵ Masedoniau turuhacaanune caje coaanein aansijieenniji nebetacaaorihacaanu. Itolereenein turuhacaanune jaanru naineeine

necairichanaa coaracaanu. Chaen nechu necairichaecuruha leeochoaurune coaracaanune jaun, canacaanu suujua cuhane casihacaanu. ⁶ Nete Cana Coaunera, cha ichana coasiha cachane nihanatiin, enaacha que ichana corajerateraneein nihane jaun, canacaanu que corajerate turuha Titone aina cuaain. ⁷ Coatiha turuhane jaauncha nihei, raotojoein neeichene coaraane jaun, acaentonai suujua aninoaaain corajihane jaunne, canacaanu netonai canacaanu suujua aninoaaain corajihacaanu. Acate jataain canacaanu coaana jeriquichene que aitiin, canu coreniha inaderaain canu que coaauquichene beebeje canacaanu rai. Nii jaune jataain jeelai amuritoheriin rachoojoein neeun. ⁸ Inara rai quiricha laenacaaunlune jaun, coaraain inaderaaichelune que inae enene netojoehaaun. Jariaalune niqui, nii inara rai quiricha laenacaaunne jaun, inaderaaichelu carajaelanaalane coitucuhin netojoeetonlu. ⁹ Nena laen inae enene nii inara rai quiricha laenacaaunlune corojeeun. Coatiha inaderaaichelune coroaehaaun. Nii inaderaaichelune aina cuaain inae nacoauneein jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohichene jaune corojeeun. Inarate jeriha Cana Coaunerane rijijieein nii inaderanaa abaantaain neeichelu. Aihane jaun coatiha inara rai baaso ichaa nii quiricha laenahaacaanulu. ¹⁰ Nitohanein jeriha Cana Coaunerane rijijieein, inaderanaa abaantaain cana ichao corein nihacane, nii coreniha nichoterichaacheeine jaun, nihei chaque netojoeena jaanu. Nete laen Cana Coaunera coitucuhichuru nechu baasohacha que coacuhin, itolere bana inaderaauruha, niha leijiin itolere necairichanaa caje cana rocerane que coacuelanaalane jaun inae nitaje rai neeure. ¹¹ Nete laen inara, jeriha Cana Coaunerane rijijieein inaderaain, cha abaantaain neeichene jaun, inara rai bihanune rijijieein ichaain canu cocoaerateeichelu. Chaen techu nii choae tacaain obajeein, casiin, naaonjoaachelu. Nete atiin, nii baiha canu coaana jereein, nii inara jana baaso ichara casetecaaichene coina inae jatoroaain neeichelune jaun, esinae rauhijiriin inara nii ujuaihoneein neneeichene coarateeichelu. ¹² Nii inara rai quiricha laenacaaunlune bana, coatiha nii baaso ichara cache que coacuhin, niheichu nii baaso ichaane jaan cache que coacuhin, naaonjoaain laenahaanlu. Cana Coaunera notaracaae canacaanu coacuhin aitocooanune rijijieein ichaquichene coarateeichene coinane inara rai laenacaanulu. ¹³ Niite jataain canacaanu suujua nunaain, canacaanu suujua aninoaelu.

Nete nii amuritoheriin canacaanu rachoojiae Tito, inae raotojoein neeichene coaraain suujua aninoaaain nacoauneein niicha ichaneni corajerateeiche quene jaun. ¹⁴ Nii Tito raine, chatohanein inara rai baaso ichaenihanune jaun, jataain inara aina raotojoein nihanune que aitoonlu. Nii nohanelanaala inara rai aitocooanulune rijijieein nechu, inara coreniha raotojoein nihacaanu que aitocooanulu nohanelanaala Tito rai. ¹⁵ Chaen techu nere tonoraain que inara suujua acateein raachelune coaucane naineein, inara ainaacha itolere bana nena jere nii Tito. ¹⁶ Jataaine rachoojoeun, inae inaraacha ichaneni coitucuhin nena nanequichene esenetaanune jaun.

8

Arajiin niicha teenihuru taojiaauruha Masedonia nenacaaurune.

¹ Canejeraauru enane laen, Masedoniau nenacaauru Jesocurisito ranojineein nenacaauru belaitohane coaratiha, acaauru que Cana Coaunerane berichaanuhin inara rai. ² Jataain maainajeriin cojunojineein neeuruhane jaun, necairichaauruhalune saijieeinte, inae chaque tonajelanaala raotojoein enene neeure. Nii jaunte cairicheinejeeunruhane saijieein, coriquihonaneein nena rijijieein jataain arajiin, Cana Coaunera rai nii niicha teenihuru taojiaaure. ³ Canuna jataain arajiin nii tenaa nainecuruhane amuritoheriin, chunaelanaala nii Cana Coaunera rai niicha teenihuru teeuruhane coaraaun. ⁴ Chaen techu canacaanu rai aitocure nii niicha taojiaauri amaain, Cana Coaunera cachaneein nenacaauru rai tihacaanune coina. ⁵ Nitohaneente taojiaaurichaaaine coaucaanne amuritojoaain teure. Jauriaanejeein Cana Coaunera rai benatecuruhane baihate, jeriha Cana Coaunerane rijijieein canacaanu rai teure. ⁶ Nii jaunne Tito rai aitocaaun leeochoaauru rai caohacha ichaa, inaraacha taojiai raa uha inara caje, jauriaa aihalune rijijieeine coina. ⁷ Inara leeochoaauru amurijiriin esenetaain neein, cha que tonajelanaala leeochoaauru rai erenaa inaain, itolere coitucuhin inara relaacaanune jaan rijijieein jereein neeichene coina jatoroaain, naaonjoaain neeichene jaun, nii rijijieein leeochoaauru amuritoheriin, leeochoaauru latijiojoiin nenacaauru coroatajanequichene coina ichaquichenete ne. ⁸ Coatiha inara letoaa inara rai binaaun. Caohatiin ichacuruha leeochoaurune coitucuhin aina cuaain leeochoaauru belaichene coarateein inara netonai tenaa nainequichene coina ne aitoon. ⁹ Inarate jataain itolere que nelatein itolere ichana naineraneein nihane saijieein, jataain inara belaitohane jaun, aina cuaain rausiaenojineein raotojoein neeichene coina, inara coreniha cha que nelatihei rijijieein cairichei coaraain nihalu Jesocurisitone coitucuhiche.

¹⁰ Inara rai caohachanu quene, nii que inara rai aitoon. Inae inara, leeocho jaanaa bana inae nitohanei ichana nunuheteichelune jaun, satono que tiaain ichana corajeeuche. ¹¹ Aihane jaun nii jauriaanejeein tenaa nunuheteichene bana corajeein teeichulune coarateichelune rijijieein, enene tenaa nainequichene jeeonijihanaain tihajeein leeochoaauru coroatajaniha inaraacha teenu taojiaaichene nainacuche. ¹² Chunocoha Cana Coaunera rai cha tenaa jereein tenaa nainihane jeonejeein tihanete, raotojoein nii niicha tei rareein Cana Coaunera. Coatiha cha sirinihane saijieein, cha tiha cachane jerihei Cana Coaunera. ¹³ Coatiha cha sirineeichene nihanatiin, leeochoaauru rai acaihaniji teein necairichaaichene coina erenaa nihein. Raujiaain ita rijijieein ita coroatajaneein niha cachane coinete erenaane. ¹⁴ Enate inara, acaauruhacha sirihei siriquichene jaun, acaauru rai tenaa nainequiche. Acaauru netonai cabaiha inaraacha sirihei sirichuruhane, inara rai netonai tenaa nainecuruhane coina. Nitohanihanete ita rijijieein inaraacha latei siriin neriquicheein, ita amuritoheriin sirina coacuelanaala. ¹⁵ Cana Coaunera Quiricha cuhane: "Nihei cautihei amuritoheriin raera rai. Niheichu lanaai fautaeriin raera rai," naain laenanohinihane rijijieein.

Rai corihaneraauru aina Tito letoaauruhane.

¹⁶ Nariha Cana Coaunera inara que coaucaanne rijitojoein inara que coauca Titone coina, casuujua rijitojoein rai suujua tihane coreniha. ¹⁷ Nii jaunte acaentonai inara que coaacane jaun, rai

aitocooaunne tonoraain inae suujua caje coauneen inara coaraa uhe. ¹⁸ Nii Tito jiniichaaine inara rene leinjiin cana nejera letoaaun. Acate raotojoein coitucuure leeochoaauru Jesocurisito ranojoihuru, acaauru rai ichoteratenojoein nerichaacheeine beebejia raotojoeine jaun. ¹⁹ Nii jaunte nii ichoae tacaain aca janiichure Jesocurisito rai iclesianein nenacaauru, canacaanu aina amuhemujueein, cairicheinejeein nenacaauru rai Cana Coaunera que canacaanu suujua acatein nere tonoraain leeochoaauru coroatajanena jerichaanune coaratihacaanune coina, taojiaain letoanojoin raeranu que canacaanu coroatajaneraanu que. ²⁰ Nitohaneeine ichana jerichaanu, nabana tonaain canacaanu que ereein neuruha cachaauru, nii leeochoaauru coroatajaniha tenojoi canacaanuhacha taojiaai quene coataa. ²¹ Nii jaunna Cana Coaunera notaracaae, cachaauru notaracaae, naaonjoaain itolereneein caohachaaain ichana jerichaanu.

²² Acaauru jiniichaai nechu leeochoaauru cana nejeraauru caje unaa leinjiin cana nejera letoaaun. Acate satiin canacaanuhacha ichai que canacaanu coroatajanein, acaentonai ichaane coina jatoroaain nihane coarate. Nii jaunte teriquicheein inara netonaine esenetaane jaun, jataain ena jeelai amuritoheriin ichana jere. ²³ Chunocohacuru inara caje: “Chariji cachana caa inara aina uhin turue” naain Tito bajaauruhane: “Caate Faboro corihaneranein, cana coroatajanihane que coroatajaneranein nenaane,” naain acaauru rai beeuche. Jerichane-tojoeinchu, nii coroatajaain aina unacaauru cana nejeraauru bajaeranihane: “Caaurute leeochoaauru Jesocurisito rai iclesianein nenacaauru letononeein unacaauru ne. Chaen techu Jesocurisito ere tonoraain, naitoonjoan icharaneei nenacaaurune,” naain acaauru rai beeuche. ²⁴ Chaen jataain acaauru belaaichene coarateeuchete: “Esinaenachuhisi catohanein ichaauruhane jaun, acaauru coreniha raotojoein neeuruhate,” naain inara coreniha raotojoein nihacaanune esenetaauruhine leeochoaauru Jesocurisito rai iclesianein nenacaauru.

9

Leeochoaauru cana nejeraauru rai inaraacha teenu.

¹ Inae raotojoein inara rai bihanune latelanaala, tenaa nainequichene coitucuhanune jaunna canaacha esenetai coreniha cana nejeraaneein nenacaauru rai, taojiaain inaraacha letoaaenu que aitiin inara rai laenaeneun. ² Nii jaunna itolere bana raotojoein Masedoniau nenacaauru rai, inara Acaiha bataneu nena Coriintoo neiniquichene, inae taolu ajaanaa situsina bana caje coauneen inae nitohanein leeochoaauru cana nejeraauru coroatajanequichelu jatoroaain neeinne beebejeeun acaauru rai. Nii ainate caohacha ichaa leeochoaauru coroatajaniha ichaquichene coaraain, neleruhin amurijiriin acaauru netonai ichana corajein, inae jatoroaain neeure, acaauru netonai ichacuruhane coina. ³ Nii coaranu quene caa cana nejeraauru letoaaun inara rai beranu que, letona jatoroaain neeichene coina. ⁴ Nabana inae uhanune bana, canu aina uuruha Masedoniau nenacaauru tabaaurunijine, acaauru aina uhin jaiti ichaeneeichene jana inara rene turuhacaanune coataa. Nitohanein ichaquichene esenetaain leeochoauru rai beebejihanune saijiein, jaiti ichaeneeichene jana turuhacaanunete laen jataain canacaanu rai necoejena tiha airiquicheein. Chaen

techu, inara raajenihane inara rai nocojena taha airiquicheein.
⁵ Nitohanihane coataanejian, jauriaanejeein ichoaichaniha uhin inara coaraa uruha nii cana nejeraaurune jerichaaunne jaun, acaauru rai aitoon inara coaraa uuruhane coina. Jaiti nii aitocoichelune tocohaneein taojiaaichene nainaeneeichene, inara coroatajanecuruha taojiana quene coina. Nitohaneein inae jatoroaa in taojiaain neeiche jana, inara rene turuhacaanunete laen, esinae rauhijiriin chunaelanaala tenaa jereein teeichene coaratihaleeochaauru amuritoheriin teriquicheein.

⁶ “Chunocoha coroatajajeein temule jaerate, coroatajajeein taicheein. Jana arajiin temuerate arajiin taicheein,” naain niha erenaane que coaucuche. ⁷ Aihana jaun le cachaaurute naine suujua cuhane coacuhin tenaa jerihane jeeonijihanaain tihane caohachae. Nainihe chunocoha tenaa jerenihane, tihane coina conujiha chunine. ⁸ Itolere quete inara coroatajanereein Cana Coaunera, itolere bana latequichene rijijieein inaraacha latei siriin neeiche cauteeinne, nii caute que leeochoauru coroatajaniha acaauru rai teein, naaonjoaain caohacha ichajeein ichaohichene coina. ⁹ Cana Coaunera Quiricha cuhane:

“Cairicheinejeein ichaonacaauru cachaauru raite,

chunaelanaala

acaauruhacha latei te.

Acate

chabana satonoelanaala

itolere bana

caohacha nejesina ichareein,”

naain laenanohineein ne. ¹⁰ Cana Coaunera temule jaera coina rai nucuhe teraneein lenonene maajeein teranihane jaun, nii rijijieein Aca inara rai arajiin nucuhe tereein arajiin temuhin arajiin taojiaain neeichene, latejiojoriin nenacaauru coroatajaniha teeichene coina. ¹¹ Nii ainate itolere siriin, cha latelanaala raotojooein neein, jelai amuritoheriin leeochoauru rai tenaa naineriquicheein.

Nii canacaanu aina, inaraacha letoaaenu inaraacha taojiai corenihate, Cana Coaunera coroaecurureein leeochoauru cana nejeraauru. ¹² Coatiha acaauru rai lanaane jauncha, nii acaauru rai inaraacha taojiai amarihacaanuhin, nechu Cana Coaunera coroaecuruha inara corenihane coinane amarichaanuhi. ¹³ Jesocurisito aina cuaain, enachasine ichaonaa que ichaohichene coaratihate nii inaraacha sirii taojiaain letoaaiche. Nii te coaraain Cana Coaunera coroaecurureein. ¹⁴ Nii ichoae tacaain techu, jataain inara belaa in, inara rai Cana Coaunera bajaaurureein, inara belaitoha Cana Coaunerane coaratihaleeochaauru coreniha.

¹⁵ Narihara Cana Coaunera, nitohanei ichana nainichaachene jaanu tihane coreniha. Nihei que tonaain erenaanajaanu.

10

Afosotoroneein cocoinanohinihane coaratenaa jeriha Faborone.

¹ Canuna Faboroneein inara belaiha Jesocurisitone rijijieein inara belaaichaaunne jaun inara rai aitoreeuni. “Inara caje coriaae nihanunene, enaacha inara rai tonaain ereeun,” naauruhane coitucuhanune jaun. ² Nii jaunna inara rai aitoon, nii joareein cacha rijijieein, cha ichaa canacaanu beracuru aina, nii rucujueein neeichene jana, inara

rene turunaa jerichaaunne jaun. Inae niritocuruhane rucuhecaaan acaauru ainane coina jatoraaain urichaaunni. ³ Esinae rauhijiriina niqui cachanichaanu, nena niha chatohanei rucuhenacaine, aihuruha Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaaaurune rijijieein rucujuenihaaanu. ⁴ Coatiha niha chatohanaine caa chauratane que nenea que biji achuneguiin neein rucuhehaacaanu. Nii canacaanu biji achunete Cana Coauneraacha ichana nainei caje unaaneein, itolere que laraajiin nenea jerenacaauru amuritiin itajenaa naineraneein nenea ne. ⁵ Nitohaneeine canacaanu que ereein, Cana Coaunera coitucuuruha cachaaaurune coina beebejihacaanune caohateraauru itajerichaanuhin. Itolere cachaauruhacha coacune Jesocurisito rai tein nihacaanu, leinjiin Acaacha tonoraain neeuruha cachaaaurune coina. ⁶ Nii jaunne esinae rauhijiriin, canacaanuhacha beebejei esenetaain tonaraain neeichene, nii tonoranajerelanaala nenacaauru casetecarichaanuhin.

⁷ Inarate itolere bana inaraacha coarai cache esenetaquiche, itolere neein coitucueralanaala. Aihana jaun chunocoha Jesocurisitohacha jerei icharate, canacaanu netonai Jesocurisitohacha jerei ichacaanune coaraain coitucureein. ⁸ Caa cocoinanohi nichaaunne rerohin canu ere tonoraichene coina inara counujichaaunne que coatiha coejinaaun. Cana Coaunera, canacaanu cocoinaain nihalu inara que Acanihane coitucueratihacaanune, nere tonoraain neeichene coinana jaun. Coatiha inara itajihacaanune coina, canacaanu cocoinaain niheilulu Cana Coaunera. ⁹ Niheichu caa quiricha cuhane cuaain inara casataa aito-haaun. ¹⁰ Inara aina nenacaauru tabaaaurute: “Nechu quiricha cuhane-icha cuaainjene mijiaaanein inara rai aitoon. Nete laen inae inara aina nihanune, inara rai tonaain mijiaaanein erenereuni. Coatihaje cache rai irihanune tonijiaain cache rai erenea nainichaaunne coalanaala,” naaure. ¹¹ Nena laen mijiaaanein erenea nainenihacaanune saijieein, coriaae caje quiricha cuhane cuaain mijiaaanein aitocooaanune rijijieein, inae inara rene turuhacaanune bana icharichaanuhine coitucuha nii aitine jerichaanu.

¹² Coatiha nii raajenihane necohasitaain nenacaauru rijijieein nenea jerihacaanu. Nete laen acaauru cha coitucuurenihane jaun, leeochoaauru amurijiriin niha nocoetiin raajenihane necohasitaure. ¹³ Canacaanu laen coatiha canacaanuhacha ichana nainei rerohin necohasitanaa nainihaacaanu. Nii rijijieein chu Cana Coaunera cachaauru relaacaanune jaauru cojunacateraneein nihane jaun, nii canacaanu rai cojunacatihane jaan rerohin turunaa nainihacaanu. Nii jaunte Aca canacaanu turuaelu Coriintoo neiniquichene rene tiaaajoaain. ¹⁴ Aihana jaun coatiha nii canacaanu rai cojunaca rerohin turuhacaanu. Chabana inara rene turuenihacaanune saijieein, ena turuhacaanune jana nihanena laen, canacaanu rai cojunaca rerohitiin tururichaanu. Canacaanune jaiti inara rene turueniha chunine jana, ichoaichaniha inara rene turuhin, Ichaonaa Enachasine teraniha Jesocurisitone beebejihacaanulu inara rai. ¹⁵ Coatiha chabana turuenihacaanune jaan turuhin, chuni amihaneero ruluhin neroranein nihacaanu. Nitohanein canacaanu turunajanihei cunaa coacuelanaalane, inara ainaacha neein Cana Coaunera icharatenojoin amihanenea ichajerichaanuhi. Aiha leinjiin Acaacha esenetaain ichaohin, ichacaanune jerequichenene airichaanuhin. ¹⁶ Chaen nech, nii neeichene jaan jelai

caje coriaae cuhin, osa caje nichotena nainecururichaaaine beebejena jericahaanu leeochoaauru rai. Nene laen, inae cachaauru relaauruha leeochoaaurune jaan turunaa jerenihacaanu. Nabana leeochoaauru amihaneeo ruluhin necohasitanaa tocohanihacaanune coataa.

¹⁷ Chunocoha raajenihane necoasitanaajerihane, Cana Coaunera coasitaainne. ¹⁸ Cana Coaunera coitucueraneei rai cachaneein nena cachate, Cana Coauneraacha ichanohicha coasitaain ichoae, chabana raajenihane necohasitanaa coacuelanaala.

11

Afosotoneein niha nocoetonacaauru que ereereeca Faborone.

¹ Bajaanachuhinti cha coitucuhi jaelorohe rijitojoein inara rai ereereecaunne rautaan aonaeneiche. Atiin aonacuchene inara rai aitete coitucuhiche. ² Jataain leeochoaauru esenetaain acaauruhacha ere tonoraain, Jesocurisito esenetaaichene jianequichene jaun rautaeniha Cana Coauneraane jaan quene inara rai aitoon. Canune rai lanaacha ere tonoraain neeuruha enecurune rijijieein, leinjiin Jesocurisitohacha ere tonoraain neeichene coina, rai inara teein inara que coitucuerateeunlu. Nii jaunna leinjiin Acaacha ere tonoraain queecha coaauquiche leeochoaneein inara suujua cuaelanaalane coina aitoon. ³ Nena laen Eba coritaalu acanone rijijieein inara coritaeranihane esenetaaichene coasihun. Nabana Jesocurisitohacha que coacuhin neeichene jianein, leeochoa que coaauquichene coataa. ⁴ Inarate inara relaacaanune jaan nihei que, nechu nejelaaneein cuuain Jesocurisito nihei que inara rai ereeruhane rautatiin neeichene jaun, Cana Coaunera Suujue inae inaraacha esenetailunihei esenetaain, osa caje ichotenojoineriquicheeine jaan, inaraacha esenetailunihei esenetaaiche. ⁵ Coatiha nii inaraacha esenetaacuri, afosotonichaanune amurijiriin niha nocoetonacaauru fautaain nena jerinaaun. ⁶ Cacha rai irihanune que nelatinaaun niqui, nena laen esinae rauhijiriin coitucuun banejelanaala. Niite raotojoein coitucuhiche inara, satiin canacaanu ichanaa coaraneein neeichene jaun.

⁷ Inara rai baaso ichaana, inara caje core bajaalanaala inara fautaeriineein nena rijijieein neein inara relaaunlu ichoteratenojineein nerichaacheeine que, canu amurijiriin neeichene jerenacaan. ⁸ Nitohaneeine inara caje chaelai bajanaa coacuelanaala, leeochoaauru Jesocurisito ranojoneein nenacaauru coriqui ruluera tocohaneein raaunlu, inara coroatajanena nainichaaune coina, canu rai teeuruhane rijitojoein raaune jaun. ⁹ Coatihachu inara aina nihanune bana, inara caje cha lateein cha bajaain nerejetohaaunlu. Masedoniau caje uhin turunacaauru cana nejeraauruhachate canu rai canuhacha latei terejetocurelu. Aihana jaun coatiha inara caje cha bajarejetohaaunlu. Nirijieeine itolere bana nereeunni. ¹⁰ Nitohaneeine satiin Acaiha batane sacutaain turuhanune jaunru naineein neeunlu, esinae rauhijiriin Jesocurisito coitucuhin rijijieein naitoonjoan tonoraain nihanune jaun. Nerinaain canu caje nii ruluera. ¹¹ Coatiha inara cotaiha aitohaaun. Jataain inara belaichaaune jaunne aitoon. Cana Coauneraate jataain inara belaichaaunne coitucue. ¹² Nena laen inara aina inae canuhacha ichailu ichajeein sacureeunni, nabana nii canacaanu rijijieein raotojoein nena coaauca nocoenacaauru rausiaecaanune coataa. ¹³ Acaaurute nechu casejenein, Jesocurisito letono afosotonihana nocoetocure. Nete esinae acaneein aitocurene. ¹⁴⁻¹⁵ Coatiha enaacha

nihei nitohanei. Moconajaera netonai, Cana Coaunera cononiha no-coetiin tocohaneein nedaane jaunte, rai letonocuru netonai rijijieein neeuruhane jaun, cacha caohacha rijijieein inanacaaure. Nete, caohacha ichacurenihane jaun, ecu tihane bana casetecaain itajenojoiniha cuurureein moconajaera aina jiniiquiin.

Jesocurisito letono afosoto nihane jaun necairichaa Faborone.

¹⁶ Nacoauneeine coitucuhichene coina inara rai aitoreeunni. Jiaonriha cha coitucuenihanune jaun leinjiin jaelorohe rijijieein iriha canu biha chunine. Atiin canu aonacuchene inara rai aasaeriin necoasitaete aonaquiche. ¹⁷ Coatiha jeriha Cana Curuanaane jaun nii necoasitarihaauni. Nechu cha coitucuhi rijijieein ereereecaaune jaune aitoreeunni. ¹⁸ Coaracuchenachuinti, Suujua caje rocohin niicha ichai coasitaauruha nii leeochoaurune, nii rijijieeinechu canuhetonai necohasitareeunni. ¹⁹ Inarate niqui itolere coitucuhiche. Nete cha coitucuelanaala nenacaauru cachaauru inara relaauruhane, acaauru aonaaain acaauru rautatiin neeiche. ²⁰ Nitohaneeichene jaun te inara basijiauhin, inara coritaain, inara que jaolequuin, inara meri faoracaain, naaonjoauruhane niha natiin acaauru abaantaain neeiche. ²¹ Jataaine coejeun, nelatihei rijijieein nii aihuruhane tocohaneein nenaanainenihacaanune jaun. Nene laen, necoasitanaa coaacuruha nii leeochoaurune canuhetonai necohasitareeunni. Cha coitucuhi rijijieeine ena caa ereerejeeun. ²² “Canacaanune Ebereeo nichaanu” naauruhane, canuhetonaine Ebereeo neeun. Jana, “Canacaanune Isaraelita nichaanu” naauruhane, canuhetonaine Isaraelita neeun. Jana, “Canacaanune Abaraaun nefoeratenichaanu” naauruhane, canuhetonaine Abaraaun nefoerateneeun. ²³ Jana, “Canacaanune Jesocurisito letononeein nihacaanu,” naauruhane, canune jataain acaauru amuritoheriin acaneein neeun. Cha coitucuhi rijijieein aitocoanne nihanatiine, esinae rauhijiriin aitoon. Canune acaauru amurijiriin amihaaneein araaisaain caresero cuhane enoanojoneein, acaauru amurijiriin mainajeriin bisinojoneein, araai saain onaa caje nichoteein, naajoaain neeun. ²⁴ Saoqui sai cuhanete, nichatachoonca isocoon tacanei bisicha que canu casetecaaure Jorioocuru. ²⁵ Nii rijijieein techu nichata sai cuhane enuha que canu faojoaain, lesajei que ajeri que canu bodoosihure. Nichata saicuhanetechu naluha cuhanune jaan botena jaun ohanune rai neeunlu. Nii jaunna lesajei que cucuana cataaun, lejiichoo lejanotiineein neeunlu. ²⁶ Araai saain nucuhe cuhane amuhanune jaaurune necairichanaa coaraaun. Tabaauru quene canu basijiaauruha asijiautoorune que, chatohaneein canu teeuruha canu araichuru Jorioocurune que, nejelau cachaauru nihanatiin chatohaneein canu teeuruhane que, naaonjoaainunri que casihun. Jerichanejeeinechu, neseuru nihanune jaauru, bero cuhane, cucuhana cuhane, naaonjoainunru nihanune jaauru, necairichanaa coaraain neeun. Nii rijijieeinechu, necairichanaa coaraain neeun, nii Jesocurisito coreniha cana nejera niha nocoetonacaauru cataaun nihanune. ²⁷ Chaenechu mainajeriin amihaneein necairichanaa coaraaun. Tabaauru que sinilanaala, tabaauru que mijitena aina cocoirena abaantaain, naaonjoaain. Araai saain tabaauru que lenoninaaun. Jelaronaa caaunne taba que necairichaaun neniha canu cajionene jaun.

²⁸ Nitohaneein itolere que necairichaanune saijieeine, jeelai amuritoheriin satiin Jesocurisito ranojoneein nenacaauru iclesiacuru que coacuun. ²⁹ Nii jaunna chunocoha cunaitihane inaderaaun coreniha. Jana chunocoha suujuateeuruha baasoneein suujua coaraane coinanete, jataain canu baijiae. ³⁰ Canu necoasitaanunena nelatenihanune nainejeein canuhacha ichai que necoasitareeuni. ³¹ Cana Curuaanaa Jesocurisito Inaca Cana Coaunera itolereenein coroaenojoneein nenaate, esinae rauhijiriin nohanelanaala aitocooaunne coitucue.

³² Damasoco nihanulune banate, *rey* Aretasi rai coberenadoroneein nena rai coardiaauru letoaelu, nii nese rai rijia bacuujuuuru naineen neein canu cojoaain canu mucuuruhane coina niqui. ³³ Nete nii coitucuriin, omari seeonjoa cuhane canu teein, nii nese rai rijia bujuau, acuujuu laojiri ucuun nena cuhane cuaain canu faauruhane jaun acauru caje nichoteeunlu.

12

Notajaain que necoitucueratiha Jesocurisitone beebjiha Faborone.

¹ Nihei chaelai que rai cainera, raajenihane necohasitaain niha cachane. Nena laen canu, canu notajaain canu que niicha ichai coitucueratiha Cana Curuaanaane bereeunni inara rai. Aihana jaun coatihana canu raajenihane necohasitaa aitorihaauni. ² Inae lechoonca jena jaanacaa Jesocurisito esenetaeranichaaunne dede nichata burihu amanojoinichaaunlune. Nechaainti canu jaberoconeein amanojone nihanulune canu suujueneein amanojoin nichaaunlu. Coatihana coitucuhaaun, Cana Coauneraachate coitucuujuu. ³⁻⁴ Nena laen esinae rauhijiriin dedeeu amanojoneein, ecu chabana aohanraai erenaa aonaaunlu. Nechaainti canu jaberoconeein netiin aonaenihanulune, canu suujueneein netiin aonacaaunlu, Cana Coauneraachate coitucuujuu. Nihei chuni cacha que chabana aohanratenojoneein nihei nii canuhacha aonai erenaa. ⁵ Chunocoha nitohaneein nihanena naineen coasitaanune. Nene laen caraajenihane niritiin necohasitaanaa naineneun. ⁶ Coatihana esinae niqui, necohasitaanunene nohaniha aitorihaaun, esinae rauhijiriine casajenelanaala aitoreeun. Nena aitona jereneeun, nabana ainihanune saijieein nechua canu esenetaera coina aitoha canu beeuruha cachaurune coataa. ⁷ Nitohaneein canu notajaain niha Cana Coauneraane aina cuaain nabana canuneein nihanune rerohin necohasitaanunene coataate, leinjiin moconajaera tenojoi cunai tocuhanein, oja que foconojoi rijitocojoaain canu jaberoco cunaitaerate Cana Coaunera. ⁸ Nii jaunne niqui, canu jaberoco caje nii cunaitaera jaohane coina nichata saain Cana Coaunera rai aitoon. ⁹ Nete, “Nelatelanaala nenacaauru aina cuaain canuhacha ichana nainei coaratihane coina ichacaaune jaunte aaicha. Jataain, ii belaitohanune jereeine jaunte nii aaicha,” naain canu tonorae Cana Coaunera. Nii jaunne, canu rai niritoha Cana Coauneraane jaun, jataain rachoojoein neeun, chaque nelatenihanune saijieein canu aina cuaain niicha ichana nainei ichaa Jesocurisitone coina. ¹⁰ Nii jaunna nelatenihanune que ereein, latijiojiriin, arinojoneein, Jesocurisito coreniha necairichaaun, naaonjoaain nihanune saijieein jataain rachoojoein ichaaon. Nitohaneeine, itolere que nelatihei rijijieein nihanune saijieein, jataain itolere que laraajiin neeun.

Coriintoo Jesocurisito ranojoneein necaauru iclesiacuru que jataain coaauca Faborone.

¹¹ Inara canu rai lerateechene jaune, cha coitucuhi jaelorohe rijijieein inara rai ereerejeun. Inara, canu coreniha erenaa nainequichene saijieein, acaauru fautaain nelatenihanu que, inara rai ereeuruha nii Jesocurisito letono afosoto niha nocoetonacaaurune jana, acaauru rijijitjoejin acaauru esenetaain acaauru ere tonoraquichene jaunna aitoon. Coatiha nii canu amurijiriin nenea jeriha nocoein ereeuruhane que tonajihaaun. ¹² Nena laen canu Jesocurisito letono esine nichaaune jaun, inara abantaain itolere cojoelanaacojoai ichaain inara notajaaain neeunlu. Nii cajete esinae rauhijiriin canu afosoto esine nichaaunne coitucuhiche. ¹³ Inara rai cotainacai que irihanune, canu que inara suujua acatecuhe. Jerihane leeochoaauru Jesocurisito ranojoneein nenacaauru iclesiacuru caje, canuhacha latei bajarejetocooaunlune rijijieein, inara caje canuhacha latei bajaenihanune jaaunne jerihane, inara rai baaso ichaaunlu.

¹⁴ Inae jatoroaain nihanu, nacoauneein inara coaraa uhanune coina. Quete nichata sareein inara rene turuhanune. Nenechu inara caje canuhacha latei bajaanune coina ainereunni. Coatiha inaraacha sirii latichaaune jaun coina airinaauni. Inara caohachanu que inara coroatajanichaaune coinane inara rene turuha ureunni. Rai bereecuru caje cha lateein nelanaalate, rai bereecuru rai acaauruhacha latei teein ne acaauru inaca. Nii rijijieeinechu canuhetonai inara inaca rijijieein nihanune jaun, inara rai nelatichaaune coina neeun. ¹⁵ Nii jaunne, acaihaniji canuhacha ichana nanei ichareeunni inara caohachanu que. Canu jaberoco nihanatiine inara coreniha tereunni. Nete, nitohaneein inara caohachanu ichaain, jataain inara belaaain inara coroatajanena jereein nihanune saijieein, canu que nererojoecaain, canu coointeein, naaonjoaain neeiche.

¹⁶ Coatiha niqui inara rai chatohanei ichaain nihaaunlu. Nete inara tabaauru: “Acaauru coritaainjena baasoneein osa que acaauru ichao saruerateun,” naaure. ¹⁷ Niheichu coatiha nii cachaauru canuhacha letoaaauri que, inara coritaeratihaaunlu. ¹⁸ Canu jerichaaune jaunna, nii coroatajai cana nejeraauru aina Tito letoaaunlu, inara coaraa uhane coina. Chaen techu inara raotojoejin Tito aina ita rijijieein ita suujua que suujuaain, inara coroatajanichaanulune coitucuhiche. Nii jaun chasiina inara coritare Tito.

¹⁹ Jerihanete: “Canacaanu que inara suujua acatequichene coinajecha inara rai aitocooanu,” naaiche. Nete aine. Nitohanei coacuelanaalane Cana Coaunera notaracaae, cojoerihu Jesocurisito letononeein nihaaanune jaun, coitucuhichene coina aitocooanu. Satiin caa inara rai canacaanu aitoonjoate, jelai amuritoheriin Cana Coaunera coituhin ichaohichene coinanera canejeraauru. ²⁰ Inara coaraa uhanune bana, baasoneein neeichene jana inara eruhanune rautaenihanune, inara netonai rautaeneichene coataane aitoon. Nii jauna ita suujua rijijieein coacuelanaala, ita que necoelaain, ita cotaairiin, inara rainuhacha que coacuhin, leeochoaauru cairichaa nohaneein, ita que ereein, necohasitaain, ita caje neleruhin, naaonjoaain neeichene jana, inara rene turuhanune que necoatoon. ²¹ Chaen nechu nacoauneein inara rene turuha uhanune jana, inae Jesocurisito esenetaeraneein neeichene saijieein, chabana nitohanei osa que nesaruna naineniha cachane sai-

jieein, inara amute quicha aina osa que nesaruhuin neeichene Cana Coaunera notaracaae inara que necoejein chanareeunni.

13

Acaauru suujuateein necoiha Faborone.

¹ Nii inara coaraa urichaaunine quete, inae nichata sareein inara rene tururichaaunine. Aihane jaun nii caitono tocohaneein niha chatohanei rucuheneacaine, nihanete ne coroatajaain nichatajaain, naaonjoaain baaso ichaane coarain beranu. ² Nii jauriaa osa que nesarunacaauru rai, satiin inara rai, naaonjoaain raine caa coriaae caje coauneein aitoreeunni. Nii inara coaraa uhanune coroata sacuhane, caraajeni-hane inara rai aitocooaunlune rijijieein, inae nacoauneein inara coaraa uhanune bana, niha chatohanei ichara inara janane inae laen nii baaso ichara que canu suujua acaterinaauni, ³ Jesocurisito letononeein aihanune esenetaeneeichene jaun. Coatiha chaque nelatenihane jaun, inara aina niicha ichanenu ichaa Jesocurisito. Acate inara que itolere que laraajihane coaratena naine. ⁴ Esinae techuhisi cairichei ichara rijijieein coroso que teein atinaaurelu niqui. Nete niicha ichana nainei ichaain ichatihalu Cana Coaunerana jaun enanetjoein ichoae. Nii rijijieein nechua, canacaanu netonai nelatihei rijijieein nihacaanune saijieein, niicha ichana nainei ichaa Cana Coaunerane aina, aina jiniiquiin ichaohin laraajiin nerichaanuhin inara coroatajanichaaunne coina.

⁵ Aihana jaun inara raajeni-hane inara suujua cuhane Jesocurisito esenetaeraneein neeichene jaun, esinae rauhijiriin baaso ichaeneeichene coaracuche. Tana inara aina niha Jesocurisitone coitucuhichene. Nii jaun coujunojoinequichene rijitjoejin inae baaso ichaquichene coitucuriquichene. ⁶ Nena laen canacaanu jerichanejejin nii leechanejin coacuelanaala nihacaanune coaraain coitucuhichene jerichaanu. ⁷ Nii jaunna Cana Coaunera bajaacaanu inara coreniha. Nabana nenacaaen baaso chaain neeichene coataa. Coatiha canacaanu baaso ichacaanuna jaun nihei. Nechua inara caohachanu ichaquichene jerichaanuna jaunna canacaanu baaso ichara rijijieein aitocooaanu. ⁸ Nitohaneeine nihacaanu, canacaanuhacha esenetai que jaoleconaa nainenihacaanune jaun. Acaihaniji nii canacaanuhacha esenetai rai caohachanuhachane ichana jerichaanu. ⁹ Nii jaunna nelatihei rijijieein nihacaanune que rachoojoejin nihacaanu. Nii aina nelararajiaain Aca jerihane rijijieein, baaso ichaelanaala neeichene coinana, inara rai Cana Coaunera bajaabajajeejin nerichaanuhi. ¹⁰ Nitohanihana jaunna inara coaraa uhane ajiniha caa inara rai beein laenaanun. Nabana Jesocurisito cocoinanohineein nihanune coarateein, jataain mijiainein inara rai aitocooaanne coataa. Coatiha inara itajihanune coina, cocoinanohineein nihaanlu, raujiaain esinae coujuriu Cana Coaunera cachanein neein, itolere bana jelai amuritoeriin coitucuhajejin ichaoichene coina, inara coroatajanichaaunne coinane cocoinanohineein.

¹¹ Inae satononejeeine jianichaaunne coina caa aitoreeunicha canejeraauru. Jataaina jiniiquiin raotjoejin ichaohin, inara ichao rucujueein baaso ichana coacuelanaala ichaohichene jereeun. Esinae rauhijiriin corajeein, raotjoejin ita suujua rijijieein coacuhin ichaaoche. Raotjoejin ichaohacachene coina cana belaitora Cana Coaunera inara coroatajanereein. ¹² Coujuriu Cana Coaunera cachanein, jelai

amuritoheriin ita belaiin ita rai ereein neeuhe. ¹³ Satiin Jesocurisito coreniha cana nejeraneein nenacaaurute inara coaucure. ¹⁴ Cana Curuaanaa Jesocurisito, inara rausiaemiin cana belaicha Cana Coanera aina. Cana Coanera Suujue itolere bana inara aina neeine raotojoein neeichene coina.

Galasia batane nenacaauru rai Faborohacha letoai

“Inara coaaucaun,” naa Faboro.

¹ Canuna Faboroneeun. Coatiha, cachaauru canu cocoaain canu letoaain nihei. Jesocurisito aina rai Inaca Cana Coaunera- nii ohane caje ichateralute canu cocoaain caletoaain nelu. ² Cau canu aina nenacaauru- canejeraauru aina jiniiquiin neeinna, satiin Galasia batane que Jesocurisito ranojoneein neiniquichene rai caa quiricha laenaun. ³ Cana Inaca Cana Coaunera, rai Calaohi Jesocurisito, naaonjoainuri aina jiniiquiin raotojoeiin neeichene jaanu teeuruhine inara rai. ⁴ Nii Jesocurisitote cana osa coreniha ohelu, cau chauratane que itolere curuaanaanein niha moconajaerane jaun aina jiniiquiin caseteco coara- caachene rai nenea caje, aina cuain cana ichoteratihane coina, nito- hanein jeriha Cana Coaunera jaun. ⁵ Nii coreniha Cana Coaunera coroaacuruhine itolere bana. Nitohanemiin.

“Coatiha nihei nii baiha cana ichoterateraanu,” naa Faboro

⁶ Jataaine inara cojoelatoon, inara belaiha rai Calaohi Jesocurisitone coreniha inara raain nihalu Cana Coaunera saijieein, nii niicha tei erenaa que jaolequiin leecha cana ichoteranihei erenaa sacuhichene jaun. ⁷ Nete nene leecha cana ichoteranaun erenaa. Inara laurijiracuru tabaaurute, inara rohecaain, nii inara ichoteranein niha Jesocurisitone que erenaa corenaa jerecure. ⁸ Nete laen, inae nii inara relaa- caanune jaan corenaa coacuhin leechanein nenea erenaa que inara relaera nihane casetecareein Cana Coaunera. Canu leecha erenaa que inara relaanune nihanatiinte canu casetecareein Cana Coaunera. Lein- jiin anjera dede caje fauhin, leecha erenaa que inara relaane nihanati- inte casetecareein Cana Coaunera. ⁹ Jerichanetojoeine nacoaunein caa aitoreeunni. Chunocoha inae nii jauriaanejeiin nenea erenaa inara relaacaanune jaan corein leechanein inara relaerate casetecareein Cana Coaunera. ¹⁰ Coatiha baaso ichaenihanune caohacha ichacaanune coaracuruha cachaaurune jerenacaun aitohaaun. Cana Coaunera baaso ichaenihanune caohacha ichacaanune coitucureein. Jana jere- curuha cachaaurune rijijieein jerichaaunne coatiha esinae rauhijiriin Jesocurisito letononein nerihaaun.

Jesocurisito letono Afosoto niha nunuhetihane biha Faboro.

¹¹ Aonacuche canejeraaurune caa que inara rai aitete coitucuhiche. Coatiha cacha suujua caje unaa nihei nii osa caje cana ichoterateraanu erenaa- caa inara rai canuhacha beebejei. ¹² Niheichu, leinjiin cacha nii que canu relain niheilu. Leinjiin Jesocurisitohachate canu que nii coitucuerateein nelu.

¹³ Nii coitucuhichene rijijieeine, canuhetonai jaiti Jorionichaanune ichao que ichaohanune bana Cana Coaunera rai Jesocurisito ranojoi- neein nenacaauru- iclesiacuru laurichuru que nejerateein, acaauru rohecaain acaauru itajenaa jereeunlu. ¹⁴ Nii Jorionichaanune ichao que jaiti ichaohanune banane, jataain leechaauru canu araaichuru,

canu rijju nenacaauru amurijiriin canacaanu foerateracuru ichao rijji-jieein ichaohin, nii canacaanu ichao corera caohateein beraain nereje-toonlu. ¹⁵ Nete, inae catohaneein rai letononeein nihanune coina- jaiti nejanoaenihanune jana canu janijiin canu raain nelu Cana Coaunera, jataain canu belaitohane jaun. ¹⁶ Nii jaunte, inae nitohaneein jeri-halune jaan que inae tihane jaun, canu que rai Calaohi coitucuerate, coreniha osa caje nichoteeururichaaain cachaaaurune beebejihanu Jo-riioniheichuru raine coina. Coatiha nii chuni aina ereein aihaaunlu. ¹⁷ Coatihachu, Jerosaleeun nii canu ajiniha Jesocurisito letono afosoto neein nenacaauru coaraain acaauru rai irihanune coina cuhaaunlu. Nitohanena coacuelanaalane jauriaanejeein Arabia batane cuhin- nii baiha Damasocoo cauha uunlu.

¹⁸ Nii baiha nichata jaanacaain catiaainne Jerosaleeun cuunlu, ecu Fe-doro coaraain coitucuhanune coina. Ecuna aina neeunlu lechoonca sa-qui janohin. ¹⁹ Nena laen, leeochoaauru afosotooru coaraeneenlu, acai-haniji cana Curuaanaa Jesocurisito ocoala Saantiaaochane coaraaunlu. Ecu, niheilulu nii baiha chuni. ²⁰ Cana Coaunera notaracaane esinae rauhijiriin nohanelanaala aitiin caa laenaan inara rai.

²¹ Nii baihane Siria, Silisia, naaonjoaiunru batanecuru cuunlu. ²² Nete, jaiti raajenihane canu coitucuuarenelu Jodea nenacaauru- Jesocurisito ranojineein nenacaauru iclesiacuru. ²³⁻²⁴ Raujiaainchate: “Taolu jau-riaa cana que nejerateein cana rohecaain cana itajenaa jerera je-taote, inae enene amuhemujeein caa canacha esenetai erenaa que cachaauru relae,” naain canu benaa coitucuhin, canu coreniha Cana Coaunera coroaecurelu.

2

Afosoto niha Faborone esenetaauruha leeochoaauru afosotoorune

¹ Lechoonca jena jaanacaain nii baiha catiaainne, nacoaauneein Jerosaleeun cuhacaanulu Berenabeen aina. Chaen nechu canu jini-ichaaain Tito netonai amaaunlu. ² Nitohaneein cuhanune jeriha Cana Coaunerane jaunne ucuaae cuunlu. Inae turuhinne, ecu ne-nacaauru Jesocurisito ranojoihunru coaraneein nenacaauru aina ne-jesinajeein ita taojiaain, “Naaonjoaainne Jorioniheichuru rai ichoter-atenojoinichaachene que erenaa beebejeeun,” naai beeun acaauru rai, nabana joaereein cachaauru relaa canu been baasoneein caetena coaacuruhane coataa. ³ Nete, ecu niha canu aina Tito- Curiecocuru caje nenaanihane saijieein, jaberoco macohi cari saeratihane coina aitocurene saain nii ecu canu aonajeereraauru. ⁴ Nii janate, nechu joaenreein acaneein nelanaala Jesocurisito coreniha cana nejeraauru niha nocoetonacaauru- canacaanu que nasiin turuure nechu esinae rauhijiriin- Moisesa rai Cana Coauneraacha tei rauhi tonoraelanaala Je-socurisito aitoonjoaacha tonoraacaanune coaracuruhane coina. ⁵ Nena nii aansijiiniji acaauru ere tonorana jerenihacaanu, nabana inae inara relaacaanune saijieein nii inara relaacaanune jaan jianein acaauru esenetaaichene jerenihacaanune jaun.

⁶ Nii iclesianein nenacaauru curuaanaa neein coitucunojineein nenacaauru, coatiha nii canuhacha beebejei baiha cuuain cha beeuruhi. Nete leeochoaauru curuaanaa neeuruhane niha natiin, canu curuaanaa neeurene, namute cache rai chanein niha cachane niha natiin leeocha-neein coaraeniha Cana Coaunerane jaun. ⁷ Nitohaneein canu relanaa

coacuelanaalate, Cana Coaunera, Jorioocuru rene cuhin acaauru relaa Fedorone caina letoaalune rijijieein, Aca, Jorioniheichuru rene cuhin, acaauru netonai osa caje ichoteratenojoneein neeururichaaaine beebelijhanune caina canu letoaane que inae nainacure. ⁸ Nitohaneeinte, nii jeelai Cana Coaunera, afosoto neein Fedoro cocoinaain Jorioocuru rene letoaera- afosoto neein canu netonai cocoinaain canu letoaelu Jorioniheichuru rene.

⁹ Nii jaunte, nitohaneein inae Cana Coaunera, nii canu rai amihanenaa tihane esenetaauruhane jaun, acaauru amihaneeo que acaauru corootajanera neein Berenabeen aina canacaanu raauruhane coaratiha, satiin notaracae canacaanu belaaain raotojoeein canacaanu raure, nii ecu nenacaauru rai jataain leeochoaauru amurijiriin nelateineein acaauru coaraneein nenacaauru, Saantiaao, Fedoro, Joaan, naaonjoainuri. Nitohaneein canacaanu raainte, Jorioocuru aina neein acaauru relaauruhane tonohanau canacaanu netonai Jorioniheichuru rene cuhin acaauru relaacaanune jerecure. ¹⁰ Raujiaainchate laen inae jauriaalu caje coaaneein coaaucanunlune rijijieein, cairicheihuru coacuhin acaauru corootajanichaanu chaelai quene caina canacaanu rai aitocurelu.

Antioquihau Fedoro suujuatiha Faboro ne

¹¹ Nena laen, Antioquihau nihanune jana canu rene turuha uha Fedorone bana, rai nacatiha neein aitoonlu raujiaain baaso neein ichaane jaun, ¹² jauriaanejeein Jorioniheichuru aina lenoneein naaonjoaane saijieein inae ecu turuuruha Saantiaao laurichuru- Jorioneein nenacaaurune jana inae nii Jorioniheichuru caje nelerue Fedoro, nii ena turunaa jaberoco cari macohi molorera coasihane jaun. ¹³ Nii jaunte nitohaneein baasoneein ichaa Fedorone rijijieein ichacure leeochoaauru Jesocurisito esenetaeraauru Jorioocuru, Berenabeen netonaine maa- jeein. ¹⁴ Nii jaunne, nitohaneein esinae rauhijiriin naaonjoaain osa caje ichoteratenojoneein nerichaacheinne que cana relaalu Jesocurisitone rijijieein ichacurenihane coaracaanune jaun, satiin ecu Jesocurisito esenetaeranein nenacaauru acatiha nii Fedoro teteriin: “Chanuna jataain baaso ichaai Jorioniheichuru rohecaain, Jorioneein nihacachene ichao rijijieein ichaauruhane caina. Ii Jorioneein, inae acaauru ichao rijijieein jauriaa ichaohilune saijieein,” naain rai aitoonlu.

Esenetaauruhane corenihachate Jorioniheichuru aina jiniiquii osa caje nichoteeurureein Jorioocuru

¹⁵ Canate cana foerateracuru caje coaaneein Jorioneein nihacache. Coatiha leeochoaauru cachaauru, nechu Cana Coaunera coitucuelanaala neein osa que nesarujeein nenacaauru rijijieein nihaacache. ¹⁶ Nete laen, nii Moisesa rai Cana Coaunera tenojoi ichaonaa rai rauhi tonoraa cachane niha natiin, itolere niicha ichai ujuaihonihaane caje nichotena nainenihaane coitucuhacache raotojoeein. Jesocurisito esenetaa cachanete laen, itolere niicha ichai ujuaihoneein nihane caje ichoteratenojoneein nereein. Nitohaneein nii Moisesa rai Cana Coaunera tenojoi- rauhi esenetaain tonoraain niha cachane nihanatiin, itolere niicha ichai ujuaihoneein nihane caje nichotena naineniha cachane jaunejian, canacaanu netonai Jesocurisito esenetaacaanu.

¹⁷ Nitohaneein itolere canaacha ichai ujuaihoneein nena caje cana ichoteratiha Jesocurisitone jaanna, osa que nesaruhin nihacache.

Aihe, coatiha Jesocurisito esenetaacacachene osa que nesaruha ahaacache. ¹⁸ Inae nii Moisesa rai Cana Coaunera tenojoi rauhi jianichaaunne saijieein, nacoauneein rijijieein nenea jerichaaunena laen osa que nesaruha aicheeun. ¹⁹ Esinae rauhijiriin, Cana Coaunera tenojoi ichaonaa que ichaohanune coinane Moisesa rai jauriaa niicha teilu rauhi tonoraain ichaohanune jianeunlu. ²⁰ Nitohaneente coroso que ohin, itolere baaso ichajeein ichaohanune jaan itajeein canu ichao coreein, canu suujueniha rai Suujue te Jesocurisito. Aihana jaun, jataain canu belaitohane jaun, canu coreniha ohalu Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone esenetaanune jaunne, acaacha que jaequiin ichaaon. ²¹ Coatiha canu belaihane jaun, canu rai Cana Coauneraacha tei ichaonaa que jaoleconaa nainihaaun. Nitohaneein itolere canaacha ichai ujuaihoneein nenea caje cana ichoteraneein niha nii Moisesa tenojoi rauhine chujianra, inacojoein cana coreniha orelu Jesocurisitona.

3

Moisesa rai rauhi aina canaacha esenetai.

¹ Galasia cocoaichacuru- aansocuru. Cha inara suujua auhacaain inara ichao core, cha coitucuhi rijijieein ichaohichene coina. Nii coataane niqi, esinae rauhijiriin cana coreniha Coroso que ohalu Jesocurisitone coitucuerateein, inara que coarateein inara relaacaanulu. ² Raujiaain canu tonoraachene coinane, inara caje bajareeunni: Moisesa rai rauhi tonoraachene jaunna, inara rai Suujue tein nihalu Cana Coaunera. Tana, nii inara relaacaanune esenetaachene jaun inara rai Suujue tihalu Cana Coaunerane coitucuhichene. ³ Jataainachura cha coitucuhi rijijieein neeiche, inae acaihaniji que Cana Coaunera Suujue raaichelune saijieein, jerecuruha cachaaurune rijijieein ichaohin nichotena coaauquichene coinane. ⁴ Jataainachura inacojoein, nii caohacha- inaraacha esenetai jianeriquiche caohacha nainejeeinte. Aihei jerihane. Coatiha inacojoein nihei. ⁵ Nii inara rai Suujue tein cojoelanaacojoi ichaa Cana Coaunerane, coatiha nii Moisesa rai rauhi tonoraachene jaan ichaai. Inae nii inara relaacaanune jaan aonaain esenetaachene jaunte ichae Cana Coaunera.

⁶ Coaracuchenachuhinti, rai aitoa Cana Coaunerane esenetaain queecha jaeecoha Abaraaunne jaun, nii esenetaane corenihacha niicha ichai ujuaiho nelanaala tein raa Cana Coaunerane. ⁷ Aihane jaun, satiin Cana Coaunera esenetaain que jaequiin nenacaauru, Abaraaun nefoerate esine neein neeururichaaine coitucuhin neeuche. ⁸ Inoaelu jaiti turueniha Jesocurisitone ajiniha caje coauneein, nitohanein Jorioniheichuru netonai, itolere niicha ichai ujuaihoneein neeuruhane caje niicha ichai ujuaiho nelanaala tenajarichaaine jaunte: “Satiin caa chauratane sacutaain nenacaauru cachaaurune ii aina cuaain rausiaereunicha,” naain Abaraaun rai been, nii caohati erenaa raotono laenaeratelu Moisesa que rai Quiricha Inoaensi cuhane Cana Coaunera. ⁹ Aihana jaunte, nii esenetaalu Abaraaun ne rijijieein esenetaerate rausiaereein Cana Coaunera.

¹⁰ Nitohanihana jaunte, nii Moisesa rai rauhi tonoraain ichaoha cachane nihanatiin caseteco coaraa cureein, “Caseteco coaraate cureein, jitaain caa rauhi laenanohi tonoraelanaala nenea,” naain been laenaratihalu Moisesa que Cana Coaunerana jaun. ¹¹ Nitohanihana jaunte, rauhijiriin nii Moisesa rai rauhi tonoraain ichaoha cachane

coreniha coatiha caohacha ichaeraneen teen rarinaain Cana Coaunera. “Jesocurisito esenetaain queecha jaeequin nenaate caohacha ichaeraneen teen rareen Cana Coaunera,” naain laenanohineen nihane rijjijeein. ¹² Nete laen, nii Moisesa rai rauhi, raujiaain esenetaa cachane coreniha ichoteratihane coina aitelanaala: “Esinae rauhijiriin aitoa nii rauhine rijjijeein, leinjiin niji cautijaelanaala tonoraerate ichaoreen,” naain laenanohineen ne. ¹³ Nitohaneeinte, cana cairichaeranu que niha nii rauhine jana, caje cana ichoteratihane coina leinjiin osaaona rijjijeein cana osa coreniha ohelu Jesocurisito. Nii quete: “Niicha ichai ujuaihoneen nena- saain enuha que ucuun tein atinanohi cache,” naain Cana Coaunera Quiricha cuhane laenanohineen ne. ¹⁴ Nitohaneeinte ichaelu Cana Coaunera, satiin cachaauru rausiaaecane coina, Abaraaun rai aitohalune rijjijeein, Jesocurisito aina cuaain Jorioniheichuru netonai rausiajeein, nii esenetaain queecha jaeecohacachene, nii naitoonjoan rai Suujue tiha cana raine coina.

Moisesa rai rauhi aina, cana rai tihane coina Cana Coaunera aitoonjoan.

¹⁵ Aonacuchene inara rai, joenreein cache rijjijeein inara rai aitete coitucuhichera canejeraauru. Leinjiin cache, chaelai ichaane coina aitiin laenaain, ecu tein curuaa laenaa ne. Nihei nii niicha laenai jojohin, niheichu nii niicha laenai jaonaa nainihe chuni. ¹⁶ Nii rijjijeeinte, Abaraaun aina rai nefoerate, naaonjoain rai, esinae rauhijiriin niicha teenu tihane coina aitelu Cana Coaunera. Coatiha: “Nefoerateeuru,” naain laenanohinihei Cana Coaunera Quiricha cuhane. Nitohaneein arajii que aitelanaalate leinjiincha que: “Ii nefoerate,” naain laenanohineen ne. Jesocurisito quete nii aite. ¹⁷ Naaonjaain quene inara rai caa aitoon; Cana Coaunerate, Abaraaun aina cuaain cana rai niicha teeni tihane coina esinae rauhijiriin nohanelanaala aitelu. Inae jauriaanejeein Abaraaun rai besihalune baiha jena fasha jaanacaneen catiaainte nena ne nii Moisesa rai rauhi. Nii jaunte, nii ichoachaniha Abaraaun rai aitosalune jaan itajenaa nainene Cana Coaunera. ¹⁸ Nii Moisesa rai rauhi aina cuaain nii Abaraaun rai niicha benatei tiha Cana Coaunera, coatiha chaque nelateriheii nii cana rai niicha benatei. Nete niha Moisesane ajiniha Abaraaun aina cuaain cana rai niicha teenu tiha core colanene coinata aitelu Cana Coaunera. ¹⁹ Aihana jaun chaque nelate nii Moisesa rai rauhi. Acate, turuha nii nefoeratenaanii Abaraaun rai naitoonjoane reeintiaain, esinae rauhijiriin tonoraain ichaoreniha cachaaurune coaratihane coina tenojoinee nelu. Rai letono aanjera quete nii rauhi teratelu Cana Coaunera. Jana Moisesate cachaauru rai beraneein nelu. ²⁰ Nete laen, bera colane raajenihane nii niicha teenu que aitelu- leinjiin acaacha neen nena Cana Coaunera.

Naaonjoaain coinata nelu nii rauhi.

²¹ Cana Coauneraacha ichanenu aina ita rijjijeein niha nii Moisesa rai rauhina jaunna nii niritiin niha. Aihei, coatiha ita rijjihai. Nii rauhi, cana rai ichaonaa teranihanechujanra, satiin nii rauhi tonoraain nena, itolere canaacha ichai ujuaihoneen nena caje nichoteein nerichaachena. ²² Nete, Cana Coaunera Quiricha aina cuaain, satiin nii Moisesa rai rauhi tonoraain nenihacachene coreniha osaaonaneen nihacachene coitucuhacache. Nitohaneein coitucuhin, Jesocurisito

esenetaacachenete, inae nii Cana Coauneraacha teenu ranaa nainer-ichaacheein.

²³ Nii jaunte, jaiti turueniha nii canaacha esenetai jaaeconaanajane jana, caseteco coaracaachene coina mucuhineein cana sirilu nii Moisesa rai rauhi, turuha nii canaacha esenetaine reentiaaajoaain. ²⁴ Nii Moisesa rai rauhite, canaanaihuru amaa beraichane rijijieein, Jesocurisito rai cana amaeraneein nelu, nii Jesocurisito esenetaacachene, itolere canaacha ichai ujuaihoneein nenea caje ichoteratenohineein nihacachene coina. ²⁵ Nii jaunte laen ena, inae turuha nii jaaecohacachene jaan canaacha esenetaine jaun, cana beraichaneein niha nii rauhine caje mituhacache. ²⁶ Nitohaneein inae Jesocurisito esenetaaichene jaunte, satiin inara, Cana Coaunera calaohi rijijieein neeiche. ²⁷ Inae nii esenetaaichene aina cuaainte baotisaain coujunacatenohineein Jesocurisito aina neeichene, niicha tei ichaonaa que ichaohiche. ²⁸ Aihana jaun, Jorioneein, Curieconein, letononeein, nirijieein letononelanaala, quichaauru, enecuru, naaonjoaainein neeichene nihanatiin, inae nihei nii que cha. Inae Jesocurisito aina jiniiquiin neeichene jaunte, lelaurijiei caje ranojoinnein nenea rijijieein neeiche. ²⁹ Nii jaunte, Jesocurisito esenetaeraneein neeichene jaun, Abaraaun nefoerateneein, nii rai tihane coina Cana Coaunera aitoonjoalu raeraneein neeiche.

4

¹⁻² Naaonjoaane jaunne caa inara rai aitoon. Jaiti canaanainiha nii itolere rai inaca rucuhete eroraneein neeninete, jerichanejeein letono rijijieein ne, esinae rauhijiriin satiin nii rucuhete erora nihane saijieein, jaiti canaanai nihane jaun. Nitohaneente leeocho cache que beraichaain ne jinaa tiha inacane jaan que tihane reentiaain. ³ Nii rijijieein techu, jaiti turueniha Jesocurisitone bana, nechu cana itajera-nunein caa chauratane que nenea que beraichaain nihacachelu. ⁴ Nete, inae nitohanihane coina jinaa tihalune jaan que inae turuhane jaun, rai Calaochi letoaelu Cana Coaunera, cachanein leinjiin ene caje nejanoaane coina. Acaachate cana amute cachanein nii Moisesa tenojoi rauhi tonoraera rijijieein ichoaelu. ⁵ Nii corenihate cana cairichaeranein niha nii rauhine caje cana rocohin nelu, rai calaohineein cana teein cana raa Cana Coaunerane coina. ⁶ Nii jaunte, inae esinae rauhijiriin rai calaohi nihacachene coaratihara rai Calaochi Suujue te cana suujueniha Cana Coaunera. Nii rai Suujuete cana suujueniha neein: “Ofa,” naain Cana Coaunera bajae. ⁷ Aihane jaun inae ii, nii rauhi tonoraeranein niheei. Iite, inae Cana Coaunera calaohineein neei. Nitohanein rai calaohineeine jaunte, Aca jerihane rijijieein, ii que banijiainein nenea raeraneein neriquiin.

Jesocurisito esenetaeraauru que suujuaa Faborone

⁸ Jaiti, Cana Coaunera coitucuelanaala neeichene banate, cha nelanaala nenea- cana coaunera niha nocoetonacaauru letononeein nerejetocoichelu. ⁹ Nete laen, inae enene Cana Coaunera coitucuhichene jaun, inara coitucue Cana Coaunera. Aihana jaun, chanuna coaiten nacoaaunein nii chaque nelatiheichuru- cairicheinein nenacaauru tonoraain letononeein nenea jeriquiche. ¹⁰ Nitohanein neeichene jaunte, nii enanetojoein jauriaa aichejetocoichelune rijijieein, atenecuru, cojoinacaauru, ajaanaacuru, naaonjoaaihunri cojoinaca

que turuhane inara rai chosichuru coroaeein bitoaaiche. ¹¹ Nii jaunne jataain casihun, cacoichana aina cutaain inara relaanulune saijieein nitohaneen neeichene jaun.

¹² Canejerauru, canu Jorionichaaunne jaunne niqui nii taolu inoaelu nena rauhi tonoraain ichaorejetoonlu. Nena inae enene nii jauriaa nii rauhi tonoraelanaala ichaorejetocoichene rijijieein inae enene ichaaon. Aihana jaun nacoauneein nii rauhi colane inoaelu ichaohichelune rijijieein ichaaooche.

Nii jauriaanejeein inara relaanulune bana coatiha canu que jaoleconaa coaauheechelu. ¹³ Nenacaaentejia cunaitichaaunne saijieein jauriaanejeein inara rai ichoteratenojoeinein neriquicheeine beebelijhanune bana, jataain rachoojoein canu coroaeein canu raaichelu canu coiintena coacuelanaala. ¹⁴ Nii cunaitichaaunlune banate, esinae rauhijiriin, nii canu cunai coreniha canu que jaolequelanaala, niheichu canu coiintelanaala, naaonjoaain leinjiin Cana Coaunera leton-anjera aina Jesocurisito raera rijijieein canu raaichelu. ¹⁵ Chanuna jana chaen, inae enene nii aaichelune rijijieein rachoojoein nena naineneeiche. Esinaete chuhisi niqui, nii cunaitichaaunne jana rachoojoenaa caaun roconacainiha inara notane jana nihane, inara nota rocohin teriquichelu canu rai. ¹⁶ Nitohanihane saijieein rauhijiriin nohanelanaala inara rai aitocoaune jaaunna inara que nejeratenaa nichaaun.

¹⁷ Nii cachaurute niqui jataain inara aina nena jerecure. Nete, caohachaaain inara tenaa jerenacaaun aihurene. Nechu canacaanu que jaolequiin, acaauruhacha tonoraain neeichene cointate aihure. ¹⁸ Esinaetechuhisi niqui caohachae, leeochoaauru cachaauru rai caohacha ichacaane coina coaaucaane. Aiha esinae rauhijiriin acaauru rai nelatenenu nihane. Nete itolere bana coacuelanaala, inara aina nihanuneecha que coacuruhane nelatene. ¹⁹ Cacalabi rijijieein neiniquichene corenihane, jataain coacuhin cunaiteun. Charijieein teeinti, canaanai janoanaa jerihane cunae rai neba, nii rijijieeine inara coreniha cunaiteun. Nirijieeine, itolere bana cunaiteeriin nereeuni, esinae rauhijiriin jeriha Jesocurisitone rijijieein neeichene reeintiaaoojoaain. ²⁰ Bajaana chuhinti ena inara aina neneun, canu raajenhane inara rai leeocheenein raotojoein aitocooaunne coina. Nena inara caje coriaae nihanune jaun inara aina cha chana coitucuneeun.

Acara aina Sara

²¹ Inara, Moisesa tenojoi- rauhi tonoraain nena jereraauru, canu rai aitocoichenena jereun. Tana esinae rauhijiriin, aitohalu nii Moisesa rai rauhine aohanraneen neeichene. ²² Aonacuche: “Coroatajaante canaanai sirilu Abaraaun. Leinjiin rai calaohite sirilu rai coseenra neein nena Acara aina. Jana, nii leeocho rai calaohi coroatajate sirilu rai comasai esine neein nena Sara aina,” naain aitohane coitucuhichene. ²³ Nii jaunte, nii rai coseenra aina Abaraauncha sirii- rai calaohi cchanichaachene ichao rijijieein nihane coina nejanoaelu. Nete laen, nii rai comasai esine- Sara aina niicha sirii- rai calaohi, rai aitosihalu Cana Coaunerane jaan nainaane coina nelu. ²⁴ Naaonjoaane jaunte nii nitohane, nii coroatajai Abaraaun comasaichurute, coroatajaain cana aina niicha ichanenenu ichaa Cana Coaunerane coujunacaneen neeure. Nii Acarte Sinaai bichataneu, Moisesa rai ajeri caje nena-

tabara que tein laenanohineein nenea- rauhi tihalu Cana Coaunerane coujunaca ne. Nii rauhi tonorana nainelanaala neenihurute nii coina nejanoaain neure. ²⁵ Nitohaneeinte, nii Arabia nenea- Sinaai bichata-neu Moisesa ranojoi rauhi tonoraeraneein, Jerosaleen cocoaichaneein nenacaauru foeratera ne Acara. ²⁶ Nete laen cana, nii Jerosaleen cana que banihateein coaunanojoi cocoaichaneein nihacachene coina, nii comasai esine Sara aina Abaraauncha sirii nefoerateneein nejanoaain nihacachelune jaun, rai calaohi esineneein nihacache. ²⁷ Nii quete:

“Rachoojoein neeu canaanai sirina inaelanaala nenea ene, cojioriin rachoojoeu chabana canaanai sirineeine saijieein. Jaoleneein neeinne nihanatiin, lanaaona amurijiriin arajiin canaanai siririquiine jaun,” naain laenanohi ne.

²⁸ Canejeraauru, ichaane coina aitohalu Cana Coaunera, Abaraaun raine rijijieeinte nenaanelu Isaca. Nii rijijieeinte inara netonai nenaaneei neeiche. ²⁹ Nii bana cachanichaachene ichao rijijieein Acara aina Abaraauncha sirii rai calaohite nii Cana Coaunera Suujue ichanohineein nejanoanaa Isaca ichao rerohecaelu. Nii rijijieein techu enanetojoein inara netonai rerohecaure nii Cana Coaunera Suujue ichanohinelanaala nenacaauru cachaauru. ³⁰ Nete nii que: “Nii rai calaohi aina, nii ii coseenra sitaaute amuhine. Coatiha nainihei, nii ii comasai esine aina iicha sirii- ii calaohi aina, nii ii rucuhele eroraneein nihane,” naain laenanohineein ne Cana Coaunera Quiricha cuhane. ³¹ Aihana jaun, coatiha nii coseenraneein nenea nefoerateneein nihacache. Nii comasai esineneein nenea nefoerateneeinte nihacachera canejeraauru.

5

Inae Moisesa tenojoi rauhi caje jianacoon nihacache.

¹ Jesocurisitote, Moisesa tenojoi rauhi coreniha caseteco coaracaachene rai nenea caje cana rocohin nihane jaun, inae raotojoein jianacoon nihacache. Aihana jaun, nainiheeiche nacoauneein nii Moisesa tenojoi rauhi tonoraain nenacaauru aina acaauruhacha ichai ichaain nihache.

² Canu Faboro nichaaunne aonacuchena, inara rai aitete aonaquiche. Aitocuruha Jorioocurune rijijieein nii Moisesa rai ruhun tonoraain inara jaberoco macohi cari saerateeichene, coatiha inara rai cha que nelateein nerinaain jianacoon neeichene coina Jesocurisito esenetaaichene jaan.

³ Coaiteen nacoauneeine aitoon. Chunocoha Jesocurisito cachaneein nenea Moisesa tenojoi rauhi caje ichoteratenojoinnein nihalune saijieein nacoauneein nii rauhi tonoraane coina rai jaberoco cari saerateein nenaate leinjiiniji cautijiaelanaala nii Moisesa rai rauhi tonoraanete ne.

⁴ Inara, inae jauriaa jeriha Jesocurisitone rijijieein ichaohichene coina esenetaaichene saijieeinte, ena Moisesa rai rauhicha tonoraain nenea jeriquiche, Jesocurisito aina inara belaiha Cana Coaunerane jaan que jaolequiin. ⁵ Nete laen cana, rai Suujue cana rai niicha tei aina cuain esenetaacachene jaun, itolere canaacha ichai ujuaihoneein nenea caje nichoterichaacheeinne que jaaequiin cohajihacache. ⁶ Aihana jaun,

Jesocurisito aina jiniiquiin nihacachene, inae nelatihei cana jaberoco macohi cari saeratihacachene. Esenetaain queecha jaaequiin nihacachene te laen nelate, nii esenetaain nihacachene aina cuain ita belaaain ichaohacachene coina icharihanine jaun.

⁷ Inarate niqui inae esenetaain queecha jaaequiin neeichelu. Chariji cacha inara coritaane jaun, nii inaraacha esenetai tonoraain neeichene jianequiche. ⁸ Tana Cana Coaunera jerihane jaun inara cotijiaain nihalune coitucuhichene. ⁹ Nete, “Aansijiin coerati que rai coliha jasiitihacanete, jitaain nii rai coliha ichonai coeralae,” naain nihane coitucuhiche. Nii rijijieeinte leinjiin cacha inara ichao auhacaain aasaeraneein ne. ¹⁰ Nena canu, leeocheaneein inara suujua cuaaichene coataa, inara coroatajanerichaaain cana Curuaanaa Jesocurisitone esenetaaun. Nete laen, nii joaenreein inara suujua auhacaera cacha casetecareein Cana Coaunera. Coatiha chunocoha aihane nihanatiin que Suujua acatena nainerinaain.

¹¹ Canejeraauru, jauriaa aihanulune rijijieein enanetojoeein rai jaberoco macohi saerateeuruha satiin Jesocurisito esenetaeraaurune coina acaauru conujichaaunne, coatiha canu cairichaaaururihei Jorioocuru. Nitohanein jerecuruhane rijijieein nii Jesocurisito beratenojoi beebejihanune acaauru baijiaenerichaaunne jaun. ¹² Nete, raajenihane jitariin rai jaberoco molohin jaaoruha nii inara suujua rerohecaeraaurune caohachae.

¹³ Canejeraauru, inarate cha ujuaihonelanaala jianacoon raotojoein neeichene coina, cotijiaain ranojoeinein neeichelu. Nete, inae cha ujuaihonelanaala neeichene jaun, naineneeiche inara suujua letono rijijieein cha ichaaain neeichene. Nenacaaentejia caohachae nii amuritoheriin, ita belaaain, cha lateein niha leeocheane coroatajaneein, naajoaain neeichene. ¹⁴ Satiin nii rauhi aitoonjoan cajete leinjiincha neeje. Acate: “Chamute cacha belaaain ichao, ii raajenihane ii jaberoco belaaaine rijitoein,” nae. ¹⁵ Aihane jaun, nii que necohalajiiin neeuche. Jana necohalajilanaala nejesinajeein ita aina obaaejeriin, ita cotaairiin, naaonjoaain neeichenete inara raajenenihane nitajeriquicheein.

Joanreein cacha ichao aina, Cana Coaunera Suujue tenojoi ichaonaa

¹⁶ Nii jaauna inara rai aitoon, jeriquichene rijijieein baasohacha que coacuhin ichoaelanaala, jeriha Cana Coaunera Suujuene rijijieein coacuhin ichaohichene coina. ¹⁷ Nii cana suujua cuhane baaso canaacha coacuite, cana aina Cana Coaunera Suujue ichanenu caohateraneein ne. Nii rijijieein techu nii cana suujua, Cana Coaunera Suujue que nejeratenaaneein ne. Nii corenihate inaraacha ichana jerei ichana naineneeiche. ¹⁸ Nete esinae rauhijiriin, inaraacha ichanenu ichaquichene coina inara rai beraneein niha Cana Coaunera Suujuene, inae nii Moisesa tenojoi rauhi rijijieein cha ichaquichene jianeriquicheein.

¹⁹ Caaintiaai, “Acaauru acaaurute, jeriha suujuane rijijieein baaso ichajeein ichaaoore,” naain coitucuhacane. Nitohanein ichaonacaaurute, sinijeranelaanaala nena ene que ichaojeraquiin, rai chosi rai niicha teuri iniho que lenoneein, naaonjoaunne. ²⁰ Chaen techu, acaauru chosichuru corojeein, benaneneein, ita coiinteein, ita coana jerelanaala, ita que necoelajaauharitiin, enaacha obajeein, ita amurijiriin nena coacuhin, ita caje neleruhin, acaauruhacha coaacuruhane rijijieein neeuruha leeochoaurune jereein, ²¹ ajetoritiin, achotoritiin, naajoaain neeuruhane cajete enaacha nitohanein ichaonacaauru cachaauru coitucuhaca. Nacoauneeinne inararai aitoreeunni, que nainaan ichaohichene coina. Nitohanein ichaonacaauru, coatiha Cana Coaunera Cojoanona que ichaonaa nainecuruhi.

22-23 Nete laen Cana Coaunera Suujue tenojoi ichaonaa, ita belaa'in, rachoojoe'in, raotojoe'i ichaonaa que ichaohin, cha abaantaain, cana rai chaelai que cainaane latelanaala cache rai cha te'in, nii cana ichao corenaa coacuelanaala, leeochoaauru amurijiriin nena coacuelanaala, cana suujua letono tonoraelanaala nihacachene coina, naaonjoaain nihacachene jaanu teranee'in ne. Coatiha nihei nii chuni rauhi nitohanee'in ichaohacachene caohatera. ²⁴ Nitohanihane jaunte, Jesocurisito ranojoe'ine'in nenacaauru, inae coroso que te'in itajera rijijie'in, itolere rai nichao rijijie'in ichaohin neosate'in necairichanaa, rai suujua baaso, naaonjoaihunri itajee'in inae ichoae. ²⁵ Nii jaun, inae ena Cana Coaunera Suujue aina ichaohacachene jaun, coanete jeriha Cana Coaunera Suujuene rijijie'in ichaohacache. ²⁶ Aihane jaun, necohasitaain, ita amuritonaa coacuhin, itaque necoelaain, naaonjoaain nena nainihaacache.

6

Le cachanequichene ita coroatajanecuche.

¹ Canejeraauru, osa que nesaruha chunocohane coaraquichene, inae inara Cana Coaunera Suujue que suujuecohichene jaun, rai aitocuchete raajenihane baaso ichaane coitucuhin rai suujua coaraain ichaohine. Nete inara netonai, nitohanee'in coujunojoe'ine'in neeichene coataa que necohalajiin jataain belaa'in rai aitocoichene caohachae. ² Nejesinajee'in itolere que ita coroatajane'in neeichenete, esinae rauhijiriin jeriha Jesocurisitone rijijie'in ichaoriquiche'in. ³ Jana chunocoha, chanelanaala nihane saijie'in leeochoaauru amurijiriin nena coaacuanete raajenihane necoritare'in. ⁴ Nii jaunte caohachae, le cachaauru baaso ichaelanaala caohacha ichaane coitucuhin, raotojoe'in rachoojoe'in nihane caohachae. Nete laen, leeochoaauru baaso ichacuruhane coaraain, acaauru que necohasitaain rachoojoe'in nihane caohachaene. ⁵ Aihana jaun, le cachaaurute naine itolere niicha ichai coitucuhin rai suujua coaraain ichaane caohachae.

⁶ Ena Nena Cana Coaunera Ere que relanojoe'ine'in nihane, nii relaera coroatajanemiin itolere niicha sirii que.

⁷ Jiaonriha inara raajenihane necoritaachene. Chateeinti baaso ichae, niite baaso raerane'in nere'in. Jana caohacha ichaerate caohacha raerane'in nere'in. ⁸ Nitohanihana jaunte, chunocoha rai suujua letono baasohacha ichajee'in ichaonaa itajere'in nii baaso- rai suujua cuhane coacuhin niicha ichai. Nete laen, chunocoha jeriha Cana Coaunera Suujuene rijijie'in itolere caohacha nejesina ichajee'in ichaohane, nii caohacha- rai suujua cuhane coacuhin caohacha niicha ichaite chabana sanaacharanejoe'in nena ichaonaa que tere'in. ⁹ Aihana jaun, caohacha ichacaachene coiintee'in jianena nainihaacache, inae cojoanonaa que turuhane bana cana rai cainanohinerichaa'in nii canaacha ichaine jaun. ¹⁰ Nii jaunte, satiin rai, nainichaachene jaan que leeochoaauru belaa'in coroatajane'in nihacachenete caohachae. Chaen jeelai amuritoheriin nii canaacha esenetai coreniha cana nejerane'in nenacaauru coroatajane'in nihacachenete caohachae.

Acaauru suujuate'in acaauru rai necoiha Faborone

¹¹ Enane laen, canu raajenihane canu biji que caa quiricha laenaun. Nii jaunte, tabaanae caa canuhacha laenai. ¹² Nii inara jaberoco macohi

cari molohichene coina inara rohecaeraaurute, nechu rai lauri aina caohachaain nena jerenacaaun aitocure. Nabana Jesocurisito esene-taeraneen neeuruhane coitucuhin acaauru sooruhane coataa acaauru coasiha. ¹³ Nete, acaauru jaberoco macohi cari moloerateein neeuruhane nihanatiin, satiin aitoha nii Moisesa tenojoi rauhine rijijieein tonorana nainecurene. Chaen techu, inara netonai inara jabereco macohi moloerateeichene, inae coujunaca siriha inara jaberocone que necohasitaauruhane coina nii inara rohecaaaure. ¹⁴ Nena laen canu, joareein coreniha necohasitanaa naineneen. Canu coreniha coroso que ohalu Jesocurisitone corenihachane naineen acaacha coasitaanune. Nitohaneen, canu coreniha coroso que ohalu Jesocurisitone jaun, coitucuelanaala ichaonacaauru cachaauru ichao rijijieein ichaonaa nainihaaun. Niheichu Cana Coaunera coitucuhichuru nihanatiin, canu arinaa nainecuruhi acaauru rijijieein ichaohanune coina. ¹⁵ Coatih chaque nelatihei, cana jaberoco macohi cari moloerateein, moloeratelanaala, naaonjoaain ichaohacane. Jesocurisito esenetaacachene jaunte, ena coaunanojoi nihacache. Niite jataain nelate.

¹⁶ Satiin caitoonjoan tonorain ichaonacaauru cairichaaajoaain coaramii Cana Coaunera, raotojoein neeuruhane coina, satiin Cana Coaunera cacha esineeuru aina jiniiquiin.

¹⁷ Ena caje coauneen, inae nenacaaen canu cairichaerateeichene jerinaaun. Inae esinae rauhijiriin Jesocurisito letononeen nihanune coujunacaneen cajabereeo que, canu bisihuruhane jaan cure sirichaaune jaun.

¹⁸ Canejraauru, cana Curuaanaa Jesocurisito jataain jelai amuritoheriin corojeein neeichene jaanu teeine inara rai. Nitohanemiin.

Efeso nenacaauru rai Faborohacha letoai

“Chatohaneiche,” naa Faborone

¹ Canune, Cana Coaunera jerenohineein rai Calaohi Jesocurisito cococainanohineein rai afosoto Faboro neeun. Efeso sathiin, Cana Coaunera cachaneein rai Calaohi Jesocurisito esenetaeraauru raine caa quiricha laenaan. ² Cana Coaunera aina rai Calaohi Jesocurisito inara rai raotojoeiin neeichene jaanu teeuruhinete raotojoeiin neeiche.

Naaonjoaainte Jesocurisito aina cuaain rai cachaauru rausiaje.

³ Cana Curuaanaa Jesocurisito Inaca Cana Coaunera coroaecaachenete ne. Acate dedeeu cana suujue que itolere caohacha ichaain cana rausiaje, rai Calaohi Jesocurisito cachaneein nihacachene jaun. ⁴ Jaiti cana rai chauratane coaunaane ajinihate, cana janijiin cana raain nelu Cana Coaunera, rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain cha ujuaihonelanaala notaracaee que banijiaineei rai cachaneein nena coina. ⁵ Jataain cana belaihane jaunte, rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain rai calaohineein nena coina ichae Cana Coaunera, nitohaneein coausihalune rijijieein. ⁶ Nitohaneein raotojoeiin nena coina cana belaiha cana rausiaeca jataain niicha belai- rai Calaohi Jesocurisito aina cuaaine corenihate, itolere bana Cana Coaunera coroaecaache. ⁷ Jataain cana belaitohane jaunte, rai Calaohi coichana aina cuaain cana osa caje cana rocohin, cana que suujua acatelu Cana Coaunera. ⁸ Nii cana rai itolere coitucuhin, itolere que nainaan, naaonjoaain ichaohacachene jaannu tihane cajete jataain cana belaitohane coitucuhacache. ⁹ Chaen techu nitohaneein cana belaitohane jaun, cana que nii asinojoeiin nena niicha ichaneni niicha coacui coitucuerate. ¹⁰ Inae cuu tihane banate, nii aitiin coaaulune rijijieein nii naitoonjoan nainaan, sathiin nere tonoraauruha chauratane que nenacaauru, dedeeu nenacaauru, naaonjoainurine coina sathiin curuaanaaneein rai Calaohi tereein Cana Coaunera.

¹¹ Acate cana janijiin cana raain nelu, rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain rai calaohi rijijieein cana que banihateein niicha rucujuei tiha nii coausihalune rijijieein, niicha jerei ichaane coina. ¹² Nitohaneinte jauriaanejeein cana raain nelu Cana Coaunera, rai Calaohi Jesocurisito esenetaain queecha jaaequiin ichaohacachene, cana ichao coaraain, niicha ichai coroaecuruha cachaaurune coina. ¹³ Nii rijijieein techu, esinae rauhijiriin inara osa caje nichoteriquicheeine beeuruhane aonain, Jesocurisito esenetaain jerihane rijijieein ichaohichene jaun, rai Suujue aina cuaain rai cachanequichene cojunacate Cana Coaunera, nitohaneein ichaane coina aitoahalune rijijieein. ¹⁴ Rai Suujuete nii cana que banihateein niicha rucujuei tihane jaan rarichaacheeinne cojunacaneein ne. Nitohaneinte ichareein Cana Coaunera, sathiin nosa caje ichoteratenojoniha rai cachaneein neenihurune coaraain, itolere ichana nainihane coitucuhin coroaecuruha cachaaurune coina.

Coitucuurera rai, cha coitucuuruhane jaanu tiha Cana Coaunerane coina bajaa Faborone.

15 Nitohanihane jaunne, Cana Curuaanaa Jesocurisito esenetaain, satiin Cana Coaunera cachaneein nenacaauru aina ita belaaïn neeichene coitucuhanune jaun, 16 inara coreniha bajaanune nainein inara coacuhin, Cana Coaunera coroaenajacoon. 17 Cana Curuaanaa Jesocurisito Inaca necaohachaaïn nenea Cana Coaunera cajene bajaau, inara rai inara suujue cuhane chacoitucuhin neeichene jaanu tihane, nii caje inara aina niicha ichana jerei coitucuhin, jelai amuritoheriin Acanihane coitucuhin neeichene coina. 18 Chaen nech, “Naaonjoain cohajihacachene coinat cana raain nera,” naain coitucuhichene coina inara suujua que coitucueratiha Cana Coaunerane coina caje bajaau. Jataainte itolere caohacha amurijiriin necaohachae satiin rai cachaneein nenacaauru que banihatein niicha rucujuei. 19 Nii rijijieinechu chabana satonoelanaala nenea niicha ichana nainei ichaaïn, esenetaeranein nenea coina ichaane coitucuhichene coina caje bajaau. 20 Nii jeelai jataain laraajiin mijjainetiin nenea niicha ichana naineite coaratelu, o caje rai Calaohi Jesocurisito ichatein que jauriinein tein, 21 itolere cocoinanacaaihuri, curuaanaacuru, naaonjoainuri amurijiriin cocoinanacainein niha ena janonaa que, chaen nii baiha neeni janonaa que, naaonjoain quene coina. 22 Nitohaneein itolere curuaanaaneein Jesoso cocoinaante, satiin niicha ranojoihunru, rai cachaneein nenacaauru iclesia curuaanaaneein telu, acaauru suujua raujiaeranein nihane coina. 23 Nii jaunte, satiin niicha ranojoihunru-rai jaberoco iclesianein neuruhane jaun, itolere que Jesocurisito corihaneranein neure. Nii Jesocurisito corenihate ne satiin itolere. Nihei colane nenea nainiheï itolere cautene rijihuru.

2

Jataain cana belaiha Cana Coaunerane corenihate cana osa caje nichoterichaachein

1-2 Jauriaalute, ichaauruha cana rai chauratane sacutaain nenacaauru cachaaurune rijijiein, baaso ichaechajeein osaque nesarujuein ichaohichene jaun, nitajenanein nerejetocoichelu, Cana Coaunera coitucunaa jeriheichuru suujua saruera moconajaera inara suujua saruhane rijijieincha ichaohichene jaun. 3 Nitohaneeinte jauriaa joareein cana suujua letono rijijiein, baaso ichaechajeein jerichaachene rijijiein ichaorejetocoaachelu satiin. Nii jerichaachene rijijiein, cana suujua letononein baaso ichaechajeein, osa que nesarujuein ichaohacachelune jaunte niqui, cana casetecaane rai nelu Cana Coaunera. 4 Nete jataain cairichaojoaain cana coaraain cana belaihane jaun, nii osa que nesaruhin inae nitajenaa neein nihacachene jana, 5 rai Calaohi Jesocurisito aina cuaaïn, cana osa caje cana coulucohin nelu Cana Coaunera, chabana nitajenaa charanejeein nenea ichaonaa que ichaohin nenea nainichaachene coina. Jataain caohachanihane jaunte, inara osa caje nichoteeichene jaanu terate inara rai. 6 Nii jeelai Acate, inae ohacachene bana, nitaje rai niha cana suujuene jana, o caje rai Calaohi Jesocurisito ichatihane jiniichaaïn cana suujue ichatein raain, rohan cana suujue lauriaelu dedeeu. 7 Nitohaneeinte ichaelu, caa baiha rai Cojoanonaa neeni que neein jataain cana belaiha rai Calaohi Jesocurisito aina cuaritaainne coitucunojonein nihane coina. 8 Inara belaiha Cana Coaunerane jaunte nii esenetaaichene jaan aina cuaaïn nii

nichoteeichene jaan raain neeiche. Nii jaun coatiha inara raajenihane inaraacha eruineein nihei. Acate inara rai Cana Coaunera tenojoinnein ne. ⁹ Coatiha inara raajenihane inaraacha ichai que nii inara osa caje nichotiheeiche. Niicha ichoteratenohineeinte nii inara osa caje nichoteeiche. Nii jaun nainiheeiche inara raajenihane, nii inara osa caje nichotena rijitiin, nii que ereein necohasitaaichene. ¹⁰ Acate rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain cana coaunaain nelu, coujuriu rai cachaneein, aca- Cana Coaunera nihane corojeein, ita belaaain, chaaelai lateein neeuruha leeochoaurune, acaauru coroatajanein, naaonjoaain nii inoaenlu coaasihalune rijijiein nihacachene coina.

Jesocurisito corenihate, leochaneein nii chuni coaraelanaala ita aina raotojoein nihacache

¹¹ Inara Jorioneneeichene jaunte, “Jaberoco cari moloelanaala nenacaauru,” naain inara curuaateure Jorioocuru. Jana acaauru Jorionecuruhanete, rai jaberoco cari molooruhane jaun: “Canate laen, Jaberoco cari moloorera neein curuaacaache,” naain raaje necurujuatecure. ¹² Esinaente chuhisi jauriaalu, inara Jorioneneeichene jaun, Jesocurisito cachaneein nena nainelanaala, niheichu Isaraelitacuru rene turuhin, ita rai ereein, naaonjoana nainerejeteneeichelu, nii que coacuhin neeuche. Chaen techu, nii niicha ichanenu naitoonjoan tenaa nainenelu inara rai Cana Coaunera, inara que jaolecohane jaun. Nii jaunte colane nena rijijiein, inara coroatajanerihanine cohana coacuelanaala nitajanaaneein neeichelu. ¹³ Nete satiin coreniha ohalu rai Calaohi Jesocurisitone jaun, nii rai coichana aina cuaain coreniha atiin Jorioneneeichene saijiein inara raain ne, inara netonai esenetaaichene jaun. ¹⁴ Nii Jesocurisitote, canacaanu Jorionichaanune, inara Jorioneneeichene aina ita que nejeratenaaneein ita coarajenaa caje, ita jaberoco que jaberocoanaa rijijiein raotojoein ita belaaain, ita coroatajanein, naaonjoaain nena coina, nii ita que nejeratenaaneein nihacachene jaan itajeein, lelaurijiei caje nena rijijiein rai cachaneein cana te. ¹⁵ Nitohaneente nii tonoraain niha cachane coina nena rauhi cacha relaalune jaan itajelu nii Jesocurisito. Nitohanein itajeinte, le laurijiei caje nena rijijiein cana raain ne, jiniiquiin raotojoein neein le laurijiein rai cachaneein nena coina. ¹⁶ Canacaanu Jorionichaanune, inara Jorioneneeichene aina lenonein, inara loreri asaee turunaa nainelanaala, naaonjoaacaanune janate, coroso que ohin nii itajeein, jiniiquii raotojoein Cana Coaunera cachaneein nena coina, ita jaberoco que jaberocoanaaneein cana te Jesocurisito.

¹⁷ Nitohaneente Cana Coaunera cachaneein nena naineneeichene caje, coreniha inae canacaanu aina jiniiquiin rai cachaneein nihacachene coina, cana rai nii enachasine ichaonaa que ichaorichaacheeine bera Erenaa Raotono turuaelu Jesocurisito. ¹⁸ Jataain caohachate ichae cana rai Cana Coaunera, rai Calaohi Jesocurisito aina cuaainte coreniha Jorioniheichuru, Jorioocuru, leeochoauru cachaauru, naaonjoaihunru aina leinjiin rai Suujueecha coreniha rai inaca Cana Coaunera rene turunaa nainichaache satiin. ¹⁹ Aihane jaun inae enene nejelau natane edaa ichaonaa cacha rijijiein niheeiche. Inae inara netonaite, aihuruha Jorioocurune rijijiein ne inara rai rauhi. Jerichanejeein rai cachaneein neeuruha Jorioocurune rijijieinte, inara netonai, rai cachaneein neeiche. ²⁰ Inarate loreri ichacuruha icharaaurune rijijiein, loreri

ichanohi rijijieein neeiche. Nii jaunte, nii loreri nunuheneein nena ajeri rijijieein neeuruha Jesocurisito cocoainanohichuru afosotooru aina *profetacurune* jana, inara acaauru ichoae tenojoinnein neeiche. Jana Jesocurisitote, nii loreri ichoae satononiha nunaera aina janori bucunein ne. ²¹ Charijieeinteeinti loreri jaane, jauriaanejeein anesijia temuhin jitaain bucutejeein loreri besautiae ichara. Nii rijijieein techu Jesocurisito ranojoinichaachene, inae satiin jiniiquin rai cachaneein nihacachene jaun Cana Coaunera loreri rijijieein nihacache. ²² Nii rijijieein techu Jesocurisito ranojoinnein rai loreri Teenforo rijijieein neeichene jaun, inara suujue jana ichoae Cana Coaunera Suujue.

3

Jorioniheichuru rai Cana Coaunera ere beebejihane coina letononiha Faborone

¹ Nitohaneeine canu Faboro nichaaunne, Jesocurisito coreniha caresero cuhane neeun, inara Jorioneneeichene rai caohachanuque. ² Inae coitucuhichene rijijieeinte, jataain inara belaihane jaun, nii inara rai caohacha icharichaaaine beebejeranu que canu teein nelu Cana Coaunera. ³ Acate canu que nii asinojoinnein coitucueraelanaala nena niicha ichanenu coarateein coitucuerate, nii inara rai beein laenacaunne rijijieein. ⁴ Inae ereretaain coaraquichenete, esinae rauhijiriin Jesocurisito aina cuaain Cana Coauneraacha ichaneni asinojoinnein nena coitucuhanune coitucuriquicheein. ⁵ Coatiha niqui nii chuni que nii coitucuerateein niheilu jauriaa. Nete inae enene rai afosotooru, rai *profetacuru*, naaonjoainuri que coarateein coitucuerate rai Suujue aina cuaain Cana Coaunera. ⁶ Niicha ichaneni asinojoinnein coitucueraelanaala nena niicha coitucuerateite, nii osa caje cana ichoteraanunein nena esenetaauruha Jorioniheichuru netonaine jaun, inae acaauru netonai Jorioocuru rai niicha teeni raauruhane rai neeure. Inae acaauru netonai, rai jaberoconein neeuruhane jaunte, rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain niicha teeni eroranein neeureein.

⁷ Jataain baaso ichaechajeein ichaorejetocaaunne saijieeinte, itolere ichana nainihane jaan ichaain, quichao corein, niicha ichanenu beebejihane coina canu telu Cana Coaunera. ⁸ Nitohanein leeochoauru, rai cachanein nenacaauru amurijiriin baasonein chaque nelatenihanune saijieeinte, canu janijiin canu cocoaain Jorioniheichuru rai janiinacajelanaala caohacha icharihani Jesocurisitone que, caohati erenaa beebejihane coina canu raain nelu. ⁹ Chaen techu niicha ichaneni itolere bana coitucueraelanaala asinojoinnein nena coarateein, inara que coitucueratihanune coina caletoe nii itolere Coauneranein nena Cana Coaunera. ¹⁰ Nitohaneinte ichaelu, ena caje coauneein janijiin niicha ranojohunru aina cuaain, itolere niicha coitucui ichana nainihane coaracuruha dedeeu mijaiainetiin nenacaaurune coina. ¹¹ Cana necoaauna ajiniha caje coauneein, chabana satonoelanaala inae nitohanein icharihanine coina coausihalune jaunte, nii coaualune rijijieein rai Calaohi Cana Curuaanaa Jesocurisito aina cuaain ichae. ¹² Nii jaunte rai calaohi Jesocurisito aina cuaain inae rene turunaa nainerichaachein, tonajelanaala acanihane esenetaacachene jaanu teranihane coitucuhin. ¹³ Nii jaun nainiheeiche, inara coreniha caa

caresero cuhane nihanune que nererojoecaain, inara relaanune jaan rijijieein neeichene jianeein neeichene, nenacaanejia inara rai caohacha ichaane ainun, que nelararajaaain neeichene coina.

Naaonjoaainte cana belaita Cana Curuaanaa Jesocurisito.

¹⁴⁻¹⁵ Nii corenihane, satiin rai cachaneein dedeeu, caa cana rai chau-ratane que, naaonjoaain laurilauri neinichaachene Inacaneein nena Cana Coaunera bajanajacoon neseonriaain. ¹⁶ Jerichanejeeinnechu inara rai, Suujue aina cuaain chachana naineein laraajiin neeichene coina, acaihaniji rai jataain caohachaneein nena tiha inara suujuaune coina Cana Coaunera bajaau. ¹⁷ Chaen inara suujau ichaonaa nainiha esenetaaichene coreniha Jesocurisito Suujuene coina, nitohaneein nii jataain inara belaiha Jesocurisitone esenetaain, jerihane rijijieein neein sacuhichenete, ¹⁸ satiin esenetaeraauru aina jiniiquiin, naaonjoaain itolere cautenu rijihuru ichaa cana belaiha Cana Coaunerane coitucuriquicheein. ¹⁹ Nitohaneeinne jataain coitucunaa nainichaachene amuritoheriin cana belaiha Cana Coaunerane coitucuhichene coina Cana Coaunera bajaau, Aca Acaneein nihane coitucuhin, Acaacha cohajeen queecha jaaequiin neein leecha coacuelanaala Cana Coaunera ainaacha neeichene coina.

²⁰ Aihane jaun, Acaneein nihane coitucuhin Aca coroaecaachenete ne, jataain coaucaachene amurijiriin cana aina cuaain itolere niicha ichana nainei ichana nainihane jaun. ²¹ Jerichanejeein chu coroaecuruhine, rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain niicha ranojoihunru cachaauru, cana janonaa besaute que turuhanereein tiaain. Nitohane-miin.

4

Cana Coaunera Suujue aina cuaain ita jaberoco que jaberocooa rijijieein neeuche.

¹ Nii jaunne Jesocurisito coreniha cau caresero cuhane netiin atiin inara rai aitoon, esinae rauhijiriin caohachaaain inara suujua coaraain Cana Coaunera ranojoinnein neeichene jaun nitohaneein ichaaoche. ² Leechoaauru amurijiriin nena coacuelanaala, leechoaauru belaaain, chatohanai ichaa chunocoha inara leechoaaurune niha natiin que inara suujua acateein abaantaain, jiniiquiin ita belaaain neeuche. ³ Atiin rai Suujue aina cuaain inara corootajanihane aina, itolere bana jiniiquiin ita suujua rijijieein coacuhin jataain raotojoein neeuche. ⁴ Leijnjin Jesocurisito jaberocohachate iclesianeein ne. Jerichanejeein techu leijnjincha ne Cana Coaunera Suujue. ⁵ Leijnjin Jesocurisitohachate Cana Curuaanaa ne. Leijnjinchate ne cana osa caje cana ichoteraanu canaacha esenetai. Jerichanejeein techu leijnjincha ne cana coulucohin cana cojunacatecuruhane jaan baotismo. ⁶ Nii rijijieein techu leijnjincha ne Cana Coaunera, satiin Inacaneein, satiin ichoae neein, satiin suujue cuhane neein aina cuaain itolere icharanein.

⁷ Nete laen tenaa jerihane jaancuru rai le cachanichaachene nainetiin aina cuaain cana que niicha icharatei ichaain nihacachene jaanu te. ⁸ Nii quete:

“Dedeeu cuhinte jiniichaaain caseteconein nenacaauru amaain, cachaauru que niicha icharatei ichacuruhane jaanu te,” naain belu rai Quiricha Inoaensi cuhane.

⁹ Nii Dedeeu cuhalune que aithane jaante, jauriaanejeein cana rai chauratane que turuhin nihalune baiha, jelaiha cuhalu dedeeune que aite. ¹⁰ Nii jeelai dede caje unaate, jelaiha dedeeu cuelu, Aca acaneein itolereneein dedeeu netonai Acaneein nihane coarati-hane caina. ¹¹ Acatechu, tabaauru sacuureraauru cocoinae afosotoneein curuaatenajaain. Jana tabaaurute cocoinae *profetane*ein, jana tabaauru nosa caje jianacoo neeururichaaain cachaaurune beraneein, jana tabaauru esenetaain rai cachaneein nenacaauru beraicha fastoroneein cocoinanajaen, jana tabaaurute acaauru relaeranuurune que cocoinae. ¹² Nitohaneente acaauru relae ita belaaain ita coroatajaneein neuruhane nefaa rai jaberoco iclesiane caina, ¹³ jerihane rijijieein, jiniiquiin ita suujua rijijieein coacuhin niicha ichanenu ichanae coitucuhin nihacahene caina. Nitohaneein nihacachenete laen, esinae rauhijiriin itolereneein jiniiquiin canaacha esenetai aina ijiin, aiha Jesocurisitone rijijieein nerichaacheein. ¹⁴ Inae laen aihuruha canaanainurune rijijieein, joareein cana suujua letonoacha ichajeein, joenreein cana relaera esenetaelanaala neein nechujataain baaso que cana coritana jeriha cachaauru baasoneein ichaonacaaurune nihanatiin esenetaacacheein. ¹⁵ Nenacaeneentejian caohachae, esinae rauhijiriin ita suujua rijitoejein, ita rai ereerejein, jeriha Jesocurisitone rijijieein ijieein ichaohacachene caohachae, aca cana suujua temura rijijieein nihane jaun. ¹⁶ Nii jaunte rai jaberoconeein nena rijijieein neein ita suujua rijijieein coacuhin raotojeein nihacache. Nitohaneein neeinte, cana rai niicha tei aina cuaain jiniiquiin canaacha ichana nainei ichaachene aina raotojeein ijiin nihacache.

Jesocurisito ainate, enachasine ichaonaa que ichaohacache.

¹⁷ Atiin Jesocurisito corenihane, caa que inara rai erenaa jereein. Jiaonriha inae nenacaen aihuruha, Cana Coanera coitucuuruhine rijijieein ichaohichene. Acaaurute joareein suujua letonohacha ichajeein, niicha ichai coitucuelanaa chachaaain neeure. ¹⁸ Nii jaun coatihani niicha tei ichaonaa que ichaauruhi baasohacha coaauca acaauru suujuane jaun, nii niicha tei ichaonaa que jaolecooruhane jaun. ¹⁹ Nitohanein nauhacaa acaauru suujuane jaunte, inae ichaonaa baaso que ichaohin, rai nichao colalajilanaala itolere baaso ichajeein ichaaoore. ²⁰⁻²¹ Nete laen inara nabana nitohanein ichaohichene coataa, Jesocurisito coitucuhin neeiche, esinae rauhijiriin naitoonjoan aonaain tonoraain neeuche. ²² Aihane jaun nii jauriaanejeein inara ichao, nechui nara coritaa inara suujuane sacuha baaso ichajeein ichaohichene jaan jianein ichaaoche. ²³⁻²⁴ Inarate inae nainequiche inaraacha coacui coreein, inara suujue coreein, naaonjoain ichaohin, nii ena jerihane rijijieein ichaohichene caina Cana Coanera tenojoin ichaonaa que ichaohin, inae esinae rauhijiriin ichaonaa esine que ichaohichene coarateein neeichene caohachae.

²⁵ Aihana jaun inae ita jaberoco que jaberocanaa rijijieein nihacachene jaun, le cachanequichene inae nainiheeiche inara amute cacha coritaaichene. Chaelai que erenaa jeriquichene, esinae rauhijiriin nohanelanaala aitocuche. ²⁶⁻²⁷ Jiaonrihachu ita que nejeratein ita sonaa coacuhin neeichene. Itaque nejerateichene nii rijieoritiin baitecuche. Coa inara suujua cuhane enoha moconajaerane jaanu tera tocuhanein sonafaajeein obaaecache. ²⁸ Asijiautoneein ichaorejeti, asijiauhane

jianein amihaneenete, chaelai sirijieecane, chalateraauru rai chaelai tenaa nainemii. ²⁹ Jiaonriha erenaa baaso que ereeiche leeochoaauru raine. Erenaa caohacha nejesina que ita rai ereeuchete, caohati erenaa que aitocoichene aonaain, jeelai amuritoheriin esenetaain tonoraain neeuruhine aohanraauru cachaauru. ³⁰ Inae ecu tihane bana, inara osa caje nichoteeichene coina jelai tein rai cachanequichene jaan cojunacanein inara cojunacatiha Cana Coaunerane jaan rai Suujue nocoeje chanuera tocohaneein nenea nainiheeiche.

³¹ Jiaonriha obajeein, ita cotaairiin, ita que nererojoecaaeriin, leeochoaauru que ereein, naaonjoaain neeichene. ³² Charijieinteeinti Jesocurisito coreniha, inara osa que suujua acatein ne Cana Coaunera, nii rijijieein ita que inara suujua acatein, jiniiquiin ita belaaichaaoche.

5

Chatohanein nainere ichaoha Cana Coaunera cachaaurune.

¹ Jataain inara belaaichaaoche rai calaohineein tein inara raa Cana Coaunerane jaun, inara netonai belaaichaaoche naitoonjoan tonoraain ichaaoche.

² Charijieein teinti rai coichana aina cutaain jataain cana belaihaneein jaun chaelai jujui mocohin que Cana Coaunera belaihurua saseredotecurune rijijieein cana coreniha rai jaberoco telu Jesocurisito, nii rijijieein inara coichana aina cutaain jiniiquiin ita belaaichaaoche.

³ Inae inara, rai cachanein neeichene jaun, inae nainiheeiche leeochoane coacuhin, niheichu que ninichaajeein, erenaa baaso que ereein, inaraacha lateeicha que coacuhin, barijiitiin, naajoain ichaonaa nainiheeiche.

⁴ Jiaonriha erenaa baaso que ereein neeichene. Coatiha cha que nelatejeehai niritiin iriha cachane. Nenacaantejian, niritiin erenaa coacuelanaala, Cana Coaunera coroajeein ichaohichene caohachae.

⁵ Inae coitucuhiche, sinijeranelanaala nenea ene aina ichaohin, erenaa baaso que ereein, niicha lateeicha que coacuhin, barijiitiin ichaoe, nii Cana Coaunera aina Jesocurisito Cojoanona que ichaonaa nainihe.

⁶ Jiaonriha rai suujua caje rocohin joenreein inara rai chaque iriha cachane tonoraain neeichene. Nitohanein joenreein rai suujua caje rocohin erenacaaurute, raujiaerilanaala casetecareein Cana Coaunera, rai aitoonjoan tonoraanelanaala que jaolequiin aitocuruhane coreniha.

⁷ Aihana jaun acaauru rijitiin ereein, acaauru rijijieein ichaonaa nainiheeiche inae inara. ⁸ Inae nocohena tabai jana nenea rijijieein ichaorejetocoichelune caje, ena Jesocurisito esenetaain naitoonjoan tonoraichene jaunte, inae nii nocohena caje jianacoon ena ichaohiche.

Aihane jaun cojoeri jianacoon ichaohichene coarateein, ⁹ chaelai lateein neeuruha leeochoaurune acaauru corojanein, esinae rauhijiriin baaso ichaelanaala, niheichu nohanelanaala, naaonjoaain ichaaoche.

¹⁰ Atiin Cana Coaunera jerenohicha ichajeein ichaaoche. ¹¹ Jiaonriha nii nocohenaanau nenea rijijieein, chachaeraauru cachaauru rijijieein ichaohichene. Acaauru rijijieein ichaonaa coacuelanaala, nii nocohena caje acaauru mitaauchete, acaauru netonai jianacoon mituhin, niicha ichai coaraain coitucuhin ichaauruhine.

¹²⁻¹³ Jataainte coejenacaain benacatojoelanaala nihanatiin, asinojoneein chachaain neure. Nete inae nii nocohena caje mitanajaaichene jianacoon neeuruhane, jitariin niicha ichai coitucuhin coaraain neeurureein, inae jianacoon nocohena caje mituhin neeuruhane. ¹⁴ Nitohanei que tejian:

“Sininaa rijijieein neeichene caje
inara nota jirichaauche.

Ohin nitajeeichene rai neeichene caje
Jesocurisito aina ichaaochete,
inara que itolere coarateeinete,
coaraain coitucuhichera,”

naain ne erenaa. ¹⁵ Aihana jaun chatohanei ichaquichene que neco-
halajiin neeuche. Jiaonriha chacoitucuhi cache rijijieein ichaohichene,
itolere coitucuhin, itolere que nainaain ichaaochete. ¹⁶ Atiin necohalajiin
neeuche, jataain baasoneein ichaonacaauru cacheaauru cataaun ichao-
hichene jaun. ¹⁷ Jiaonriha chacoitucuelanaala nenacaauru cacheaauru
rijijieein, joareein chachaain nenea coacuhin neeichene. Atiin jeri-
iha Cana Coaunerane rijijieein inaraacha ichai ichaain ichaaochete.
¹⁸ Jiaonrihachu ajeeichene, nabana ajenaacha que coacuhin baaso-
hacha ichajeein ichaohichene, inara ichao aasajeein neeichene coataa.
Nenacaaen tejian, ajenaa coacuelanaala Cana Coaunera Suujue jerenohi
nejesinaacha que coacuhin, jerihane rijijieein ichaohichene caohachae.
¹⁹ Nejesinajeein ita rai salmo beebejeein, nenatenanaja que nenateein,
inara suujua aina cutaain Cana Curuaanaa corojeein rachoojoeuche.
²⁰ Itolere bana Cana Curuaanaa Jesocurisito aina cuaain, Itolere Inaca-
neein nenea Cana Coaunera coroaecuche itolere niicha tei coreniha.

Raotojoein sinijiera aina ichaauruhine Jesocurisito ranojoihunru.

²¹ Jesocurisito que inara suujua acatequichene coarateein, jiniiquiin
ita suujua rijijieein ita belaaain ichaaochete. ²² Enecuru nihanatiin jeriha
Cana Coaunerane rijijieein jerecuruha acaauru lanaaurune rijijieein
neeuruhine. ²³⁻²⁴ Charijieein teeinti niicha ranojoihunru iclesia neein
nenacaauru coturineein niha Jesocurisitone jaun, rai jaberoconeein
itolereenein jerihane rijijieein neure niicha ranojoihunru, nii riji-
jieein rai sinijiera coturineein neeuruhane jaun, rai lana jerihane ri-
jijieein nere tonoraain ichaauruhine enecuru. Nii jeelai Jesocurisito
techu, nii rai jaberoconeein nenacaauru iclesia ichoterateraneein ne.
²⁵ Charijieein teeinti rai coichana aina cutaain, jataain niicha rano-
joihunru belaihanee jaun, acaauru coreniha rai jaberoco telu, sohin
jaaoruhane caina Jesocurisito, nii rijijieein rai coichana aina cutaain
sinijiera jereein belaihuruhine acaauru lanaauru. ²⁶ Nitohaneente
niicha ranojoihunru coulucoelu rai naitoonjoan aina cuaain, jaeu que
camujuaain, ²⁷ esinae rauhijiriin niicha ranojoi iclesia neein, jelai teein
raineein que banijiaain necaohachaaain osa colane neeuruhane caina.
²⁸ Charijieein teeinti ii rai caohachanu ichaain neei, nii rijijieein ii
comasai rai netonai caohacha ichaain neeu. Rai comasai belaaain ichoai
cachate, raaje rai caohachanu ichaa aicheein. ²⁹⁻³⁰ Nihei chuni raa-
jenihane rai jaberoco que nejerateein nei. Nitohaneein nenea coacue-
lanaalate, raotojoein lenoneein, rai jaberoco colalajiin ichoae. Nii
rijijieein techu, rai jaberoco rijijieein neeuruha niicha ranojoihunrine
jaun, acaauru colalajiin ichaolanajaen Jesocurisito. Canate nii jaberoc-
oneein nihacache. ³¹ Nii quete:

“Nii jaunte rai inaca aina rai neba naaonjoain ratiriin, rai sinijiera
raain nereein cache, ita jaberoco que jaberocanaa rijijieein neeuruhane
caina,” nae Cana Coaunera Quiricha cuhane. ³² Niite asinoin rijijieein
nihane jaun, coitucunaa nainene chuni. Nene laen canu, aiha niicha

ranojoinunru iclesia aina Jesocurisitone que aitoon. ³³ Aihane jaun le cachaauru rai jabereco belaihanne rijitjoeein rai sinijiera belaiin neeuruhine. Enecuru netonai rai lana que suujua acatein, niicha jerei rijijieein neeuruhine.

6

Inaca ere tonoraain ichaauruhine acaauru calaohichuru.

¹ Ranunacuru, enamanaacuru, naaonjoaineeichene, Cana Coaunerane belaeichene rijijieein inara inacaauru belaiin acaauru ere tonoraain neeuche. ² Jauriaa nejeein tonoraain ichaoha cachane, rai tihane coina Cana Coaunera aitoonjoate: “Ti inaca, ii neba, naaonjoainuri belaihu Cana Coaunera belaeine rijijieeine, ³ raotojoei ichaonaa que nerausiaaejeein ichaohi,” naain ne Cana Coaunera Quiricha cuhane.

⁴ Aihana jaun, inara acaauru inacanein, inara belaiin inara relaa Jesocurisitone rijijieein, inara bereecuru baijiaelanaala belaiin, chatohanei ichaane coataa suujuatein relaauche.

⁵ Nii rijijieein chu caa cana rai chauratane que acaauru fatoroonein nenacaauru ere tonoraain, que suujua acatein, amurijiriin nena coacuelanaala, que asinojoneein cha coacuelanaala, naaonjoain neein letoaane jaan ichamiin rai cacha, Jesocurisito rai ichaane rijijieein. ⁶ Cojuriu Cana Coaunera cachanein neeichene jaun, jerihane rijijieein inara fatoroon icharatenohin ichaain neeuche. Jiaonriha nechu inara aina caohachaaain nihane coina, notaracaaecha caohachaaain chachaaain neeichene. ⁷ Inara letoaane jaan ichaquichene, jiaonriha rai ichaquichene que coacuhin ichacache, Cana Curuaanaa Jesocurisito rai ichaquichene que coacuhin, corajein ichacuche. ⁸ Fatoroon cachanein neein, fatoroon cachanelanaala, naojoaain netiin, caohacha ichaa cachane, rai cainarihani cana Curuaanaa, niicha ichai rijijieeine coitucuhin neeuche.

⁹ Jana inara acaauru fatoroon nequichene, nii leechanein chuni coaraeniha Cana Coaunerane coitucuhin, nii inara que suujua acatein jeriquichene rijijieein neeuruha inara cachaaurune rijijieein, inara netonai acaauru que inara suujua acatein nii chatohanein acaauru tenaa coacuhelanaala, naaonjoaain acaauru belaiin neeuche, inae acaauru aina jiniiquiin Cana Coaunera cachanein neeichene coitucuhin.

Jesocurisito aina cuaain laraajihurichaain niicha ranojoihunrine.

¹⁰ Jesocurisito aina jiniiquiin neein, nii itolere que laraajiin neeichene jaanu niicha teenu aina cuaain, itolere que laraajiin neeuche canejer-
aauru. ¹¹ Nabana inara coritaa moconajaerane esenetaain neeichene coataa, que acatena nainequichene coina, inara biji achune, inara rai Cana Coaunera tenojoi que acatein tonoraelanaala neeuche. ¹² Coatiha cana tocohaneein cachanein bucuhiin nena, cana que nejeratein cana saruhin nihein. Acaaurute moconajaera letononeein dede caje uhin, nechu joanreein baasoneein cacha saruhin, Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru que niicha ichana nanei ichaane coina letononeein nena neeure. ¹³ Aihana jaun inara rai nitohanei acatein neeichene jaanu que, inara rai Cana Coauneraacha tei aina jatoroaain neeuchete, chatohanein inara tenaa coaaua moconajaerane niha natiin, abaataain amuritiin neeiche. Inaen leesaajein jatoroaain neein amuritohichene, nii namuritoratena coacuelanaala neeuche.

14 Nitohaneein namuritoratelanaala, niheichu nohanenaa coacuelanaala, naaonjoaain neein esinaen rauhijiriin ichaohichene que necouhatein neeuche. 15 Itolere bana jatoroaain neeuchete, Ena Nenea ichaonaanaja que jiniiquiin raotojoein neriquicheeinne coina beratenojoi beebejeeiche amuhemujuein. 16 Nii itolere caje inara ichoteratena nainera inaaraacha esenetai, moconajaera rai usi cofatojoi bujuatein caje inara ichoteratemiin. 17 Jana inara rai Suujue tenojoi rai Nere, inara biji achune neeine. Jana nii jianacoon cha ujuaihonelanaala neeichene coina inara mitaera, inara asihoneein inara coturi bujuatera niha neeine, chatohanein inara amuritonaa nainiha moconajaerane coataa. 18 Itolere bana Cana Coaunera bajaabajajein, rai Suujue jerenohin rijijieein neeuche. Itolere que nainaaain jatoroaain inara suujua corelanaala neein, satiin rai cachanein nenacaauru coreniha Cana Coaunera bajaauche. 19 Bajaachene naineein, atiin canu coacuhin canu rai netonai bajaauchete, canu rai laraajiin ereein nihanune jaanu teeine ne, aina laraajiin ereein Aca cana osa caje cana ichoteranidane beebeje coitucuelanaala nenacaauru raite coitucuurumii. 20 Acate corenra niha canu teein rai naitoonjoan beebejihanune coina caletoaain ne. Nii corenihate caa caresero cuhane canu enoaauruhane jaun, ena caresero cuhane neeun. Chaque casilanaala, Acanihane beebejihanune coina canu rai atiin bajaauche.

Necoia Faborone.

21 Canu rai Cana Coaunera tenojoin amihanenaa que casuujua rijijieein cacorataanera cana nejera Tiquicote, inara rai canuhacha ichai beein, canu ichaone maajeein bereein. 22 “Naaonjoaainne nihacaanu,” naain inara rai beein, inara suujua aninoaane coinane nii inara rene letoaaun. 23-24 Cana Inaca Cana Coaunera, rai calaohi Jesocurisito aina esenetaain jiniiquiin ita belaaain raotojoein ichaauruha canejeraaurune jaannu teeine. Jerichanejeein chu itolereneein, satiin belaaain naitoonjoan rijijieein jianelanaala nenacaauru canejeraauru rai, raotojoein neeuruhane jaanu teeine.

Filipoo nenacaauru rai Faborohacha letoai

Caresero cuhane neein Filipoo nenacaauru Cana Coaunera coitucuurera rai laenaa Faborone

¹ Canuna Faboro neeun. Timoteeo ainane Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito cachaneein nihacaanu. Satiin nii Filipoo neiniquichene Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito esenetaeraauru raina caa laenain letoacaanu. Saain nii inara beraihurera ichauhenaauru, chaen nechuu nii inara coroatajaneraauru- diaconooru, naaonjoainuri rai reein tiaaina caa letoacaanu.

² Raotojoeein neeichene coina, inara belaa'in inara coroatajaneeine Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, naaonjoain.

Cana Coaunera Ere esenetaeraauru rai Cana Coaunera baja Faborone

³ Inara coaucaanne naineeine, "Nariha" naaun Cana Coaunera rai inara coreniha. ⁴ Cana Coaunera bajaanunena, rachoojoe'in bajaun inara rai, inara coroatajanihane coina, ⁵ nunuhe caje coaune'in, Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito Ere que cacha relaacache jiniiquiin ena netojoeina jaun. ⁶ Rauhijiriina coitucuum, inara suujua rucujue'in coriha Cana Coaunerana jaunte, jerichaneje'in rucuheje'in sacureein, enacoaune'in turuha rai Calaohi Jesocurisito nereein tiaan. ⁷ Cacoichana aina cutaain satiin inara belaihanuna jaunte ne carai rauhi, nitohane'in inara que coaucaanne coina. Caresero cuhane nihanune janate, cacoelaain cacorataane Cana Coaunera. Chaen techu nii choae tacaain, cocoinanacaaihuri acatiha te'in cacorataane, esinae rauhijiriin jianacoo cana mitaera neein niha Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone que irihanune coina. Nii cacoratanihane rijijie'in inara coroatajanerichaa'in Cana Coaunerane coitucuhunu.

⁸ Esinae Cana Coauneraate coaraje, inara belaa'in inara jeriha Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone rijijie'eina jataain inara belaihun.

⁹ Jeelai amuritoheriin Cana Coaunera Ere coitucuhin, Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito jere'in, ¹⁰ nii que inara suujua coarain, inara suujua coitucuhichene coinana Cana Coaunera bajaun inara rai. Nitohane'in neeichenete nenere'in inara que cha, coaiten turuha Jesocurisitone bana. ¹¹ Nitohanihanete inara coroatajanere'in Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito, raotojoe'in jiniiquiin ita coroatajane'in leeochoaauru aina ita belaa'in neeichene coina. Nitohane'in neeichenete, cachatiin inara coroatajaniha Cana Coaunerane aina cuaain rai caohacha ichaquichene coaraain, nii coreniha Cana Coaunera coroaeca cuurue'in cachaauru.

"Chanu nihei ohanune, jerichanetoheca carai," naa Faborone

¹² Aonacuchena inara rai erete aonaquiche. Caresero cuhanete niqui caenoaain, cacairichaaure niqui. Nenacaen tejian carausiaaeca catohane'in caetecure, nenacaen jeelai amuritoheriin Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito Ere beebjihanu cau nenacaauru raine coina. ¹³ Nii jaunte Jesocurisito ere tonoracaanne coreniha, caa caseteco neein nihanune coitucure saain Roma curuaanaa rai soondarooru, saain cau nenacaauru, naaonjoainunru. ¹⁴ Nitohane'in caseteco neein nihanune coitucuuruhane jaunte, nii que nelararajiaain laraajiin nihei chaque

casiirilanaala Cana Coaunera Ere beebejeeure cana nejeraauru Cana Coaunera coitucuurera cachaauru.

¹⁵⁻¹⁶ Tabaaaurute caichoae ininaa coacuhin Jesocurisito ere beebejeeure. Leeochaaurute laen esinae rauhijiriin, suujua coaraain Jesocurisito ere beebejeeure cacoelaain cacorataanena jerena caun, laraajiin Jesocurisito ere beebejihanune coreniha cau casetecoo neein nihanune coitucuuruhana jaun. ¹⁷ Nii caichoae ininaa coaauraurute, suujua coaraelanaala Jesocurisito ere beebejeeure, cacairichanaa jerena caaun niqui. ¹⁸ Chanu nihei caohatoha nitohanai caraina jaun. Joaenreein cacha Jesocurisito Ere beebejihanena nenacaaen rachoojoein nereeunni.

¹⁹ Nitohanihana jaunna carai Cana Coaunera bajaebajaequichene coreniha cacorataanerihani Jesocurisito suujuene coreniha, raotojoein jianacoo miturichaaunine coitucun.

²⁰ Nii jaunna chunei que necoejelanaala nihanune jereeun. Jerichaneein cuaajeein nenacaaen nauruta naurutaain Jesocurisito rijijieein nihanunena jereeun. Chanu nihei ohanune jerichanetoheca carai.

²¹ Ichaaojihanunena jataain Jesocurisito ere tonoraera neein niha cureeunni. Jana ohanunena jian nenacaaen raotojoein aina nereeunni.

²² Jana ainihanena carijieein atiin ichaajojein sacuhanunena, cana Curuaanaa Jesocurisito tenojohin amihanenaa ichana nainereeeunni. Chariji teinti carai caohachare. ²³ Tabaquena ohanune luhecaun, Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito aina niha cuhanune coina. Niite laen jataain carai caohachare. ²⁴ Nete laen inara caohachanu que caohachae carijieein ichaajojein sacuhanune. ²⁵ Aihana jaunna jaiti ichaajoereeeunni, inara corootajanichaaunne Jesocurisito ere esenetaain, tonoraain raotojoein rachoojoein jeelai amuritoheriin neeichene coina. ²⁶ Nitohanihana jaunna coaiten enacoauneein inara aina nereeunni. Nii banate raotojoein Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito coroaeriquicheein, caohatiin cana belaihana jaun.

²⁷ Atiin coujurihu Jesocurisito coitucuera neein nena tocohaneein, inara suujua coaraain inara ichao que ichaaoche. Inara coaraana uhene rijitajoeun niqui, nechaainti nainerichaaunni. Jana inara coaraa uhenihanune nihanatiin, jiniiquiin laraajiin Jesocurisito ere tonoraain neeuche atiin. Nii inara aina nejeratenacaauru coasijirilanaala raotojoein neeuche atiin.

²⁸ Nitohaneein neeichenete chaque casineeichene coaracuruha inara aina nejeratenacaaurune, raajenihane Moconajaera rene taca cuurichaine coitucuha cuurureein. Nitohaneein coitucuhinte esinae rauhijiriin Cana Coaunera coreniha jianacoo neeichene coitucuha cuurureein, que acaauru notaarichaaain Cana Coaunerana jaun.

²⁹ Coatiha raujiaain esenetaaichene coinaacha jianacoo inara mitaai Jesocurisito. Coreniha necairichanaane maajeein abaantaain neeichene coinatae jianacoo inara mitae.

³⁰ Ita rijitajoeinte necairichanaa abaantaain laraajihacache. Inarate necairichanaa abaantaanulu laraajiine coaraquichelu. Nii rijijieeine chu nii inara rai beeuruhane tocohaneein laraajiin enanetojoein necairichanaa abaantaain neeun.

2

Suujua coaraa Jesocurisitone rijijieein inara suujua coaraain neeuche.

¹ Inaderaachene nihanatiin inara belaaïn, inara coroatajaneïn, inara suujua lararajiaïn, naaonjoaïn Jesocurisito suujuena jaun, ² ita belain raotojoeïn jiniiquiïn neeuche, coujurihu Jesocurisito ere tonoraera neïn nenaä tochaneïn. Aihuna inara coaracaanne, raotojoeïn rachoojoeïn ne.

³ Coa leeochoaauru choae ininaa coacuhin, leeochoaauru que necoahasitanaa coacuhin nihache. “Acaaurute jian cana amuritoherihure,” naaiche neechate caohachae.

⁴ Coa inara caohacha nuhacha que coacuhin inaraacha ichai ichaain nihache. Leeochoaauru rai netonai caohachanu quene maajeeïn nelateneïn coacuhin ichaain neeuche.

⁵ Charijieïn teeinti suujua coarae Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito. Nii rijijieïn inara suujua coaraain neeuche. ⁶⁻⁷ Jerichanejoeïn Cana Coaunera rijijieïn niha natiinte, Cana Coaunera letono neïn cacha neïn nejanoaa natiinte, “Naaonjoaina Cana Coaunera rijijieïn neeun,” naain erenelu. ⁸ Nitohaneente nejanoaain ichauhena neïn letoaa Cana Coaunerana jaun, nere tonoraain leeocho ataibinae necojenaachara rijijieïn coroso que ohe, Cana Coaunera rijijieïn nihanatiin.

⁹ Nii jaunte satiïn leeocho cocoinanacaihuri choae jauhecotojoeiïn Jesocurisito cocoinae Cana Coaunera, ¹⁰ jataain cocoinanacai neïn nihane coitucuhin, nere tonoraauruha saain dedeeu nenacaauru, caa chauratane que nenacaauru, saain cana asae nenacaauru, naaonjoai-hunri nihanatiin nere tonoraauruhane coina. ¹¹ Jataain acaauru curuaanaanu que Jesocurisito tiha Cana Inaca Cana Coaunerane coitucuhin, “Iite Cana Curuaanaa neei, nitohaneïn jeriha Cana Coaunerana jaun,” naain ereeuruha saain caa chauratane que nenacaaurune cointate satiïn leeocho cocoinanacaihuri choae jauhecotojoeiïn Jesocurisito cocoinae Cana Coaunera.

Chauratane que nenacaauru rai cono rijijieïn neeuruha Cana Coaunera esenetaaurerane

¹² Aihana jaun, caa ena inara caje coriaae inara caje nihanune jaun, inara aina nihanune bana quere tonoraraetohichene amuritoheriïn quere tonoraache. Inara suujua coaraain, raotojoeïn Jesocurisito ere tonoraain neeuche atiïn, inara casetecaa Cana Coaunerane coataa. ¹³ Inara coroatajanerichaaïn Cana Coaunera, inara suujua coaraain nere tonoraain niicha jerei ichaquichene coina.

¹⁴⁻¹⁵ Chatohanai amihanenaa que inara letoaera nihane, nii inara letoaera que chaque ere lanaala raotojoeïn ichacuche, nabana baaso chaquichene inara necoejehanuha chuneine coataa. Nechu aansai ataibinae cachaauru quete laurijiraquiïn neeiche. Aihana jaun coa nohaneïn, cacha coritaain, asijiauhin, naosateeïn, naaonjoaain nihache, Cana Coaunera Calao hineïn neeichene jaun.

Aihute neneine inara que tonaain baasoneïn chaque erei. Cana Coaunera Ere tonoraachene corenihate jianacoo osa que lanaala neeichene coitucua cuurureeïn nii inara curuhacaain nenacaauru, Cana Coaunera coitucuruhi cachaauru.

¹⁶ Nitohaneente coitucua cuurureeïn, ichaonaa tera Cana Coaunera ere que ereeiche acaauru raine.

Nitohaneein neeichenena raotojoein nereeunni, coaiteen enacooauneein cau turuha Jesocurisitone, inacojoein laraajiin inara relaeinhanune coitucurichaaunine jaun.

¹⁷ Chanu nihei coaraain casohin cajaanuha Cana Coaunera Ere bihanu inara raine coreniha ne. Nenacaenna jian raotojoein nereeunni ohanune nihanatiin, atiin Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito ere tonoraa curiquicheeina jaun.

¹⁸ Nitohaneein raotojoein nihanune jaun, carijitojoein caniha raotojoein neeuche inara netonai.

Timoteo letoanaa jeriha Faboro ne

¹⁹ Jeriha Jesocurisito nena, enanecoojoa Timoteo letoaaene rijitojoeun, inara coaraa uhane coina, inara coaraain chunocoha que carai beratihane raotojoein nihanune coina.

²⁰ Coatiha nihei nii Timoteo rijijieein coaaucaaanne rijijieein inara caohachanu que coacuhin nei. ²¹ Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitohacha jerei ichana amuritoheriin acaauruhacha ichana jereeicha que coaacuruha saain nii leochaauruna jaun. ²² Nii coitucuhichene tocohaneeinte caohatiin cacorataane Cana Coaunera Ere beenaa que nii Timoteo, Fojiara coroatajaniha rai calaohine rijijieeinte cacorataane.

²³ Cha teeinti ichacurureein caniha cocoainanacaihuri. Inae nii coitucuhanunena letoaaene rijitojoeun, inara coaraa uhane coina niqui. ²⁴ Jeriha Cana Curuaanaanena, canu netonai inara coaraa ureeunni enanecoojoa.

²⁵ Caraita caohachare nii cacorataaneraannu que inaraacha letoailu cana nejera Efaforoto letoaanu ichoaichaniane. Acate laraajiin cacorataane camijianeeo que. ²⁶ Cunaitihane coitucuhichena jaunte, nii que suujua rohecaaeeriin nihana jaun jataain inara coana jere. ²⁷ Esinaete chuhisi rauhijiriin banejelanaala ninauhene neein cunaitelu niqui. Nete cairichaaajoaain coaraana jaun rautae Cana Coaunera. Coatiha leinjiin aacha cairichaaajoaain coaraai Cana Coaunera, canu netonai nihanatiin techu cairichaaajoaain coaraana jaun rautae Cana Coaunera, ohane ena amuritoheriin jataain inaderaain nihanune coataa.

²⁸ Nii jaunna letoanaa jereeun, luhecotariin turuhin inara coaraa uhane coina. Inara netonai coaiteen coaraain raotojoein rachoojoein neeichene coina. Nitoanihanena canuhetonai raotojoein niha cureeunni. ²⁹ Inara coaraa uhane, corojeein belaaain raache, coujurihu Cana Curuaanaa Jesocurisito coreniha ita nejera neein nena tocohaneein. Jerichanejein chu rijijieein nenacaauru belaihu. ³⁰ Basijjiin lanajeje Jesocurisito jerenohin ichaane coreniha oha ne. Inara raajenihane canu coroatajanenanaine neeichene janate, lunaa nitohanai ichana saijieein aacha canu coroatajanelu.

3

Ena nena Cana Coaunera Ere rauhi que acaauru relaa Faboro ne

¹ Cana Curuaanaa Jesocurisito coitucuera neein neeichene jaun raotojoein rachoojoein neeuchera chasocuru. Jauriaana inara rai laenasihunlu niqui. Nena jerichanejein coaiteen enacooauneein caa laenaain letoareeunni, raotojoein coitucuhin neeichene coina.

²⁻³ Coaracuche, “Esinae rauhijiriin Cana Coaunera Ere tonorana jeriquichene, inara jaberoco cari sauhichenete neere,” naain inara

coritaa nii nechu aansai, jaberoco cari saaurerane coataa. Nitoaneeinte niqui cojunacaacoa nitohanaine coina cacha relaelu Moisesa inoanlu niqui. Nete inae caa chauratane que turuha Jesocurisitone jaun, inae nene nitohanai, inae Jesocurisito Suujue que cana suujua cojunacatiha Cana Coaunerana jaun.

⁴ Canuhetonaina Israeli nefoerate esine neein- Moisesa aitoonjoan tonoraera neein neeunlu jauriaa itolere amuritoheriin. ⁵ Inae fosa janoniha nejanoaanune janate, cajabereeon cari jiununuhin moloorelu, Israeli esine nichaaun- Israeli niha canu inacane jaun. Canuna Beenjamiin lauri caje nefoeratenaa neeun. Ebereeo ere quite ereure cafojiaraauru, jerichanejeeina chu acaauru rijijieein Ebereeo ere que ereeun. Canuna fariseeo neein Moisesa aitoonjoan rijijieein ichaera neein neeunlu. ⁶ Casuujua coarihei amuneeinne Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito ere tonoraaurera cairichaeriin nerejeetonlu. Jataainna rauhijiriin Moisesa aitoonjoan rijijieein icharaaetonlu.

Nii jaunte caque chaque erena nainenelu chunei.

⁷ Nitohaneente carai nelateenneein nelu carai nii Moisesa aitoonjoan niqui. Nena inae canu ichao coriha Jesocurisitona jaun, inae enene jianeun, inae nelateniha caraine jaun.

⁸ Nitohaneente inae Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito coitucuhane jaun, carai inae nelatene, nii jauriaa carai nelatei. Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito ere tonoraanuna jaunna jitariin nii itajeeun. Coatih canu rai chaque nelatejeehai nii jitariin canuhacha itajei, inae que jaolecohanune jaun. Cana Curuaanaa Jesocurisito coitucuhin ⁹ aina nihanune coreniha inae chaque nelatihei nii jauriaanejeein nena. Coatihai nii Moisesaacha aitoonjoan tonoraanune coreniha jianacoo caeterihei Cana Coaunera. Jesocurisito esenetaanune corenihate, jianacoo caete Cana Coaunera.

¹⁰⁻¹¹ Aihana jaunna Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito suujua que suujuaquiin nihanune jereun. Acaihanejein nitohaneein nihanunena coacuun. Charijiein teeinti necairichanaa abaantaain ohane caje ichanaain nelu Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito. Nii rijijieeina canuhetonai nena jereun.

Itolere jianeinna satono que turuhane reentiaain laraajiin nereeunni.

¹² Coatih, "Inae esinae rauhijiriin aca jerihane rijijieein nihanu," naain irihanune jaun aitohaaun. Nena laen Aca jerihane rijijieein sacureeunni, caa baiha rijijieein nihanune coina.

¹³ Coatih, "Rijijieeinna inae neeun," naanune caun aitohaaun. Itolere canuhacha icharaetilu jianeinna jelai choae jauhecotojoeriin laraajiin nereeunni satono que tiaain, ¹⁴ Jesocurisito aina cuaain cana rai niicha teeni tihane coina cana raain nihilu Cana Coaunerane jaan raanune coina.

¹⁵ Caitono tocohaneein coaaucaachenete ne, esinae rauhijiriin cana suujua coitucuhin, Jesocurisito esenetaeraneein ijiin niha cana suujuane coina. Jana ainihanete, inara que nii coaratereein Cana Coaunera, inara netonai nii coaraain coitucuhene coina. ¹⁶ Nete laen inae nii coitucuujiacachene rijijieein tonoraain ichaohacachene caohachae.

¹⁷ Chasocuru charijieein teeinti cha ichaain neeun, nii rijijieein inara netonai cha ichaain neeuche. Chaen nii aihacaanune rijijieein nenacaauruhacha ichai rijijieein cha ichaain neeuche inara netonai.

¹⁸ Inae araai saain aitocaaun. Niite jataen canu inaderajae. Atiinne coaiten aitoreeunni. “Cana Coaunera coitucuhanu,” naainte niqui ere cacha tabaauru, nete satiin coreniha coroso que ohin nihalu Jesocurisitone saijieein aina nejeratenaa tocohaneein ichaaore, joaenreein necairichanaa abaantanaa nainecurenihane jaun.

¹⁹ Nitohaneein ichaonacaaurute nitajiha cuurureein, necoejena cha-raneein ataibinae rijijieein ichaaoruhana jaun. Cana Coaunera coacuelanaala, acaihanejein caa chauratane que nenacaauru itolereeicha que coacuruhane jaun. ²⁰ Nitohaneein nihaacache laen cana. Dede curuaanaa neein niha cana Curuaanaa Jesocurisitona jaunte, dede cocoaichaneein nihacache. Aihana jaunte enacoauneein dede caje fauha uha nii jianacoo cana mitaera Jesocurisitone cohajihacache. ²¹ Acate cana jaberoco coriha cureein culocohin rai jaberoco tocohaneein necaohacha que necaohachaaain. Itolere amuritonaa nainihane jaan aina cuaainte nitohaneein ichareein.

4

Raotojoein inetono janonaa bana rachoojoein neeuche

¹ Nitohaneein rauhijiriin Cana Curuaanaa ere tonoraauchera ca-coelaichaauru chasocuru. Jatainna inara coaana jeretoon. Inara ainana raotojoein rachoojoein neeun, quesenetaaichene coreniha Cana Curuaanaa coitucuhichene jaun. ² Aonacuchena inara rai aitete, acaauru rai aitocoiche. Ita aina obaejerihuruhane jianeeincha, jiniiquiin ita belaijieeincha neeuruhine, nii Ebodia, Siintique, enecuru, naonjoai-hunri coujurihu Cana Coaunera coreniha cana nejera neein nena tocohaneein.

³ Nii Filipoo nihanune bana saain Culemente, leeochoauru, naonjoain aina cajiniichaaain ichaonaa tera erenaa que amihaneeuruhalune jaun. Acaauru curuaate inae laenanohineein ne ichaonaa tera- Cana Coaunera Quiricha cuhane.

⁴ Raotojoein inetono janonaa bana rachoojoein neeuche, Cana Curuaanaa Jesocurisito aina neeichene jaun. Aonacuchena coaiten inara rai aite. Raotojoein rachoojoein neeuche.

⁵ Aihute esinae rauhijiriin inara amute cacha belaina inaera chaneein neeichene coaraain inara coitucuurumiin saain cachaauru itolere bana. Inae cataainjia turuha Cana Curuaanaane.

⁶ Jiaonriha aansijiin laaojoi coreniha nererojoeaiche ne. Niha inara que chatohanaine Cana Coaunera corojeein bajaain, rai beechete coitucuhine. ⁷ Nitohaneein ichaquichenete, inara suujua rachoojiaa cureein Cana Coaunera, raotojoein neeichene coina.

Nitohaneinte itolere cachaaauruhacha coitucunojoi amurijiriin raotojoein ichaonaanaja tereein inara rai Cana Coaunera. Nii Cana Coaunera tenojoin cana suujua rachoojiaerate inara suujue suuju-atererein Jesocurisito aina jiniiquiin neeichene coina.

Coa cajihaneein inara suujua coaracache

⁸ Satononejeeinne ena cuhane ichei caa que erereeunni. Coa cajihaneein inara suujua coaracache. Acaihanejein rauhi cuhane cuaain

cana suujuatera erenaa que inara suujua ereein nii que coaacuche. “Leeochaauru belaan, caohatiin leeochoaauru coaraain, caohatiin camijaneeon maajeein ichaain, naaonjoain nihanunete caohachae,” naain inara suujua tocharaain inara suujua coaracuche.

⁹ Nii inara relaanulune jana aonaain esenetaichelune tocohaneein neeuche. Charijieein teeinti cuu nihanune bana quichao que ichaorejtoon, nii rijijieein inara netonai caohachaaain inara ichao que ichaoche. Nitohaneein neeichenete, inara aina niha cureein cana suujua rucuhera Cana Coanera, raotojoein neeichene coina.

Cairicheineein nihanune nihanatiina jerichanejeein raotojoein nereeunni.

¹⁰⁻¹¹ Tabiicha carajaain cacoauquichene jaunna, Cana Curuaanaa coroejeeun. Naaonjoaainte, “Cacoaacurenera,” coatiha naa casuujuane caaun caitono nihei, neniha chuni letoaichene jaannune jaun, cacoelaichene jaannu coriqui letoaeneichene coitucuhanune jaun. Coatiha inara caje chaaelai bajaa caitono nihei. Cairicheineein nihanune nihanatiina jerichanejeein raotojoein nereeunni. Inae nitohaneein nerelaain nihanune jaun. ¹² Aihanune banana necairichanaa coaraain neeun. Ai banana, chaque latijiojoi lanaala neeun. Nii jaunna itolere necairichanaa, mijitena, naaonjoaain ichaonaa que ichaonaa coitucuhin neeun. Inae nitohanei coriaanune jaunna, neniha chaaelai caraine nihanatiin chaque tonajelanaala neeun. ¹³ Jatoroaina neeun, chatohaneein caetera nihane abaantaain nihanune coina. Nitohaneinna joaenreein abaantana naineeun, casuujua lararajiaa cacorataaniha Cana Coanera Calaohi Jesocurisitona jaun. ¹⁴ Chaen caohachate ichaquiche, necairichaaecaunne jana canu rai coriqui letoaain.

¹⁵ Coauquiche chachu inara netonai natiin, taolu inara ratiriin Masedoniau cuhanune bana techu, inara Filipoo Jesocurisito ranojoneein neiniquichene coaiten carai coriqui letoaaichelu. Acaihanejein inaraachete Jesocurisito que cacha relaanune nunuhetihanune caje coauneein cacorataanera neein neeiche, Cana Coanera Calaohi Jesocurisito que inara relaanune cainaera rijijieein. ¹⁶ Atiin Tesaloncau nihanune jana techu, coroata sai cuhane coaiten le cachaauru cachaauru caje coriqui taojiajeein carai letoaaichelu.

¹⁷ Coatiha cacorataaneichene coina caitono nihei. Nitohaneein cacorataaneichene corenhate jeelai choae jauhecotojoeriin nii caina cureein Cana Coanera dedeeu.

¹⁸ Ena cuhanena raaun latichaaunne amuritoheriin Efaforoto aina inaraacha letoai que jojohin. Nitohaneein inara suujua caje coauneein ichaquiche Cana Coanera notaracaana jaunte, nii coaraain rachoojoe Cana Coanera, nitohaneein ichaera cacha rautaana jaun. ¹⁹ Nii jaunte chaelai lateein neeichene inara rai ecotiha cureein Cana Coanera, Jesocurisito ere tonoraera neeichene jaun. Acaachate Cana Coanera-neein nihana jaun nitohanai ichana naine.

²⁰ Aihana jaun coanete Cana Inaca Cana Coanera coroejeein nihacache inoanlunetiin. Nii rijijieein neeine atiin.

“Inara coaauca jera Faboro,” naain beeuche.

²¹ Satiin nii cuu nenacaauru Jesocurisito coitucuurera rai, “Inara coaauca jera Faboro,” naain beeuche. Cau caniha Cana Coanera Calaohi coitucuurerate chu inara coaacure. ²² Romanocuru curuaanaa

loreri asaae nenacaauru netonai techu inara coaacure, saain cau nenacaauru Cana Coaunera coituuurera netonai techu inara coaacure.

²³ Inara suujua lararajiaain, inara coroatajaneene Cana Curuaanaa

Jesocurisito.

Inae jianichaaun.

Colosau nenacaauru rai Faborohacha letoai leinjin

Chatohaneein neeiche Colosau neiniquichene.

¹ Canuna Cana Coaunera jerenohinein, rai Calaohi Jesocurisito letono- afosotoro Faboroneeun. ² Jesocurisito coreniha cana nejera Timoteo aina jiniiquine caa quiricha laenacaanu, satiin Cana Coaunera cachaneein, canacaanu suujua rijijieein Colosau Jesocurisito coreniha canacaanu nejeraneein neiniquichene rai. Cana Inaca Cana Coaunera jeelai amuritoheriin inara coroatajaneine jiniiquiin raotojoein neeichene coina.

Jesocurisito esenetaeraaru rai Cana Coaunera baja Faborone

³ Inara rai Cana Coaunera bajaacaanune naineeine, itolere bana: “Narihara Cana Coaunera,” naain Cana Curuaanaa Jesocurisito Inaca Cana Coaunera coroaecaanu, ⁴ aiha Jesocurisito esenetaain neein, satiin Cana Coaunera cachaneein nenacaauru aina jiniiquiin ita belaa ineeichene coitucuhacaanune jaun. ⁵ Inae dedeeu inara que banijiaain rucuhenojonein nena rariquicheeine cohajein neeichene jaunte, leeochoaauru aina ita belaa ineeiche. Cana osa caje cana ichoteraneein nena erenaa caohacha aonaquichene caje coauneente, nii inaraacha cohajei sirichaaneein neeiche. ⁶ Nii erenaa inara rai beratenojote, itolere chauratane sacutaain coitucuhin, inae rijijieein ichaaore cachaaauru. Charijieein teeinti esinae rauhijiriin cana belaitoha Cana Coaunera beeuruhane aonaain, esinae rauhijiriin erenaa nihane esenetaichelune rijijieein. ⁷ Nii quete jeriha Jesocurisitone rijijieein inara relaa in nelu, nii jataain canuhacha belaineein nena Efaforasi. Acate canacaanu amihaneon que canacaanu coroatajaneranein, inara rai jeriha Jesocurisitone rijijieein cha ichaeranein nena ne. ⁸ Aca techu canacaanu rai, inara suujuatiha Cana Coaunera Suujuene rijijieein leeochoaauru belaa in ichaohichene benaa belu.

⁹ Nii jaunna coituhacaanune caje coaunein jianelanaala inara rai Cana Coaunera bajaacaanu, inara que jeelai amuritoheriin niicha jerei coitucueratein, itolere inaraacha ichai coitucuhin, rai Suujue jerenohin coitucuhin, naaonjoaainchene coina. ¹⁰ Nii ainate Cana Curuaanaacha jerei rijijieein itolere caohacha nejesina ichaain neriquicheein, jeelai amuritoheriin Cana Coaunera coitucuhin coujuriu Cana Coaunera cachaneein nena tochaneein. ¹¹ Nii coinana itolere amurijiriin niicha ichana naineei aina cuaain, inara lararajiaa Cana Coaunera, laraajiin nererojoecaelanaala neeichene coina bajaacaanu. ¹² Nii ainate rachoojoein, nii satiin notaracae rai cachaneein nenacaauru rai niicha teenu- rai Cojoanona raain neeichene coina, inara rai teranuneein nena Cana Inaca Cana Coaunera coroaequiche.

¹³ Cana Coaunera, cana curuaanaaneein niha moconajaerane jana, caje cana ruluhin Cana Curuaanaa niha rai Calaohi Jesocurisitone coina rai Cojoanona que cana telu. ¹⁴ Nii rai Calaohi corenihate cana osa caje cana ichoteratein, cana que suujua acatelu Cana Coaunera.

Ohalu Jesocurisitone corenihate Cana Coaunera aina raotojoein ichaohacache.

¹⁵ Chabana Cana Coaunera coarahaacache niqui. Nete rijijieein nena- rai Calaoihi Jesocurisito coaracaache. Acate, jauriaanejeein rai Calaoihineein nelu, itolere coaunaane ajiniha caje coauneein. ¹⁶ Aina cuaain techu itolere dedeeu neenihuru, chauratane que neenihuru, chabana coanojoinelanaala neenihuru, chabana inanacaelanaala itolere ichana naineraneein itolere que mijiaaanein neenihuru, naonjoainuri coaunaeratelu Cana Coaunera. Satiin niichurute raineein nihane coina, aina cuaain coaunanojoneein nelu. ¹⁷ Nitohaneente itolere ajiniha nenaanelu Jesocurisito. Chaen techu coreniha, Aca jerihane rijijieein neeure satiin niicha coaunaauri. ¹⁸ Chaen techu satiin niicha ranojoneein nenacaauru, rai iclesia neein neeure. Nii iclesiate Jesocurisito jaberoco ne. Jana nii jaberoco coturite jeelai Jesocurisitohacha ne. Aca techu itolere ajiniha nihalune rijijieein, aca satiin ajiniha o caje ichanaelu. Nitohaneente nelu, itolere que satiin ichoaichateraneein nihane coina. ¹⁹⁻²⁰ Jesocurisito aina itolere bana nena jerihane jaunte, aina cuaain satiin itolere cana rai chauratane, dede, cana janonaa, naonjoainuri que neein, que nejeratenaanein neeuruhane caje, aina raotojoein neeuruhane coina ichaelu Cana Coaunera. Niite ichaelu, coroso que rai coichana jaohin ohalu Jesocurisitone aina cuaain.

²¹ Jauriaalute niqui Cana Coaunera cacha nelanaala aina inara suujua cuhane que nejeratenaanein neechelu, nechu baasohacha ichajeein ichaohichene jaun. ²² Nete laen inae enene, aina raotojoein rai cachaneein que banijiaanein neechene coina, inara que suujua acatelu Cana Coaunera. Nii cointate joenreen cacha rijijieein, atinanohinelu rai Calaoihi Jesocurisito. Nitohaneente inara coulucoelu, nacatiha cha ujuaihonelanaala, osa colane neechene coina. ²³ Nete nitohanein nena jeriquichene, inara rai benojoiniha ichoteratenojoneein neriquicheeine jaanune jana, aonain esenetaaichelune rijijieein, leinjiin acaacha cohajeein, leocha ichana coacuelanaala neechene caohachae. Nii jeelai inara rai beratenojointe, satiin chauratane sacutaain benojoneein ne. Chaen canu Faboro nichaunnena nii que cachaauru relaaurera coroatajaneranein neun.

Jesocurisito cachaneein iclesiacuru coroatajaneranein niha Faborone.

²⁴ Ena inara coreniha necairichanaa coaracaane jaunna rachoojoeun. Nii Jesocurisito jaberoco- niicha ranojoneein nenacaauru iclesiacuru coroatajanena quete Jesocurisito coreenraniha necairichanaa coarae cajabereeo. ²⁵ Nitohaneente Jesocurisito cachaneein iclesiacuru coroatajaneranein nihanune coina, canu telu Cana Coaunera, inara caohachanu que, inara rai niicha beratenojoi beebejihanu, aca jerihane rijijieeine coina. ²⁶ Nii niicha coitucuerateite inoanlu caje coaunein chuni que coitucueratelanaala asinojoneein sirilu Cana Coaunera. Nete laen inae enene, satiin rai cachaneein neinichaachene que coitucuerate. ²⁷ Nii jataain caohachaneein niha Jesocurisitonete, satiin Jorionelanaala nenacaauru que coitucuerate Cana Coaunera. Nii asinojoneein nena niicha coitucuerateite, Jesocurisitonein inae inara suujueniha ne. Acaachate cohajeiche.

²⁸ Nii jaunna Jesocurisito que cachaauru relaacaanune, itolere niicha ichai coitucuhin ichacuruhane coina acauru suujuatihacaanu, esinae rauhijiriin caohachaaain aca jerihane rijijieein, Jesocurisito rai tenajaacaanune coina. ²⁹ Nitohanei amihanenaa ichacaanune coina canu lararajaaain, itolere ichana nainichaaunne jaanu tiha Jesocurisitone ainana caa niicha icharatei ichaaain neeun.

2

¹ Laodiseau nenacaauru, chae inara, chaen chabana canu coaraelanaala nenacaauru- canu benaa caje cacoitucuureraauru, naaonjoainuri neeichene corenihane, jataain mainajeriin necairichaaun. ² Nitohaneeinne caohachaaain rai suujua lararajaaain, jeelai amuritoheriin jiniiquiin corajeein, itolere bana ita belaaain neein, nii chuni que Cana Coauneraacha coitucueratelanaala nena- Jesocurisito coitucuhin neeichene coina jataain laraajihun. ³ Esinae rauhijiriin Jesocurisito coitucuhin neeichenete, rai caohacha aina itolere coitucuhin neriquicheein. ⁴ Nabana chuni inara coritaa raotojoein inara rai ereein, osa que inara saruhane jana, esenetaaichene coataane caa inara rai beeun. ⁵ Inara aina canu jaberoconeein nenihanune niha natiine, itolere bana canu suujua cuhane inara coacuun. Nii jaunna jiniiquiin rauhijiriin inaraacha ichai ichaaain neein, Jesocurisito esenetaaichene jaun, aca jerihane rijijieein ichaohichene coitucuhanune jaun jataain rachoojoeun.

Ena nena ichaonaa teraneeinte ne Jesocurisito.

⁶ Nitohanihane jaun jeriha Jesocurisitone rijijieein ichaohichene coina esenetaaichelune jaun, itolere bana aca jerihane rijijieein ichaaoche. ⁷ Aihana jaun, leinjiin acaacha jerihane rijijieein inara suujua aina cutaaain ichaohin nii acaneein nena rijijieein ichaohichene coina inara relaauruhane jaan esenetaaichelune rijijieein, itolere bana Cana Coaunera coraocuche. ⁸ Itolere que necohalajiin neeuche, nabana nechua joaeren nichao que inara coritaaain nena jereranihane, esenetaain neeichene coataa. Nii cacha coritaeranein nenacaauru, coatiha Jesocurisitohacha jerei icharaneein neeuruhi. Acaaurute nechua Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru cachaauru ichauro que cacha relaaain, moconajaera icharatenohin icharaneein neeure.

⁹ Jerichanejeeinte rai Inaca Cana Coauneraacha ichai ichana naineranein ne nii rai Calaohi Jesocurisito. ¹⁰ Nii jaunte Jesocurisito aina neeichene jaun, rai Inaca Cana Coaunera aina netonai neeiche. Nii Jesocurisitote, itolere que laraajiin satiin Cana Coauneraacha coocainanojoneein nenacaauru Curuaanaanein ne. ¹¹ Chaen techu inae Jesocurisito aina neeichene jaun, inae cojunacatenohineein neeiche. Coatiha rai jaberoco que cojunacatenohineein neeuruhalu Jorioocurune rijijieein nihei. Niite inae necoriha inara suujuane jaun, inoanlu osa que nesarujueein ichaohichene jianein neeichene jaan cojunacanein rauhijiriin Jesocurisito caje unaa neein ne. ¹² Nii atinaain conautenojoneein nihalune caje ichanaalu Jesocurisitone rijijieeinte, inara atinaain inara itajihane rai niha osane caje, Curisito aina cuaaain nichoteeichene cojunacaniha acauhanau tein baotisanajoineein neechelu. Nitohaneinte neeiche, niicha ichana nainei ichaain oo caje ichateralu Cana Coaunera esenetaain neeichene jaun. ¹³ Inara Jorionelanaala

neiniquichenete jauriaa inara jaberoco que coujunacatenohinelanaala neeichelu, jauriaanejeen nenea Moisesa tenojoi rauhi tonoraelanaala nitajenaaneen neeichelune jaun. Nete laen inae ena, Jesocurisito aina jiniiquiin ichaohichene coina, inara rai ichaonaa teein ne Cana Coaunera, nii Jesocurisito cana osa caje cana ichoterateraneen nihane jaun. ¹⁴ Nii jauriaanejeen nenea Moisesa rai rauhi tonoraeniha-cachene jaunte niqui, caseteco coaracaachene rai nihacachelu. Nete coroso que ohalu Jesocurisitone aina cuaain, nii itajeein nelu Cana Coaunera. ¹⁵ Nitohaneente Jesocurisito aina cuaain, moconajaera aina rai letononeen nenacaauru amuritoheratelu Cana Coaunera, satiin coarajeurera notaracae tenajaain.

Itolere dedeeu nenaacha que coacuhin neeuche.

¹⁶ Aihana jaun, inara ichao que ichaohin, inara lenone que lenoneen, inara coco que cocohin, naaonjoaain neeichene, nihei chuni nii que ereein nenea nainei. Jiaonrihachu nebetacanaa cojoanonaa bitoaain neen, atene ujuarichuru bitoaain, naaonjoaauruhane rijijieein ichaohichene coina inara counujeeunruhane tonoraachene. ¹⁷ Nete satiin necorereen inae ecu tihane bana. Jana Jesocurisito tenojoi ichaonaa chabana necorerinaain, niheichu chabana satonorinaain. ¹⁸ Jiaonrihachu baaso ichaa inara beein, acaauru rijijieein neeichene coina, inara rai aitiin neeuruha nii Cana Coaunera letono aanjeraauru letononiha nocoetiin, acaauru notaaca Cana Coaunerane bein, nechu jeriha acaauru suujuane rijijieein ichaohin necohasitaacha que nenacaaurune tonoraain neeichene. ¹⁹ Jesocurisito cachaneen rai suujua cuhane sirichurenihane jaunte, jeriha Cana Coaunerane rijijieein, jiniiquiin neen ita belaaichene ichaohacahene coina cana teein niha Jesocurisitone saijieein ita caje neleruha cachane jerecure.

²⁰ Jesocurisito esenetaain neeichene jaunte, inae nii jauriaanejeen inara relaauruhalune jaan jianeen neeichelu. Aihana jaun, inae nainiheeiche ichaauruha Jesocurisito coitucuelanaala nenacaaurune rijijieein ichaohichene. ²¹⁻²² Nii jaiti Jesocurisito coitucuelanaala ichaohichene bana: “Jiaonriha dadaain, niheichu quiichene. Niheichu inara biji cuhane teberiana nainiheeiche,” naain dadaain quiichene caohateen inara relaauruhalune jaunte, nechu cachaauru suujua caje unaneen nihane jaun inae nitaje. ²³ Esinaete chuhisi niqui rauhijiriin Cana Coaunera coitucuera rijijieein neen aitocure. Nete cana jaberoco cairichaeraneen ne. Nii acaauru aitoonjoan osaacha que coacuhin nenea caje cana suujua corenaa nainenihane jaunte, nii chaque nelatene.

3

¹ Nitohaneen inae ohin nitajenaa rijijieein neeichene caje Jesocurisito esenetaain neeichene jaun, rai Inaca Cana Coaunera aina jiniiquiin, rai raotono nichajai que niha Jesocurisitone jaan-dedeeucha que coacuhin ichaaoche. ² Nii jaun, inae nainiheeiche Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru rijijieein coacuhin neeichene. Dedeeu nenacaauruhacha que coacuhin neeuche. Jiaonriha caa chauratane que nenacaauruhacha que coaauquichene. ³ Nitohanihana jaun, inae jauriaalu nenea inara ichao que ichaohichene, ena nenea inara ichaote, Jesocurisito aina Cana Coaunera aina asinojoneen ne. ⁴ Nitohaneen Jesocurisito, inara ichao sirichaneen nihane jaunte, inae ecu tihane bana nacoauneen turuhane

bana, aina jiniichaain inara ocotiha ureein, aina jiniiquiin necaohacha que ichaohichene coina.

Jauriaanejeein nenea ichaonaa aina ena nenea ichaonaa.

⁵ Aihane jaun, coaucuruha Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaaurune rijijieein coacuhin ichaohichene jianecuche. Jiaonriha joenreein ene aina ichaohin, quicha nejesina neein ichaohin, ene nejesinaneein ichaohin, naaonjoaain Cana Coauneraacha rautaainelanaala nenea ichaain, chaelai siriquichene chunaain, naaonjoaaincha que coacuhin ichaohichene. Nitohanei ichaonaate jataain cana ichao aasaaera ne. ⁶ Nere tonoraelanaala nitohaneein ichaonacaaurute, jataain mainajeein casetecaeratereein Cana Coaunera. ⁷ Nii rijijieeinte inara netonai ichaorejetocoiche, jaiti necoreniha inara ichaone bana. ⁸ Nete inae necoriha inara ichaone jaun, ita cotaairiin, ene aina ichaohichene coinaacha baasoneein coacuhin, inara amute cacha baijiaain, rautanacaai que ereein, naaonjoaain ichaohichene jianequiche. ⁹ Inae nitohaneein necoriha inara ichaone jaun, jiaonriha jaiti necoreniha inara ichaone bana, inaraacha ichai ichaain, ita coritaain, naaonjoaain ichaohichelune rijijieein ichaonaa nainiheeiche. ¹⁰ Nitohaneeinte, ena nenea ichaonaa que ichaohin, ena nenea cachaneein nenea rijijieein, jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohichene, itolereenein niicha jerei coitucuriquichein. ¹¹ Aihana jaun, coatiha chaque nelatihei, Curieconein, Jorionein, Jorionelanaala, leocha cachanein, cha coitucuelanaala cairicheinein, letononein, letononelanaala, naaonjoaain nihacane. Jesocurisito cachanein nihacanete, jataain itolere amurijiriin nelate.

¹² Jataain inara belaitohane jaunte, rai cachanein neeichene coina, inara janijiin inara raain nelu Cana Coaunera. Aihana jaun, coujurihu inara ichao coreein nenea tocohanein esinae rauhijiriin cairichaa-joaain ita coaraain, ita corootajanein, leochaauru amurijiriin nenea coacuelanaala, ita que nererojoecaelanaala, naaonjoaain ichaaoche. ¹³ Jiniiquiin ita que nererojoecaelanaala neein, tonaain itaque ereein neeuruha chunocohacurune, que inara suujua acatein, naaonjoaain neeuche, inara que suujua acatein nihalu Cana Coaunerane rijijieein. ¹⁴ Itolere baaso caje inara suujua coreein, ita belaaain jiniiquiin neeuche. ¹⁵ Nitohanein neeichenete, inara suujua raujiareein Jesocurisito, raotojoein neeichene coina. Nii coinete inara raain nelu Cana Coaunera, jiniiquiin rai jaberoco rijijieein neeichene coina.

¹⁶ Itolere bana inara rai Jesocurisitohacha beratei coaucuche inara suujua cuhane. Inara suujua que coitucueratiha Cana Coaunerane rijijieein, jiniiquiin ita relaain, ita suujua aninoaaain, chatohanai ichaain niha chunine coataa ita suujuatein, naaonjoaain neeuche. Inara suujua aina cutaain Cana Coaunera coroaajeein, salmo que nenatein, itolere nenatena Cana Coaunera coroaenanaja que nenatecuche. ¹⁷ Itolere inaraacha ichai ichaquichene, jeriha Jesocurisitone rijijieein aina cuaain ichacuche. Jerichanejeeinchu chaelai que ereein neeiche cacha raine, aca jerihane rijitotojoein ereein neeuche. Chaen chu, nii rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain, rai Inaca Cana Coaunera coroaecuche.

Curisito ranojoneein nenacaauru ichao.

¹⁸ Inara ene neeichene, inara lanaauru ere tonoraain jerecuruhane rijijieein neeuche, acaachate inaraacha ichanenineein ne, coujuriu Jesocurisito esenetaeraneein nena tocohaneein neeichene coina. ¹⁹ Jana inara lananein inara comasaihuru belaaain neeuche, jiaonriha inara comasaihuru cotaairiin coaraquichene.

²⁰ Canaanaihuru nihanatiin, rai fojiaraauru ere tonoraain neeuruhine. Nitohanein neite rautaaain coarae Cana Curuaanaa Jesocurisito. ²¹ Jiaonrihachu, inara acaauru inacaneein, inara bereecuru baijiaain neeichene, nabana caoacha coroaecuruhane jianecuruhane coataa.

²² Fatoroon letononeein nenacaauru, cau chauratane que acaauru fatorooneein nenacaauru ere tonoraain neeuruhine. Jiaonriha coara-jeeuruhane notaracaaecha acaauru belaihuruhane jerenacaauncha acaauru ere tonoraain neeuruhane. Coaracurenihane jana nihanatiin, suujua aina cutaain, jerecuruha acaauru fatorooncurune rijijieein neeuruhine, nitohanein jeriha Cana Curuaanaa Jesocurisitone jaun. ²³ Itolere inaraacha ichai ichaaain neeichene, esinae rauhijiriin corajein ichacuche, inara amute cacha rai ichaquichene que coacuelanaala, Jesocurisito rai ichara rijitoejin. ²⁴ Inarate inae ecu tihane bana, inara rai aca cana Curuaanaa nihane rai niicha jerei ichara neein neeichene jaun, rainein nena que inara coreterihani Cana Curuaanaa Jesocurisitone coitucuhiche raotojoein. ²⁵ Nii choae tacaain coatiha nejelaunein chuni coaraain nihei Cana Coaunera.

4

¹ Inara, fatoroon neeichene, inara letonocuru aina caohachaain inara suujua coaraain, rauhijiriin acaauru aina neeuche. Inara netonai leinjiin dedeeu nena Curuaanaa letononeein neeichene jaun, rai inaraacha ichai beeichene rai neeichene que nainaaain ichaaache.

² Itolere bana Cana Coaunera corojeein bajaee bajajeein itolere que nainaaain ichaaache. ³ Canacaanu rai netonai Cana Coaunera bajaachete canacaanu rai acuujuua joracaaine ne itolereenein cuhin Jesocurisito que Erenaa coitucueraelanaala nena- niicha beratei beebjihacaanu. Nii coitucueraelanaala nena Erenaa canuhacha beebjei corenihane, caa caresero cuhane neeun. ⁴ Cacoreniha Cana Coaunera bajaachene raotojoein aohana nainecuruhane coina, rauhijiriin nii Erenaa beebje cachaaauru rai.

⁵ Chaen techu Cana Coaunera coitucuhichuru que caohacha nejesina ichajeein itolere bana ichaohichene coarateein, caohachaain coacuhin nii canaacha esenetai que acaauru rai raotojoein beebjeeche caeneenejelanaala. ⁶ Nitohanein ereeichene raotojoein ereeuchete itolere bana rautatiin aonacurumiin aohanraauru. Chaen tonaain ereeuruhane nihanatiin, raotojoein baaso coacuelanaala acaauru tonoraain neeuche.

Necoia Faborone

⁷ Canu suujua rijijieein, Jesocurisito icharatenohi amihanena que cacorataunera- jataain canuhacha belaa- Jesocurisito coreniha cana nejera Tiquicote, inara rai canu benaa bereein. ⁸ Nii coinane inara rane aca letoaun, inara rai: "Naaonjoaaine nihacaanu," naain inara suujua lararajaane coina. ⁹ Ainate uhe inara laurijiranein nenaalu- jataain

canuhacha belaa- Jesocurisito coreniha cana nejera Onesimo. Acaaurute inara rai caaelai benaa beeurureein. ¹⁰ Canu aina caresero cuhane nena- Arisitarocote, inara coacue. Chaen Berenabeen calaohiriji-Maroco netonaite inara coacue. Inae inara rai bihanulune rijijieein, inara rene bedainiha nii Marocone raotojoein raauche. ¹¹ Chaen techu Josto neein acaauruhacha curuaatei- Jesoso netonai inara coacue. Acaauruhachate canu araaichuru- Jorioocuru caje, Cana Coanera icharatenohi amihanenaa que cacorataaneraneein, jataain canu suujua nunaeraneein neure. ¹² Inara laurijiraneein nenaalu Jesocurisito cachanein nena- Efaforasite inara coacue. Acate itolere bana inara rai Cana Coanera bajaee bajaenaja que, leeocho ichana coacuelanaala itolereneein Cana Coaneraacha jerei ichaquichene coina. ¹³ Canune nitohaneein, Laodiseau nenacaauru, Erapolisiu nenacaauru, chaen inara, naaonjoaineeichene que, jataain coaunajaaoca nii Efaforasine coarajenajacoon. ¹⁴ Canuhacha belaaeinein nena- docotoro Locasi netonaite inara coacue, chaen Demasi netonai.

¹⁵ Laodiseau nenacaauru Jesocurisito coreniha cana nejeraneein nenacaauru rai acaauru coaaucaauune beeuche. Chaen Ninfasi aina rai loreri asaae netaojianacaauru coaaucaauune beeuche. ¹⁶ Inae nainaaain caa inara rai canuhacha laenai quiricha reretaain coaraqichene nainaquichene, Jesocurisito ranojoneein Laodiseau nenacaauru rai letoaauchete, acaauru netonai reretaain coaracurumiin. Acaauru netonai, acaauru rai quicha letoai quiricha, letoauruha inara rene ne, reretaain coaracuche inara netonai. ¹⁷ Chaen Arquipo rai: “ ‘Atiin ichei Cana Curuaanaacha icharatei amihanenaa ichaauje, nii icharatihalune rijijieeincha.’ naainte ichei nere letoae Faboro,” naain beeuche.

¹⁸ Inae satonotichaaunne raine Canu Faboronichaaune caraajeni-hane, caa quiricha cuhane inara coaaucaauune laenaun. Atiin Care-sero cuhane nihanune que coaucuche. Jeelai amuritoheriin inara coroatajanemiin Cana Coanera.

Tesalonecau nenacaauru rai Faborohacha letoai leinjiin

Tesalonecau nenacaauru rai laenaauruha Faboroorune

¹ Canuna Faboro neeun. Inara raina Siribano, Timoteeo, naonjoain nichaanunena laenaain letoarichaanuhin. Saain nii Tesalonecau nenacaauru Cana Coaunera rai ita taojiaera neeichene raina caa laenaain letoacaanu. Saain nii Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, naonjoain coitucuhin neeichene raina caa letoacaanu. Inara belain, inara coroatajaneetine Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito naonjoainte raotojoein neeiche.

² Cana Coaunera bajaacaanune naineeina, “Nariha,” naain coroaeejeen, inara rai bajaacaanu inara coroatajanejeen sacuha Cana Coaunerane coina.

³ Nitohaneina inara coacuhin nihacaanu, Cana Inaca Cana Coaunera bajaacaanune naineeinna rauhijiriin inara coroatajanerichaaain Cana Coaunera Calaoihi Jesocurisitone esenetaain, caohachaaain laraajiin necairichanaa abaantaain amihaneein leeochoaauru belaaain neeichene jaun. ⁴ Coichana aina cutaainte inara belai Cana Coaunera. Aihana jaunna, janijiin Cana Coaunera ranajoineen neeichene coitucuhacaanu.

⁵ Coatiha joaenreen erenaa rijijieein nihei caa cacha relaacaanune jaan Cana Coaunera Ere. Mijiaainetiinte cacha suujua que tacaе, nitohaneen tiha Cana Coaunera Suujuene jaun. Nitohanihana jaunna esinae rauhijiriin Cana Coaunera Ere neein nihane coitucuhacaanulu.

Inarate canacaanu ichao coitucuhiche, inara aina nihacaanune bana inara nota que canacaanu coaraquicheluna jaun. Nenacaen inara caohachanu que tejian canacaanu coaraquichelu inara nota que, jerichanejeen caohachaaain ichaohichene coina.

⁶ Nii jaunte jerichanejeen canacaanu ichao rijijieein, Cana Curuaanaa Jesocurisito naonjoain rijijieein inara netonai inara ichao que ichaohiche. Nitohaneen caohacha ichaaain ichaohichene corenihate inara rerohecaain, inara cairichaerihure niqui, nete inara coroatajaneen naonjoaan Cana Coaunera Suujuene jaun, raotojoein rachoojoein Cana Coaunera Ere aonaain tonoraaiхе atiin.

⁷ Nitohaneen atiin laraajiin necairichanaa abaantaain raotojoein neeichene jaunte, inara coitucuuruhana jaun, jerichanejeen inara rijijieein ichaonaa caohacha que ichaonaa coaacure saain Masedonia, Acaiha, naonjoaihunri nenacaauru Cana Coaunera coitucuurera.

⁸ Nitohaneente Masedonia batane, Acaiha batane, itolere sacutaain Cana Curuaanaa Ere coitucuerateeichene jaun, esinae rauhijiriin Cana Coaunera esenetaain rauhijiriin nere tonoraain neeichene coitucure itolere neein. Nitohaneen itolere neein raotojoein inara coitucuuruhana jaunna, inae cha que erenaa nainenihacaanu canacaanu inae.

⁹ Nii jaunte inae acaauru rai cha que irihacaanune latecurene, jauriaa nejeen inara rene turuha uhacaanune jana, canacaanu belaaain, canacaanu raain, canacaanuhacha beebejei Cana Coaunera Ere esenetaain tonoraain, nii enuha caje cacha chanohineen nenaа inara coaunera niha inaraacha tei jianeen raatiriin, esinae rauhijiriin nii

ichaohin nenea Cana Coaunera Esine Ere esenetaain tonoraain, nii beebejeeiche leeochoaauru raine coitucuuruha itolere neeina jaun.

¹⁰ Chaen techu enacoauneein dede caje turuha uha nii Cana Coaunera Calaochi, nii oo caje Cana Coaunera ichtatenohin Jesosone cohajeeichene beebejeeure. Nii Cana Coaunera Calaochi Jesosote cana caseteaerati-hane rai niha Cana Coaunerane jana jianacoon cana mitaeraneein ne.

2

Tesalonecau namihaneeo ichaa Faborone

¹⁻² Nii coitucuhichene tocohaneainte jauriaa nejeein Filipoo turuhacaanune jana, canacaanu batohin, canacaanu necoejehanuhin, canacaanu que jaolecooruha natiinte, inae enene esinae rauhijiriin aitocoanune coitucure. Nii coitucuhichene tocohaneinte canacaanu aina nejerateeuruha nii Tesaloneca cocoaichacurune jana, canacaanu coroatajane Cana Coaunera, acaauru que casilanaala laraajiin inara rai nere bihacaanune coina.

³ Nitohaneaina joenreein caje rocohin inara relaenihacaanu. Nitohanein rauhijiriin aitocoaanu natiinte canacaanu ataibinaene beein, naaonjoaunre canacaanu belaiheichuru, chaelai chunei coritana coacuhin joenreein canacaanu ereniriaala que aitona rijitiin.

⁴ Canacaanu suujua coarajihana jaunte, canacaanu letoae Cana Coaunera, jianacoon cana mitaain, Cana Rai Ichaonaa Tera Nere bihacaanune coina. Coatiha canacaanu belaaain niha cachane jerena caun cacha relaain nihaacaanu. Canacaanu belaiha Cana Coaunerane jerena caaunna jerihane tocohaneein cacha relaain nihacaanu.

⁵ Nii coitucuhichene tocohaneein, coatiha canacaanu coretequichene coina inara belaihaacaanu. Esinae Cana Coaunera coaraje.

⁶ Canacaanu cocoaainain canacaanu letoaain niha Cana Coaunera Calaochi Jesocurisitona jaunte niqiu neere canacaanu rai rauhi. Nena “Naaonjoain canacaanu que suujua acateein neeine cachara,” naain erenihacaanu inara rai nihanatiin. ⁷ Nechu jataen joenreein cacha rijijieein turuhin, canacaanu nerotohin inara belaaain inara jana amuhemuhecaanulu. Charijieein teeinti bereecuru belaaain fojiae neba. Nii rijijieeina inara belaaain inara relaacaanu. ⁸ Coatiha Cana Coaunera Ereeicha que inara relaacaanuneeicha coina turuhin inara aina nihaacaanulu. Inara netonai canacaanu ichao coaraain jerichanejeein canacaanu rijijieein ichaohichene coinana itolere necairichanaa abaantaain turuhin nihacaanulu, canacaanu coichana aina cutaain inara belaaain nihacaanune jaun.

⁹ Jauriaana janotiinnetojoein, laraajiin mainajeein amihaneraetocaaanulune coaauquiche chachu natiin. Nitohaneaina canacaanu raajenihane amihaneein, coreniha canacaanuhacha latei coreteein, Cana Coaunera Ere beebejeein ichaorejetocaaunlu, nabana inara cairichaacaaanune, chaelai que latejihojiiriin neeichene coataa.

¹⁰ “Baaso chaainjene nihacaanu,” naain iriha cacha natiin, chatohaneein baaso chaain nihaacaanu. Inara, Cana Coaunera, naaonjoain neeichenete rauhijiriin canacaanu suujua coaraain, Cana Coaunera coitucuera neeichene que canacaanu suujua acateein nihacaanune coarajerejetocoichelu. Nii jaunte nene nihei chaelai que ujuaiteein canacaanu coulurujihane chuneine jaannu.

¹¹ Nii choae tacaainachu calaohi suujua nunaain lararajiaa inacane rijijieein inara suujua nunaain lararajiaain nihacaanune coitucuhiche. ¹² Nitohanihana jaun, coujuriu Cana Coaunera coitucuera neein nena tocohaneein rauhijiriin ichaooche, nii jauriaa inara rai aitocoanulune tocohaneein raotojoeein rachoojoein aina neeichene coina inara cotijiaain nihalu Cana Coaunerana jaun.

¹³ Coatiha joaenreein cache ere aonajenaa rijijieein Cana Coaunera Ere aonajiheeichelu inara rai bihacaanune jana. Nii jaunna Cana Coaunera bajaacaanune, “Nariha,” naain bajaacaanu. Nii caje coauneente esinae rauhijiriin caohachaaain inara ichao coreein ichaohichene coarateein neeiche. Nitohanihane cajete esinae rauhijiriin Cana Coaunera Ere nihane que necoarate.

¹⁴ Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito ere tonoraachene corenihate inara aina nejerateeurelu inara araaichuru. Nii rijijieein techu nii Jodeau nena Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito ere tonoraaurera aina nejerateeurelu acaauru araaichuru Jorioocuru. ¹⁵ Nii Jorioocurute acaauru rai Cana Coaunera ere beera inoaini sohin jaaoruhane rijijieein Cana Curuaanaa Jesoso sohin jaaorera ne. Nitohaneeuruhana jaunte acaauru aina nihacaanune bana canacaanu sitaarelu. Nihei aansijieeiniji Cana Coaunera jerenohin ichana coaaucuruhi, nechu satiin cache aina obaejeriin ichaauruha neechate laen jerecure. ¹⁶ Nii jaunte jianacoon mituhin neeuruha Jorioniheichurune coina, Jorioniheichuru rai Cana Coaunera Ere benaa jerichaanune, caohateure. Nitohaneeuruhana jaunte jataen mululuhin osaquuin neeure. Nii jaunte tabiicha acaauru abaantana nainene Cana Coaunera. Nii jaunte inae cuu tihane, nii core coaraa cuurureein acaauru notaanaa.

Coaiten Tesalonecau turuha cunaa jeriha Faboro ne

¹⁷ Inara caje amuhacaanune caje coauneena, inara coacuhin nihacaanu. Carajaain ita coarinihacache natiine jericha nejeein inara coacuhin nihacaanune jaun, inara coaraa uhene rijitojohacaanu.

¹⁸ Inara coaraa unaa jerichaanune naineeinte canacaanu acate Mokonajaera. Canuna Faboro neein caraaje nihane inara coaraa unaa jereun araa saain.

¹⁹ Inae coaiten cau turuha Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone banana, raotojoein rachoojoein nereeunni, cacoreniha coitucuhin rai cache neeichene jaun. ²⁰ Nii jaunna esinae rauhijiriin raotojoein rachoojoein nihacaanu.

3

¹ Jataenna inara coaraa unaa jeretohacaanu niqiu, nena nainenerichaanuhin. Nii jaunna cau Atenau nerichaanuhin. ² Acaihanejein cana nejera Timoteeochana letoarichaanuhin inara coaraa uhane coina. Acate Cana Coaunera letononeein canacaanu coroatajane, Cana Coaunera Ere benaa que. Nii jaunte inara coaraa ureein, inara suujua lararajiaain nihane, nii aina nelararajiaain, inara suujua nunaain neeichene coina, ³ nabana chatohaneein nejelau suujua cuain niha chuneine coataa. Inarate raotojoein niriinanai coitucuhiche. Saain nitohaneein necairichanaa coaraain nihacache nete ne. ⁴ Nii inara aina nihacaanune bana, inara rai aitocoanulune tocohaneeinte nelu cana suujua reroecaeraauru. Nitohaneente situelu, nii coitucuhichene

tocohaneein. ⁵ Nitohaniha jaunna inara coarateeunlu. “Esinaete chuhisi rauhijiriin Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito ere esenetaain tonoraain neeure,” naain nitohaneein coitucuhanune jereña caaunna inara coarateeunlu. “Baaso que sarunajaani niha Moconajaerane, baaso chaain neuruhane inacojoein inachujian acaauru rai Cana Coaunera Ere benaa que amihanihacaanulu,” naanune jaunne, inara coarateeunlu, nitohaneein coitucuhanune coina.

⁶ Nii jaunna nitohaneein esinae rauhijiriin Cana Coaunera Ere esentaain, tonoraain ita belaañ, raotojoein neeichene coitucuan, inara caje turuhin biha Timoteo canacaanu raina jaun. Chaen techu canacaanu belaañ canacaanu coacuhin, canacaanu coaana jeretohichene be. Inara coaana jeretohacaanune rijitojoein canacaanu coaana jeretohichene be canacaanu rai.

⁷ Nii jaunna necairichaacaanu natiin, raotojoein nii que nelararajiaain atiin rachoojoein nihacaanu. ⁸ Nitohaneein rauhijiriin Cana Curuaanaa ere tonoraain neeichene jaunna, cha que tonajelanaala nihacaanu. ⁹ Nii jaunna inara coreniha, “Nariha jataen,” naacaanu, Cana Coaunera notaracae. ¹⁰ Nii jaunna janotiin netojoein Cana Coaunera bajaain nihacaanu, canacaanu coroatajanihane inara rene turuhin inara rai beebejihacaanune, jataain jelai amuritoheriin esentaain queecha jaaequiin neeichene coina.

¹¹ Aihana jaunna canacaanu coroatajaniha Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito naaonjoaine jerichaanu inara coaraa uhacaanune coina. ¹² Inara coroatajaneine Cana Curuaanaate jelai amuritoheriin esenetaain, tonoraain neein ita belaañ, cachaauru belaañ, naaonjoaain neeiche inara belaichaanune rijitojoein. ¹³ Aihute nitohaneein rauhijiriin inara suujua coaraain ichaohichene jana inara eruhine Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito, raaneein nenacaauru aina turuha uhane bana.

4

Nitohaneein ichaoha cachane jeriha Cana Coaunerane

¹ Cana Curuaanaa Jesocurisito coitucuera neeichene jaunna, atiin inara rai aitorichaanuhin, nii jauriaa inara relaacaanune rijijiein ichaohin neeichene coina. Nenacaenjian jelai choae jauhecotojoeiin neeichene coinana aitocoaanu, nitohaneein jeriha Cana Coaunerana jaun.

² Inarate nere coitucuhiche, canacaanu que inara relaeratiha Cana Curuaanaa Jesocurisitona jaun. ³ Acaiha nejein nere tonoraaiiche neechate jere Cana Coaunera. Nabana ita raelanaala ene aina ichaojeraquiiñ niha chuneine coataa. ⁴ Acaiha nejein sinijiera ainaacha ita jerein jiniiquiin suujua coarain niha cacha nete caohachae. ⁵ Caohachaañ, Cana Coaunera coitucuuruhi rijijiein inara suujua coarihei amuneein neeichene. ⁶ Coa nejesinajein ita coritaain ita shaquiiñ nihache. Nitohaneein neinihanete banejelanaala choae osa nalutiareein Cana Curuaanaa, nii core coaraain nihane coina, nii inara rai aitiin inara relaain bihacaanulune tocohaneein. ⁷ Coatihã canaacha jerei ichaecha-jein ichaonaa coina cana cotijiaain, cana raain niheilu Cana Coaunera. Rauhijiriin cana suujua coaraain ichaohacachene coinã cana raain nelu Cana Coaunera. ⁸ Cha teeinti, caa inara relaacaanune jaan batoe.

Nihei canacaanu batoha aitorinaain. Nechu nii rai Suujue que cana suujua lararajiaera Cana Coaunera batohate aitoreein.

⁹Jiniiquiin raotojoein ita belaijieein saain itolere cacha belaa ineechene coina, inara relaa Cana Coaunerana jaunna, inae nii que inara relanaa nainenihacaanu. ¹⁰Nitohaniha jaunte, saain Masedonia nenacaauru Cana Coaunera coitucuurera belaa ineeche. Nii jaunna jelai choae jauhecotojoeriin inara suujua coaraain inara amute cacha belaa ineechene jereun. ¹¹Inara letoacaanune tocohaneein raotojoein ichaohin, nihei casaje que erenaa coacuelanaala inara amihaneechoa ichacuche. ¹²Aihute inara que suujua acateein naaonjoanruhine Cana Coaunera coitucuuruhi.

Coaiteen turuha uha Cana Curuaanaane

¹³“Naaonjoaainte neeure Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito esenetaain onacaauru,” naain inara netonai coitucuhichene jericahaanu. Nabana cha coitucuneechene ohin naaonjoan chuneine, nabana Cana Coaunera coitucuuruhi cachaauru rijijieein jataen tabai inaderanaa que inaderaain neechene coataa.

¹⁴Charijieein teeinti, ohin ichanae Cana Coaunera Calaohi Jesoso, nii rijijieein techu aina ichanaa cuurureein esenetaain onacaauru.

¹⁵Nii jaunna inara rai aitocaaanu, cacha relaa Cana Curuaanaane rijitoejin. Cha teeinti, coaiteen turuha uha Cana Curuaanaa nereen tiaain ichoae, nii ichoaichaniha onacaauru ajiniha Cana Curuaanaa aina niha curinaain. ¹⁶Letonocuru- anjeraauru curuaanaa que beratihia Cana Coauneranete inae toniha Cana Coaunera rai jaihane jana, dede caje fauha uha nii Cana Curuaanaane, ichanaa cuurureein esenetaain onacaauru. ¹⁷Nii baihate acaauru aina jiniiquiin nihacachene coina, dede sacari jana Cana Curuaanaa aina ita ruhine curichaacheein jiniiquiin. Nitohanihanete Cana Curuaanaa aina niha curichaacheein cha bana satonoelanaala. ¹⁸Aihana jaun caa erenaa que ita suujua lararajiaain neeuche raotojoein.

5

¹“Naaonjoain banate turuha ureein Cana Curuaanaara,” naain coitucuhi chunei, nii coitucuhichene tocohaneein. ²Nii coitucuhichene tocohaneeinte cha coatajenihane chuneine jana turuha ureein. Charijieein teeinti janotiin turue asijiauto. Nii rijijieeinte turuha ureein. ³Nitohanerichaine banate, “Jataain raotojoeinte ichaohacache. Coatiha nihei cana que nejerateein chatohanein cana ichao itajeranu,” naain ereein neeureein Cana Coaunera coitucuuruhi cachaauru. Nii lacuritiinte caseteco coaraa cuurureein luhecotariin, acaauru casetecaa Cana Coaunera ne. Nihei chunijihun cuhin nichotenaa nainecururinaain. Charijieein teeinti, canaanai siriha enene, inae saa rai batenene, rai cunaane, cuna caje nichotenaa nainene. Nii rijijieein techu luhecotariin cau turuha Cana Curuaanaane acaauru casetecaane nii cuna aonacurureein. ⁴Jana inara laen nesoonenaa coariheecheein, cohajeechene jana tururichaina jaun. ⁵Cana Curuaanaa jerenohin coitucuhin tonoraachene jaunte, jiiichoo conaera- cono cachanein neeiche. Coatiha Cana Curuaanaa ere tonoraauruhi rijijieein nocohenaana nena cacha neein nihaacache. ⁶⁻⁷Nii jaun nainihe ninauhene neein ajenacaauru rijijieein nihaacache. Itolere bana cana suujua coaraain nihaacache nete caohachae. ⁸Charijieein teeinti, nalarijia que coata

teeure soondarooru, acaauru jaberoco acateraanu que, nabana chatohanein tenajaera nihane, acaauru que temuhin nihane coataa. Nii rijijieein techu inara netonai, cana acateraanu que Cana Curuaanaa esenetaain, tonoraain, ita belaaain, cacha belaaain, naaonjoain nihacachenete cana acatera niha nereein nii canaacha esenetai. Nitohaniha cachenete cana rohan nichuutaain cana coritana nainenereein Moconajaera. Charijieein teeinti, coata caje ichanohin asiho lauriae soondaro, nabana chatohanein couturi tiha aina nejerateine coataa. Nii rijijieein techu, chatohanein cana suujua tenaa nainenereein Moconajaera, batolanaala esinae rauhijiriin jianacoo cana mitaa Cana Mitaerane esenetaacachene. ⁹ Coatiha caseteco coaraain nihacachene coina, cana raain nihei Cana Coaunera. Rai Calaoihi Jesocurisito coreniha jianacoo mituhin nihacachene cointate cana raain ne Cana Coaunera. ¹⁰ Ohacachene nihanatiin aina nihacachene cointate cana coreniha ohe Cana Coaunera Calaoihi Jesocurisito. ¹¹ Nii jaun nii aaichene rijijieein jiniiquiin ita suujua lararajiaain laraajiin neeuche.

Satono nejein Cana Coaunera coitucuurera suujuatiha Faborone

¹² Aonacuchena inara rai irihacaanu. Nii inara beraihurera que inara suujua acatein, nere tonoraain neeuche, Cana Coaunera coitucuurera beraichanein neeuruhana jaun. ¹³ Nii jaun acaauru que inara suujua acatein belainajaain, leechoaauru aina jiniiquiin raotojoein neeuche.

¹⁴ Amihanenaa jeriheichuru cotaicha rijitiin suujuatein letoaauche. Chaen chu nererojoeaain nenacaauru belaaain suujuateuchete, suujua tocharaain suujua nunaain neeuruhine. Chaen chu nacanacaenaauru coroatajanecuche. Raotojoein satiin acaauru suujuatein, acaauru suujua lararajiaain neeuche.

¹⁵ Coaracuche, jiaonriha inara rai baaso chara nihane coa nacatiha tacaain cainaain nihache. Ita belaaain, saain itolere cacha, Cana Coaunera coitucuuruhi nihanatiin belaaain neeuche.

¹⁶ Raotojoein rachoojoeeriin neeuche inetono janonaa bana. ¹⁷ Cana Coaunera bajaebajajeein neeuche inetono janonaa bana. ¹⁸ Chatohanein inara tera nihane nihanatiin coroaacuche, nitohanein coujuriu Cana Coaunera Calaoihi Jesocurisito esenetaera neein nena tocohanein neeichene jeriha Cana Coaunerana jaun.

¹⁹ Inara suujuatenaa jeriha Cana Coaunera Suujuene, aonaain tonoracuche.

²⁰ Cana Coaunera Ere biha Cana Coaunera letonone, nijiaonriha bathoin neeichene. ²¹ Esinae rauhijiriin suujua coaraain inara relaacaanune rijitojoein inara relauruhane esenetaain tonoraacuche. ²² Itolere baaso jianein neeuche.

²³ Acaia nejein nere esenetaain tonoraera neein neeichene coina inara suujua coreine atiin cana rai raoti ichaonaa tera Cana Coaunera. Aihute neculocohin neeine inara jaberoco, inara suujue aina coaiteen turuha Cana Curuaanaa Jesocurisito nereein tiaain. ²⁴ Nitohaneinte ichareein nii Inara Cotiharalu, nitohanein nihana jaun.

Laenaane satononiha acaauru corojeein acaauru coaacane biha Faborone

²⁵ Cana Coaunera bajaacuche canacaanu rai atiin.

²⁶ "Inara coaacuruha jera Faborooru," naauche satiin cana nejer-
aauru Cana Coaunera coitucuurera rai.

²⁷ Aihana jaun acaauru rai caa canuhacha laenai ereretaauche, Cana Curuaanaa letoeratenojohin neein nihana jaun.

²⁸ Inara coroatajaneine Cana Curuaanaa Jesocurisitote raotojoein neeiche.

Nitohanein neeine.

Tesalonecau nenacaauru rai Faborohacha letoai coroataja

“Chatohaneein neeiche” naa Faborone

¹ Canu Faboro nichaaune, Siribano, Timoteeo, naaonjoain nichaanunena caa laenaain letoarichaanuhin. Saain nii Tesalonecau nenacaauru Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito naaonjoaunri coitucuurera raina caa laenaain letoaacaanu. ² Inara coroatajanein Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito naaonjoainte raotojoein neeiche.

“Nariha” naain coroajein Cana Coaunera bajaa Faborone

³ Esinae rauhijiriin jelai choae jauhecotojoeriin Cana Coaunera esenetaain, ita belaaain neeichene jaun, “Nariha,” naain Cana Coaunera rai inara coroaecaanunete caohachae. ⁴ Nii jaunna Cana Coaunera rai ita taojiaeraauru rai raotojoein inara beebelijhacaanu, Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito coitucuhichene coreniha inara rohecaain, inara cairichaauruhane nihanatiin, cha que erelanaala abaantaaain itolere necairichanaa abaantaaain neeichene jaun. ⁵ Nitohanein abaantaaain neeichene jaunte esinae rauhijiriin caohatiin inara raain niha Cana Coaunera coaraa cuurureein inara coaraaauru.

⁶ Nii inara cairichaaeriin nenacaauru cairichaaain niha Cana Coauneranete caohachae. ⁷ Inae dede caje turuha uha Cana Curuaanaa Jesocurisito, rai letonocuru mijiaainetoori- anjeraauru ainane banate, nebetacanaa tereein cana rai Cana Coaunera. Nebetacaacachene jana, acaauru cana rerohariha necairichaauruhane coina. ⁸ Cana Coaunera esenetaauruhi, chaen nii jianacoo cana mitaera Jesocurisito ere esenetaauruhi, casetecaa usi tabai quene coinete turuha ureein Cana Coaunera Calaohi. ⁹⁻¹⁰ Canacaanuhacha beebetjei esenetaaichene jaunte, Cana Curuaanaa coroaecurureein saain esenetaeraauru inae turuhane bana. Nii banate caseteco coaraa cuurureein, cha bana jelai caje mituuruhane coina que aina rijijieein. Nii banate coriae Cana Curuaanaa coarihei rijijieein niha cuurureein nii nere esenetaauruhi.

¹¹ Nii jaunna inara rai Cana Coaunera itolere amurijiriin nena bajaacaanu, inacojoein inara cotijiaeniha Cana Coaunerana jaun. Chaen nachu caohachaaain coaauquichene rijijieein inara tiha Cana Coaunerane coina Cana Coaunera bajaacaanu. Chaen nachu nii nunuheteichene rijijieein, jerichanejein inara amihaneeo ichaaain neeichene coina Cana Coaunera bajaacaanu, esenetaain ichaquichene jaun. ¹² Nitohanein ichaquichene jaunte, inara coreniha Cana Curuaanaa Jesocurisito coroaecurureein satiin. Nitohanein Jesocurisito letononeein neeichene jaunte inara coroaeca cuurureein, nitohanein jeriha Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, naaonjoaine jaun.

2

*Inae cuu tee lalajiha Cana Curuaanaa turune janate niha cureein lein-
jiin cacha coritaraanu*

¹⁻² “Naaonjoaainte turuha ureein Cana Curuaanaa Jesocurisito,” naain bihacaanulu inara raina jaun, coa inara coritaera nihane esenetaain

nihache. Inara rene turuhin, “Canacaanu rai been beratiha Cana Coaunerana jaunna coaiteen turuha Cana Curuaanaane bihacaanuna caina, cau inara rene turuha uhacaanu,” naa chuneine nijiaonriha esenetaaichene. Chaen chu, “Canacaanuhacha letoai je,” naain inara rai quiricha tera nihane nijiaonriha esenetaain neeichene. ³Nijiaonriha chatohaneein nihanatiin, tonaain inara coritana jerera nihane esenetaain neeichene. Inae cuu tee lalajiha Cana Curuaanaa turune janate niha cureein leinjiin necha ansai cacha coritaera, Cana Coaunera niha nocoetiin. Nii erete tonoraa cuurureein, Cana Coaunera ere tonorana coacuelanaala. Niqúi nete nii acaauruhacha ere tonorai itajiha cureein Cana Coaunera. ⁴Niite Cana Coaunera aina nejerateein, niicha tonorai tonoraa cachane, aina nejeratereein. Acaihanejein acaacha ere tonoraachane jereein Cana Coaunera niha nocoetiin nelauriaa cureein Jerosaleen nena Cana Coaunera Loreri asaa.

⁵Coaquiche chachu natiin, inara aina nihanune banana chu caritiin inara rai bihacaanulu. ⁶Inarate cojoinacatiha Cana Coaunerane ajiniha turuenerihanine coitucuhiche raotojoein. ⁷Inae nunuejiha nii Osa Neba amihaneeon asinojoeinein. Inae jianiha nii acatera neechate cohaje, ⁸ecooca nii nechu aansai atebinaene caina. Nii banate turuha uha Cana Curuaanaa Jesocurisitone, neraaicha que jiheitiin itajiha cureein Cana Curuaanaa Jesocurisito. ⁹Nii nechu aansai ataibinaen osaaonate tureein nechu aansai atebinaen Moconajaera letono neein, nechu jataen itolere ichaain cacha coritaeraanu que, nohaneein itolere ichaain cacha notaaranu que. ¹⁰Nitohaneainte itolere que nohaneein ichaonaa rauhi aonana jerecuruhi coritaa cureein. ¹¹Nitohaneainte casajeje esenetaauruhane caina, inauhene coarajenajareein Cana Coaunera, ¹²nitajeeuruha nii nere rauhi jerelanaala casajeicha tonoraeraaurune caina.

¹³Nii jaunna inetono janonaa bana, “Nariha,” naain Cana Coaunera coroaecaanu inara coreniha. Jataaente inara belai Cana Curuaanaara, canejeraauru, jauriaa nejeein inara que tacaajeein inara raa Cana Coaunerana jaun. Nere rauhi esenetaaichene corenihate, rai Suujue que inara suujua coreein inara rae Cana Coaunera. ¹⁴Nii jaunte nii canacaanuhacha beebejei nere aina cuaain inara cotijiae Cana Coaunera aina Cana Curuaanaa Jesocurisito rijijieein aina neeiche caohatiine caina.

¹⁵Aihana jaun nitohaneein rauhijiriin ichaaoche. Coa nii quiricha cuhane reein tiaain inara suujuateein nihacaanune jaan baitichache. ¹⁶⁻¹⁷Inara suujua lararajiaain, nunaaine Cana Curuaanaa Jesocurisito, Cana Inaca Cana Coaunera nii inoaenlu caje coauneein cana belaicha, nii cha bana satonohane que ainaa rijijieein aina niha curichaacheine tera. Aihute inara suujua coaraain raotojoein ereerejeein caohacha ichaain neeiche, Cana Coaunera coreniha.

3

Cana Coaunera bajaachete, canacaanu coroatajaneine

¹Inae satono nejeeine caa inara rai aitoreeunicha canejeraauru. Cana Coaunera bajaachete canacaanu coroatajaneinete, itolere sacutaain turuhine caa canacaanuhacha beebejei Cana Curuaanaa ere. Aihute nii aaichene rijijieein caohachaaain esenetaain, caohatiin raain

tonoraauruhine. ² Esetaeniha saain cachana jaun, aihute nii aansainein nenacaauru canacaanu que janoriteeine Cana Coanera, nabana chatohanein canacaanu teeuruhane coataa. ³ Cana Curuaanaate inetono janonaa bana inara suujua laraajaa inara be- raicheein, nabana chatohanein inara tiha joaenreein chaelaine coataa. ⁴ Nitohaneinte esinae rauhijiriin inara coroatajaniha cureein Cana Curuaanaa caa canacaanu aitoonjoan rijijieein ichaechajeein ichao- hichene coina. ⁵ Inara coroatajaneeine Cana Curuaanaate, inara belaa in niha Cana Coaunerane coitucuhin, aiha Curisitone rijijieein chatohanai nihanatiin abaantaain neeiche.

⁶ Cana Curuaanaa Jesocurisito cocoinanohineeinna mijiaainetiin inara rai aitiin letoarichaanuhin, chunei cana nejera, Cana Coanera coitucuera amihanena jerelanaala, caa inara relaacaanune jaan tonora- rana jerenihane ratiriin caje amuuche. ⁷⁻⁸ Inarate raotojoeein coitu- cuhiche, inara aina nihacaanune bana chaelai janonaa bana nirijieein amihanelanaala nirijieein core colane inara caje lenone bajaain neni- hacaanune coitucuhiche. Nitohaneina janotiin inetojoein amiha- neein coreniha canacaanu lenone coreteein nerejetocooanulu, nabana canacaanu coreniha chaelai que latejiojiriin niha chuneine coataa. ⁹ Niha canacaanu rai rauhi, inara caje chaelai bajaacaanune natiina amihanein coreniha canacaanuhacha latei coreteein nerejetocooan- ulu, jericha nejeein canacaanu rijijieein neeichene coina. ¹⁰ Nii inara aina nihacaanune bana inara rai aitocooanulune rijijieein, “Chunei amihanena jerenihane coa lenoniha,” naacaanulu. ¹¹ Nii inara lau- rijiracuru tabaauru jetaote, “Nechu jataen nirijieein amihanelanaala nechu jataen amuhemujeure, joaenreein acaauruhacha jerei ichaecha- jeein,” naaina coitucuhacaanu. ¹² Aihana jaunne Cana Curuaanaa Jesocurisito cocoinanohi neein nihacaanune jaun aitorichaanuhin, acaauru rai aitocoichene raotojoeincha amihanein ichaauruhane coina.

¹³ Coa caohacha ichaain neeichene jianichache coiinteein. Jericha nejeeincha sacuuche.

¹⁴ Cha teeinti, erena tonoraanelanaala caa quiricha cuhane aitiin, aito- coaanune tonoraene; nitohanei nihane, nijiaonriha tonaain erichenete necoejeeine. ¹⁵ Nijiaonriha aina obajeein nejerateechene. Coujuriu Cana Coanera coreniha ita nejera neein nena tocohaneein, raotono que cuaain suujuatein neeuche.

Satonotihane rai, “Raotojoein neeuche” naa Faborone

¹⁶ Inetono janonaa bana inara coroatajaneeine cana rai raoti ichaonaa tera Cana Curuaanaate, raotojoein neeiche. Satiin inara coarajeeine Cana Curuaanaa.

¹⁷ Canuna Faboro neein caraaje nihane cacooi que laenaain caa quiricha letoaaun. Catohaneina laenaain letoaun canu.

¹⁸ Satiin inara coroatajaneeine Cana Curuaanaa Jesocurisito. Nitohanemiin.

Timoteeo rai Faborohacha letoai leinjiin

Jauriaa nejeein Timoteeo rai Faboroacha letoai quiricha

¹ Canuna Jesocurisito letono Faboro neeun. Cana Coaunera corenihate jianacoo nihacache. Aihana jaun, Jesocurisitohachate cohajihacache coaiten enacoauneein cau turuhane chabana satonoelanaala rai Cojoanona que nihacachene coina. Cana Coaunera, Calaohi Jesocurisito, naaonjoainte canu cocoinaain caletoe.

² Ii raine caa quiricha laenaunra cacalabi Timoteeo. Cacoreniha Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito coitucuhina jaunte, cacalabi neeincha. Raotojoein neeine coina rai raotonoque ii rausiajeein ii coroatajaneeine Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, naaonjoain.

Baasonein cache relaaurera que necoeraain niha Timoteeone coina suujuatiha Faborone

³ Masedonia cuhanulune ajiniha ichei aitocounlune tocohaneein nii Efesohacha neeu. Coa baaso que nii quiicha relaauri relaeranihane, coa inauhene coarajiha. ⁴ Coa nereretanaa inoasesi baasoque nereretanaaauru aina inara suujua cuaain nihache. Coatiha Cana Coaunera Aitoonjoan ichaain tonoraacachene coina cana letoaera nihei. Rauhijiriin relanajaau Cana Coaunera esenetaain tonoraauruha caohatiin saaine coina.

⁵ Baaso coacuelanaala caohatiin inara suujua coaraain, esinaaen rauhijiriin Cana Coaunera esenetaain, ita belaaichene coinana caa caritiin inara rai laenaun. ⁶ Baaso erenaa que ita rai ereerejeein, Cana Coaunera Ere esine tonorana jihanein raaje nitajeeuruha tabaaurune jaunna aitoon. ⁷ Nitorijihanei cachaaurute, cache relaeranein nenaajerecuree in nechu jataen joaenrein.

Jeriha Acane rijjijeein ichaoha cachane coinata, aitiin Naitoonjoan laeneratelu inoaelu Cana Coaunera

⁸ Acaihanejein Cana Coauneraachate, rauhijiriin caohacha ichae. Baasonein ichaoha cachane coataate niicha jerei tocohaneein aitiin laeneratelu inoaelu Cana Coaunera, Moisesa que. Aihana jaun, caohachaain rauhijiriin Cana Coaunera Aitoonjoan tonoraacachenete caohache. ⁹ Coatiha caohacha cachaauru suujuateraanu que aitiin Naitoonjoan laenaeratiheilu Cana Coaunera. Erenaa tonoraauruhi, itolere cache amuritoheriin suujua coaraain niha nocoetocuri suujuateraanu quete aitiin Naitoonjoan laenaeratelu Cana Coaunera. Nechu aansai osaaonaauru, Cana Coaunera Ere tonoraauruhi suujuateraanu quete nitohanein laenaeratelu Cana Coaunera. Fojiara que suujua acatieichuru, sonajaain jaorera, ¹⁰ chaen chu sinijeranelanaala nenaane aina ichaojeracoori, ene rijjijeein namute quicha aina ichaojeracoori, quicha rijjijeein namute ene aina ichaojeraqui, cache basijiauhin necoretenacaauru, casajeeuru, chaen chu “Cana Coaunera te coaraje,” naain nohanenacaauru, naaonjoainuri suujuateraannu quete niicha jerei tocohaneein aitiin Naitoonjoan laeneratelu Cana Coaunera. Caohati cache relanaanajaa caohateranein nenacaauru suujuateraannu

quete, niicha jerei tocohaneein aitiin Naitoonjoan laenaeratelu Cana Coaunera.

¹¹ Caa inara relaanune jaan caletoaera Cana Coaunera Ere rijjijeeinte aite caa Cana Coaunera Aitoonjoan Inoaensi.

Faboro letoaa Cana Coaunerane

¹² Jataainna corojeeun, laraajiin cacha relaanune coina caletoa Cana Curuaanaa Jesocurisitona jaun. Caohachain rauhijiriin icharichaaunnine coitucuhana jaunte caletoa niicha jerenohin ichacaaunne coina.

¹³ Baasoneeinna Jesocurisito que erein nere tonoraaurera cairichaerichaetoonlu. Nii atiinte aitiin cacoelaain carae Cana Coaunera. Nii bana esenetaain coitucuenihanuluna jaunna nitohaneein nerejetoonu. ¹⁴ Jataen cacoelaiha Cana Curuaanaana jaunna, nii ucuaetoha caa esenetaain jereein neeun.

¹⁵⁻¹⁶ Esinaente rauhijiriin turuha uhe caa chauratane que Jesocurisito, jianacoon osaonaauru mitaane coina. Jana canuna osaonaauru nujuaaneein neeunlu niqui. Nete aitiin cacoelai Cana Coaunera, osaonaauru nujua belaiha Cana Coaunerane coitucuuruha satiin cachaaurune coina. “Charijjeeinteeinti Faboro belai Cana Coaunera. Nii rijjijeeintechu canu belachein,” naain Cana Coaunera esenetaerate nitajenaa charanejeein nena ichaonaa raa cureein.

¹⁷ Nii coreniha coanete caohatiin chabana onaa charanejeein nena Cana Curuaanaa que raotojoein ereerejeein nihacache. Coanete acaihanejeein chabana coarai Cana Coaunera ere tonoraain, caohatiin que ereerejeein nihacache inoaenlu netojoein.

Timoteeo suujuatiha Faborone

¹⁸ Nere beracuru que eletoaeratiha Cana Coaunerane rijjijeein, laraajiin, neunaaain nere tonoraain ichaaura cacalabi Timoteeo. ¹⁹ Tabaaaurute Cana Coaunera sacunaa jerecuruhane nihanatiin, suujua coaraelanaala neein, rauhijiriin ichacurenihane necairichanaa coaracure. ²⁰ Nitohaneente situurelu Imeneeo, Alejaandoro, naaonjoanri. Nii caaijena Moconajaera que casetecaeratenajaaunlu, coaiteen enacoaunein Cana Coaunera que baasoneein ereeuruhane coataa. Nijiaonriha iitonai nitoanein situhine.

2

Bajaebajaecuchete satiin cachaauru corootajanemiin Cana Coaunera

¹ Jariaanejeein Cana Coaunera bajaebajaecuchete satiin cachaauru corootajanemiin. ² Bajaichenete, satiin curuaanaacuru, cocoinanacaihuri, naaonjoanri suujuatiha Cana Coaunerane, raotojoein Cana Coaunera ere tonoraain ichaaurureein cachaauru. ³ Nitohaneente jeere nii jianacoo cana mitaera Cana Coaunera. ⁴ Acate satiin jianacoo neein, nere esine coitucuhin neein nihacachene jeere. ⁵ Jana, Jesocurisitote laen, Cana Coaunera aina caohachain nihacachene coina, nii rucuheraanu que nena ne. Cana rijjijeein cachanein nihana jaunte naine. ⁶ Inae nitohaneein letoaa Cana Coaunerana jaunte, raajenihane cana coreniha coroso que ohe Jesocurisito, coreniha osa caje jianacoo nihacachene coina.

⁷ Nii jaunna Jorio niheichuru relaeraannu que Cana Coauneraa letaanojoeinein neeun, rauhijiriin Jesocurisito coitucuuruhane

coina. Curisito esenetaera nihanuna jaunna, rauhijiriin aitoon noane-naanelanaala.

Caohachaaïn suujua coaraain neeu ruha quichaauru aina enecurune

⁸ Nii jaunna itolere sacutain, Cana Coaunera bajaauruha satiin cachaaurune jereun canu. Ita baijiaelanaala, raotiin suujua aina neein, biji michuin Cana Coaunera bajaa satiin nere tonoraeraaurune jereun.

⁹ Coa cajione jataen coreti que necoreeteuruha enecuru. ¹⁰ Coujuriu Jesocurisito esenetaeranein nena tocohanein cacha belaihuruhine enecuru. ¹¹ Cacha relaa relaerane, inauheneeicha aonajeein nerelaauruhine enecuru. ¹² Coatihachu chaen quichaauru relaauruha enecurune jerinaaun. Nijiaonria quichaauru amuritiin letoaauruha enecurune, ¹³ necoanaa Ebane ajiniha, Adaan coanaain niha Cana Coaunera ana jaun. ¹⁴ Cachaauru coanaa Cana Coaunerane bana, coatiha nii Adaan coritaa Moconajaera. Acaihanejein nii Ebaachate laen coritae. Nii jaunte osa que nesaruelu nii ene. ¹⁵ Nii jaunte canaanai sirihane, inae janoane rai cuna caaun necairichanaa coareein ene. Nete atiin jianacoon niha cuururein ichoteratenajarichaaïn Cana Coaunerane esenetaain nere tonoraaurera enecuru.

3

Cana Coaunera cachaauru beraicha neein nenacaauru

¹ Esinaena rauhijiriin aitoreeunni. Cana Coaunera coitucuurera beraicha neein nena jeriha chuneinete, caohati amihanenaa ichana jereerein. ² Caohachaaïn ichaohanete caohachae, neniha cotaichane coina. Leinjiin ene lananein nihanete caohachare. Chaen suujua coaranein nihanete caohachae. Chaen nenajaun turuhi nihane, caohachaaïn raeranein neinihanete caohachae. Chaen caohachaaïn cacha relaanete nere. ³ Niheinchu chaen ajetoritelanaala, cacha leratelanaala, que tonaain chaque ereinihane abaantaain, coriqui mucuhanajaacha que coacuelanaala, naaonjoain nihanete caohachae. ⁴ Chaen, caohachain sinijera suujuatein, bereecuru suujuatein, saain nii loreri asaae nenacaauru suujuatein nihanete caohachare. Chaen suujua acatein, erena tonorain neeu ruha bereecurunete caohachare. ⁵ Inasiinte comasai suujuatenaa inaelanaala, niheichu bereecuru suujuatenaa inaelanaala nihane, chaen Cana Coaunera coitucuurera beraiche- beraichacuru. ⁶ Chaenchu ena Cana Coaunera aina enonaa nihane, caohacharihei leecha cachaauru amuritoheriin suujua coaraain itolere inaa no-coetohane. Charijieein teeinti ai Moconajaera, nii rijijieein situhane caseteçaa Cana Coaunerane coataa. ⁷ Chaenchu Cana Coaunera coitucuruhi cachaauru rai nihanatiin, suujua coaranein nihanete caohachare, nabana batocuruhane coritaa Moconojaerane, nabana baasonein ichaane coataa. Nitohaniha Cana Coaunera coitucuurera beraichanete caohachae.

Cana Coaunera coitucuurera coroatajanera- diaconooru

⁸ Suujua coaranein niha Cana Coaunera coitucuurera coroatajaneranete caohachare. Chaenchu casajenetelanaala, ajetoritelanaala, niheinchu chaen coriqui basijiauna coacuelanaala, ⁹ chaenchu chatohanein teeinti nerejetelu Jesocurisito, caohatiin nii coitucuera nihanete caohachare. Chaenchu nii niicha coitucui suujuelanaala nihanete caohachare. ¹⁰ Nitohanein neeuruhane acauru coujuhin acauru coaracuchete, neniha acauru rai lanaine

Cana Coaunera coitucuurera coroatajaneraneen neeuruhine. ¹¹ Jerichanejeein enecuru netonai, caohachaaain suujua coaraain neeuruhanete caohachare. Chaenchu casajenetelanaala, niheinchu erenacaotelanaala neeuruhanete caohachare. Itolereneein rauhijiriin caohachaaain neeuruhanete caohachae. Nitohaneein neeuruha Cana Coaunera coitucuurera coroatajaneraneen nenecaauro-diaaconooru enecurunete caohachae. ¹² Jana quicha nihane leinjiin ene sinijieraneen nihanete caohachare. Chaenchu, sinijiera suujuateein bereecuru suujuatein, saain nii loreri asae nenacaauro suujuatein nihanete caohachare. Nitohaneein neite caohachae Cana Coaunera coitucuurera coroatajanera- diaacono neen nihane. ¹³ Nitohanein caohatiin acaauru amihaneon ichacuruhanete, acaauru belaiha cuurureein cachaauru. Chaentechu jeelai amuritoheriin laraajiin Jesocurisito que cacha relanaa nainecurureein.

Cana Coaunera ranojoihunru cachaauru

¹⁴ Enanecoojoana turuhin ichoharaa uhene rijitoeun niqui, nechaainti nainerichaaunni. ¹⁵ Nii jaunna inaan ichei caa quiricha letoareunni, cojoainihanune, coujuriu Cana Coauneraacha ranojoneein nena nicha tei idesia neeichene jaan tocohanein caohachaaain neeichene coina. Cana Coaunera Ere Rauhi acateranihate neeure Cana Coaunera ranojoinunru cachaauru. ¹⁶ Jataainte caohate esinaae raujiriin nii canaacha esenetai Jesocurisito niqui, nete coitucuurene Cana Coaunera coitucuruhi cachaauru.

Caa chauratane quete ecocoe Jesocurisito cachanein.

Nii janate coujuhin coaraa Cana Coaunera Suujuene jana caohate.

Coujuhin coaraane janate, coarajeeure Cana Coaunera letonocuru an-jeraauru.

Nii jaunte amuhemujeein laurilaurichuru nenacaauro cachaauru rai beebejeeure Cana Coaunera coitucuurera, itolereneein caa chauratane sacutaain coitucuruha cachaaurune coina.

Chaentechu enacoaunein dedeeu rae Cana Coaunera. Nitohaneinte saain coitucuhacache.

4

Baaso que cachaauru relaaurera

¹ Rijieeri banate Cana Coaunera ere jianein ratiriin casaje que acaauru relaiin, acaauru coritaa osaaonaaurune esenetaain tonoraa cuurureein tabaauru. ² Nitohaneinte necoejena charaauru casaje cachaauru ere tonoraa cuurureein, niritiinte be rauhijiriin Cana Coaunera Suujue. ³ Nitohaneite ene ranaa jeriha cachane caohatiha cuurureein. Chaentechu nelanajanaa jeriha ene ne caohatiha cuurureein. Chaentechu joenreein lenone que lenoniha cachane caohatiha cuurureein. Raotojoein corajeein Cana Coaunera bajaain que neleeonijiaain niha Cana Coaunera Ere coitucuhin esenetaaurera cachaaurune coina, itolere lenone coaanaain niha Cana Coaunera natiinte, que neleeonijiaain niha cachane caohatiha cuurureein.

⁴ Itolere Cana Coauneraacha coaunanohinte caohachae. Nii jaun nainiheique irihacane. Nitohanihana jaunte, corajeein Cana Coaunera bajaain joaareein raacachene caohachae. ⁵ Nitohanein biha Cana Coaunera Erena jaunte caohachae. Chaenchu lenonichaachene ajiniha bajaacachenete caohachae.

Jesocurisito letono esine

⁶ Caa caitoonjoan que cana nejeraauru- Cana Coaunera cachaauru relaainete, esinaen rauhijiriin Jesocurisito letono esineneein niha curiquiin. Charijieein teinti, lenonihane baiha raotojoeiin nelararajiae cacha. Nii rijijieein Cana Coaunera ere coitucuhine laraajiin niha curiquiin, nii caohati nerelana najaan coitucuhin tonoraaine. ⁷ Aihana jaun, casaje tonoraelanaala Cana Coauneraacha jerenohincha ichajeeincha neeu.

⁸ Najaicharocaa cana jaberocone cointate nelate cojoanoneetojoeiin necoatijiaacane. Nii amuritoheriinte nelate itolere que rauhijiriin Cana Coaunera Ere tonoraacachene. ⁹ Esinaaena aitoon, aihane jaun esenetaachenete ne. ¹⁰ Acaihanejein Cana Coaunera esenetaacachena jaunte cana batohin, cana necoeje chanuuruhane niha natiin, neeu-naain mainajeein amihanihacache.

Satiin cachate coroatajane Cana Coaunera. Jana esinaen rauhijiriin esenetaauruhanete, nii esenetaaurera coroatajaniha cureein, leochaauru coroatajanihane amuritoheriin. ¹¹ Caritiin suujuatena-jain relanajaau. ¹² Enamanaa neeina jaun, ii batohin, ii necoeje chanuuruhane niha natiin, coa tonoraa. Aihana jaun, atiin caohacha ichaain neeute, ii coaraain ichejijieein caohachaain neeuruhine Cana Coaunera esenetaaurera. Caohatiin ereerejeein, caohatiin ii ichao que ichaohin, Cana Coaunera, leochaauru, naaonjoaainunri belaaain, Cana Coaunera Ere esenetaain, ishujua coaraain, naaonjoaain neeu atiin.

¹³ Turuhanune reeintiaain, ita taojiaa cachaaurune jana Cana Coaunera Ere coaraain itolere bana ereretaau. Chaenchu Cana Coaunera coreniha cana nejeraauru suujuatein relanajaau. ¹⁴ Jiaonriha ichei Cana Coauneraacha tei amihanenaa jianeene. Acaauru letoaa Cana Coaunera suujuene jaunte, ichouturi ichoae biji teein, ii cocoinaauure Cana Coaunera coitucuurera ichauhenauru, nii niicha tei amihanenaa nainaaaine caina. Aihana jaun, coa jianiha.

¹⁵ Atiin itolere bana ii amihaneon chaaechajeein neeute, taeneein naurutanaurutaain cuujiha ii amihaneonne coaracurumiin satiin cachaauru.

¹⁶ Aonaau. Caohatiin ishujua coaraain necohalajiin neein rauhijiriin cachaauru relaa laraajiin. Nitohanein ichaainete, nichoteein jiana-coo nerequuin ii ere aohanraauru aina.

5*Cana Coaunera coitucuurera aina suujua coaraain nihane*

¹ Baasoneein ichaa chunei ichauhenane, coa cotaicha rijitiin suujuatiha. Charijieein teeinti chaca suujuateeine suujuateei. Nii rijijieein raotojoeiin belaaain suujuateeu. Chaenchu chocoalacuru belaaaine rijitojoeiin enamanaacuru belaihu. ² Jericha nejeein chu choba aina caoachaain neeine rijijieein enecuru aina caoachaain neeu. Jericha nejeein chu ii baihuru aina caoachaain neeine rijijieein ranunaauru aina netonai caoachaain neeu.

³ Niha autananeein enene coroatajaneeu, esinaen rauhijiriin cairichanein nihane. ⁴ Jana, niha calaohi, nichoala, naaonjoainne fojiaraauru nihane coitucuhin, coitucueracuru neein nihane coitucuhin coroatajanecuruhinete, nii acaauru fojiaa acaauru fojiarane acatiha tacaain cainaaauruhine, nitohanein jeriha Cana Coaunera jaun.

⁵ Canaanai sirilanaala jataen jelai nihanete, Cana Coaunera bajaeba-jaecure janotiin netojoein autanaauru esineeuru, acaauru coroatajana nainiha Cana Coaunera coitucuuruhana jaun. ⁶ Jana, itolere ru-cuheleeuruhacha coacuhin caohatiin neruujuein raotojoein ichaonaa coaauca autananete, ninauhene nenea rijijiein niha cureein.

⁷ Caritiinchu acaauru relaau, suujuatera latecuruhane coataa. ⁸ Chunicoha chaelai latiha naraaichurune jana coroatajanena jerenihane choae tacaain fojiaraauru coroatajanenaa jerenihanete, Cana Coaunera coitucuuruhi fautaeriin nereein, “Cana Coaunera coitucuhanu,” naane niha natiin, Cana Coaunera Ere tonoraenihane.

⁹ Coa joanreein autana curuaa laenaa, autana esine canaacha coroatajaneeni curuaacuru siricha quiricha cuhane. Caohachaa in saota choonca ajaanaca niha autanane curuaa laenau. Chaen leijiin quicha aina neein autana nihane, curuaa laenau. ¹⁰ Chaenchu jaiti jiniiquiin ichaohin neuruhane caje coaonein, caohatiin bereecuru fojiara neein, rene bedaenecuruha niicha coitucuuruhi cachaaurune jana caohatiin raera neein, rene bedaenecuruha cana nejeraauru- Cana Coaunera coitucuerane jana jataen belaa in raera neein, necairichaa chuneine jana coroatajanera neein, naaonjoain neinihanete caohachare.

¹¹ Jana jaiti ena nichauhenane cataaun tiha autanane, coa curuaa laenaa quiricha cuhane. Nabana “Inae coaiteen nelanajariaunni,” naain iriha Jesocurisito raine baiha, ¹² Jesocurisito ere tonorana coiinteen enacoaunein nelanajaane, caseteco coaraane coataa. ¹³ Chaenchu bajeritiin neein, le lorerichuru asae cuhin cajihanein casaje que ereerejeein itolere cachaacha rautaai que enohane coataa.

¹⁴ Nii jaunna, jaiti ranunaniha autanane nelanajaane jereun. Nelana-jain bereecuru fojiaain, rai namihaneon ichaane jereun, nihei cha que lerateein coulurujuenaa naineniha Moconajaerane caina. ¹⁵ Tabaauru Cana Coaunera jianein, Moconajaera ere tonoraauruha autanaaurune jaun.

¹⁶ Cana Coaunera coitucuhin esenetaeraauru enecuru, autananiha chuni naraaine coroatajanemii. Nabana jataen mainajeein amiha-neein coroatajanecuruha Cana Coaunera rai ita taojiaerauru cachaaurune coataa. Nitohanein ichaquichenete, esinaen cairicheinein nenacaauru autanaauru coroatajanena nainecurureein Cana Coaunera rai ita taojiaerauru cachaauru.

Cana Coaunera rai ita taojiaerauru cachaauru ichauhenaauru coroatajanecuche

¹⁷ Atiin caohatiin Cana Coaunera rai ita taojiaerauru cachaauru suujuatein beraihurera ichauhenaauru belain coroatajanecuruhine. Chaenchu acaihanejin Cana Coaunera Ere beebejeein cachaauru relaureraacha coroatajanecuruhine, leeochoauru coroatajanecuruhane amuritoheriin.

¹⁸ “Baca amiharateeiche aroso rojoenaa quene, coa aroso quihane coataa borasa que nujuen conajain amiharatihache,” aitoha Cana Coaunera ere cuhanaine jaun, amihanihane coreniha quihanete caoachae. Nii rijijiein core raauruha nii Cana Coaunera Ere beebejeein cacha relaurera ichauhenaaurunete caohachae.

¹⁹ Neniha coroatajaain, nichatajaain, naaonjoain coaraaurune jana ii rai ichauhena coulurujih chuneine coa tonoraa. ²⁰ Chaenchu baaso

ichaechajeein nosatihajeein sacuha chunei ichauhenane, ita taojiaauruha cachaaurune jana, aonajeeuruha satiinne urichoo mijiainetiin rai aitiin suujuateute caje coaraain casihuruhine nii leeochoaauru.

²¹ Chunei jataain ii suujua acateeine jaan niha natiin baaso ichaane, ita taojiaauruha cachaaurune jana acaauru suujuateeu, caa aitocoanne tocoaneein. Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, chaen janijiin nii niicha raauri letonocuru anjeraauru, naaonjoaihunri notaracaana caa caritiin eletoaun, atiin nitohaneein ichaine coina.

²² Ena Jesocurisito esenetaera nihane, coa Cana Coaunera rai ita taojiaeraauru bichauhenaneein enoha, nabana enoin baasoneein ichaane, coroatajaneraneein ii nerotohine coata. Atiin ishujua coaraain neeu.

²³ Cunaitejerii ii suriquene rijijiein, coa jeesiaanca nejeesinaacha coha. Aansijiin bino cohin coaraau.

²⁴ Inanacaa tabaauru osaque nesaruhane, “Naaonjoaainte nera,” nain que iriha chuneine latelanaala. Jana tabaauru raite inanacaene, “Naaonjoaainte nera,” nain que erei colane.

²⁵ Jericha nejeeintechu nii rijijiein inanacae caohacha ichaain niha cachane. Jana jauriaanejeein inanacaenihane nihanatiinte nirijieein cuaajeein inanacaa cue.

6

Niha fatoroonne

¹ Rebeocuruha fatoroon quene, nere tonoraauruhine. Nabana Cana Coaunera que ereein, nii Jesocurisito que cacha relaacachene que ereein cana que baasoneein ereeuruhane coataa. ² Chaenchu Jesocurisito coitucuhin esenetaera niha fatoroonne jerichanejeein nere tonoraauruhine. Jesocurisito coitucuha fatoroonne coreniha acaauru nejera rijijiein nihane coreniha, coa baasonein nere tonoraauruha. Nii choae jauhecotojoeriin coroatajanecurumiin nere tonoraain, Jesocurisito esenetaera fatoroon nihane.

Itolere coitucuha nocoetocuri

³ Caritiin relanajaeniha chuneine, Cana Curuaana Jesocurisito ere rauhi tonoraelanaala neeuruhane coataa, rauhijiriin cana relaa cana relaaaurerane jaan tonoraelanaala nenaate, ⁴ itolere coitucuera niha nocoetoreein. Niite ita cotainaa jererein joanrein casaje coreniha nejesinajeein. Nitoaneeinte ita inasinee rijitoherijitoojeein, ita cotaain, ita que ereein, ita esenetaelanaala, ⁵ ita que nejesinnajeein nejerateein ita cotaairiin neeurein. Nitohaneeinte neeurein esinaen erenaa rauhi baiteein naasaenacaauru. Nitorijia neeinchurute necoriquijiaain, nerujueleitein nena coacuhin Cana Coaunera Ere tonorana jererein inacojoojin. Nitohanai nihane, caje neloonau.

⁶ Jataaente nelate, caa chauratane que nena rucuhete que cana suujuatelanaala, raotojoein Cana Coaunera esenetaain tonoraacachene.

⁷ Charijiein teinti nejanoaacachene cha colane nejanoaacache. Nii rijijieintechu ohacachene, cha amaelanaala curichaachein dedeeu.

⁸ Aihana jaun neejiha cana lenone, cana cajione naajeine, niicha aina raotojoojin nihacachenete caohachae.

⁹ Jana coriqui, rucuhete, naaonjoain taojiana jereraaurute raaje necairichaaaurure. Inacojoojin necoriquihana que suujuateinte, raajenihane necoritaain necairichaaaurureein nitohaneein nena

jereraauru. ¹⁰ Caohachaai jataen coriquiicha jeriha cachane, cacha aasaeraneein niha coriquina jaun. Nii corenihate Cana Coaunera esenetaain tonorana jianein, raajenhane necairichaaure cacha tabaauru.

Jesocurisito esenetaain neunaain ichaau

¹¹ Jiaonriha nitohanei ichaain neei Cana Coaunera coitucuera neeina jaunne. Cana Coaunera Ere tonoraain, Cana Coaunera Ere esenetaain, Cana Coaunera belaaain, cachaauru belaaain, joaenreein abaantain, ishujua coaraain, naaonjoaain nii ichaonaa caohachaacha sacuu.

¹² Arajiin aonajeeurera urichoo, “Inaen Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito esenetaain nere tonorarichaanui,” naailune jaun, laraajiin neeunaain, caohachaain nii sanaachara nejeein nenea ichaonaa caohati que nemucuhin aitiin ichaau. Nii ichaaine coina ichotijiaa Cana Coaunerana jaan ichaau.

¹³ Itolere cachaauru rai ichaonaa tera Cana Coaunera notaracaae, chaen nii cocoainanacai Ponsio Filato rai caohati erenaa que erei Jesocurisito notaracaena, ichei caa aitiin eletoaun. ¹⁴ Caa ichei aito-caunne rijijiein rauhijiriin ichaau. Nabana coaiteen caa chauratane que turuha Jesocurisitone bana que necocauhataiaane coataa. ¹⁵ Inae cuu tihane banate, Jesocurisito ecotiha cureein acaihanejein Cana Coaunera- canaacha belaa satiin curuaanaacuru curuaanaa. ¹⁶ Acate chariji bana onaachara nejeein ne. Chabana cacha turunaja nihein cono tabai jana ne nii Cana Coaunera inanacaelanaala nenea. Acate acaneein nereein itolere amuritoheriin laraajiin itolere bana coroaenohineein.

Nitohaneein neeine.

Coriqui nebaauru suujuatihane

¹⁷ Coriqui neba niha chuneine, coa “Chabana, cha lateriaunni,” naain leeochoauru que necohasitaain niha. Enaichate nitajihane, nitajee-oricheein coriqui. “Cana coroatajanerihani Cana Coaunerana jaun cha lateriaunni,” naauruhine. Acate canaacha latei teraneein ne, raotojoein cha latelanaala nihacachene coina. ¹⁸ Aihana jaun cairichaihuru coroatajanejeein neein, raotojoein neein chaelai latecuruha leeochoaurune, acaauru rai tihajeein neeuruhine coriquihonaauru. ¹⁹ Nitohaneein neeuruhanete, nii acatiha tacaain belainaanca Cana Coaunerane, nii niicha tei ichaonaa chabana nitajenaachara nejeein nenea raa cuurureein, necairichanaaauru coroatajanecuruhane jaun.

Satonotihane rai Timoteeo suujuatiha Faborone

²⁰⁻²¹ Caa ichei caitoonjoa erenaa rauhi tonoraa inoalenlu netojoein. Coa caa chauratane que ecocohin nenea erenaa tonoraa. Coa, coitucuhera rijitiin turuhin casaje que inara relaeranihane coa tonoraa. Nitohanai tonorauruhane, Cana Coaunera bero rauhi edaa cuuruha tabaaurune jaun.

Ichoelaain ii beraaine Cana Coaunerara Timoteeo.
Inaen saa.

Timoteeo rai Faborohacha letoai coroataja

Coaiten enacoauneein Timoteeo rai quiricha laenaa Faborone

¹ Jeriha Cana Coaunerana jaunte caletoe, Jesocurisito que cachauru relaanune, esenetaauruhane ichaonaa esine raauruhane coina. ² Ii raine enacoauneein laenaunra quiiha belaa cacalabi Timoteeo. Raotjoein neeine coina, rai raotonoque ii rausiajeein ii coroatajaneeuruine Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Curuaanaa Jesocurisito, naaonjoain.

“Nariha,” naain ichoreniha Cana Coaunera coroaajeun

³ Jerichanejeein aichejetocuruha caferateracurune rijjiejina Cana Coaunera belaa, nere tonoraain casuujua coaraain neeun. Itolere banana janotiin netojoein Cana Coaunera bajaebajaeccaunne jana casuujuaniiha neeoritohine, “Nariha,” naain ichoreniha Cana Coaunera coroaajeun.

⁴ Itolere banana inonta baca raainaaine coaaujeeun. Nii jaunna ichoaranaa jereun, jataen raotjoein raachoojoein nihanune coina. ⁵ Ishuujua coarain Cana Coaunera esenetaaine quena, casuujua ereerejeun coaaucaunne. Jerichanejeein techu Cana Coaunera esenetaaurelu edaae Loira, choba Eonise, naaonjoaaihunri. Nii jaunna, “Daae, rai neba, naaonjoaaihunri rijjijeeinte esinae rauhijiriin Cana Coaunera tonorae Timoteeo,” naain casuujua ereerejeun.

Atiin coejelanaala, “Canacaanu Curuaanaa Jesocurisito ere tonoraera nichaaun” naain joaenrein cache rai beeu.

⁶ Nii jaunna ichei aitoon, atiin enacoauneein que nemucuhin, nii Cana Coaunera tenojoin amihanenaa ichaaine coina. Nii ichouturi choae cacoi meecanune jana Cana Coauneraacha tei amihanenaa ichaa. ⁷ Coa casiha. Coatiha casiinaa najaannu que rai esenetaera suujua corihei Cana Coaunera. Laraajiin, neunaain, Cana Coaunera, leeochoauru, naaonjoain belaa nererojoecaelanaala neein, suujua coaraain nihane coinete esenetaera suujua core Cana Coaunera.

⁸ Atiin coejelanaala, “Canacaanu Curuaanaa Jesocurisito ere tonoraera nichaaun,” naain joaenrein cache rai beeu. Coa caresero cuhane caseteco neein nihanune que necoejiha, Jesocurisito que cache relaanune coreniha caseteco neein nihanune jaun. Aihana jaun, iitonai Jesocurisito que cache relaaaine coreniha, iitonai rohecaauruhane, atiin laraajiin neeunaain neeu. Ii coroatajanerichaaain Cana Coaunerana jaunte, abaantaain neunanaa naineriquiin.

⁹ Caohachaaain nihacachene que ainaa tocohaneeinte, cana cotijiaain cana rae Cana Coaunera, acaihanejein nere tonoraera neein nihacachene coina. Niritiin jauriaanejeein aitiin cache coaunaane jaunte, Jesocurisito cache nichaachene coreniha cana belaa cana rae Cana Coaunera. ¹⁰ Nitohanihana jaunte jianacoon cana teranu que Jesocurisito letoae Cana Coaunera, coaraain coitucuhacachene coina. Cana coreniha ohin ichanaa Jesocurisitona jaunte, ohacachene necairichanaa coaraelanaala, neculucuhin onaacharanejeein nerichaachain coaiten turuha Jesocurisitone.

¹¹ Nii jaunte canu cocoaain caenoain caletoe Cana Coaunera, rai nere beebejein Jorioniheichuru relaanune caina. ¹² Nii jaunna chaque casilanaala nere beebejein cachaauru relaanune coreniha, caa catohanein caseteco neein neeun niqai, nena coejelanaala caa neeun, cana coroatajanera coitucuhanune jaun. Acate laen naine cacorataanein cacoeraia ne, coaiteen enacoaunein turuhane reeintiaain.

¹³ Nii jauriaa ichelaanulune rijijiein ichaechajeein neeu. Jesocurisito cacha nichaachene jaun, coanete Jesoso esenetaain, Cana Coaunera, leeochoaauru, naaonjoain belaaain nihacache. ¹⁴ Cana suujua cuhane ichaoha Cana Coaunera Suujuena jaun uhaain, atiin que neeunaain nii ichei Cana Coauneraacha tenojoin erenaa rauhi tonoraain ichaau.

Cacoelaain cacorataaniha Onesiforo ne

¹⁵ Nii coitucuhine tocohaneente caque jaolecoore saain Asia co-coaichacuru. Fijelo, Eremojene, naaonjoaaihunri nihanatiinte saain caque jaolecoore.

¹⁶ Onesiforo sinijiera, bereecuru, naaonjoain belaaain coroatajaneine Cana Coaunera atiin carai, araai saain cacoelaain cacorataanihane coreniha. Acate caseteco neein nihanu natiin, cacoreniha necoejelanaala cacorataane. ¹⁷ Cau Romau turuhinte, mainajeein amuhemu-jueein caariin, tabiicha cauruhin atiin cacorataane. ¹⁸ Nii choae tacaain techu, nii Efesoo nihaca jiniiquiine bana, jataain cana coroatajanelu nii Onesiforo. Nii coreniha atiin belaaine Cana Curuaanaa Jesocurisito, inae coaiteen cau chauratane que turuhane bana.

2

Coujuriu Jesocurisito ere tonoraera neein nena tocohaneei necairichanaa abaantaain neeu

¹ Laraajiin atiin neeunaau, ichorataaniha Jesocurisitona jaunra cacalabi.

² Cha teeinti letoaera nihane erenaa tonorain ichae, nii coaraain relaaute leeochoaauru relaera neein neeine. Inae araai saain cachaauru relaanune jana, aonajerejetohilune jaun, nii rijijiein acaauru relaau.

³ Charijiein teeinti letoaa acaauru curuaanaane, atiin necairichanaa abaantain ichacure caohati soondarooru laraajiuruhane. Nii rijijiein coujurihu Jesocurisito ere tonoraera neein nena tocohanein necairichanaa abaantaain neeu. ⁴ Joaenreein cacha rijijiein ichaonaa nainihe soondaro. Curuaanaa ere tonoraain nihanete ne. Nii rijijiein chu cana Curuaanaa neein niha Jesocurisitona jaun, abaantaain nere tonoraacachenete ne, rai letono neein nihacachene jaun.

⁵ Charijiein teinti necoatijiaacane, cacha amuritona nainenihaca necoatijianaa beraicha ere tonoraain necoatijiae nihacane. Nii rijijiein techu nii Moconajaera amuritona nainenihaca Cana Coaunera Ere tonoraenihacane.

⁶ Charijiein teeinti temule jaacane jana inae nihane, tonajelanaala caje raain que lenonein nihacache. Nii rijijiein techu Cana Coaunera tenojoin amihananaa ichacaachene, tonajelanaala raotojoein ner-ichaachein, itolere que cana belairichaaain Cana Coaunerana jaun.

⁷ Caa caitoonjoan que ishujua ereerejein coaacute, coitucueeneine ichorataanemiin Cana Coaunera, aonaain coitucuhine caina.

Jesocurisito que coaaucu

⁸ Cana Curuaanaa inoaaainsi Rabiri feratenojoneein niha Jesocurisitone que ishujua ereerejeeu. Acate ohane caje ichanae. ⁹ Nii beebejeein relanajaanune corenihate, leecha ataebinae chara tocohaneein *cadena* que canu cositeein, catohaneein cacaseteacaure niqui, nete caa quere cacha relaanune jaan cositena nainecurene laen.

¹⁰ Nii jaunna itolere necairichanaa abaantaain atiin Cana Coaunera janiinohinchuru relaan, Jesocurisito coreniha jianacoo neein, nitajenaa charanejeein neeuruha Cana Coaunera janiinohinchuru cachaaurune caina.

¹¹ Esinaena rauhijiriin aitoreeunni.

Cana Coaunera esenetaain ohacachenete aina ichaorichaachein.

¹² Necairichanaa abaantaacachenete, aina rai Cojoanona que nerichaachein.

Que jaolecocabachenete, acaetonai cana que jaolecoreein.

¹³ Cana aitoonjoan ichaenihacachenete, aca laen naitoonjoan ichaa cureein.

Nitohaneein laen niha acana jaun.

Caohachaa in suujua coaraain niha Timoteeone

¹⁴ Caohachaeniha nitohanaina jaunna ichei aitoreeunni, suujuatenajaan neeine caina, nabana nitohaneein neeuruhane coataa. “Coa erenaa laajoiriicha coreniha ita cotaaine rijitocoache,” naain Cana Coaunera Ere beeurera suujuateu, atiin Cana Coaunera notara cae. Nelatihei erenaa laajoiriicha coreniha ita cotaicha rijitiin iriha cachane, nabana que nererojoecaain neeuruha aohanraaurune coataa.

¹⁵ Atiin naineeine jaun uhajeein Cana Coaunera Ere que relanajaan rauhijiriin, charijieein teeinti ai leeinjiin cacha, laraajiin amihanihane letoaera que necasaene nii rijijieein Cana Coaunera acatiha caohatiin ichei amihanenaa niicha tei ichaa. “Caohatoha chamijianeeonra,” naain ichei iriha Cana Coaunerane caina. Jana rauhijiriin relanajae neeinete ii necoeje chanureein Cana Coaunera.

¹⁶ Aihana jaun, coa Cana coaunera coitucuruhi rijitiin erenaa baaso que irihache, nabana nirijiein cuaajeein Moconajaeraacha ere tonoraachene coataa.

¹⁷ Charijieein teeinti, nijiriha cachane, inae suujua lomoha nii cunaine ohe. Nii rijijieein techu, nii erenaa baaso que ereerejeein tonoraachene, inara suujua lomoha nii erenaa baasone nitajiha curiquichein. Nii corenihate nitajeure Imeneeo, Fileto, naaonjoaaihunri, ¹⁸ “Chabana oo caje enacoauneein nejaberecaain nichaaurain nerinaain cacha,” naauruhana jaun. Niritiin ereeuruhana jaunte, nererojoecaure acaauru aohanraauru tabaauru.

¹⁹ Nii jaun, “Cana Coaunera esinaen esenetaeraauru suujua coitucue. ‘Cana Coaunera coitucuera nichaain,’ naain iriha chunei cachane, baasoneein ichaohane jianemiin,” naa Cana Coaunera Erena jaunte, esinaen Cana Coaunera cachaneein nihacachene coitucuhacache, inae nii jianein nihacachena jaun.

²⁰⁻²¹ Charijieein teeinti coriquihona loreri asaae ne itolere coata coreti caje ichanohin ojaichu, baichaje, atane caje ichanohin ojaichu, baichaje, darohe, enuha caje ichanohin jecoro, coshara, erauru, naaonjoain; tabaauru nelatein joaenreein lenone curunu que; jana tabaauru nechu jataain joaenreein calani joanaana jaannu que nelatei. Nii

rijijieein techu, osa jianein Cana Curuaanaa Jesocurisito ere tonoraacachene, nelatiha curichaachein Jesocurisito cachaneein joaenrein amihanenaa caohati ichacaachene.

²² Aonaau. Enamanaa neeine rai caohacha tocohanein nenea baaso caje naururuu. Suujua coaraauru cachauru aina jiniiquiin Cana Curuaanaa bajaebajajeein neeu. Cana Coaunera tenojoin ichaonaa rauhi sacuhin, esenetaain Cana Coaunera, chamute cache naaonjoain belaa'in raotojoein neeu.

²³ Casaje que ita rai ereerecuruha leochaurune coa iriha, nabana ita baijiaain ita cotaachene coataa. ²⁴ Nainihe'i Cana Curuaanaa Jesocurisito ere que cache relaeranein nenea namute cache aina nejeratein nihane. Itolere cache aina jerichanejeein ita belaa'in nihanete caohachae. Chaenchu raotojoein caohatiin rai suujua coaraain, cotailanaala relaain ²⁵ raotono que cuuain cache suujuatein nihanete caohachae. Caitono tocohanein nihanete jerecureniha tabaaurune nihanatiin, acauru suujuatein acauru suujua corenaa nainerein Cana Coaunera. ²⁶ Inae nitohanein acauru suujua coriha Cana Coauneranete, erenaa rauhi coitucuuruhane caohachanainejeein nichotiha cuururein Moconajaera caje.

3

Naaonjoaante cururein cana janonaa satono rai coaiteen cajiha turuhelalajiha Jesocurisitone bana.

¹ Aonaaute coitucuhi. Cana janonaa satonohelalaje raite, Cana Coaunera coitucuurera cairichaeriin roheca cuururein Cana Coaunera coitucuruhi. ² Nitohaneurite nelaetoha nocoetiin, jataain coriqui mucunaa coacuhin leochauru que necohasitaain, ita cotaain, niheichu fojiaarauru ere tonoraelanaala, nechu jataain aansai ataibinaen rijijieein Cana Coaunera Ere tonoraelanaala niha cuururein. ³ Chaentechu necairichanacauru coroatajanena coacuelanaala, casajenetiin, baaso ichana jerecuruhane suujua coaraelanaala ichaain, naaonjoaan cuururein. Chaen techu nechu aansai ataibinaen rijijieein itolere ichaonaa caohacha aina nejeratein, naaonjoaan cuururein. ⁴ Chaen techu itolere coitucuha nocoetiin niicha jerei ichaain niha cuururein, Cana Coaunera arinaa coacuelanaala. ⁵ Baaso neein ichaohinte Cana Coaunera coitucuha nocoetoha cuururein.

Coa nitohanai cache raa. ⁶ Nabana raaichene jana, nechu aaso ene cojoaelorohe coritaain nihane coataa. Nitohaneurite, suujua coaraelanaala niicha ichana jerei ichaain neururein. ⁷ Itolere banate niqui nerelaaururein, nete chabana ichaonaa rauhi coitucureneerein.

⁸ Charijieein teeinti Moisesa ere tonoraarene nii coroatajai benanecuru- Janesi, Jambresi, naaonjoaunri. Nii rijijieein techu Cana Coaunera Ere Rauhi tonoraareneerein nitorijiane'i cachauru. Naasaheca acauru suujua cuhanena jaunte, Cana Coauneraacha tei ichaonaa rauhi aasaena jerecurein. ⁹ Jataain chatohanai ichacururiaain, nechu aasoneeojoaunruhane coitucuururichaa'in saain cachaurune jaun. Charijieein teeinti aihure nii Moisesa ere tonoraauruhi. Nii rijijieeinte situha cuururein nitohaneuri.

Timoteeo suujuatiha necairichanaa que Faborone

¹⁰ Ichelaanune tocohaneeinte chuhisi caohachaaain neei. Chaen techu cachaauru relaunune jaan coitucuhin, quichao coitucuhin, camijianeon coitucuhin, esenetaain quiicha belaa coitucuhi. Chaen techu neunaa casujuane coitucuhi. ¹¹ Chaen techu caniha nejerateeuruhane jana abaantaanune coitucuhi. Antioquiha, Iconia, Listra neein curuajaihuri neseeuuru nihanune janate, caniha nejerateein carerojoecaauruhane jana, jianacoo camitaa Cana Coaunerane coitucuhi.

¹² Esinae rauhijiriina caa aitoon. Jesocurisito ere tonorana jereraaurute roheca cuurureein niqui, nete ¹³ raajenihane necairichaa cuurureein nech u aansai casajeeuru. Nechu jataain nii rijijieeinte ita coritajeein jeelai amuritoheriin necairichaa cuurureein nech u jataain casajene jaun

¹⁴ Ii laen rauhijiriin nii que nerelaaina jaun iicha esenetai sacuu. Iite nii ichelaera coitucuhi. ¹⁵ Canaanai neeine caje coauneeinte, Cana Coaunera Quiricha coitucuhi. Nii Cana Coaunera Quiricha que nerelaain esenetaaichenete, jianacoo inara terein Jesocurisito.

¹⁶ Satiinte Cana Coaunera tenojoinnein ne Cana Coaunera Quiricha. Acate cacha relaan, cacha suujuatein, cacha suujua raujiain, naonjoainu que nelate, ichaonaa rauhi coitucuhin caohachaaain ichaoha cachane coina. ¹⁷ Itolere Cana Coaunera jerenohin amihanenaa ichaain niha Cana Coaunera coitucuurane coina.

4

“Atiin aohana jerecurenih a cachaaurune nihanatiin beeu,” naa Faborone

¹ Cana Coaunera aina nii turuha uhenenu, nii cau chauratane que nacaauru ichaonacaauru, saain onacaauru, naonjoaaihunri rucuherranu notaracaena caa mijiaainetiin eletaun Cana Coaunera Ere beebjeeine coina. ² Atiin aohana jerecurenih a cachaaurune nihanatiin rauhijiriin beete esenetaauruhine. Baaso ichacuruhane raotojoein raujiaain cuaain suujuatenajaaun, ³ inae ecu tihane bana erenaa rauhi aohana jerecurenicherichaaaine jaun. Nitohaneente, baasoneein coacuhin arajiin acaauru relaeranu ariha cuururein, acaauruhacha jerei tocohaneein baaso que relanajaeraanu que. ⁴ Nitohaneente erenaa rauhi aohana jerelanaala que janoriin amuurureein. Amuhin joenreein casajeeicha esenetaain tonoraain raaje necairichaaaurureein. ⁵ Ii laen ishujua coaraain necairichanaa abaantaain Cana Coaunera Ere beebjeeu, jianacoo osa caje mituhin neuruha esenetaaurerane coina. Nitohanein caohatiin chamijianeon ichaa.

Inae Cana Coaunera tenojoin amihanenaa jitaanu

⁶ Inae ichuunejeeonriha ohanune que tihane.

⁷ Inae Cana Coaunera tenojoin amihanenaa jitaanu jianelanaala rauhijiriin ichaain. ⁸ Inae nerichaaain canu amihaneeo core, caque banihatein Cana Coauneraacha rucujuei, acaachana inae caa cohajeeun. Inae turuha nii Cana Curuaanaa Joesio, caohacha nejesina ichara neein nenaanete, Aca nii canu amihaneeo coretereein. Coatiha canuhacha rai coreterinaain. Satiin nii turu jereein cohajeraauru rai netonaite coretereein.

Saatono

⁹ Cacoharaa uu atiin chajaaajoaain. ¹⁰ Caquete jaoleque Demasi, caa chauratane que nenacaauru itolere rucuhelē cautenu rijihuru jerihana jaun. Nii jaunte naain Tesalonecau cue. Jana Crescente Galasia bataneu cue. Jana Titote Dalmasia bataneu cue. ¹¹ Acaihanejein Locasichate caniha ne cau. Maroco ariin cotijiaain ijiniichaain uhaau. Acate laen camijianeoo que cacorataanena naine.

¹² Tiquiconā laen letoaaun Efesoo.

¹³ Toroasihu nihanune banana Carpo loreri asaae quela ratirihunlu, uhaau carai uhine. Chaenchu nii canu quirichaauru nii quiicha laenajacoaine maajeein uha.

¹⁴ Nii coata que amihanenaa Alejaandorote, jataain baaso neein caete niqūi, nete inae cacoceratereein Cana Curuaanaa. ¹⁵ Coaraau. Necoeraain neeu, Cana Coaunera Ere- canaacha beebejei que nejeratihana jaun.

¹⁶ Camucuhin, cacaje bajaauruha cocoinanacaaihurine janate, ca- jaohin caratiriin amuure satiin. Nii coreniha jiaonriha chatohanein tenajaa Cana Coaunera.

¹⁷ Nii janate, canu coroatajanein casuujua lararajie Cana Curuaanaa. Nii jaunna, itolere caa chauratane que nenacaauru Jorio niheichuru rai Cana Coaunera Ere beebejeeun, jianacoo neeuruha esenetaaurerane cōina. Nitohaneinte necha aansai ataibinaen leon ujuaae caje jichorocoaain jianacoon caete Cana Curuaanaa. ¹⁸ Itolere baaso cajete canu mitaain canu beraicheein, aina dedeeu nihanune cōina. Coanete Cana Curuaanaa corojeein belaiacache inoalenlu netiin. Nitohanein neeine.

Cana Coaunera esenetaeraauru rai necoiha Faborone

¹⁹ “Inara coaujiha jera Faboro” naain beeu, Firisila, Aquila, Onesiforo araachuru, naaonjoaihunri rai. ²⁰ Coriintoote nedae Erasto. Jana Torofimona ratirihun Miletoo, cunaitihana jaun. Naineeine elohena ajiniha uu. ²¹ Eobolo, Poreente, Lino, Cularia, naaonjoaihunrite ii coaacure. Chaenchu saain cana nejeraauru Cana Coaunera coitucuurerate ii coacue.

²² Ii aina neeine cana Curuaanaa Jesocurisito. Satiin inara belaa inara coroatajaneine atiin Cana Coaunera.

Nitohanein neeine.

Tito rai Faborohacha letoai

“Inara coaaucaun” naa Faborone

¹ Canu Faboro nichaaunnena, nii coitucuhiche raotojeeinne rijijiein, Cana Coaunera jerenohinein rai Calaohi Jesocurisito letono afosotoneun. Acate caletoae, satiin chauratane sacuritaain janijiin nii ranojihunru rai amuhemujuein beebelijhanune, ² rauhijiriin coreniha cana osa caje nichoteein jianacoon neein, chabana satonoelanaala nena ichaonaa teranihane cohajihacachene coina. Chabana cana coritaai Cana Coaunera. Acate nitohaneein cana rai ichaonaa tihane coina aitelu, cana rai chauratane coaunaane ajiniha. ³ Inae nii jihantein aitohalune jaa que turuhane jaaunte, inae nii aca jianacoon cana osa caje cana mitaeranihane coitucueratein beebelijhanune coina caletoaelu Cana Coaunera.

⁴ Nii jaunna caa ichei quiricha laenaain letoaaunra Tito. Iite esinaen rauhijiriin canu calaohineei, cacoreniha nii canaacha esenetai Jesocurisito esenetaaine jaun. Cana Inaca Cana Coaunera, Cana Ichotera Jesocurisito, naaonjoaain raotojeein neeine jaanu teeuruhine ii raite aina raotojeein jianacoo neeine coina.

Curetau Cana Coaunera coitucuurera relaa Titone

⁵ Nii Curetau cobenau ii ratirihanune ajiniha taone, jaiti rucuhera coina lananacaauru rucujuein, iclesiacuru naineein Cana Coaunera coitucuureraauru- canaacha relauri coaranu que acaauru bichauhenaauru cocoaainane coina ichei aitoonlu. ⁶ Nii le iclesiacuru bichauhenaauru bichauhena cocoaainanohichuru, cojuriu nitohanei coaraneein nena tocuhanein suujua coaraain ichaohine, nabana que tonaain iriha chunine coataa. Chaen techu leinjiin eneecha que sinijeraaacane caohachae. Jana rai calaohichuru netonai Jesocurisito esenetaeranein, caohachain suujua coaraain erenaa tonoraain neeuruhine, nabana baasoneein erenaa tonoraelanaala ichaaoruhane, acaauru que ereein niha chunine coataa. ⁷ Nii Cana Coaunera ranoinuri iclesia coaraneein- acaauru bichauhenanein nenaate, jeriha Cana Coaunerane rijijiein caohachain suujua coaraain, que Cana Coauneraacha icharatei ichaain rauhijiriin ichaohane caohachae. Nainihe erenaa tonoraelanaala, namute cacha coiintetiin, ajetoriitiin, ita cotainaa rautatiin, asijiautoneein, naaonjoaain ichaohane. ⁸ Nitohaneein baasoneein ichoaelanaala, turuhin niha cachane belaaain, cotijiaain, loreri asae raain, naaonjoaain ichaohine. Chaen techu caohacha ichaera cachanein, caohatiin suujua coaraain, Cana Coaunera que banijiaaineein neein, chabana jeriha suujuane rijijiein ichoaelanaala, naaonjoaain nihane caohachae. ⁹ Nii esinaen rauhijiriin aitiin relaeraalune jaacha tonoraain, acaacha esenetaain que leochaauru relaaaine, acaauru netonai leochaauru suujua lararajiaain nerelaacachene jaan coitucuerateeuruhane coina. Chaen nii caohatein erenacaauru relaaain acaauru suujua baaso aninoainete, acaauru netonai esenetaauruhine.

Relanajaaurera baaso

¹⁰ Arajiiichurute, nii acaauru relaacane jaan tonorana jerelanaala, “Jorioniheichuru jaberoco macohi cari saeratelaanaala nenea, nainihei Cana Coaunera esenetaeraneen ranojineen nihane,” naain nechu jataain cha coitucuurenihane jaun cachaauru coritaare. ¹¹ Niritiin erenacaauru erete, caohachare niritocuruhane coataa caohatihacane. Nii casaje aina cuaainte laurijiracuru aina arajii cachaauru suujua auhacaain, cachaauru coritaain, arajii coriqui ranaa coaacure.

¹² Coaraunachuhinti nii Cureta cobenau nenea *profeta*, nii jee-lai acaauru araaicha: “Satiin Cureta cocoaichacurute casajenetiin, necha ansai ataebinae rijijieein neein, bajeritiin, achotoritiin, naonjoaunre,” naain acaauru ichao bihalune. ¹³ Esinae rauhijiriinte acaauru ichao coaraane jaun aitelu. Aihana jaun, caohachaaain laraajiin acaauru relaa, coujurihu Jesocurisito esenetaeraneen nenea tocoaneein neeuruhane coina, ¹⁴ nabana, nii suujua caje rocohin relana-jaanruha Joriocurune jaancha esenetaauruhane coataa. Niheichu nainecuruhi Jesocurisito esenetaeraneen neeuruhane sainejeein que jaolequiin, nii naitoonjoan tonoraelanaala nenacaauru ere tonoraauruhane.

¹⁵ Caohachaaain suujua coaraain niha cachanete, itolereneen nichanaane maajeein caohachaaain coanojoi ne. Jana canaacha esenetai esenetaelanaala nenaate baaso nejesina que coacuhin itolere bana baasoneein ne, nichanaane maajeein, nechu jataain baasoneein coacuhin cha ichacuruhane jaun. ¹⁶ Cana Coaunera coitucutohate niqui nocoetocure, nete acaauru ichanaacha caje coitucunojoinecure baasoneeuruhane. Namute cache cotairiin, namute cache que erenajaauharitiin, erenaa tonoraelanaala neein, nii charijibana caohacha ichaain neeuruhi.

2

Nohanelanaala relanajaacachene jaan

¹ Caohachaaain nii ichelaanune jaan tonoraain, esinae rauhijiriin que acaauru relainete caohachae. ² Nii acaauru bichauhenaaaurute, esinae rauhijiriin tonaain ereeuruha chaachacuruhane coinane, nii naitoonjoa ichaain ichaauruhane caohachae. Esinae rauhijiriin nii niicha esenetai rijijieein neein, satiin belaaain, laraajiin, naonjoaain ichaohine, itolere necairichanaa abaataain nenea nainihane coina. ³ Jerichanejeein techu, coujuriu inara bene bichauhenaaauru jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohin, ajetoriaanelanaala, erenacaaotelanaala, naonjoaain que coacuelanaala, caohachaacha que coacuhin neeuruhane caohachae.

Coujurihu ranunaauru bichauhenaneen nenea tochaneein, ranunaauru notajaain, ⁴ rai sinijeraauru aina rai bereecuru belaaain neeuruha ranunaaurune coina acaauru relaaain, ⁵ caohachaaain itolere que nainaaain suujua coaraain, loreri asae nenacaaurune maajeein beraain, osa que nesaruhin, barijiitiin, naonjoaain neeuruhane coataa acaauru suujuateein nihanete caohachae. Chaen acaauru sinijeraauru aina ita suujua rijijieein coacuhin neeuruhine, nabana tonaain Cana Coaunera coitucueraneen neeuruhane sainejeein acaauru que iriha cachane coataa.

⁶⁻⁷ Jerichanejeeinchu caohacha nejesina ichaain nii enamanaacuru notajaain acaauru que corajerateeu. Acaauru relaaaine caohachaaain ii suujua coaraain, coujuriu ichauhenaneen nenea tochaneein,

⁸ raotojoein acaauru rai ereein canaacha esenetai que aitiin acaauru relaa, nabana tonaain baasoneein cana que erena nainiha chunine coataa. Nitohanein ichaainete cana que nocoejeurureein nii acaauru relaacane jaan caohatera rijitiin erenacaauru.

⁹ Chaen rai fatoroon ere tonoraain, letoanajaa acaauru fatoroone jaan ichaain, tonaain baasoneein tonorana coacuelanaala neeuruha rai letononeein nenacaaurune coina suujuateein relanajaau. ¹⁰ Jiaonrihachu asijiauhin neeuruhane. Baaso coacuelanaala caohatiin suujua coaraain neeuruhine. Nii banate, acaauru ichao caje jataain caohatoha Cana Coaunera cana ichoterateraneein nena que acaauru relaacachene jaan coaracurureein satiin cachaauru.

¹¹ Cana Coaunerate cana belaitohane coaratiha, satiin caa chauratane que rai cachaneein neinichaachene ichoteraanu letoaelu. ¹² Acate cana relae, Cana Coaunera coitucuhichuru rijijieein baaso ichaaechajeein nihacachene jianein, caohacha que coacuhin, coujuriu Cana Coaunera cachaneein nena tocohanein rauhijiriin Cana Coaunera corojeein caa chauratane que ichaohachachene coina. ¹³ Nitohaneinte nii cana rai tihane coina naitoonjoan nainaane cohajeein raotojoei ichaonaa que ichaohin, turuha urichaaain nii Cana Coauneraneein cana ichoteraneein necaohachaaain nena Jesocurisitone cohajeein nihacache. ¹⁴ Acatechu itolere baaso canaacha ichai cana osa caje cana ichoteratihane coina rai jaberoco teein nelu, oha cana corenihane, nii baaso caje cana coulucohin rai cachaneein caohacha ichanaacha que coacuhin nena coina ichaelu.

¹⁵ Nii ichei aitocooaunne rijijieein, coointeeuruhane nihanatiin, acaauru que corajeratein acaauru relaa, coujuriu cocoinanohinein nena tocohanein, nabana nii relanajaaine jaan tonoraelanaala ii que jaolecoha chunine coataa.

3

Esinae rauhijiriin caohachaaain suujua coaraain neeuruha Cana Coaunera coitucuurerane

¹ Nabana baitecuruhane coataa, acaauru rai nacoaauneein aitoote, coujuriu Cana Coaunera coitucueraneein nena tocohanein, rai curuaanaa, cocoinanacaaihuri, naaonjoainuri ere tonoraain itolere bana jatoroaain neeuruhine caohacha nejesina ichacuruhane coina.

² Jiaonriha tonaain baasonein chuni coacuhin erein neeuruhane. Niheichu ita sonaa coacuelanaala caohacha cachaneein ichaohin, jini-iqiiin ita belaaain, caohachaaain neeuruhane coarateein neeurumiin.

³ Jauriaalute cana netonai tonaain irihacachene joaenreein ererejetocooache, Cana Coaunera ere tonoraelanaala nechu jataain nitajenanein neein, cana suujua letono rijijieeincha itolere baaso ichaonaa ichaaechajeein nerejetocooachelu. Nitohaneinte baaso ichaaechajeein ichaonaa jana, cana que nererojoecaeriin nerejetecuruha leeochoaurune rijijieein ita que nererojoecaeriin nerejetocooachelu. ⁴ Nete satiin caa chauratane que cachaneein ichoainichaachene belaitohane coaratiha, satiin cachanichaachene ichoteratelu cana osa caje Cana Coaunera. ⁵ Coatiha rai caohacha ichacaachene jaun nii cana ichoteratiheilu. Cairichaaajoaain cana coaraane jaunte, nii cana osa caje cana coulucohin cana ichoteratelu. Rai Suujue aina cuaain cana couluco-hinte, nacoauneein nejanoaain nena rijijieein nena coina cana rai

nacoauneein ena nenea ichaonaa telu Cana Coaunera. ⁶ Jataain cana belaitohane jaunte, rai Calaohi cana Ichoteraneein nenea Jesocurisito aina cuaain, cana rausiaaeca jelai amuritoeriin rai Suujue telu cana rai Cana Coaunera, ⁷ itolere ujuaihoneein nenea caje caohachaaain neein nii chariji bana sanaachara nejeein nenea- canaacha cohajei ichaonaa que nenea coina.

⁸ Esinaetechuhisi nitohaneein cana osa caje cana coulucohin cana raain ne Cana Coaunera. Nii jaaunna ichei aitoon, nii Cana Coaunera esenetaeraauru itolere bana caohachaaacha que coacuhin neeuruhane, nii leecha relanajaera ere tonoraelanaala neeuruhane coina acaauru rai aitohine coina. Nitohaneein ichaohacachenete, jataain cana rai nelateineein nereein. ⁹ Nete laen nii cana rai aitocuruhalu cana coitucueracurune esenetaain, Moisesa aitoonjoan que ita rohecaain naaonjoaain nenea naineneei. Niite nechu jataain nohanenaaneein nii chaque nelatene cana rai.

¹⁰ Niha nitohanei que cachaauru relaain lerunaa jererane, coroata saain, nichata saain, naaonjoaain cotijiaain rai aitohine jana chere tonorana jerenihane, jelai caje sitaaute amuhine. ¹¹ Nitohaneein nenacaauru cachaaurute itolere osa que nerotocuruhane jaun aihure. Nitohaneeinte acaauruhacha ichai caje osa que nesarucuruhane coaanojoi ne.

Nicopolisihu canu cohacu

¹² Inae ichene Artemasi letoanihanune, Tiquico letoaanune, atiin Nicopolisi cuhin canu cohanihute ecu ita coaracaa. Ecune jelaronaa bitoaaunune coina ucuae ureeunni. ¹³ Chaen nii ecu nenea *abogado* Senasi aina Apolo coroatajaneun acaauruhacha latei teein, nabana nii cuuruhanejaun turuuruhane reetiaain lanaa acaauru rai acaauruhacha lateine coataa. ¹⁴ Canaacha relainein nenacaauru, itolere que caohacha ichaain, cha latein niha chunucuhane coaracuruhane coroatajanena que nerelaaaurumiin, nelateineein niha acaauru ichaone coina.

Raotojoein neeuruhane coina aitiin necoiha Faborone

¹⁵ Satiin caniha cau nenacaaurute ii coaacure. Nii ecu nenacaauru canaacha esenetai Jesocurisito coreniha canaacha belaihuri-cana nejeraauru coaucaaune beeu acaauru rai. Satiin raotojoein neeichene jaanu teein, inara coroatajanemiin Cana Coaunerate raotojoein neeiche.

Filemoon rai Faborohacha letoai

Acaauru coaucane biha Faborone

¹ Canune Faboroneein Jesocurisito coreniha caresero cuhane neein cana nejera Timoteeo aina, ii canacaanu amihaneoo que canacaanu coroatajaneraneein neeine rai, caa quiricha laenaain letoaacaanura Filemoon. ² Chaen Jesocurisito ranojoneein iclesianein nenacaauru-ii loreri asaae ii aina netaojianacaauru, chaen canacaanu amihaneoo que canacaanu coroatajaneranein nenacaauru- cana nejera ene neein nena- Apia aina Arquipo, naaonjoainuri rai netonaine caa laenaain letoaacaanu. ³ Cana Inaca Cana Coanera, rai Calaohi Jesocurisito, naaonjoainuri jeelai amuritoeriin inara coroatajanecurumiinte raotojoein neeiche.

Coichana aina cutaain belaina inaain esenetaain niha Filemoonne

⁴ Cana Coanera bajaanune naineine, itolere bana ii coacuhin Cana Coanera corojeeun, ⁵ Cana Curuaanaa Jesocurisito belaaain jataain esenetaaine rijijieein satiin Cana Coanera cachanein nenacaauru belaaaine beeuruhane jaun. ⁶ Nii jaunne ii canacaanu rijijieein acaacha esenetaain neeine jaun, jataain canacaanu rai caohacha icharanein, canacaanu coroatajaneranein niha Jesocurisitone coitucuhin neeine coina, Cana Coanera bajaanun ii rai. ⁷ Jataaina jeelai amuritoheriin corajeein rachoojoeun casuujua cuhane. Jataainte caohacha ichaai canejera, Jesocurisito esenetaeranein nenacaauru belaaain, acaauru suujua nunaaine jaun.

Atiin canu coreniha ii letono Onesimo raau.

⁸ Canu Jesocurisito rai afosoto nichaanne jaunne niquni ne canu rai rauhi, iicha chanenu ichaaine coina ii letoaanune coina. ⁹ Nena raujiaain nii canaacha belaaainein canaacha esenetai coreniha ichei aitoree-unni. Canuna Faboroneein- inae biinaanein- Jesocurisito coreniha caresero cuhane netiin ichei aitoon, ¹⁰ cau cajinichaaain caresero cuhane neein, Jesocurisito coreniha cacalabi rijijieein nena Onesimo belaaaine coina.

¹¹ Jauriaalute niquni ichei chaque nelatelanaala, ii letononeein nelu Onesimo. Nete laen inae ena jiniiquiin cana rai jataain nelateinnein ne. ¹² Inae nacoaunein jelaiha ii rene cauhane coina letoaanu. Atiin canu coaraaine rijijieein nii coaraain neeu. ¹³ Cana Coanera ere beebelijhanune coreniha, cau caresero cuhane nihanune jaunne, iineein nena rijijieein canuhacha latei icharanein nihane coina, cau canu aina nihane jereun niquni. ¹⁴ Nena jereneeine coataa aihane jere-neun. Nabana canu ii caje bajaanune jauncha jereine coataa, ii suujua caje coaunein jereine jerichaaunne jaun. ¹⁵ Jerihane ena chabana satonoelanaala ii aina nihane coinante, ii caje amuhin nelu- nii ii letono Onesimo. Nete inae naineneei ii letono siriine rijijieein siriine. ¹⁶ Raujiaain ii letono siriine amuritoheriin, ii nejeraneei tein belaaain coaraau. Jataaina belaaain coaraan canu. Nete nii amuritoheriin joanreein cacha rijijieein coaraelanaala, Cana Curuaanaa Jesocurisito coreniha, ii nejeraneei tein coaraaine caohachae.

¹⁷ Aihane jaun canaacha esenetai coreniha ii nejeraneein canu coaraain neeine, nii canu coaraain neeine rijijieein acaantonai coaraain raau. ¹⁸ Ichei chatohaneein baaso ichaain, ichei rebequiin, naaonjoaain nihalune canu cobarau coreniha. ¹⁹ Canuna Faboroneein ichei aitiin caraajenhane caa laenaun. Nii ichei aitocaaunne rijijieeina, canu ichei coretereeuni. Nainichaaun niqúi canu que ijiabereeo coreniha rebeequine coaaucaunne. ²⁰ Aihara canejera. Cojuriu Jesocurisito cachaneein nenea tocohanein caa ichei bajaanune rijijieein atiin ichaain, Jesocurisito coreniha canejeraneeine jaun canu suujua nunaau. ²¹ Canuhacha bajai amuritoheriin ichariquiin quere tonoraaine esenetaanune jaunne caa ichei aitiin laenaun. ²² Nii choae tacaainechu turuhanune jaanu rucuhequine jereeun, caresero cuhane nihanune jaun, cacoreniha bajaabajaeequichene tonoraain, inara coaraa uhanune jererichaaín Cana Coaunerane cohajihanune jaun.

Ii coaacuruha raotojoein neeu.

²³ Jesocurisito coreniha caresero cuhane canu aina nenea Efaforasite ii coacue. ²⁴ Chaen Maroco, Arisitaroco, Demasi, Locasi, naaonjoainuri canu coroatajaneraneein nenacaaurute ii coaacure.

²⁵ Cana Curuaanaa Jesocurisito jeelai amuritoheriin inara coroatajanemiin.

Ebereecuru rai letoi

Rai Calaohi aina cuaainte cachaauru rai erelu Cana Coaunera.

¹ Inoaelu jetaote nere bera inoaesihuru- *profetacuru* aina cuaain araaisaain cana inoaensihuru rai ere Cana Coaunera, ecoetacaeneein mituhelanaala, taba que acaauru sinihu, taba que letonocuru anjeraauru letoae, acaauru rai ecocohin beeuruhane coina, naaonjoaain. ² Nete laen inae enene Calaohi que nere berate Cana Coaunera, Cana Coaunera nihane coitucuhacache itolereeneinne coina. Nii rai Calaohi aina cuaainte, itolere cana rai chauratane, dede, itolere cautenu rijihuru, itolere cana janonaa, naaonjoainuri coaunaain niichuru Curuaanaa neein telu Cana Coaunera.

³ Nihei chunei cacha niqiu Cana Coaunera coaraai. Nete caje uhin canaacaanu rene ecooca rai Calaohine jaun, canaacaanu rohan turuaain coaracaanune jaun, “Naaonjoaan Cana Coaunera,” naain coitucuhacaanu, jeelai Cana Coaunera tocohaneein necaohachaaain nichao que ichaohana jaun. Acate Cana Coaunera Calaohineein itolere sirichaneein coaraneein ne. Acate Cana Coaunera Calaohineein caa chauratane que ohelu, jianacoon osa caje cana mitaeranu que. Nitohaneainte inae osa caje cana mitaeranu que ohane baiha, rai Inaca Cana Coaunera raotono nichajai que rori- *trono* ichoae nelauriaa cuelu.

Anjeraauru amurijiriinte cocoinanojineein ne Cana Coaunera Calaohi.

⁴ Jataain rai letonocuru anjeraauru cocoinaane amurijiriinte, rai Calaohi cocoinaelu Cana Coaunera, acaauru amurijiriin nihane coina.

⁵ Nitohanihane jaun, nihei chuni letono anjera rai:

“Iite cacalabineein
canuhacha jereineein
canuhacha teineein
nenaaneeicha,”
naain irihei Cana Coaunera. Niheichu chuni letono anjera que:

“Leinjiin acaacha
canu calaohineein nihane janana,
Canu, leinjiin
inaca neein nereeunicha,”

naain irihei Cana Coaunera. ⁶ Caa chauratane que nenacaauru cachaauru que, leinjiin acaacha rai calaohineein nihane coitucueratihane coinatane laen:

“Quere tonoraain
canu coroaeequichene rijijieein,
jerichanejeein nere tonoraain
coroaeeuche satiin,”

nae, rai letonocuru anjeraauru rai, Cana Coaunera. ⁷ Nii rai letonocuru anjeraauru quete laen:

“Canu letonocuru- anjeraaurute laen aiha cujuanane rijijieein, usi rijijieein
naaonjoaain canuhacha jerei icharaneein neeurureein,” nae Cana Coaunera.

⁸ Jana rai Calaohi quete laen:

“Chabana sarinaain
 itolere Curuaanaa neein-
 itolere Coaunera neein neeine.
 Chaen techu
 chabana satonoenereein
 caohacha ichaain neeine.
⁹ Nii rijijieein techu
 caohacha nejesina ichara
 curuaanaa neein neeina jaun,
 esinae rauhijiriin
 baaso ichaain nenacaauru aina nejerateein,
 caohacha icharaauru belairiquiin.

Nii coinane
 Canu, Itolere Coaunera neein
 ii Coauneranichaaunne
 ii teein neeun,
 ii, jataain
 leeochoaauru amuritoheriin
 raotojoeein rachoojoeein
 neeine coina,”
 nae Cana Coaunera.

¹⁰ Chaen techu:
 “Ii canuhacha tei
 Curuaanaa neeinete,
 jauriaanejeein
 nunuhe caje coaaneein niha
 cana rai chauratanene coina
 aitiin dede coaunaailu.
¹¹ Satiin iicha coaunanojoite sareein.
 Jana iite laen chabana nitajenereeni.

¹² Inae ecu tihane banate,
 siriteein saa cajionene jaohin,
 enachasine que coreein jianaa rijijieein,
 janonaa coreriquiin.

Nete laen,
 ii chabana satonoelanaala
 ichaoriquiin,”
 naelu rai Calaohi rai Cana Coaunera.

¹³ Nii jaun coatiha chuni, rai letono anjera rai:
 “Chajaaute

caraaotono nichajai que nelaauriaena,
 ii tijia asaae
 iniha nejeratenacaauru
 amuritiin tee te coaraaicha,”
 naailu Cana Coaunera. Chabana nii Calaohi que aitohane rijijieein
 letono anjeraauru que iriheii.

¹⁴ Nechu raujiaain ichoteratenojieein nerichaacheeinne rai, cha
 beraneeichate suujueneein Cana Coaunera tenojieein neeure rai an-
 jeraauru.

2

Cana ichoterateraneein nena que jaoleconaa nainihaacache.

¹ Nitohanihana jaun, nere beracuru que Cana Coauneraacha beratei
 aonaain tonoraain- esenetaain nihacachenete caohachae. Jana nii

cana rai niicha beratenojoin aonaain caohatiin coitucunaa saijieein tonoraenihacachenete, aihuruha coitucuelanaala nenacaaurune rijijieein nitajerichacheein. ² Coaracuche nachuhinti, nii rai letonocuru-anjeraauru que niicha teratei niha nii rai jauriaanejeein nena-rauhine saijieein tonoraelanaala naosatenacaauru cachaauru- esinae rauhijiriin baaso ichacuruhane coreniha caseteco coaracuruhalune. ³ Nitohanihane jaun, caseteco caje nichotena nainerihacacheein, nii jauriaanejeein nena amuritoheriin, cana ichoteraneein nena esenetaenihacachene. Esenetaain nihacachene cointe, jauriaanejeein raaje nihane cana rai been nelu Cana Curuaanaa Jesocurisito. Nii baihate cana rai beurelu aina amuhemujueein nota que coaraauru. ⁴ Nii ichoae tacaain techu, cana que coitucuerate Cana Coaunera itolere cojoelanaacojoaihuru ichaain. Chaaen techu Aca jerihane rijijieein, le cacha nichaachene rai niicha tei- Suujue aina cuaain cana que coitucuerate.

Cana nejera rijijieein niha Jesocurisitone

⁵ Coatiha rai letonocuru anjeraauru, nii cabaiha neenihu rai Cojoanona caa ereerecaachene jaan coaraneein neeuruhane coina aitoi Cana Coaunera. ⁶ Nitohanenihane quete:

“Chanein ne cacha.

Chatohanaineeina nenaane cacha.

Chanuna acaacha coacuhin,

jataaen queecha coaauqui.

⁷ Jauriaanejeeinte niqui

ii letonocuru- anjeraauru

cocoinaaine fautaain cocoinaailu.

Nete nii baiha laen,

jataain leeochoaauru amurijiriin cocoinaain,

que itolere Curuaanaa nihane comai lauriaain,

⁸ satiin nere tonoraain

neeuruhane coina ichaain,

tijia asaae que nejeratenacaauru

teeilu,”

naain ne laenanohineein Cana Coaunera Quiricha cuhane. Nitohanein satiin nere tonoraain nihacachane coina, cocoinaain rai tijia asaae que nejeratenacaauru tihane coina, aitohane saijieein jaiti nitohanein ichaa Cana Coaunerane coarahaacache. ⁹ Nete laen, inae anjeraauru fautaain nelatihei rijijieein turuhin nihalu carajaaajoaain Jesocurisitone coaracaache. Nitohanein turuhinte, rai chanein nenihacachene saijieein, jataain cana belaitohane jaun, cana coreniha ohane coina ichaelu Cana Coaunera. Nii cana coreniha cairichanojoneein ohalune corenihate, itolere curuaanaacuru Curuaanaa neein nihane cojunacanein necaohachaa Cana Coaunerane que comaitenojoneein ne.

¹⁰ Satiin itolere Cana Coaunera rainein ne, niicha coaunanojoneein niha itolere jaun. Nii jaunte niicha coaunanojoneein rai calaohi neein nihacachene jaun, rai Cojoanona caa baiha neeni que nihacachene jere Cana Coaunera. Nii jaunte cana coreniha necairichaa Jesocurisitone aina cuaain, nii aansijiiniji osa colane telu, satiin niicha coaunanojoinunru ichoteraneein nihane coina. ¹¹ Nitohanihane jaunte, ita Inaca que Inacaain nihacache, nii cana osa caje cana ichoteratera aina jiniiquin. Nii jaunte, rai nejera neein inae nihacachene

jaun coejelanaala: “Canejeraauru,” nae cana rai Cana Coaunera Calaoi.

¹² Niritorichaaaine quete:

“Canejeraauru raine

Iineein neeine beebejeein,

netaojiaain

Ii coroaeraauru cataaun

nenatereeeunni,”

naalune, laenananoheinein nelu Cana Coaunera Quiricha cuhane.

¹³ Chaen techu:

“Leinjiin Acaachane

niicha ichai ichaane coina

cohajereeeunni,”

naain.

“Cauna neeun,

canu rai Cana Coaunera

tenojoihunru- cacalabihuru

ainara,”

naain ne laenananoheinein.

¹⁴ Charijieein teeinti, ita araainein niha cachane, ita iniho que inihoquiin, ita coichana que coichanaain, naaonjoaen cacha, nii rijijieeinte cacha iniho que inihoquiin cacha coichana que coichanaain naaonjoaelu Jesocurisito, caa chauratane que ohin, nii cacha itajeraneein nena moconajaera amuritohane coina. ¹⁵ Nitohaneein moconajaera amuritiinte, ohin nitajeeururichaaaine que satiin casiiriin ichaonacaauru- cachaauru ichoteratelu. ¹⁶ Aihane jaun, coatiha anjeraauru coroatajanihane coina turuhin niheilul, Abaraaun nefoerateneein nenacaauru coroatajanihane coinatate turuhin nelu. ¹⁷ Nitohanihane coinatate, jerichanejeein cana nejeraneein, nihacachene rijijieein tenojieein nelu, Cana Coaunera notaracaae coujurihu cana rai saseredotecuru curuaanaacuru Curuaanaanein, cairichaaajoaain cana coaraain, cana coreniha cairichei coaraain ohane, satiin cachaauru osa que suujua acatena nainiha Cana Coaunerane coina. ¹⁸ Nitohaneein raajenihane necairichanaa coaraain, cojunojieein nihalune jaunte, rijijieein necairichanaa coaraain, cojunojieein niha cachane coaraane, coroatajanein naaonjoaen.

3

Moisesa amurijiriin cocoinanohi niha Jesusone

¹ Canejeraauru, aihane jaun Cana Coaunera ranojoneein, inae rai cachanein neeichene jaun, niicha icharatenohi icharaanu que niicha tei- Jesocurisitohacha que coaacuche. Nariha jataain coreniha chabana satonoelanaala esenetaacachene jaun. ² Jerihane rijijieein nere tonoraain niha Jesocurisitone jaunte, niicha icharatei icharaanu que cocoinaain nelu Cana Coaunera. Nii rijijieein techu, Cana Coaunera cachanein nenacaauru aina, niicha icharatenohi icharanein nelu Moisesa. ³ Charijieein teeinti, niicha jai loreri amurijiriin jataain nelateineein ne loreri ichara, nii rijijieeinte, jataain Moisesa amurijiriin nelateineein nelu Jesocurisito. ⁴ Itolere lorerite, niha icharane jaun neein naaonjoaen. Nete laen Cana Coaunera coaunaane jaun, neein naaonjoaen itolere. ⁵ Nii rijijieein techu, rai cachanein nenacaauru rai Cana Coauneraacha icharatei icharanein nihane jaun, raujiaain

nota que coaraain, que niicha beratei beraneein nelu Moisesa. ⁶ Nete laen rai Calaohi Jesocurisito, cana rai cachaneein- rai loreri rijijieein nihacachene amurijiriin, cocoaain cana inana neein telu. Nii jaunte, rai loreri rijijieein nerichaacheein, esinae rauhijiriin jerihane rijijieein neein, chabana cohajihacachene coiinteein jianelanaala canaacha cohajei cohajihacachene.

Acaauru que Cana Coauneraacha banihatihu turuurenerichaaain rai cachaauru tabaaurune

⁷ Nitohanihane jaun, rai Quiricha Inoaensi cuhane:

“Enene cojoanonaa

cuhane inara rai niicha jerei

biha Cana Coaunerane,

⁸ jiaonriha

inara suujua aohana jerelanaala,

aihuruhalu nere tonoraelanaala,

nechu acaauru casetecaa

Cana Coaunerane cojuhin coaraa

cache areroo ichatane janane

rijijieein nihache.

⁹ Ecute

jenachoonca jaanacaneein

mainajeriin acaauru notajaain,

acaauru coroatajanichaaunne saijieein,

acaauru casetacaanune coujuha

quere tonoraarenelu- inara foerateracuru.

¹⁰ Nii jaunna,

nii inara foerateracuru aina obajeein:

‘Nechu itolere bana

joaenreein rai suujua cuaauruhane jaunte,

acaauru que

canuhacha coitucueratenaa

jerei coitucunaa jerecurene.’

naain:

¹¹ Aihane jaun,

coatihua acaauru que banihateein

canuhacha rucujueihu

turuururinaain,”

naain biha Cana Coaunera Suujuene jaun ne laenanohineein.

¹² Aihane jaun canejeraaauru, le cache nequichene- inara netonai nabana cana rai Cana Coaunera beratei esenetaain neeichene jianequichene coataa, que nainaan necohalajiin ichaaoche. ¹³ Nitohaneein nena coacuelanaala, jianein lecacha nequichene jiniiquiin ita suujua lararajiaain neeuche: “Enene cojoanonaa,” naain aitha Cana Coaunera

Quiricha cuhanena jaan que turusihane ajiniha. Nabana inara tabaauru saruhin niha osane, rijitoejein chatohanai ichaquichene, inara netonai canaacha esenetai esenetaelanaala naitoonjoan tonoraeneeichene coataa. ¹⁴ Nitohanihane jaun, esinae rauhijiriin Jesocurisito aina nena jerichaachene, nii esenetaacachene bana canaacha cohajei que

turuhane reentiaain esenetaacachenete ne.

¹⁵ Nii coinate:

“Enene cojoanonaa cuhane

inara rai niicha jerei biha

Cana Coaunerane,
jiaonriha
inara suujua aohana jerelanaala,
aihuruhalu
nere tonoraelanaala
nenacaurulune rijijieein nihache.”
nae Nere Inoaesi.

¹⁶ “Charijihuru Cana Coaunera ere aonacuruhane saijieein nii baiha nere tonorana jerecurenelu,” naaichena. Acaaurute, satiin Egipto batane caje Moisesaacha rocoorinelu. ¹⁷ Nii jeelaihuru que techu, nitohaneein nere tonoracurenihane jaun, acaauru que nejerateein acaauru coroatajanihane jianiha jenachoonca jaanacaneein Cana Coaunerane jaun, ichataneu cache areroo satiin ohacoaurelu. ¹⁸ Chaen techu nii jelaihuru, rai nitohaneein nere tonoracurenihane jaun, esinae rauhijiriin acaauru que banihateein niicha rucujuihu enoorenerichaaaine que aitelu Cana Coaunera. ¹⁹ Nii jaunte, esenetacurenihane coreniha nii acaauru que banihateein niicha rucujuihu turuurenerichaaaine coitucuhacache raotojoein.

4

¹ Aihane jaun, jaiti cana rai niicha teeni, rai nebetacanaa cojoanonaa tihane rai niha Cana Coaunerane jaun, ecu turunaa nainichaachene caina, jataain necohalajiin ichaohacachenete caohachae. Nabana inara tabaauru, ecu turunaa nainecurenihane coataa.

² Nitohaneein cana netonai ecu turunaa nainichaachene cinate, nii Moisesa que beratihalu acaauru raine rijijieein, cana rai netonai beratelu.

Nete laen inacojoein acaauru rai beratelu, aonacuruhane saijieein, aihuruha nii niicha beratei esenetaain tonoraeraaurune rijijieein, acaauru netonai esenetaaurenihane jaun.

³ Nete laen cana, esenetaera neein nihacachene jaun, nii Cana Coaunera aitoonjoan- nebetacana jaaun enorichaaheein. Nitohaneein nere tonoraaaururichaaaine jaun, aitorichaaaine quete:

“Nii jaunna obajeein,
esinae rauhijiriin

nebetacaanune jaaun
turuurenerichaaaine que aitoon”

naain belu Cana Coaunera. Nete cana rai chauratane coaunaane nainaalune caje coaunein nelu, nii nebetacanajaa cojoanonaa naitoonjoa.

⁴ Nii jaunte rai Quiricha Inoaensi cuhane:

“Caainsi janone cuhane jetaote,
itolere coaunaane nainaan- bana
nebetacaelu Cana Coaunera,”
naain laenanohineein ne.

⁵ Nii baihate coaiten rai Quiricha cuhane, nii Isaraelitacuru que:
“Coatiha canu nebetacana jaaun turuururinaain,”
naalu Cana Coaunerane, ne laenanohineein.

⁶ Nete, nere tonoraain ichoteratenojoein neeururichaaaine aonacuruha ichoachaniha natiin, esenetacurenihane jaun, nii nebetacana jaan Cana Coaunera aitoonjoaun turuureniha Isaraelitacurune caina

aitohalune saijieein, jaiti neeure satononiha nii naitoonjoan esenetaeraa-
aauru, acaauru coreenraniha nii nebetacana jaaun turuheninuunru.

⁷ Nii jaunte, nii nacoauneein le janonaa que cojoinacate Cana
Coaunera:

“Enene cojoanonaa,”

naain. Nii Quiricha Inoaensi caje coitucuhichene rijijieeinte, que be-
ratiha Cana Coaunerane jaun:

“Enene cojoanonaa cuhane

niicha jerei beratiha

Cana Coaunerane,

jiaonriha tonoraeneeichene,”

naain belu Rabiri.

⁸ Nii aina cunacaaurulu- Israelitacuru turuaalu Josoeue jaan jelai
que, aitohalu Cana Coaunerane jana nihane, coatiha leeocho janonaa
berihe Cana Coaunera, rai nebetacana jaaun nihacachene que aitiin.

⁹ Nitohanihane jaunte, satiin Cana Coaunera cachaneein nenacaauru
rai, ne jelai teein acaauru que banijiaain nebetacaauruna jaanu.

¹⁰ Charijieein teeinti itolere coaunaane nainaan nebetacaelu Cana
Coaunera, nii rijijieein techu, rai namihaneeo caje nebetacaa aicheein,
nii Cana Coaunera nebetacanajau turuhin nei. ¹¹ Aihane jaun, nii
nere tonoraelanaala nenacaauru rijijieein nenea coataa, atiin caaintati
ichacaachene coina cana letoaane nihanatiin nere tonoraacachenete ne,
nii rai nebetacanajau turunaa nainichaachene coina.

¹² Nii cana rai Cana Coaunera beratenojoi Erenaate, cana ichao
coreein, cana rai leeocho ichaonaa teraneein, naajoainein nenea ne.
Acate aiha soondarooru rai sabere- jerane ajinaain nenaane amuri-
jiriin nihane jaun, cana suujua cuhane enohin cana suujuene maajein
coitucue. Nii jaunte cana suujua cuhane canaacha coacui, canaacha
ichana jerei, naaonjoainuri baasoneein, caohachaneein, naaonjoane
coitucue raotojoein. ¹³ Nitohanihane jaun, nihei chuni Cana Coaunera
coaunanojoneein nenea, que nasiha nainera. Acate inae ecu tihane
bana rai canaacha beenei coitucue.

Saseredotecuru curuaanaa Curuaanaa Jesoso

¹⁴ Cana Coaunera Calaohi Jesusote, acaihaniji cana rai saseredote-
curu curuaanaacuru Curuaanaa neein dedeeu cuelu. Aihane jaun,
leinjiin acaacha esenetaain cohajihacachene rijijieein, itolere bana jia-
nena coacuelanaala beebejein, acaacha cohajihacachenete caohachae.

¹⁵ Acate cana rai saseredotecuru curuaanaacuru Curuaanaa nihane
jaun, coujunojainichaachene enaacha osa que nesarua nainichaach-
ene coitucue; acaentonai aihacachene rijijieein coujunojoneein nere-
jetohalune jaun. Nete laen, nii saijieein chabana osa que ne-
saruenelu. ¹⁶ Aihane jaun, chaque tonajelanaala, atiin cana belaicha

Cana Coaunera rori- *trono* rohan netichaachenete ne; cairichaaajoain
cana coaraain, latichaachene nainein cana rai caohacha ichaain cana
coroatajana nainihane coina.

5

¹ Satiin saseredotecuru curuaanaacuru curuaanaate, cachaauru jana
janijiin, Cana Coauneraacha teinein ne, aca cachaauru osa coreniha,
Cana Coaunera rai itolere tein, inihocuru mocoeranu *sacrificios* que
nihane coina. ² Nii jaunte acaentonai joenreein cacha rijijieein

nihane jaun, cairichaaajoaain- cha coitucuelanaala nenacaauru, nita-
 jera! nenacaauru, naaonjoainuri coarae. ³ Nitohaneein joaaenreein
 cacha rijijieein nihane jaunte, rai nosa, cachaauru osa, naaonjoain
 coreniha, Cana Coaunera rai itolere lenonecuru *sacrificios* sohin mo-
 coe. ⁴ Nihei chuni raajenhane jerihane rijijieein, saseredote neein
 cocoainanohineein nei. Aaroon janijiin raain cocoainaalune rijijieein,
 raain cocoainaa Cana Coaunerane banaachate laen saseredote neein
 nena naine cacha. ⁵ Nii rijijieein chu coatiha raajenhane saseredote
 neein nihane coina, cocoainanohineein niheilu Jesoso, Cana Coaunera
 cocoainaan nelu. Acate rai:

“Iite canu calaohineein,
 enene canuhacha teineein
 neei,”

naelu. ⁶ Chaen techu, rai Quiricha Inoaensi cuhane:

“Iite chabana satonoelanaala
 saseredote neein neriquiin,
 aihalu Melquisedee ne rijijieein cha,”
 naain ne laenanohineein.

⁷ Jaiti cana rai chauratane que ichaohane bana, atinaaururichaaine
 caje ichoteratiha Cana Coaunerane coina, jataain chanaain, caje ba-
 jaa Jesocurisitone janate, jataain nere tonoraeranihane jaun, coroata-
 janelu nii cairichaaaururichaaaine abaantana nainihane coina rai In-
 aca Cana Coaunera. ⁸ Nitohaneeinte Cana Coaunera Calahinihane
 saijieein, necairichaaana coaraain nelu Jesocurisito, jeriha rai Inaca
 Cana Coaunerane rijijieein nena jerenacaun. ⁹ Nitohaneein jataain
 Inaca ere tonoraeranein nihane jaunte, Aca, satiin nere tonoraain
 neinichaachene ichoterateranein ne. ¹⁰ Nii jaunte Melquisedee riji-
 jieein nena saseredote neein cocoainaelu Cana Coaunera.

Jataainte elunae esenetaain nihancane jianichaane.

¹¹ Niha jataain arajiin inara rai irihanune jaanu niqui. Nete jataain
 caaintate inara rai bihanune, cha aonaquichene nihanatiin coitucusi-
 neeichene jaun. ¹² Inae niqui carajaa, inara cacha relaeranein nee-
 ichene jaanu rijijieein Jesocurisito coitucuhin neeichene. Nete enane-
 tojoein caaintajelanaala cana relaa Cana Coaunerane jaan que ni-
 hanatiin nacoauneein inara relaera jerequiche. Nii jaunte aiha lein-
 jiin canaanai ujuarine rijijieein neeichene jaun, iniho quinaa naineni-
 hane jaun, itariicha cohajiha canaanai ujuarine rijijieein jataain caain-
 taelanaala nena que inara relaera jerequiche. ¹³ Nii itari coha
 canaanai ujuarine rijijieein, caaintajelanaala relaera jereraaurute, lein-
 jiin canaanai rijijieein neein niicha ichai coitucuelanaala ichoae. ¹⁴ Nete
 laen nii iniho que cuaain inara relaunune jaan Cana Coaunera Ere neein
 nena ne. Acate, inae acaauruhacha coacui coitucuhin, “Naaonjoainte
 baaso ne,” jana, “Naaonjoainte caohacha ne,” naain coitucuhin ne-
 nacaauru rai benojoi ne.

6

¹ Aihane jaun, inae caohatiin jauriaanejeein Jesocurisito que nerela-
 caachelune jaun, inae leeoachaneein coacuelanaala, ainaacha iicha cana
 sujuane reentiaain sacuhachenete ne.

Inae nainihe! nacoauneein jauriaanejeein esenetaacachene
 nunuhetihacachelune rijijieein neein, baaso ichaquichene coreniha

cana nitaje rai nihacachelune rijijieein nenea nainihaacache. 2-3 Raujiaain Cana Coaunera esenetaain, cachaauru baotisaain, biji que Jesocurisito esenetaeraauru dadaain acaauru rai Cana Coaunera bajaain, o caje ichanaain neeurichaaain onacaauruni, nerichaaain chabana satonoelanaala casetecone, naonjoainuri coitucuhacache caohatiine jaun, jianeein nenea coacuelanaala que leeochoauru relaacachenete ne. Jeriha Cana Coauneranete nitohaneein icharichaacheein.

⁴ Nitohanihane jaun, inae le sajeein itolere coaraain coitucuhin, Cana Coaunera Suujue siriin, ⁵ jataain caohatoha cana rai Cana Coaunera beratenojoin coitucuhin, itolere que jataain nelateineein nerichaaain caa baiha neeni janonaa quene coitucuhin, ⁶ naonjoaain neeichene saijieein jianequichene, inae nacoaauneein jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaonaa naineriheicheein, coroso que Jesocurisito tein, nocoeje chanuuruhalune tocohaneein rai nocoeje chanuha airiquicheeine jaun. ⁷ Nete laen atane caohacha que temule jaera rai, atane setejiaa elone caohatiin omaruhin inacaain nihane rijijieein, jeriha Cana Coaunerane rijijieein neeichene, inara rai caohacha ichaain inara coroatajanereein Cana Coaunera. ⁸ Jana nii temule jaera rai oja aina omane neeojoaain niha nii temulene rijijieein neeichenete, laen inara cojiotaain inara mocoeratereein Cana Coaunera.

Canaacha cohajete leinjiin acaacha cohajihacachene icharaneein ne.

⁹ Nete, inara rai caritiin aitocooaunne rijijieein, inara inae jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohin iiquichene coina, nichoterichaacheeine esenetaaichene caje cuaain leeochaneein coacuelanaala neeichera canejeraauru. ¹⁰ Nii jaunte, chabana baaso ichaenihane jaun, nii enanetojoein ichaquichene rijijieein, leeochoauru cana nejeraauru-canaacha esenetai esenetaeraauru belaiquichene coarateein, coroata-janequichelune baitenereein Cana Coaunera. ¹¹ Nete laen, jataain ainaacha iiquichene reeintiaain, acaacha cohajeein, esinae rauhijiriin corajeein ichaquichene coarateein, inaraacha ichai ichaquichene caohachae. ¹² Coatiha chaque nelatihei chachaaain neeichene coiinteein ichaquichene. Charijieein teinti itolere bana janelanaala esenetaain neeuruhane jaun acaauru rai tihane coina Cana Coaunera aitoonjoa raeraneein neeure esenetaeraauru, nii rijijieein neeuche inara netonai.

¹³ Abaraaun rai niicha teeni tihane coina aitohalune banate, leinjiin Acaacha itolere amurijiriin nihane jaun, inae nenihani amurijiriin neine jaun, aca Cana Coaunera neein coarajeein icharichaaine coina: ¹⁴ “Canune ii coroatajaneein, arajiin janiinacajelanaala nefaauruha iicha foerateeurine coina ichareeunicha,” naain Abaraaun rai biha Cana Coaunerane jaun, ¹⁵ luhecaelanaala carajaain cojoaain, nii rai tihane coina Cana Coaunera aitoonjoa raelu Abaraaun. ¹⁶ Nete laen cachaauru cha chana jerecuruhane, “Cana Coaunera coarajihane jana icharihanine que,” aitiin ichae. Nii jaunte, cha chana jereein nihane esinae rauhijiriin icharihanine esenetaera coina, “Cana Coaunera notaracae icharihanine coina,” aitohane, inae nene nenacaaen rohecaera. ¹⁷ Nii rijijieein techu, nii niicha teeni raeraneein neenihuri rai, aansijiinniji nii aitohane corelanaala, esinae rauhijiriin icharichaaine coitucuuruhane coina, aca Cana Coauneranein coarajeein icharihanine que aitelu Cana Coaunera. ¹⁸ Cana corिताelanaala niicha teeni naitoonjoan, aca- Cana

Coauneraneein coarajeein icharihanine coina, Cana Coaunera aitoonjoante raacache, Aca itolere baaso caje cana beraichaneein nihane coina, naitoonjoacha cohajein nihacachene jaun. ¹⁹ Nii cana rai niicha teeni- canaacha cohajeite, nitajihane coataa cana suujue nunaeraneein ne. Charijieein teeinti, cujuana nichajai que auriteein bote nunae rai nunaera- ancla, nalaa fichafichaanaane coataa nii rijijieein. Nii canaacha cohajeite chabana turunaa nainenihacache Teenforo cuhanai bujuaneein nena ne jaun- cana turuhaeranu que nenaaneein ne. ²⁰ Nitohaneein ecu cana turuaeranu quete cana rai chabana satonoelanaala nena saseredoteneein nelu Jesoso, aihalu Melquisedee ne rijijieein.

7

Saseredote inoansi- Melquisedee rijijieinte nelu Jesoso.

¹ Nii Melquisedee jetaote- Cana Coaunera rai saseredote neein, Saleen batane curuaanaa neein nelu. Nii Melquisedee jetao techu, leeochoaauru curuaanaacuru reychuru cachaauru amuritiin sohin jitariin acaauruhacha sirii ruluha acaauru cajene baiha caaujiha Abaraaunne jana, que tacaain cuhin, coroatajaniha Cana Coaunerane aina leeochoaauru amuritohane que aitiin cojiotaain coroajelu. ² Nitohaneein coroaacane jaun jetaote, nii leeochoaauru amuritiin sohin acaauru caje niicha ruluhi lechooncanu telu rai Abaraaun. “Melquisedee” naane jetaote: “Caohacha ichara curuaanaa” naane aite. Jerichanejeein jetao techu: “Saleen” naane: “Raotojoein nena” naa aite. Nii jaun jetaote, nii Saleen batane curuaanaa nihane jaun: “Raotojoein nihacachene tera curuaanaa” naaure Melquisedee que. ³ Nihei coitucueraai rai inaca, rai neba, foerateracuru, naaonjoainuri. Niheichu coitucueraai nejanoa, ohin, naaonjoane. Nii jaunte, acaihaniji chabana satonoelanaala nena Cana Coaunera rai saseredoteneein ne, aihalu Cana Coaunera Calaochine rijijieein.

⁴ Coaracuche nachuhinti jataain nelateineein niha nii Melquisedee ne jaun, nii leeochoaauru curuaanaacuru cachaauru sohin, niicha rului lechooncanu tihalu rai, cana foeratera inoansi Abaraaunne. ⁵ Moisesa tenojoi rauhite niqui, Lebi nefoerateneein nenacaauruhachasaseredote neein leinjiin acaauruhacha, satiin cachaauruhacha sirii lechooncanu raauruhane coina aitelu, satiin cachaauru, acaauru araaneein- acaauru rijijieein Abaraaun nefoerate neeuruha acaauru netonoaine saijieein. ⁶ Nii Melquisedee coatiha laen niqui, Lebi inamoco nihei. Nete nii saijieein, nii Cana Coaunera aitoonjoa raeranein niha Abaraaun natiin, caje nii niicha rului lechooncanu bajaain Abaraaun cojiotaain coroaje. ⁷ Nii coitucuhacachene rijijieinte, nii cojiotaain niicha coroajei cacha amurijiriin nelateineein ne, nii cojiotaera. ⁸ Satiin caa chauratane que cachaauru caje acaauruhacha sirii lechooncan raaurerate ooruhane rai neein aihure. Nete laen nii Cana Coaunera Quiricha cuhane, Melquisedee que naitoonjoa enanetojoein jaiti ichaonaa que aitona rijitoein aite. ⁹ Nii rai niicha rului tiha Abaraaunne cajete, nii Lebi inamoconein nenacaauru- saseredotecuru, enene cachaauru caje acaauruhacha sirii lechooncanu bajaain raeranein neenihuru netonai, Melquisedee rai niicha sirii teeuruhane coitucuhacache. ¹⁰ Nii que

taca cuha Melquisedeene jana, rai jaberoco cuhane jaiti najanoaelanaala neeuruha niicha foerateenihurune jana, rai niicha rului tihalu Abaraaunne jaunte, jaiti nejanoaelanaala netiin acaauru netonai acaauruhacha sirii lechooncanu tein neurelu.

¹¹ Nii coitucuhichene rijijieeinte, Aaron foeratenojooinein nena- Lebi inamocooru- saseredote neein nenacaauru aina cuaain, Isaraelitacuru rai rauhi tein nelu Cana Coaunera niqui. Nete nii rauhi tonoraeraauru, esinae rauhijiriin jeriha Cana Coaunerane rijijieein neurenelu. Nii jaunte nacoaauneein saseredote letoaelu Cana Coaunera. Nete laen, nii niicha letoai Aaron nefoerate caje nenaanelanaala nihalu Melquisedeene rijijieein nenaane. ¹² Nii jaunte, nitohaneein necoriha saseredotene jaun, Cana Coaunera rai rauhi netonai necore. ¹³ Nii ena nena cana rai saseredote- cana Curuaanaate, leeochoa Isaraelitacuru lauri caje nena nihane que aitiin laenanohineein ne Cana Coaunera Quiricha cuhane. ¹⁴ Nii jaunte, nii coitucuhacachene rijijieein, Jodaa lauri caje nenaanein nelu cana Curuaanaa. Jana Moisesa coatiha nii Jodaa lauri caje nerichaa in saseredotene coina coacuhin iriheilu, neeururichaa in saseredotecurune bihane bana.

¹⁵ Nii jaunte, jataain caohati saseredote Melquisedee rijijieein niha, nii ena nena cana Curuaanaa- saseredotene coitucuhacache. ¹⁶ Aihane jaun, coatiha aihuruha leeochoaurune rijijieein, “Acate rai laurineein ne,” naain rauhi cuhane laenanohineein nihei. Acate chabana nitajenaachara ichaonaa caje unaanein ne. ¹⁷ Nii jaunte, nii rai:

“Iite Melquisedee rijijieein

chabana satonoelanaala

saseredote neein neriquiincha,”

naa Cana Coaunerane, ne laenanohineein Quiricha Inoaensi cuhane.

¹⁸⁻¹⁹ Nitohaneeinte nii jauriaanejeein nena rauhi, Moisesa rai rauhi, naaonjoain aina chaque nelatenihane jaun, jeriha Cana Coaunerane rijijieein cachaauru ichao rucuhena nainenihane jaun, itajeein nacoauneein jataain amurijiriin nelateineein nena te Cana Coaunera. Acate laen Cana Coaunera rene cana turuaeranein ne.

²⁰ Chaen techu, aca Cana Coaunera neein coarajeein chabana satonoelanaala nihane coina, cocoinarihanine esenetaacachene coina raajenihane aitelu. Jana leeochoauru saseredotecuru, coatiha chabana satonoelanaala neeuruhane coina, aca Cana Coaunera neein coarajeein cocoinaane coina aito hi Cana Coaunera. ²¹ Nete laen cana Curuaanaa, chabana satonoelanaala nihane coina, aca raajenihane coarajeein cocoinaane que:

“Canune

Cana Coaunera neein

caraajenihane coarajeein

icharihanuhine coina aitoon.

Nii jaun

nii caitoonjoan corerihaaunni.

Iite chabana satonoelanaala

saseredote neein neriquiin,”

naain ne laenanohineein rai Quiricha Inoaensi cuhane.

²² Nitohaneeinte nii jauriaanejeein nena amuritoheriin nena, cana rai Cana Coauneraacha teeni terateranein nenaane Jesoso.

²³ Leeochoauru jauriaanejeein saseredote neein nenacaaurute, cana

rijijieein cachaneein neeuruhane jaun, arajiin neeurelu, ohin nii baiha ichanana nainecurenihane jaun. ²⁴ Nete laen Jesoso ohin nitajenaa nainenihane jaun, leinjiin acaacha chabana satonoelanaala cana rai saseredotenein ne.

²⁵ Nii jaunte, aina cuaain Cana Coaunera coacuhin ichaonacaauru ichoteratereein chabana satonoelanaala nihane rijijieein, acaauru netonai chabana satonoelanaala Cana Coaunera aina neeuruhane coina. Nitohanihane jaunte, chabana ohenihane jaun, itolere bana satiin esenetaeraauru coreniha bajaee bajaereein Cana Coaunera caje.

²⁶ Nitohaneinte esinae rauhijiriin canaacha latei saseredotecuru curuaanaacuru Curuaanaa neein letono neein ne Jesoso. Acate Saantoneein baaso colane- niheichu osaquelanaala- osaaonacaauru caje, jelai dedeeu tenojoinnein ne. ²⁷ Coatihaleeochoaauru saseredotecuru rijijieein, jauriaanejeein rai nosa coreniha, nii baiha cachaauru osa coreniha, naaonjoaain iniho mocohin Cana Coaunera rai tihane coina nena nihei. Nitohanelanaalate, le sajeein chabana coaiten ohenihane coina, raajenihane cana coreniha rai jaberoco telu sohin atinaauruhane coina. ²⁸ Jana nii Moisesa rai rauhi que cocoainanohineein nenacaauru saseredotecurute- nechu joaereein cachaneein osaaonaneein neeurelu. Nete laen, nii Moisesa rai rauhi que cocoainanohichuru baiha, ena nena saseredote cocoainaane coina, aca Cana Coaunera neein coarajeein icharihanane que aitothalune jaan, rai Calahineein osaquelanaalachabana satonoelanaala saseredote neein nihane coina cocoainaelu Cana Coaunera.

8

Ena nena- cana rai, Cana Coauneraacha teeni terateraneein niha Jesoso ne.

¹ Nii cana rai saseredote curuaanaacuru Curuaanaa- caa inara rai ereereecaunne jaante- jataain itolere amurijiriin nelateineein Cana Coaunera rijijieein nihane jaun, Cana Coaunera nelaurihanaja raotono nichajai que nelauriaelu Cana Coaunera rohan. ² Acate cana rai esinae rauhijiriin saseredote esine neein Cana Coaunera ichanohineein nena- *santuario* cuhane neein, Cana Coaunera rene cacha turuaeranein ne. Coatihaleeochoaauru saseredotecurune rijijieein, raajenihane cacha ichanohineein nena- *santuario* cuhane nihei. ³ Satiin saseredotecuru Cana Coaunera rai chaelai teraneein, inihocuru mocohin teranihane coina cocoainanohi nihane jaunte, Jesocurisito netonai nii rijijieein cana osa coreniha raajenihane netelu atinaauruhane coina. ⁴ Coatihaleeochoaauru caje nena nihane, saseredote nena nainerihei. Inae caa chauratane que arajiin neeuruha saseredotecuru, Moisesa rai rauhi cuhane aitothane rijijieein niqui, Cana Coaunera rai nii Teenforo asaa lenonecuru sohin mocooruhane coina. ⁵ Nii saseredotecurute, nechu dedeeu ichacuruhane cojunacanein nitohanei icharanein neeurelu. Canate esinae rauhijiriin, nechu dedeeu nenacaauru rijijieei icharanein ichacuruhane coitucuhacache, *santuario* ichaa Moisesane coina rai: “Aonaun. Nii ichei ichatane ucuunno coaratihanulune rijijieein ichaaura,” naalu rai Cana Coaunerane caje. ⁶ Nete cana rai saseredote laen, jataain nii leeochoaauru amurijiriin, jataain cana rai caohacha ichaain, cana rai tihane coina aitothalu Cana Coaunerane rijijieein, Cana Coaunera rene cana turuaeranein ne.

⁷ Bana caohachaain cachaauru ichao rucuhena nainiha, nii jauriaanejeen nena Cana Coauneraacha teine, coatiha neriheilu Jesocurisito caa ena niicha tei ichaane coina.

⁸ Nete nii jauriaanejeen niicha tei rijijieen neurenihha cachaaaurune jaun:

“Inae cojoanonaa que turuhane banane, Israeli, Jodaa, naaonjoainuri aina, enachasine canuhacha ichaneni ichareeunnicha.

⁹ Nii ena acaauru aina canuhacha ichanenu, coatiha Egipto batane caje acaauru foerateracuru rocohanulune coina, canuhacha ichailu rijiirinaai.

Nene, nii acaauru aina canuhacha ichanenu tonraelanaala ichaoruhane jaun, acaauru que jaolecoonlu.

¹⁰ Nii caa baiha Israeli aina canuhacha ichanenute, acaauru suujua cuhane laenanohineen niha Canu rai rauhine, suujua caje coauneen coitucuuruhane coina canuhacha ichanenu ne, Canu, acaauru Coauneraneen nihanune coitucuhin, canu cachaneen neeuruhane coina.

¹¹ Nii bana, inae le cachaauru, leochaauru, acaauru laurichuru, acaauru araaichuru, naaonjoainuri, inae Canu que ita relauruhane latelanaalate, Canu, acaauru Coaunera nichaanne coitucuurureen satiin ichauhenaauru, canaanaihunru, naaonjoainuri.

¹² Nii banane baaso ichacuruhane que casuujua acateen, acaauru osa que canu suujua acatereeeni,” naelu Cana Coaunera.

¹³ Nii cana rai nacoauneen enachasine niicha ichanenu biha Cana Coauneranete, inae chaque nelatelanaala nitaje rai niha nii jaurihaanejeen niicha ichanenune coitucueratiha aite.

9

Santuario chauratane que nenaalu aina dedeeu nenea santuario.

¹ Nii jauriaanejeein Cana Coauneraacha teite, caa chauratane que rene nichuuntaauruhane jaanu que *santuario* neein telu Cana Coaunera. ² Nitohaneeinte, nii jauriaanejeein *santuario* neleru asaae jetao nelu leinjiin usi nujua, leinjiin mesa Cana Coaunera que banijiaain nenea faan siriin, naaonjoaain. ³ Jana, que jauriin nenea bujua cuhane jetaote, jelai teein Cana Coaunera turunajanein curuajaelu. ⁴ Nii cuhane jetaote, nelu oro caje ichanohineein nenea rori, jujui-ncienso mocooruhane jaanu que, chaen camela itolereneein oro que carihanojoneein nenea. Nii camela cuhane jetaote nelu, oro caje ichanohineein nenea-leinjiin baichaje, cuhane manaa neein curuajaain nenea quinacai- manaa siriin. Chaen jetao techu, nii camela cuhane nelu Aaroon bastoon omaronalu, Cana Coaunera rai rauhi- ajeri caje nenea tabara que teein laenanohineein nenea, naaonjoainuri. ⁵ Nii camela ichoae jetaote nelu- coroatajai cacha rijiinanai itaroojianaain. Acaauru jetaote, ecu niha Cana Coaunerane beraneein jetao, nii nitaro que nii camela fuera asaaranein ne. Nete ena nelatene jitariin nii coitucueratein niique irihacane. ⁶ Inae nitohanein satiin ichanohineein nihane jana jetaote, itolere bana nii nunuhenein nenea- Cana Coaunera rene nichuuntaauruna jaaun turuure saseredotecuru, ecu Cana Coaunera rene nichuuntaain ereereecuruhane coina. ⁷ Nejetaote nii que jauriin nenea- jelai teein Cana Coaunera turunaja neein nenaau jetao, saseredote curuaanaacuruhacha ecu turue le sajeein le jaanacauru nainein. Ecu enohane nainein jetaote, lenonecuru coichana amaaure, jauriaanejeein rai nosa coreniha teein, nii baiha coitucuelanaala neosateeuruha cachaaaurune coreniha tihane coina. ⁸ Niite cana que coitucuerate Cana Coaunera Suujue, nii nunuhenein nenea- Cana Coaunera rene nichuuntanaanaja neein nihane jaun, jaiti neniha nii jelai teein Cana Coaunera turunajaaun cana turuaerane jaaun, ecu turunaa nainenihacachene que. ⁹ Satiin niite, nechu cau jaiti ichaohacachene tonohanau cana que coitucuerateranu que nelu. Nii itolere inihocuru mocohin Cana Coaunera belaihuruhane jaan, coatiha nitohanei ichaain coroaeraauru cachaauru suujua couluoona nainiheilu. ¹⁰ Acate raujiaain lenonecuru, conacaihuru, naaonjoainuri couluoranein, cachaauru netonai chatoanai ichacuruhane, rai jaberoco caje niicha ichai jaaoruhane coarateeuruhane jaanu que nelatelu, cana suujue coriha Cana Coaunerane que turuhane reentiaajeein.

¹¹ Nete laen inae turuhelu Jesocurisito. Acate enene inae cana rai saseredotecuru curuaanaa Curuaanaa esinenein- chabana satohe- lanaala nereein. Nii saseredote neein niicha ichai ichaane jaan- *santuariote*, esinae rauhijiriin nesinenein nenea ne. Coatiha raajenhane cacha chanohineein nenea nihei, niheichu cau chauratane que nihei. ¹² Nitohaneeinte *santuario* cuhane enohelu Jesocurisito, coatiha ahuruha caa chauratane que nenacauru saseredotecurune rijjijeein, Cana Coaunera rai, cabara curuanaa, toro narejeen, naaonjoainuri coichana tihane coina nihei. Acate raajenhane rai coichana tihane coina, le sajeein enohelu chabana coaitenhane coina. Nitohaneeinte cana rai ichaonaa chabana satohe- lanaala nenea teranein nihane jaanu raelu. ¹³ Esinaete niqui, nii toro narejeen coichana, cabara

curuaanaa coichana, baca narejeen moco bajane, naaonjoaainunri que, chaaelai Cana Coaunera que banijiaelanaala nenea cabuuruhanee couluoorejetelu, Cana Coaunera que banijiaaaineein nihane coina. Nete laen cacha suujue couluoona nainenelu nii ichanacuru. ¹⁴ Nete laen jataain nii amuritoheriin nelateineein ne Jesocurisito coichana, aca Cana Coaunera Suujue, chabana nitajenaacharanejeein nenea aina cuaaain, raajenhane Cana Coaunera rai cana coreniha ohane coina netihalune jaun. Nitohaneente cana suujua letononeein, canaacha ichai coreniha, cana nitaje rai nenea caje, cana suujua coreein nelu nii rai coichana- osa colane nenea- Cana Coaunera jerei ichaain nihacachene coina.

¹⁵ Nii cointate ohelu Jesocurisito, ena nenea Cana Coauneraacha ichaneni aina cuaaain, ichoaichaniha neein onacaaurulu, ena neinichaachene, naaonjoainichaachene Cana Coaunera aina cana tihane, nii inoaenlu jauriaanejeein niicha ichai, raujiaain cachaauru osa bujuateraneein nihane caje, acaauru osa que suujua acatena nainiha Cana Coaunerane, satiin niicha ranojoneein nenacaauru netonai nii naitoonjoa niicha teeni chabana satonohelanaala nenea ichaonaa raeraneein neeuruhane coina. ¹⁶ Oha cachane baiha, rai rucuhelu niicha cocoirichai raauruhane cointate, jauriaanejeein oha nii cachane coitucuuruhane rai ne. ¹⁷ Nii jaun, jaiti oheniha nii rucuhelu erora cachane, coatiha nii niicha cocoirichai rucuhelu ranaa nainihei cacha. Inae ohane baihate laen naine nii rucuhelu raa nii banihatihane jaan ne. ¹⁸ Nitohanihane jaunte, nii jauriaanejeein nenea Cana Coaunera ichai tonoracuruhane coina, carenero sohin rai coichana chororejetucurelu. ¹⁹ Jerichanejeein jetao techu, aina nenacaauru cachaauru rai jetao, nii Cana Coaunera aitoonjoa rauhi bihane baiha jetao, carenero ujui caje, lana caje ichanohi cajione lanajai aina, leinjiin enuha- isopo uune raain jetao, toro narejeencuru, cabara curuaanaa, naaonjoainuri coichana acau que jasiitnohineein nenea que setejiaain jetao, Cana Coaunera tenojoi rauhi laenanohineein nenea ichoae riajaain cachaauru ichoae netonai riajae Moisesa. ²⁰ Nitohaneein acaauru ichoae riajaain jetaote: “Caate nelaterichaain nii cana rai tonoraacachene coina Cana Coaunera tenojone coitucuhichene coina, coitucuerateraneein nenea Cana Coaunera icharatenohi ichananera,” nae jetao Moisesa. ²¹ Chaen jetao techu, loanari *santuario* aina, nasaae enohane saseredote rai nelatenei corujueleeruru, naaonjoainuri ichoae riajae Moisesa. ²² Nitohaneente, satiin itolere coichana que rujuaain, jelai teeni culuoonojoneein nihane coina aitelu nii rauhi. Nii jaun, neniha coichana joaera cana corenihane, nerihei cana osa que suujua acatiha Cana Coaunerane jaanu. ²³ Nitohaneente carenerocuru sohin rai coichana que, nii dedeeu nenacaauru cojunaca neein nenea couluoocurelu. Nete laen, jataain nii amuritoheriin couluoora latelu nii dedeeu esineneein nenea.

Cana osa caje cana rocoeranu quete ohelu Jesocurisito.

²⁴ Coatiha nii Cana Coaunera nenaja esine cojunacatiha cachaauruhacha ichai asaae enohilu Jesocurisito. Acate rauhijiriin Cana Coaunera nenaja dedeeu cuhin, Cana Coaunera rai, enene cana coreniha iriha ne. ²⁵ Coatiha aihuruha saseredotecuru curuaanaacuru, le jaanaca nainein nejelau coichana teeuruhane coina araai saain nii *santuario* enohine rijijieein, araai saain ohilu Jesocurisito. ²⁶ Nitohanihane chujianra, necoaanaa cana rai chauratanene caje coauneein, ore araai

saain Jesocurisitona. Nete aca satononiha ecocohin- le sajeeincha raa-jenihane neteein ohelu- chabana satonoelanaala cana osa caje cana rocoeranu que. ²⁷ Charijieein teeinti le sajeein ooruhane caseteco coaracure cachaauru, ²⁸ nii rijijieeinte le sajeein atinaain, arajii c- chanichaane, osa aina nenea caje cana rocoeranu que tenojoineein nelu Jesocurisito. Inae nacoauneein tururichaaain niqii. Nete os- aaonacaacuru ichoteratihane coina ainereein, esenetaain acaacha co- hajein nenacaauru ichoteratihane coinate aicheein.

10

¹ Nii Moisesa rai rauhi, nechu raujiaain nii turuha uhenenilu riji- jieein nihalu nesinenelanaalane jaunte, acaauru osa caje- nii le jaanaca nainein- araai saain jeelai lenonecuru mocohin Cana Coaunera rai teurera couluoona nainenelu. ² Bana nii acaauru osa caje acaauru couluooca nii Moisesa rai rauhine jana nihanete, inae osa caje coulu- oonohineein neeuruhane coitucuhin, inihocuru mocohin teuruha Cana Coaunera raine jianecurure. ³⁻⁴ Nete nii toro narejeencuru, cabara curuaanaa, naaonjoainuri coichana, acaauru osa caje, acaauru couluoona nainenihane jaun, osaaonaneein neeuruhane coaauca, nii le jaanacaauru nainein, nii inihocuru mocohi teure Cana Coaunera rai.

⁵ Nitohanihane jaunte, inae chauratane que uhane rai:

“Ii rai lenonecuru teein,
que ii belaihuruhane
jereneeine jaunte,
ii rai canu jaberoco tihanune coina
caletoaacha.

⁶ Niheichu
acaauru osa caje
couluoonaquine coina,
ii rai iniho mocohin teein,
chaaelai que
ii belaihuruhane coina jeriheei.

⁷ Aihane jaun, nocoaaun,
nii Quiricha cuhane
laenanohineein nihane rijijieein,
iicha jerei icharaneein
nihanune coinara
Cana Coaunera.”

naelu Jesocurisito Cana Coaunera rai. ⁸ Niritiin nii acaauru osa caje couluoonajaane coina, rai lenonecuru sohin teein, chaaelai que be- laihuruhane coina aitiin, rai lenonecuru mocooruhane coina aitiin, naaonjoaan, rai naitoonjoan rauhi rijijieeine saijieein, rautaeniha Cana Coaunerane que rai aithane baihate: ⁹ “Nocoo inae cuhanu iicha jerei ichacaaunne coina” naain aite Cana Coaunera rai. Nitohaneinte nii lenonecuruhacha sohin teeuruhane coina nenea rauhi itajeein, raajeni- hane rai jaberoco tee, ena nenea cana rai Cana Coauneraacha teineein nihane coina. ¹⁰ Nitohanein jeriha Cana Coaunerane rijijieein, le sajeein chabana coaitenihane coina, cana coreniha ohane coina, raa- jenihane rai jaberoco tihalu Jesocurisitone corenihate, cana osa caje cana couluocoelu Cana Coaunera.

¹¹ Chabana osa caje cacha couluoona nainenihane lenonecuru sohin teeuruhane saijieeinte, satiin saseredote Jorionein nenacaauru, araai

saain itolere bana lenonecuru sohin teurelu. ¹² Nete laen Jesocurisito, le sajeen, chabana coaiteen ichaenihane caina, osa coreniha rai jaberoco tihane baiha, Cana Coaunera rohan nelauriaelu. ¹³ Ecute ena neein, que nejeratenacaauru amuritoeratiha Cana Coaunerane cojoae, ¹⁴ rai jaberoco teein coreniha Cana Coaunera cachaneein neuruha cachaaurune caina couluoocane jaun. ¹⁵⁻¹⁷ Jana Cana Coaunera Suujuete:

“Inae chabananiiji

acaauru rai canuhacha ichanenite;

acaauru suujua cuhane laenanohineein niha

Canu rai rauhine,

suujua caje coaaneein coitucuuruhane jaan nereein.

Nii jaun inae nenacaeneein

acaauru osa aina baaso ichacuruhane coaaurihaaunni,”

naain aitohalu Cana Coaunerane coitucuerate cana que.

¹⁸ Aihane jaun, inae nitohaneein cana osa que suujua acatiha Cana Coaunerane jaun, inae nainihe i nenacaaen osa coreniha iniho mocohin tenaa nainihe i cachea.

Cana Coaunera rohan nichuuntaacachenete ne.

¹⁹ Nitohanihane jaunte rai coichana jaohin ohalu Jesocurisitone coreniha, aina cuaain, inae enene nainichaache, chaque casilanaala tonajelanaala Cana Coaunera nenaja esine *santuuario* turuhacachenera canejeraauru. ²⁰ Nitohaneeinte Cana Coaunera rene turunaa nainenihacachene jaan bujuateraneein nenea itajeein, nii ena nenea ichaonaa que turunaa nainichaachene jaanu ajiinchateraneein, rai jaberoco telu Jesocurisito. ²¹ Nii jaunte Jesocurisito cana rai saseredote esine neein nihane jaun, aca Cana Coaunera nenaja acatiha cana turuaeraneein ne. ²² Aihane jaun cana suujua cuhane asinojoneein cha coacuelanaala, niheichu leocha coacuelanaala, canaacha cohajeicha que coacuhin, esinae rauhijiriin cana suujua cuhane coitucuhachene saijieein, chachaa inihacachene jianein, Jesocurisito aina cuaain couluoonejoneein Cana Coaunera rohan turuhacachenete ne. ²³ Nii jaun coujurihu Jesocurisito esenetaeraneein nihacachene jaun, itolere bana esenetaacachene rijijieein nihacachenete ne. Inae ecu tihane bana, cana rai niicha teenu naitoonjoalu terichaa in Cana Coaunerane jaun. ²⁴ Nitohanihane jaun ita rijijieein caohachaa in neein, itolere bana ita belaa in nihacachene caina, ita corotajanein nihacachenete caohachae. ²⁵ Aihane jaun nainihe i aihuruha leochaaurune rijijieein, ita aina netaoiaa in ereerecaachene coiintee in jianena nainihaacache. Coiintelanaalate naine, inae tururichaa in Cana Curuaanaa cojoanonaa que turuelalajihane que nainaa in, jiniiquin itaque corajerateein, ita rai coitucueratihacachene caohachae.

²⁶ Jana inae raotojoein Jesocurisito coitucuhin nihacachene saijieein, naosatenaa coacuhin nihacachene inae nerinaa in nacoaneein cana osa coreniha ohenu. ²⁷ Nechu usi tabai jana necairichanaa coaraa in nitajeeururichaa in Cana Coaunera coitucunaa jerelanaala que nejeratenaa rijijieein nenacaaurune que banijiaa in nenaachate cohajerichaacheein. ²⁸ Chunocoha, Moisesa rai rauhi tonoraelanaala nihane jana, neuruha nichatajaa in coaraa in beureranete, cairichaa ojaa in coaraelanaala, sohin jaaorurejetucurelu. ²⁹ Tana, nii amurijiriin casetecanohiniha cuururichaa in, chaque nelatihe i rijijieein Cana Coaunera Calao hi teein, cana coreniha ohin rai coichana jaohin naaonjoaan, cana

belaiha Cana Coaunera Suujuene saijieein, que jaolequiin nenacaaurune coitucuhichene. Nii rai coichana cana coreniha ohin niicha joailute niqúi, acaauru rai niicha teeni terichaaín Cana Coaunerane coitucuerateein, jelai teein Cana Coaunera cachaneein neeuruhane coina, acaauru couluooraneein nenaane. ³⁰ Chaen techu: “Canuna cachaauru rai caohacha icharaneein coretereeunni,” naain “Cana Coaunerate rai cachaauru rucuhereein,” naelu Cana Curuaanaa. ³¹ Nii jaunte, jataain coasihacaine Cana Coaunera nere tonoraain nenihacane.

³² Nete inara, jauriaanejeein Jesocurisito esenetaaichene nunuheneein, itolere que laraajiin necairichanaa abaantaaichelune coaauquichene caohachae. ³³ Inara tabaaurute, satiin notaracaae tein nocoeje chanuhin bisihururejetelu. Nii jana inara tabaaurute, inara aina jiniiquiin necairichaaurejetelu inara coinaderaa. ³⁴ Jerichanejeein techu, cairichaaajoaain caresero cuhane nenacaauru coaraain acaauru coinaderarejetocoichelu. Chaen techu inara rucuhele ruluuruha inara cajene nihanatiin, raotojoein rachoojoein nerejetocoichelu cochunaelanaala. Inae nii amurijiriin chabana nitajenaa nainelanaala dedeeu niha inaraacha raenine coitucuhichene jaun. ³⁵ Aihane jaun, jiaonriha nitohaneein rariquicheeine esenetaain ichaohichene jianiquichene. Acate inara rai jeelai amuritoheriin cainareein. ³⁶ Nii jaunte, jataain jeelai amuritoheriin necairichanaa abaantaaín nena nainequichene jaanu que, itolere que laraajiin neeichene jaanu latequiche. Cana Coaunera jerei ichajeein ichaohichene, tihane coina naitoonjoa raeraneein neeichene coina. ³⁷ Nitohanihane coinatae:

“Inae ena caeneenjejalanaalate tureerein nii turuha uheni.

Coatiha inae carajarihaain.

³⁸ Canu cachaneein, canuhacha esenetaain ichaonacaaurute, chabana nitajeurenereein. Nena laen canu cachaneein nihane jianeein, jauriaa ichaohalune rijijieein ichoai que nejeratereunni,”

naalu Cana Coaunerane, ne laenanohineein rai Quiricha inoaensi cuhane. ³⁹ Jana cana, coatiha nii rai cachaneein neeuruhane jianeein, jauriaa ichaoruhalune rijijieein ichaonacaauru caseteco coaracuruhane rai nenacaauru nihaacache. Canate esenetaain ichaoruhane jaun, ichoteratenojoinnein neeururichaaíne rai nenacaauru rijijinein nihacache.

11

Cana Coaunera esenetaain niha cachane

¹ Esinae rauhijiriin Cana Coaunera esenetaacanete, chabana canaacha coaraai terichaaín cana raine cohajeein ichaohaca. ² Cana foerateracurute raujiaain esenetaauruhane jaun, cacha caohacha rijijieein acaauru coarae Cana Coaunera.

³ Cana Coaunera esenetaacachene jaunte, nereecha que chauratane coaunalune coitucuhacache. Nii jaunte, chabana cachaaacha coaraai caje coaunanojonein nene, caa enene canaacha coarai.

⁴ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, nii rai nihana Caain amurijiriin, jataain caohacha nejesina mocohin que Cana Coaunera belaiha Abeline jaun, caohacha icharaneein raain nii rai niicha tei raelu Cana

Coaunera. Nii jaunte, inae ohalune saijieein enanetjoeein Abeli coaau-cache, Cana Coaunera esenetaeraneein nihane coitucueratiha cana quene jaun.

⁵ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, nabana ohane coataa jabe-roco neein Enoco raa Cana Coaunerane jaun, inae nii baiha coari-hurenelu. Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhanete, jaiti raeniha Cana Coaunerane ajiniha, jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohalu Enocone que aite. ⁶ Nete esenetaenihane Cana Coauneraacha jerei ichajeein ichaonaa nainene chuni cacha. Cana Coaunera aina nena jerichaanete, niha Cana Coaunerane esenetaain, aina nena jerenacaun, niicha jerei ichajeein ichaonacaauru cainaeraneein niha Cana Coaunerane esenetae esenetaera.

⁷ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, inae chabana acaauruhacha coaraai icharichaaaine bein suujuatiha Cana Coaunerane tonoraain, leinjiin bote tabai jaelu Nohe, cuhane rai comasai aina saain rai bereecuru aina nichotihane coina. Nitohaneein esenetaane jaun techu, nii esenetaelanaala chauratane que satiin nenacaauru cachaauru caseteco coaracuruhane jana, esenetaain nenacaauru ichoteratenojoi-neein neeruhane rijijieein ichoteratenojieein nelu Nohe.

⁸ Nii rijijieein techu, Abaraaun netonai Cana Coaunera esenetaane jaun, cotihacane tonoraain rai natane ratiriin, nii cunaja jelai coitucuelanaala cuhin, esenetaeraneein nihane cainaeraneein, rai Cana Coaunera teenu atane que ichaoha cuelu. ⁹ Nitohaneein Cana Coaunera esenetaane jaunte, nii rai Cana Coaunera teenu atane que leecha atane caje unaaneein ichoaclu Abaraaun. Ecu jetaote, neloheritelanaala rauji-aain loanariicha asaee ichoaclu, aihuruhalu nii rai, Cana Coauneraacha tei raeraneein neeninunru Isaca, Jacobo, naaonjoainurine rijijieein. ¹⁰ Cana Coauneraacha ichai- chabana nitajenaachara nese que ichaonaa jerihane jaunte, leecha neseu cuhin ichoaclanaala loanariicha asaee ichoaclu Abaraaun.

¹¹ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, inae camotojoe nihane jaun canaanai sirina naineniha Sarane jana, inae Abaraaun netonai biinaa nihane saijieein, rai naitoonjoan icharihani nohanelanaalane esenetaane jaun, laraarajiaa Cana Coaunerane aina nelararajiaain canaanai sirilu Abaraaun. ¹² Nitohaneeinte, inae jataain biinaa nihane saijieein, janiinacajelanaala cucuana cuhane nena carene catu aina arasijie jeoneein, cachaauru foerateraneein nelu Abaraaun.

¹³ Satiin nii cachaaurute ohelu, jaiti nii acaauru rai tihane coina Cana Coaunera aitoonjoa jitaain raelanaala. Nete jataain Cana Coaunera esenetaauruhane jaun, nota que coara rijijieein coitucuuruhane jaun, nechu leecha atane caje unaaneein, caa cana rai chauratane que ichaaoruhane coitucurelu.

¹⁴ Nitohaneein ichaaoruhalune coitucuhacachene cajete, jaiti caa chauratane que, nii acaauru rai Cana Coauneraacha teenu chabana satonoelanaala acaauru ichaonajaanu atane raurenihalune coitucuhacache. ¹⁵ Bana nii jeelai nataneecha que coaacuruhane jana nihanete, jelaiha caaururelu. ¹⁶ Nete nii acaauru rai Cana Coaunera teenu atane raauruhane coina, jelaiha caunaa nainecurenelu. Nii atane acaauruhacha raenute dedeeu nenaane. Nii jaunte, nitohaneein acaauru que leinjiin nese banihateein rucuhecane jaun, acaauru Coauneraneein nihane coejene Cana Coaunera.

¹⁷ Nitohaneein Cana Coaunera esenetaane jaun techu, esenetaane cojuha rai calaohi Isaca sohin mocohane coina, rai aitoa Cana Coaunerane jana, Isaca sohin mocoha nejerelu Abaraaun. ¹⁸ Nitohaneeinte: “I calaohi Isaca cajete nefoerateeurureein iicha foerateeuricha” naa rai Cana Coaunera natiin, acaihaniji rai calaohiniha Isaca ne saijieein rai sohin mocoha Abaraaun ne jere Cana Coaunera. ¹⁹ Ohane caje, cacha ichatena nainiha Cana Coaunerane esenetaane jaunte, nii rai calaohi atinaain tihane jere Abaraaun. Nii jaunte, Cana Coaunera rai tihane baiha, nacoauneein nii rai calaohi raelu. Nitohaneeinte jataain chaque nelateineein nelu nii Abaraaun.

²⁰ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, rai calaohichuru- Jacobo, Esao, naaonjoainuri corootajanerichaaain Cana Coaunerane coitucuhin cojiotaclu Isaca.

²¹ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, inae ohane rai netiin, rai calaohi Jose calaohichuru- le cachaauru cojiotaain corootajanerichaaain Cana Coaunerane que aitiin, rai nunera que netemeriaain, Cana Coaunera corojelu Jacobo.

²² Cana Coaunera esenetaane jaun techu, inae ohane rai netiin, Egipto caje mituururichaaain rai naraaichuru Isaraelitacurune que aitiin, rai jaberoco amaauruha acaauru jiniichaaine coina aitelu Jose.

²³ Cana Coaunera esenetaauruhane jaun techu, canaanaihuru soaajeratiha Egipto curuaanaa *reyne* jana, nejanoa Moisesane jana casilanaala, nichata ateein asinojoneein aina sirichurelu, jataain caohachajei canaanai nihane jaun, rai fojiaraauru.

²⁴⁻²⁵ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, *Rey* Faraaon cacunu, calaohi rijijieein nenea jerenihane jaun, inae ichauhenaneein rai naraaichuru- Cana Coaunera cacha neein nenacaauru aina jiniinquiin cairichanojoneein nelu Moisesa. Jaiti caa chauratane que osaonacaauru aina ichaohane bana. ²⁶ Nitohaneeinte, jataain Cana Coaunera esenetaane jaun, rai cainarichaaain Cana Coaunerane coitucuha nota que coara rijijieeine jaun, Egiptoo raotojoei ichaonaa que ichaonaa nainihalune que jaolequuin, jataain nii amuritoheriin nelateineein cacha ichoteratera- Mesihasi rijijieein cocoaianohineein necairichanaa jerihane jaun, naraaichuru rene cuclu Moisesa.

²⁷ Cana Coaunera esenetaane jaun techu, sohin jaohane coina arichatiha curuaanaa *reyne* jana, casilanaala Egipto batane caje amuhin, ecu aina neein coarajiha Cana Coaunerane jana ainaan rijijieein, Aca jerihane rijijieein nelu Moisesa. ²⁸ Nitohanein esenetaane jaun techu, besetanein neeni- Fasocoo janonaa nunuhe bitoaaain, satiin Isaraelitacuru nenaja bacuujuuaauru rujuaerate ichana que Moisesa. Nabana Isaraelitaneeuruhane calaohichuru ajichacuru atinaa Cana Coaunera letono anjerane coataa.

²⁹ Cana Coaunera esenetaauruhane jaun techu, atane jacoro que ainaa rijijieein, cucuana jera jaaorelu Isaraelitacuru. Jana Egipto cooaichacuru acaauru caaijie cuhalaain satiin naluhin oorelu.

³⁰ Cana Coaunera esenetaauruha Isaraelitacurune jaun techu, caainsi janoneein cojoanoonetojoein cuhin, caainsi sanein Jericoo nese tinonocuruhane jana, neranuha tinonoritiin nenea nii ajeri caje ichanohineein nenea nii nese tinoritiin ucuuneti rijiane jana, satiin cocoaichacuru sohin jaaorelu. ³¹ Cana Coaunera esenetaane jaun techu,

nii Jericoo nenacaauru cachaauru sohin jaaoruhane ucuatoha, nii ecu nena ene cojoaelorohe sohin jaaorenelu. Nitohaneein esenetaane jaun, acaauru letonocuru coroatajai cunacaauru raa raotojoeiin rai loreri asaane jaun.

³² Jaitite lanacure Gedeeon, Baraca, Saansoon, Jefete, Rabiri, Samoeri, chaen *profetacuru*, naonjoaainunri que inara rai irihanune, nena inae jianeun. ³³ Satiin niichuru jetaote, Cana Coaunera esenetaauruhane jaun, lauri lauri nenacaauru atanecuru ruluhin jetao, jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaain jetao, acaauru rai niicha teeni Cana Coaunera aitoonjoan atane raurelu. Tabaauru leon ucuha cuhane jaonojoinecuruhane nihanatiin quinaa nainenelu leon, leoncuru ujuae fuhane coina, rai anjera letoaa Cana Coaunerane jaun. ³⁴ Jana tabaauru jetaote, Cana Coaunera esenetaauruhane jaun, usi tabai jana jaonojoinecuruhane nihanatiin, tonajelanaala usi caje nichoteeurelu. Chaen tabaauru jetaote, sabere caje nichoteein sonaana que casihuruhane saijieein, nii baiha nelararajiaain sonaana que acaauru que nejeratenacaauru amuritoorelu. ³⁵ Tabaauru enecuru rai jetao techu, acaauru araichuru onacaauru ichatecurelu.

Jana tabaaurute cairichanojoeiin neeuruhane caje nichotenaa coacuelanaala oorelu, ooruhane nihanatiin Cana Coaunera aina raotojoei ichaonaa que ichaorurichaaine esenetaauruhane jaun. ³⁶ Jana tabaaurute acaauru nocoeje chanuhin bisinojoeiin, *cadena* que ichoanojoeiin caresero cuhane tenojoeiin, naonjoaauru. ³⁷ Jana tabaaurute, ajeri que bodoosiin, sera que cataaun terunojoeiin, sabere que sonojoeiin, naonjoaain oorelu. Chaen techu, cajihaaneein amuhemujeein cairicheinejoein, carenero, cabra, naonjoainuri ujui que cajonecoojoeiin, cairichanojoeiin nererojoecaeriin, naonjoaain neeurelu. ³⁸ Nii cachaaurute chauratane que, nelatihei rijijieein, cunaja coitucuelanaala cajihaneein, cacha areroo cuhin, ichatane ucuunno cuhin, ajeri jioararo jachu cuhane neein, atane jachu ucuacaain nena cuhaneuru cuhin amuhemujeein nerejetocurelu.

³⁹ Nete nitohaneein esenetaain neeuruhane coreniha cacha caohacha rijijieein coaranaaca Cana Coaunera natiin, chuni rai naitoonjoan niicha teeni tenelu, ⁴⁰ cana coacuhin cana rai jataain caohachaneein niicha tei esenetaeraneein neinichaachene aina cuaaain, acaauru netonai cana aina jiniiquuin esinae rauhijiriin caohacha icharaneein ranojoeiin neeuruhane coina.

12

Jesoso coarajeiin nena rijijieein, itolere bana queecha coaaucuhe.

¹ Nitohaneein inae cana que Cana Coaunera esenetaauruhane coarateein coitucuherateuruhalu nii cachaaurune jaun, jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaonaa jerichaachene nihanatiin itolere bana osaacha ichana coacuhin nihacachene coina cana acateraneein nena jianein, canaacha esenetai jerenohi ichajeein laraajiin ichaohacachenete caohachae. ² Aihane jaun, nii esenetaacachene jaan tera neein aca cana suujua rucuhaneein niha Jesusone jaun, queecha coaaucaachenete ne. Inae nii baiha raotojoeiin rachoojoeiin Cana Coaunera rori- *trono* raotono nichajai que nelauriaain nerichaaanne coitucuhane jaunte, rai nocoeje chanuhin coroso que tein atinaauruhane jana, coejenelu.

³ Nitohanihane jaun, itolere bana Jesoso cairichaaeriin neeuruhalu osaaonacaauru cachaaurune que, inara suujua cuhane coaacuche. Aihane jaun, chatohanei coaraain neeichene nihanatiin, jiaonriha coiinteein esenetaaichene jianequichene. ⁴ Niheichu nii osa que nesarucuhichene coataa necairichanaa coraquichene jaun coreniha oriheecheein. ⁵ Nete inae inara, rai calaohi suujuatiha casetecaane rijijieein, inara suujuatiha inara casetecaa Cana Coaunerane jaan baitequiche. Rai Quiricha cuhanete:

“Jiaonriha
ii suujuatiha, ii casetecaa
Cana Curuaanaa que jaolecoina cacalabi.

Niheichu
baaso ichaaine coreniha
ii casetecaane,
nainiheei
esenetaaine jianeeine.

⁶ Niicha belaaite suujuate
Cana Curuaanaa.
Jerichanejeein techu,
rai calaohi rijijieein
niicha rai casetecaain ne,”
naain ne Cana Coaunera Quiricha cuhane.

⁷ Nitohanihane jaun, inara casetecaane abaantaain neeichenete, rai calaohi belaihane rijijieein inara belaicheein Cana Coaunera. Nihei chuni canaanai- inacaacha suujuateinelaanaala nei. ⁸ Jana rai calaohi rijijieein nenacaauru casetecaa suujuatihane rijijieein inara suujuatiha, inara casetecaeniha Cana Coauneranete, rai calaohi esinenelanaala, rai nere tonorae neeichene jaun aicheein. ⁹ Chaen techu, caa chauratane que nenacaauru- cana fojiaraauru- cana casetecaain cana suujuateeuruhane, tonoraain nerejetocoaachelu, tonaain erenaa coacuelanaala. Nitohanihane jaun, cha caunna nii amuritoheriin dedeeu nena Cana Inaca Cana Coaunera cana suujuatiha, cana casetecaane abaantaain nenerihacache, chabana satonohelanaala nena ichaonaa raacachene coina. ¹⁰ Cana fojiaraaurute, jaiti caa chauratane que ichaohacachene jana, nechuu raujiaain acaauru jerecuruhane rijijieein nihacachene coina, cana suujuateurelu. Nete Cana Coaunera laen, Nesineneein caohacha icharaneein nihane jaun cana rai caohacha ichaa cana suujuatiha cana casetecae. ¹¹ Coatiha niqiu raotohi caseteco coaracaane, rijieeoriitiin cunaain tacaane jaun. Nete nitohaneein cana teein cana relaera tonoraain ichaohacane, rauhijiriin raotojoei ichaonaa que ichaohaca.

Jataainte elunae cana rai Cana Coauneraacha beratei que jaolecohacane

¹²⁻¹³ Aihane jaun, nacoauneein nelararajiaain caohachaaain ichaaoche. Nacoauneein caohachaaain rauhijiriin inara suujua coaraain ichaohin, jerichanejeein nacanacaena coacuelanaala neeichene coina.

¹⁴ Satiin cachaauru aina raotojoein ichaaoche, cojoerihu jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohichene coina. Jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaoeniha cachane, nihei chuni Cana Curuaanaa coarana nainerinaain. ¹⁵ Atiin jiniinquin, jeriha Cana Coaunerane rijijieein, ita coroatajanein neeuche. Nabana chuni nitohaneein nihane jianihane,

catcha atinaa ajaena corainei rijijieein leeochoaauru ichao aasaecane coataa. ¹⁶ Jiaonrihachu chunocoha inara caje, nejelau ene aina ichaohane. Niheichu rai Cana Coauneraacha tei que jaoleconaa nainihe. Nitohaneein ichaane jaunte, nechu lenoneecha coreniha, aca nihana saijieein, raineen nena telu rai nocoala rai Esao. ¹⁷ Nii jaunte, nii coitucuhichene rijijieein, rai caohachanu tiha rai inacane coina bajaane saijieein tenelu rai inaca. Mainajeein chanaain bajaane saijieeinte, tenelu inae nitohanihane jaun.

¹⁸ Nete laen inara, aihuruhalu Isaraelitacurune rijijieein, chatohanai dadaain coanacai, usineein iihanei, nocohena tabai, cujuana tabai aina nocohena, naaonjoain nena rohan nii nichuuntaeneeiche. ¹⁹ Niheichu toniha jaihane aonaheeiche. Niheichu toniha Cana Coaunerane aonaheeiche. ²⁰ Nii aohanraauru jetaote laen, nii naitoonjoan tonorana nainesihurenihane jaun, abaantasilanaala acaauru rai iriha Cana Coaunerane jianeratecurelu. “Chunocoha, caa nihanune jaan-ichatane ucuunno rohan nichuuntaain, ecu turuhin, jelai shaquiin, naaonjoainte ajeri jaberoco, rejoon, naaonjoain que sohin jaonjoinereein, lenone neein aihane nihanatiin” naain iriha Cana Coaunerane jaun. ²¹ Nitohaneein jataain coasinacaa, nii acaauruhacha coaraine jaun jetaote: “Jataaine rijijijianeun canu nesoone caaunra” nae jetao Moisesa. ²² Nete laen inara nii amuritoheriin, Cana Coaunera nenaja esine Sioon bichatane ucuunno, dedeeu nena Jerosaleeun nichuuntaaiche. Chaen techu oaraanca neein netaojiaain Cana Coaunera coroaecuruha coina, netaojiaain neeuruha anjeraaurune jana coaraquiche. ²³ Chaen techu, ichoaichaniha Cana Coaunera calaohi neein dedeeu cocoirichanoinnein nenacaauru rohan turuhin coaraquiche. Nitohaneinte satiin caohachaaain ichaonacaauru catchaauru, aca jerihane rijijieein tein niicha ranojoihunru rai Joesionein nena- Cana Coaunera rene turuhiche. ²⁴ Chaen techu nii ena nena Cana Coauneraacha teratej teranein nena Jesocurisito- rai coichana que cana couluoorane maajein coaraquiche. Nii rai coichanate jauriaanejeein cana cairichaeranu que nihalu Abeli coichana jana, jataain nii amuritoeriin cana rai nelateineen ne.

²⁵ Nitohanihane jaun, cana rai ereein niha Cana Coaunerane que jaolecohin, batiin neeichene que necohalajiin neeuche. Coaracuche nachuhinti nii jaiti cau chauratane que ne bana, suujuatenajaane coina Cana Coauneraacha cotihacurilu, caje nichotena nainecururiha. Aihane jaun, nii amuritoheriin nichotena nainerihacacheein dedeeu netiin cana suujuatihane que jaolequiin nihacachene. ²⁶ Nii iriha Cana Coaunerane bana jetaote, nii rai nereecha caun nerurujaelu canarai chauratane. Nete ena laen: “Nacouneeina chauratane rurujuareunni le sajeein. Coatiha Chaurataneecha nerurujuarinaain, cana rai dede netaite nerurujuareein,” nae Cana Coaunera. ²⁷ Niritiin: “Nacoauneein le sajeein” naain aitohanete, satiin niicha coaunanojoneein nerurujuana naineen nenacaauru itajihane jana, nerurujuanaa nainelanaala nenaacha nedaane coina aitoha Cana Coaunerane coitucuerate cana que. ²⁸ Nii cana rai Cana Coauneraacha tei- rai Cojoanonaate chabana nitajenaa nainene. Nii coreniha “Narihara Cana Coaunera,” naain jiniiquiin rai cachanein neeuruhane coarateein aca jerihane rijijieein coroaeraauru aina coaroaecaachenete ne, ²⁹ itolere baaso itajera- usi rijijieein niha Cana Coaunerane jaun.

13

Naaonjoaain, rai suujua rijijieein nihacachenete jere Cana Coaunera.

¹ Jiaonriha ita nejeraneein nenea rijijieein, jiniiquiin ita belaa'in neeichene jiane'in neeichene. ² Niheichu inara rene turunacaauru belaa'in raaichene jiane'in nenea nainiheeiche. Nitohaneein nenacaaurute, acanihane coitucuelanaala Cana Coaunera letonocuru anjeraaurune maajeein raarelu rai loreri asaae.

³ Aitiin caresero cuhane nenacaauru netonai coaacucuche, acaauru aina jiniiquiin caresero cuhane nenea rijijieein. Chaenchu cairichaaerinojooinein nenacaauru netonai coaacucuche, inara netonai acaauru rijijieein cairichanojooinein nenea nainequichene jaun.

⁴ Nitohanihane jaun, inara quichaauru, enecuru, naaonjoaineichene nisirihatein neeichene, itaque inara suujua acatein, leeocha inara sinijerane lanaala nenea coacuelanaala, inara sinijiera ainaacha ichaa'oché; satiin baaso ichaain rai sinijerane lanaala nenea aina ichoai casetecarichaain Cana Coaunerane jaun.

⁵ Jiaonrihachu coriquiicha que coacuhin neeichene. Inara rucuhele inaraacha sirii ainaacha raotojooein ichaa'oché: "Chabana nihei inara jiane'in inara que jaolecohanune" naalu Cana Coaunerane jaun. ⁶ Niritohalu cana rai Cana Coaunerane jaun chaque tonajelanaala nainichaache:

"Cana Coaunerate canu coroatajanerane'in ne.

Nii jaun chaque casinaaun.

Chatonai ichana nainihei canu que camute cacha," naain erenea nainichaache.

⁷ Inara suujuatein Cana Coaunera ere que inara relaa'uralu coacuhin, acaauru ichao que coacuhin, esenetaain ichaa'oruhalune rijijieein ichaa'oché.

⁸ Jesocurisitote jeelaine'in nere'in, chabana satonoelanaala. ⁹ Aihane jaun jiaonriha nejelau cuaain inara relanaajerera nihane, rijitojooein esenetaain neeichene. Nii amuritoeriinte jataain nelate, jeriha Cana Coaunerane rijijieein cana suujua ilaa'in ichaohacachene. Coatiha chaque nelatihei, nii niicha quiinelanaala nenea iniho quiniha cachane nihanatiin. Coatiha chabana cana rai chaque nelatejeehai nii.

¹⁰ Canate coroso que ohalu Cana Coaunera Calaohi Curisitone coreniha jianacoon osa caje nihacache. Nii *santuario* tein saseredotecuru ichanaa coatiha inae chaque nelate'in nedaai. ¹¹ Jana jau-riaanejooein nenaalute, saseredotecuru curuanaacha lenonecuru sohin, *santuario* cuhane rai coichana terejetelu osa anihoaeraanu que. Nete laen, nii lenone jaberocooru, acaauru loanari caje naain amaain jelai tein mocorejetocurelu. ¹² Nii rijijieein techu Jesoso netonai, naain nese caje amaain jelai tein atinanohinelu; rai coichana que satiin rai cachaneein neinichaachene culuocane caina. ¹³ Aihane jaun, aina jiniiquiin nese caje amanojooinein cana netonai necarichanaa abaantacachenete ne, aihalune rijijieein. ¹⁴ Coatiha caa chauratane que nihei cana rai leeinjiin nese chabana nitajenaacharanejooein nei. Nii jaun, chabana nitajenaacharanejooein nenea ariirijiacachenete ne. ¹⁵ Aihane jaun, itolere bana Cana Coaunera coroaecaachenete ne, rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain. Nii Cana Coaunera coroaecaachenete belaiha rai canaacha teeninee'in nere'in. Aihana jaun cana ujuaae caje coroaecaachenete

ne. ¹⁶ Jiaonriha caohacha ichana baiteein, leeochoaauru rai inaraacha sirii tein naaonjoaain neeichene jianequichene. Nitohaneein ichoaita rautaaain coarae Cana Coaunera.

¹⁷ Inara relaaurera ere tonoraain jerecuruhane rijijieein neeuche. Acaaurute nebetacaelanaala inara beraaihure, Cana Coaunera rai jitaain inara aina nichanaa beeuruhane rai neeuruhane jaun. Aihane jaun, acaauru jerecuruhane rijijieein, inaraacha ichai ichaain neeuche; acaauruhacha rautaaai ichaelanaala. Jana aineeichene, coatiha inara rai chaque nelateriaain inaraacha ichai.

¹⁸ Atiin canacaanu coreniha Cana Coaunera bajaauche. Jataain raotojoiha canacaanu suujanena jerichaanu; itolere que caohachaaain ichana jerichaanune jaun. ¹⁹ Jataain inara aina nacoauneein nenea jerichaaunne jaunna, inara aina nihanune coina Cana Coaunera bajaaiichene coina, inararai aitoon.

Raotojoein jiniiquiin neeuche.

²⁰ Rai coichana aina cuaain chabana satonoelanaala nenea ichaonaa tera- rai cachaneein nihacachene beraichaneein nenea- nii o caje Jesoso ichatera Cana Coaunera, ²¹ inara ichao rucuerateeine Jesocurisito que, aca jerihane rijijieein cha chaain neeichene coina. Chaen Jesocurisito aina cuaain canacaanu que niicha jerei ichamiin. Itolere bana satonoe-lanaala, Curisitoneein niha Curisitone coitucuurumiin satiin cachaaauru. Bajiaanachuhinti aihurene.

²² Atiin raotojoein caa inara suujua nunaeraanu que inara rai canuhacha laenai raauchera canejeraauru. ²³ Cana nejera Timoteeote, inae caresero caje mitue. Enanocoojoa turuhanena, inae inara coaraa uhanune, canu jiniichaain uhareeunni.

²⁴ Satiin inara bichauhenaauru aina, satiin Cana Coaunera cachaneein nenacaauru rai, acaauru coaaucaunne beeuche. Italiau nenacaauru netonoaite inara coaacure.

²⁵ Jataain jeelai amuritoeriin inara coroatajanemiin Cana Coaunerate, satiin raotojoein neeiche.

Saantiaaocha letoi

Jesocurisito esenetaeraauru rai Saantiaao letono quiricha

¹ Canuna Saantiaao neeun Cana Coaunera ere tonoraera neein, calaohi Jesocurisito naajoain ere tonoraeraneeinne neeun. Nii Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito ere esenetaain nenacaauru, caa cana rai chauratane sacutaain riaaneein nenacaauru raina, caa quiricha letohaun.

² Aonacuche satiin Cana Coaunera Calaohi coreniha canejeraauru. Chatohaneein nihanatiin inara tera nihane chaque tonajelanaala raotojoein rachoojoein neeuche. ³⁻⁴ Cana Coaunera esenetaaichene coreniha itolereque coujunojoinequichene coitucuhin, nelararajiaain itolere necairichanaa abaantaain neeuche. Nitohanihane banate itolere necairichanaa nihanatiin abaantana naineriquicheein aina iiquichene. Nii banate esinaae rauhijiriin Cana Coaunera jerenohi ichana naineriquicheein. Aihute coujurihu Jesocurisito ere tonoraera neein nena tocohanein neeiche rauhijiriin.

⁵ Inaraacha chanenu coitucuheneeichene, Cana Coaunera caje bajaachete inara coroatajanemiin. Acate inara rai coitucuhichene jaanu tereein, Cana Coaunera canaacha latei tera ne chaque tonajelanaala.

⁶ Cana Coaunera bajaachene, esinae rauhijiriin esenetaain necoatolanaala bajaache. Necoatiin Cana Coaunera bajaerate, esinaae rauhijiriin Jesocurisito ere tonorana nainene, cajianeein suujua letono sacuhane. ⁷ Nitohanein neeichene, inara coroatajanena nainerihei Cana Coaunera esenetaeneeichene, ⁸ leinjiincha que suujua cuaain nena naine niha nitohanein nenacaauru cachaurune jaun.

⁹ Cairichaneein neeichene jana, inara raa Cana Coaunerana jaun, raotojoein rachoojoein neeuche. ¹⁰⁻¹¹ Cana Coaunera coitucuhin esenetaera coriquihona neein nihane, coriqui que nanejiaane niha natiin raotojoein rachoojoein neeine, Cana Coauneraacha tenojoin amuri-toheriin jataaen nelatena naineniha coriquine coitucuhin. Cana rai Cana Coauneraacha tei ichaonaa laen, chaaelai janonaa bana nitajenaa nainihei. Nii coitucuhin raotojoein rachoojoein neeine.

Chabana nitajenaachara ichaonaa terichain Cana Coaunerane

¹² Nerausiaaequiche esinae necairichanaa abaantaain Cana Coaunera coitucuhin, esenetaain, jereein, nere tonoraain neeichenete, chabana nitajenaa charanejeein nena ichaonaa caohacha esine tereein inara rai Cana Coaunera, belaaain nere tonoraeraauru rai nitohanein tihane coina aitiin nihalune jaun.

¹³ Chunei chatohanei baaso ichana coacuhin nihane, coaa "Cana Coauneraate jere caa baaso coaucaanne coina," naain iriha. Coatiha joareein cacha rijijieein chabaaso coacuhin nihei Cana Coaunera. ¹⁴ Nii cana raajenihaane canaacha coacuite, ecocoe cana suujua caje baasoneein. Aihana jaun baasoneein sacuichechene coataa, caohachaaain coaracuche. ¹⁵ Baasoacha coacuhin nenaate, nechu jataaen caohacha nainejeein nitajihua cureein. Coatiha Cana Coaunera jerihane jaun, nii

baaso neen ichaoheechi. Niheichu nii nitajiha chuneine jerihei Cana Coaunera.

¹⁶ Coaa inara raajenhane nohanihache canejeraauru. ¹⁷ Coatiha Cana Coaunera caje uhi chabaaso. Coatiha chaaelai janonaa bana suujua lonaai Cana Coaunera. Leinjiin acaachate aca neein ne. Itolere neeincha caohacha nejesinaachate uhe Cana Coaunera caje. Acate itolere rai cono neein ne. Aca techu enoto, atene, arasijie, naajoainunri coaunaelu dedeeu. Chabana corenrai Cana Coaunera. ¹⁸ Nii jaunte nere berate cana rai, aonaain, coitucuhin, esenetaain tonoraacachene coina. Nii jaunte, nere esenetaain tonoraacachene jaun, ichaonaa esine tee cana rai, raotojoein Cana Coaunera nihane coroaeejein niicha jerei icha-caachene coina.

¹⁹ Nii coreniha canejeraauru, caohachaaain rauhijiriin esinaae Cana Coaunera ere aonaain, Cana Coaunera ere tonoraache, chaaenche erenacaaotelanaala, chaaenche joaereein coreniha obaje lanaala, naaonjoaain. ²⁰ Joaereein coreniha obajei cacha, nihei Cana Coauneraacha jerenohi ichaai. ²¹ Aihana jaun itolere baaso nejesina inaraacha sacui jianecuche. Nii Cana Coaunera ere, inara suujua cuhane inaraacha rucujuei Cana Coaunera ere tonoraache, caohachaaain inara suujua coaraain. Acate osa caje jianacoo inara suujue mitareein.

²² Cana Coaunera ere coitucuhin neeichene jaun, tonoraain Cana Coaunera jerenoiha sacuuche. Aineeichene nelatihei raujiaain aonaguichene. Niite nechu jataaen inara raajenhane necoritariquicheein. ²³ Cha teeinti Cana Coaunera ere beebejiha beebejerane aonaa natiin tonoraene. ²⁴ Niite enaaiha Cana Coaunera ere baitereein. ²⁵ Cha teeinti aitoa Cana Coaunera erene baitelanaala rauhijiriin tonoraain ne, niite raotojoein nereein. Cana Coaunera ere tonoraacachenete nainichaache caohachaaain ichaohacachene. Niicha jerenohicha icha-caachenete caohachae. Nii jaun Cana Coaunera ere tonoraain naitoonjoan ichajeein sacuhacachenete caohachae, cana aina niha caohachaaain Cana Coaunerane raotojoein ichaohacachene coina.

²⁶ “Aitoha Cana Coaunerane rijijieeina caohachaaain rauhijiriin neeun,” naa natiin joaenreein baaso neein leeocho cacha que irihanete raajenhane necoritae. ²⁷ Cha lateein neeuruha ujuatejeeurune corotajaneein, cha lateein niha autanaaurune corotajaneein nihacanete, esinaae rauhijiriin aitoha Cana Coaunerane rijijieein nerichaacheein. Nainihe Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito coitucuuruhi rijijieein nihacachene.

2

Nejelauneein leeocho cacha coana naineniha cachane

¹ Nitohanihane jaun Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito esenetaera neein neeichene jaun, jiaonriha nejelauneein chunei coaraain neeichene. ² Ita taojiaain Cana Coaunera bajaachene jaan coloheri-Teenforo asaae ita taojiaaichene jana, enoha leinjiin coriquihona, oro que anichoquiin, cajione caohacha que necoreeteene jana, cajione siri ruhecaain enoha cairichaiineein nenaane, ³ nii oro que anichoquiin cajione caohacha ruhacaera belaaain, rori caohacha choaae lauriaain, nii cairichai cacha rai, “Nihu chujuhecoo. Ainihane nihu atani-choaae nelaurihau,” naaichenete, ⁴ baaso ichariquicheein, caohachaaain

cairichai belaiin coaraeneeichene. Nii coriquihona belaaichene rijijieein, cairichaihuru belailanaala, “Nelatihei cairichaihuru belaihcane,” naaichene jaun. Satiin coriquihona, cairichai, naajoainunri belaihcaneete caohachae. Nihei cana belaihuruha caohachaaaine jerena caaun nihei. Nitohanai ichaquichenete baaso ichariquicheein.

⁵ Caohachaaain aonacuchena inara rai caa que aite te coitucuhiche. Nere esenetaain tonoraa cairichainein nena cache netejian, nenacaaen belaiin coroatajane Cana Coaunera, jeelai amuritoheriin esenetaain tonoraa inihane coina. Cairichainein caa cana rai chauratane que inihane niha natiinte, belaiin coroatajane Cana Coaunera, aitohane tocuhanein chaaelai janonaa bana satonoelanaala aina inihane coina. ⁶ Nete inara, cairichaihuru necoejehanuhin neeiche. Coatiha cairichaihuru, inara necoejehanuhi, inara cairichairiin neeuruhi chaaelai janonaa bana. Coriquihonaaurutejian, inara necoejehanuhiriin, inara cairichaaeriin neeure. Cuna jereneeichene niha natiin, inara tararaain inara amaa in cocoaina nacaihuru rai inara teeure, caseteconein neeichene coina. ⁷ Chaaen techu inara que baasoneein ereein neeure, Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito sacuhin neeichene coreniha. Caohachaaain inara belaihuruhane coaraelanaalate inaraacha acauru belaaiche, cairichaihuru belaaichene amurijiriin. Coa nitohanein nihache.

⁸ Quiricha cuhane aitoha Cana Coaunerane tocuhanein, charijieein teeinti nii raotojoein ichaonaa jereein neeiche. Nii rijijieein raotojoein ichaonaa nainecuruha acauru netonaine coina, nii leeocho cachaauru coroatajanecuhete, acauru netonai raotojoein ichaonaa nainecurumiin. Nitohanein neeichenete esinaae rauhijiriin Cana Coaunera aitojoan ichariquicheein. ⁹ Inara araichuruhacha caohachaaain coaraain belaiin, coroatajanein, nii nejelaauru coroatajana jereneeichenete osa que nesarureeicheein, Cana Coaunera notara cae aitoha Cana Coaunerane tonoraelanaala, nitohanein rauhijiriin ichaeneeichene.

¹⁰ Cana Coaunera aitoonjoan tonoracaache neniha natiin, jitariin caohacha nainejein Cana Coaunera aitoonjoan tonoraenihacachenete, cana nii ujuaihoneein nerichacheein. ¹¹ Nabana nitohanein neeichene coataa: “Jiaonriha chu chaaen nejelau ene, inara sinijerane lanaala nena aina naosateein neeichene. Chaaen techu jiaonriha sinijera nelanaala nena quicha aina naosateein niha enene,” nae Cana Coaunera. Chaen techu, “Jiaonriha sonajaain jaohine,” nae Cana Coaunera. Aihane jaun rai sinijeranelanaala nena aina ichoaenihane nihanatiin sonajaain jaohanete, Cana Coaunera rai rauhi tonoraenihane jaun aicheein. ¹² Aihana jaun coa nejelaunein chunei coaraain nihache. Cairichainein nihacachene sajainejein, cana belaiin cana raa Cana Coaunerana jaun jerichanejein belaiin cache coaraain nihacachenete caohachae. ¹³ Inae ecu tihane banate caseteco coaraa cuurureein nechu ansainein nenacaauru, necairichanacaauru que “cairichaaajoaa” naelanaala nenacaauru. Necairichanacaauru coroatajana jeriheichurute, “cairichaaajoaa” naelanaala casetecaeratiha cureein Cana Coaunera. Jana, necairicha nacaauru que, “cairichaaajoaa” naain coroatajaneraaurute, caseteco caje nichotiha cuurureein. Niite belaiin raa cureein Cana Coaunera.

Cana Coaunera coitucuhin esnetaane coaratiha cachane

14 Cana Coaunera coreniha canejeraauru, chaque nelatihei raujiaain Cana Coaunera coitucuhin esenetaeranichaaun naain iriha cachane. Coatiha nii coreniha osa caje jianacoon nerianaain jeriha Cana Coaunerane rijijieein cha lateein niha namute cachane belaaain coaraain coroatajaneein netiin naitonone nihane jaun. ¹⁵ Lenone, cajione, naajoain que, anejiiin niha, Jesocurisito coreniha cana nejera, cana bai naajoain ine jana, ¹⁶ “Cairichaaajoaa nohane, bajiaa nachuhinti chunijihu lenone, cajione, naajoain eruujue ne,” naaca cha telanaalane, nihei cairichai coroatajanihaaca. Niicha laatei teein coroatajanichaa nete caohachae. ¹⁷ “Cana Coaunera coitucuhanu,” naaichene jaun esinaae Cana Coaunera coitucueraneein neeichene, leeochoauru notaaquiche nete caohachae. Jana leeochoauru notajaelanaala, raujiaain esenetaichene chaque nelateein nedariheecheein.

18 Inasina caohacha ichaaain cacha notajaenihane, “Esinaete chuhisi Cana Coaunera coitucuhin esenetaera ne,” naain coitucuurure cachaauru. Jana esinaae rauhijiriin Cana Coaunera coitucuhin esenetaera nihanete, quiricha cuhane aitoa Cana Coaunerane rijijieein ichaa cachane laaen esenetana nainichaache. ¹⁹ “Cana Coaunera coitucuhanu canu,” naa chuneine, caohacharia niqui Cana Coaunera esenetaane niqui, nete nechua aansai ataibinaaecuru coitucuhichuru niha natiin, niha Cana Coaunerane esenetaain que casihure nere tonoraarenihane coreniha, acaauru casetecarihani Cana Coaunerane coitucuuruhane jaun. ²⁰ Niicha jerei ichaelanaala, raujiaain esenetaa cachane rarihaain Cana Coaunera. Tana nii coitucuhin neeiche ne.

²¹⁻²³ Coaraauna chuhinti nii coitucuhichene tocohaneein, nihei leinjiinejeein canaanai sirilanaala biinaa niha Abaraanne jana jetaote, “Inae nerichaaain ichai leinjiin canaanaicha,” naa Cana Coaunerane jana, esenetaa Abaraanne jaun, laenaeratelu quiricha inoaei cuhane Cana Coaunera. Nitohaneein Cana Coaunera esenetaa Abaraanne jaunte, caohachaaain rae Cana Coaunera. Nii baihate Abaraan coujuhin coarae Cana Coaunera, nechua jataaen coujuha, “Carai nii acaihanejein leinjiin nena ichalabi Isaca uhaain, sohin mocoo carai,” naa Abaraan rai Cana Coaunerane jana, nere tonoraain calaahi sohin jaohane coina, inae anojoan mucuha Abaraanne jana: “Ichalabi sohin jaohine coataa, caa carenero soora. Coa canaanai sohin jaohara. Esinaete chuhisi quesenetaain quere tonorana jereena jaunte, caohacha ichaaicha,” nae Abaraan rai Cana Coaunera. Nitohaniha Abaraanne jaunte Cana Coaunera belaichaneein Abaraan curuaateure satiin cana inoaeihuru.

²⁴ Jerichanejeein techu coitucuhin, nere tonoraain, caohacha ichaaain nenacaauru rae Cana Coaunera. Coatiha raujiaain esenetaaneecha coreniha nihei.

²⁵ Charijieein teinti ai leinjiin ene- Raba neein curujaain nena, jaurihanejeein jaelorohe neein nihane jianein, esinae Cana Coaunera coitucuhin esenetaane jaun, coroatajaniha Cana Coaunerane que tonajelanaala, nihei chaque casilanaala Jericoo turuuruha coroatajai Isaraeli cocoaichacurune jana, coitucuriin arinajaauruha sohin jaonajaauruhane coina Raba araaichurune jana, acaauru coasilanaala nii coroatajai Isaraeli cocoaichacuru asi loreri asaae teein Raba, sohin jaonajaauruha Jericoo cocoaichacuru Cana Coaunera coitucuuruhine coataa ichoteratenajae.

Nitohaneein caohacha icharate belaaïn rae Cana Coaunera. ²⁶ Esinaae rauhijiriin Cana Coaunera esenetaerate, nere tonoraain naitoonjoan ichaaïn ne. Jana “Cana Coaunera coitucuhanu,” naain iriha natiin Cana Coaunera jerenohi ichaelanaala nenaate Cana Coaunera coitucue. Nitohaneein niha cachane coatihã ichaonaa chabana sanaacharanejeein nenaã ranaã nainerinaain.

3

Caaintaeniha baaso que iriha cachene

¹ Cana Coaunera ere benaa que cacha relaera neein nenaã jeriquichene caohachaaïn aonacuche. Nelatihei joareein cacha, caohachaaïn suujua coarae lanaala Cana Coaunera ere benaa que arajiin enonaa jerihane. Niite nere aohanraauru ichoaae jaucotojoeriin caseteco coaraã cureein, nii cacha rai beebjihane rijijijeein Cana Coaunera ere tonoraenihane.

² Inaaajoan saneein chaainti Cana Coaunera rai baaso que nesaru-cuaache satiin. Chaen techu inaaajoan saneein chaainti baaso que irihacache, jerenihacache neniha natiin. Nihei caaintiaai baaso que irihacachene. Chateinti tonaain baaso que erene. Niite itolere neein caohachaaïn ichaonaa naine.

³ Aonacuche. Tasinojoaã cabario natiinte nujuae cuhane coata laaojoiri teein, que raujiaeraujiajeein jerichaane jaan jelon rauhijiriin amaaca. ⁴ Jerichanejeein techu timoon laaojoiri que, jerihanajaan jelon raujiaeraujiajeein rauhijiriin bote seejoan niha natiin amae timoon inaera. ⁵⁻⁶ Charijjeein teeinti ocoana mocohaca fosocoro busi laaojoiri quene, nii fosocoro busi laaojoiri caje necoaaunaain tabaaïn neleereein, jitariin ocoana mocohe nii usi. Nii rijijijeein techu chatohaneein, cacha cunaitaaïn cacha itajenaa nainere baasoneein cana ujuae caje mitunaa cana ere, chatonaain, cacha inauhene cunaain cacha janoriteein nihaca ne. Moconajaerate nii que cana saruhin ne, nitohaneein usi tabai que cacha sarueranihane jaun.

⁷ Caaintatohane sainejeeinte, itolere nunaana nenacaauru, itolere tajaacuru, itolere atanichoaae teerei cana lenone, itolere ataibinae, janolari, acano, itolere acauhana nenacaauru, taji, itolere cautenu rijihuru irilaaure irilaeraauru. ⁸ Nete chunei, rai nere baaso jianeein nenaã nainene. Charijjeein teeinti cacha calaa acanone nii acano catu caje cuhin, nii cacha coichana lomoha nii acano catu corane, ohe nii acanoacha calai. Nii rijijicha cana suujua baaso caje coauneein, cana ujuae caje mitunaa cana ere, leochaauru cana laurijiracuru, naajoain-unri jitariin aasaecane jaun.

⁹ Nii jeelai cana suujua baaso, cana ujuae caje mitunaa Cana Inaca Cana Coaunera coroaecaachene jaan quete rijijijeein niicha counano-joneein nihane baiteein, “Cha quete nelatere caa cacha,” naain irihacache obajeein cacha aina nererojoecaacachene, “Coaraain nainaaine caa aansai,” naain irihacache, coaraain cuu necairichaane coina, chatohaneein necairichaa cachane coaracaachene. ¹⁰ Nii jeelai cana ujuae caje mitunaa quete, Cana Coaunera coroaecaachene jaan que techu cachaauru cotaihacache. Caohachaaï nitohaneein nihacachene, canejeaauru.

¹¹ Charijieein teeinti le curuhacha caje mitunaa nainene acau ichonai, acau elonai, naajoain. Nii rijijieein techu cana suujua cuhane nefaa baasone, erenaa caohacha que erenaa nainenihacache.

¹² Charijieei teenti leecha enuha inaaque inaana nainene *iquera*, nihechu acau cotebei nihana natiin ichonaineein nerotona nainihe. Nirijieein techu caohacha que erenaa nainene cacha, baasoneein niha rai suujuane.

Cana Coaunera coitucuhane coaratihha cachane

¹³ Esinaae rauhijiriin Cana Coaunera jerenohi coitucuhin neeichene, inara suujua coaraain, leecha cachaauru rai caohacha ichaain, itolere-neein caohachaaain raotojoein neeuchete, esinaae rauhijiriin Cana Coaunera jerenohi ichana coitucuhichene coaracurumiin cachaauru. ¹⁴ Jana inara leeochoaauru que necoelaain, inara suujua cuhane obajeein, inaraacha jerei ichaquichene, “Cana Coaunera coitucuera nihanu,” naain coa raotiin nenea coaucache. Niite laen nohanenaa ne, Cana Coaunera esenetaenihana jaun. ¹⁵ Nitohaneein neeichenete Cana Coaunera coitucuruhi cachaauru rijiriqicheein. Acaaurute nitohaneein coaacure, nitohaneein acauru suujua tiha Moconajaerane jaun. Nihei leeochoaauru cachaauru aina, ita belaiha cachane jerihe Moconajaera. Moconajaerate ita belai lanaala, itaque nejeratiha cachane jere. ¹⁶ Nenainetiin rai caohachanuhacha que coacuhin nenacaauru cachaaurute, ita que nererojoecaaain, ita que necoelaain naajoaauruhane jaun, nainecurene ita belaaain leeochoaauru cachaauru aina caohachaaain nenea nainecurene. ¹⁷ Nii Cana Coaunera coitucuhin nenacaaurute, nejelauneein caohachaaain ichaaoore. Cana Coaunera ere tonoraauruhana jaunte, caohachaaain ichaaoore, rai caohachanuhacha que coaacuruhane jianein, leeochoaauru belaaain, ita belaaain, ita que nererojoecaelanaala, inae nohanelanaala, leeochoaauru coroatajanein, cha latiha leeochoaurune tein, suujua coaraain, naajoaain neeuruhana jaun. ¹⁸ Nitohaneein neeichenete, Cana Coaunera jerenohi ichaaechajeein, nauruta naurutaain cujjein, jelai choaae jauhecotojoriin caohachaaain ichaohichene, ita aina, leeochoaauru, naajoain-unri ainane coaraanete, raotojoein nereein inara aina Cana Coaunera. Acate inara suujua cuhane raoti ichaonaa esine tereein, rachoojoein neeichene coina. Nitohaneein raoti ichaonaa esine que ichaohichene, coaracuruha leeochoaauru nete, acauru netonai nii inara rai raotojoein ichaohichene jaan ichaonaa esine teera Cana Coaunera, ere tonorana jerecureein.

4

Caa chauratane que nenea baasohacha jereein sacuha cachane

¹ Nitohaneein Cana Coaunera jerenohicha, ichana coacuhincha ichae lanaala, inaraacha jereeicha coaaquichene jaunte, ita que nejerateein, ita que nererojoecaaain neeiche, leeochoaauru aina ita belaaain neeichene jeriha Cana Coaunerane niha natiin. ² Cha teeinti chaaelai sirihane jana, inara rai nenihane que necohelaain, nii niicha sirii rucuhene coreniha que nererojoecaaain cotaain, coaraain inae nii niicha sirii basijiauhichene jana tonaa nii nerorane, inae coreniha sonaa coacuhin que nererojoecaaain, tabaque sohin jaohin, naajoaainche, cha lateein neeichene Cana Coaunera caje bajaalanaala. ³ Tabaque bajaalichene niha natiin

inara rai terihaain Cana Coaunera, niicha jerei ichana coacue lanaala leinjiin inara raihuancha que bajaachene.

⁴ Cana Coaunera coitucuruhi cachaauru. Tana caa chauratane que nenaacha jereein sacuera cache, Cana Coaunera que nejeratenaa neein nihane coitucuhichene. Aihane jaun chunocoha caa chauratane que nenacaauru jereein Cana Coaunera aitoonjoan que jaolequiin nenaate Cana Coaunera que nejeratiha aicheein. ⁵ Nii que nainaquichene jaanu quete quiricha inoaesi cuhane, laenaera que laenaerateein aitoha Cana Coaunerane rijjijieein, esinaae rauhijiriin aitohane rijjijieein inetono janonaa bana inara suujua letonohacha ichana jerequiche. ⁶ Nete jataain cana belaihane jaun, itolere janonaa bana cana coroatajane Cana Coaunera, rai Quiricha Inoaensi cuhane aitohane tocohaneeinte que ninichaajenaa tocohaneein rai baaso icharaaauru que nejerate Cana Coaunera. Jana esinae rauhijiriin esenetaain nere tonoraeraaurute belaaain coroatajane Cana Coaunera. ⁷ Nitohanihana jaun nelararajiaauche, Cana Coaunera ere tonorana que. Atiin nii Moconajaera sitaauchete inara caje amuhine. ⁸ Aihana jaun, Cana Coaunera rai caohacha rene nichuuntaain Cana Coaunera jerenohicha ichajeein ichaaoche. Aihute inara rohan neeine Cana Coaunera. Enate ichaonaa baaso que ichaohiche. Nii jaun Cana Coaunera bajaauche. Aihute inara suujua rucujueein, baasoneein neeichene caje jianacoo inara mitaain, inara coroatajanemiin Cana Coaunera. Aihute nii baaso ichaquichene jianeein itolere bana Cana Coaunera jerenohicha ichaquiche. Aihana jaun cajihaneein inara suujua coaraqichene jianecuche. Coa cajihaneein inara suujua coaracache. ⁹⁻¹⁰ Cana Coaunera jerenohi ichaquichene jianeein neeichene cojeein, inara jaberoco coinaderaain, baaso ichaain neeichene coitucuhin, rauhijiriin suujuelanaala beein Cana Coaunera bajaauche. Bajaachenete inara coroatajanereein jeelai choaae jauhecotojoeriin Cana Coaunera.

Cunaain nejera coacuhin niha cachane

¹¹⁻¹² Canejeraauru jiaonriha cunaain ita coacuhin, ita janoriteein neeichene. Chunei Cana Coaunera coreniha rai nejera inauhene nejerateein nenaate Cana Coaunera rai baaso ichareein. Inasiina Cana Coaunera colaihaje tacaain nejelaauru ichao coaraain, “Acate naajoaain ichoae,” naain coulurujuera rijitiin ereriquiche. Leinjiin Cana Coaunerate laen, chatohaneein baaso ichaain, caohacha ichaain, naajoaain ichaonacaauru coaraain, nii que, “Acaauru acaaurute, naajoaain jataaen baaso ichaechajeein ichaaore,” Jana, “Acaauru acaaurute laen caohachaaain suujua coaraain caohachaaain ichaaore,” naain cache ichao coitucuhin que erenaa naine. Aitoha quiricha cuhane Cana Coaunerane tonorae lanaala, leochaauru ichao coaraain coulurujuera rijitiin ereichenete, chatohaneein inara itajeein, chatohaneein inara tenaa nainereein Cana Coaunera. Aca techu chaen naine, jianacoo baasoneein neeichene caje inara mitaane.

“Naaojanrichaain eresi,” naain coitucueniha cachane

¹³ Tabaaaurute, “Naaojoin neseuna cureeunni, cuu amihanenaa que necoreteein coriqui taojiaa,” naaure. Caohachaaai nitohaneein coaquichene. ¹⁴ Niheichu, “Naaojanrichaauini eresi,” naain coitucuhiche. Inoaclu netojoein inoo tejian ichaoriquicheine coitucuhiche. Tana janoneecha mituhin nii baiha nitajiha suruaa neeojaine

rijiicha inara ichaone coitucuhichene. ¹⁵ Raujiaaincha caohachaaain coaacuche. “Cana Coaunera jerihanena ichaajoihanune caa ichaain, leecha ichaain, naajoanreeunni,” naauche. ¹⁶ Nii inatiinte chaelai nihane coasitaain ereeiche. Caohachaaai niritiin irihacane. ¹⁷ Cana Coaunera jerenohi coitucuhacache natiin, nii canaacha coitucuhi caohachaaain ichaenihacache nete osa tabai que nesarurihacacheein.

5

Caseteco coaracuurrichaaain cairichaihuru cairichaaaurera coriquihonaaurune

¹ Aonacuche satiin coriquihona neein nenacaauru, nii que caohachaaain casiin neeichene coina. Tabai inaderanaa caaunte chanaa curiquicheein, ecu tihane bana necairichaa curiquicheeina jaun. Satiin nii inara coriqui aina caohacha nainejeein nitajeeichene coina, tururichaaain Cana Coaunerana jaun. ² Inara coriquihona neeichenete arajiin coriqui jaohiche, leinjiin inaraacha latei corenihacha. Nihei chaque nelaterinaain nii inaraacha sirii rucuhele. Nii inaraacha rucujuei rucuhele nacodohaqui, nii inara coriqui, inara cajione, inara lenone nacodohaqui, nechu inacojoein nelaterinain, cororoneein setuhin naajoanrichaaine jaun, chaen quirichaaain cojoanone jaun. ³ Coriqui niha natiinte, caohatiin rucuhequichene niha natiin nitajiha cureein.

Inae saa cana janonaane banate satiin baaso icharaauru itajeratererein usi tabai que Cana Coaunera. Nii banate, nii nacododojoanei acaauruhacha rucujuei rucuhele, chabana lateein neeuruha cairichainein nenacaaurune, acaauru coroatajanein, naajoaunrenihane coaraane jaun, nii coreniha coriquihonanein nenacaauru casetecareein Cana Coaunera. ⁴ Nitohanein cairichaihuru cairichaaauruha acaauru amihaneeo corete lanaalanete rautaene jataain Cana Coaunera. Cana Coaunerate jana, nii cairichaihuru cachaauru cairichaeriin neeuruha coriquihona neein nenacaaurune coaraje. Nihei chaen aohana jerecuruhi rai namihaneeon coreniha aitucuruha cachaaurune. Cana Coaunerate laen aitucuruha cairichaihurune aonaje.

⁵ Satonoote raotojoein caa chauratane que ichaohiche, itolere inaraacha latei que nerujueleteein, nete inae nii coreniha inara que, nii core coaratiha cureein Cana Coaunera inae cuutihane bana. ⁶ Joaereein lera colane cairichai cha coitucuruhi cachaauru sohin jaohin naajoaache, inara rijijieein neeurinaauruhane jaan que airiijin. Nii corenihate inara casetecaain, jataain inoaelu netojoein inara cairichareein Cana Coaunera.

Cana Coaunera bajajeein raotojoein cohacuruhine Cana Coaunera coitucuurera

⁷ Nitohanein cuu tihane bana nii core coaraterichaaain Cana Coaunerane jaun coa nererojoecaache. Nii inara cairichaaaurera aina abaan-tain, turuha Cana Coaunerane reeintiaain cohacuche. Charijijieein teeinti, nocoanajauruhane, temule jaauruhane, omarohin nihane cohajeeure, inacaain, tainacaa que turuhane taihuruhane coina. ⁸ Nii rijijieein turuha Cana Coaunerane reeintiaain cohacuche. Jiaonriha Cana Coaunera ere tonorana jianiquichene. Atiin cohacuche, inae carajarinaain turuha caa cana rai chauratane que Cana Curuaanaa Jesocurisitone. Nii coreniha atiin inara suujua lararajiaain, Cana Coaunera ere tonoraain sacuuche. ⁹ Canejeraauru jiaonriha ita que

inara suujua rerohecaain ita que nejerateein neeichene. Nitohaneein neeichenete inara casetecaeratereein nii rucueraaunu que nenea, nii turuha uhenenu Cana Coaunera.

¹⁰ Chatohaneein necairichaaichene niha natiin, charijieein teeinti aichejetecurelu *profetacuru*, nii rijijieein neeuche. Inoaelu aitiin acaauru letohaa Cana Coaunerana jaan que, cachaauru rai ereerejeein beebejeeure, jataain necairichaauruhane niha natiin. Nii necairichanaa abaantaain, nihei Cana Coaunera ere beebejeeuruhane jianelanaala, nii aihuruhalune rijijieein nihacachenete caohachae. ¹¹ Acaaurute jataain caohatiin neeurelu Cana Coaunera aina. Coaraauna chuhinti, nii inara netonai coitucuhichene tocohaneein jetao, tabai inaderanaa que situhin nihalu Joobe ne. Nii baiha caohacha icharichaiin rai Cana Coaunerane esenetaana jaunte, nitohaneein jeelai amuritoheriin coroatajaniha Cana Coaunerana jaun, enacoaneein calaojoiin, cacunuquiin, baca siriin, caohatiin raoti ichaonaa que ichaohin nelu Joobe. Aiha Joobene rijijieein necairichanaa abaantaain, inara coroatajanerihani Cana Coaunerane coitucuhin esenetaain neeuche.

¹² Caohachaaain aonacuchena inara rai aite. Baasoneein ichaonaa corihaaichena jaunte joanreein, “Cana Coaunerate coaraje. Acate esinae aitocooaunne coitucue,” naain esinae rijitiin nohaneeeiche. Coa niritiin nohanihache inara casetecaa Cana Coaunerane coataa. “Icharichaaunni,” naain chaelai que ereeichene ichacuche. Jana, “Coatiha icharihaaunni,” naaichene coa ichacache. Jiaonrihachu chaen, “Cana Coaunerate coaraje,” naain nohanenaa coaauquichene, nabana inara casetecaa Cana Coaunerane coataa.

¹³ Chatohaneein necairichajeein niha chuneine, Cana Coaunera bajaaine. Jana chunei inae raotojoein nihane, rachoojoein Cana Coaunera coroejeein nenatemiin.

¹⁴ Chatohaneein cunaitiha chuneine, Cana Coaunera coitucuurera ichaurenauuru cotihacuchete, erene que rujuaain rai Cana Coaunera bajaauruhinete, nii cunaitenaa rautaaaine Cana Coaunera. ¹⁵ Esinae rauhijiriin, nii cunaitenaa rautarichaaain Cana Coaunerane esenetaain bajaauruha nete, nrautareein nii cunaitenaa. Aihute, chaen chatohaneein osa que nesaruhin nihane niha natiin, atiin que suujua acatena nainemiin Cana Coaunera. ¹⁶ Nitohanihane jaun, chatohaneein baaso ichaaain osa que nesaruhin neeichene suujue lanaala ita rai been, ita rai Cana Coaunera bajaache jiniiquiin. Nii banate, chatohaneein baaso ichaaain osa que nesaruhin naajoaain neeichene niha natiin, atiin inara que suujua acatena nainereein Cana Coaunera. Caohachaaain nere tonoraera caohachanejein cacha bajaa nete tonorae Cana Coaunera.

¹⁷ Coaraauna chuhinti Cana Coaunera ere bera inoaesi Irihasi. Cana rijijieein cacha neein niha natiin jetaote, uheniha elone coina Cana Coaunera bajaane jana, nichata jaanaca cataaun taaajoaain uhene elo aansijieeinijn. ¹⁸ Nii baiha coaiteen Cana Coaunera baja Irihasine jana jetaote, elo letoae Cana Coaunera, atane setejiaane enacoauneein omarona nainiha temulene coina.

¹⁹⁻²⁰ Aonacuche, saatono neeina inara rai aitoreeunni. Chunei baaso ichaaechaejeein ichaoha Cana Coaunera baiteein inete, ohane bana cuhanete nereein necairichana jaun, cuu nitajihane coina. Nihei nitohaneein chunei casetecana jerihe Cana Coaunera niqui. Esinae Cana Coaunera esenetaera neein nenea tocohaneein, nii Cana Coaunera esenetaauruhi rai ereein relaacachenete jere Cana Coaunera, Cana

Curuaanaa Jesocurisito naajoaain, acaauru netonai Cana Coaunera esenetaain nere tonoraauruhane nii baaso neein neeuruhane caje ro-conajaain ranajaa Cana Coaunerane coina. Chaen techu tabaauru Cana Coaunera coitucuurera, inae nere baiteein baaso ichacure. Nabana caseteco coaraa nii Cana Coaunera baiterane coataa, caohachaain aina ereein coroatajanecuchete nacoaauneein Cana Coaunera ere esenetaain tonoramiin. Nitohaneein osa que nesaruha namute cachane jana, Cana Coaunera rai caohacha que namute cacha suujua raujaain nenaate, osa que namuritohane niha natiin que suujua acatereein Cana Coaunera.

Fedoroacha letoi leinjiin

Inara coaaucaun.

¹⁻² Canuna Jesocurisito letono afosoto Fedoro neeun. Inae jauri-aalu caje coauneein coausihalu cana Inaca Cana Coaunerane rijijieein nii niicha ranojoinequichene, Poonto, Galasia, Capadosia, Asia, Bitinia, naaonjoainuri batane que cuhin inara atane udaa riaaneein neinequichene raine caa quiricha laenaain letoaaun. Nitohaneein rai cachaneein naitoonjoan tonoraain neeichene coinete, jelai teein rai Suujue que inara suujue teein, Calaohi Jesocurisito coichana aina cuaain inara coulucohin inara raain nelu. Aihane jaun, jeelai amuritoheriin inara corootajanemiin Cana Coaunera jiniiquiin raotojoein neeichene coina.

Itolere bana canaacha cohajei ichaonaa

³ Cairichaaajoaain cana coaraain, cana coreniha ohane baiha caje ichanaa Jesocurisitone aina cuaain, nacoaauneein ena nejanoaain nena rijijieein nena jaun, cana Curuaanaa Jesocurisito Inaca Cana Coaunera coroaecaachenete ne. Nii Cana Coaunera itolere bana canaacha cohajei ichaonaanaja tereein cana rai. ⁴Chaen techu aca inara que banihatein dedeue Cana Coauneraacha rucujuei- nii ichaonaa caohacha inaraacha cohajei tereein. Nii inara rai niicha teeni nii chatohaneein nitajenaa nainerinaain. ⁵Nitohaneein esinae rauhijiriin inara ichoteraterichaaain Cana Coaunerane esenetaain neeichene jaunte, niicha ichana nainei ichaain inara beraicheein, jianacoon neein nii inara ichoteraterichaaaine jaan que turuhichene, inara que banihatein niicha rucujuei coitucueratiha inae ecu tihane bana inara quene coina.

⁶Nitohaneein neriquicheeine jaunte, raotojoein rachoojoein neeiche ena, itolere que coujunojoneein cairichanojoneein neeichene nihanatiin. ⁷Charijieein teeinti usihanau oro teein mocoore caje mituha baasone coina, nii rijijieeinte inara netonai coujunojoneein neriquicheein. Inae nitohaneein coujunojoneein coaanajoinequichene jana, itolere necairichanaa abaantaain, inara sarunaa jeriha moconajaerane tonoraelanaala, itolere que laraajiin neeichenete, nii jataain coreti- nitaje rai nena oro amurijiriin nelateinein neriquicheein. Nitohaneein coujunojoneein neeichene abaantaain laraajiin neeichenete, coroaenojoneein neriquicheein inae turuha cana Curuaanaa Jesocurisitone bana.

⁸Coatiha niqui charijibana Jesocurisito coaraain niheeiche inara. Nete coara rijitojoein jataain belaaain coroaajeein rachoojoein neeiche. Chaen techu, "Naaonjoaan," naain inara ere nejesinaacha que benaa nainiheeiche, jataain necaohachanaa nihane jaun. ⁹Nitohaneein inae ichoteratenojoneein niha inara suujuene jaunte, raotojoein rachoojoein neeiche. Nitohaneein neeichene coinete Jesocurisito esenetaain neeiche.

¹⁰Nitohanihane coinete inoaenlu caje coauneein jianacoon cana ichoteraanu que cuaain caohachaaain coitucuuruhane coina que nere-laain, cairichaaajoaain cana coaraain ichoteratenojoi nichaachene

jaanu terichaain cana rai Cana Coaunerane beebejerejetecurelu *profetacuru*. ¹¹ Nitohaneeinte inae jauriaalu caje coauneein *profetacuru* que coitucueratelu Jesocurisito Suujue, ateinaauruhane baiha nacoaunein ichanaain rai caohacha icharaanu que tiha Cana Coaunerane coitucueratelu. Nii jaunte niqui: “Charijicha nii aicheein. Chatohanai banacha aicheein,” naain niqui coitucunaa jerecure, acaauru que coitucueratiha Cana Coaunera Suujuene jaun. ¹² Nete acaauru rainein nenerihani nii Cana Coauneraacha beratenojoi- inara rai caohachaneein neeninu coitucueratelu acaauru que Cana Coaunera. Nii jaunte nii ichoteratenojoneein neeichene jaan, inae inara que coitucuerateure nii Ena Nena Cana Coaunera Ere beracuru dede caje letononeein nena Cana Coaunera Suujue aina cuaain. Niite niqui jataain caohatiin coaraain coitucunaa jerecurelu Cana Coaunera letono anjeraauru netonai.

Esinae rauhijiriin aca jerihane rijijieein ichaonaa cointate cana cotijiaain ne Cana Coaunera.

¹³ Nitohanihane jaun jatoraain niicha que coacuhin coujurihu inara suujua coaraain, nacoaunein turuha uha Jesocurisitone jana inara rai Cana Coauneraacha tenaa jereiicha que jaaequiin neeuche. ¹⁴ Coujuriu Cana Coaunera calaohineein nena tocohanein naitoonjoan tonoraain neeuche. Jiaonriha jauriaalu Cana Coaunera coitucuelanaala inara suujua letono rijijieein ichaohichelune rijijieein ichaohichene. ¹⁵ Nitohanein ichoaelanaala, Cana Coauneraacha que banijiaaenein saantoneein ichaaoche, nii inara cotihara acaihanejei Cana Coauneraacha Saantoneein nihane jaun. ¹⁶ Nitohanihane jaunte rai Quiricha inoansi cuhane: “Acaihanejei inara Coauneranein Saantoneein nihanune jaun, canu que banijiaaenein saantoneein leinjiin canuhacha cachanein ichaaoche,” nae Cana Coaunera.

¹⁷ “Cana Inaca Cana Coaunera,” naaiche Cana Coaunera quene jaun, aca chuni ichotelanaala canaacha ichai caje cana ichao coaraain rucoheranein nihane coitucuhin esenetaain ichaohichene coarateein ichaaoche, jaiti cau chauratane que ichaonaa que neein.

¹⁸ Inara foerateracuru ichao rijijieein nii chaque nelatelanaala nitaje rai nena ichaonaa que ichaohichene janate, inara ichoteratelu Cana Coaunera. Nii jaunte inara nii nitajera i nena oro, coriqui, naaonjoain que coretenohineniha nii inara ichaone raotojoeein coitucuhiche. ¹⁹ Nitohaneinte caohatiin chaeloon baasoneerilanaala nena carenero narejeen sohin acaauru osa coreniha coichana terejetocuruhalu cana inoensihurune rijijieein, nii chaeloon osaojoejelanaala nena Jesocurisito sohin, coichana jataain necaohachaa in nena que coretenojoneein ne nii inara ichao. ²⁰ Inae nitohanein cana coreniha orichaa ine cointate jaiti necoaunaeniha cana rai chauratanene ajiniha caje coaunein nesilu Cana Curuaanaa Jesocurisito. Nii jaunte inae ecu tihane jaun jeriha Cana Coaunerane jaun, nii bana inara caohachanu que ecocohin nelu. ²¹ Jesocurisito aina cuaainte, nii oo caje ichateein rai caohacha icharaanu teranein nena Cana Coaunera coitucuhin esenetaain neeiche. Nitohanein inara coroatajaneranein niha Cana Coaunerane jaunte, leinjiin acaacha cohajein que jaaequiin neeiche.

²² Inae nitohanein Cana Coaunera beratenojoi esenetaain tonoraain neeichene jaunte, inae couluunojoneein ne inara suujue, jataain inara suujua aina cutaain jiniquiin Jesocurisito ranojoneein nenacaauru

canejeraauru aina ita belaaïn neeichene coina. Nitohaneeïn le cacha nequichene atiin ita acatiha tacaain, inara suujua aina cutaain ita belaaïn neeuche, nii baaso coacuelanaala. ²³ Enate nacoaauneein nejanoaain nenaajijieein neeiche. Coatiha cacha onaa inaeraneein nenaajaberoco caje nii nejanoaheeiche. Cana Coaunera Ere chabana nitajenaa charanejeeïn satonoelanaala nenaajina cuaaïnte nii nacoaauneein nejanoaaiche. ²⁴ Nitohanihane cointe: “Satiin cachate nejanoaain fojoeïn ichauhenaneeïn inae biinaanihane ohe. ²⁵ Nete laen Cana Coaunera ere nii charijibana satonoelanaala nereein,” naain laenanohineeïn ne Cana Coaunera Quiricha cuhane. Nii inara rai beratenojoneein nenaajErenaa esenetaaichene jaunte, inae ichoteratenojoneein neeiche.

2

¹ Inae nitohaneeïn ichoteratenojoneein neeichene coina, inara rai beratenojoin Erenaa esenetaaichene jaun, jauriaalu baasoneein ichaohin inara amute cacha cairichaa nohaneein, necoelajauharitiin, inara amute cacha cotaairichene nihanatiin belaiha rijitojoeïn rai ereein neeichene coarateein neeichene jianeïn neeuche. ² Aiha ena nejanoanaa canaanai ujuari, itaariicha que coacuhine rijijieein, Cana Coauneraacha jerei que coacuhin, aca jerihane rijijieein ichaohin, inara suujua ilaauçhete ichoteratenojoneein neeiche. ³ Nitohaneeinte neriquicheein, esinae rauhijiriin caohacha teraneeïn niha Cana Coauneraane coitucuhin esenetaain neeichene.

Ajeri neloheriteeuruhane jaan rijiicha Curisitone que cuaain acaauru relaa Fedorone.

⁴ Nii Cana Coaunera rai ajeri ichaohin nenaajJesocurisito, nii chaque nelatihei rijijieein jaolecohin neuruhalu Isaraelitaacurune jaancha que coacuhin raaicha nelateein neeuche. Nitohaneeïn nelatihei rijijieein coaracuruhane sainejeeinte, ajeri ichaohin jataain itolere que nelatineein janijiin Cana Coauneraacha tenojoneein nenaajne. ⁵ Nirijieein techu esinae rauhijiriin aca jerihane rijijieein ichaohicheneajeri ichaohin nenaajcaje Cana Coaunera lorerineeïn ichaohin Teenforo rijijieein rai saseredote esine neein Cana Coauneraacha jerei ichajeeïn saantoneein neriquicheein. Nete inoaenlu aichejetocuruha saseredotecurune rijijieein, carenerocuru sohin coichana teraneeïn nenereeicheein. Inarate Jesocurisito aina cuaain Cana Coauneraacha jereineeïn, rai cachaauru suujuateraneeïn neriquicheein. ⁶ Nitohanerichaaine quete:

“Sioon neseene, ajeri jataain nelateinneein nenaajquiiha janijii teeun.

Aihana jaun esinae rauhijiriin

caohachaniha nii ajeri quiiha teene coitucuhin esenetaain nenaajque chabana jaolecorinaauni,”

naain laenanohineeïn ne Cana Coaunera Quiricha cuhane.

⁷ Cana, esenetaera nichaachene rai nii Cana Coauneraacha tei ajerite jataain nelateinneein ne. Nete Cana Coaunera Quiricha cuhane laen nii esenetaelanaala nenacaauru que:

“Jaolecoorua loreri icharaaurune jaan ajerite, loreri nunuheneein temuraneein nerotoha cureein.

⁸ Acate leinjiin ajeri jaberoconeein

lacurocuruhane jaaneein nereein,”
naain laenano hi nihane rijijieeinte, inae lacurocure, nitohaneeuruhane
coina inae ichanohineein neeuruhane jaun.

⁹ Nete inara le lauriineeichene, Cana Curuaanaa rai saseredote-
neein niicha janijiineein, Cana Coauneraacha jereineein rai cacha-
neein neeiche. Nitohaneeinte inara raain nelu Cana Coaunera, jataain
rai caohachaneein nena niicha beratei beeiche leeochoaauru raine
coina. Acate nocohenaanau nena rijijieein neeichene jana, inara
cotijiaain nelu, rai caohachaneein nena Cojoanonaa que neeichene
coina. ¹⁰ Jauriaalu niqui cairichaaajoaain inara coaraain niheilulu Cana
Coaunera, rai cachaneein neneeichene jaun. Nete inae enene rai
cachaneein neeichene jaun, inae cairichaaajoaain inara coarae Cana
Coaunera.

Cana Coauneraacha icharatei ichajein ichaaoche

¹¹ Canejeraauru, atiin inara suujua coaraain, inae nejelau
cachanequichene ichao que ichaaoche, nabana nitajiha inara suujuene
coataa. ¹² Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru aina neeichene
nihanatiin, coujurihu Cana Coaunera coitucueraneein neeichene
coarateein neeuche. Nitohaneein ichaohichenete, baaso ichara niha
inara beeuruhane nihanatiin caohacha ichaquichene coaraain Cana
Coaunera coroaecurureein, inae le cachaniquichene caje inaraacha
ichanohi rucuhecane cojoanonaa que turuhane bana.

¹³ Inae Cana Coaunera cachaneein neeichene jaun, satii inara
amute cachaauru- cocoainanacainein nenacaauru ere tonoraain
neeuche. Chaen leeochoaauru cocoainanacaihuru amuritoheriin
cocoainanacainein nena enferadoro ere tonoraain neeuche. ¹⁴ Nii
rijijieeinchu nii rai letonocuru- baaso icharaauru casetecaain caohacha
ichaeraauru coroaeranein nenacaauru ere tonoraain neeuche.
¹⁵ Nitohaneein neeichenete jere Cana Coaunera, nabana tonaain
ereeuruha inara que caohacha ichaera cacha nocoeje chanuheriin
ichaonacaauru aina cha coitucuhichuru cachaaurune coataa.

¹⁶ Inaraacha jerei ichana nainequiche niqui. Nete laen nii inaraacha
ichai aina cuaain naineneeiche leeochoaauru rai baaso ichaquichene.
Aihana jaun coujuriu Cana Coaunera cachaneein caohacha ichaain
neeuche. ¹⁷ Satiin que inara suujua acatein jiniiquin ita belaa-
in-jeriha Cana Coaunerane rijijieein neein- enferadoro que inara suujua acatein
neeuche.

Cana relaeranu que necairichaaain nihalu Curisitone

¹⁸ Nitohanihane jaun rai fatoroon ere tonoraain aca jerihane riji-
jieein neeine letononeein nena. Jiaonriha caohachaaain belaaain aca
jerihane rijijieein siriha fatoroone jauhancha nere tonoraain nihane.
Nechu aansainein cotaitiin niha fatoroone nihanatiin nere tonoraain
neeine. ¹⁹ Jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohacachene coreniha,
lera colane rai cacha nihacachene corenihacha cana casetecaain cana
cairichaane nihanatiin, jianelanaala abaantaacachenete jataain cao-
hate. ²⁰ Jana esinae rauhijiriin baaso ichaquichene coreniha inara
casetecaain neeuruhane abaantaain neeichene, coatiha caohacha ichaa
airiheicheein. Nete laen caohacha ichaquichene coreniha, inara casete-
caain inara cairichaeranihane, soroelanaala abaantaachene Cana
Coaunera notaracae caohacha ichaa airiquicheein. ²¹ Nitohaneein
neeichene cointate, inara cotijiaain nelu Cana Coaunera. Inara coreniha

necairichanaa abaantaain nihalu Curisito inara que coarateeine rijijieein, inara netonai necairichanaa abaantaain neeuche. ²² Coatiha niqui aansijieeiniji osa que nesaruhin nihei chuni coritaain niheilu Curisito. ²³ Niheichu nocoejchanuuruhane nihanatiin coatiha acaauru nocoejchanuhin nerejetohilu. Niheichu cairichaauruhane nihanatiin tonaain ereein nerejetohilu. Cana Coaunera esinae rauhijiriin baaso icharaauru coitucuhin nii rucuhecane coinaachate aitoraaetelu. ²⁴ Nii Curisitote jaberoco aina cuaain cana osa amaain coroso que ohin aina jiniiquiin cana osa atinaelu, aina cuaain ichaonaa esine que ichaohin osa colane nena coina. Nitohaneeinte cana osaacha que nesaru-jueein nihacachene caje cana mitaeranu que coroso que ohelu Curisito. ²⁵ Jaurihaalute niqui aiha beraicha colane nena carenerone rijijieein nitajenaa neein nerejetocoaachelu. Nete laen inae ena carenerocuru beraiha beraichane, nitajenaa nainecurenihane rijijieein inara beraain niha Curisitone jaun, nitajenaa naineneeichene jaan ichaonaa que ichaohiche.

3

Naaonjoaai ichaaoruhine sinijeraaonacaauru.

¹ Aihana jaun inara lanaauru ere tonoraain neeuche enecuru. Aihute inara ichao cajeecha coaraain, acaauru rai erena latelanaala, nii Cana Coaunera beratenojoin erena coitucuhin esenetaain neeuruhine esenetana jerelanaala nenacaauru inara lanaauru, ² esinae rauhijiriin caohachaain neein, nii baaso ichaelanaala inara suujua acateein ichaohichene coaracuruhane. ³ Esinae rauhijiriin caohachaain nena jeriquichene, nii nitajenaa inaurera rucuhelu oro caje ichanohichuru, cajione caohachaaauru, naaonjoainuri que coacuelanaala, ⁴ inara suujua aina cutaain esinae rauhijiriin Jesocurisito suujue que coacuhin neeuchete raotojoein neeiche. Caohachaain Cana Coaunera notaracaa nihacanete jataain nelate. ⁵ Nii rijijieein techu nerejetocure cana inoaensihuru benecuru- jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaonacaauru. Nitohanein jeriha Cana Coaunerane esenetaauruhane jaunte, jeriha acaauru lanaaurune rijijieein acaauru ere tonoraain neeurelu nii acaauru benecuru. ⁶ Nitohaniane jaun techu: “Canu curuaanaa,” narejete lana Abaraaun rai Sara, nere tonoraain aca jerihane rijijieein nihane jaun. Nii aihalu Sarane rijijieein casilanaala coejelanaala neeichenete, rauhijiriin coujuriu nii Abaraaun aina Sara nefoeratenein nena rijijieein neriquicheein.

⁷ Jana inara acaauru lananequichene, jeriha inara sinijeraaurune rijijieein jiniiquiin ita suujua rijijieein neeuche. Coa ene neeuruhane amihaneon amurijiriin, inara sinijeraauruhacha ichanenu teein nihache. Inara rijijieein acaauru caohachane quete, nitohanein acaauru rai ichaonaa teein nelu Cana Coaunera. Aineeichenete Cana Coaunera bajaain neeichene, inara ere tonoraenereein Cana Coaunera.

Satiin Cana Coaunera ranojoeinein nenacaauruhacha ichanenu

⁸ Aihana jaun ita suujua rijijieein neein ita janojera rijijieein ita belaaain, leochaauru coroatajanein, nii leochaauru amurijiriin nena coacuelanaala neeuche. ⁹ Jiaonriha tonaain baasonein inara que ereein neinihane, nii tonaain que baasonein ereeichene. Niheichu inara nocoeje chanuheraniane, coa inara netonai nocoeje chanuhache.

Nitohanenaa coacuelanaala acaauru rai caohacha ichacuche. Nitohanein inara rai caohacha ichaane coina inara raain nihalu Cana Coaunerane rijijiein. ¹⁰ Nii coinate:

“Chunocoha nichao colalajjin

raoti ichaonaa que ichaonaa jerihane,

namute cacha que baasoneein erelanaala,

nii casajenelanaala,

¹¹ baasoneein ichaonacaauru aina nelanaala,

caohachaacha ichaain

raotojoein ichaohane jaanuhacha ariin

acaacha sacuhine.

¹² Cana Coaunerate

caohachaain suujua coaraain ichaonacaauru beraichaneein nihane jaun,

bajaauruhane aonaain ne.

Nete laen baaso ichajeein ichaonacaauru que

jaoleconaa rijijiein ne,”

naa Cana Coaunera Quiricha inoaensi cuhane.

¹³ Nitohaneein itolere bana caohacha nejesinaacha que coacuhin nee-ichene, nerihei inara rai baaso ichara. ¹⁴ Nete laen caohacha ichaquichene coreniha necairichanaa coaraquichene nihanatiin rachoojoein nerausiaeejin neriquicheein. Jiaonriha nii chuni que casiin ne-sooneein neeichene. ¹⁵ Nesoonenaa coacuelanaala raujiaaincha inara suujua cuhane Cana Curuaanaa Jesocurisito coacuhin bajaebajaecuche. Chaen letona jatoroaain neeuche chunocoha inara caje, “Chatohanihana nii jaaecoichene jaan,” naain bajaa inara cajene, raotojoein belaaain beeuchete coitucuhin neeine. ¹⁶ Nete acaauru amurijiriin nenea coacuelanaala, acaauru que inara suujua acateein acaauru rai bee-ichene caohachae. Nitohaneein coujuriu Jesocurisito esenetaeraneein caohacha nejesina ichaain neeuchete nocoejecurumiin inara que baasoneein erenacaauru.

¹⁷ Baaso ichacaachene coreniha necairichanaa coaracaachene amuri-toeriinteja nenacaaneein caohachae caohacha ichacaachene coreniha necairichanaa coaracaachene, nitohaneei jeriha Cana Coaunerane jaun.

¹⁸ Nii rijiein techu Jesocurisito netonai lesajeeincha cana osa coreniha cairichanojoein ohin nelu. Coatiha niqui nii chatohanai baaso ichaain osa que nesaruhin niheilu aca, nete erenea tonoraelanaala baasoneein ichaonacaauru coreniha necairichaain nelu, rai Inaca Cana Coaunera rene cana amaane coina. Joanreein cacha rijijieinte niqui ohin nelu rai jaberoco. Nete aca Cana Coaunera suujuenihane jaun oo caje ichanaain enanetojoein ichaohin ne. ¹⁹⁻²⁰ Nitohaneinte suujue nejesinaneein cuhin, acau tabai itajenojoein moconajaera casetecanohineein nitajenacaauru suujue relaelu. Acaaurute bote nainaa Nohene reentiaain esenetaauruhane cohaca Cana Coaunerane sainejeein, esenetaaurenihane jaun nitajeeurelu. Acaauru tabaauru esenetaeraauruhachate, itolereenein fosanejeein acau tabai caje nichoteurelu.

²¹⁻²² Nii acaute cana osa jianein ichaohacachene coina baotisanoinichane jaa cojunacaneein nenaanelu. Nii aina cuaaite, inae ichoteratenojoein nihacache cana netonai. Coatiha raujiaain cu-luonoiniha cana jaberoco coulocihin, oo caje ichanaai dedeeu cuhin Cana Coaunera raotono nichajai que neein, itolere anjeraauru amurijiriin,

cocoinanacaihuru amurijiriin nihane coina nenea Jesocurisito aina cuaain, aina nenea coina cana suujue coulooca Cana Coaunerane jaan neein ne.

4

Cana Coaunera tenojoi inaraacha ichana nainei que leeochoaauru coroatajanecuche.

¹ Aihane jaun cana coreniha jaberoco cairichaain nihalu Curisitone rijijieein, inara netonai necairichanaa coaraquichene coina jatoraaain neeuche. ² Suujua letono rijijieein ichaohane jianein Cana Coaunera jerenohicha ichaane coreniha necairichanaa coaraain neite osa caje nichotereein. ³ Jauriaalute inara netonai aihuruha nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaaurune rijijieein nerejetocoichelu. Nitohaneechene jaunte, jataain baasoneein ichaohin, inara suujua coaraelanaala necha ansaineein nerejetocoichelu, jianelanaala cocohin, tonijiaain ichaain ajenacaauru aina niha natiin neein, nii ichanohichuru ecaantooruniha natiin corojeein, naaonjoaain nerejetocoichelu. ⁴ Nete laen inae enene, chabana jianelanaala baaso ichaain nenacaauru aina ichaorejetocoichene jianequichene jaun, inae inara coaracureniha acaauru aina nejaun inara cojoelatiin inae baasoneein inara que ereeure. ⁵ Nete inae ecu tihane bana onacaauru, ichaohin nenacaauru, naaonjoainuriicha ichai coitucuhin nii rucuheraanu que nenea cojoanonaa que tihane bana, raajenihane niicha ichai biha cuurureein. ⁶ Nii onacaauru raite Cana Coaunera ere berejetecurelu, ohin neeuruhane nihanatiin aitoha Cana Coaunerane rijijieein suujue nejesaineein ichaohin neeuruhane coina. Jerichanejeein techu niqui, aitocuruha cachaaurune rijijieein caohacharelu jaiti jaberoconeein neeuruhane bana rucuhenhinihalu niine.

⁷ Inae satonoha itolere que tururichaje. Aihane jaun inara que Cana Coaunera icharatenohin ichajeein Cana Coaunera bajaee baja-jeein ichaaoche. ⁸ Itolereenein inara suujua aina cutaain jiniiquiin ita belaaain ichaaoche. Jataain ita belaaain ichaoha cachanete arajii rai nosa que suujua acatereein Cana Coaunera. ⁹ Inara rene turuhin niha chunine tonaain leeochoaauru que erenaa coacuelanaala inara loreri asaae raauche. ¹⁰ Coujuriu lauri lauri inara que Cana Coauneraacha icharatenohi icharaneein nenea tocuhaneein, ichana nainequichene rijijieein inara rai Cana Coauneraacha tenojoi aina cuaain leeochoaauru coroatajanecuche. ¹¹ Chunocoha tonaain erenaa jerihane jaa que irihane, jeriha Cana Coaunerane rijijieein ereein neeine. Chunocoha coroatajanera latihane, ii rai Cana Coauneraacha tei que laraajiin coroatajaneeu. Itolere iicha ichai ichaaine, itolere bana caohachaaain ichaaute ii coroatajaniha Cana Coaunera aina Jesocurisitone coaraain coroaecuruhine cachaauru. Acate rai necaohacha que necaohachaaain itolere ichana naineraneein ne-chariji bana satonoelanaala. Nitohane-miin.

Coujuriu Jesocurisito ranojineein nenea tocuhaneein necairichanaa abaantaauche.

¹² Canejeraauru, jiaonriha mainajeein coujunojineein neriquicheeine que jatoroaelanaala neeichene. ¹³ Raujiaaincha aihalu Curisitone rijijieein necairichanaa coaraain neeichene nihanatiin

rachoojoein neeuche- inae turuha necaohachane bana rachoojoein neriquicheeine jaun. ¹⁴ Curisito cachaneein neeichene coreniha inara batohin nei nihanete, nerausiaaequiche jataain caohachaaain nena Cana Coaunera Suujue inara aina nihane jaun. ¹⁵ Nitohanihane jaun necoejemiin, sonajaain jaohin, asijaotoneein, leeochoaauru rai cotainacai ichaain, naaonjoain ichaane coreniha cairichanojoeinein nena. ¹⁶ Jana Jesocurisito cachaneein neeichene coreniha inara casetecaain neinihane, jiaonriha nocoejequichene. Raujiaaincha coreniha Cana Coaunera bajaain corojeein neeuche.

¹⁷ Inae cana rai cachanichaachene ichanohi rucuheca Cana Coaunerane cojoanonaa que turuha. Nitohaneein rai cachanichaachene que nunuhetein, nitohaneein icharichaaainne jaun, chatohaneeururichaaain Cana Coaunera ere tonoraelanaala nenacaauru. ¹⁸ Coaracuche nachuhinti rai cacha nichaachene saijieein, necairichanaa coaraain nichoterichaacheeine. Nii jaun chatohaneeururichaaain chaainti, nechu aansaneein osaaonacaauru. ¹⁹ Nitohanihane jaun, Cana Coauneraacha jerei ichaquichene coreniha necairichanaa coaraain neeichene nihanatiin, itolere bana caohacha ichajeein ichaohin, naitoonjoa rijijieein cha ichaeraneein nena Cana Coaunera bijiu inara suujue teeuche.

5

Jesocurisito ranojoeinein nenacaauru suujuatera

¹ Enane laen nii inara aina ita taojieraauru bichauhenaauru suujuatena jereun. Canuhetonaine acaauru rijijieein ichauhenaneein cana coreniha necairichaaalu Jesocurisitone beraneein neeun. Nii rijijieeinechu canuhetonai acaauru aina jiniiquiin Cana Coaunera Cojoanonaa que nereeunni, inae ecu tihane bana. ² Nii inara que Cana Coauneraacha beraichatenojoi, rai cachaneein nenacaauru beraihuche. Nii coinat inara que beraichatenajae Cana Coaunera. Caohachaaain inara suujua coaraain jeriha Cana Coaunerane rijijieein acaauru beraihuche. Jiaonriha inara letoaera lateein core coinaacha ichaquichene. Raujiaain jeriha Cana Coaunerane rijijieein corajeein ichacuche. ³ Acaauru curuaanaaneein nena coacuelanaala, raujiaain caohacha nejesina ichaain neeichene coarateeuche acaauru quete, acaauru netonai inara caje nerelaaurumii. ⁴ Nitohaneein neeichenete, inae turuha cana beraicha esinenei nenaane bana, inara que rai necaohacha que necaohachaaain nena- comai lauriareein inara couturi que. Nii comai chariji bana setuhin naasaerinaain.

⁵ Jana inara enamanaacuru, jerecuruha inara bichauhenaaurune rijijieein neeuche. Satiin ita suujua rijitoein ita amurijiriin nena coacuelanaala nii:
 “Cana Coaunerate,
 itolere amurijiriin nena jereraauru
 lacuroaeraneein,
 cairichanojoeinein nenacaauru cairichaojoaain coaraain
 coroatajaneraneein ne,”

naain niha erenaane que ninae. ⁶ Aihane jaun Cana Coaunera bijihu neein, nii chaque nelathei rijijieein neeuche. Acate inae ecu tihane bana jataain nelateinein neeichene coina ichareein. ⁷ Coa itolereecha

que coacuhin nererojoecaaeriin nihache, itolereecha que inara be-
rairichain Cana Coaunerane jaun.

⁸ Aihana jaun caohachain jataain itolere que nainaan neeuche. Charijieein teeinti jatorain quihane rai netiin nesari ariirijie janolari, nii rijijieinte jatorain inara ariirijie moconajaera inara itajihane coina. ⁹ Charijieeinijn chatohanai que inara sarunaa jereranihane, jiaonriha rijitoeichene. Raujiaaincha nii inaraacha esenetai aina cuain laraajiin, satiin chauratane sacuritaain nenacaauru cana nejer-
aauru netonai, nii jelai necairichanaa abaantaain neeuruhane coitu-
cuhin abaantaain neeuche. ¹⁰ Nete inae carajaaajoaain necairichanaa
abaantaain neeichene baiha, inara coroatajaniha Cana Coaunerane
aina rauhijiriin baaso ichana coacuelanaala laraajiin acaacha esene-
taain neriquicheein. Nii jeelai Cana Coaunerate, jataain cana belaito-
hane jaun, rai calaohi Jesocurisito aina cuain cana cotijiaain cana
raain nelu, rai Cojoanona que aina nena coina. ¹¹ Nitohaneein itolere
ichana naineraneein neeine chaabana satonoelanaala. Nitohanemiin.

Satono tihane rai nocoiha Fedorone.

¹² Casuujua rijijieein nena cana nejera Siribano quene caa quiricha
laenaerateeun inara rai- chaque tonaelanaala inara suujuatiha. Chaen
jataain esinae rauhijiriin inara belaiha Cana Coaunerane jaun, cou-
junacaniha rausiaenojoneein neeichene jaanu tihane coitucuhichene
coina. Aihane jaun jataain inara belaiha Cana Coaunerane jaun, aca
jerihane rijijieein ichaaoche itolere bana.

¹³ Janijiin inara raain nihalune rijijieein, Babiloniau janijiin Cana
Coaunera ranojoneein nenacaaurute inara coacue. Cacalabi rijijieein
nena- Maroco netonaite inara coacuhe. ¹⁴ Ita rene turuhin neeichene,
raotojoeein jiniiquiin ita belain ita raain neeuche. Satiin Jesocurisito
cachaneein neiniquichene raotojoeein neeuche.

Fedoroacha Letoai coroataja

Acaauru coaucane biha Fedoro

¹ Canuna Jesocurisito letononeein- rai afosotolo Simoon Fedoroneeun. Cana Coaunera, chaen nii cana ichoteraneein nenea Jesocurisito, naon-joainuri chabana nohanelanaala cana rai caohacha jataain nelatei teraneein neeuruhane esenetaeraneguiche canacaanu rijijieeine raine caa quiricha laenaan. ² Nii Cana Coaunera aina Cana Curuaanaa Jesocurisito coitucuhichene jaan aina cuaain, itolere inaraacha latei que inara rausiaemiin Cana Coaunera, jeelai amuritoheriin raotojoein neeichene coina.

Jesocurisito ranojoi ichao

³ Cana Coaunerate itolere niicha ichana nainei ichaain, cana ichao rai canaacha latei teein, leinjiin cana suujua coaraain nihacachene jaanu teein ne. Nitohaneeintee nii niicha ichana nainei ichaain, cana cotiharaneein nenea coitucuerate cana que Cana Coaunera. ⁴ Satiin nii cana rai niicha tei aina cuaainte, cana rai tihane coina naitoonjoa jataain itolere amurijiriin itolere que nelateein nenea te Cana Coaunera. Nii aina cuaain niicha tei ichaonaa que ichaohin, nii itolere bana baaso coacuhin nitajerai niha cachane jaan jianeein ichaohichene coina. ⁵ Aihana jaun, jereniha inara suujuane nihanatiin, atiin jeelai amuritoheriin jeriha Cana Coaunerane rijijieein esenetaain cha coitucuheneein neeichene coarateein, ⁶ inaraacha coitucui aina cuaain caohatiin coacuhin, baasoneein coaauquiche inara suujua cuhanene tonoraelanaala, nererojoe-caelanaala neein, ⁷ inara belaiha Cana Coaunerane rijijieein jiniiquiin ita belaaichaaoche.

⁸ Nitohanai ichaain ichaohichene, coatiha inacojoein nelatelanaala nerinaain inara ichao. Niheichu inacojoein Cana Curuaanaa Jesocurisito coitucuriheeicheein. ⁹ Nete laen, nitohanai ichaelanaala nenea, leinjiin maosa rijijieein cha coaraelanaala nihane jaun, jauriaalu rai nosa caje couluonohinihane baiteein nihane jaun aicheein. ¹⁰ Canejeraauru, nitohanihane jaun, inae inara janijiin inara raain nihalu Cana Coaunerane jaun, esenetaaichene ilaauche inara suujua cuhane. Nitohaneein neeichene coatiha chabana esenetaaichene jianerihheeicheein. ¹¹ Chaen techu nitohanein neeichene, cana Curuaanaa Jesocurisito Cojoanonaa chabana satonoelanaala nenea bacuujuu nejoracaane jana ranojoein neriquicheein.

¹² Nii jaunne, inae caohachaaain inara relauruhane jaan coitucuhin jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaohichene nihanatiin, itolere bana inara rai coaareeunni nabana baitequichene coataa. ¹³ Jaiti ichaaojihanune jaunte ne carai rauhi inara suujuateein nihanune coina. ¹⁴ Cana Curuaanaa Jesocurisitote, inae enanocoojoa orichaaunine coitucuerate canu que. ¹⁵ Nena atiin nainichaaunne jaun tiaajeein inara coroatajanereunni, inae ohanune baiha satiin canuhacha ichai coacuhin neeichene coina.

Itolere amurijiriin niicha ichana nainei ichaa Jesocurisitone

¹⁶ Nii niicha ichana nainei ichaain, turuhalu Cana Curuaanaa Jesocurisitone que inara relaacaanune jaan, coatiha raujiaain nereretanaa neein nenea nihei. Niheichu coatiha canacaanu suujua caje rocohin cojoelunaain nohaniha aitohacaanu. Canacaanu nota que itolere ichaa Cana Curuaanaa Jesocurisitone jana coaracaanune jaan quena aitocaaanu. ¹⁷ Coarajihacaanune jana techu, rai necaohacha teein jataain erenaa raotono que ereein rai Calaohi nihane cocoainaa: “Caate jataain canuhacha belaaainein, janijiin canuhacha tei cacalabine,” naain rai nii Calaohi cocoainaelu Cana Coaunera. ¹⁸ Nitohaneeine que banijiaain nenea ichatane ucuunno neein, Cana Curuaanaa aina jini-iqiuin neein, dedeeu neein rai iriha Cana Coaunerane jana aonacaanlu.

¹⁹ Niite, esinae rauhijiriin berejetocuruha *profetacurune* coitucuhin esenetaain neeichene jaanu neein nenea ne. Aihana jaun, caa canacaanuhacha beebejeite, leinjiin nocohenaanau jeraaen conohajeein conoha conone rijijieein inara conoera neein, janonaa rai mituhin conoha soaane rijijieein, inara suujua cuhane conaeranein nereein, turuha rai cojoanonaane que tiaain. ²⁰ Aihana jaun, esinae rauhijiriin berejetocuruha *profetacurune* esenetaaichenete ne. Nii jaun, satiin Cana Coaunera Quiricha cuhane laenanohineein nenea, coatiha suujua caje rocohin aitocuruha *profetacurune* jaan nihei. ²¹ Aihana jaun, satiin *profetacuru* coatiha rai suujua caje rocohin aitoroetocuruhi, Cana Coaunera Suujue acaauru que coitucueratihane jaunte, acaauru que coitucueratihane rijijieein berejetocurelu.

2

Nechu joaenreen nohaneein cache relaauruhane.

¹ Isaraelitaauru jana nihalu nohaneein cache relaaurera *profetacurune* rijijieeinte, inara jana netonai neeurureein cache coritaain cache relaaureraauru. Acaaurute jerichanejeein inara relaa nocoetiin, inara que asinojoneein nechu nohaneein inara relaaurureein suujua baaso caje rocohin. Nitohaneente inara ichoteranein niha Jesocurisitone saijieein, acaacha esenetaaichene caohateranein neeurureein. Nitohaneeuruhane jaunte itajenojohi necurureein. ² Arajiichurute nechu nichao aasaaraanu que acaauru ichao baaso rijijieein ichaaorureein. Nii coaraainte chabana satonohelanaala nenea ichaonaanaja coero cuhane cana amaeranein niha Jesocurisitone saijieein que baasonein ereeurureein cachaauru. ³ Nitohaneeuruhane jaunte, coriquiicha que coaacuruhane jaun inara cairichaaurureein, inara coritaain inara relaauruhane coreniha. Nete inae inoanlu caje coaunein casetecanohineein neeuruhane coina, inae ichanohineein nihane jaun caseteco coaracuruhane rai neure. Nerihain nii caje acaauru ichotera.

⁴ Cana Coaunera, osa que nesaruhin neeuruha rai letonocuru aanjeraaurune jana, acaauru que suujua acatelanaala, usi tabai aina nocohena tabai jana *cadena* que ichohanohineein jaonajaelu, satiin coulurujuenojoi niha cachaaurune cojoanonaa que turuhane reintiain cuu neeuruhane coina. ⁵ Nii rijijieein techu satiin coitucuelanaala nenacaauru cachaauru que suujua acatenelu Cana Coaunera, inoanlu acau tabai que chauratane jooratihane bana. Acaihaniji Nohechate esinae rauhijiriin aca jerihane rijijieein ichaohin nihane coaratihane

jaun ichoterateein, chaen aina caainsineein nenacaauru cachaauru ichoteratelu. ⁶ Jerichanejeein techu, Sodoma, Gomora, naaojoaihunri neseuru cocoachacuru mocoeratelu ajaneneein nitajeeuruhane que tiaaajoaain Cana Coaunera. Nitohaneente ichaelu Cana Coaunera, nii baiha neenihuru baaso ichajeein ichaonacaauru cachaauru notaaca niqui, nii caje nainaan baaso ichaelanaala ichaauruhane coina. ⁷ Nete laen Loto ichoteratelu, aca caohachaaain ichaohin, nii baaso ichacuruha necha aansainein ichaonacaauru cachaaurune rautaain coaraenihane jaun. ⁸ Nitohaneein jetaote, cojoanonetojoein baaso ichaain neeuruhane coaraain, baasoneinchuru ita rai ereeuruhane aonaane jaun, que suujua rohecaeriin niha Lotone jana ichoteratelu Cana Coaunera.

⁹ Nitohaneente esenetaain rai cachanein nenacaauru ichoterate cairichanojeein neeuruhane caje Cana Coaunera. Nii rijijieein techu, caseteconein neenihuru casetecae, rai cojoanona que turuhanereein tiaain caseteco neeuruhane coina. ¹⁰ Nitohaneente letoaa suujuane rijijieein baasohacha ichajeein, Cana Curuaanaa Jesocurisito batojoeriin nenacaauru casetecareein Cana Coaunera. Chaen techu erena tonoraelanaala enaacha joenreein cha chaain, chaque casilanaala acaauru amurijiriin nenacaauru necoeje chanuhin naaojoaaunre. ¹¹ Nete laen anjeraauru acaauru amuritoheriin cocoinanohineein neeuruha natiin, acaauru amurijiriin Cana Coauneraacha cocoinanohineein nenacaauru nocoeje chanunaa nainecurene.

¹² Nii suujua letono rijijieein baaso ichajeein ichaonacaauru cachaaurute, nechu aiha leinjiin ataebinaene rijijieein cha coitucuelanaala ichaauruhane jaun, cha coacuelanaala joareein niicha ichai ichacure. Chaen techu sohin jaonojeein itajenojeein neeuruhane coina inae ichanohineein neeure. Chaen techu niicha coitucuhi que nihanatiin enaacha baasonein ereeure. Nete ooruha ataebinaecurune rijijieein ohin, ¹³ acaauru netonai leeochoauru cairichaaain neeuruhane coreniha cairichei coaracurureein. Raotojoein niha nocoetiin niqui rachoojoe-naa nitaje rai nena que rachoojoeure. Chaen techu jataain coejenacai aina osa que inara saruha inara aina rachoojoeure nechu inara coritaa beseta ichaain neeichene.

¹⁴ Chaen techu ene coaracuruhane itolere bana jereein coaracure. Nii jaunte chabana osa que nesarucuruhane coejeein jianena nainecurene. Chaen techu enaacha osa que leeochoauru saruhin, itolere niicha latei jereein, queecha coacuhin nechu aansainein ichaaoe. ¹⁵ Nitohanein neeuruhane jaunte, inae nitajenaanein neeure; Cana Coaunera bero rijijieein rene cana turuaeranein niha Jesocurisitone saijieein, sacuelanaala jianein neeuruhane jaun. Nii jaunte aihalu Beor calaohi *profeta* Balaamne rijijieein neeure. Aca jetaote coriqui jeriha baaso ichana jerihane jana jetao, ¹⁶ rai suujua coarihei amunein baaso ichaa cuhane coataa jetao, cacha rijitiin rai ereein, baaso ichaane caohate nii amaera cabario rijijieein nena asno.

¹⁷ Nitohaneei cacha relaeranein nenacaaurute, caohacha que cacha relaelanaala, nechu cacha ichao asaeranein nena que cacha relaaure. Nii jaunte chabana satonoelanaala nena nocohenaanau caseteconein neeureein. ¹⁸ Itolere quiete niqui ereeure. Nete jataain joenreein aitocure. Nitohaneente, acaauru ichao rijijieein ichaauruhane jianein, ena Cana Coaunera coitucunaa nunuhetejeeurerauru- cachaauru saruure osa que. ¹⁹ Itolerenein

niicha ichana jerei ichaa cachane jereeinte niqui ereure. Nete acaauru itajeranu letononeein netiin aitocure, satiin cacha, rai suujua saruhera tonoraain nena rai letononeein nihane jaun. ²⁰ Nitohanihane jaunte inae Cana Coaunera coitucuhin, cana ichoteraneein nena Jesocurisitone maajein coitucuhin nihane jaun, inae Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru ichao rijijieein ichaohane caje nichoteein nihane saijieein, nacoauneein nii jauriaalu aihalune rijijieein ichaohin niha cachane, jauriaa aihalune amuritoheriin baasoneein ichoae. ²¹ Nitohanihane coataate niqui nirijieein, cana ichoteraneein niha Jesocurisitone coitucuelanaala neeuruhane caohachae. Nabana acaauru rai tenojoineein niha nii cana rai beratenojoi Cana Coaunera caje nenaane saijieein que jaolecooruhane coataa. ²² Nete inae nitohaneeururichaaaine que: “Narohane baihate jeelai naro qui remaae. Caohatiin culeenjoinihane saijieeinte inae nacoauneein naticho cuhane cue coosi,” naa acaauru que erenaane rijijieein neeure.

3

Nacoauneei tururichaaain Jesocurisitone

¹ Caa quete, inae coroata sae quiricha laenaain letoaanu jataain canuhacha belaaineein neiniquichene rainera canejeraauru. Nii coroatajai canuhacha laenai quiricha cuhanena inara suujuateein, caohachaaain inara suujua coaraain, baaso coacuelanaala rauhijiriin coacuhin neeichene jerichaaunne jaun. ² Inoaenlu inara rai berejetocuruha Cana Coaunera tenojoineein nenacaauru *profetacurune* coacuhin, inara relaerateein nihalu rai afosotooro que cana ichoteraneein nena Jesocurisitone coacuhin neeuche.

³⁻⁴ Inae caa baihate nech u inara necoeje chanuha: “Aanca Jesocurisito. Nacoauneein turuhane cointate niqui aitelu. Inae ohacoaauruha cana foerateracuru niqui, nete jerichanejeein sacue necoaunaa cana rai chauratanene caje coauneein nihane rijijieein,” naain ereeururichain nech jeriha acaauru suujuane rijijieein baaso ichajeein ichaonacaauru cachaaurune que nainaaain ichaaоче. ⁵ Nitohaniha acaauru ichaone jaunte, jaiti necoaunaeniha satiin itolere ne ajiniha, inae nesiha dedene jana, acau nejesinaaneein niha caa chauratanene jana, nitohanein jeriha Cana Coaunerana jaun, acau caje coaunanohineein nihalu caa cana rai chauratanene coitucuhin esenetana jerecurene. ⁶ Nii rijijieein techu, elo tabai aina cuaaain itajenojoineein nelu caa cana rai chauratane. ⁷ Nete laen, caa ena nena dede, chauratane, naaonjoainuri, inae nitohanein jeriha Cana Coaunerana jaun, usi tabai que nitajeeuruhane coina rucuhenehineein neeure. Nii usi tabai, baaso icharaauru itajeranuneein nenaate, acaauru mocoreein cana janonaa satono bana.

⁸ Canejeraauru, jiaonriha Cana Coaunera rai le jiichoo, le oaraanca jaanacanei carajanihane jana, le oaraanca jaanacanei le jiichoonejihane baitichache. ⁹ Coatihani niqui aitocuruha esenetaichuru tabaaurune rijijieein, cana rai naitoonjoan tihane baitihane jaun, caeneenejihei Cana Coaunera. Chuni nitajihane jerenihane jaunte, saain nichoteein niha cachane jerihane jaun, jaiti inara cojoae Cana Coaunera.

¹⁰ Nete inae ecu tihane bana, coitucueraelanaala turuha asijiautone rijijieein, coitucueraelanaala turureein cana Curuaanaa Jesocurisito. Nii janate tonijiaain coasinacaain neranuha cureein caa canaacha coarajei

dede. Itolere, que nenacaauru netonaite itajereein usi. Jana chau-ratanete satiin que nenacaauru aina jiniiquiin coaraain benojoinereein Cana Coaunera rai.

¹¹ Nitohaneein nitajerichaaain itolereene jaun, leeochoa que coacuelanaala, jeriha Cana Coaunerane rijijieein ichaaoche. ¹² Aihana jaun, chajaain jeriha Cana Coaunerane rijijieein neeuchete carajaelanaala turuhine. Inae turuhane banate, usi tabai que itajenojoiniha cureein caa dede canaacha coarajei. Itolereite nii usi jana neein mocoreein. ¹³ Nete nitohanihane nihanatiin, cana laen ena nena dede, ena nena chau-ratane, naaonjoaihunri cana rai tihane coina Cana Coaunera aitoonjoa cohajerichaacheein. Ecu coatiha inae nerinaain baaso, caohacha nejesinaachate nereein.

¹⁴ Canejeraauru, aihana jaun, nii que turuhane cohajeein, caohachaaain ichaaochete osa colane raotojoein cha ujuaihonelanaala neeichene jana, inara eruhine Cana Coaunera. ¹⁵ Aihana jaun, satiin nichotenaa coina, cana cohaca jaiti turueniha cana Curuaanaane coitucuhin que nainaaain neeuche. Nii quete inara rai niicha laenai quiricha cuhane been laenaeraete cana nejera Faboro, que coitucueratiha Cana Coaunerane caje coitucuhin. ¹⁶ Le quirichaaauru niicha laenai nainetiinte, nii que aitiin been laenaeraete cana nejera Faboro. Nete tabaauru coitucunacaene caaintatiin aitohane jaun. Nii jaunte, leeochoaauru Quiricha laenanohineein nena ichacuruhane rijijieein, acaauru jerecuruhane rijijieein rotohi que cache relaaure, tabaauru caohachaaain suujua coaraelanaala nenacaauru cachaauru. Nii corenihate, caseteco coaracurureein inae ecu tihane bana.

¹⁷ Canejeraauru, nitohanihane jaun, inae nii ajiniha caje coauneein nii coitucuhin neeichene jaun, inara coritaauruha nechu aansai cachaaurune esenetaaichene coataa que nainaaain ichaaoche. Nabana inara coritaauruhane esenetaain inara suujua coreein acaauru rijijieein neeichene coataa. ¹⁸ Nete jeelai amuritoheriin cana ichoteraneein nena Cana Curuaanaa Jesocurisito coitucuhin, jiniiquiin aca jerihane rijijieein ita belaaain neeichene caohachae. Aca acaneein nihane coitucuhin coroaecuruhine chabana satonoelanaala. Nitohaneein neeine.

Joaancha letoi leinjiin

Ichaonaa esine tera erenaa

¹ Necoaunaa cana janonaane ajiniha inoaelu caje coauneein nesina, canacaanuhacha aonai, canacaanuhacha coarajei, naaonjoainne caa been inara rai laenaain letoacaanu, canacaanu nota que coaraain, biji mucuhin, naaonjoacaanune jaun. Acate, ichaonaa chabana nitajenaa charanejeein nenea esine tera Erenaa ne. ² Canacaanu rene ecocohin iriha nii ichaonaa esine chabana sanaacharanejeein nenea terane jaunna, inara rai nii que ereerecaanu. Acate, Inaca Cana Coaunera aina nelu. Nii jianeein ratiriin turuhinte, canacaanu aina neein, jianacoon teteriin satiin rai beebeje, amuhemujueein itolere sacutaain. ³ Nitohaneeinte itolere ichaain satiin cachaauru notajae. Niine canacaanu raajenihane coaraain beebejihacaanu, inara netonai canacaanu aina jiniiquiin esenetaain neeichene coina. Charijieein teeinti canacaanu, Cana Inaca Cana Coaunera, rai Calaohi Jesocurisito, naaonjoain aina jiniiquiin nihaaanu, nii rijijieein inara netonai canacaanu aina jiniiquiin raotojoein neeichene coina. ⁴ Nii jaunna, jitariin been inara rai laenaain caa letoacaanu, inara netonai coitucuhin neeichene, raotojoein rachoojoein jiniiquiin nihacachene coina.

Cacha cononeein niha Cana Coaunerane

⁵ Caa erenaa- canacaanu relaa Jesocurisitone jaan- inara rai canacaanuhacha beebejeite, cacha cononeein niha Cana Coaunerane jaun, nota beroteniha cachaaacha ichaine jaan ne. Nihei charijieein niha natiin jetao, que nasina nainihei chaaelai, Aca itolereenein baaso ichaain nihacachene nii coarajeein nihane jaun. ⁶ “Ainate jiniiquiin nihacache,” naain irihacachene saiijieein, asiin canaacha jerei ichacaache suujueeinete, cana raajenihane nohaneein necoritarichaacheein. ⁷ Nete laen satiin acatiha cana ichao teteriin aiha Cana Coaunerane rijijieein asinojoinelanaala chachaaain jiniiquiin ita suujua rijijieein nihacachene, cana osa culeereein rai coichana que rai Calaohi Jesocurisito.

⁸ “Chatohanai baaso ichahaaun. Coatihaa chaque osaojoeehaaun,” naain irihacachenete, cana raajenihane necoritarichaacheein. Cuute casajenetiin nedarichaacheein. ⁹ Jana laen chatohaneein baaso ichaain nihacachene, suujuelanaala been, Cana Coaunera nitohanei rucuheraaneein nihane que jaecohacachenete, cana osa coreniha caseteco coaraachene rai nihacachene caje, cana que suujua acateein, itolere baaso ichacaachene berotiha cureein cana caje Cana Coaunera. ¹⁰ “Chaaelai janonaa bana, chatohaneein naosateein nihaaun,” naain irihacachenete, Cana Coaunera ere tonoraene richaacheein. Cuute casaje tochaneein Cana Coaunera ratiririchaacheein.

2

Cana Coaunera acatiha cana rai cha rucuhieranu Jesocurisito

¹ Cana Coaunera coreniha cacalabi rijijieein nenacaauru, nabana Cana Coaunera ere lacohin, chatohaneein nosateein neeichene

coataane catohaneein laenaain letoaaun. Chunocoha chatohaneein baaso ichaain osa que nesaruhiin nihane, niha cana rai Cana Coaunera acatiha nii rucuheranu Jesocurisito- esinae rauhijiriin caohacha esine coitucuhin rucuheraneein nenea. ² Osaotohacachene caje cana que suujua acatiha Cana Coaunerane cointate raajenihane netelu Jesocurisito, coroso que teein atinaauruhane cointa. Coatiha leinjiin cana corenihacha aiheilu. Satiin caa chauratane sacutaain que nenacaauru caje osa berotihane cointate nitohaneein nelu.

³ Esinae rauhijiriin naitoonjoan tonoraacachenete, esinae rauhijiriin Cana Coaunera coitucuera nihacachene coitucunaa nainerichaacheein. ⁴ Jana tabaauru: “Cana Coaunera coitucuhanu,” naa natiin naitoonjoan tonoraenihanete, nechu jataain casajenetohane jaun aitoreein. ⁵ Esinae rauhijiriin, nere tonoraerate esinae rauhijiriin Cana Coaunera belaihaneein nihane coitucunaa nainereein. Nii ainete esinae rauhijiriin jiniiquiin, aina nihacachene coitucunaa nainichaache. ⁶ Chunocoha “Jeriha Cana Coaunerane rijijieeine ichaon,” naain erei, nii ichaohalu Jesocurisitone rijijieein ichaohine.

Ena nenea Cana Coaunera aitoonjoan

⁷ Chasocuru, caa inara rai canuhacha laenai canuhacha letoai- Cana Coaunera aitoonjoan, coatiha ena ecoonaneein nihei. Acate inoaelu caje coauneein, inara rai beratenojoinnein nenaane. Nii Cana Coaunera aitoonjoante, inae inoaelu caje coauneein inae inaraacha aonai ne. ⁸ Nete laen, caa ena inara rai quiicha laenai quiicha letoaite, ena Cana Coaunera aitoonjoan- ena nenea ne. Esinae rauhijiriin Curisito aina jiniiquiin nenea neein, inae nocohena caje mituhajeein, jihanacoo jichoo mituhichene jaunte, inara raajenihane nii coaraain coitucunaa naineriquicheein.

⁹ “Cana Coaunera cono conohanau neeinne, jianacoon teteriin chachaain neeun,” naa natiin nejelau namute cacha belainiha chunocohanete, jaiti moconajaera aina nocoenaana nihane jaun aicheein. ¹⁰ Chunocoha nejelau namute cacha belaaain neite, jianacoon ichaohane coaratihai aicheein. Nitohaneein ichaohane nerinaain chuni osa que sarunaa nainera. ¹¹ Jana, namute cachaaauru aina nejerateein belaiheite, nocohenaana joenreein moconajaera aina jaiti amuhemujue aiha maosane rijijieein, nii nocohena rai suujua aninoaane jaun.

¹² Nii jaunna, cacalabihuru rijijieein neiniquichene rai caritiin rauhijiriin inara rai beein laenaain letoaaun, inoaelu beratihalune tocohaneein nere nainaane cointa, Acaneein nihane aina cuaain inara caje inara osa beroteratiha Cana Coaunerane coitucuhichene cointa. ¹³ Saain ichauhenaauru, inara rai netonaina caa laenaain letoaaun, inoaelu caje coauneein nii nesina coitucuhin neeichene jaun. Saain enamanacaauru raine maajeeinna, caa caritiin laenaain letoaaun moconajaera amuritiin ichoae iniichene jaun.

¹⁴ Cana Inaca Cana Coaunera coitucuhin neeichene jaunna, caa caritiin inara rai laenaain letoaaunra cacalabihuru. Saain inara ichauheneeichene raine maajeeinna laenaain letohacaanu, nii inoaelu caje coauneein nii nesina coitucueraneein neeichene jaun. Saain enamanacaauru raine maajeeina letoaaun, chaee inara coichana aina cutaain Cana Coaunera Ere esenetaain, caohachaain laraajiin moconajaera choae iniichene jaun.

¹⁵ Coa nechu jataain cacha sarueraanu que caa chauratane curuaanaa moconajaera tenojoin nichaae inara suujua letoache. Chunocoha nii moconajaera tenojoin itolere nichaae suujua letoaerate, nechu Cana Coaunera que jaolequiin belainihane jaun aicheein, ¹⁶ Cana Coaunera caje nenea neniha nii chauratane que tenojoin jaun. Nii chauratane que tenojoite, nechu jataain osa que cacha sarueraanu que nenea ne. Acate cana nota rai caohati tocohanihane nichaae suujua letoaera, niicha sirii aina cuaain leeochoaauru amurijiriin nenea coacuhin, naaon-joaain niha cachane jaan tera ne. ¹⁷ Nete inae cuu tihane bana, chauratane aina jiniiquiin nitajiha cureein, nii satiin cacha sarueranu tera moconajaera. Nete laen chaaelai janonaa bana nitajenaa charanejeein niha cuurureein Cana Coaunera jerenohi ichajeein ichaonacaauru.

Esinae rauhijiriin nohanelanaala niha leinjiin ereine, nii caje mitunaa naineniha casajene.

¹⁸ Aonacuche cacalabihuru. Inae besaute nichaae cuujiha cana janonaa. Nii jaunte, inae uhe lalaje nii Curisito aina nejerateein nenea cacha cairichaera moconajaera. Nitohaneeinte, inae caa arajiin ocoojoacoaure Jesocurisito que nejerateein nenacaauru. Nii cajete inae besaute nichaae cuujiha cana janonaane coitucuhacache. ¹⁹ Cana ainate neeururejete niqui, nete mituhin amuurelu cana caje. Coatiha acaauru, cana suujua rijijieein coacuhin neeuruhilu. Baana cana suujua rijijieein coacuhin aihuruhalunete enanetojoein cana aina neeurure. Nitohaneeinte neurelu, acaauru caje esinae rauhijiriin cana suujua rijitojoein neurenihana cana aina nenacaaurune coitucunaa coina.

²⁰ Nitohaneeinte inara rai Cana Coaunera Suujue teein nelu Curisito, aina cuaain inara itolere coitucuhin neeichene coina. ²¹ Esinae nohanelanaala erenaa niha Curisito que erenaane coitucueneeichene jauna caritiin inara rai laenaanun, coatiha coitucueneeichene jaun nihei. Nitohanihane jaun inarate coitucuhiche, casajenelanaala nenea caje mitunaa naineniha casajene. ²² Aihana jaun, chateeinti casajenetiin ichoae, niite: “Canaacha cohajei Mesihasi nihei Jesocurisito,” naain Jesocurisito esenetaelanaala que erereein. Acatechu, nii rai Inaca Cana Coaunera aina rai Calaohi Jesocurisito batohin acaauru que nejerate-naaneein ne. ²³ Chunocoha cacha, Jesocurisito coitucunaa jerenihanete, acaentonai ranaa jerenereein rai inaca Cana Coaunera. Nete laen chunocoha, nii rai Calaohi Jesocurisito coitucuhin leeochoaauru que coitucuerateraneein nihane, acaentonai coitucuhin rareein rai Inaca Cana Coaunera.

²⁴ Nii inoaelu caje coauneein, inara rai beratenojoin inaraacha aonai rucujueein sirichuche, inara suujua cuhaneecha. Chaen jiaohine Cana Coaunera Calaohi caje naluhichene. Aihate Cana Coaunera caje netonai naluheneecha. ²⁵ Nii cana rai tihane coina aitoa Jesocurisitone jaante chabana nitajenaacharanejeein nenea ichaonaa esine ne.

²⁶ Nabana inara coritacuruha nii inara coritana jereraaurune coataane, caa inara rai aitiin laenaanun. ²⁷ Nete laen inara, inara relaaain inara suujuateranu lateneeiche, Jesocurisitohacha teratenojoin, Cana Coaunera Suujue siriin neeichene jaun. Nii inara rai niicha teratei Cana Coaunera suujute, caohachaain rauhijiriin inara relaa cureein, inara suujuateein. Inara rai cha bihane, coatiha nohanenaa nerinaain. Esinaete erenaa nereein. Aihana jaun, Curisito esenetaaichene jianena

coacuelanaala aina jiniiquiin neein inara relaa rai Suujuene rijijieein ichaaоче.

²⁸ Aihana jaun cacalabihuru, enene caje coauneein, jiaohine Jesocurisito esenetaichene jianein neeichene. Aihate chaque casiin necoatelanaala jiniiquiin queecha jaaequiin, niheichu Jesocurisito que coejelanaala nihacache enacoauneein turu bana. ²⁹ Inarate raotojoein esinae rauhijiriin caohacha ichaeranein ichaoha Jesocurisitone coitucuhin neeiche. Nii rijijieein techu, baaso ichaelanaala esinae rauhijiriin caohacha nejesina ichara cache, Cana Coaunera calaohineein inae nihane coitucuhin neeiche.

3

Cana Coaunera calaohineein nenacaauru

¹ Aonacuche. Jataain mainajeein cana belaa inaha Cana Inaca Cana Coaunerane que nainaa in coitucuhin neeuche. Nii jaunte nainecure, Cana Coaunera calaohi inein cana curuaateeuruha cachaaurune, esinae rauhijiriin acaneein nihacachene jaun. Nii jaunte cana coitucuhin, cana belaa in cana coana nainecurene caa chauratane que nenacaauru cachaauru Cana Coaunera coitucuurenihane jaun. ² Canejeraauru, inae esinae Cana Coaunera calaohi neeinte nihacache. Nete nii baiha: “Naaajoain ineinte niha curichaachein,” naain rauhijiriin coitucuenihacache. Leinjiin, coaiteen enacoauneein cau turuha Jesocurisitone bana, rijijieein niha curichaacheinnete laen coitucuhacache, aitothane rijijieein, jericanejeein coaraa curichaacheinna jaun. ³ Satiin acaacha esenetaain queecha jaaequiin nenaate, raajenhane itolere baaso caje necoulucohin neeururein, baaso colane ichaoha Jesocurisitone rijijieein ichaoruhane caina.

⁴ Nete laen, satiin osa que nesaruhin nenacaauru baaso ichaain neeure, baaso icharanein niha satiin osane jaun. ⁵ Inara netonaite cana caje osa beroteranu que caa chauratane que turuhalu Jesocurisitone raotojoein coitucuhin neeiche. Coatiha Aca charijieeinijiji chaque osaojoejeein niheilu. ⁶ Nitohanihane jaun, Cana Coauneraacha jerei ichajeein jianelanaala nenaate, osa que nesaruna nainenereein. Nete osa que nesaruhin nenacaauru, coaracuruhane niha natiin chabana coitucuureneerein, nii jaun coatiha rai cache necururinaain. ⁷ Coa inara coritaain neeuruha nejelau cachaaurune esenetaain nihachera cacalabihuru. Chateeinti baaso que jaolequuin caohacha nejesina ichae, niite caohacha ichara ne, aiha nii caohacha nejesina icharane rijijieein. ⁸ Chateeinti osa que nesarujeein ichoae, nii te moconajaera rainein nihane jaun aicheein, inoaelu caje coauneein osa neba niha moconajaerane jaun. Nii jaunte caa chauratane que turuha uhelu Cana Coaunera Calaohi, nii moconajaera ichanaa itajeein beroteranu que.

⁹ Cana Coaunera coitucuin, Cana Coaunera calaohineein nena, inae osa que nesarujeein ichaonaa nainihe in, inae rai Cana Coaunera tenojoi ichaonaa que ichaohane jaun. Chaen inae Cana Coaunera calaohi nihane jaunte, inae osa que nesarujeein ichaonaa nainene. ¹⁰ Coitucunojoeineinte neeure Cana Coaunera calaohichuru. Nii rijijieein techu coitucunojoeinein neeure moconajaera calaohichuru, caohacha ichaelanaala, namute cache belailanaala, naaonjoaain nenacaauru, Cana Coaunera cachanein neeurenihane jaun.

Leeochaauru aina jiniiquiin ita belaa'in nihacane

¹¹ Caate nitohane'in nihacachene coina: "Jiniiquiin ita belaa'in, leecha cachaauru niha natiin belaa'in, naaonjoaain ichaaoche," naain inoaelu caje coaune'in beratenojone'in nena ne. ¹² Aihana jaun, nainihaacache moconajaera cacha ne'in nihilune jaun nocoala sohin jaohalu Caainne tocohane'in ichaohacachene. Chanuna nocoala sohin joae Caain. Caohachaa'in suujua coaraa nii rai nocoalane jaunte sohin joae, baasone'in ichaoha nii Caainne jaun.

¹³ Inara belaihuriha Cana Coaunera coitucuuruhine coaa nii que nererojoecaache. Coatiha enaacha inaraacha coarai inerinaainta canejeraauru. ¹⁴ Ohin nitajenaa rai nena janate nii caje cana ichoterate, chabana nitajenaa charanejee'in nena ichaonaa que ichaohacachene coina. Nii jaunte cana amute cachaauru belaa'in naaonjoaacache, inae raotojoe'in coitucunaa jaun. Chateeinti namute cacha belaine, niite ohin nitaje rai nihane jaun aichee'in. ¹⁵ Satiin namute cacha que jaoleguiin nenacaaurute leinjiin nechu aansai sonajaine'in ne. Inarate raotojoe'in coitucuhin neeiche, nitohane'in nechu aansai sonajaain nena, coatiha chabana ichaonaa nitajenaa charanejee'in nena ranaa nainihe'i. ¹⁶ Coichana aina cutaa'in cana belaiha Jesocurisitona jaunte, Cana osa corenia coroso que netee'in ohalune coitucuhacache. Nitohanihana jaunte, raotojoe'in jianacoon ichaoha cana amute cachane coina coreniha itolere necairichanaa abaantaa'in acaauru coroatajane'in nihacachene caohachae. ¹⁷ Raotojoe'in ichaohane jaanu que coriqui siriin niha chunine jana, jataain cairiche'i inejee'in coroatajanera latein niha leinjiin namute cachane jana tenihanete, aina cutaa'in Cana Coaunera belainihane jaun aichee'in. ¹⁸ Cacalabihuru, nainihe'i cana ereecha que cana amute cacha belaiha nocoetiin eree'in nihacachene. Esinae rauhijiriin cana amute cacha belaichaachene, niicha latei tee'in belaichaachenete ne.

Chaque necoatoelanaala tonajelanaala Cana Coaunera acatiha nihacachene

¹⁹ Nitohane'in nenaate, esinae rauhijiriin ichaonaa chabana nitajenaa charanejee'in nena tera aina esinae nihacachene coitucuha curichaache'in, Cana Coaunera acatiha nena bana. ²⁰ Chatohanei ichaain nihacachene coreniha cana coulurujiha cana suujuene sainejeeinte, canaacha ichai coitucuerane'in ne jianacoon cana tera- Cana Coaunera, Aca itolere coitucuerane'in nihane jaun. ²¹ Canejeraauru, jana cana suujua cuhane chatohane'in baaso ichacaachene coaraachene jana, chatohanei ichaeniha cachene, Cana Coauneraacha que jaequuin nacatiha nerichaachee'in. ²² Acate satiin canaacha bajai teree'in, cana rai naitoonjoan tonoraain, Aca jerihane rijijjee'in chachaai nihacachene jaun. ²³ Nitohane'in tonoraain nihacachene coina cana rai naitoonjoante, rai Calaohi Jesocurisito esenetaain, le cacha nichaachene jiniiquiin ita belaa'in ichaohacachene coina ne. ²⁴ Satiin naitoonjoan tonoraain nenacaaurute, nii naitoonjoan jianena coacuelanaala, aina jiniiquiin neeuruhane jaun, acaentonai acaauru aina ichoae. Nitohaneente cana aina ichaohane coitucuhacache, cana que coitucueratiha nii cana rai niicha tei rai Suujuene caje.

4

Cana Coaunera Suujue aina nejeratiha moconajaera suujuene

¹ Aonacuche canejeraneein cacoelaichaaauruna caa que erete aonquiche. Coa Cana Coaunera letono niha nocohetiin inara rai satiiin erenacaauru esenetaain nihache. Nitohaneein inara coritana jerera nihane, esinae rauhijiriin Cana Coaunera Suujue sirichuruhane coitucuhichene coina coujunajaain coaranaacuche, jataain lanaeniha arajiin caa chauratane que casajeeurune jaun, tabaauru cana Coaunera letononiha nocoetiin ereuruhane jaun. ² Nitohaneein coujunajaain coaranaaquichenete, esinae rauhijiriin Cana Coaunera Suujue siricha coitucuriquicheein. Satiiin, cachaneein turuhin nejanoaalu Jesocurisitone coitucuhin nenacaaurute, esinae rauhijiriin Cana Coaunera Suujue siricheein. ³ Jana nitohaneein niha Jesosone coitucunaa jerelanaala nenacaauru, coatiha Cana Coaunera Suujue siririnaain. Leinjiin Curisito aina nejeratena moconajaera suujuete siricheein. Inarate coitucuhin neeiche, inara uricho que bera aonaain naaonjoaain neeichene jaun. Nii moconajaera suujuete inae caa chauratane que turuhin ne. Acate Curisito que nejeratena nera cacalabihuru.

⁴ Jana inarate Cana Coaunera Suujue siriin neeichene jaun, nii casajeeuru ichoae inii neeiche. Nii inara suujua cuhane inaraacha siriite, jataain mijiaainetiin ne, caa chauratane que nenacaauru rai tenojoin ichoae jauhecotojoeriin. ⁵ Acaaurute jelai teein caa chauratane que nenacaauru neein neeure. Nii jaunte raujiaain caa chauratane que nenacauru itolereeicha que ereerecure. Nii jaunte acaauru ere aonaain esenetaain tonoraare acaauru rijijieein caa chauratane que nenacaauru cachaauru. ⁶ Jana canate Cana Coaunera caje nena nichaache. Nii jaunte Cana Coaunera coitucuurera, cana ere aonaain tonorae. Jana Cana Coaunera coitucuuruhite cana aohana jerene. Nicha cajete nainacaache, “Acate Cana Coaunera Suujue siri. Jana acate casaje moconajaera suujue siri,” naain coitucunaa nainichaache.

Jataain cacha belaiha Cana Coaunerane

⁷ Canejeraauru, coanete cana laurijiracuru, chaen nejelau cachaauru, naaonjoainuri belaaain nihacache, Cana Coaunera caje coaaneein unaaaniha ita belaichaachene coinane jaun. Satiiin nitohaneein namute cachaauru belaichate Cana Coaunera calaohineein ne. Niite esinae rauhijiriin Cana Coaunera coitucureein. ⁸ Chateeinti namute cacha belaine, niite Cana Coaunera coitucueene. Cana Coaunera coitucuera, aiha Cana Coaunerane rijijieein jataain cacha belaihane jaun. ⁹ Cana quete jataain cana belaitohane coarate Cana Coaunera, caa chauratane que acaihanejeein rai Calaohi letoaain, nitajenaa charanejeein nihacachene coina. ¹⁰ Belaaain cana arihacachene que ainaa tocohaneein cana belaiha Cana Coaunerana jaunte Calaohi letoaelu, cana osa coreniha raajeni-hane onaa que netihane coina, nabana cana osa coreniha necairichanaa coataa, atiin cana ichoterate cana osa coreniha necairichanaa caje.

¹¹ Aonacuche canejeraauru. Nitohaneein jataain cana belaaain niha Cana Coaunerane jaun, coanete cana netonai cana laurijiracuru, nejelaauru, naaonjoain belain nihacache. ¹² Coatiha Cana Coaunera coaraain nihei chunei cacha niqúi, nete, ita belaaain, cana laurijiracuru, nejelau cachaauru, naaonjoain belaichaachene cana aina nereein Cana

Coaunera. Nii cajete cana belaitoha Cana Coaunerane rijjijeein ichaohacachene coaracurureein cachaauru. ¹³ Nitohaneeinte aina nihacachene jana, acaarentonai cana aina nihane coujunacanu que cana rai Suujue te Cana Coaunera. ¹⁴ Canacaanune, caa chauratane que osa caje cachaauru ichoteratihane caina, nii rai Calaohi letoaa Cana Inaca Cana Coaunerane coaraneein caa beebejihacaanu. ¹⁵ Satiin cacha, Cana Coaunera Calao-hineein niha Jesusone coitucuhin berate Cana Coaunera aina ne. Jana Cana Coaunera netonaite, aina nereein.

¹⁶ Nitohanihane jaunna Cana belaiha Cana Coaunerane coitucuhin esenetaacaanu. Cana Coaunera cana belaichaneein nihane jaun, rijjijeein namute cacha belaichate, Cana Coaunera aina ne. Jana Cana Coaunerate aina netonai ne. ¹⁷ Nitohaneeine esinae rauhijiriin jianacoo teteriin cacha belain nihacaanune jaun, chaaelai que casilanaala, chaque tonajelanaala nerichaanuhin, inae cacha coulurujuihane caina coaitee turuha Cana Coaunera Calaohi Jesocurisito bana. ¹⁸ Esinae rauhijiriin cana amute cacha belain ichaohacachene, nihei chaque casiin ichaonaana jaanu. Ita belain ichaohacanete, jaoleneein ne nii cana casataera cana casetecaeraanu. Jana chaque casiin nihacachenete, cana amute cacha belai ichaohenihacachene jaun airichaacheein.

¹⁹ Canacaanune Cana Coaunera belain nihacaanu, aca jauriaanejein ichoaichaniha canacaanu belain nihalune jaun. ²⁰ Chunocoha: “Canune Cana Coaunera belaihun,” naain iriha natiin, namute cacha belainihane, acate leinjiin casaje neba ne. Coaracuche nachuhinti, notaracae neeuruha nii namute cachaaurune saijjijeein acaauru belairiha. Nii jaun techu, nii amuritoheriin Cana Coaunera belaina nainene, chabana coaraain esenetaenihane jaun. ²¹ Jesocurisitote cana rai: “Chateeinti Cana Coaunera belain ne, nii namute cachaauru belain neeine,” naain cana letoaain cana ratirilu.

5

Canaacha esenetai aina cuaainte moconajaera amiritohacache.

¹ Satiin Cana Coaunera letono Mesihasi niha Jesusone esenetaaurerate Cana Coaunera calaohineein neeurureein. Nii cana inaca Cana Coaunera belaichate, satiin rai calaohineein nenacaauru belaicheein. ² Cana Coaunera belaichaache esinae rauhijiriinete, cana letoaane jaan icharichaachein. Nii banate Cana Coaunera calaohineein nenacaauru netonai belaichaachene coitucurichaacheein. ³ Cana Coaunera belai-hacanete, nii cana letoaane jaan tonoraain rijjijeein chaachacaane ne. Niheichu coatiha caaintai ichaonaa nihein nii naitoonjoan. ⁴ Satiin Cana Coaunera calaohineein nenacaaurute, chauratane que nenacaauru itolere baaso choae ini. Satiin nii canaacha esenetaite cana suujua lararajain cana corotajane, chauratane que nenacaauru cana que nejeratenacaauru amuritoeraneein nihacachene caina. ⁵ Cana Coaunera Calao-hineein niha Jesusone que jaequuin nenaate, caa chauratane que nenacaauru moconajaera letonocuru amuritoreein.

Caa nichata laurii erenaate, “Naaonjoaaineeinte ne Jesocurisito,” naain berane.

⁶ Cau chauratane que niha Jesocurisitone janate, acau que baotisanoinnein neein, coroso que ohin rai coichana jaohalune que, naaonjoain que coujunacatenohineein nedaelu. Cana Coaunera suujuete esinaaen

nitohanihane coitucuerate cana que. Nii Cana Coaunera Suujuete chabana nohanelanaala cana rai beraneein ne. ⁷ Nichatajaainte neure rai Suujue que, nii Aca nihane coitucuhin beracuru. ⁸ Nii coitucuhin nenacaaurute, Cana Coaunera Suujue, acau, ichana, naaonjoainuri ne. Acaaurute ita suujua rijijieein beraneein neure. ⁹ Cachaauru, cana rai nii acaauruhacha coarai beebejeeuane esenetana nainichaache niqui. Nete jataain nii amuritoeriin nelate, “Naaojooan” naain biha Cana Coaunerane, nii rai Calaohi que aitohane jaun. ¹⁰ Cana Coaunera Calaohi esenetaerate, esinae rauhijiriin aitoha Cana Coaunerane rucujeein siricheein suujua cuhane. Chateeinti Cana Coaunera esenetaene, niite casaje tocohanein Cana Coaunera tereein, Calaohi que aitoha Cana Coaunerane esenetaenihane jaun. ¹¹ Nii erenaa cajete cana rai chabana nitajenaa charanejeein nenea ichaonaa tiha Cana Coaunerane coitucuhacache. Jana rai Calaohi Jesocurisitote nii ichaonaa chabana satoonelanaala nenea teraneein nenea ne. ¹² Chateeinti Cana Coaunera Calaohi esenetaain ne, nii netonaite chabana ichaonaa nitajenaa charanejeein nenea rareein. Jana Cana Coaunera Calaohi esenetaaite raenereein.

Niicha letoai satonotihane rai acaauru suujuatiha Joanne.

¹³ Cana Coaunera Calaohi esenetaera niquichene raina caa caritiin laenareeunni, ichaonaa chabana nitajenaa charanejeein nenea raeranein neeiche inara netonaine coitucuhichene coina.

¹⁴ Cana Coauneraacha quete jaaequiin nihacache, jeriha rai Suujuene rijijieein caje cha bajaain nihacachene cana rai nii canaacha bajai teraneein nihane coitucuhacachene jaun. ¹⁵ Nii caje cha bajaacachene aonaa Cana Coaunerane coitucuhin nihacachene rijijieein techu, cana rai nii canaacha bajai terichaaine coitucuhin nihacache.

¹⁶ Osa que nesarujuiha chunei cana nejerane coara chuneine, rai Cana Coaunera bajaaine. Aihate jianacoon osa caje teine Cana Coaunera, jataain nitajena jaanu osa tabai nenihane. Jana nitajena jaanu que, jataain osa tabai que nesaruhin nei nihane, coa rai Cana Coaunera bajaache. ¹⁷ Satiin itolere osate baaso neein ne. Nete ne cacha itajeranune lanaala nenea osa.

¹⁸ Saain canate, inacaneein teein Cana Coaunera coitucuera, inae osa que nesaruna nainenihane coitucuhacache. Inae Cana Coaunera Calaohi que beraichaaain nihane jaun inae dadanaa nainihe moconajaera. ¹⁹ Canate Cana Coaunera caje nenea nichaachene coitucuhacache. Jana caa chauratane sacutaain nenacaauru Cana Coaunera coitucuuruhite satiin moconajaera bijiu neure. ²⁰ Chaen techu rai Inaca Cana Coaunera coitucuhin nenea coina turuhin cha coitucuhin nihacachene jaanu teein cana que rai Inaca Cana Coaunera esine neein nenea coitucueratein nihilu rai Calaohi Jesocurisitone coitucuhin nihacache. Nii jaunte, nii esine neein nenea rai Calaohi Jesocurisito aina ichaohacache. Acate Cana Coaunera esine neein, ichaonaa chabana nitajenaa charanejeein nenea teraneein ne. ²¹ Cacalabihuru caohachaaain necoeraain neeuche, nabana inara coritana coaacuruha nechu aansainein nenacaauru, Cana Coaunera letononiha nocoetonacaauru casajeerune coataa.

Joaancha letoai coroataja

Ichaonaa rauhi aina ita belaa in nihacane

¹ Canuna, Cana Coauneraacha janijiineein rai ita taojiaain coroaeraneen neiniquichene bichauhenaneein, inara rai caa quiricha laenaain letoaaun. Jataaine casuujua aina cutaain inara belaihun. Coatiha canuhacha nii inara belaihaaun. Satiin nii canaacha esenetai ichaonaa nitajenaachara tera esenetaeraaurute inara belaihure. ² Ichaonaa chabana nitajenaa charanejeein nena tera coitucuichene corenihane inara belaa in neeun. Nii ichaonaa niicha tei cana suujua cuhane nenaate cuu niha cureein, nirijieein inoaelu netiin nitajenaa charanejeein. ³ Atiin cairichaaajoaain inara coaraain inara belaa in inara coroatajanemiin Cana Coaunera, rai Calao hi Jesocurisito aina.

⁴ Jataaina rachoojoeun, jeriha Cana Coaunerane rijijieein cao-hachaain ichaaoruha inara caje nenacaaurune jana erunajaanune jaun. ⁵ Aonacuche quiicha belaihuri canejeraaurune caa que inara rai aite, inara laurijiracuru, nejelauru cachaauru, naaonjoain belaa in ichaaoche. Coatiha niqiu ena ecoona cana letoaa Cana Coaunerane jaan nihei, jeelai inoaelu caje coauneein cana letoaa Cana Coaunerane jaan quene, aitiin caa inara rai laenaun. ⁶ Nii cana letoaa Cana Coaunerane jaante, belaa in neein ichaohacachene jaan ne. Nii nunuhe caje coauneein aito ha Cana Coaunerane aonaquichene rijijieein ita belaa in ichaaoche.

Cachaauru coritaa amuhemuhena caauru

⁷ Caa chauratane sacutaainte amuhemujeeure nech u jataain casajeeuru cacha coritaa. Acaaurute itolere que nelatei cachaneein cau nejanoaain turuhalu Jesocurisitone esenetaain coitucunaa jerecurene. Nitohaneein ichaonacaaurute, Jesocurisito que nejeratenaaneein ichaoruhane jaun, aihure. ⁸ Coaracuche, nabana inara coritaain neeuruhane nii esenetaain neeichene, joenreein nitajiha inara relaacaanune jaanne coataa. Aihute coreniha inara rai nii cainaain neeine Cana Coaunera. ⁹ Chateeinti, cacha relaal u Jesocurisitona jaan edaa cuaain cacha relae. Niite Cana Coaunera coitucuenihane jaun aicheein. Chateeinti, jerichanetojoein rauhijiriin aito ha Jesocurisitone rijitojoein cacha relae. Niite Cana Inaca Cana Coaunera coitucuhin, nii Calao hi netonai coitucuhana jaun aicheein.

¹⁰ Jana, caa caitono tocohanelanaala rauhijiriin cacha relaelanaala, nejelauneein cuaain cacha relaeraneei, inara rene turuhane, coa inara loreri asa ae raache. Coachu tonaain rai irihache. ¹¹ Chateeinti, rai ereein loreri asa ae raain ne. Niite nii baaso turuaane ujuaihonnein nereein.

Satononejeeinne caa inara rai aitoreeunni.

¹² Banejelanaalate ne inara rai irihanune jaanu niqiu. Nena quiricha cuhane cuaain aitona jereneeun. Nii jaunna inara rene turuha unaa jeretoon caraajenihane. Inae turuha uhanune banana inara rai beeberejeeunni, inara netonai nii coitucuhin neeichene, jiniiquin raotojoein rachoojoein nena caina.

13 Cana Coanera rai ita taojiaain Cana Coanera bajaaurera aina nenacaauru- janiijin Cana Coanera ranojoinunru inara nejeraaurute saain inara coaacure.

Joaancha letoi nichataja

Caiho coroaeca Joanne

¹ Canu inara bichauhenaneeinne, caa quiricha laenaain letoareunni jataain esinae rauhijiriin quiicha belaa Caiho rai.

² Cana Coaunera coreniha quiicha belaa Caiho, icheina Cana Coaunera bajaun ichorataanihane, nii ena caohatiin jeriha rai Suujuene rijijieein neeine tocohaneein raotojoein raurohin neeine coina. ³ Jerichanejeein caohachaaain rauhijiriin ii suujua corelanaala Cana Coaunera aitoonjoan tonoraain neeine beeuruha cana nejeraauru tabaauru turuhinne jaunna, nii coitucuhin jataain rachoojoeun. ⁴ “Esinaete chuhisi aitoa Cana Coaunerane tonoraajeein neure Cana Coaunera coreniha cacalabihuru,” naaina jataain rachoojoeun.

⁵ Casuujua aina cutaain quiicha belaa, jataain caohatiinte ere-naa tonoraain nii cana letoaa Cana Coaunerane jaan ichaain neei. Leeochoaauru cana nejeraauru coroatajanein, nii coriajai caje uhin turunacaauru cana nejeraaurune maajein coroatajaneine jaunte, jataain jelai amuritoheriin caohacha ichaai. ⁶ Nii jaunte, turuhin satiin aonajeeuruha Cana Coaunera ranojoneein nenacaaaurune jana, jataain acaauru belaa caohatiin ichaain neeine beebejeure. Atiin chaaelai latecuruha namuna jaan raine quene acaauruhacha latei teeu, jeriha Cana Coaunerane rijijieein. ⁷ Acaaurute Jesocurisito que erena beebejena que amihanena ichaa nii uure. Coatiha acaauru coroatajanena jerecuruha Cana Coaunera coitucuhichurune jana jerecuruhi. ⁸ Nii jaunte, cana itolere que acaauru coroatajanichaachene caohachae, aina raotojoein abaantaain Cana Coaunera ere beebejeeuruhane coina.

Baasonein ichaa Diotrefesine jana, caohacha ichaane coaratiha Demetirione

⁹ Cana Coaunera rai ita taojiaain Cana Coaunera bajaaurera raina leinjiin quiricha laenaain letoaaunlu. Nete cocoinanohineein nihacaanune ere tonorana jerene Diotrefesi, acaacha cacha letoaaane rautatohane jaun. ¹⁰ Chaente jataain casajenetiin, nechu jataain joanreein canacaanu ere rocohin canacaanu irijiae. Nii jaunna rautaenihacaanu. Chaen jetaote, Cana Coaunera coroaecuruhane coina ita taojiaauruhane jana turuuruha cana nejeraaurune, enooruhane caohatein sitana-jae. Chaen jetaote, niha cotijiaain ranajaerane caohate. Niina jataain rautaenihanune jaun, inae turuha uhanune bana cotijiaain rai aitoreunni.

¹¹ Aonaan canejera. Jiaonriha ii netonai, nitohanein baaso jelon ii suujua cuaain neeine. Caohachaacha que ii suujua coaraain neun. Caohacha ichaera cachate, Cana Coaunera aina nereein. Jana baaso ichaera cacha, Cana Coaunera aina nerinaain. ¹² Satiin cachaaurute caohachaaain suujua coara cachaniha Demetirione beure, esinae rauhijiriin caohachanejein nihane jaun. Canacaanu netonainechu caohachanijihane bihacaanu. Iite chabana nohanelanaala irihacaanune coitucuhi.

Niicha laenai quiricha satono tiha Joanne

¹³ Jataainte ne banelanaala ichei irihanune jaanu. Nena quiricha cuhane cuaain ichei aitona jereneun. ¹⁴ Nii jaunne ena ichoharaa unaa jereeun, caraajenhane ichei aitocaaunne coina.

¹⁵ Chaque tonajelanaala raotojoein neeun. Satiin cana belaichaurute ii coaacure. Atiin, “Inara coaacuruhajera,” naain nii cuu nacaauru cana belaichauru rai beeu.

Jodasiicha letoi

Inara coaaucaun

¹ Jesocurisito cachaneein Saantiaao nejera Jodasi nihanunena caa quiricha laenaun, Cana Inaca Cana Coaunera niicha jereinein niicha cotihacuri- Jesocurisito berainojoineein nenacaauru rai. ² Cairichaaajoain inara coaraain inara corootajanemiin Cana Coaunera, leechoaauru aina jiniiquiin ita belaa in raotojoein neeinchene coina.

Nechu jataain nohanenaa que inara relaaureeraauru (1Fd 2.1-7)

³ Jataaina niqui inara aina jiniiquiin cana ichoterateraneein nena que cuaain laenana jereenlu niqui inara rai, canejeraneein neeinchene jaun. Nete laen jataain ena caohachae inara rai laenacaunne, Cana Coaunera cachaneein neeichene jianelanaala, canaacha esenetai esenetaain neeinchene coina. ⁴ Inae Cana Coaunera Quiricha cuhane besihalune rijijieein, inara aina neeuruha nechu jataain nohaneein cache relaaureeraauru, caseteco coaracuruhane rai nenacaaurune coitucuhane jaun. Acaaurute jataain necha aansai cachaauru ne. Necha jataain cana belaiha cana rai Cana Coaunera tenojoineein nena aasaaeraneein nenacaauru ne. Chaen techu cana eroraneein nena- Cana Curuaanaa Jesocurisito coitucuha nocoetelanaalane maajeein aihure.

⁵ Inae niqui coitucuhiche inara, nena nacoaauneein inara rai benaa jereun, Egipto caje coitucuurera Israeli cocoaichacuru rocohane baihate, esenetaaurui cachaauru itajelu Cana Coaunera. ⁶ Coaracuche nachuhinti coujurihu Cana Coaunera letononeein nena tocohanein neeurenihalu anjeraaurune jaun, charijibana satonoelanaala nena nocohena tabai jana neeuruha, satiin rucuhaca Cana Coaunera que tihanereen tiaaine. ⁷ Nirijieein techu ailu Sodoma, Gomora, naonjoainuri cocoaichacuru aina curuaequuin, rohan nenacaauru neseuru cocoaichacurune maajeein, nejelau ene aina ichaohin, ajenaacha que namuritiin, namute quicha aina ichaojeraquuin naonjoaaunrelu, nitohaniha cana ichaone que airijiin. Nii jaunte charijibana satonoelanaala nena usihanaun caseteco coaracure. Niite satiin cana suujua coaraain, que nainain ichaohacachene coina ailu.

⁸ Nitohaneein inae coitucuuruha sainejeeinte, nii inara rene turunacaauru cachaauru, nechu joaeren raaje osa que jaberoco aasajeein, sini anuu caje cha coitucuha nocoetiin cachaauru relaain, Cana Curuaanaa Jesocurisito nocoeje chanuhin, acaauru amurijiriin cocoinanacaineein nenacaauru quene maajeein mainajeein ereure. ⁹ Coaraanachuhinti nenacaeneein Moisesa jaberoco amanaa jeriha moconajaerane jana, nii tonaain batohin, que baasoneein ereein nocoeje chanunaa coacuelanaala, raujiaain acatein: "Ti suujua raujiaaine Cana Coaunerara," naain nihalu moconajaera rai anjeraauru curuaanaaneein nena Miqueline. ¹⁰ Nete niritiin erena nainiha cache natiin, niicha coitucuhi que nihanatiin ereein neure cachaauru. Nechu

jataain leinjiin ataeбинаe rijijieein neein, nitajia acaauru jaberocone coina, jaberoco teeure.

¹¹ Jataainte cairichaaajoaure, aihalu Cainne rijijieein ichaauruhane jaun. Aihalu Balaam aina Corene rijijieein coriquiicha que coaacu-ruhane jaunte, Cana Coanera sacuuruhane jianecuruha erenaa tonoraelanaalane jaun nitajerai neeurre. ¹² Ita belaaihuruhane jaa beseta bitoaaiche jiniiquine jaaunrute, nechu jataain inara rai nocoejena tiha, inara aina lenoneein acau cohin rachoojoein naaonjoaunre nocoejelanaala, nii chuni sinaa coacuelanaala. Cacha beraicha niha nocoetiin churute aihure. Nete nii chuni berailanaala, nechu jataain jaberocohacha beraihure. Acaaurute nii conacainelanaala nena acau rijiiichure. Aiha temule inaacane cojoanona bana, inacaelanaalane rijijieeinte neeure. Chaen cojoaisi aina curuataain enuha rocohin jao-hacane rijijieeinte neeure. ¹³ Enaachate baaso ichaa cucuana cuhane fichafichanaane rijijieein, chunijihun nihanatiin baaso ichacure coeje-lanaala. Chaentechu sona nalu rijijieein mituhin janoaajeein cuujueein, jaiti cunajaun tuuelanaala, nocoenaanaun nitajia arasijene rijijieein nitajia cuururein nocoenaanaun acaauru netonai.

¹⁴⁻¹⁵ Chaen techu nitohaneeururichaain nii cachaaurune que aitoroatiha Cana Coaneranane jaun, Adaan que jauriichuru baiha, acaauru caaunsini ineein nena- Enoco netonai jetao: “Satiin nere tonoraeraauru cachaauru janijiin raain, jataain necha aansaneein ichaonacaauru, naansaine aina cuhaain nocoejena charaneein, osaacuruhane jaun naansaine caaun que baasoneein erenacaauru casetecaain itajenajaane coina, araai oaraancanei rai nere tonoraeraauru anjeraauru uhaain uha Cana Coanera Calaohi Jesocurisitone janane coaraaun,” naain belu beratihaha Cana Coaneranane jaun. ¹⁶ Chaen techu acaauru cha coitucueraniha nocoetiin, satiin que nererojoecaain, satiin que maihajein ereein, niicha jereeicha que coaacure. Nechu jataain cacha que niicha jerei ichacuruhane coinaachate, cacha rai raotojoein ereeure.

Cana Coanera coitucuurera rohecaeraauru

¹⁷⁻¹⁸ Canejeraauru, inara rai: “Cana janonaa satonoelalaje raite nereein, nechu jataain baasoneein suujua letonohacha ichajeein ichaonacaauru cachaauru,” naain inara rai beeuruhalu Cana Curuaanaa Jesocurisito rai afosotoorune coaacuche. ¹⁹ Acaaurute ita caje neleruhin niha cachane jereein, nechu jataain suujua letono rijijieein ichaohin ichacuruhane jaun, Cana Coanera Suujua sirichurenihane jaun aihure.

²⁰ Nete inara, coujurihu Cana Coanera esenetaeraneein, rai cachaneein Cana Coanera Suujue que suujuequiin, Cana Coanera bajae-bajajeein neeiche inarane caohachaera cacoelaichaneein nenacaauru canejeraauru. ²¹ Cairichaaajoaain inara raain, inara belaa inihalune rijijieein ichaohin, chariji bana satonoelanaala nena tiha Cana rai Cana Coanera Calaohi Jesocurisitone cohajeein neeunche.

²² Atiin cairichaaajoaain nii esenetana jeriheeichuru coaraain neeuche. ²³ Nabana nitajeeuruha usi tabai jana nii esenetaichurune coataa, cairichaaajoaain acaauru coaraain, tabaauru ichoteratecuche usi tabai caje, acaauru que nocohalajiin, jataain baasoneein ichaohin nichao aasajeein neeuruhane jaun.

Raotojoein rachoojoein neeuhe

²⁴⁻²⁵ Acaihanijin cana ichoterateraneein nena Cana Coaneraachate, inara beraicheein chatohaneein baaso ichaain neeinchene coataa. Nii chaeloon baasoneerilanaala, aca Cana Coanera nihane acatiha rachoojoein turuhin neeinchene coina. Jauriaa caje coauneein nii chariji bana satonoelanaala, aca itolere que laraajiin cocoainanacaineein niha Cana Coanerane coitucuerateein neeine Cana Curuaanaa Jesocurisito. Nitohanemiin.

Jesocurisitohacha Coaratei Afocarifisi

“Naaonjoanrichaain,” naain coaratiha Jesocurisitone

¹ Caate, inae nichuuntaa nitohanerichaainene jaun rai cachaneein nenacaauru que coaratiha rai Calaohi Jesocurisito aina cuaain Cana Coaunerane jaa ne. Nii jaunte rai nere beraneein nenea Joaan nichaanne rene, rai nere bera anjera letoae Jesocurisito, canu que niicha coaratei coaratiha nii anjerane coina. ² Nii jaunna, canu que coaratiha Jesocurisito aina cuaain Cana Coaunerane rijijieein, esinae rauhijiriin nii coaraneein coaracaanne rijijieein laenaan.

³ Nerausiaecururichaain caa Cana Coaunera beratenojoin reretaera aina aonaain caa laenanohineein nihane rijijieein tonoraain nenacaauru, inae ichuunejeeoriha nitohanerichaainene jaun.

Caaunsi laurineein Jesocurisito ranojoneein nenacaauru iclesiacuru rai laenaa Joanne

⁴ Asia batane que caainsii laurineein Jesocurisito ranojoneein nenacaauru iclesiacuru raine canu Joanneein caa laenaan. Raotojoein neeichene jaanu tein neeuruhine- nii nunuhe caje coauneein neeina acaneein neein turuha uheneni neein nenea Cana Coaunera, rai nelaurianajaan- *trono* acatiha caainsineein sujueneein nenacaauru aina, ⁵ chaen esinae rauhijiriin, aca jerihane rijijieein neein nere beraneein nenea Jesocurisitone maajeein. Acate jauriaanejeein ohane caje ichanaelu. Nii jaunte, satiin chauratane sacuritaain nenacaauru curuaanaacuru curuaanaanein ne Jesocurisito. Nii Curisitote jataain cana belaitohane jaun, rai coichana aina cuaain osa caje cana ro-coelu. ⁶ Nitohaneein cana teeinte, jelai tein rai cachaneein aihuruhalu saseredotecurune rijijieein- rai Inaca Cana Coaunera rai caohacha icharaneein- niicha jerenohin ichacaachene coina cana tein nelu. Aihana jaun Cana Coaunera necaohacha aina, itolere niicha ichana nainei itolere bana Jesocurisito rainein neeine. Nitohanemiin.

⁷ Inae nacoauneein dede sacari jana uhin fauha uha Curisitone janate, satiin coanojoinereein.

Nii sohin jaaoreraluniha natiinte coaraa cuurureein.

Nii jana caa chauratane que laurihu laurihu ichaonacaauru cachaaurute,

chanaa cuurureein coreniha.

Aiha nitohanerichaain.

⁸ “Canune nunuhe caje coauneein itolere coauneranein satono que tiaain acaneein neeun,” naa Cana Curuaanaa Cana Coaunera- itolere curuaanaanein turu rai nenea.

Jataain caohacha que necaohachaain necoaratihha Jesocurisitone

⁹ Canune satiin inara nejera Joanneeun. Jesocurisito corenihate, canu nejeraneein neeiche. Nii rijijieein techu, jiniiquiin coujunojoineein necairichanaa abaantaacache, laraajiin cana coroatajaniha Cana Coaunerane jaun. Nitohanihane jaunne, Cana Coauneraacha jerei Jesocurisitohacha coitucueratei beebejihanune coreniha caseteconeein

Patmo cobeneu neeun. ¹⁰ Ecute tomiho cojoanonaa bana, caniha neeoritoha Cana Coaunera Suujuene jana, canu janori nichaae toniin: ¹¹ “Leinjiin quiricha cuhane iicha coarai laenaain, caainsii laurineein Asia batane que nenacaauru- Efeso, Esmirna, Pergamoo, Tiatira, Sardisi, Filadelfia, Laodisea, naaonjoainun Jesocurisito cachaneein nenacaauru rene letoaau,” naain mijiaaainein toniha carai jaiha rijijieein nenaatoroonfeta rijitiin erenaane jana aonaaun. ¹² Nii carai erena coara-caaunne coina nauriterichaaunne janate, tirichotiin jiquihaquiin ne ecu caainsineein cono nujua- oro caje ichanohin. ¹³ Nii caainsineein cono nujua- oro caje ichanohin cataaunne cacha tocohaneein- tijia que uujoai cajionequiin, somajain cajone que cajionequiin- nalarijia que uujoain oro caje ichanohin sintoroon que ichoraane coaraaun. ¹⁴ Nii jana rai couturi ujuite dede sacari tocohaneein somajae. Jana, rai notate tirichotiin usi lanaro tocohane. ¹⁵ Nii jana rai tijiaaurute, orono cuhane tucuhacaain ichanohin bronce tocohaneein jiquihaque. Nii jana rai nerete, jataain mijiaaainein caraturi toni rijitiin tonihane jana, ¹⁶ rai raotono nichajai que caainsineein arasijie siri biji cuhane. Nii jana rai nujuae cajete mitue jerane jataain ajinaain sabere. Nii jana rai merite, jataain conotiin conoha enotone tocohaneein jiquihaque.

¹⁷⁻¹⁸ Nii jaaunne coariin tijia asae comoon onaa rijijieein. Nete biji raotono nichajai que canu mucuhin: “Jiaonriha casiine. Canune ichaohin itolere coaunaain satono que tiaain Coauneraneen. Canune niqui oonlu, nene ichanaaun. Inae charijibana orinaaunni. Canune cana asaa nitajenacaauru rai chabi sirihun. ¹⁹ Caa ena nena iicha coarai laenaain, caa baiha neeninu iicha coarai laenaan. ²⁰ Caa canu biji raotono nichajai que caainsiinei arasijie, chaen caainsiinei cono nujua- neein nena oro, naaonjoainuri iicha coaraite, charijibana coitucueraelanaala asinojoneein nena ne. Nii caainsiinei arasijiete Cana Coaunera ranojoneein nenacaauru- iclesiacuru beraihurera anjeraauru ne. Jana nii caainsiinei cono nujua oro caje ichanohinte, caainsii laurineein Cana Coaunera ranojoneein nenacaauru- iclesiacuru ne.”

2

Caainsii laurinei iclesiacuru rai beratenojoin. Caate nii caainsii beratenojoi caje Efesoo Cana Coaunera ranojoneein nenacaauru iclesia beraicha- anjera rai beratenojoin

¹ “Caritiin Efesoo Cana Coaunera ranojoinuri- iclesia beraichaneein nena- anjera rai laenaau.

‘Aonacuche, caritiinte inara rai laenarate nii biji raotono nichajai que caainsiinei arasijie siichaaain- cainsinei oro caje ichanohi usi nujua cataaun amunaa: ² Canuna, itolere iicha ichai coitucuhin, caaintatohane niha natiin jianelanaala neeine coitucuun. Chaen nechu, nii necha ansainein ichaonacaauru abaantasineeine coitucuun. Chaen techu, afosotooru niha nocoetonacaauru niha natiin coujuhin coaraaine jana aca necurene. Nitohaneente casajenetooruhane coitucuhi. ³ Itolere banate coiinteein jianelanaala jataain canu coreniha necairichanaa abaantaai.

⁴ Nete jauriaanejeiin aailune tocohaneein corajeein quiicha jerei icharanein nenei. ⁵ Aihane jaun, jauriaa aichejetohilune que

coacuhin, nii nunuheneein corajeein icharejetohilune rijijieein nacoauneein corajeein quicha jerei icharaneein neeun, jeriha Cana Coaunerane rijijieein. Ainihanena, nii nihane jaa jelai caje, nii cono nujuaneein nena ruluereuni ii caje, nacoauneein Cana Coauneraacha jerei icharaneein ichoaeneeine. ⁶ Nete caohacha ichaai, nii Nicolasa sacuureraauru ichanohichuru rautaain coaraeneeine jaun. Canuhetonaichu acaauru ichanohichuru rautaain coarahaau.

⁷ Aohana jereraauru, caa ereretaain Cana Coaunera ranojoinuruclesiacuru rai Cana Coaunera Suujue beratenojoin aonacurumiin. Itolere necairichanaa abaantaain satono que tiaain sacuerate, nii chariji bana sanaachara ichaonaa tera enuha inaa Cana Coaunera nenajaun nena que lenonereein,' naain laenaau Efeso beraichanajera rai,"

nae nii canu notaara.

Esmirnau Cana Coaunera ranojoineein nenacaauru iclesia beraichanajera rai beratenojoi

⁸ "Caritiin Esmirnau Cana Coaunera ranojoinuruclesia beraichaneein nena- anjera rai laenaau:

'Aonacuche, caritiinte inara rai laenaerate nii nunuhe caje coauneein satono que tiaain acaneein nena- ohalune caje ichanaain nena: ⁹ Canune jataain necairichanaa abaantaain, cairichainejeein neeichene coaraau. Nete chaque lanaeneriquicheein dedeeu. Chaen nechu jataain baasoneein ichei ereeuruha Joriooniha nocoetonacaaurune coitucuun. Acaaurute esinae rauhijiriin moconajaera letono laurineein neeure. ¹⁰ Jiaonriha necairichanaa coariquiine que casiin neeine. Moconajerate caresero cuhane inara tabaauru enoaeratereein, nii aina cuaain satiin inara coujunojineein coanojoienequichene coina. Jataainte necairichariquicheein lechoonca janohin. Nete ohichene que tiaajoaain nirijieein jianelanaala abaantaain sacuhichene, canu nii cainaraanuque chariji bana nitajenaacharanejeein nena ichaonaa tereeeunni inara rai.

¹¹ Aohana jereraauru caa Cana Coaunera ranojoinunruclesiacuru rai Cana Coaunera Suujue beratenojoin aonacurumiin. Laraajiin itolere necairichanaa amuritiin nenacaauru- coatiha ooru baiha nacoauneein ohin nitajerinaain acaauru suujue,' naain laenaau Esmirnau Cana Coaunera ranojoinuruclesia beraichaneein nena anjera rai,"

nae nii canu nae nii canu notaara.

Pergamoo Cana Coaunera ranojoineein nenacaauru iclesia beraichanajera rai beratenojoi

¹² "Caritiin Pergamoo Cana Coaunera ranojoineein nenacaauru iclesia beraichanajera rai laenaau:

'Caate aitiin laenaerate nii nujuaae cuhane jerane jataain ajinaain sabere siricha: ¹³ Raotojoeeine moconajaera rori rohan ichaohichene coitucuun. Nete atiin caitoonjoa esenetaain canuhacha icharatei ichaquichene jianelanaala neeiche. Niheichu nii canu ere bera Antipas sohin jaaoruhalu, nii moconajaera neseu natiin, canu esenetaain neeichene jianein niheiche.

¹⁴ Nete neeje ichei baaso, iniha nenacaauru que ichei aitocooaunne jaanu coitucuhine caina. Nii iniha nenacaauru tabaaaurute, Isaraeli inoensihuru relaain nihalu Balaamne jaacha tonoraain jianena jerecurene. Nii Balaamte baaso que Balac suujuatihane jaun, ecaantooru que banijiaain nenea lenone que Isaraelitaauru coroaateein, itolere osa que sarueratenajaaine maajeein naaonjoaenlu. ¹⁵ Chaen techu, tabaauru iniha nenacaauru acaauru relaain nihalu Nicolasa sacuurerane jaan jianena jerecurene.

¹⁶ Aihana jaun, chajaain ena esinae Cana Coaunera esenetaeraneein jeriha Cana Coaunerane rijijieein quiicha jerei icharaneein neeuche. Ainihanena ena inara rene uhin, nii canu ujuae cuhane jerane ajinaai nenea- sabere que acaauru soreeunni.

¹⁷ Aohana jereraauru Cana Coaunera raonjoinuru iclesia rai Cana Coaunera Suujue beratenojoin aonacurumiin. Itolere necairichanaa abaantaain satono que tiaain sacuurera raine chariji bana coaraelanaala asinojoneein nenea manaa que acaauru coroaatereunni. Chaen nechu, nii chariji bana coitucueraelanaala nenea- cacha curuaa siriin laenanohineein leinjiin ajeri somajain nenea tereeni acaauru rai. Nete laen nii ajeri raera, nii curuaa erora coitucureein, 'naain laenaau Pergamoo Cana Coaunera ranojoinuri iclesia beraichaneein nenea anjera rai,"

nae nii canu notaara.

Tiatirau Cana Coaunera ranojoinuri beraicha- anjera rai beratenojoin

¹⁸ "Jerichanejeeichu, Tiatirau janijiin Cana Coaunera ranojoneein nenacaauru iclesia beraicha- anjera rai laenaau:

'Caritiinte aitiin laenaerate nii usi lanaro tocohanei notaain- coata lanajai jicharoanohi tocohanei tijiaain nenea- Cana Coaunera Calaohi: ¹⁹ Canune jitariin iicha ichai coitucuun, jataain cachaauru belaaain, iicha esenetai esenetaain, itolere necairichanaa abaantaain itolere ichaaine coitucuhanu. Chaen nechu, jataain jauriaalu amuritoheriin ena caohachaaain ichaaine coitucuun.

²⁰ Nete neejen ichei aitocooaunne jaanu, Canu cachaneein nenacaauru coritaa, nechu Cana Coaunera coitucueraniha nocoetiin, ecaantooru que banijiaain nenea lenone que acaauru coroaateein, chabana nitohanai osa que nesaruna naineniha cachane saijieein itolere osa que acaauru rohecaaa nii ene Jesabeline abaantaaine jaun. ²¹ Canune niqiu Cana Coaunera coitucueraneein nihane cojoaun. Nete ainaa jerelanaala, niheichu osa tabai que nesaruhane jianena jerene.

²²⁻²³ Nii jauna, nii ene cunaitaain bereecurune maajeein ateinaareunni. Chaen nechu, nii ene aina ichaojeraquiiin neeuruhane jianelanaala nenacaauru ateinaain, jataain necairichanaa tabai que cairichanajareeunni. Nitohaneein ichacaaunne banate, suujua cuhane cachaauruhacha coacuhi coitucuhanune que nainaa cuurureein satiin Cana Coaunera ranojoneein nenacaauru iclesiacuru. Jana inara raine, le cacha cachanequichene rai, inaraacha ichanohin rijijieein inara rai tereunni. ²⁴ Nete laen inara Tiatirau neinequichene, nii relanajaain neeuruhane jaun moconajaera suujua asinojoneein nenea coitucuhin tonoraain neneeichene, nihei nii que tonaain

inara rai irihanune jaanu. ²⁵ Aihana jaun, turuhanune reentiaain jerichanejeein sacuuche jianelanaala.

²⁶ Itolere necairichanaa abaantaain satono reentiaain canuhacha jerei ichajeein sacuureraaurune cocoinareeunni, lauri lauri nenacaauru cachaauru curuaanaaneein neeuruhane coina. ²⁷⁻²⁸ Charijieein teinti canu cocoinaain nelu Ofa Cana Coaunera, nii rijijieeine inara cocoinareeunni, lauri lauri nenacaauru cachaauru curuaanaaneein neeichene coina. Nii banate coata caje nenea otiha que erenea tonoraelanaala lauri lauri nenacaauru tuteneriquicheein, darohe tutenecuruhane rijijieein. Chaen nechu nii choae tacaain janonaarai mitunaa arasijie tereeni acaauru rai.

²⁹ Aohana jereraauru, caa Cana Coaunera ranojoinuri iclesiacuru rai, Cana Coaunera Suujue beratenojoin aonacurumiin,' ”

naain laenarate nii canu notaara.

3

Sardisihu Cana Coaunera ranojineein nenacaauru iclesia beraicha-anjera rai beratenojoini

¹ “Caritiin Sardisihu Cana Coaunera ranojoinunru beraicha anjera rai laenaau, naain laenarate nii caainsiinei Cana Coaunera suujue aina caainsiinei arasijie siricha:

‘Canune jitariin iicha ichai coitucuun. Ichaohate niqui ii beeure. Nete inae ohi. ² Aihana jaun, itolere que caohachaaain nainaan nii cautenacaauru lararajiaau. Inae ohin nitajeeuruhane raite neeure. Chaen nechu esinae rauhijiriin Cana Coaunera notara-caae, caohachaaain iicha ichai ichaain neneeine coitucuun. ³ Nii jeriha Cana Coaunerane rijijieein, caohachaaain ichaohin neeine coina nerelaailune coacuhin- nacoaauneein caohachaaain ichaao. Canu jerichaaune rijijieein, itolere que nainaan caohachaaain ichaeneeine ne, coitucueniha cachane jana turuhin basijiauha asijiautone rijijieein cha coatejeneeine jana turuhin ii casetecareeunni.

⁴ Nete nii Sardisihu neeure coroatajajeein chabana cajione calanoajelanaala nenacaauru. Acaaurute cajione somajai jiaain cajiniichaain amuhemuhecurureein, nitohaneein neeuruhane coina nelatecuruhane jaun. ⁵ Itolere necairichanaa abaantaain, canu jerichaaunne rijijieein nenacaaurute, nitohaneein cajione somajai que necoreeteurureein. Nii choae tacaainchu, canu quiricha caje acaauru curuaa elonarinaaunni. Chaen nechu, canu Inaca, rai anjeraauru, naaonjoainuri acatiha tein acaauru coitucureeuni.

⁶ Aohana jereraauru, Cana Coaunera ranojoinuri iclesia rai Cana Coaunera Suujue beratenojoin aonacurumiin,' ”

naain laenarate nii canu notaara.

Filadelfiau Cana Coaunera ranojineein nenacaauru iclesia beraicha-anjera rai beratenojoini

⁷ “Caritiin Filadelfiau Cana Coaunera ranojineein nenacaauru iclesia- beraicha rai laenaun:

‘Caate aitiin laenarate nii Rabiri rai chabi siricha- Cana Coaunera esinenein nenea. Acate acujua joracaane, nii chuni funaa nainene. Jana acujua fuhane, nihei chuni joaracaera. ⁸ Canune jitariin

iicha ichai coitucuun. Aonaaun, ii raine joaracanojineein canu acuujuua siricheeunni, nerinaain chuni funaa nainera. Jataain laraajiin neeineque airijiinte, quere tonoraain quiicha jerei icha-raneein neei. ⁹ Canune ichareeunni nii nechu moconajaera rai cacha raeraneein nenacaauru- nii Joriooneeuruhane que airijiin Joriooniha nocoetonacaauru- casajeeuru itiha asae neseonriaauruhane coina. Nii banate, jataain ii belaitohanune coitucuha cuurureein. ¹⁰ Esinaete rauhijiriin, itolere bana caitoonjoan tonoraain canu jerichaaunne rijijieein neei. Nii jaaunne, inae cojunojinecuruhane coina, satiin colurejenojinecururichaaain caa chauratane que nenacaaurune bana, ii beraicheeunni chatohaneein teraaine coataa.

¹¹ Enane nacoaauneein turoreeunni. Aihane jaun, caa ena neeine rijijieein jerichanejeein sacuu, nabana chuni ii que banijiaain nenaaruluhin raane coataa. ¹² Itolere necairichanaa abaantaain sacuureraaurune, Cana Coaunera loreri banesijianein tihanune, nii chariji bana satonoelanaala caje mituelanaala ecu neeurureein. Chaen nechu, acaauru jaberoco que teein Cana Coaunera curuaa laenaain, dede caje ena nena Cana Coaunera nenajan Jerosaleen curuaane maajeein laenareeunni, acaauru jaberoco que teein. Chaen nechu acaauru jaberoco que teein ena nena canu curuaa laenareeunni.

¹³ Aohana jereraauru, Cana Coaunera ranojoinuri iclesia beraichanjera rai Cana Coaunera Suujue beratenojoin aonacurumiin, ”

naain laenarate nii canu notaara.

Laodiseau Cana Coaunera ranojineein nenacaauru iclesia beraichanjera rai beratenojoi

¹⁴ “Caritiin Laodiseau Cana Coaunera ranojineein nenacaauru beraichanjera rai laenaun.

‘Caate aitiin laenarate nii Cana Coauneraacha ichai coaraneein, nohanelanaala beraneein itolere Cana Coauneraacha coaunai Coaunera Esine neein Nena: ¹⁵ Canune jitariin iicha ichai coitucuun. Bajianachuhinti canu jerichaaunne rijijieein, corajeein quiicha jerei ichaeneei. Jana ainihane corajeein moconajaeraacha jerei ichaeneei. ¹⁶ Nete quiicha jerei corajeein ichaelanaala, niheichu moconajaeraacha jerei corajeein ichaeneeine jaun, nii chaneein neneei. Nitohaneein ajajineein niheichu, jelajerilanaala, naajoaain neeine jaun, chanein neneeine jaunne ii naraaareeunni canu ujuaae caje. ¹⁷ Iite niqui Inae jataain raotojoein nihanu cha latejelanaala, inae caohacha ichacaune jaun, naain ereei. Nete jataain cairichaojoaai, cairichanojineein aiha leinjiin cairichai cha colane nena rijijieein neein- maosa rijijieein neeine jaun. ¹⁸ Nii jaunne ichei aitoon, canu caje mocohin tucucanohin oro coreteeine coina. Nii banate esinae rauhijiriin canu jerichaaunne rijijieein neein, aiha leinjiin cairichanejeein cha colane nena rijijieein neeine caje, cha caohacha ichaain, caohachaain chaachaain neeine coaraain neriquiin.

¹⁹ Canune satiin canuhacha belaa canu cachaauru baaso ichaain neeuruhane coaracaunne, acaauru cotaain acaauru suujuutein cairichanajaun. Aihane jaun, nii baaso ichajeein neeine jianelanaala baasoneein jerichanejeein sacuhinene ii cairichareeunni. Aihane

jaun, chajaain ena caje coaaneen nunuheteen jeriha Cana Coauneraane rijijiein ichaao.

²⁰ Aonaaun, canune itolere bana acuujuua beraicha rijijiein acuujuaniha neein inara cotijaaun. Chateeinti bajaee bajaecaaunne aonaaun canu raain ne rai suujua cuhane, nii ainane jiniiquiin lenonerichaahunin.

²¹ Chateeinti itolere necairichanaa abaantaain jerichanejeen jianelanaala sacue, nii raine canu rohan nelauriaane jaanu rori tereeunni. Charijieein teeinti, itolere necairichanaa abaantaanune jaun, canu Inaca Ofa nelaurianajan rori ichoae jiniichaaun nelauriaaun, nii rijijiein.

²² Aohana jereraauru Cana Coaunera ranojoinuri iclesia beraichanjerera rai Cana Coaunera Suujue beratenjoin aonacurumiin, ”

naainte laenarate, nii Cana Coauneraacha ichai coaraneein nohanelanaala beraneein- itolere Cana Coauneraacha coaunai coauneraesine neein nena.

4

Dedeeu Cana Coaunera coroaecuruhane

¹ Niritoha caraine baiha dede coaracaaun jabatoroainne janate, joaracaeratihaneen ne cana dede bacuujuua. Nii janane, jauriaanejeen leinjiin jaiha rijijiein nena- toroonfeta rijitiin tonihane jana aonacaaunne janate:

“Chajaaun cajiha iniha uune, caa baiha nitohaneen airichaaine coarate ii quete coaraaicha,” naain carai toni eheeona.

² Nii rijieeoritiin, caniha neeoritoha Cana Coaunera Suujuene janane, dedeeu jataain caohatiin nelauriananaja rori- *trono* coaracaaunne janate, ecu nii nelauriananaja rori- *trono* ichoae laujuae leinjiin. ³ Nii nelauriananaja rori ichoae nenaate, ajeri jataain caohati colohin nena- jaspé tocohanenihane cornalino tocohaneein jataain caohatiin colohé rai jaberoco. Nii nelauriananaja rori tinonoritiinte, tinohanre leinjiin iino, jataain conotiin beraurosijooaain colonaa esmeralda tocohaneein. ⁴ Chaen nechú nii nelauriananaja rori- *trono* tinonoritiin niha jataain caohatiin coroata choonca jenaain rori caohachaaaurune jana coaracaaune janate, ecu nichoae neeure coroata choonca jenaain ichauhenaauru, somajaain cajone que cajionecohin, oro caje ichanohin comai siriin. ⁵ Nii rori- *trono* cajete, jataain mijiaaaneen mitue jiacano, erenaa, arara, naaonjoainuri. Nii janate, nii rori acatiha lanalanaque caainsineen siricho. Nii caainsine lanalanaqui sirichote, nii caainsine Cana Coaunera suujueneen ai. ⁶ Chaen techu, nii rori- *trono* acatiha cucuana baca tocohaneein, jataain ajiarojoeritiin asaun tiaain jiquihaquiin inanacae. Nii nelauriananaja rorihuru cataaun nena rori tinonoritiinte ne, jenaain cacha tocorijianeen, janori, nacatichai, naaonjoain jelon notaacoaain. ⁷ Nii leinjiinte aain tabai- leon tocohané. Leeochate jana, baca curuaanaa toro tocohané. Jana nii acaauru nichatajate leinjiin cacha tocohané. Jana acaauru nejenate, uujirii tabai- aquila tocohané. ⁸ Nii jenai jelai rai nichao que ichaohi nenacaaurute, nenainetiin saotaneen itarohin, jianacoon, asaun, naaonjoaain acaauru jaberoco nainecojaain nota sirichure. Janotiin, jiichoo, naaonjoaainte:

“Cana Curuaanaa Cana Coaunera esine,
itolere que laraajiin
itolere ichana naineraneein nena,
iite iineein neeilu,
enanetojoein acaneein neei-
iineein turuha uriquiin,”

naaure jiichoo, janotiin, naaonjoaain jianelanaala.

⁹⁻¹⁰ Nii cacha tocohanein nenacaaurute, acaneein necaohachaaain niha- nii rori caohacha ichoae- nii chariji bana ohelanaala nenaane coroaecure. Nii nainihate coroata choonca jenai ichauhenaauru, nii ecu nenacaauru nacatiha neseonriaain coroaajein, nii rori acatiha acaauru rai comai siheitiin:

¹¹ “Iite esinae rauhijiriin,
canacaanu Curuaanaaneein canacaanu Coauneraneein-
ii necaohacha que iineein neei, laraajiin.
Iite itolere coaunaain neeilune jaun,
ii jereeine rijijieein necoaunaain nihacoaelu,”

naaure coroaecuruhane naineein.

5

Quiricha laenanohineein nena aina carenero narejeen

¹ Nii janate nii rori caohacha choaae lauheconaa coaracaauinne jana biji raotono nichajai que leinjiin Quiricha sichaain lauheque. Nii quirichate retutonohineein, jeranu laenanohineein ne, caainsinei fuera que caohatiin funojoineein. ² Nii jana coaracaauinne janate ecu ne leinjiin anjera jataain itolere ichana nainihane que nelateein. Nii anjerate jataain tonijiaain: “Chana jataain nelate que nelateein, caa quiricha fuera beuhin joracanaa naaine,” naain bajae.

³ Nete dedeeu, chauratane tinonocoritiin, chauratane asaae, naojoaain niha natiin nene chunei nii quiricha joaracaain coaana nainera. ⁴ Nitohanein neniha chunei nii coina nelateein nii quiricha joracaain coaraain ereretanaa nainera cachana jaauinne jataain chanaaun. ⁵ Nii janate: “Coo jataain chanaa. Niha leinjiin nii coina nena- nainera. Acate Joda lauri caje nena Leeon- cana curuaanaa inoansi Rabiri nefoerate ne. Niite nitohanei ichana nainihane coina itolere amuritiin nihane jaun, nii cainsineein nena rai fuera soaain joaracareein,” nae canu rai leinjiin acaauru bichauhena.

⁶ Nii janate, nii nelauriananaja rori caohacha- *trono* aina nii jenaain rai nichao que ichaohin nenacaauru, nii coroata choonca jenai ichauhenaauru, naaonjoaainunri cataaun niha Carenero Narejeen ne jana coaraaun. Nii Carenero Narejeen coaracaauinne janate ecu chujuheque, cairichaaain atinanojoinihalune saijieein, Cana Coaunera Calaohi Jesusoneein. Nii Carenero Narejeente, caainsiniha rai jichone jana caainsine rai nota. Niichurute Cana Coaunera suujueneein satiin chauratane que letononeein neeure. ⁷ Nii Carenero Narejeente cutiin, nii rori caohacha choaae raotono nichajai que quiricha siichaain lauheconaa caje quiricha raori. ⁸ Nitohanein nii quiricha raaoriha nii Carenero Narejeenne rijieeoritiinte, neseonriaaure nii Carenero Narejeen acatiha, nii jenaain ichaohin nenacaauru aina, nii coroata choonca

jenaain nenacaauru ichauhenaauru. Satiin acaaurute, nenainetiin quitara rijijieein nena- arapa sirichure. Chaen techu, nenainetiin oro caje nena acau cooruhane jaan- curu nainecojoaain enuha sacari jujuaain nena sirichure- nii coroata choonca jenai ichauhenaauru. Nii enuha sacari juujuite Cana Coaunera bajaauruha Cana Coaunera cachaneein nenacaaaurune jaan neein ne. ⁹ Nitohaneein neeinte ena nena nenatena que nenateein:

“Iite nii quiricha fuera soaain joracanaa naineei.

Ii sohin jaaoruhane janate,

ii coichana que acaauru coreteei,

acaauru ranaa nainiha Cana Coaunerane coina.

Nitohaneeinte,

satiin caa chauratane tinonocoritiin lauri lauri neein nenacaauru cachaauru,

lauri lauri nere que ereein,

naaonjoaainunri caje raain,

cachaauru coreteei

acaauru ranaa nainiha Cana Coaunerane coina.

Nitohaneein ichaaina jaunte,

quiricha fuera soaain joracanaa naineei.

¹⁰ Nitohaneeinte acaauru cocoinaai,

saseredote neein, curuaanaa neein,

naaonjoaineein neeuruhane coina.

Nii jaunte, satiin chauratane sacutaain curuaanaa neein neure,”

naain nenatecure nii coroata choonca jenai ichauhenaauru.

¹¹ Nii baiha coaracaaunne janate, ecu ereereecure arajiin nii roritrone caohacha rohan nenacaauru anjeraauru. Nii baiha nii jenai ichaohin nenacaauru, nii coroatachoonca jenai ichauhenaauru naaonjoainuri. Nii janate ecu neure jataain arajiin oaraanca milloonneein amurijiriin. ¹² Acaaurute jataain tonijjaain:

“Jataainte nelate

nii sohin jaonjoineein nenaalu Carenero Narejeen.

Nii jaunte,

itolere ichana nainihane jaanu,

itolere nerausiajeein nihane jaanu,

itolere coitucuhin nihanu jaanu,

itolere que laraajiin nihanu jaanu,

coasitanojoinihane jaanu,

necaohacha que necaohachaane jaanu,

coroaanojooineein nihane jaanu,

naaonjoaain raeranein ne,”

naaure nii araai oaraanca milloonneein nenacaauru anjeraauru.

¹³ Nii rijieeoritiinne, ereereecuruha satiin Cana Coauneraacha coaunahine jana aonaun. Satiin dede que teein niicha coaunai, atane que teein niicha coaunai, nii baiha satiin cana temurau cucuana cuhane nenacaauru, atane cuhane nenacaauru, naaonjoaainunri Cana Coauneraacha coaunai ere aonaun.

“Nii rori choae lauheconaa,
chaen nii Carenero Narejeen, naaonjoaaihunrite,
coraenojoneein aca neein
necaohacha que necaohachaain nelate que
nelateein neuruhane jaanu teeure,”

naain ereerecure.

¹⁴ Nii janate, “Nitohaneein neeine,” naaure nii jenai ichaohin nenacaauru.

Nii jana, nii coroata choonca jenai ichauhenaaurute, nii Carenero Narejeen acatiha neseonriaain coroaecure.

6

Caainsine fuera

¹ Jaurihanejeein, leinjiin fuera joracaa nii Carenero Narejeenne jana coarajihanune janate, nii jenaain ichaohin nenacaauru caje leinjiin ere arara rijitojoaaintiin tonijiaain toniin: “Chajaau cajiha,” naane jana, ² coaracaaunne janate ecu leinjiin cabario somajain choaae laujuae leinjiin cacha tenuna sijiaain. Nitohaneein comai teeuruha nii cacha raine baihate, amue nii que nejeratenacaauru amuritiin, itolere bana acaauru amuritoeraneein nihane coina.

³ Nii janate, nii fuera que jaurii joracaa nii Carenero Narejeenne jana, nii ichaohin nenacaauru coroataja: “Chajaau,” naane jana aonaain coaracaaunne jana, ⁴ ecu mitue leeocho cabario lanajaain. Nii janate nii cabario choaae nelaurianaa rai nelatei teeure, ita sohin ita jaaoruha caa chauratane sacutaain nenacaauru ne coina. Nitohaneeinte leinjiin Sabere seonjoa teeure nii cabario choaae nelaurianaa cacha rai.

⁵ Nii baiha, nii fuera nichataja joracaa Carenero Narejeenne jana coarajihanune janate, nii ichaohin nenacaauru caje acaauru nichataja:

“Chajaau” naane jana coaracaaunne janate, ecu mitue cabario jichojoaain. Nii janate, nii cabario jichojoai choaae lauheconaa leinjiin balaansa siichae. ⁶ Nii janate, nii jenai ichaohin nenacaauru caje ecu toniin:

“Le quilojoei aroso rijijieein nena tiricote corereein le janohin amihanenaa neein. Nii jana, nichata quilo aroso rijijieein nena sebadate corereein le janohin amihanenaa neein. Coa laen erene, bino, naaonjoaain aasaeca,” naain toni erenaa nii jenaain ichaohin nenacaauru cataaun toniin.

⁷ Nii fuera nejena joracaa nii Carenero Narejeenne janate: “Chajaau,” nae nii jenai ichaohin nenacaauru caje leinjiin. Nii jana coaracaaunne janate, ⁸ ecu ne cabario somaajiojoaain. Nii cabario choaae nelauriaain cunaa curuaate Onaane. Nii ichohachaniha unaa caaijie unaate onaa curuaanaa moconajaerane. Nii Onaa curuaanaa- moconajaera raite, chauratane neleru nejena que niicha ichana nainei ichaane jaanu teeure, ita sohin ita jaaoruha arajiin cachaaurune coina, tabai mijitena caaun ooruha cachaaurune coina, cunai caaun ooruha cachaaurune coina, cachaauru sooruha atane que nenacaauru aain tocohanein nenacaauru coitucuhichurune coina.

⁹ Inae nii fuera nesaogui joracaa Carenero Narejeenne jana coaracaaunne janate, Cana Coaunera belaihuruhane jaan rori- *altar* asaae neure Cana Coaunera beratenojoin beeuruhane coreniha atinanohichuru. ¹⁰ Nitohaneein ecu neeinte jataain tonijiaain: “Itolere

curuaanaacuru amuritoheriin Curuaanaa- osa colane nenea saantocha ichaaine coina aithohine icharaneen nenea, chatohanai bana caa chauratane que nenacaauru ichao colurujueein, canacaanu atinaeraauru cairichareei,” naaure nii ecu nenacaauru onacaauru.

¹¹ Niritocuruhane janate, acaauru rai cajione somajain teein: “Jauriaa nebetacaaorihuche coa carajaaeriin. Jaiti lanajeeca, inara sohin jaaoruha ne rijijieein, leechoaauru inara nejeraauru Jesocurisito beratenojoin beuurera sohin jaaoruhane nainaauruhane reentiaain cohacorihuche,” nae acaauru rai.

¹² Nii fuera nesaotane joracaa Carenero Narejeenne jana coara-caaunne janate, uhe jataain mijiaaineein carora tabai. Nii janate, jataain jicholeneein conoene enoto. Nii janate, atene netonai conoelanaala ichana tocohaneein ne. ¹³ Nii janate, jataain mijiaainetiin uhin li-aaca cujuanane jana naluha *iquera* inaa nujuarine amuneein nalue dede caje chauratane choaae arasijie. ¹⁴ Nii janate, retutunohiniha faferone tocohaneein nereetuhitiin nitajiheite dede. Nii janate, nerurujuaacoaain nelonae satiin situha cataaun nenacaauru obenecuru aina ichtatane ucuunooru. ¹⁵ Nii jaunte, chauratane que satiin curuaanaa neein nenacaauru atane jachuuru cuhane, ichtatane cataaun nenacaauru ajeri cuhaneeruru nasichure, tabaaihuri aina jiniiquiin, chaen soondarooru curuaanaacuru, coriquihonacaauru, jataain itolere que laraajiin nenacaauru. Cairichanojineein nenacaauru, chaen cha ujuaihonelanaala nenacaauru, naaonjoainuri nasichure atane jachu, ajeri jachu, naaonjoainunri cuhane. ¹⁶ Nitohaneente: “Canacaanu choaae nefaruhin canacaanu asihu, canacaanu coaraa taa rori caohacha-*trono* choaae lajuaine coataa, jataain necairichanaa cuhane canacaanu casetecaa Carenero Narejeenne coataa. ¹⁷ Inae catohaneein caseteco coaraain necairichanaa cojoanonaa que turuhane jaun, nerinaain chunei abaantanaa nainera,” naaure.

7

Israeli laurichuru cojunacatenohineein nenacaauru

¹ Nii baiha coaracaunne janate, enoto mitu jeloon, enoto soo jeloon, enoto soo coarajeein cana raotono jeloon, enoto soo coarajeein cana ajaabiji jeloon, naaonjoainuri jeloon chujurijiatocure jenaain anjeraauru. Ecu neeinte situha nii jenai laurii jeloon caje uhin cujuanane coataa acatecure. Nabana situhi chauratane, cucuana, nuna, naaonjoainuri ichoae situhin jiatuhane coataa. ² Chaen techu coaracaune jana, enoto mitu asajai caje uhe leinjiin anjera. Acate Cana Coaunera ichaohin nenea cojunaca *seecho* siri. Nii anjerate tonijiaain eheque, nii jenaain nenacaauru anjeraauru, chauratane, cucuana cuhanai, naaonjoainuri aasaana nainecuruhane jaanu raurera rai. Nitohaneein tonijiaain ehequiinte:

³ “Jiaonriha jaiti Cana Coaunera cachanein nenacaauru nauri que Cana Coaunera cojunaca siricha *seecho* tenihacachene jana, chauratane, cucuana, nunacuru, naaonjoainunri aasaecache,” naain, eheque nii leinjiin nii jenaai naraai aanjeraauru rai.

⁴ Nii jana, aonacaunne janate, le faasha jena choonca oaraancaain satiin Israelitaauru lauri caje nauri que Cana Coaunera cojunaca *seecho* sirichaauru curuaacuru janiichure. ⁵ Nitohaneente,

Jodaa lauri caje lechoonca coroata oaraancaain nauri que Cana Coaunera cojunaca *seecho* que cojunacatenoine.

Jana Robeen lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

Jana Gada lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

⁶Jana Asere lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

Jana Nefatalii lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

Jana Manasee lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

⁷Jana Simeon lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

Jana Lebi lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

Jana Isacara lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

⁸Jana Saboloon lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

Jana Jose lauri caje lechoonca coroata oaraancaain.

Jana Beenjamiin lauri caje lechoonca coroata oaraancaain naaonjoain Cana Coaunera cojunaca siricha *seecho* que acaauru auri que cojunacatenoineturuhane janiichuruhane jana aonaaun.

Arajiin cachaauru somajai que cajionecooruhane

⁹Nii baiha coaracaanne janate, ecu araai lauriinchuru satiin chauratane sacutaain nenacaauru, araai lauriin nere que ereein nenacaauru, jelai natane que ichaohin nenacaauru, naaonjoainuri cachaauru ecu arajiin neeure. Acaaurute rori caohacha- *trono* aina Carenero Narejeen acatiha ecu arajiin chujuhacoore janiinacaje lanaala. Nitohaneeinte cajione somanerei que cajionecohinte, elele tocorijiane siijiariin cuure. ¹⁰Nitohaneein kuhinte, tonijiaain ehequuin:

“Cana Coaunera- rai rori caohacha- *trono* ichoae nenea aina nii rai Carenero Narejeente, arajiin itolere, que nejeratenacaauru amuritoeraneein ne,”

naaure tonijiaain nii ecu satiin caa chauratane sacutaain nenacaauru araai laurii cachaauru. ¹¹Nii janate nii rori caohacha aina nii coroata choonca jenai ichauhenaauru, nii jenai ichaohin nenacaauru, naaonjoainuri tionoritiin chujuhacoore satiin anjeraauru. Nitohaneeinte nii rori caohacha acatiha neseeonriaain, atane que nauri turuanacanejeein nenorocoain Cana Coaunera coroaacure nii anjeraauru.

¹²“Nitohaneein neeuruhine.

Jataain caohatoha Cana Coaunerane coitucuuruhine itolere bana.

Necaohacha que necaohachaa Cana Coaunerane coitucuuruhine itolere bana.

Jataain itolere coitucueraneein niha Cana Coaunerane coitucuuruhine itolere bana.

‘Narihara,’ naauruhine acaauru rausiaaeca Cana Coaunerane coreniha itolere bana.

Jataain nelatiha Cana Coaunerane coitucuuruhine itolere bana.

Acaneein nihane coitucuhin, itolere icharaneein laraajiin nihane coitucuuruhine.

Nitohaneein neeuruhine chabana satonoelanaala. Nitohaneein neeine,”

naain, Cana Coaunera cocoasitaure satiin nii ecu nenacaauru anjeraauru.

¹³ Nii janate, nii coroata choonca jenaain ichauhenaauru caje leinjiin canu rai:

“Chaaauruna caa somajai cajione que cajionecohacoaain cau ne. Chaaelai cajena uure,” naain canu caje bajaane janane: ¹⁴ “Tite acaauru coitucuhicha curuaanaa,” naain tonoraaun.

Nii jaunte canu rai: “Caa cachaaurute necairichanaa tabai abaan-taauruhana jaaun, Carenero Narejeen coichana aina cuaain somari-anohiniha acaauru cajionene jaaun nesomariaain nedae acaauru cajione.

¹⁵ Nii jaaunte,

nii Cana Coaunera rai rori caohacha- *trono* acatiha neeure, jiiichoo, janotiin, naaonjoaain Cana Coauneraacha jerei ichacuruha rai Teenforo asaaene coina.

Nii rori caohacha choaae lauheconaate acaauru beraicheein acaauru rohan neein.

¹⁶ Mijitena, cocoirena, enoto ajaano, ajaarona, naaonjoaain niha natiin acaauru reroecarinaai,

¹⁷ acaauru beraiha nii rori caohacha cataaun nena Carenero Narejeen ne jaaun.

Nii Carenero Narejeente acaauru beraicheein, carenero beraihuruha beraihurerane rijijieein.

Acate, esinaaeca caohacha- ichaonaa tera que acaauru cocoareein, raotojoeein ichaaoruhane coina.

Inae acaauru coroatajaniha Cana Coaunerane jaun necairichanaa coaraain chanaaururinaai chabana,”

nae nii coroata choonca jenaain ichauhenaauru caje leinjiin.

8

Nii fuera caainsine aina jujuai mocooruhane jaan curu oro caje nena

¹ Nii fuera caainsine joracaa Carenero Narejeenne janate, carajaa-joaain curuatoraain curuaaecoore dedeeu nenacaauru.

² Nii catiariine ecu caainsinei anjeraauru coaraaun Cana Coaunera acatiha chujurujua chujurujuaauruhane jana. Nii janate nii caainsiine anjeraauru nainetiin nii toroonfeta teeure. ³ Nii janate uhe leeocho anjera, jujuai mocooruhane jaan curu oro caje nena uhaain. Nitohaneein uhinte, nichaaurae nii Cana Coaunera belaihuruhane jaan rori *altar* acatiha. Nii janate tabaain nii enuha sacari jujui teeure, nii rori caohacha oro caje ichanohi *altar* acatiha, ichoae teein mocohane coina. Nitohaneeinte mocohane nainiha Cana Coaunera bajaure nii ecu satiin Cana Coaunera cachaneein nenacaauru. ⁴ Nitohaneein nii enuha sacari jujuai mocoha nii anjerane janate, rai biji caje Cana Coaunera acatiha ecuun cue rai cousuraca. Mocohane nainiha Cana Coaunera bajaure nii ecu satiin Cana Coaunera cachaneein nenacaauru. ⁵ Nii baiha, nii enuha sacari jujuai mocohane jaan curu raaoriin, Cana Coaunera belaihuruhane jaan rori caje, usi biine taotaoriin nii curu cuhane teein, usi biine joae nii anjera atane choaae. Nii janate, toni arara, erena, jiacano, carora, naaonjoaainunri jataain mijiaaieein.

Toroonfeta toteuruha anjeraaurune

⁶ Nii janate, inae neruujeeure nii caainsine anjeraauru acaauru rai toroonfeta toteuruhane coina.

⁷ Inae rai toroonfeta totiha nii leinjiin anjerane janate, chauratane ichoae nalue jelajinaa jaberoco aina usi ichana que jasisiin. Nii jaunte chauratane neleru nichataja mocohane jaun, satiin chauratane neleru nichataja que nenacaauru nunacuru, chaen omanecuru, naaonjoaainunri mocoe.

⁸ Nii jana rai toroonfeta totiha nii anjera coroatajane janate, dede caje nalue jataain tabai usi jaberoco cucuana cuhanene jana, nii cucuana neleru nichataja neleruhin ichana tocohaneein nedae rai baca. ⁹ Nii naluha usi jaberococone jaunte, itolere nii cucuana cuhane nenacaauru nichata saain neleruhin oore. Nii cucuana cuhane nenacaauru boteeuru netonaite nichata saain neleruhin mocohin nitajeeure.

¹⁰ Nii janate, rai toroonfeta totiha anjera nichatajane jana, siricho tocohaneein mocohin dede caje nalue arasijie seeonjoa, satiin nucuhecuro nichata neleru aina atane jachu caje mitunacaauru esinaaeca ichoaae.

¹¹ Nii arasijie curuaate Elonaine. Nii jaunte nichata saain neleruhin elonaa nucuhecuro baca aina atane jachu caje mitunaa esinaaecane jaun, ohacoaare arajiin cachaauru.

¹² Nii janate rai toroonfeta totiha nii anjera nejenane jana, nichata saain neleruacoaain nocohejaaitiin naasajeein conoene enoto, atene, arasijie, naaonjoaainunri. Nii jaaunte, jiiichoo aina nocohena nichata neleru que carajaain conoene nii enoto, atene, arasijie, naaonjoain.

¹³ Nii jana coaracaanne janate, dede catai jeloon jiaauluhin situha cuha leinjiin uujiriii tocohaneine jana aonacaanne janate: "Jataainte cairichaaajoaaurureein caa chauratane que ichaonacaauru cachaauru, inae toroonfeta toteuruha nii leeochoa nichatajai anjeraaurune," nae leinjiin uujiriii tocohanei tonijiaain.

9

¹ Nii janate, toroonfeta totiha anjera nesaoquine jana dede caje naluha uha arasijie chauratane choaaene jana coaraaun. Nii arasijie raite, cana asajai cochabi teeure. ² Nii cana asaae nena atane jachu bacuujuua joaracaane janate, jelai caje mitue suruaa orono caje aihane tocohaneein. Nii suruaate nocohenaneein enoto teein, cujuanane maajeein nocohena neein te. ³ Nii janate, nii suruaa caje mituhin chauratane sacuritaain riaaniha sisiincho semanaane jana, aiha canaanne rijijieein cacha cunaitaane jaanu teeure rai. ⁴ Nitohaneinte letoanajaain, omane, ajaena, enuha, naaonjoaainunri aasaecuruhane caohateein, nii nauri que Cana Coaunera cojunaca siricha *seecho* que cojunacatenohine lanaala nenacaauru cunaitaauruhane coina aitocure nii sisiincho semanaa rai. ⁵ Nete cachaauru atinaauruhane coina letononeeurene. Raujiaaincha cacha atinaelanaala cusihane, canaun cusi rijitocojoaain cunaain saoqui atein cacha cunaitaauruhane coina aitiin letononeeure. ⁶ Nii cojoanonaa banate niqúi onaa jerecuree in cachaauru, nete oorenereein jaiti ooruhane jaan que turuenihane jaun. ⁷ Nii sisiinchoorute, sonaana que neeuruhane coina relanojoneein nenacaauru cabario tocorijianein, oro caje nena- comai tocohanei que asihocoin cacha meri tocorijiane acaauru meri. ⁸ Nii sisiinchooru couturi ujuite caratohanae ene couturi ujui tocohaneein. Rai catute aain tabai tocohaneein nena- leeon catu tocorijiane. ⁹ Acaauru jaberocote,

coata que bujuaain ne. Jana acaauru itarote jataain mijiaaaineein toni jiaauluuruha ne. Sonaana que neein caro tararaa cabarione jana tonihane rijitocojoaain toni. ¹⁰ Jana rai cusite rai nuseei que ne, canaun cusi tochanein. Nii rai cusi que cacha cunaitaraneite neeurelu saouqui ateein. ¹¹ Nii sisiinchooru curuaanaate cana asaae atane jachu cuhane nena anjerane. Jana rai curuaate Ebereeo ere cuhane Abadoonne. Jana Curieco ere cuhanete, Apolihoonne.

¹² Nitohaneente situe nii necairichanaa nunu. Nete jaiti lanae coroatajai.

¹³ Inae rai toroonfeta totiha nii anjera nesaotanene janate, Cana Coaunera acatiha oro caje nena rori-*altar* que jenaain nena jicho caje toni eheona. ¹⁴ Nitohanein toniinte:

“Nii jenaai anjeraauru ichoharaain nenacaauru jihaneu. Acaaurute nucue tabai Eofarate auhaniha ichohanohinein neeure,” nae nii eheona.

¹⁵ Nitohaneente, nii jenai anjeraauru jianecure, cachaauru nichata neleru sohin jaaoruhane coina. Nitohanei ichacuruhane coina jatoroaain neeuruhane bajaanaa, rai batene, cojoanona, naaonjoain que inae tihane jaun. ¹⁶ Nii jana aonanaacaunne janate, ecu neeure coroata fasha millonnein cabario choaae cunacaauru soondarooru.

¹⁷ Nii cabario choaae nelaurianacaauru coaracaunne janate, usi lanaro tochanein nena que bujatenohinijiaocoe acaauru nalarijiaauru. Nichata lauriinte coloe nii acaauru nalarijia que nena coata, beaurusiojoaain, lanajiojoaain, asofere tochanein, naaonjoaain. Jana nii cabariocuru couturite janolari couturi tocorijianihane jana acaauru ujuae caje mitue suraa, usi, asofere, naaonjoain. ¹⁸ Nii cabariocuru ujuaae caje cacha cairichaeranu que mitunaa suraa, usi, asofere, naaonjoaain caunte nichata saain neleruhin ohacoaure cachaauru. ¹⁹ Nitohaneente rai nujuuae cuhane, rai nuseei que, naaonjoaain nii nitohanei ichaane jaanu rai nelate sirichure nii cabariocuru. Nii rai nuseeite acano tochane. Chaen rai coturi quete cacha cunaitaure. Araji cachaaurute ohe nii necairichanaa caaun.

²⁰ Nete acaauru cautecuru nii necairichanaa caje nichotenacaauru, enanetjoein baaso ichacuruhane jianecurene. Nii jaunte, Moconajaeracuru bajaebajacuruhane jianecurenihane jaun jerichanejeein oro caje nena ecaantooru, coata-bronze caje nena ecaanto, coata plata caje nena ecaanto, ajeri caje nena ecaanto, chaen enuha caje nena ecaanto, naaonjoaain bajaebajecure, ichaohin, nerurujuaain, amuhin, ereein, notaain, naaonjoauruhane que airijiin. ²¹ Niheichu sonajaain jaohin, benane neein, nitohanai osa que nesaruhin nena naineniha cacha natiin namute quicha aina ichaohin niha natiin, baaso osa que nesaruhin, asijiauhin, naaonjoaain ichaoruhane jianecuruhi.

10

Quiricha laenanohi siichaa anjerane

¹ Nii jana coaracaunne janate, dede sacari cataaun, couturi ichoaae iino baijaain, dede caje fauha uhe- jataain nelate que nelatei leeocho anjera. Enoto tochanein jiquihacoha rai merine janate, usi lanaro tochane rai fero. ² Nitohaneente biji cuhane retutunohinein joaracanojoi quiricha sichaain, cucuana ichoaae rai tija raotono nichajai tein, rai jera najaa biji nichajai te chauratane ichoae. ³ Nii anjerate,

nesari corajihā mijiaaīneein aitoḥa aainne rijitiin tonijiaain ere. Nii jana, caainsinei araracurute tonihure. ⁴ Nii toniḥa caainsinei ararane baiha, quirichā cuhane laenana jerichaaunne janate:

“Ti suujua cuhane aitiin toniḥa nii caainsinei ararane jaan rucuhecu chunei rai belanaala. Coa quirichā cuhane laenaa,” naain dedeeu toni.

⁵ Nii ereeuruḥa caainsinei araracurune catiaaeriinte, nii cucuana choaae raotono nichajai tija chujuhecaain, chauratane que jera chujuhequera, raotono nichajai biji sijitae.

⁶⁻⁷ “Inae nenacaaen nerinaain cojoanonaa. Inae toroonfeta totiḥa nii anjera necaainsinene janate, inae asinojoneein Cana Coauneraacha siriī que turuhane jaan aicheein, nii aitiin berejetocuruhalu nere bera inoensihurune rijijieein,” nae, itolere bana ichaohin, dede, chauratane, cucuana, chaen itolereeu coneraneein nenacaauru, naaonjoaainunri coauneraneein nena Cana Coaunera notaracaae neein aitoḥane coarateein nii anjera.

⁸ Coaiteen nii dedeeu toniīn quiicha aonai erenaate:

“Chajaain cuhin, nii cucuana aina chauratane choaae chujuhequi anjera caje nii quirichā laojoiri joracanojoneein- niicha siicha raaoriniḥu,” nae canu rai.

⁹ Niritohā canu raine jaun, cuhin nii quirichā bajaanune janate:

“Nocoa. Quihu. Chujuaae cuhanete irichaje rijitocojoaain ichohantoreein. Nete laen ii suri cuhane elonainein nerotoreein,” nae carai nii anjera. ¹⁰ Nii jana nii anjera biji caje nii quirichā raaoriin quihanune janate, canu ujuaae cuhane irichaje rijitocojoaain ichohante. Nete inae quihanune baiha, canu suri cuhane elonainein nerotoe. ¹¹ Nii janate:

“Coaiteen, araai laurii cachaauru, lauri lauri jelai tein atane siriin que ichaonacaauru, nere que ereein nenacaauru, itolere curuanaacuru, naaonjoaainunri que aitiin Cana Coauneraacha beratei beebejihā kuhinete ne,” naaure canu rai.

11

Niicha icharateī coaranuuru letoaa coroatajaain Cana Coaunerane

¹ Nii baiḥate, carai jiarana tocoḥaneein leinjiin bara tein: “Chajaain nimichuḥin cuhin Jerosaleeun nena Cana Coaunera bajaauruḥane jaan coloheri, Cana Coaunera belaihuḥane jaan rori, naaonjoaainunri cojunacateeu. Chaen ecu janiichu, inaaajoaaincha Cana Coaunera coroaeca neeurureein. ² Coa Cana Coaunera bajaauruḥane jaan coloheri rohan nena airiniḥa cojunacatiḥa. Niite teeure Jorioniheichuru rai. Acaaurute Cana Coaunera nese cocoaichacuru amiharateeurureein, jataain cairichanajaain, jena choonca coroata ateineein. ³ Canune coroatajai canu ere beeurera letoaareeunni, uḥin le oaraanca coroata fasha saota choonca janoneein canu ere beeuruḥane coina,” naain canu letoaaure.

⁴ Nii coroatajai Cana Coaunera ere beracurute coroatajai olibo nujan aina coroatajai usi temura neein neeure, cana rai chauratane coauneraneein nena Cana Coaunera acatiḥa. ⁵ Chunocoḥa chatohaneein acaauru tenaa jerera niḥanete, acaauru ujuaae caje usi mitaaurureein jitariin acaauru que nejeratenacaauru mocohane nitajeeuruḥane coina. Nitohaneinte oorureein nii acaauru rohecaeraauru. ⁶ Nii coroatajaihurite nelate que nelateein, cana dede funaa nainecurureein Cana Coaunera ere beebejeeuruḥane jana uḥa elo ne coataa. Chaen techu,

ichana neein acau corenaa naainecurureein. Nii rijjijeein techu, araai laurii necairichanaa turuanaa nainecurureein caa cana rai chauratane que, acaauru jerecuruhane tocohanein.

⁷ Inae acaauru que Cana Coauneraacha beratenojoi benaa naainaauruhane janate, mitureein cana asajai caje leinjiin neecha aansai ataebinae tabai, acaauru sohin acaauru jaohane coina. ⁸ Nitohanein acaauru sohin acaauru jaohane janate, Cana Coaunera Calaohi cairichaauruha coroso quene jaan nese coero cuhane nereein acaauru jaberoco. Jerosaleen nihane saijieein Sodoma, Egipto, naaonjoaineein acaauruhacha curuaateihu. ⁹ Nichata janohin cataan uujue banate acaauru jaberoco coaraa cuurureein araai laurii nenacaauru, coriaae caje unacaauru, lauriu lauriu nichao que ichaohin nere que ereein nenacaauru cachaauru, naaonjoainuri. Nete, acaauru jaberoco conautecuruhane caohatereein. ¹⁰ Nii nainihate jataain rachoojoeurureein caa chauratane que nenacaauru cachaauru, ooruha nii coroatajai Cana Coaunera ere beebjeurerana jaun. Nitohaneinte rachoojoeuin beseta ichaain ita belaiha cuurureein itolere nijihanai que, jataain acaauru cairichaeranuneein aihuruha nii coroatajai Cana Coaunera ere beebjeurerana rautaaurenihane jana, inae atinanohineeuruhane jaun.

¹¹ Nete coaiteen nichata janohin cataan uujue bana acaauru ichtatiha Cana Coaunera jaaun ichanaain nimichucuruhane coaraain jataain casihure satiin nii acaauru coaraauru cachaauru. ¹² Nii catiaaeriinte, dedeeu mijiaaineein toniha erena jana, “Chajaauchete ini,” naain toniha nii erenaane aonacure nii coroatajai Cana Coaunera ere beebjeurerana. Niritoha nii erenaane aonaante nii acaauru que nejeratenacaauru notaracaee dede sacari aina cuhin dedeeu iniha cuure. ¹³ Nii rijjjeoritiinte uha carora tabaine jaun comoe nii nese neleru lechooncaniu nenacaauru lorerichurune jana, oorureein caainsi oaraancani cachaauru. Nii jana acaauru caute-ecu nedanacaauru cachaaurute nesoone caaun Cana Coaunera coroaecurureein.

¹⁴ Nitohaneinte situe nii necairichanaa tabai coroataja. Nete nii baiha coaiteen ureein necairichanaa nichatajanu.

Toroonfeta totiha anjera necaainsinene

¹⁵ Nii baiha, toroonfeta totiha nii anjeraauru caainsinene janate, mijiaaineein dede que toniin:

“Caa chauratanete

Cana Coaunera aina rai Calaohi Jesocurisito raineein nihane jaun, acaauruhacha satonoreein tiaain caa chauruatane Curuanaanein neroranereein,”

naaure. ¹⁶ Nii jana, nii coroata choonca jenaain rai rori ichoae Cana Coaunera acatiha neein laurujaalauruJuanacaauru ichauhenaaurute neseonraain atane que tiaain nenorocaaain:

¹⁷ “Ii, nunuhe caje coauneein satono que tiaain

itolere Coauneraanein-itolere ichana naineranein neeine coroaecaanura Cana Coaunera.

Iite ichaohin itolere janonaa bana neein

itolere que laraajiin chabana satonoelanaala

Curuanaanein neeine

nunuheteei inae.

¹⁸ Ii ainate niqúi obaaecure

caa chauruatane que nenacaauru ii coitucuhichuru.

Nete inae turue acaauru cairichaaine jaan cojoanonaa.

Inae turuha onacaauru rucuequine jaan cojoanonaa.

Ii letonocuru- ii ere beebejeein amuhemuhenacaauru *profetacurute* coroatajaniha curiquiin;

acaauru ii cachaneein ii jereeine rijijieein neeuruhane jaun.

Inae ii sacuurera coroatajaniha curiquiin,

itolere canaanaihuru, ichauhenaauru, naaonjoaain.

Nitohaneeite

itolere caa chauratane que nenacaauru itajeraneein nenea itajeriquiin,”

naain Cana Coaunera coasitaature.

¹⁹ Nii janate, nejoracae dedeeu Cana Coaunera coroaacurahane jaan coloheri Teenforone jana ecu inanacaain ne Cana Coaunera rai rauhi curu camela. Nii janate dede caje ococoe jiacanocuru, tonijiaainunri, araracuru, caroracuru, jelajinaa jaberocooru, naaonjoainuri.

12

Leinjiin ene aina leinjiin ataebinae dragon

¹ Nii janate dede que ecooca leinjiin cana dede cojunacane jana, inanacae leinjiin ene- enoto que conaanojineein que cajoneconaa rijijieein- rai tija asaae atene siriin, leinjiin comai lechoonca coroatajai arasijie siricha lauhecain. ² Nii enete canaanai cosuriu nihane jaun janoanaa jereein cuna caaun necairichajeein auhauhaque. ³ Nii cati-aaeriinte coaiteen ecooca cana dede cojunacane jana inanacae leinjiin ataebinae- *dragon* lanajai tasinojoain- caainsinei couturiin lechoonca jichohin. Satiin nii caainsinei couturi nainetiinte ne rai comai. ⁴ Niite rai nuseei que dede nichata neleru caje arasijieuru joae chauratane ichoae. Nii ataebinae- *dragonte* ococoe nii ene rene, nii beree nejanoa-neni quiha nejanoa rijieeoritiinne coina. ⁵ Nii janate, inae quicha cojoaajiineein nejanoae nii ene beree. Aca satiin chauratane que lauri lauri nenacaauru curaanaa nihane coina- coata caje nenea otiha que biji achuneguuiin. Nete inae nejanoa rijieeoritiin nii beree raain amaature Cana Coaunera aina rai rori acatiha. ⁶ Nii jaaunte, neniha cachane jaun cuhin soroe que banihateein Cana Coauneraacha rucujueihu cuhin nii ene, ecu teein beraichateein coroaaterate le oaraanca coroata fasha saota choonca janohin Cana Coaunera.

⁷ Nii baihate, nii dedeeu ita soore nii tabai ataebinae- *dragon* aina, Miqueli aina rai anjeraauru. ⁸ Nitohaneein ita sooruha nii tabai ataebinae ainane janate, acaauru amuritona nainesihurene nii ataebinae rai anjeraauru. Nii jaaunte, inae dede que nenea nainecurene nii tabai ataebinae aina rai anjeraauru. ⁹ Nitohaneeinte, nii ataebinae- *dragon* tabai jaaore dede caje. Nii ataebinae- *dragonte* inoaelu caje coauneein nenea acano tabai inoansi- Moconajaera ne. Acate satiin chauratane tinonoritiin cacha coritaeraneein ne. Acate, nii rai anjeraauru aina jiniiquiin chauratane que jaonojoinecure.

¹⁰ Nii janane dedeeu mijiaaineein toniin:

“Inae ichoteratenojoi niha cachane jaun cojoanonaa que turuha. Ni-icha ichana nainei ichaain itolere curuanaa neein niha Cana Coaunera

aina cocoainanacai niha Mesihazine jaan cojoanonaa quete inae turue. Inae Cana Coanera sacuurera coulurujuera Moconajaera jaaoruha. Acate acaauru coulurujuue, jiichoo, janotiin, itolere cojoanonaa bana, naonjoaain Cana Coanera acatiha neein. ¹¹ Cana Coanera coreniha cana nejeraneein nenacaaurute cana osa coreniha atinanojooinein nena Cana Coanera Calaohi coichana aina, niicha beratei acaauru-acha beebejeei, naonjoainuri aina cuaain inae amuritoore. Nitohaneeinte Cana Coanera ere beebeejeeuruhane coreniha coasilanaala ooruhane coina jatoroaain neein aihure. ¹² Rachoojoeueche dedeeu neiniquichene. Jana, chauratane que nenacaauru, cana temurau-cucuana cuhane nenacaauru, naonjoaainunrite jataain cairichaa-joaaure, inae ichuunnijia necairichanaa coaraane cojoanonaa que turuhane que nainaane jaun, acaauru rene fauha cuha jataain obajeein Moconajaerane jaun,” naane jana aonajeeun.

¹³ Chauratane choaae jaonjoainihane que nainacoriin, nii ene canaanai janoaera coinetein soha cue nii nechu aansai ataebinae. ¹⁴ Nii janate, nii ene itaro jaaure tasionjoaain uujuiri tabai itaro tocohaneein, coriaae cuhin nii acano inoaensi caje soroha neniha cachane jaaun cuhine coina. Ecu teeinte, nii ene coroaateure nichata jaanacai cataaun reein tiaain. ¹⁵ Nii acano inoaensite nujuae caje acau mitaain nucuhe jae, raotojoein nii ene sohin jaohane coina. ¹⁶ Nete, nii ene corootajane chauratane, nujuaae caje acau jaohin nucuhe jaa nii ataebinae tabai-*dragonne* jana lichurujuaaitiin jacolohitiin. ¹⁷⁻¹⁸ Nii jaunte, jataain nii ene cotaain coraje nii ataebinae- *dragon*. Nii jaunte cuhin, nii eneecha foerateeuri aina rai bereecuru, satiin Cana Coanera ere tonoraain Jesoso cachaneein neeuruhane beeuruhane que casilanaala nenacaauru, naonjoainuri soha cue nii ataebinae tabai.

13

Corootajai ataebinae tabai

¹ Nii janane caainsine couturiin, le choonca jichohin, naajoaain cucuana caje mituhin iniha uha leinjiin ataebinae tabaine jana coaraaun. Le jichooru naineein niha comaine janate, Cana Coanera baijiaraanu rijitiin couturichuru naineein laenanohinein ne erena. ² Nii ataebinae tabai canuhacha coaraite, leinjiin aain tocohaneein acomari tijia tocohane rai tijia. Nii jana rai nujuaaente, aain tocohaneein nena leon ujuaae tocohane. Nii leecha ataebinae- *dragonte*, nii aain tocohaneein nena rai, jataain nelateein nihane jaane maajeein rai tein cocoainaan, nelaurianaja rorine maajeein rai te. ³ Nii aain tocohaneein nena ataebinae couturi leinjiinte, ohane coina ichanohin tocohaneein jataain temuhin cunaitanohi ne. Nete nii rijijiein coichanojoi-nee nerautaa nii necoasajane coaracuruhane jaun, jataain cojoelatiin coaraain, nii janolari tocohaneein nena ataebinae tabai esenetaain sacuure, satiin chauratane sacuritaain nenacaauru cachaauru. ⁴ Nii jaunte, nii aain tocohaneein nena cocoainaa nii leecha ataebinae-*dragonne* jaun, acaneein neeuruhane coroaecure, “Cha caa leinjiin ataebinae tabai- aain tocohaneein nena amuritonaa naine. Nihei chuni amuritonaa nainera,” naain acaneein niha nii aain tocohaneein nena ataebinae tabaine coroaecure, nii leecha aina curuaecaain.

⁵ Chaen techu, Cana Coanera baijiaraanu rijitiin, itolere que nelae-toha nocoetiin iriha nii janolari tocohaneein nena ataebinae tabaine

jereein, jena choonca coroata ateein cocoaina nacaineen nihane coina cocoainae nii leeocho ataebinae- *dragon*. ⁶ Nitohaneente, Cana Coaunera baijiaraanu rijitiin que nejerateein, rai nenaja *santuuario* quene maajeein ereein, dedeeu nenacaauru quene maajeein nejerate. ⁷ Chaen techu nii ichoae tacaain, coaiteen nii leeocho ataebinae cocoainae nii *dragon*. Cana Coaunera cachaneein nenacaauru que nejerateein, acaauru amuritohane reentiaain sonaana que nihane jereein, lauri lauri nichao que ichaohin, lauri lauri nere que ereein, lauri lauri natane que ichaohin, naaonjoainuri curuaanaaneein nihane coina cocoainae. ⁸ Nii janolari tocohaneein nenea ataebinae coroaeraaurute, satiin caa chauratane que ichoteratenojoine lanaala nacaauru cachaauru neeure. Coatiha laenanohinihei acaauru curuaa nii necoaaunaalu chauratanene caje coaaneen nichoteeneuri curuaacuru siriin nenea quiricha cuhane. Nii quirichate cana coreniha sohin jaonojoin Carenero Narejeen rai nichoteeneuri curuaa cocoiricha ne.

⁹ Chunocoha aonana naineraauru aonacurumiin:

¹⁰ Caresero cuhane neuruhane coina nenacaaurute, caresero cuhane amanojoinecureein.

Jana sabere que sohin jaonojoinecuruhane coina neeninurute sabere que sohin joeracureein.

Caute coarareein esinae rauhijiriin itolere que laraajiin, niicha esenetai esenetaauruha Cana Coaunera cachaneein nenacaaurune.

¹¹ Nii baihane, atane caje iniha cuha leinjiin ataebinae tabaine jana coaraaun. Nii jana rai jichote carenero narejeen jicho tocohaneein coroatajae. Nete nii leinjiin ataebinae- *dragon* tabai rijitiin ere. ¹² Acate nii jauriaanejeein nenea ataebinae tabai rijijieein jataain cocoainanohineein ne, nii jauriaanejeein nenea acatiha neein. Nii jaunte, nii jauriaanejeein nenea ataebinae tabai- temuhin cunaitanohin couturii- coroaecuruha satiin caa chauratane que nenacaauru cachaaurune coinane maajeein ichae. ¹³ Chaen techu, satiin cachaauru notaracae itolere cojoelanaacojoai ichaain, dede caje atane choaee usine maajeein nalutiae. ¹⁴ Nii jauriaanejeein nenea ataebinae tabai notaracae cojoelanaacojoai ichaane aina cuaainte, caa chauratane que nenacaauru cachaauru coritaain- acaauru que nii sabere que temuhin cunaitanohin niha natiin ichaohin nenea ataebinae tocohaneein ecaanto jaerate. ¹⁵ Nii ataebinae tocohaneein niicha ichacuri ecaanto rai ichaonaa teeinte erelatee nii ataebinae tabai coroataja. Nii jaunte, satiin corojelanaala nenacaauru cachaauru sohin joerate nii ecaanto acaauruhacha ichai. ¹⁶ Nii choae tacaain techu, satiin canaanai-huru, ichauhenaauru, coriquihonacaauru, cairichaihuru, letononeein nenacaauru, letononelanaala nenacaauru, naaonjoainuri, biji raotono nichajai que, acaauru auri que, naaonjoaaine maajeein rai cachaneein neeuruhane coujunacaneein acaauru coujunacaterate. ¹⁷ Nitohanihane jana coaracaanne janate, chuni nii ataebinae curuaa aina rai coujunaca sirilanaala nenea, nii chelai coreteein, chelai que necoreteein, naaonjoaana nainecurene.

¹⁸ Caute laen coarareein itolere coitucuerera. Coitucuerate, nii ataebinae coujunaca janijiin coitucureein. Nii ataebinae coujunacate, cacha coujunaca rijijieein ne. Acate, saota fasha saota choonca saotaneineein ne.

14

Nenatecuruha le fasha jena choonca jena oaraancai cachaaurune

¹ Nii baiha, Sioon bichatane ucuuno ichoae chujuhecoha Cana Coaunera rai Carenero Narejeene jana coaracaauinne janate, ecu rai nauri que Carenero Narejeen- atinanohineein nenaalu curuaa aina rai Inaca curuaa siriin ecu aina neure le fasha jena choonca jena oaraan-caain cachaauru. ² Nii janane, caraturi caje naluha acaune rijitiin, toniha ararane rijitiin, naaonjoaain jataain mijiaaoneein toniha dedee-ene jana aonaun. Aonacaauinne janate, arajii quitara rijijieein nenea arafa toteeuruha arajiiin cachaaurune rijitiin netonijiae. ³ Nitohaneein netonijiaainte ena nenea nenatena que nenatecure, nii rori caohacha ichoae nenea, chaen nii cacha tocorijianein jenaain nenacaauru, chaen nii ichauhenaauru, naaonjoainuri acatiha neein. Nihei nii chuni, nii nenatena que nenatena nainera. Acaihaniji caa atane caje le fasha jena chonca jena oaraancaain ichoteratenojoneein nenacaauruhachate, nenatena naine nii nenatena que. ⁴ Acaaurute, chabana suujua corelanaala niheichu nii chuni acaauru suujua corera tonoraelanaala neein- cunaa jerihane jaaun cuha nii Carenero Narejeene jiniichaaain amuhemujeein neeurure. Niichurute, satiin cachaneein neinichaachene caje ichoachaniha ichoteratenojoneein nii Carenero Narejeen aina Cana Coaunera belaiha tenojoneein neeure. ⁵ Acaaurute, nii chariji bana casaje ujuaihonelanaala- niheichu baasoneein ereein, naaonjoaain neeurene.

Nichatajai Cana Coaunera letono anjera benojoin

⁶ Nii janane dede catai jelon jiaauluhin situha uha leinjiin anjera, nii chariji bana satonoelanaala nenea beratenojoin erenaa biha uha, lauri lauri natane siriin nenacaauru, lauri lauri nichao que ichaonacaauru, lauri lauri nere que ereein nenacaauru, lauri lauri nenaja que nenacaauru, naaonjoainuri raine jana coaraaun. ⁷ Nitohaneein jiaauluhin situhinte: “Baaso ichara casetecaera niha Cana Coaunerane coitucuhin Cana Coaunera coroaecuche. Inae caohacha ichaeneechene, baaso ichaquichene coitucuhane jaa cojoanonaa que inae turuha. Cana rai dede, chauratane, cucuana, atane suujua caje nalunaa acau, naaonjoainuri coauneranein nenea Cana Coaunera coroaecuche,” nae tonijiaain ehequuin.

⁸ Nii baihate coaiten caajie uhe rai coroataja- leecha anjera. Nitohaneein uhinte: “Inae nitajeeuruha Babilonia cocoaichacuru, nechujoaereein jataain baasoneein ichaoha cachane coina ichao ajaelaera que satiin chauratane lauri laurii ichaonacaauru cachaauru ichao ajaelae ajaelajeein nerejetilu,” nae nii anjera coroataja.

⁹ Nii baihate coaiten caajie uhe rai nichataja leecha anjera. Acate: “Chunocoha nii ataebinae tabai corojeein nii tocohanein nenea ecaantone maajeein corojeein, rai nauri, biji, naaonjoain que cojunaca sirichate, ¹⁰ obajeein nitohanai icharaauru caseteco coaracuruhane coina acaauru que banihateein Cana Coauneraacha rucujei bino que cocohin, asojoere tocohanein moconaa usi tabai jana mocoorureein, Cana Coaunera rai anjeraauru, rai Carenero Narejeen, naaonjoainuri acatiha netiin. ¹¹ Nii chariji bana satonoelanaalate itolere janonaa bana mocoha cuurureein, janotiin, jiiicho, naaonjoaain nii ataebinae corojeein, nii tocohanein nenea ecaantone maajeein corojeein, rai

curuaa cojunacane maajeein sirichaauru,” nae ehequiin nii anjeraauru nichataja.

¹² Enate laen itolere que laraajiin neeuruha Cana Coanera cachaneen nenacaauru, nere tonoraain itolere bana jianelanaala jeriha Jessosone rijijieein ichaauruhane necoharareein.

¹³ Nii jana aonacaaunne janate:

“Aonaain laenaau: Nerausiaecate cuurureein ena caje coauneen nunuhetein Cana Coanera esenetaain ooruhane que tiaaajoaain nere tonoraain ichaonacaauru,” naain toniha dedeeune jana:

“Aihachuhisicha. Acaaurute nebetacaaurureein namihaneen caje. Canune acaauru que acaauru amihaneen coaratereunni,” naain tonorae Cana Coanera Suujue.

Caa chauratane que nenacaauru taojiaera

¹⁴ Nii jana coaracaaunne janate, dede sacari jana lajuuae leinjiin cachatocohaneen nenea- coturi que oro caje ichanohin comai siriin- sabere ajihanti que biji achunequiin. ¹⁵ Nii janate Teenforo asajai caje mitatiin: “Chajaain nii taojiaaine jaanu que iicha amai que- nii iicha raaeninuru taojiaain ranajaau, inae cataa caa iicha raaeninuru- caa chauratane que nenea- inae rai cojoanonaa que turuhane jaun,” naain eheque nii leecha anjera, dede sacari jana lajuuai rai. ¹⁶ Nii jaunte, nii niicha amai sabere que niicha raaeninuru taojiaain, caa chauratane caje ranajae nii dede sacari jana lajuuai.

¹⁷ Nii baihate coaiten dedeeu nenea Teenforo caje mitue leecha anjera- acaentonai sabere ajinai que biji achunequiin. ¹⁸ Nii janate Cana Coanera belaihuruhane jaa rori caje mitatiin: “Chajaain nii ii sabere que nii chauratane que nenea oba inaa saau. Inae cataa nii oba inaacuru,” naain ehequiin nii sabere que biji achunequiin nenea cotijiae, nii leecha anjera- usi curuaanaa.

¹⁹ Nii jaunte, sabere que nii chauratane que nenea oba taain, raain, rucuhecane jaa cuhane te, ecu teein oba baca rocohane coina. Nii oba tainaate inae caseteco tabai letoaa Cana Coaunerane beraneen ainaa ne. ²⁰ Nitohaneen nii rucuhecuruhane jaan cuhane rucujeein, nese udaa nii oba baca rocooruhane janate, ichananeen mituhin nichata fasha oaraanca metoronein jelaai jojoe cabario ujuaae ucuunejeein ucuacaain.

15

Caaunsine anjeraauru- caainsii laurinei itolere necairichanaa satono uhaaurera

¹ Nii jana dede coaracaaunne janate que ococoe jataain cojoelanaacojoai- coaara coina ecotenojoin tasionjoaain. Nii janate, ecu neeure caainsiineen anjeraauru, itolere necairichanaa que cachacairichaeranu uhaain. Nii quete, jataain nobaaeneen niicha coacui satonote Cana Coanera.

² Nii jana cucuana baca coaracaaunne janate, usi que jasisii tocokaneen ajarotiin ne. Nii cucuana baca tocokaneen ajarotiin nenea auhanihate, acaauru rai Cana Coaneraacha tei quitara rijijieein nenea arafa siijiariin neeure arajiin cachaauru, nii atabinae tabai, chaen nii tocokaneen nenea ecaanto, chaen nii coujunaca aina curuaa, naaonjoainuri amuritooreraauru cachaauru. ³ Acaaurute, Cana Coanera ere

bera inoaensi Moisesa nenate que nenatecure. Chaen Cana Coaunera rai Carenero Narejeen naonjoainuri nenate que nenateinte:

“Jataainte, cojoelanaacojoaain janiinacajelanaala itolere que laraajiin, esinae rauhijiriin aitohine rijijieein caohacha ichaaicha Cana Coaunera.

Iite, satiin lauri lauri rai natane que ichaonacaauru cachaauru curuaanaa *Reyneein* neeicha.

⁴ Nihei nii chuni ii que suujua acatelanaala naineijeita Curuaanaa.

Neiheichu nii chuni ii corojelanaala nainejei.

Nii jaunte, leinjiin iicha saantoneein neeine jaun, satiin lauri lauri rai natane que ichaonacaauru cachaauru ii coroaecurureein, itolere baaso, caohacha, naonjoain ichaain coarateeine jaunra,”

naain nenatecure.

⁵ Nii baiha nojoracaa dedene jana coaracaaunne janate, ecu niha acaauru aina niicha ichaneni ichaane coina Cana Coauneraacha icharatei Teenforone jana, ecu ne Cana Coauneraacha turunajaanu jeelai *santuario*. ⁶ Nii Cana Coaunera turunajaanu jeelai cajete mituure caainsiineein anjeraauru, itolere caainsii laurini que cache cairichaeranu amaain cunacaauru. Cajione somaratiin jiquihaqui que cajionecohin, jaleri cataaun ojoaain oro caje ichanohin siintoroon que siintorooncohin.

⁷ Nii cache tocorijianein ichaohin jenaain nenacaauru caje leinjiinte, nii caainsiineein nenacaauru anjeraauru rai, oro caje ichanohin cocoorunajaan curu nainocojoaain casetecocuru que banijiaain nenaanii chariji bana satonoelanaala nena Cana Coaunera caje unaa te le anjeraauru nainetiin. ⁸ Nitohaneeinte, itolere que laraajiin necaohacha que necaohachaane coaratiha Cana Coaunerane jaan- suruaa caun nocojoe nii Cana Coaunera turunajaan- *santuario*. Nii jaunte, nii chuni ecu turunaa nainene, nii caainsii laurinei que cache cairichaeranu jitariin berotecuruha nii amaureraauru caainsiini anjeraaurune reen tiaain.

16

Casetecocuruhacha coheni curu muruaae

¹ Nii janane nii Cana Coaunera turunaja *santuario* tonii: “Chajaain nii casetecocuru que banihateein Cana Coauneraacha tei caainsii curunein nena- muruaae cuhane nena chorocuche chauratane ichoae,” naa tonijiaain nii caainsiini anjeraauru rai erenaane jana aonaun. ² Nii janate, nii curu muruaae cuhane nena necairichanaa tera choroha leinjiin anjera chauratane ichoane jana, ataebineae cojunaca siriin nii tochaneein nena ecaantone maajein coroajein nenacaauru cachaauru jaberoco que cunaain mitue abero jataain tasionjoaain.

³ Nii janate, cucuana cuhane leecha curu muruaae cuhane nena necairichanaa tera choroha nii anjera coroatajane jana, ichana nejesinanein nerotoe cucuana baca esinaeaca, sonajaain jaoha cachane aihane tochaneeine jaun satiin oore nii cucuana cuhane ichaohin nenacaauru.

⁴ Nitohaneeinte, nucuhe cuhane, atane jachu caje acau nalunajaaunru cuhane, naonjoaain nii necairichanaa tera choroha nii curu muruaae

caje anjeraauru nichatajane jana, ichana nejesinaneein nerotocure nii nucuhe bacaauru esinaeacaauru. ⁵ Nii catiariin aonacaaunne janate:

“Iite, esinae rauhijiriin nitohaneein caohacha aina baaso icharaauru coaraain casetecaraneein neei.

Iite Cana Coauneraneein acaihanejei Saantoneein inoanlu caje coauneein neei.

Chaen techu, nii chariji bana satonoelanaala neriquiin.

⁶ Acaaurute ii cachaauru sohin jaohin ii ere beebejeraneein nena *profetacurune* maajeein sohin jaaorelu.

Nii jaunte, nii niicha sohin niicha jaaorilu coichana que cocoruhane coina

acaauru cairichaa ichaai, baasoneein ichaauruhane jaun. Nitohaneein terate latecure,”

nae nii nucuhe bacaauru esinaeaca asaecane coina que banijiaain nena Cana Coaunera rai anjera.

⁷ Nii janate, Cana Coaunera rai jjuuai mocooruhane jaan rori rohan toniin: “Aichuhisi laesinaera, itolere ichana naineraneein neeine jaunra Cana Coaunera, esinae rauhijiriin nii baaso ichaelanaala nenacaauru casetecaelanaala, baaso icharaneein nenacaauru casetecaraneein neeine jaunra,” naane jana aonaan.

⁸ Nii janate, nii niicha amai muruaae conera chohitoha enoto ichoae nii anjeraauru nejenane jana, nii aina cuaain niicha ichana naine ichaain cachaauru mocoee najaano que nii enoto cono. ⁹ Nii jaunte, jataain banejelanaala mocoore. Nete nitohaneein mainajeein mocooruhane natiin, Cana Coaunera coroaena coacuelanaala baijiaraanu rijitiinchuru jataain baasoneein que ereeure, nii itolere cunaihuru amurijiriin niicha ichana nainei icharaneein niha Cana Coaunerane saijjein.

¹⁰ Nii jana, nii niicha amai muruaae conera chohitoha nii ataebinae nelaurianajan rori ichoae nii anjeraauru nesaoquine janate, jataain caohacha nocohenaneein nedae rai cojoanonaa. Nii jaunte, nii mocooruhane curiha cuna caaun lele calaaure cachaauru. ¹¹ Nete nitohaneeuruha natiin, nii baaso ichacuruhane janelanaala, nii acaauru abero aina acaauru moco curihuruha natiin, Cana Coaunera que nejeratein baijiaraanu rijitiin ereeure.

¹² Nii jana, nucuhe Eofarate cuhane nii niicha amai muruaae conera chohitoha anjera nesaotane janate, jera jaonaa nainecuruha enoto mitu nichajai caje unacaauru *reychurune* coina jacoroe nii nucuhe baca.

¹³ Nii janane, nii ataebinae tabai- *dragon* ujuae caje, chaen nii necha aansai ataebinae tabai caje, chaen nii *profeta* niha nocoeti, naaonjoainuri ujuae caje mituha dari tocorijianein nichatajaain nech coitucuchuhi suujuene jana coaraan. ¹⁴ Acaaurute nii nichatajai coitucuchuhi suujueneein itolere cojoelanaacojoai ichaain, satiin chauratane sacuritaain rai cachanein nenacaauru *reychuru* taojiaain sonaana que niha uurureein, inae itolere ichana nainera Cana Coaunera Cojoanonaa que turuhane bana.

¹⁵ “Aonacuche, nii nainajeneeichene janane aiha leinjiin asijiautone rijijieein inara rene luhecotariin neeoritoreeuni. Jataainte nerausiaeca cureein caohachaain nainaain letona jatoraaan cajione ruhecaain

canu cohara, nabana machoharohane, nii machoharohane que coejeen cacha cataaun nihane coataa,” nae Cana Coaunera.

¹⁶ Nitohaneeinte, nii nere cuhane Armajedoonnein Ebereocurhacha curuaatei ita taojiaaure- nii satiin chauratane sacuritaain nenacaauru reychuru.

¹⁷ Nii janate, joareein nii curu muruae cuhane nenea cabuhitoha nii anjera caainsiinene jana: “Inae jatoroaa,” naain tonijiaain toni erenaa dedeeu nenea Cana Coaunera turunaja *santuario*- nii nelaurianaja rorihu toniin.

¹⁸ Nii janate, jataain mijiaaaineein niha jiacanone jana, jataain mijiaaaineein toni erenaa arara aina. Nii janate jataain mijiaaaineein luhecotariin uha carorane jana, jataain mijiaaaineein nerurujuae atane, niha caa chauratane que cachaaurune jaan caje coaunein niha leeochoa caroracurune amurijiriin jataain mijiaaaineein uhane jaun. ¹⁹ Nii janate, mijiaaaineein uha carorane jana nichata turiin nefaruhe Babilonia nese tabai. Nii jana nefaaruusiha satiin chauratane sacuritaain nenacaauru neseurune janate, nii Babilonia nese tabai coacue Cana Coaunera, nii nobaaenein casetecocuru cocoaane coina niicha rucujuei bino elonai que acaauru cocoaane coina. ²⁰ Nii jana satiin obenecuru, ichtatane ucuunooru, naaonjoainurite nefaruusiin nitajihane jana, ²¹ dede caje cachaauru ichoae naluhacoae ajeri jaberoco rijijieein nenea- jelajinaa jaberoco jeenachoonca quiro amurijiriin anajiin. Nii jaunte, acaauru ichoae nichoroha dede caje uhin nii ajeri jaberoco rijijieein nenea- jelajinaa jaberococone jaun, jataain necairichanaa tabai caseteco nihane jaun, Cana Coaunera que nejeratein baijiaraanu rijitiin ereeure cachaauru.

17

Jataain ene cojoaeloroheri esinenein nenea casetecaauruhane

¹ Nii caainsii laurinei cacha cairichaeranu curu muruaae amaaurera caainsiini anjeraauru caje leinjiinte: “Chajaaune, naaonjoaain casetecanohinerichaaain taa cucuana baca ichoae lauhequi ene cojoaelorohene coarate ii que. ² Caa chauratane curuanaa reychurute, taa ene cojoaeloroheri aina ichaojeraquiin neeure. Chabana nitohanai ichaain ichaonaa naineniha cachane saijieein, rai nichao baaso aina cuaain satiin chauratane que nenacaauru ichao aasajein osa que sarunajaelu,” nae canu rai nii anjera.

³ Nii baihate, Cana Coaunera Suujue coaratenojoin coaracaunne jana, cacha areroo canu amae nii anjera. Nii janate, ecu niha leinjiin ataebinae tasionjoaain lanajaainne jana, nichoae laujuae leinjiin ene. Nii ataebinae tabaite, Cana Coaunera baijiaraanu rijitiin jaberoco sacuritaain laenanohinein rai curuaa siriin, caainsiine couturiin lechooncae rai jicho. ⁴ Nii jana nii ene cajionete, lanajaain jichohajiojoai que jasiin, oro caje ichanohin que corujuelequiin, jataain coretiin nenea ajeri jaberoco que urerianohinein, jiquihaquiin nenea perla, naaonjoainuri que urerianohine rai cajione. Oro caje ichanohin acau cooruhane jaa curu muruaae que biji achunecohin, nainecojoaain rautaain coanacaaajoaelanaala nenea siri, nechu jataain leinjiin calani dadanacaaajoaelanaala nenea amae nechu joanreein cachaauru que ichaojeraquiin neosateein nihane jaun.

⁵ Nitohaneeinte: “Babilonia nese tabai, ene cojoaeloroherihuru nebanein satiin chauratane sacutaain itolere cachaauruhacha rautaai icharaneen nenea,” naain laenanohineen curuaa siri nauri que, chabana coaaraa nitohanaine que airijiin.

⁶ Nii baihane nainaan, Cana Coaunera cachaneein rai nere beebejeraneein neeuruhane coreniha, chaen Jesocurisito beebejeeuruhane coreniha ateanohineen nenacaaurulu, naaonjoainuri coichana caaun ajiha nii ene cojoaeloroherine que. Nii jaunne coarihanune rijijieein jataain cojoelatoon.

⁷ Nii jaunte canu rai: “Chanuna jataain cojoelatohi. Tane ichei caa ene ichao coitucueraelanaala nenea aina nii caainsiinei couturiin lechoonca jichohin- nii amaera ataebinae tabai, naaonjoainuri beete coitucuih.

⁸ Inoaenlute niqúi ichoaelu nii iicha coarai necha aansai ataebinae tabai, nete inae nitaje. Nii jaunte, caohacha nitajeeriin nitajesihane ajiniha, nii chariji bana satonoelanaala nenea atane jachu caje inicheein. Nii necoaaunaa cana rai chauratanene jaa caje coaauneein Cana Coaunera coitucuurera curuaacuru siricha quiricha cuhane laenanohineen curuaa sirilanaala caa chauratane que nenacaauru cachaaurute, nii necha aansai ataebinae tabai cojoelatiin coaraa cuurureein, inoaenlu ichoahalu natiin inae nitajihane jaun. Nete inae nacoaauneein ichaoreein.

⁹ Caute laen esinae rauhijiriin coaarareein niicha coitucui coitucuhin biha coitucuerane. Nii caainsiinei couturiite, caainsiinei ichatane ucuuno nii lauhaca ene cojoaeloroherine jaan beraneein aiha ne. Chaen nii caainsiinei couturichurute nii caainsiinei *reychuru* beraneein ainaa ne.

¹⁰ Nii saogui *reychurute* inae chaque nelatein nedaaurene. Leijnichate jaiti itolere curuaanaaneein ne. Nii jana leechate jaiti turuene. Nii acaauru caaijie nedanaa turuhenein inae turuhane bana coatiha carajaain nerinaain. ¹¹ Nii inoaenlu ichaonaa necha aansai ataebinaete, acaauru curuaanaa *reyn*eein acaauru fosaneineein nelu. Nete inae nitaje. Nii choae tacaain techu, nii caainsiineein nenacaauru caje nenea nelu. Nitohaneeinte, jataain caohachanainejeein raajenihane itajeranu ichajeein sacue.

¹² Nii lechooncaain jicho iicha coaraite, lechooncai *reychuru* neein jaiti curuaanaaneein cocoainanohi nelanaala nenacaauru ne. Nete inae carajaelanaala, nii necha aansai ataebinae jiniichaaain aihuruha *reychurute* rijijieein cocoainanohi neeurureein. ¹³ Nii lechooncai *reychurute*, ita suujua rijitoojein niicha ichana nainei ichaa nii necha aansai ataebinae tabaine coina cocoainaa cuurureein. ¹⁴ Nitohaneeinte, nii Carenero Narejeen aina ita soha cuurureein. Nete acaauru amuritoha cureein nii Carenero Narejeen. Nii suujua rijijieein janijiin Cana Coaunera ranojoinurilu rai cachaneein nenacaauru aina, satiin curuaanaacuru curuaanaa neein, satiin *reychuru* rai *Reyn*eein niha nii Carenero Narejeenne jaun,” nae carai nii anjera.

¹⁵ Chaen techu canu rai: “Nii lauhaca nii ene cojoaeloroherine jaan-iicha coarai acaute, nenaanaja, cachaauru, nere que ereein nenacaauru, natane que ichaohin nenacaauru, naaonjoainuri beraneein ainaa ne. ¹⁶ Jana nii necha aansai ataebinae tabai jicho lechooncaain iicha coaracurite, nii ene cojoaeloroheri que nejerateein, machorocoain que jaolecohin, rai jaberoco quuin usihanau mocoorurichaaine jaan beraneein ainaa ne. ¹⁷ Cana Coaunerate, acaauru suujua jichochoe, aca jerihane rijijieein niicha jerei ichaaain, jiniiquiin ita suujua rijitoojein,

nii *rey*neen cocoainanohineein neeuruhane jaan teeruha nii necha aansai ataebinae raine coina. Nitohanein jeriha Cana Coaunerane que tihane jaan que tiaajeein. ¹⁸ Nii ene iicha coaraite, itolere amurijiriin nena Babilonia nese que satiin chauratane sacuritaain nenacaauru *reychuru* amuritoeranein nena beranein ainaa ne,” nae carai nii anjera.

18

Nitajiha Babilonia nesene

¹ Nii baihane niicha ichana nainei ichaane coina cocoainanohineein, rai necaohacha que necaohachaaain dede caje fauhin chauratane jili-itoa rai cono necaohacha que leecha anjerane jana coaraaun. ² Nii janate tonijiaain:

“Inae nitajiha itolere amurijiriin nena Babilonia nese tabai. Inae moconajaera nenajaneinte, itolere lauri lauri coitucuhuhi que suujuequuin, chaen rautaaain coanacaaajoae lanaala nena itolere ataebinae coitucuhuhi, tajaecuru coitucuhichuru, naaonjoainuri uchuanein inae nerotoe.

³ Nitohanihane jaunte, chabana nitohanai ichaain ichaonaa nainenihane cachane saijieein, rai nichao baaso aina cuaain, satiin chauratane que nenacaauru cachauru ichao aasajeein osa que sarunajaclu.

Chaen techu, que ichao jeraquuin nerejetocure satiin chauratane que nenacaauru curuaanaacuru.

Chaen techu, satiin caa chauratane que necoretenacaauru coriquihocure, nechu jataain joaereein baaso ichacuruhane jaanuhacha que necoreteein,”

nae carai nii anjera.

⁴ Nii janate, nacoaanein dedeeu tonii.

“Chajaain nii nese caje amuuche inara canu cachanequichene.

Nabana nii osaaonacaauru aina neeichene acaauru osa leruhiche acaauru ainane, necairichaaiche nii necairichaauruhane jaan quene coataa.

⁵ Dede quete turuhelalajeein lajuuae jataain acaauru osa tabai.

Nii jana Cana Coaunerate, nii baaso chacuruhane coitucuhin chabana baitenereein.

⁶ Leeochaauru cairichaane amurijiriin, coroata saain jeelai amuritoheriin nii niicha coheni jataain coaerai jasiiteein que cairichaa.

⁷ Jataain necairichanaa tabai que cairichaa, leochaauru cairichaane amuritoheriin. Nechu jataain joaereein nocohasitaa nocoetohane jaunte, rai suujua cuhane:

‘Caune aiha curuaanaane rijijieein raotojoeein neeun.

Coatiha aiha autanane rijijieein necairichanaa coarinaauni,⁷
naain necohasitae.

⁸ Nii jaunte,

le jichonijin kuhane nichoae nalureein itolere necairichanaa, onaa,
mijitena, nererojocana, naaonjoainuri.

Chaen techu

usihanau moconojoiniha cureein.

Jataain itolere que laraajiin niicha ichana nainei ichaain

cha rucuharaniha nii caseteaeraneein nenea Cana Coaunerane jaun,”

naa erenaane jana aonaan.

⁹ Inae moco caaun suruaa tabai niha nii nesene coaracuruhanete,
jataain inaderaain chanaa cuurureein caa chauratane que nenacaauru
curuaanaacuru, nechu joaenreein nichao aasajein nii nese aina ichao-
jeraconacaauru, nii baaso ichacuruhane que netojoejeein. ¹⁰ Nii
jaunte, inae caseteconihane coaracuruhane coasiha rohan nichuun-
tanaa nainelanaala caje coriae netiin:

“Jataainte cairichaaajoai itolere que laraajiin niha
nocoetohi natiin Babilonia nese tabai, coatejeneeine
jana luhecotariin ii rene turuha casetecone jaun,”

naaurureein coarajein.

¹¹ Satiin chauratane sacuritaain ecu necoretenacaauru techu, nii
nese coinaderaain chanaa cuurureein. Inae nenerihani nii coroataja-
jelanaala acaauruhacha sirii rucuhele coreterane jaun. ¹² Nii itolere,
oro, plata neein curuajaain nenea coata coreti, ajeri jataain caohatiin
coreti, jataain cajione caohacha, cajione lanaajionjoai, cajione lanajai,
itolere araai laurii enuha jujuhi caje nenea, ebucu caje ichanohichuru
rucuheleuru, enuha jataain coretiin nenea, coata lanajai boronce,
leecha lauri coata, ajeri jaberoco jataain nojoein nenea, ¹³ arajiin
jujaaain nenea canera, sacari jujuaain nenea, miraa chaen leechaauru
jujaaain nenacaauru, *perfume*, bino, erene, arina caohacha, tirico,
atane choae terei anajiin icharaauru, carenero, cabario, cabario que
tararaeraain nenacaauru, chaen cachaauru letononeein nenacaauru,
naaonjoainuri que necoreteeuruha, nii Babilonia cocoaichacuru raine
jaun, jataain coinaderaaure. ¹⁴ Nii janate jataain inaderaain:

“Inae nihei iicha rautati rucuhele coreti satiin iicha sirii.
Inae chabana nihei jerichanejein sirii neeine,”

naaurureein nii neseu necoretenacaauru.

¹⁵ Nii neseu necoretenacaaurute jataain coriquihotiin neeure. Inae
caseteco coaraane janate, caje coriae neein coinaderaain chanaain
coarajeurureein jataain coasina caaun. Chaen techu jataain coisiin:

¹⁶ “Jataainte cairichaaajoai, itolere nese amurijiriin tabaain nenea.

Cajione caohacha que necoreetein, lanajaain jichohajiojoai que
necoreetein oro,

chaen jataain coretiin nenea ajeri jaberoco, perla, naaonjoainuri que
urerihanohin cajione que necoreetiha leinjiin enene tocohaneei
niqui.

17 Nete luhecotariin coacueneeine jana, inae nitaje nii itolere iicha sirichuri,”

naaurureein.

Satiin bote cuhane curuaanaanein nenacaauru curuaanaacuru cafitaancuru- cucuana cuhane amuhemuhenaacauru, chaen marinerooru, satiin cucuana cuhane nichao que ichaohin raotojeein amuhemuhenaacauru, naaonjoainurite coriae netiin coarajeure. 18 Inae moco caaun suruaa niha, nii nesene coaraainte: “Coatiha catohaneein jataain leeochoaauru amurijiriin jataain caohatiin nena nese caa catohaneein nedaai,” naaure tonijiaain.

19 Chaen techu, coinaderaain chanaain, couturi ichoae atane bujuinaa chorohin:

“Jataainte cairichaaajoae taa nese itolere amurijiriin nena, naain chanaaurureein, satiin nii cucuana cuhane bote sirii amunacaauru, nii nese aina cuaain coriquihonanein nedanacaauru.

20 Nii nese cairichaa Cana Coaunerane coroaecuche dedeue Cana Coaunera cachanein janijiin niicha cotihanohinein nenacaauru, chaen afosotooru, *profetacuru*, naaonjoainuri. Acaauru casetecaane ucuaetohate, inara rai caohacha ichae Cana Coaunera,”

21 Nii jaunte, nii itolere que nelateein, niicha ichana nainera neein nena anjera, nii leinjiin ajeri jaberoco seonjoan- cha tutuuruhane jaa tocuhanein nena baihataain cucuana cuhane siheitiin:

“Catohaneinte, itolere amurijiriin nelaetiin niha nocoetohinatiin, inae chaque nelatelanaala neei Babilonia nese. Inae chaelon nihei nacoaaunein jerichanejeein neeine jana ichoharaauruhane.

22 Inae chelai janonaa bana nihei nacoaaunein ii que aohanraa, nenatein quitara rijijieein nena toteein, aunone maajeein toteein, coreneta tocuhanein nena toroonfeta, naaonjoainuri toteeuruhane.

Inae nerinaain ii que amihaneeni.

Niheichu aohanrarinaain tonijiainiha natiin ichaain cha tutuera.

23 Chaenchu

chaelai janonaa bana nihei, ii que niha conone jana,

ii que aohanraa tonijiai ichaain nisirihateeuruhane jaa besetane.

Coatiha

inae chaque nelateein neeuruhi ichei rucuhele que necoreteein nenacaauru,

satiin chauratane que nenacaauru amurijiriin itolere que nelaetoha nocoetiin neeuruhalu natiin.

Chaen techu,

benaneniha nocoetohine que,

satiin lauri lauri nenacaauru cachaauru coritaain nerejetohi,”

nae nii anjera.

24 Nii nese quete erunojoi ne niicha sohin niicha jaaorilu *profetacuru* coichana, chaen nii janijiin Cana Coauneraacha ranojoinurilu

rai cachaauru, chaen satiin caa chauratane que sohin niicha jaaorilu coichana, naaonjoainuri.

19

¹ Nii baiha jataain arajiin dedeeu tonijiaain ereeuruha cachaaaurune jana aonacaaunne janate:

“Cana ichoteraneein nenea cana Curuaanaa coroaecuche.

Nii itolere ichana naineein,
rai necaohacha que necaohachaaain,
naaonjoaain nihane jaunte

cana ichoteraneein Cana Coauneraneein ne.

² Acate

esinae rauhijiriin baaso icharaaauru coaraain
casetecaeraneein ne.

Nitohanihane jaunte,

rai jaberoco aina cuaain

satiin chauratane sacuritaain nenacaauru cachaauru saruhin niha osa
quene jaun,

nii ene cojoaeloroheri rijijieein nenea casetecae.

Cana Coaunerate

rai cachaneein nenacaauru ateinaain nihalune

core coarate que,”

naaure.

³ Nii baihate nacoaauneein:

“Cana ichoteraneein nenea cana Curuaanaa coroaecuche.

Nii chariji bana jianelanaalate

ecuun iniha cureein nii ene cojoaeloroheri rijijieein nenea- Babilonia
nese moco cousuruca,”

naaure dedeeu tonii.

⁴ Nii janate, curuaanaa nihane jaan rori- *trono* ichoae lauhaca Cana Coaunerane jana, nacatiha neseonriaain: “Cana ichoteraneein nenea cana Curuaanaa coroaecuche. Nitohanemiin,” naain Cana Coaunera coroaecure, nii coroata choonca jenaain nenacaauru ichauhenaauru, chaen nii jenaain cacha tocorijianein ichaohin nenacaauru naaonjoainuri. ⁵ Nii janate, nii curuaanaa nihane jaan rori- caje toniin:

“Satiin inara canaanainuru, ichauhenaauru, naaonjoaineichene

Cana Coaunera coroaecuche,

nelateein acaneein nihane que casiichene coarateein neinequichene,”

naain toniha erenaane jana aohanrae.

Rai cachaneein nenacaauru aina beseta ichaa Carenero Narejeene jaan cojoanonaa que turuhane

⁶ Chaen nechu tonijiaain toniha arara aina caraturine rijitiinchuru iriha arajii cachane jana aonaaun. Nii janate:

“Cana ichoteraneein nenea Cana Curuaanaa coroaecuche.

Inae itolere Curuaanaa neein nihane nunuhetiha cana Curuaanaa,
itolere que nelateein,

itolere ichana naineraneein nenea Cana Coaunera.

⁷ Aihane jaun

coanete rachoojihacache.

Esinae rauhijiriin

rai necaohacha que necaohachaain niha Cana Coaunerane coroaecaache,

inae nisirihatihā Carenero

Narejeenne jaan cojoanonaa que turuhane jaun.

Inae letona jatoraaain neruujihā rai comasainu.

⁸ Nitohaneein jereraane jaunte,

somajai cajione caohacha jiquihaqui que necoreete nii Carenero Narejeen comasainu.

Nii cajione caohacha somajaain jiquihaquiin nenaate,

esinae rauhijiriin jeriha Cana Coaunerane rijijieein

niicha ranojineein nenacaauru ne,”

naain tonijiaain toni erenaa. Satiin rai cachaneein nenacaauru raa Cana Coaunera Calaohi Jesocurisitone que.

⁹ Nii janate canu rai: “Caa laenaan: ‘Raotojoein turuuhine nii Carenero Narejeen beseta que cotihanohichuru.’ naa caraine baihate: ‘Caa erenaate, inae rauhijiriin Cana Coaunera beratenojoin erenaane,’ ” nae carai nii anjera.

¹⁰ Nii jana coroaecaane coina, nii anjera tijia asaae neseeriaanune janate: “Caa nitohanai ichana coaauca. Canuhetonaine Cana Coaunera cacha neein neeun, jerichanejeein nii aaine rijijieein. Aihuruha nii ii nejeraauru, acaauru rai aitoa Jesocurisitone rijijieein, naitoonjoan tonoraain nenacaaurune rijijieein. Aihane jaun, Cana Coauneraacha coroaecu,” nae canu rai nii anjera.

Nii Jesocurisito que erenaa techu, *profetacuru* que beratenojineein nelu.

Cabario somajain ichoae cunaa

¹¹ Nii janate dede que ecooca somajaain cabarione jana, nichoae laujuae- nii suujua rijijieein nesineneein curuajai. Acate esinae rauhijiriin baaso icharaauru cachaauru ichao rucujueein, que nejeratenaacaauru amuritiin nelu. ¹² Rai notate jiquihaquiin usi lanaro tocohane. Nii janate, arajiin rai coturi que comai amaane jana, que laenanohineein ne rai curuaa. Leinjiin acaachate nii curuaa coitucuuje. ¹³ Nii jana rai cajionete, ichana que lomonojoin tocohane. Jana rai curuaate: “Cana Coaunera Ere,” nae. ¹⁴ Nii janate caaijie uure dedeeu anjeraauru-cajione caohacha somajai que necoreetein- cabario somanerei ichoae uhin. ¹⁵ Nii janate rai nujuaae caje mitue sabere ajihantiin, satiin lauri lauri nenacaaururu amuritoheraneein nihane cojunacanein. Acate coata caje nenea otiha que biji achunequiin, acaauru Curuaanaa niha cureein. Acate, cana tijia que oba shaoquiin, rai baca rocohacane rijijieein, baaso icharaauru coaraain casetecaain, rai nobaeneein casetecocuru que banihatein niicha rucujei- bino que acaauru cocoa cureein nii itolere que nelatein- itolere ichana naineraneein nenea Cana Coaunera. ¹⁶ Chaen techu rai cajione, rai nanaae, naaonjoain que:

Reychuru rey-
curuaanaacuru Curuaanaa

naain laenanohineein ne Acaneei nihane coitucueratera rai curuaa.

17 Chaen nechu enoto conohanau chujuhecoha leinjiin anjerane jana coaracaunne janate, satiiin tajaee iniho que lenoneein ecuun jiaauluhin amunacaauru rai tonijiaain: “Chajaauchete netaojiaete tabai lenone que inara coroaateemiin Cana Coaunera. 18 Aihate Curuaanaacuru *reychuru*, soondarooru curuaanaacuru, laraajiin nenacaauru cachaauru, cabariocuru, nichoae cunacaauru, itolere inihocuru, letononelanaala nenacaauru, letononeein nenacaauru, nelatelanaala nenacaauru, nelateein nenacaauru, naaonjoainuri iniho que lenonequiche,” naain ehequiin nii iniho que lenonenacaauru tajaacuru cotihacane aonaan.

19 Nii baihane, nii necha aansai ataebinae tabai aina, satiiin caa chauratane que nenacaauru curuaanaacuru aina sonaana que neeninuru acaauru soondarooru coaraan. Acaaurute, nii cabario ichoae lauheconaa aina rai anjeraauru sooruhane caina netaojiaaure. 20 Nii janate, nii necha aansai ataebinae tabai mucuhin casetecaaure, nii rai *profeta*- nacatiha neein itolere cojoelanaacojoai ichara aina curuaaecaain. Nii itolere cojoaelanaacojoai ichaane aina cuaainte, nii necha aansai ataebinae tocohaneein niicha ichacuri cojunaca terateein rai ecaanto coroaeraauru cachaauru coritae nii rai *profeta* niha nocoeti. Nii jaunte, nii *profeta* niha nocoeti aina curuaaecaain, nii necha aansai ataebinae tabai jaaore ichaaojihane jana, usi conemuri asojoereneein moconaa cuhane. 21 Nii jana leeochoaurute, sohin jaonojoinecure, nii cabario somajai choae lajuuaain cunaa ujuaae caje mitunaa sabere ajainai que. Nii janate, nii onacaauru iniho quihure nainaan obejeein nii iniho que lenonenacaauru tajaacuru.

20

Le oaraanca jaanacaneei ichohanojoi niha moconajaerane

1 Nii janane, *cadena* que biji achunequiin atane jachu chariji bana satonoelanaala nenea cochabi uhaain fauha uha leinjiin anjera dede cajene jana coaraan. 2 Nii anjerate fauhin, nii ataebinae tabai acano inoansi- moconajaera ichojoae, le oaraanca jaanacai que tihane reein tiaaajoaain. 3 Nitohaneein ichojoaainte, nii chariji bana satonoelanaala nenea atane jachu tabai cuhane fuhin, nii fuera que nii cochabi te, le oaraanca jaanacanei que tihane reein tiaaajoaain, nabana caa chauratane que nenacaauru cachaauru coritaane coataa. Inae le oaraanca jaanacanei que turuhane banate jianenohiniha cureein carajelanaala.

4 Nii jana, nii curuaanaacuru rori- *trono* coaracaunne janate, nichoae launereure nii baaso icharaauru coaraain rucuheranu que cocoainanohineein nenacaauru. Chaen nechu, Cana Coaunera aitonjoan beebejeein, jataain esinae rauhijiriin beratenojoinihane rijijieein Jesocurisito aitonjoan tonoraauruhane coreniha, coturi molonojoineein onacaauru suujue netonai ecu neeure. Acaaurute, rai biji, nauri, naaonjoain que nii necha aansai ataebinae coujunaca teeuruhane jerelanaala, chaen nii necha aansai ataebinae tabai aina nii tocohaneein nenea ecaantooru corojelanaala nenacaauru nelu. Acaaurute nii ooruhane baiha nacoaauneein ichanaain le oaraanca jaanacanein Cana Coaunera Calaahi Jesocurisito jiniichaain curuaanaanein neeuruhane jana coaraan. 5 Niichurute ichoichaniha oo caje ichananacaauru ne. Leeochoauru laen ooruhane baiha ichanacuruhi,

le oaraanca jaanaca reein tiaaain. ⁶Jataainte nerausiaaejeein niha cuurureein nii ichoaichaniha oo caje ichananacaauru, inae Cana Coaunera cachaneein aina jiniiquiin neeuruhane jaun. Oha cachane baiha itajeraneein nenea coatiha acaauru aina chaachasihei. Acaaurute Cana Coaunera aina rai Calaoi Jesocurisito rai saseredoteneein le oaraanca jaanacane reein tiaain aina curuaanaa neein neeurureein.

Moconajaera amuritooruhane

⁷Inae le oaraanca jaanacanei baihate, caseteconihane caje mitanojoi niha cureein atane jachu tabai caje nii moconajaera. ⁸Nitohaneein mituhinte satiin caa chauratane que lauri lauri natane que ichaonacaauru cachaauru rene cuhin, enoto mitu nichajai jelson, enoto so nichajai jelson, enoto mitu nichajai coarajeein cana ajaabiji nichajai jelson, enoto so coarajeein cana ajaabiji nichajai jelson, naaonjoainuri nii Gog aina Magog neein niicha curuaateuri coritareein. Nitohaneeinte cucuana cuhane nenea carene catuniji jeeoneein acaauru cachaauru taojiareein sonaana que nihane caina. ⁹Nitohaneeite satiin chauratane sacuritaain cuhecujeein, jataain nii Cana Coauneraacha belai nese tinonohin, nii Cana Coaunera cachaneein nenacaauru curuacain tinonocure. Nete inae dede caje naluha usine jaun, jitariin acaauru mocohin acaauru itaje. ¹⁰Nii jana, nii acaauru coritaera moconajaerate, usi conemuri asofere neein mocohin nenea cuhane jaonojoneei ne, nii *profetaniha* nocoeti aina curuaaecaain, nii necha aansai ataebinae tabai jaaoruhane jaan cuhane. Ecute janotiin, jiichoo, naaonjoaain caseteconein mocoha cuurureein nii chariji bana satonoelanaala.

Rori somajai acatiha tein caohacha ichacurenihane, baaso ichacuruhane coitucuuruhane

¹¹Nii jana curuanaacuru rori- *trono* somajai coaracaahunne janate nichoae lauhaca leinjiine jana notaracae jataain caohacha nitajeeriin nii chunijihun coarinojoinelanaala nitaje chauratane aina dede. ¹²Nii janane itolere que nelatein nenacaauru, chaque nelatelanaala nenacaauru, naaonjoainuri onacaauru coaraun, nii curuaanaacuru rori- *trono* acatiha chujunereeuruhane jana. Nii janate, ecu joaracaeraain nihacoaa quirichaaurune jana, nii chabana satonoelanaala nenea ichaonaa que ichaohenihuru curuaa siricha leecha quiricha netonai ecu joaracaeraain ne. Nii onacaaurute colurujuenojoneein neeuruhane caje rucuhenojoneein neeure- acaauruhacha ichai rijijieein, nii quiricha cuhane laenanohineein nihane rijijieein. ¹³Nii jana satiin nii cucuana cuhane jaonojoneein onacaaurute caje mitain tenojonecure. Jerichanejeein techu nii ohin aina nenacaauru te, nii onaa curuaanaa neein nenea. Nii janate satiin acaauruhacha ichai rijijieein rucuhenojoneein neeure le cacha cachaauru. ¹⁴Nii baihate, usi conemuri cuhane jaonojoneein ne nii onacaauru curuanaa neein nenea, nii nitajera nenacaauru aina jiniiquiin. Nii usi conemurineein nenaate, oha cachane baiha cacha itajeraneein nenea ne. ¹⁵Ecute jaonojoneein neeure, chabana nitajenaachara nejeein nenea ichaonaa que ichaohenihuru curuaa siricha quiricha cuhane laenanohineein curuaa sirilanaala nenacaauru.

21

Ena nenea chauratane aina ena nenea dede

¹ Nii baihane ena nenea chauratane, ena nenea dede, naaonjoaain coaraaun, inae nitajiha nii jauriaanejeein nenea dede, chauratane, cucuana, naaonjoainurine saijieein. ² Nii janate, dedeeu Cana Coaunera acatiha nihane caje fauha uhe Cana Curuaanaa nese neein nenea-enachasine Jerosaleen. Charijieein teeinti, nelanajanaa jerihane caohatiin necoreeteein ne leinjiin ene, nii rijijieeinte jataain caohatiin rai necaohacha que necaohachaaain niha nii ena nenea Jerosaleenne jana coaraaun. ³ Nii janate, nii Cana Coauneraacha nelaurianajaan rori caohacha tonii: “Inae ena caje coauneete, cachaauru aina ichaoreein Cana Coaunera. Nii janate, acaauru aina ichaohane jana, rai cachaneein niha cuurureein. Chaen techu nii jeelai Cana Coaunera, acaauru Coauneraaneein acaauru aina nereein. ⁴ Nii bana inae nerinaain chananaa, nerinaain onaa, inaderanaa, cunaeriin niha cachane jaan, naaonjoaainunri. Nitohaneein inoaenlu nenea ichaonaate inae nitaje,” naa erenaa dedeeu toniine janane aonaan.

⁵ Nii janate:

“Canune nacoauneein enachasine neein itolere coaunaain neeun. Caa erenaa ichei aitorichaaunine jaan laenaan. Acate esinae rauhijiriin nohanelanaala ichei aitorichaaunine rijijieein airichaainne coina erenaa ne,” nae canu rai, nii rori caohacha ichoae laujuai.

⁶ Nii baihate:

“Inae nitohaneein ichanohiniha. Canune itolere nunuheteraneein satono teraneein neeun. Chateeinti cocoirihane jesinaeca arihane rijijieein Canu ariin ne, niine core colane cocoareeuni, nii chariji bana satonoelanaala ichaonaa tera jesinaeca que. ⁷ Chateeinti itolere necairichanaa abaataain satono que tiaain ne, nii raite cainanohiniha cureein. Chaen techu rai Coaunera nichaaunne jana, aca canu calaohineein nereein. ⁸ Nena laen nii Canu sacunaa jeriheichuru, nii Canu esenetana jeriheichuru, namute cacha cotaairiin nenacaauru, sonajaaain jaaoreraauru, rai sinijeranelanaala nenea ene aina ichao jeraquiin nenacaauru, namute quicha aina ichao jeraquiin nenacaauru, benaneein nenacaauru, nii ichanohichuru ecaanto coroaeraauru, satiin casajeeuru, naaonjoainurite, nii ohane baiha cacha itajeraneein nenea usi conemuri asofereneein moconaa cuhane jaonojoiniha cuurureein.” nae canu rai.

Ena nenea Jerosaleen nese

⁹ Nii janate, nii caausineein anjeraauru nii caainsii muruaaeneein satononejeein cacha cairicheeranu que biji achunequiin nenacaauru caje nenea leinjiin anjera:

“Chajaaute caa coarae. Caate Carenero Narejeen comasainu que nenacaaurune,” nae carai, nii satiin Jesocurisito ranojoneein nenacaauru coarateein.

¹⁰ Nii janate, nii canu que Cana Coaunera Suujue coaratenojoin ichatane ucuuno seeonjoan que canu amaain, dede caje Cana Coaunera acatiha fauha unaa Cana Coaunera nese Jerosaleen coarate canu que, nii leinjiin anjera. ¹¹ Nii janate, conoha Cana Coaunera necaohachane tocohaneein, jataain caohatiin cono te nii nese. Jataain coretiin nenea ajeri jaberoco tocohaneein jiquihaquiin, ajeri jataain nojoein nenea jaspe tocohaneein asaaun tiaain inanacatiin. ¹² Nii nese tinonocoriinti ne, jataain ecuunein rijia lechoonca coroata bacuujuuain. Nii janate, nii acuujuu nainetiin neure leinjihanaain anjeraauru. Nii nese

bacuujua nainetiinte ne, laenanohineein lechoonca coroata lauriin nenaacauru Isaraelitacuru nefoerate curuaacuru. ¹³ Nichatajai acuujuate ne, enoto mitu nichajai que. Jana nichatajai acuujuate ne, enoto soo nichajai que. Jana nichatajai acuujuate, enoto soo coarajeen cana raotono nichajai que ne. Jana leeocho nichatajai acuujuate, enoto soo nichajai coarajeen cana ajaabiji nichajai que ne. ¹⁴ Nii ajeri laenanohineein niha lechoonca coroatajai Carenero Narejeen rai afosotooru curuaacurune jaan ajeri quete temurae nii nese coriha rijija.

¹⁵ Nii canu aina erenaa anjerate, oro caje ichanohin cojunacatihane jaannu amae, que nii nese coujunacateein acuujuaauru, rijia, naaonjoainuri cojunacatihane jaanu que. ¹⁶ Nii janate, rai caare aina ita jaraaone rai jaratono. Nii cojunacatihane jaanu que niicha amai que, nii nese cojunacatiha nii anjerane janate, coroata oaraanca coroata fasha quilometorone rai caare, jaratono, nucuuno, naaonjoainuri. ¹⁷ Nii baiha nii rijia ucuuno cojunacatiha, joaenreein cha cojunacatiha cachaaaurune rijijiei metoro quene janate, saota choonca saogui metoro.

¹⁸ Ajeri jataain nojoein nenea jasje caje ichanohiniha rijiane janate, bidirio jicharoaain ichanohin tocohanein, oro nejesina caje ichanohi ne nii nese. ¹⁹ Nii janate, jataain coreein nenea araai laurii ajeri caohacha que urerianohineein ne, nii rijia temuracuru ajerichuru. Nii jauriaanejeein nunuhe neein nenea rijia temurate, ajeri nojoein nenea jasje caje ichanohi ne. Jana nii coroata temurate, ajeri caohacha safiro neein niicha curuaatehuri caje ichanohi ne. Jana nii nichatajate, jataain jiquihaquiin nenea agata caje ichanohi ne. Jana nejenate, esmeralda caje ichanohi ne. ²⁰ Nii jana nesaoquite, ajeri onesi caje ichanohi ne. Nesaotanete, lanaajiojoaain nenea cornalino caje ichanohi ne. Jana caainsiinite, jataain jiquihaquiin nenea crisolito caje ichanohi ne. Jana fosanite, berilo caje ichanohi ne. Jana isconite, topasio caje ichanohi ne. Lechooncanite, beraurosiojoaain asaauntiaain inanacaain nenea curisoprasa caje ichanohi ne. Jana nii lechoonca leinjiinte, jataain coretiin nenea ajeri jasinto caje ichanohi ne. Jana nii lechoonca coroatajate, jichosijiojoaain nenea amatista caje ichanohi ne. ²¹ Nii lechoonca coroatajai acuujuate ichanohi ne, lechoonca coroatajaain jataain ajeri caohachanein nenea perla caje. Le bacuujuaauru acuujuate ichanohi ne, leinjihanaai ajeri perla caje. Jana nii nese cataaun cunaa nese coerote, bidirio tocohanein jiquihaquiin asaaun tiaain inanacaain oro nejesina caje ichanohi ne.

²² Nii jana coatiha nii leinjiinijin Teenforo coarinaaun nii neseu, cana Curuaanaa itolere que nelatein itolere ichana naineranein nenea Cana Coaunera, rai Calaohi- Carenero Narejeen aina ecu nenea Teenforo neeuruhane jaun. ²³ Nii jaun coatiha enoto, atene, naaonjoainuri latein nihei nii nese conaeranu que, inae rai necaohacha que conaa Cana Coaunerane jana, rai cono neein niha Carenero Narejeene jaun. ²⁴ Satiin lauri lauri ichaonacaauru cachaaaurute, nii nese que conaeraain nii nese que amuhemuhecurreein. Nii jana satiin caa chauratane que nenaacauru curuaanaacuru reychurute, itolere acaauruhacha latei teurureein acaauru rai. ²⁵ Niheichu nii chariji bana nefurinaain acuujuua. Niheichu ecu nerinaain nocohena. ²⁶ Satiin lauri lauri ichaonacaauru cachaaaurute, raotojoein neeuruhane jaanu, acaauru necaohacha que necaohachaain neeuruhane jaanu, naaonjoinunru amaaurureein nii

neseu. ²⁷ Nete laen, nii chariji bana enoorenereein nii Cana Coaunera rai caohachanelanaala baasoneein nenacaauru. Niheichu, nii namute cacha cotaairiin casajenetiin nenacaauru enonaa nainecururinaain. Leinjiin nii Carenero Narejeen nii chabana satonoelanaala nena ichaonaa que ichaohenihuru curuaa siricha quiricha cuhane laenanohineein curuaa sirichauruhachate, enonaa nainereein nii neseu.

22

¹ Nii baihate, leinjiin nucuhe ajiarojoeritiin nena ichaonaa tera nucuhe coarate canu que nii anjera. Nii janate, Carenero Narejeen nelaurianaja aina, Cana Coaunera nelaurianaja rori *trono* jeelai caje mitue nii acau- ajiarojoeritiin asaau tiaan inanacanaa. ² Nii nese cataaun cunaa bero cuhane, chaen nii nucuhe auhaniha, naaonjoaainte ita jeraniha omarohin le ateeuru naineein inacae nii ichaonaa tera enuha. Nitohaneinte le jaanaca cuhane lechoonca coroata saain inacae nii enuha. Jana nii enuha ichaonaa tera alote nelate que necoichacuruha lauri lauri ichaonacaauru cachaaurune caina. ³ Nerinaain ecu nechua aansaineein ichoi. Cana Coaunera aina Carenero Narejeente, nii neseu nereein jelai Curuaanaa neein cocoinanacaineein. Nii jana rai cachaaurute coroaeca cuurureein. ⁴ Cana Coaunera ainete ita acatiha neein ita coaraain rai nauri que Cana Coaunera curuaa sirichurureein. ⁵ Ecu nerinaain nocohena. Cono laatecururinaain nii rai cachaauru. Enoto niha natiin laatecururinaain. Cana Coaunerate, acaauru cono neein nereein. Nii rai cachaneein nenacaaurute curuaanaa niha cuurureein chabana satonoelanaala.

Ichuunijiha turuha Jesocurisitoe

⁶ Nii baihate:

“Caa erenaate esinae rauhijiriin, nii nohane lanaala ichei aitorichaaunine rijijieein airichaaaine caina erenaa ne. Nii Cana Coaunera, nere beebejeeuruha *profetacurune* caina berateralute rai anjera letoae, inae ichuunejeeonriha nitohanerichaaainene jaun, rai cachaneein nenacaauru que coaratihane caina,” nae canu rai nii anjera.

⁷ Nii janate aonacaaunne jana: “Carajae lanaalane inae turuha ureeunni. Nerausiaaecate cuurureein caa quiricha cuhane laenanohineein nena Cana Coaunera beratenojoin tonoraain nenacaauru,” nae Cana Coaunera Calaohi Jesoso.

⁸ Canune Joaan neein coaraain aonaaun. Nii coaraain aonacaaunne baihane, nii canu que coaratera anjera tijia asaae neseeonriaaun, coroaecaane caina.

⁹ Nete canu rai:

“Caa nitohanai ichaa. Canu netonaine aaine rijijieein, Cana Coaunera cachaneein neeun. Satiin ii nejeraauru, caa quiricha reretaain coaraain tonoraeraauru, Cana Coaunera ere que erenacaauru- *profetacuru*, naaonjoainuri rijijieein neeun canu netonai. Cana Coauneraacha coroaecu,” nae nii anjera canu rai.

¹⁰ Nii baihate coaiten aite carai:

“Caa leeochoauru rai belanaala caa quiricha cuhane laenanohineein nena- Cana Coaunera ere rucuheca ii suujuaacha cuhane. Leeochoauru rai beeu. Inae jataain ichuunijiha nitohanai chojanonaa que turuhane. ¹¹ Chunocoha cacha Cana Coaunera ere aohana jerenihane, nihei tonaain erenaa najaanu. Nirijieeincha baaso ichajeein

sacuhane coina reroecanaa nainihaacache. Esinae rauhijiriin cao-hachaaain suujua coaraain Cana Coaunera sacunaa jeriha cachane, jelai teein Cana Coaunera cachaneein nihane jeriha Cana Coauneraane rijijieein sacuhane raite ne,” nae nii anjera canu rai.

¹² Niritiinte: “Aiha. Carajaelanaalane turuha ureeunni. Chaen nechuh, acaauruhacha ichai nainejeein cainacaaune jaanu uhaain ureeunni, le cacha cachaauru rai tihanune coina. ¹³ Canune jauriaanejeein itolere nunuheteraneein satonoteraneein nenea neeun” nae Cana Curuaanaa Jesoso.

¹⁴ Nerausiaaecate cuurureein canu esenetaauruhane coreniha rai nosa caje canu ichoteratenojieein nenacaauru, nii ichaonaa tera enuha inaa leein, Cana Coauneraacha rucujuei nenaanajaun enonaa nainecuruhane jaun. ¹⁵ Nete laen enoelanaala jianacoon nedaurureein, nii Cana Coaunera coitucuelanaala nenacaauru, baasoneein ichaonacaauru cacha baasooru, benaneneein nenacaauru, sinijerane lanaala nenea ene aina ichaojeraconacaauru, enecuru nihanatiin rai lananelanaala nenea quicha aina ichaojeraquiiin nenacaauru, sonajaain jaaorera, ichanohin ecaanto corojeein nenacaauru, satiin nechuh jataain coritaraacha ichajeein, acaacha ichajeein nenacaauru, naaonjoainuri. Nii janate:

¹⁶ “Canune Jesusoneein caa canu rai anjera letoaaun, satiin caa aito-hane rijitoojeein, janijiin canuhacha raauri canu cachaauru rai biha cuhane coina. Canune Rabiri caje nefoeratenaneein neeun. Canune janonaa rai mitunaa arasijie rijijieein neeun,” nae.

¹⁷ Cana Coaunera Suujue, Carenero Narejeen comasai, naaonjoainurite: “Chajaau,” naauruhane jana: “Chajaaujian,” naaurureein aohanraauru. Chunocoha cocooreein acau conaa jereein uhite, nii core colane ichaonaa tera acau coreein.

¹⁸ Satiin caa quiricha cuhane laenanohineein nenea caitoonjoante aitocooaunne rijijieein situreein. Chunocoha cau caa quiricha cuhane nihane amurijiriin joojin nenaate, caa quiricha cuhane laenanohineein niha caainsii laurini cacha cairichaeranu jaan que cairichaa cureein Cana Coaunera. ¹⁹ Jana chunocoha caa canuhacha beratei quiricha cuhane laenanohineein nenea coreein, que cacha relaelanaala, naaonjoain nenea cajete, nii ichaonaa tera, que banihatein niicha rucujei enuha inaa rulureein. Chaen caa quiricha cuhane laenanohineein nenea Cana Coaunera nese neein nenaane maajeein caje rulureein.

²⁰ Caritiin aitiinte: “Aiha, carajaelanaalane inae turuha ureeunni,” nae Cana Curuaanaa Jesoso.

Nitohanemiinjian. Chajaain sorotiin uu Cana Curuaanaa Jesoso.

²¹ Cana Curuaanaa Jesoso itolere inaraacha latei teein inara rausiaameiinte raotojoojein neeiche.